کتب خطی

فارسی و عربی و ترکی

فهرست
کتابخانهٔ مجلس شورای ملّی

تألیف

عبدالحسین حائری

جلد هفدهم از انتشارات کتابخانه

(ادارهٔ بررسی و تحقیق)

تهران - ۱۳۴۸

کتب خطی

فارسی و عربی و ترکی

فهرست
کتابخانهٔ مجلس شورای ملی

تألیف

عبدالحسین حائری

جلد هفدهم از انتشارات کتابخانه

(ادارهٔ بررسی و تحقیق)

تهران - ۱۳۴۸

بنام خدا

مجلد ۱۷ فهرست نسخ خطی مجلس شورای ملی که اینك بایاری خداوند آمـاده نشر است شامل معرفی ۷۳۰ نسخه است (در ٤٦٠ مجلد) وباانتشار این فهرست ،کار چاپ مجلد ۱۹ نیز که ویژه معرفی نسخ کتابهای ریاضی وپزشکی وطبیعی است نزدیك بهپایاناست ومجلد ۲۰ زیر چاپ میرود

سرعت چـاپ این فهارس با وجود کارهـای جاری چاپخانه اختصاصی مجلس، نخست مرهون توجه خاص وتشویق آقای عبدالله ریاضی ریاستعظمای مجلس شورای ملی و درخور تقدیر جاویدان اهل تحقیق است .

درکار چاپ این مجلد ازهمکاری آقای سیدجلال شعاعی وآقای ابوالفضل شریف نیز برخوردار بوده‌ام .

ازکارکنان کوشای چاپخانهٔ مجلس نیز بسیار ممنون هستم .

یکشنبه ۴۸/۹/۱۶ عبدالحسین حائری

مجلد ۱۷

از فهرست نسخ خطی کتابخانه مجلس شورای ملی

نهج البلاغه **(عربی)**

گردآورنده سید شریف رضی‌موسوی .

[۵۵۴۱]

نسخه ایست بخطنسخ علی‌بن حسین‌بن محمد عامری مورخ۷۹۱ هجری، عنوانها بشنگرف جلددوم فاقدانجام صفحات نخستین‌است

قطع ، خشتی ۱۵ ۱۹/۵، سانتیمتر، جلد؟ تیماج‌قرمز، صفحات ۱۶۴، سطور، ۱۵؟ کاغذ؛ ترکی‌ضخیم، شماره‌ثبت قدیم ،۶۱۲۳۹، جدید، ۷۹۴۳

کشاف **(عربی)**

ازابوالقاسم عمربن محمد زمخشری .

مجلس ۲: ۳۳ - ۳۵ شماره های ۷۰-۷۴ ، ۱۰ :

[۵۵۴۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن‌هفتم یا اوائل‌هشتم - ه (بجز برگهای تازه‌اول وآخر) چند برگ‌اول‌وتعدادی ازبرگها که وصالی شده‌ونونویس‌است کناره همین برگها وقسمتی‌ازبرگهای‌وسط وصالی‌شده، عنوانها بشنگرف نسخه‌ناتمام آثار رطوبتی‌کهن دربیشتر برگها مشهود است

قطع، رحلی بزرگ ۲۵ × ۳۶ سانتیمتر، جلد؛تیماج‌قرمز، صفحات، ۶۲۰،سطور: ۳۳ ، فرنگی ، شماره ثبت‌قدیم؛ ۶۱۲۴۱، جدید؛ ۷۹۴۴

روضة‌الصفا **(فارسی)**

از میرخواند . نسخه = مجلد ۵و۶

[۵۵۴۳]

نسخه‌ایست بخط‌نسخ قرن‌۱۰ هجری، صفحۀاول و ۳۴۴ دارای کتیبه مرصع که نام‌کتاب و مؤلف درآن نوشته شده درصفحه‌اول ودوم‌بین سطور طلاکاری شده‌بقیه صفحات مجدول با قلم‌زر و لاجورد وشنگرف عنوانها بشنگرف

قطع ، رحلی ۲۳ × ۳۷ سانتیمتر، جلد. تیماج مشکی باترنج ومنگنه، صفحات ۸۱۴ ، سطور، ۳۰ ،کاغذ، متن‌سمرقندی وحاشیه خان‌بالغ، شماره ثبت‌قدیم، ۶۱۲۴۲، جدید، ۷۹۴۵

ظفرنامهٔ تیموری (فارسی)

ازشرف الدین علی یزدی (م-۸۵۸).

مجلس ۲:۱٤٦-۱٤۸، ۱۰:۱٤۸۱و۱٥٦٤

[۵۵۴۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۲ - ه، سرلوح صفحه‌اول وحاشیه صفحه‌اول ودوم‌مذهب ومرصع بین‌سطور طلااندازی گردیده آیات‌بشنگرف بقیه‌صفحات مجدول باقلم‌زرولاجوردوشنگرف و بیشتر برگهاموریانه‌خورده وسطور آسیب‌دیده است

قطع‌رحلی ۲٤/۵ × ۳۹/۵ سانتیمتر، تیماج یشمی، صفحات ٦٤٦، سطور ۲۱، کاغذ فرنگی شماره ثبت‌قدیم ۵۵۸۲۰ جدید ۷۸٦٦

غیث‌المسجم فی شرح لامیة‌العجم (عربی)

از صلاح‌الدین خلیل بن ایبك صفدی (م۸۰۰) بر قصیدهٔ طغرائی (م۵۱۵)

کشف‌الظنون ۲:لامیة‌العجم مجلس ۲:۱٦۹-۱۰:۱۰٦٦ دارالکتب قاهره ۵:۱۵۷ ظاهریه (شعر): ۳۱۸

[۵۵۴۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۲۷۱ - ه. عنوانها بشنگرف پشت صفحه اصل یادداشتی مبنی براتمام نسخه درشوشتردراین‌تاریخ‌است. نام‌کتاب در ابتدای نسخه به‌غلط «غیث‌الادب» نوشته شده است.

قطع: رحلی ۱۶/۵ × ۲۸ سانتیمتر، جلد: تیماج‌عنابی‌یك‌لا، صفحات: ۶۵۶، سطور: ۲۴ کاغذ: فرنگی، شماره ثبت قدیم: ۶۱۲۴۳، جدید: ۷۹۴۶.

جواهر التفسیر (سوره بقره) (فارسی)

ازملاحسین کاشفی‌سبزواری (م-۹۰۷).

مجلس ۱۰: ۱٤۳۱ سپهسالار: ۱۱۱

[۵۵۴۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ عبیدبن‌عبدالرحیم مورخ ۱۰۴۶ - ه. عنوانها وآیات قرآنی بشنگرف صفحه اول نونویس است.

قطع: خشتی ۱۹ × ۲۵/۵ سانتیمتر، جلد: تیماج‌عنابی‌باترنج ولبه، صفحات: ۴۸۶. سطور: ۲۵، کاغذ: اصفهانی شکری، شماره ثبت قدیم: ۶۱۲۵۴، جدید: ۷۹۵۷.

روضة‌الانوار عباسی **(فارسی)**

ازمولی محمدباقرسبزواری(م-۱۰۹۰)درآداب‌ووظائف‌دینی ودنیایی‌سلطنت دارای یك مقدمه (دردوفصل) ودوقسم :

قسم اول - وظائف پادشاه (ازنوع طاعات وعبادات) دارای هفت باب وهر باب چند فصل است .

قسم دوم - قواعد وآداب سلطنت (بجزوظائف مذکوردرقسم اول).این‌قسم دارای چهارباب است.فهرست بخشها ابواب وفصول کتاب رامؤلف خود دردیباچه آورده ودرپایان کتاب (درفصل ٥ ازباب ٤) ترجمه علی(ع) به‌مالك‌اشتررا گذارده است.سبزواری این کتاب را بنام شاه عباس ودر۱۰۷۳ساخته است .

ذریعه ۱۱ : ۲۸۹ فهرست مجلس ۱۰ : ٤٥٤و٦٦٥

آغاز: افتتاح کلام بنام واجب‌الاعظام .

پایان: همیشه‌آفتاب سپهردولتش دراکناف شرق وغرب جهان تاخته . . . مساحب امید عوام وخواص .

[۵۵۴۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ شیخ ابوالحسن بن علی‌بن شیخ‌حسن قاضی مورخ ۱۲۴۶ - ه عنوانها بشنگرف برگ اول اندکی مندرس ووصالی شده.
قطع:رحلی ۲۰/۵ × ۳۰/۵سانتیمتر، جلد. تیماج‌عنابی‌باترنج،صفحات: ۵۸۸.سطور ۲۵، کاغذ: فرنگی، شماره ثبت قدیم: ۶۱۲۵۵، جدید: ۷۹۵۸.

آتشکده **(فارسی)**

لطفعلی آذر بیگدلی،تذکرهٔ‌شاعران .

[۵۵۴۸]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق‌قرن۱۳هجری. فهرست شعرا درآغازنوشته شده . عنوانها بشنگرف اشعاردرچهارستون است . دروسط وآخر نقایص دیده‌میشود .
قطع: رحلی ۱۹/۵ × ۳۲سانتیمتر، جلد: تیماج یشمی، صفحات: ۴۹۲، سطور:۱۹ کاغذ: فرنگی سفید، شماره ثبت قدیم: ۵۵۸۲۷، جدید: ۷۸۶۵.

الفوائدالضیائیه **(عربی)**

شرح عبدالرحمن جامی (م ـ ۹۰۷) کافیه ابن حاجب .

کشف‌الظنون ۲:۲٤۸ مجلس ۱۰ : ۸۱۵

[۵۵۴۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۰۶۹هجری. عنوانها بشنگرف نسخه فاقـدآغازوپایان نسخه سمیع مهره عبده علی تقی‌الحسینی دیده میشود. کنار برگ اول و برخی‌از برگهای‌وسط نسخه وصالی شده.

قطع : نیم‌خشتی ۱۳ × ۱۹/۵سانتیمتر ، جلد: تیماج عنابی ، صفحات: ۳۱۰، سطور: ۱۵ ،کاغذ: اصفهانی، شماره ثبت قدیم : ۶۱۲۶۶: جدید: ۷۹۶۸.

معالم‌الاصول **(عربی)**

ازشیخ ابومنصورحسن بن زین‌الدین‌شهید ثانی .

دراین نسخه علاوه بر فقرات پراکندهٔ حواشی سلطان وحاشیهٔ عربی میرزا قسمت مهم این حواشی (وبا شروح) نادرنیزنوشته شده .

۱ـ حاشیه دوم یا شرح مولی صالح مازندرانی . این حواشی(که خطبهٔ آن نیـز در این نسخه نقل شده) ازآغاز (مقدمه) معالـم است و بجزحاشیه معروف مازندرانی .

(ذریعه ١٤ : ۷۱) .

آغاز: بسمله بحمدك‌اللهم یا من‌خلقنا ولم یات شیئامذکورا ... وبعدفیقول الفقیر... محمد صالح بن‌احمد مازندرانی . . . ان بعض اخلائی حین رای ماعلقته علی معالم‌الدین ... سالنی ان‌اقررلهم فوائد ... وامرلهـم مرورا فاجبت مسئولهم

۲ـ حاشیه (با شرح) ترجمه فارسی مولـی میرزا شیروانی بنوشته صاحب ذریعه قسمت بیشتراین شرح را مولی محمد تقی هروی درحاشیه خود برحاشیه عربی شیروانی مندرج ساخته .

اردبیلی درجامع‌الرواة نیزشرح فارسی را درشمارمؤلفات اویاد میکند.در کتابخانه‌آستانه عبدالعظیم (شهرری) نیزنسخه‌ای از این حاشیه فارسی هست. در

نسخه حاضر این حاشیه ـ یا شرح از آغاز مطلب و پس از مقدمه مبسوط معالم است و نخست اندکی از خطبه عربی و سپس فارسی آمد و تـا اول مبحث اجماع ادامه دارد (صاحب ذریعه نیز از هروی هم چنین نقل کرده اند) .

ذریعه ١٤ : ٧٢ نشریه مرکزی ٣: ٤٢٨

آغاز: یعنی فقه در لغت فهمیدن چیزی است و در اصطلاح اهل شرع دانستن احکام شرعیه است از دلائلی که مفصلا دلالت بر آن کنند و هر گاه گفته باشیم کـه دانستن احکام است .

پایان: و در اجماع چند اختلاف هست اول در تحقق آن دوم در امکان علم به آن سیم در حجیه آن و مصنف. (این پایـان حاشیه ناتمام است و کاتب پس از آن چنین نوشته) :

نسخه ای که از روی آن استکتاب شد چنین نوشته بود « هذا ما وجدت من خط المصنف» .

[٥٥٥٠]

نسخه ایست بخط نسخ قرن ١٣ هجری، عنوانها بشنگرف در کنار صفحات باخط ریز نستعلیق فقراتی از حواشی مختلف معالم و تمام یا بیشتر شرح فارسی مولی میرزا شیروانی و نیز از شرح اصول کافی محمد باقر مجلسی و قوانین نقل شده چنانکه در برخی از صفحات بیش از سه سطر کوچك از متن نیست .

قطع : خشتی ١٥ × ٢٠/٥ سانتیمتر، جلد: تیماج مشکی ، صفحات : ٥٢٦، سطور : ٧، کاغذ : فرنگی سفید آهـار مهره، شماره ثبت قدیم : ٦١٢٦٧ ، جدید : ٧٩٦٩ .

مرآة الاحوال جهان نما **(فارسی)**

از احمد بن محمد علی پسر آقا باقر وحید بهبهانی. سرگذشت (سفرنامه)مؤلف است در سفر از کرمانشاهان در ١٢١٠ به عراق و به هندوستان و نیز تاریخچۀ خاندان مجلسی و خاندانهای وابسته به آن است و مؤلف در سرگذشت علمای خاندان مجلسی و خاندانهای وابسته به آن فهرست ، مؤلفات آنان را نیز میگوید

مرآة الاحوال پنج مطلب و خاتمه دارد و مطلب پنج دارای سه مقصد و هر مقصد دارای

چندفصل است ومؤلف‌خود فهرست‌مندرجات‌را درآغاز بصورت رساله‌ای جداگانه یاد میکند.

میرزااحمد کرمانشاهی مؤلف این کتاب (چنانکه از دیباچه برمیآید) از عتبات به‌اجبارو برخلاف‌میل خویش‌راهی در دیار هندوستان‌شده ونیز دردیباچه‌از رساله میرزا حیدرعلی برمیرزا عزیزالله در سرگذشت خاندان مجلسی نوشته یاد کند وگوید «چون درنهایت اجمال وخالی ازبیان احوال بود وعلاوه برآن‌اسامی شریفه جمعی که بعداز تألیف‌آن‌رساله به‌وجودآمده بودند وجمعی که به‌سبب‌بعد مسافت براحوال ایشان اطلاع‌نداشت ، درآن رساله‌شریفه مندرج نبود(۱)

لهذا احقرالعباد تنقیحاً‌للمرام فی‌الجمله‌ازاحوال اعلی را بااسامی آنان که درآن رساله نبودند واین‌حقیر براحوال ایشان‌آگاهی یافته‌بود دراین رساله‌اضافه کردم».

مؤلف درآغاز عتبات (درآغاز سفر) درهمدان با محمدعلی میرزا شاهزاده قاجار دیدار کرده ودیباچه این کتاب رابنام او میکند.

این کتاب مطابق تصریح‌مکررمؤلف ، مجلداول مرآةالاحوال است(به‌مجلد دیگر وموضوع‌آن اشارتی نمیکند) ودر ۱۴ سال ۱۲۲۵ در عظم‌آباد هند آنرا به‌پایان رسانید درپایان کتاب‌قصیده‌ای دراز بمناسبت‌ختم کتاب سروده‌وماده‌تاریخ ونام‌کتاب را درآن تضمین کرده . مطلع قصیده این‌است :

من آن عندلیبم‌زگلشن جدا | که جز ناله‌ام نیست گرد قوا

وماده تاریخ رادرپایان قصیده چنین‌آورده .

مسمی بـه مرآت الاحوال شد | پس از ختم ، این نسخه دلربا
پی ساز تـاریخ اتـمـام او | تفکر نمودم بشد رهنما
و پیر خردمند بـا عقل وهوش | بگفت هست(..؟) مراةاحوال‌ما

۱ ــ دراین‌کتاب مرآةالاحوال نیراسامی‌بسیار ازخویشاوندان مجلس نیامده‌یاروشن نشده مانند چنانکه ازخاندان خاتون آبادی تعدادی اندك یادشده

درخاتمه مقصد ۳ سرگذشت و فهرست مؤلفات خود را آورده
درفصل ۲۱ ازمقصددوم نیز ازتألیف شرح قوت لایموت مخزن القلوب نام دارد)
خود یاد میکند.

اینك فهرست مطالب و مقاصد کتاب مرآة الاحوال با تلخیص از فهرست
که مؤلف خود نگاشته :.

مطلب اول در ذکر احوال و اعداد اولاد محمد تقی مجلسی که بر پنج
فصل است :

فصل اول در ذکر تصانیف وعدد اولاد وتاریخ وفات و مدفن آنمرحوم

فصل دوم در ذکر فرزند اکبر اوعزیزالله (وفرزندانش میرزاکاظم ومیرزا
محمدتقی الماسی ومیرزا حیدرعلی) وذکر الماسی است که درموضع دوانگشت
حضرت امیرالمؤمنین (ع) درنجف اشرف است.

فصل سوم درذکر مولانا عبدالله فرزند اوسط آنمرحوم (وفرزندان عبدالله
مثل محمدمحمد نصیر وملا زین‌العابدین وملا محمدتقی)

چهارم درذکر ملا محمد علی ایستری (واولاد او که ازبطن صبیهٔ ملا
محمد تقی است مانند ملاشفیع وملا کمال الدین حسین واولاد ایشان.)

فصل پنجم‌درذکر ملا میرزای‌شیروانی واولاد واحفاد اومثل ملا حیدرعلی
نجفی واحوال حاجی ابوالقاسم حمله‌دار والده‌حاجی جعفرعموی میرزاغلامحسین.

مطلب‌دوم در ذکر احوال و اولاد ملامحمد باقر مجلسی فرزند کوچك
ملامحمد تقی مجلسی دارای‌چهار فصل بشرح ذیل است :

فصل اول : مجملی در احوال محمدباقر مجلسی و اعداد تصانیف وزندگانی
و تعداد اولا دوفوت او..

فصل دوم : در ذکر اولاد آنمرحوم که از بطن همشیره فاضل سید مقدس
میرزا علاءالدین محمد گلستانه شارح نهج‌البلاغه و شرح احوال میر محمدحسین
امام‌جمعهٔ اصفهان و...

فصل سوم : درذکر اولاد آنمرحوم‌از بطن‌همشیره ابوتراب خان‌نهاوندی..

فصل چهارم : درذکر احوال اولاد آن مرحوم از بطن جاریه .

مطلب سوم : بیان اجمالی از احوال مولانا محمدصالح مازندرانی . شارح اصول‌کافی وذکر احوال اولاد او از بطن صبیهٔ مرضیه ملامحمد تقی مجلسی که برهشت فصل تنظیم گردیده است :

فصل اول : درذکر اموال آنمرحوم ومواصلت فی‌مابین اووآخوند مرحوم و اشاره باحوال فاضله آمنه‌بیگم وعدد اولاد و امجادش

فصل‌دوم : ذکرفاضل آقاهادی مترجم قرآن خلف‌آن مرحوم و اولاد او

فصل سوم : درذکرآقا نورالدین محمدخلف‌دیگر آنمرحوم و بیان نسبت .. آقامحمد باقر اصفهانی مشهور ببهائی .

فصل‌چهارم : درذکر ملامحمد سعید متخلص‌به‌اشرف . ..

فصل پنجم : درذکر آقاحسنعلی خلف دیگر آنمرحوم و اولاد او

فصل‌ششم : ذکرآقاعبدالباقی خلف دیگر آنمرحوم و اولاد و ذکراحوال حاج محمدعلی وحاجی اسماعیل و . . .

فصل هفتم ـ درذکر اولادسید میرابوالمعالی از بطن صبیهٔ مرضیه‌آنمرحوم و احوال سادات‌کازورن ونسب سیدعلی طباطبائی . . .

فصل‌هشتم : درذکر فاضلین‌کاملین اخوندملا محمدرفیع گیلانی و برادرش ملامحمدشفیع وخلف‌آن دو مرحوم از بطن دوصبیهٔ مرحوم میرابوالمعالی و . . و فرزندانش چون میرزامحمدجعفر یزدی و ذکر میرزامحمدداود و شیخ‌الاسلام آن وسلسلهٔ ایشان ..

مطلب چهارم درذکر احوال آقامحمدباقر اصفهانی مشهور به‌بهبهانی واولاد او مثل : محمدعلی ، محمد حسین و آقا حسن رضا که برچهارده فصل تدوین گردیده است .

فصل اول : ذکر اجمالی در احوال و تصانیف و عدداولاد و فوت آقا محمد باقر اصفهانی .

فصل دوم : ذکر احوال قدوة المجتهدین آقامحمدعلی فرزند ارشد آقا محمد باقر بهبهانی و ذکر احوال حاجی محمدرحیم بیك و اولاد او و ذکر احوال حاجی محمدرحیم بیك و اولاد او و ذکر سبب ملاقات ایشان باعلی مرادخان زند و ذکر کشته شدن اللّٰه‌قلی خان زنگنه و تاریخ وفات وذکر بعضی تصانیف وشرح وصیت آن مرحوم . . .

فصل سوم ـ ذکر احوال نقاوه المجتهدین آقا جعفر فرزند اکبر ارشدمرحوم واولاد وتصانیف او .

فصل چهارم ـ ذکر آقا محمد اسماعیل فرزند دیگر آنمرحوم واولاد او و ذکر آخند ملاشریف کرمانشاهی واحوال آقامحمد فرزند دیگر آنمرحوم وتعداد اولاد او وشرح نویسنده تا اوان تألیف رساله حاضر

فصل پنجم ـ احوال همشیره کبری واولاد وذکر همشیرهٔ صغری وفوت نورچشمی محمد واحوال دوهمشیره او .

فصل ششم ـ احوال عالیجناب مجتهدالزمانی آقا عبدالحسین عجم نامدارو.. نگارنده واولاد وتصانیف او واشاره بکیفیت نماز جماعت درملك هند .

فصل هفتم ـ درذکر احوال میرسید علی طباطبائی واولاد او از بطن عمه نگارنده وتصانیف وذکر دارائی او .

فصل هشتم ـ ذکر آقا سید محمد بن آقا سید علی طباطبائی و اولاد او و تصانیف او .

فصل نهم ـ ذکر آقاسیدمهدی خلف کوچك سیدسابق الذکر واحوال صبیهٔ آنجناب که ازبطن عمه مکرمه است .

فصل دهم ـ ذکر اولاد همشیره معظمه سید سابق الالقاب مرحوم آقا سید عبداللّٰه عطار .

فصل یازدهم- ذکر اولاد مرحوم آقامحمدعلی.. مثل حاجی رضا کفن نویس وغیره وذکر آخر ملامحمد که در این اوقات در بهبهان است.

فصل دوازهم - درذکر احوال حاجی محمدحسین کازرونی .. واولادش میرزا هادی وهمشیره‌های او .

فصل سیزدهم - احوال مرحوم آقاحسن رضا .. وذکر آقا محمد ابراهیم و ملامحمد که در بهبهان بوده وذکر اولاد بعضی دیگر از برادران جدامجد نگارنده حاجی شفیع ضرابی . وآقاحسن صراف وغیرهما .

فصل چهاردهم - ذکر دوهمشیره معظمتین جدمرحوم اعنی والده میرسید علی سابق الذکر ومرحوم سیدعلی مشهور بزرگ واولاد او .

مطلب پنجم - ذکر احوال نگارنده واهالی وممالك هندوستان وشرح احوال ممالك فرنگ درسه مقصد .

مقصد اول - درذکر احوال نگارنده ازبدوولادت تا ورود بجزیره فمپل از جزایر هندوستان که مشتمل بر ۱۹ فصل است .

فصل اول - ذکراجمالی احوال نگارنده ازولادت تا سنه یکهزار و ... هجری واحوال بلده کرمانشاهان .

فصل دوم - درذکر احوال امراء واعیان بلده .

فصل سوم - درذکر مهاجرت از آن بلده به‌سمت عتبات عالیات به‌اتفاق بندگان اخوی وجمعی دیگر وذکر چشمه‌آب گرم .

فصل چهارم - در ذکر شهر بغداد و قبر قنبرغلام حضرت امیر(ع) وشیخ کلینی وشیخ عبدالقادر وابوحنیفه ومعروف کرخی وجنید بغدادی وامثال آنان و مسجد براسا .

فصل پنجم - درذکر احوال شهرکاظمین وذکر سید محسن بغدادی وسید عبدالله بن شبر وقبر شیخ مفید وابن‌قولویه ودوامامزاده وابویوسف شاگردبوحنیفه

ومحل قبر سیدمرتضی وسیدرضی وتذهیب قبه مبارکه امام موسی وامام محمدتقی (ع) وتعمیر صحن مقدس

فصل ششم - درذکر قصبه حله وقبر محقق حلی صاحب شرایع وجمعی دیگر ازعلماء ومدفن علامه وملا احمد اردبیلی وفخرالمحققین و مسجد شمس و قبرذی‌الکفل که میان نجف اشرف وحله‌است.

فصل - در شرح ورود به نجف اشرف وتاریخ تذهیب قبه مبارکه وساخته شدن ضریح نقره و تاریخ نکاح صبیه خاله محترمه ورفتن بندگان اخوی به‌مکه معظمه با میرزا احمد شیخ‌اسلام .. وذکر تحصیل علوم درخدمت اساتید خود .

فصل هشتم - درذکر قم مدفن‌حضرت معصومه خواهرحضرت امام‌رضا(ع) ورسیدن بخدمت میرزا ابوالقاسم درآن شهر ...

فصل نهم - در ذکر ورود بروجرد وسایر احوال درآن بلده .

فصل دهم - دراحوال ورود به نهاوند وسفر قم وکرمانشا ورفتن به عتبات عالیات باتفاق نورچشمی محمود وجمعی ازدوستان وآغاز سفر هندوستان ومانع شدن بعضی ازاعیان کرمانشاهان ...

فصل یازدهم - دراحوال ورود به‌همدان وملاقات باشاهزاده والاتبار درآن دیار وکر گوشمالی به‌علی‌پاشا حاکم بغداد ...

فصل دوازدهم ورود به‌کاشان .

فصل سیزدهم - دراحوال ورود به‌قصبهٔ نایین.

فصل چهاردهم - درذکر ورودبه‌دارالعباد یزد واحوال اولاد عالیجاه محمد تقی‌خان حاکم آنجا وجمعی دیگر ازعلماء واعیان آنجا ومسافرت بمشهد باتفاق چند نفر .

فصل پانزدهم در احوال ورود به قصبه طبس واحوال میر حسن‌خان حاکم آنجا وآخوند ملاحمزه .

فصل شانزدهم - درذکر ورود به‌قصبه‌تون وتربت حیدریه.

فصل هفدهم - درذکر ورود بمشهد مقدس واحوال آن بلده وقلعه آن و احوال حرم مطهر وقبه مبارکه وضریح مقدس وخیانت اولاد شاهرخ میرزا ... وذکر جمعی از علما ونامداران‌وشاهزاده محمدولی‌خان قاجار وقبرشیخ‌بهائی‌و..

فصل هیجدهم - درذکر ورود به‌بندرعباس وابتلای بدست سیدرضا سندی واحوال ازجزیره قشم تا ایام ورود به بندر مسکت که‌بمسقط مشهوراست.

فصل نوزدهم - دراحوال مسقط وسوارشدن بر جهاز بمقصد جزیره بمبئی تاوان‌ورودبآن جزیره وآغاز رفاقت باآقای محمدحسن خراسانی و...

مقصد دوم - درذکر احوال ازبدو ورود به‌جزیره‌بمبئی تا زمان ختم تألیف این رساله است وذکراحوال وعادات ورسوم کشورهند... که‌مشتمل بربیست‌وشش فصل است.

فصل اول دربیان صوبه‌جات هند ودکن وبنگاله.

فصل‌دوم - در ذکر اعیاد وعبادات اهالی هندمثل رقص‌برهمن وسایراحوال و اوضاع هندیها.

فصل‌سوم - در بیان احوال وبسیاری رسوم‌وعادات اهالی هندوستان وطرز عروسی و احوال‌شب‌هلال و رسومات‌آنها.

فصل‌چهارم - در ذکرپیکوزبرباد هند وپادشاه آنجا و بعضی از رسومات آن ملك مثل طریقه اعزاز سلاطین وطریقه منازعه ومناکحه و طریقه نوشتن و مکاتبه غیره . . .

فصل‌پنجم - درذکرورود نگارنده در بمبئی و احوال‌سیدتقی‌اصفهانی‌واحوال آن جزیره و کثرت‌مار در آنجا.

فصلا ششم - در ذکر ورود نگارنده به حیدرآباد دکن و کیفیت ملاقات بامیر عالم بهادر و تعمیر کربلا وقلعهٔ شریفه نجف وتاریخ فوت‌میرعالم واحوال آن‌شهر وسایراحوال..

فصل هفتم ـ تاریخ ورود سفیر روشن‌ضمیر محمدنبی‌خان به‌جزیره بمبئی به‌اتفاق میرزا محمد حسین شهرستانی و آقاسیدحسن عطار و رسم سفـارت میان آن و پادشاه قاجار فتحعلیشاه وسایر کیفیات .

فصل هشتم ـ ذکر خروج فقیر (نگارنده) ازحیدرآباد بسمت مجهلی‌بندر و ذکرحال بعضی اعزة آن بندر مثل آقامحمدجعفر خلف حاجی اسدالله اصفهانی وذکر رؤیت‌هلال ماه .

فصل نهم ـ تاریخ خروج ازمجهلی بندر بعزم کلکته و ذکر بعضی ازسوانح عرض راه و احوال جکنات .

فصل دهم ـ تاریخ ورودبه کلکته و ذکر جمعی از تجاران آن‌بندرو کیفیت شهر و قلعه آنجا .

فصل یازدهم ـ تاریخ خروج ازکلکته بسمت مرشدآبادوذکرقصبه‌شیورام بود که به‌سیرایورامشهوراست و ذکرچچیره و سعید آباد .

فصل دوازدهم ـ تاریخ ورودبه‌مرشدآباد وملاقات با بیگم حاجیه‌واستیجارحج وزیارات و سایر احوال.

فصل سیزدهم ـ ذکرخروج از مرشدآبادبسمت‌عظم‌آباد و ذکر بعضی‌ازقرای واقعه در اثنای راه مثل قصبه‌راج‌محلل‌وقصبه‌بهاکلپور وقصبه‌منکیر وذکر چشمه‌آب گرم که مشهوراست .

فصل چهاردهم ـ ذکر ورود به عظیم‌آباد و وجه‌تسمیه‌آن‌وتوابع وملحقـات وموقوفات آن .

فصل پانزدهم ـ ذکر خروج ازعظیم‌آباد برفاقت منشی‌عزیزالله و ذکرقصبه شهسرای که بشهسرام مشهور است و نیزه شیر شاه وخروج او و رفتن همایون شاه بابران پیش‌شاه‌طهماسب‌بن‌شاه اسماعیل .

فصل شانزدهم ذکر ورود بنارس و احوال آن‌بلده و ذکراحوال شیخ‌محمد علی و جمعی ازعلمای دیگر آنشهر.

فصل بیست‌وششم ـ ذکر ورود به عظم آباد بعداز عوداز مرشدآباد و ذکر میر جعفرشاه وتلامذه‌نگارنده چون نواب عباس‌قلیخان بهادر وحسن‌قلیخان بهادر و میرزا رستم‌علی و میر اشرف حسین و مولوی ابوالقاسم و ذکر میرزا مهدی و اسدالله‌خان و تاریخ ابتدای نمازجمعه درعظیم‌آبادوحدودبنگاله و تواریخ‌قطعاتی که درآن‌باب گفتند و ذکر کیفیت عزاداری بعضی ازجهال.

خاتمه ـ این مقصد در ذکر عدد تصانیف نگارنده وصورت‌اجازات علماء و اخبار به این ذره نیمقدار.

مقصدسیم ـ در احوال ممالك انگریز و عادات و صناعات آن قوم دارای مقدمه و سه مقام است وخاتمه.

مقدمه: در تقسیم عالم و احوال کواکب و احوال چین و میثاق سلاطین فرنگ باهم و از رسوم ایشان که بر دوفصل‌است:

فصل‌اول ـ در ذکر اول حکیمی که به‌احوال‌کواکب مطلع شده است و احوال کواکب بر مذهب حکیم گوهر نیکوس و تحقیق کوس هندی و تقسیم کره ارض و اقالیم بر مذهب حکیم مذکور و تقسیم جزایر و علت‌وجود موالید ثلاثه وستة وجز اینها

فصل دوم ـ در ذکر اوضاع و عهود سلاطین فرنگ و بعضی‌احوال‌آنها.

مقام اول ـ ذکر ممالك سلاطین فرنگ و سپاه آنها که بر۱۲فصل‌تدوین گردیده است.

فصل‌اول ـ در ذکر پادشاه (آلمان)ودستگاه او.

فصل‌دوم ـ ذکر پادشاه‌اسپانیا(اسپین) و کیمیائی که‌مخصوص ایشان‌است.

فصل‌سوم ـ ذکر پادشاه فرانسه (فرانکیس) و احوال آن‌ومنازعه ایشان‌با انگریزیان برسر مصر ورفتن‌سفرای‌ایشان‌به‌ایران وطریقه‌معار که‌دوشخص‌باهم.

فصل‌چهارم ـ ذکرپادشاه‌پرتگال.

فصل‌پنجم ـ ذکرپادشاه هولاند.

فصل‌ششم ـ ذکر پادشاه دنمرك .

فصل‌هفتم ـ ذکر پادشاه اسویدن (سوئد) :

فصل‌هشتم ـ ذکر پادشاه روس واحوال ایشان و منازعه ایشان باروم‌ومجادله ایشان با ایران و منهزم شدن ایشان از عزم سردار ایرانی محمدصادق‌خان‌شقاقی ومنازعه ایشان با عباس‌میرزاقاجار...واحوال منازعه ... با سردارعظیم‌الوقارمحمد حسین‌خان قجر قزوینی و افسوس ازعدم ثبات سلطنت‌ایران.

فصل نهم ـ ذکر پادشاه و لندیز و ذکر سدی که درملك ایشان‌است .

فصل‌دهم ـ ذکر پادشاه سویس‌لاند ومقدمه‌ویلیام(در کتاب : ویلم) .

فصل‌یازدهم ـ ذکرپاپا و طریقه ریاست او و منازعه پادشاه انگریز و ذکر دوازده کلاه برسبیل اجمال و ذکر باقی سلاطین طایفه‌نصاری‌وجزایری که درتصرف ایشان است.

فصل دوازدهم ـ ذکر افریقه که بخش سوم است وبلاد وجزایر آن چون زنگبار وحبشه وغیراینها .

مقام دوم ـ در ذکر ممالك افریقیه که به ارض‌جدید مشهوراست‌وکیفیت پیداکردن آن و مستخرج قطب نماوذکرحکیم‌کلمنس ومشروح‌دیگر.

مقام سیم ـ ذکر احوال جماعت انگریز وذکر احوال کمپنی‌وعادات‌ورسوم ایشان که درآن ده‌فصل است .

فصل‌اول ـ مبدأ سلطنت این‌قوم وذکرسلاطین ایشان و مدت سلطنت و سوانح آن دیارو . .

فصل دوم ـ بیان‌احوال مملکت جماعت انگریز و ذکر انگلند و ایرلند وتدبیر حکماء در پیدا کردن میوه گرمسیری و سرد سیری و ذکر امتعهٔ فرنگ. .

فصل‌سوم : ذکر قوانین سلطنت انگریزان مثل‌تشخیص پادشاه و امورات متعلقه به‌آن و منازعه شخصی باپادشاه وکشته‌شدن پادشاه و ذکر ولیعهد و

احوال شاهزادگان یمنی . .

فصل چهارم ـ ذکر احوال کمپنی (کمپانی) انگریز و معنی کمپانی و تجارت کردن ایشان درحدود ایران وهند وقراردادی که باپادشاه خود کرده‌اند و کیفیت رفتار شیران ایران با ایشان و اخراج نمودن ایشان از بندرعباس .

فصل پنجم ـ در کیفیت حکومت کمی در ملك هندو عدد کارداران آنها .

فصل ششم ـ در کیفیت عدالت و دادخواهی ایشان درباب دیوانی ومطالبات .
و کیفیت عدالت آنها درجنایات .

فصل هفتم ـ طریقه سپاه‌داری وعدم انهدام امور به‌موت‌سرداران و اسامی و مراتب لشکریان وطریقه توپ‌اندازی و ترتیب سپاهیان .

فصل هشتم ـ مجملی از رسومات دیگر این قوم‌در کیفیت حکومت‌وسلوك با رعیت .

فصل نهم ـ درطریقه معیشت و صحبت و آمدورفت نمودن با یکدیگر و طریقه کدخدائی و نفی بکارت زنان و تسلط زنان بر مردان . . . و احوال اطباء و . . .

فصل دهم ـ در صنایع و افکار بدیعه این قوم‌چون آلةتشخیص مقدارحرارت وبرودت ووضع مربا و سود وکاغذ ووضع قماربازی و کیفیت فروش‌اموال گرانبهاو طریقه اخذ گمرك و .

خاتمةالکتاب فی‌النصایح که درآن دو فصل است :

فصل‌اول ـ دربیان آنچه‌برسلاطین‌جم نگین‌مراعات آن‌لازم است‌وآن‌دوازده چیز است . و ذکر توسل داشتن هندیان من‌قدیم‌العصر به‌سلاطین‌ایران و آمدن سفیران شاه‌طهماسب ونادرشاه نزدمحمدشاه بابری وتوجه‌نادرشاه‌بسمت قندهار و تسخیر وفتح آن و سایر سوانح .

فصل‌دوم ـ در نصایح متعلقه به‌ارکان دولت از رعایا و وزراء و حکام بلاد و قضات ...

موعظه بلیغه ــ درحسن سلوك با فقرا و انعام و احسان به ایشان و سعی در خیرات جاریه وقصیده درمدح حضرت شاهزاده بلندار اده ادام الله اجلاله . که مشتمل بر تاریخ اختتام جلداول این نسخه است.

فهرست بهار ۱:۶۸ ریو ۳۸۵ ـ ۳۸۶ ذیل ش ۱۳۱

[۵۵۵۱]

نسخه ایست بخط نستعلیق فیض علی اثنی عشری مورخ ۱۲۲۶ درمحل عظیم آباداز توابع بهارهند فصول وعناوین در متن وبشنگرف در حواشی بشنگرف و مرکب وفهرست جامعی ازمطالب نسخه درآغازتدوین شده است

قطع ۶ + ۴ جلد تیماج قهوه ای سوخته ترنج ونیم ترنج ودورمنگنه طلائی صفحات ۶۶ سطوربرص ۵ کاغذ فرنگی آهاردارضخیم شماره ثبت قدیم ۵۰۱۰ ـ ج ـ ۷۳

زاد آخرت (فارسی)

از امام ابو حامد محمد غزالی (حجة الاسلام) .

غزالی نامه : . ۲۵۸ فهرست مجلس ۹ (تعلیقات) : ۹۵٤ نفیسی نظم و نثر : ۶۸ : .

این رساله در آداب وعبادات وسلوك است برچندفصل تدوین گردیده که سر آغاز فصول عیناً بترتیب نقل میگردد :

فصل ۱ـ پس دنیا راراباطی وآن که ایزد سبحانه وتعالی آفریده است .

فصل ۲ـ اگر گویند و گویی که زاد آخرت چیست وبدرقه چیست.

فصل ۳ـ درپیدا کردن معنی کلمه لااله الاالله محمد رسول الله .

فصل ٤ـ این قدر اعتقادی که گفته آمدایمان بدین درست .

فصل ۵ـ چون ازخواب بیدارشوی جهدآن کن که بیداری پیش ازصبح بود .

آداب وضوـ چون ازاستنجا فارغ شدی آداب سواك .

فصل ـ درطهارت حذرکن از آب اسراف کردن .

آداب غسل ـ چون جنابتی رسیدازاقلام یااز .

فصل درتیمم ـ اگرعاجزی ازبکارداشته آب درسفر .

فصل رفتن به مسجد ـ چون بامداد طهارت کردی دور کعت سنت .

فصل درمسجدشدن و بیرون ــ چون بدرمسجد شدی پای راست فراپیش دار .
آداب امامت واقتدا ــ سنت امام آنست که نمازسبك کند .
آداب روزه ــ بهیچ حال نباید که روزه تودرجمله سال ازپیش .
باب دربیان کردن معاص ــ بدانکه یك نیمه دین طاعت داشتن است .
درباب گوش چشم و . ومضاردروغ . وریا .
باب پیدا کردن آداب صحبت باخلق وبمخلوق ــ بدانکه آداب صحبت .
آداب علم اگرازاهل علم باشدآنست که فراخ حوصله و .
آداب متعلم بااستادآن بود که سلام ابتدا کند ودرپیش وی .
آداب فرزند باپدرومادرآنست هرکوگویند نیکوبشنود .
فصل ــ بدانکه مردمان که بیرون این قوم اند درحق توسه گروه اند .
آداب صحبت بامردمان مجهول پراکنده است. که درحدیث ایشان .
آداب برادران ودوستان باید که باکسی برادری و دوستی نکنی .

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین والصلوة علی محمد سیدالمرسلین وآله اجمعین قال الشیخ الامـام السعید حجة الاسلام ابوحـامد محمد بن محمد الغزالی الحمدلله رب العالمین والصلوة علی رسوله محمدالمصطفی وآله اجمعین ورضی الله عنا وعنکم وعن جمیع المسلمین بدان ای غافل ومسکین که تومسافری واز راه وزاد راه وازبادیه که براه داری غافلی ومنزلگاه اول تو .

انجام : پس اصل کار درشناختن زادآخرت علم است واین کتاب نموداریست از ... علم تقوی وتمامی این علم اندران دو کتاب دیگر بازیابد والله تعالی یوفقنا وایاکم لمایحب ویرضی وصلی الله علی نبینامحمد المصطفی و علی آله اجمعین وسلم تسلیماً کثیرا ... یاارحم الراحمین .

[۵۵۵۲]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق خوش حدودقرن ۱۰ صفحات مجدول باقلم لاجورد وآب طلائی دارای یك سرلوح کوچك نقاشی شده بشنگرف وطلاولاجوردفصول وابواب بشنگرف برخی نقائص نسخه درحواشی جبران گردیده استچند مهردرپشت برگ نخست وآخرنسخه موجود است

قطع رقعى ۱۲/۵ر۵+۱۹ر۵ جلد تيماج قهوه‌اى ساده تعداد صفحات ۸ سطور هرص كاغذ سمرقندى شكرى فرنگى شماره ثبت ق-۶۶۸۸۶ جديد ۳۳ ۶

عبرت‌نامه (مثنوى) **(فارسى)**

از فتحعليخان صبا ملك‌الشعراء در نصايح به پادشاه .

ذريعه ۱۹ : ۲۴۴ و ۱۵ ۲۱۳ ۹ : ۵۹۲ فهرست مجلس : ۱۰۱۲ ۹ و ۹/۱۹ ۲۳ سپهسالار :.

آغاز: ديباچهٔ اين خجسته ديبا پيرايه اين پرند زيبا
نام ملك الملوك اعظم آرايش چار بالش جم
دارندهٔ تخت و تاج و كشور داراى جهان ابو المظفر

پايان: از خلوتيان اثر نبينى دربا نا نشان به در نبينى

[۵۵۵۳]

نسخه‌ايست بخط شكسته نستعليق محمدرضا طباطبائى مورخ ۶۰ - ۱۲ - ه سرلوح در صفحه اول سفيد صفحات مجدول بزر و لاجورد وشنگرف و كمند زرين

قطع : رقعى ۱۹ × ۹/۵ سانتيمتر ، جلد تيماج يشمى باترنج وحاشيه ومنگنه ، صفحات ۴۶ ، سطور ۰ كاغذ فرنگى ضخيم شمارهٔ ثبت قديم ۶۱۲۷۹ جديد ۷۹۷۸

الاجتهاد و التقليد **(عربى)**

ازميرزا صالح عرب پسرسيدحسن (قرن ۱۳-ه) درمبحث تجزى در اجتهاد داراى دو مقام بدين گونه :

مقام اول - درامكان تجزى .

مقام دوم - در وقوع وجواز واقوال وادله

ذريعه ۱۸ : ۲۷۱ .

آغاز: القول فى الاجتهاد والتقليد فائده اختلف الاصوليون فى قبول الاجتهاد للتجزيه وعدمه على القولين اوالاقوال . فهيهنا مقامان المقام الاول فالحق امكانه...

پايان: وعلى القول بالتخطئة كان مقتضى القاعدة هوصحة ذلك لان الامر الواقعى يقتضى الاجزاء .

[۵۵۵۴]

نسخه‌ایست بخطنسخ قرن۳ ۱ـ هـ . عنوانها بشنگرف نسخه ناتمام مانده (وشاید تألیف ناتمام است) دربرخی ازصفحات متن بحاشیه رفته

قطع خشتی ۱۸×۲۳ سانتیمتر، جلد تیماج قهوه‌ای صفحـات ۱۰۸ سطور ۷ کاغذ فرنگی سفید شماره ثبت‌قدیم ۶۱۲۹۳ جدید ۷۹۸۸

مبادی الاصول (عربی)

ازعلامه حلی، دراصول فقه به‌اختصار دارای ۱۲ فصل فصل اول کتاب وفصل ۱۲ : اجتهاد .

ذریعه۱٤ : ۵۳و۱۹:٤۳ کشف‌الحجب : ٤۸۳ : .

آغاز: الحمدلله المتفرد بالازلیة ... اما بعد فهذا کتاب مبادی الوصول الی علی‌الاصول...احتوی علی مالایستغنی عنه ... الفصل الاول فی‌اللغات .

پایان: وجب بقائه فی‌المستقبل و هو ظاهروان ارادوا غیره فهو باطل لان العلم اوالظن بالنفی لابدله من‌دلیل والحمدلله رب‌العالمین .

[۵۵۵۵]

نسخه ایست بخط نسخ میرحمزه‌بن میرمحمد علی مورخ قرن هجری درمدرسه نجف قلی‌بیك عنوانها بشنگرف این‌نسخه راکاتب‌به امر جمشید غلام شاه نوشته

قطع‌رقعی۱۲×۱۸ سانیمتر جلدتیماج زردیك‌لاصفحات ۵٦ سطور ۱۳کاغذ اصفهانی شماره ثبت قدیم ۶۲۱۷۶ جدید ۷۹۷۵

مجموعه (عربی)

۱ ـ تهذیب المنطق (ص ۱ ـ ۲۵ دفتر) **(عربی)**

ازسعدالدین مسعودبن عمر تفتازانی (م‌ـ۷۹۲) = بخش منطق .

کشف‌الظنون ۱ : . ۳۵۰ذریعه ۱۳ : .۱٦۰ معجم‌المطبوعات : ٦۳٦

شرح تصریف (ص ۲٦ ـ ۹۹ دفتر)

شرح تصریف عزالدین‌زنجانی (تصریف‌عزمی)ازتفتازانی .

(این‌نسخه‌بدون اول‌وآخراست) .

کشف‌الظنون ۱ : ۲۸۹ و ۱۱۵۲

۳ ـ شرح انموذج (ص ۱۰۰ ـ ۳۱۸دفتر)

شرح مولی عبدالغنی اردبیلی برانموذج زمخشری درنحو .

کشف‌الظنون : ۱٦۱ معجم‌المطبوعات : ۹۷٤

[۵۵۵٦]

نسخه ایست‌بخط نسخ ونستعلیق‌قسمت اول مورخ ۱۰۲٦ شماره دوم ازقرن۱۰ـه وشماره سوم قرن ۱۳ ـ ه عنوانها بشنگرف شمـاره دوم از اول وآخر ناقص و دارای حاشیه هایی از محیی‌الدین فاروقی وجز اینهاست شماره سوم آغاز ندارد

قطع رقعی۱۳ × ۱۸ سانتیمتر جلد تیماج مشکی صفحات ۸ ۳ سطور ۰ ـ کاغذ ترکی وفرنگی (مختلف) شماره ثبت قدیم ۱۲۸۱ جدید ۷۹۷۹

مجموعه **(عربی وفارسی)**

۱ ـ فهرست مصنفات مجلسی (۲ـ۸دفتر)

فهرست آثارمولی‌محمدباقرمجلسی‌ازمیر محمدحسین خاتون آبادی .

درنسخه دانشگاه ذیل عنوان‌شرح صحیفه ازمؤلفات مجلسی مؤلف فهرست که خودرا سیدمحمدحسین معرفی میکنید میگوید شرح صحیفه مجلسی رامن تکمیل کرده‌ام درنسخه حاضر این تکته هست بدون ذکرنام مؤلف .

دانشگاه شماره ۲٦۱۱/٤ ذریعه۱٦۸ : ۳۸۰ و ۳۹۸

آغاز. باب دوم دربیان اشعار وتصانیف وعددآنها . واین بـاب مشتمل بردو فصل است فصل اول دربیان تصانیف عربی .

پایان. ماهی دوهزار وچهارده بیت وچهل حرف میشود .

۲ ـ فهرست مصنفات فیض (ص۸ـ۱۵دفتر) **(عربی)**

ازملامحسن فیض‌کاشـانی .

مجلس ۱۰ : ۷۵و۸٦۷ دانشگاه ۲٦۰٦:۱۲ . ذریعه ۱٦ : ۳۷۹

۳ ـ من‌لایحضره التقویم (ص۱٦ـ۳۰دفتر) **(عربی)**

=غنیةالانام از ملامحسن فیض‌کاشانی .

مجلس ۷ : ۳۰۱ ۹ : ۳۳۱ و۱۰ : ۸۲ ذریعه ٤:۹۵۵

[۵۵۵۷]

نسخه‌ایست به خط نستعلیق عبدالائمه نجفی فرزند عبدالحسین مورخ ۱۱۸۸ ــ ه نام کتاب درهرقسمت به‌شنگرف ونیزعنوان‌ها درمتن‌وحاشیه وخط بین‌سطور واشکال هندسی وجدولهـا به‌شنگرف پس‌ازپایان نسخه یك‌صفحه جدول غره‌ماههای قمری وفهرست کتـب کتابخانه‌ای (گویا کتـابخانهٔ‌کاتب) مورخ ۱۱۳۳.

قطع: نیم خشتی ۱۲ × ۲۰/۵ سانتیمتر ، جـلد : تیماج مشکی موریانه‌خـورده .
صفحات: ۹۸. سطور : ۱۴. کاغذ: اصفهانی شماره‌ثبت‌قدیم: ۶۱۲۸۸ . جدید: ۷۹۸۴

تنزیه‌الانبیاء (عربی)

ازسید مرتضی علم‌الهدی (م-٤٣٦) .

ذریعه ٤ : کشف الحجب والاستار : ١٤٤ دانشگاه ۳:۵۷۰

مشـار : عربی ـ ۲۲۲ مجلس۲:۴۷۸ .

[۵۵۵۸]

نسخه‌ایست به‌خط نسخ شعیب قرن ۱۳ ــه . نسخه فاقد آغاز کنار بیشتر برگهای نیمه دوم نسخه وصـالی‌شده

آغاز موجود . موقع التصدیق لمدعی النبوه والرساله جار مجراه

قطع :رقعی۱۳ × ۱۹ سانتیمتر . جلد : مقوابارو کش کاغذقرمزودوپارچه مشکی
صفحات: ۲۹۰ . سطور: ۱۵ . کاغذ : فرنگی‌سفید . شماره‌ثبت‌قدیم : ۱۳۲۵ . جدید: ۷۸۸۱

مجدیه (رسالهٔ ...) (فارسی)

از مجدالملك میرزا محمدخان سینکی (م-۱۲۹۸)

مجلس ٦ : ۲۵۵۰ مقدمه سعید نفیسی‌نسخه‌چاپی ۱۳۲۱ مجله ارمغان ۸۲:۸

برنسخه چاپ ۱۳۰۰ مشار : ۸۲۸

(۵۵۵۹)

نسخه‌ایست بخط نستعلیق میرزا حیدرعای اصفهانی مورخ ۱۳۰۸ ــ ه عنوانهـا بشنگرف . درذیل رساله توضیحی از کاتـب درباره «شخص‌قوه‌کاذبه» که دررساله است دیده‌می‌شود .

قطع نیم‌خشتی۱۳ × ۲۰سانتیمتر . جلد تیماج عنابی یك‌لا ، صفحات ۷۲ سطور ۱۳
کاغذ فرنگی‌آبی‌رنگ شماره‌ثبت قدیم ۶۱۲۷۳ ۷۹۷۲

مجموعه (فارسی)

۱ ـ زهر الریاض (۲ـ۱۰۹دفتر)

ازمحمدبن اسمعیل معروف به‌ابوعلی حائری خلاصه ریاض

ذریعه ۱۲ : ۰۷۱فهرست سپهسالار :

آغاز: الحمدلله رب‌العالمین . . مخفی‌نماند که جمعی‌فارسی زبانان . . استدعا نمودند ازجناب . . میرسیدعلی طباطبائی که‌رساله‌ای دراحکام طهارت . . تصنیف نمایند نظر به‌اشتغال به‌تصنیف‌وتدریس . این بی‌مقدار محمدبن‌اسماعیل را که درسلك : متعلمین ازآنجناب منتظم‌بود امر نمـود که‌رساله‌ای درزاین باب ازشرحی که آن‌جناب برمختصر نافع‌نوشته انتخاب ... و چون اصل . ریاض ـ المسائل نام داشت ..این‌رساله‌را به زهرالریاض مسمی نمود

پس از پایان رساله‌چند دعا وسوره‌قرآن‌است که از افزوده‌کاست .

۲ـ ترجمه‌الصلوة(ص ۱۴۷ ـ۱۶۱دفتر)

ازمحمدطاهر قمی شیرازی (م‌ـ۱۰۹۸)

ذریعه ٤ : .

آغاز: الحمدلله رب‌العالمین . وبعد بدان ای‌جوینده طریق‌طاعت

پایان: که سلام بادبرشما ورحمت خداوبر کتهای وی ... وبربندگان‌صالح خدا وبه‌اینجاختم‌شد والحمدلله وحده

[۵۵۶۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ اسمعیل‌بن‌محمد مورخ۱۲۲۰ ـ۹ . عنوانها بشنگرف دربین‌شماره اول ودوم وپایان شماره ۲ ادعیه وآداب وآیاتی ازقرآن بخط‌کاتب نسخه دیده میشود

قطع رقعی ۱۰×۱۵ سانتیمتر، جلد تیماج قهوه‌ای . صفحات۲۸۰ . سطور۱۳ کاغذ اصفهانی . شماره ثبت قدیم۶۱۲۷٤ جدید . ۷۹۷۳ .

مجموعه (عربی)

۱ـ باب‌حادی‌عشر (ص۲ـ٤۱دفتر)

ازعلامه حلی

ذریعه ۳ ۵:۳ و ۱۳ : ۱۱۷ مجلس ۱۰: ۷۲۹

۳ـ الفیه (ص ۳۱ ۱۲۴ دفتر) **(عربی)**

از شهید اول محمد بن مکی عاملی (۳-۷۸۶) در واجبات نماز .

ذریعه ۲ :۲۹۶و۱۳:۱۰۷ مجلس ۱۰: ۲۸۰،۷۲۶،۷۷۶

[۵۵۶۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ سلطان بن سلطان مورخ ۹۷۶ ـ ه عنوانها بشنگرف شماره دوم از صفحه ۳۲ در پایان چند حدیث نبوی درمدح علی مرتضی (ع) با قلمی دیگر وناتمام است بالای صفحه‌آخر یادداشتی مورخ ۱۱۲۹ شماره دوم محشی است ! کنارسه برك اول ودوبرك آخر دفتروصالی است

قطع : رقعی ۱۲ × ۱۷۵ سانتیمتر. جلد ، تیماج‌مشکی ، صفحات ، ۱۲۴ . سطور ، ۷ کاغذ اصفهانی. شماره ثبت قدیم، ۶۱۲۷۷، جدید، ۷۹۷۶۰

مراثی (قصائد) **(عربی)**

مجموعه‌ای ازمراثی امام حسین بن علی (ع) است ازمشایخ فرقه‌شیخی بالای‌قصائد عنوان «لشیخنا الاوحد (یا) لمولانا الکریم» دیده‌میشود .

آغاز: بسمله ، لشیخنا الاوحد .

لقد شردوا بعدالنبی وشتتوا وضاق علیهم بعده‌البروالبحر

پایان: (بیت آخر ازقصیده‌ای ازشیخ) :

جادووسادواوشادواالمجد ثم‌هم لطالبی کل معـروف مغابیـل

[۵۵۶۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌قرن ۱۳ یااوائل قرن ۱۴ ه ـعناوین‌رساله‌شنگرف‌است عنوان‌اول «لشیخنا الاوحد» است

قطع‌رقعی ۱۱ × ۱۸/۵ سانتیمتر، جلد ، مقوائی باکاغذ ابری . صفحات، ۶۰ سطور، ۱۱ کاغذ فرنگی سفید شماره ثبت قدیم ۶۱۲۷۵ جدید ۷۹۷۴

مطول **(عربی)**

شرح سعدالدین مسعود تفتازانی بر تلخیص‌المفتاح خطیب دمشق .

[۵۵۶۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمد تقی‌بن محمد حسینی مورخ ۱۰۸۶ ـ ه . نسخه فاقد آغاز

عنوانها درمتن وحاشیه بشنگرف اغلب صفحات محشی پشت صفحه اصل‌وپایان نسخه دویادداشت تملیك ازمحمد حسن حسینی وعبدالوهاب بامهرآنان دیده میشود :

قطع‌وزیری۱۶ × ۲۶سانتیمتر، جلدتیماج عنابی دوره گرفته ؛ صفحات: ۴۷۰، سطور ۲۳ کاغذ ! اصفهانی ، شماره ثبت‌قدیم ۵۵۸۷۱ ، جدید ۷۸۷۳

المدایح‌الحسینیه **(فارسی)**

= تذکرهٔ باقی‌ازسیدعبدالباقی باقی اصفهانی ازخاندان نشاط اصفهانی

وی به‌امرامین الدوله حاج محمد حسین صدراصفهانی دراین کتاب قصائد و منظومه‌هایی راکه شاعران درمدح اوبمناسبت احداث و تعمیر اماکن متبرکه ومزارات مقدسین وائمه طاهرین،سروده‌اند ویادرستایش‌ائمه(ع)وتوصیف روضات آنسان ـ بمناسبت تعمیرات وآثار امین الدوله میگفته‌اند ،گرد آورده است و هرچند از گفتار او در فهرست مندرجات (دیباچه) فهمیده میشود که از هرشاعر تمام اشعاری راکه دراین باب سروده میآورد اما تنها نمونه یانمونه‌هایی از شعر آنانرایاد کرده است .

وی در ذیل نام هرشاعر نخست سرگذشت وفهرست آثار اورا به اختصار مینویسد ونیزتاریخچه بناها را ودیگر وقایع تاریخی را ضبط میکند و بنابراین کتاب حاضر هم تذکرهٔ شعراوهم سفینه اشعارقرن۱۳ـ ه و هم تاریخچه‌ای است روشنگر گوشه هایی از دوران قاجاریه .

این کتاب دارای دوباب است :

باب اول ـ در تاریخ روضات مطهره و قصائدی که در مدح و توصیف آنها سروده شده ودارای دوفصل است :

فصل اول ـ قصائد وقطعات شاعران دربار فتحعلیشاه .

فصل دوم ـ منظومات دیگر شاعران دراین باب .

باب دوم ـ قصائد و مثنویات شاعران عرب و عجم در مدح امین الدوله .

این باب نیز دارای دوفصل است .

۱ـ مدایح شاعران عرب (یا مدائح عربی ازشاعران ایرانی) .

۲ـ منظومات شاعران فارسی زبان .

وی درفصل یکم از باب ۲ تنهاسه قصیدهٔ عربی ازحاج محمد علی نام (که او را نمیشناخته وسرگذشت او را نیاورده و درآغاز باب دوم بدین نکته تصریح میکند) ودوقصیده عربی با ترجمه فارسی از میرزاجعفر طرب نائینی یاد میکند قصائد حاج محمد علی نیز دارای ترجمه منثور بین سطور است اما همچنانکه کاتب درکنار اولین قصیده نوشته ، ترجمه ها نارساست

نام شاعران در باب دوم (فصل۲) بترتیب الفبا (تنها درحروف اول) ودرباب اول بدون ترتیب :

از چند شاعر نیز در هردوباب یاد شعر آورده مانند پروانه و طرب نائینی در پایان فصل ۲ از بـاب اول قصائد ورباعیات خود را با اندکی از سرگذشت و برخی از وقایع و تاریخ بناها و تعمیرات امین‌الدوله در ایران و عراق مینویسد ازآنجمله قصیده‌ای است که بمناسبت ساختمانهای باغ فتح‌آباددراصفهان ومشتمل برماده تاریخ آن سروده وپیش ازآغاز قصیده ، در توصیف فتح‌آباد گوید «همانا اگرخواجه حافظ شیرازی اکنون بودی ودیده بعمارات واقعه در جنب زنده‌رود وباغات این چهار باغ بهشت نمود میگشود نغمه این بیت .

اگرچه‌زنده رودآب‌حیات‌است ولی شیراز مـا از اصفهان بـه

نمیسرودی بلکه میگفتی :

مراین باغ ارم آیین واین رود زحوض کوثر و بـاغ جنان به

و ماده تاریخ مزبور را چنین گوید :

از این تاریخ بنیاد و بنا تاریخ خواست

دردومصرع بـاقی‌ازامداد عقل نکته‌دان

گفت فتح‌آباد دائم همچو فردوس برین

گفت این گلشن به‌ملك‌شاه گلزار جنان

درپایان نیز قصیده است ازاو در اختتام کتاب واین چندبیت آخرین ابیات قصیده ختامیه اوست :

چو شد مدایح تو همچو بحر پر گوهر
چو این کتاب چوچرخ برین پراختر شد
نوشت خامهٔ باقی برای تاریخش
که این مدایح بس زیب اهل دفتر شد
مدام تا که عناصر بود چهار عروس
مدام تا که چو داماد هفت اختر شد
بود همیشه به کام تو شاهد دولت
چو آن عروس که دائم به کام شوهر شد

در زیر بیتی از این قصیده ختامیه نوشته‌شده « اقل حیدر علی» گویا این بیت رادر حاشیه استدراك کرده .

محمد باقر اصفهانی متخلص به‌رشحه در قصیده‌ای بدیع نام شاعرانی را که سرگذشت وشعر آنان در این تذکره هست‌برشته نظم کشیده ومؤلف،این‌قصیده را که بمنزلت فهرست کتاب است ــ و بگفته خود او « آغاز کتاب را لایق بود نه انجام ولی بحکم آنکه به اختتام مشعر »است در پایان کتاب پس از قصیده ختامیه درج کرده .

(در فهرست دانشگاه که فهرست شاعران این تذکره بترتیب الفبایی یاد شده‌اند نام‌رشحه نیز آمده و پایان کتاب (که در آن فهرست نقل شده) آخرین بیت همین قصیده است) .

این قصیده رائیه دارای ۱۱۶ بیت است ۲٤ بیت اول مقدمه است و از بیت ۲٤ فهرست اسامی است وهر بیتی متضمن‌نام یك یا چند تن از شاعران .

اینك ابیاتی چند از قصیده :

سحر گاهان کزین فیروزه‌منظر عیان شد طلعت خورشید خاور

کواکب را فرو شد دیده در خواب — خلایق کرده بر از خوابگه سر

در آنجا بسته از گل دسته‌ای چند — به هدیه شاعران نکته پرور

نخستین دسته‌ای از گل صبا راست — کز او گلزار معنی شد معطر

دگر صافی که از باران نظمش — نهال نکته سنجان گشته مثمر

سپس دیگر شاعران با حذف مکررات و در آخر مدح امین الدوله و شعر پایانش (که در فهرست دانشگاه انجام تذکره دانسته شده) این است:

ترا از فیض الطاف الهی — سعادت یار باد اقبال یاور

پس از قصیدهٔ رشحه، درنسخه حاضر قطعه‌ایست از میرزای پرتو در تاریخ فوت شکرالله خان پسر صدر در ۱۲۸٦ (وگویا افزوده کاتب است). بیت پایان قصیده (وپایان نسخه) این است:

به تاریخ فوتش رقم کرد پرتو — بصدر آرمیدی در ایوان جنت

رجوع شود فهرست دانشگاه شمارهٔ ۲۹٦۹ (ج ۱۰ : ۱۸٦۸).

آغاز: حمد وثنای بیحد فرمان روایی را رواست.

[۵۵٦۴]

نسخه‌ایست به خط نستعلیق شکسته قرن ۱۳ ـ هـ صفحه اول دارای سرلوح مذهب ومرصع صفحات مجدول بزرولاجورد و دارای کمند لاجوردی عنوان‌ها بشنگرف بین ابیات جداول دو خطی لاجوردی ترسیم‌شده

قطع: وزیری ۱٦ × ۲۴ سانتیمتر. جلد تیماج قهوه‌ای باترنج صفحات: ۴۵۲. سطور ۱۵ کاغذ: فرنگی خوب. شماره ثبت قدیم: ٦۱۲۹۲. جدید ۷۹۸۷

تذکرة الائمه **(فارسی)**

از: ملا محمدباقر بن تقی لاهیجی (م تألیف ۱۰۸۵) سرگذشت امامان شیعه (ع) است دارای مقدمه وچهارده باب وخاتمه

در آن از استاد خود مجلسی و از جزیرهٔ طبرستان یاد کرده است.

ذریعه ٤:٢٤

آغاز. الحمدالذی جعل النبیین لسان صدق ... وبعد چنین گوید بندهٔ خاکسار

محمدباقر بن محمد تقی... که این رساله‌ایست در چگونگی احـوال کلمات‌الله التامات اعنی حضرات معصومین (ع) . به‌تذکرة‌الائمه موسوم‌ساخت

پایان نسخه: (اواخر باب ١٤) طول وعرض آن جزیره‌است وهرروز خدای تعالی آن جزیره‌را پرعلف‌میکند.

[۵۵٦۵]

نسخه‌ایست به‌خط نستعلیق‌قرن ۱۳ هجری،درون‌جلدنقاشی‌شده عنوانها بشنگرف‌صفحه اول‌دارای سرلوحه مرصع‌ومذهب حاشیه صفحات اول‌ودوم گل وبوته‌زرین صفحات مجدول بزرولاجورد وشنگرف وکمند قرمز نسخه ناتمام‌است (اواخر باب۱۴ وخاتمه‌راندارد)

قطع: خشتی۱۳ × ۲۰ سانتیمتر جلد روغنی‌نقاشی باترنج وگل وبوته دار و حاشیه مرصع . صفحـات ۱۹۰ سطور ۱۵ کاغـذ سمرقندی شمـاره ثبت قدیم : ۶۱۳۵۴ جدید ۸۰۴۰

مختارالصحاح (عربی)

از محمدبن ابی‌بکربن عبدالقادر رازی

مجلس ۱۰ : ۱٤٨ معجم‌المطبوعات . . ۹۱۷ دانشگاه : ۲: ٤٤٩

آغاز: بسمله ، الحمـد لله بجمیع المحامـد کلها علی جمیع النعم والصلوة والسلام

انجام : ولازال مهتلا بجرعائك‌القطر .والله‌تعالی اعلم

[۵۵۶۶]

نسخه‌ایست بادوقلم وبخط نسخ قرن رقم کاتب ندارد نیمی از نسخه راکاتب دیگر نوشته وکاغذاین‌دوقسمت‌باهم‌فرق‌دارد. فصل‌ها ولغات‌بشنگرف‌و برگ اول وصالی‌شده .کنار صفحات اندکی رطوبت‌دیده

قطع : ۱۸ × ۲۶. جلد تیماج سبز کمرنگ ترنج ونیم‌ترنج دورمنگنه . صفحات : ۵۱۶ .سطور ۱۹ـ۲۱ کاغذ فرنگی‌سفید وسمرقندی آهاردار شکری . شماره ثبت قدیـم ۶۱۴۳۹ جدید ۸۱۱۱

ظفرنامهٔ‌تیموری (فارسی)

از اشرف‌الدین علی یزدی

فهرست ۱٤٨١:۱۰ و ١٥٦٤

آغاز: بسمله ، ای‌نام‌توزیب نامه فتح‌وظفر وی‌ذکرتوعنوان‌سخن‌رازیور

انجام: قصه ایشان چو بپایان رساند رخش سوی ذکر تمرخان رساند

[۵۵۶۷]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن رقم‌کاتب ندارد عناوین بطلاوشنگرف صفحات جلد دوم مجدول بطلا وشنگرف وجلداول فقط‌صفحه ۲و۳ مجدول ومحل‌سرلوح‌سفیداست درپشت برگ نخست یادداشتی دربارهٔ شرف‌الدین علی‌یزدی باقلمی دیگر نوشته‌وبرگ‌اول‌وصالی شده‌است

قطع: رحلی۵ر۲۵ر۳۸ جلد تیماج تریاکی‌سوخته ضربی‌لجك دارگالینگورتریاکی درون صفحات ۸۲۸ سطور ۲۹ کاغذ شکری آهاردار شماره ثبت قدیم ۶۱۴۳۳ جدید ، ۸۱۰۶

وسیلة‌النجاة **فارسی**

از نوروزعلی بن حاجی محمد باقر بسطامی (قرن۱۳ ــ ﻫ) در وعظ و تذکیر. وی این کتاب‌را درده‌باب برای ده‌مجلس (ده‌منبر) درده‌روزاول محرم ذر ۱۲۶۱ نوشته‌برای استفاده‌وعاظ برند . دردومجلس مطالب‌مختلف‌را حدیث ، تاریخ، معارف وذکر مقتل آمده ازمؤلفات بسطامی دراین کتابخانه ، فردوس‌التواریخ، نجاة ــ الخانقین وجزاینها داریم رجوع به‌ص . این‌فهرست‌شود .

آغاز: بسمله ، الحمدلله‌الذی توحد بالوحدانیه و تفردبالالهیه . . اما بعد چون این‌ذره بیمقدار وعاصی تبه‌روزگار المتمسك بغفران‌الملك الغنی نوروزعلی بن حاجی محمد باقرالبسطامی مدتهابود که‌آرزوی این‌داشتم که وجیزه شریفه که‌مشتمل برده مجلس‌باشد به‌جهت‌ده روزاول محرم تألیف‌نمایم که هرمجلس آن درچندین‌مجالس گنجیده شود تااینکه در سنه ۱۲۶۱ در ایام عاشورا اشتغال بذکر مصیبت ،

انجام: چنانچه درتحفة‌الحسینیه‌تفصیل این‌مطلب مسطور است

[۵۵۶۸]

نسخه‌ایست بخط‌نسخ محمدمحسن‌مورخ ۱۲۷۴ عناوین‌بجوهرسرخ در برگهای‌اضافی آغازوپایان نسخه‌مطالبی‌متفرقه به‌فارسی‌وبه‌تاریخهای ۱۲۹۰تا ۱۳۱۹ نوشته‌شده‌است‌در برخی ازبرگها آثاررطوبت‌دیده میشود

قطع‌رقعی۱۱ × ۱۸ جلدتیماج‌سرخ‌حاشیه‌مشکی دورووسط منگنه‌دارصفحات ۱۳۴ سطور ۱۷ کاغذ نباتی‌رنگ شماره‌ثبت‌قدیم ، ۶۱۴۳۴ جدید ۸۱۰۷

لغت فرس اسدی **فارسی**

ازابومنصور علی بن احمداسدی الطوسی . این نسخه مطابق بانسخه چاپی آقای دبیر سیاقی‌است .

رجوع‌شود به‌مقدمه عباس اقبال برچاپ ۱۳۰۰ ومقدمـه دبیرسیاقی چاپ سال ۱۳۰۰

آغاز. بسمله وبه‌العون ، سپاس وستایش خدای‌دانا وتوانارا که‌جهان‌آفرید وجانوران‌را پدید گرداندوصورتهای‌مختلف ودرود او برپیغامبر ... اما پس‌ازآن بدانك این کتاب پارسی که بروزگار .

انجام : بباغ تاگلها سر زکنگره برزد

ز رشك خیری حیران همی‌شود صحـرا

[۵۵۶۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ ریزودرشت‌محمدعلی‌مصاحبی نائینی متخلص به عبرت‌مورخ دوشنبه نیمهٔ‌شعبان ۱۳۵۲ مطابق‌با۱۲ آذرماه ۱۳۱۲ ـ ه لغات‌وعناوین‌بجـوهر سرخ بطوری‌که درپایان‌نسخه‌نوشته‌آنرا از نسخه‌غلط‌حسام الدین حافظ معروف بنظـام مورخ۷۶۶ ـه نوشته

قطع‌خشتی۱۵ × ۲۲ جلدتیماج‌یشمی‌یك‌لا ضربی‌صفحات ۱۸۲ سطور ۲۰ـ۲۱ کاغذ نباتی‌آهاردار شماره‌ثبت‌قدیم ۶۱۴۳۸ جدید ۸۱۱۰

کنزاللغات **فارسی**

ازمحمدبن عبدالخالق بن معروف

مشار:۱۲۸٦ مجلس ۳:۱۱۳و۱۰:۷۱٦

فرهنگنامه‌ها ازعلی نقی منزوی : ۱٦۸ـ۱۷۹

[۵۵۷۰]

نسخه‌ایست به‌خط‌نسخ ونستعلیق مورخ۱۰۶۵ عناوین ولغات عربی‌شنگرف. بالای لغات‌نیزخط‌شنگرف‌کشیده شده‌بر برگ اول‌چندتملك‌ومهرمشهود است

قطع‌رحلی۲۲/۵ × ۳۶ جلدتیماج مشکی‌ساده صفحات ۶۷۴ سطور ۲۲ شمـاره ثبت‌قدیم ۶۱۴۴ ـ جدید۸۱۱۲

سرورالعباد **فارسی**

رساله عملیه‌ایست شامل مسائلی که حاج محمد علی یزدی ازشیخ مرتضی انصاری پرسش کرده وشیخ پاسخ و پس ازبررسی مجموع اجازهٔ چاپ داده است. حاشیه های میرزا محمدحسن‌شیرازی را نیز دارد

آغاز: بسمله: الحمدلله الواحد برضمیر مسترشدین طریق‌دین مبیـن و سالکین شریعت مینگارد: .

[۵۵۷۲]

نسخه‌ایست به‌خط نسخ‌محمدحسین‌مورخ۱۱۹۳ـه عناوین باقلم‌سیاه‌ودرشت‌وعناوین‌درشت باجوهرقرمز

قطع ۵ر۱۰ر×۱۷۵ جلدتیماج ماشی‌دورمنگنه‌ـ یك‌لا صفحات ۱۵۴ سطور۱۷کاغذ شکری‌اصفهانی‌شماره‌قدیم ۶۱۴۵۳ جدید ۸۱۲۵

مجموعه **(فارسی‌وعربی)**

۱ ـ ایضاح‌کلمات قرآنیه (ص۱ـ۶۸ دفتر)

از محمد جعفر استرآبادی شریعتمدار.

ذریعه ۲ :۱:۴۹۱و۱۲: ۲۱۹. فهرست نسخه‌های‌فارسی‌از احمدمنزوی۱:۱۱۶۱.

آغاز: بسمله،الحمدلله.امابعدچنین گویدخادم‌شرع‌انورمحمدجعفر که این رساله‌ایست‌درایضاح کلمات‌قرآنیه که‌بعضی‌بربعضی‌مشتبه‌میشودیااحتمال‌اشتباه‌میرود

انجام: الاولی ملك‌الناس بکسرمیم ولام‌وکاف الثانیه من‌الجنه بکسرجیم است‌قدم فی‌اللیلة‌الثانیه . . محمدبن عبدالله‌صلی‌الله علیه‌وآله،

۲ـفضائل قرآن (رساله در . .) (ص ۶۸ ـ ۱۰۰ دفتر)

از عمادالدین قاری استرابادی (قرن۱۰ـه)

درذریعه (مجلد۱۶) و سرگذشت اونام این رساله‌رانیافتم

آغاز بسمله، اگرچه زبان‌مشك فام قلم‌ازتعداد مدایح وفضایل آن‌برسطح صحیفه رقم‌عاجزاست لکن بقدرقلیلی از آن اکتفا میشود از حضرت رسول (ص) منقول‌است که‌فرمودند بسلمان رضی‌الله عنه‌یاسلمان‌برتوبادقرائت قرآن بدرستی که قرائت کفاره‌است ازبرای گناهان.

انجام : بعدجفت جفت بشماردا گر یك آیدنیك است وا گر دو آیدبدست قدتمت

۳ ــ تجوید (ص ۱۰۰ ــ ۲۰۰ دفتر) **(فارسی)**

از محمدبن علی بن محمدالحسینی گرگانی (م ــ ۸۳۶)

مشتمل است بر مقدمه وشش باب وخاتمه

فهرست نسخه‌های فارسی ازمنزوی ۱: ۷۴ ذریعه۳ : ۳۷۳ مجلس ۷ : ۳۱

آغاز بسمله ، الحمدلله‌الذی هدانالالایمان امابعد چنین گوید افقرالعبــاد الی الغنی محمدبن علی بن محمدالحسینی . . . که‌این رساله‌ایست مختصر در بیان تجوید قرآن ومایتعلق به . . .

انجام : پس بنــابراین رمزی که درمصاحف مینویسندبیشتر باشد

۴ ــ اربعین حدیثاً (ص ۲۰۰ــ ۲۰۹ دفتر) **(عربی)**

چهل حدیث نبوی‌ودرآخرحدیث‌ذهبی رضوی‌است .

رجوع‌شودبه‌ذریعه ۱ : اربعون‌حدیثا و۱۳ : شرح اربعین

آغاز : بسمله ، الحمدلله‌رب‌العالمین وبعدقدقال رسول من‌قرأ‌اوحفظ‌اربعین حدیثاً سماه‌الله فی‌السماء ولیاً وفی‌الارض .

انجام: وانا من‌شروطها تم‌الاربعین وفقناالله تعالی بحفظها وضبطها والعمل بمقتضیها آمین رب‌العالمین .

۵ ــ اربعین حدیثا (ص ۲۰۹ــ ۲۱۳دفتر) **(عربی)**

چهل‌حدیث دیگر ازحضرت رسول (ص) است‌بدون‌ترتیب‌الفبائی

ذریعه ۱و۱۳ : دیده‌شود

آغاز : قال بعدالبسمله ، والحمد انماالاعمال بالنیات ولکل امرءِ مانــوی تفکر ساعة خیر من‌عبادة ستین‌سنة

انجام البینة علی‌المدعی والیمین علی من‌انکر

۶ــصدکلمهٔ علی(ع) **(عربی)**

= مائه کلمه(ما) صدکلمه ، گردآوری ابوعثمان‌جاحظ.

ذریعه ۱۳ : **۳۵۹** فهرست دانشگاه ۲ : **۲۹۰** مجلس ۱۰ : **٦۹٤** .

آغاز: لو کشف الغطاء ما از ددت یقیناً الناس نیام فاذا ما توا انتبهوا الناس بزمانهم اشبه .

انجام : و کما لایجمعون المال الابالتعب کذالك لایدخلون الجنة .

۷ حدیث قدسی (ص۲۲۳ـ۲۳۵ دفتر) **(عربی)**

چهل سورهٔ منقول ومترجم از توراة

آغاز: بسمله ، قال الله عزوجل عجبت لمن ایقن بالموت کیف یفرح وعجبت لمن ایقن بالحساب کیف یجمع المال .

انجام فلاتکن کالحطب الذی یحرق نفسه بالنار لغیره لااله الاالله حقاً حقاً محمد عبده و رسوله قدتمت .

[۵۵۷۲]

دفتریست بخط نسخ محمداسمعیل بن آخوندملاعبدالحسین بن آخوند ملامحمود مورخ ۱۳۱۹ و ۱۳۲۰ ـ ه و درپایان دفتر حدیث نقل از حضرت رسول

قطع : رقعی ۱۰/۵ × ۱۷ . جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج ولچك ودورمنگنه یك‌لا صفحات ۲۳٦ ـ سطور : ۱۱ ، کاغذ . فرنگی سفید شماره ثبت قدیم : ٦۱۴۵۴ جدید ۸۱۲٦

مجموعه

۱ ـ **قصاید** (ص ۲ ـ ۱۱ دفتر) **(عربی)**

چند قصیده است درباره جنگ اول جهانی ودیگر موضوعات پراکنده از ادیب پیشاوری گویندهٔ قیصرنامه (شمارهٔ ۲ این دفتر)

آغاز :

بسمله : بشر بده افتدلیا لاهوتاً ام نور لاهوت ثوی ناسوتاً

ایجام : فلیصنعن مالك فی النار ارحیة

و دق عظمیکما فیها کطحان

۲ ـ قیصر نامه (ص ۲ ـ ۲۱۸ دفتر)

از ادیب پیشاوری = سیداحمد رضوی (م ـ ۱۳۴۹) قصیده‌ای است در تاریخچه جنگ جهانی اول و بیش از ـ ۱۴۰۰۰ بیت‌دارد .

ذریعه۹:۱۶۲و۱۷ : ۳۲۶

آغاز: بسمله .

یك شب دلا بگلشن جان بگذر — وز شاخ فضل نو بردانش بر

زان پیشتر که پژمرد این گلشن — بر گیر زین نهال هنر نو بر

انجام : جهانرا ازین گردها رفته کن

تو این گرد آماده آشفته کن

سیه کن بر آن چهره افروز روز

بلب جامه دوز و بدل جامه سوز

[۵۵۷۳]

نسخه‌یست بخط نسخ عبرت نائینی قرن۱۳ . وپایان آن ناقص‌است عناوین‌شنگرف است بین قصائد عربی و قیصر نامه چندبرگ سفید است .

قطع : ۱۶/۵ × ۲۲/۵ . جلد : گالینکور مشکی عطف گوشه یشمی صفحات : ۳۱۰ـ سطور : ۲۲ . کاغذ : سفید فرنگی شماره ثبت قدیم . ۶۱۴۵۶ . جدید ۸۱۲۸

زادالمسافرین **فارسی**

از ناصرخسرو علوی قبادیانی درفلسفه

مقدمه زادالمسافرین ازمحمدبذل الرحمان چاپ برلین ایضاح المکنون:۶۰۷ .

آغاز : بسمله ، سپاس برخدایرا که آفریدگار جواهر پنهان وپیداست .

انجام : مردمرا رسیدن به‌نعمت ابدی وپرهیزیدن از عذاب سرمدی والله اعلم بالصواب والیه‌المرجع والمأب .

[۵۵۷۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمد علی بن عبدالخالق مصاحب‌نائینی مورخ ۱۳۳۹ ـ ه کاتب افزوده‌که نسخه حاضر را بامر حکیم‌الملك نوشته و متذکر شده‌که باهفت‌نسخه‌قدیم وجدید و مقابله وتصیحح نموده است وص‌اول‌دارای‌یك سرلوح‌زیبا ومذهب‌نقاشی به‌قلم‌به‌طلا ،

لاجورد وسرخ و سبزحاشیه صفجه‌دو وسه گل بوته‌های تذهیب شده - صفحات تماماً مجدول به لاجورد ، مرکب‌طلائی وکمندعناوین بشنگرف و برگها متن وحاشیه است

قطع : ۱۵×۲۳ . جلد : تیماج برقی‌مشکی عطف خطوط طلائی صفحات : ۵۱۶ . سطور : ۱۹ .کاغذ : کرم‌تیره رنگ ضخیم آهاردار شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۱۴۵۸ . جدید ۸۱۲۹

ترجمهٔ تاریخ طبری **فارسی**

از ابو علی محمدبن محمدبن‌عبدالله البلعمی

مجلس۲:...و۱۰: ۷۴۰مقدمه‌نسخه‌چاپی‌باتصحیح‌ملك‌الشعراء بهار وتجدید نظرمحمدپروین گنابادی‌نشروزارت‌فرهنگ

آغاز. سپاس و آفرین مرخدایی کامکار و کامران را و آفرینندهٔ زمین . . . اما بعد بدانك این تاریخ‌نامه بزرگ که گرد آورد ابوجعفر محمدبن جریربن یزیدالطبری. . .

انجام : واجمیع‌الخلایق بفضل رحمتك الحمدلله رب‌العالمین والصلوة و السلام‌علی محمدوآله‌الطیبین الطاهرین

[۵۵۷۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۸۲۴ ـ ه صفحه ۲ـ۳ باسرسوره وحاشیه مذهب صفحات مجدول بهلاجورد و طلا ، عناوین‌شنگرف .چندبرگ ازآغاز وانجام وصالی شده کناربرخی‌صفحات رطوبت دیده‌است ،

قطع : رحلی۱۷×۲۶ . جلد : تیماج فیلی‌تیره ضربی صفحات : ۱۱۱۸ . سطور : ۲۴ . کاغذ : شکری‌نازك سمرقندی شماره‌ثبت‌قدیم : ۶۱۴۵۹ . جدید : ۸۱۳۰

معارف الانوار **فارسی**

از آخوند ملا محمدکاظم دارای ده فصل دراصول عقایدو۲۵ باب در فضائل علی(ع) از اخبار شیعه (فهرست ناقص ابواب درآغاز نسخه یادشده).

نام کتاب در کشف‌الحجب ودیگرمآخذ نیامده .

آغاز: بسمله ، ازحضرت صادق علیه‌السلام‌منقولست که‌فرمود که‌خلق نکرد خدای عزوجل چیزیرا که دشمنتر باشدبسوی او از آدم احمق زیرا که‌سلب‌نمود از ومحبوبترین چیزها را وآن عقل‌است ومحمدبن سلیمان روایت گرده ازپدرش و او از حضرت صادق علیه‌السلام گفت . .

انجام : ولیکن اینقدر از وماند برای موعظه هر کس که بشنود و به بیند و السلام علی من اتبع الهدی کتبه ابن حسین محمدو غفرالله له ولوالدیه فی شهر ذی الحجة الحرام سنه ۱۲۰۳ .

[۵۵۷۶]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق متوسط محمدبن حسن مورخ ۱۲۰۳_ه فهرست ابواب در آغاز باقلم شنگرف است واز آغاز فهرست افتاده . عناوین نسخه شنگرف است در پشت برگ اول و آخر تملک شیخ نصرالله فارسی بجوهر بنفش دیده میشود

این دوبیت نیز درص پایان نوشته :

افسوس که روح در بدن نیست مرا	چون بلبل مست در قفس نیست مرا
یاران وبرادران مرا یاد کنید	رفتم سفری که آمدن نیست مرا

قطع : رحلی ۲۰ × ۳۰ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج و نیم ترنج کنده شده صفحات : ۱۸۴ سطور : ۲۲ . کاغذ : فرنگی سفید شماره ثبت قدیم . ۶۱۴۶۴ . جدید ۸۱۳۱

المختصر النافع **فارسی**

از محقق نجم الدین ابوالقاسم جعفربن سعید (محقق حلی)

مختصر النافع به دست یکی از شاگردان محقق حلی (مؤلف) در قرن هفتم بعد از چند سال از تاریخ تألیف بفارسی ترجمه شده در سال ۱۳۴۳ بنگاه ترجمه ونشر آنرا کتاب چاپ کرده است

دانشگاه : ج ٥ ـ ۲۰۰۲ ذریعه ١٤ :٥٧

آغاز: بسمله ، الحمدلله الذی صغرت فی عظمته عبادة العابدین و حضرت . . امابعدفانی موردلك فی هذا المختصر خلاصة المذهب المعتبر بالفاظ محبرة و عبارة محررة . . .

انجام موجود : ولا یشتر لهم القاتل ولا تعقل المراة . . .

[۵۵۷۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۱_ه رقم کاتب ندارد پایان نسخه ناقص است و آخر کتاب دیات افتاده. نسخه دارای حواشی در کنار ومیان سطور است .

است عناوین شنگرف‌است چندبرگ ازاول وآخروصالی شده است‌وآثار موریانه خوردگی دارد کنار برخی‌صفحات رطوبت دیرین‌دیده‌است .

قطع : ۱۲ × ۲۴ جلد: تیماج مشکی‌رنگ‌رفته ضربی‌صفحات : ۳۶۰ سطور ۱۸ کاغذ اصفهانی‌آهاردارنباتی شماره ثبت‌قدیم ۶۱۷۲۹ جدید ۸۱۳۷

شرح مفاتیح **عربی**

شرح آقاباقروحید بهبهانی (م ـ ۱۲۲۰) برمفاتیح الشرایع فیض‌کاشانی

ذریعه ٦: ۲۱۲-١٤ : ۷۵ .

آغاز : بسمله وبه‌نستعین . فمن کان‌اراه‌اعلام‌الشرعیه باسرها توقیفیه‌موقوفة علی‌الثبوت من‌الشرع بالبدیهة

انجام : عن‌الصادق (ع) قال اخذالشارب و الاظفار من‌الجمعة الی‌الجمعة امان من‌الجذام و فی‌روایة . .

[۵۵۷۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن۱۳ـه رقم‌کاتب نداردانجام ناقص‌است‌کنار برگها اندکی رطوبت دیده‌است .

قطع : رحلی‌۲۰ × ۳۰ جلد : تیماج مشکی ضربی صفحات : ۱۶۴ . سطور : ۳۰ کاغذ : فرنگی سفیدآهاردار شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۱۴۳۷ . جدید ۸۱۰۹

ابواب‌الجنان (ج ۲) **(فارسی)**

از ملافتح‌الله واعظ قزوینی (م) یا از فرزندش محمد شفیع بن محمد رفیع (بنابراحتمال صاحب روضات) .

ذریعه ۱ : ۷٦ ـ ۷۷ مجلس ۱۰: ٤٦٥

آغاز موجود : مجلس ٤ چهارم درسایر اوراد واذکار .

پایان: در آنجاباهم نموده بیك اذان ودواقامت میکنند .

[۵۵۷۹]

نسخه‌ایست نسخ قرن ۱۳ هجری. عنوانها بشنگرف کنار برگهای اول‌وآخروصالی شده دربعضی‌برگها آثارآبدیدگی دارد ؛ نسخه از آغازمجلس چهارم است‌تاپایان‌مجلد ۲

قطع ،، ۱۵٫۵ ۲۵٫۵ سانتیمتر جلد، تیماج مشکی مندرس‌صفحات: ۱۹۶ ، سطور ۲۱ کاغذ . فرنگی، شماره‌ثبت‌قدیم. ۱۳۱۵ . جدید : ۷۸۷۵.

ضیاء العیون **(فارسی)**

از نظام الدین محمد هادی خـان ملقب بەشاه میرزای صفوی ومخاطب به موسی رضاخان فرزند مهدی‌خان صفوی.

مشتمل براشکال ذوی‌الاوفاق وصورمهرنبوت وتکسیرحروف سورقرآن بر مبنای علم جفر، دارای یك فاتحه ودر۱۱۱٤ بپایان رسید.

چاپ شده (جزء قرآنی) مشار فارسی : ۱۰۸۳

آغاز: بعد ازحمد بیحد وصلوات بیعد چنین گوید احتر بندگـان درگاه احدی وافقر نیازمندان بارگاه صمدی‌ابن میرمهدی خان عبدالمفاخر نظام‌الدین محمد هادی الحسین الصفوی الملقب‌بەشاهمیر زادالمخاطب بەموسی رضاخان که اکثر نسخ ومجامیع . . صورت مهرنبوت وبعضی ازنقوش و اشکال ذوی الاوفاق و تکسیر سور قرآن عظیم وطریق حرفی وعددی .

پایان: اوایل شهر رمضان سنه‌هزار ویکصد وچهارده . . دربلده حیدرآباد بەتألیف واتمام این اوراق موفق کردند.این بنده کثیر المعاصی رااعقاب صلوات درحیات و ممات بدعا واستغفاریادآوری فرمایند انه هوالغفور الرحیم .

[۵۵۸۰]

نسخه ایست بخط نستعلیق خوش مؤلف، مورخ ۱۱۱۴ در حیدر آباد، بایك سرلوح تزیین شده، صفحات مجدول ومذهب عناوین بطلاکنار برگ اول وصالی شده است .

قطع : وزیری ۱۶ × ۲۵، جلد : تیماج حنائی‌کمرنگ باترنج ونیم ترنج صفحات : ۵۸ ، سطور : گونـاگون ، کاغذ : سمرقندی شکری شمـاره ثبت قدیم : ۵۰۴۸۴ ، جدید : ۸۹۴۶ .

کفایۀمجاهدیه **(فارسی)**

از منصوربن احمدبن یوسف‌بن‌الیاس فقیه شیرازی

این کتاب بنام کفایه منصوریه‌بچاپ رسیده .

مجلس ۱۰ : ۷٦۱ و۹۷٤ . و ۸۰۳

[۵۵۸۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ قرن ۱۳ ــ نام کاتب و تاریخ کتابت پاك شده ، عناوین شنگرف و جوهر سرخ است درپایان برچندصفحه اضافی ، نسخهٔ ساختن تریاق‌الطیر ویك دارو برای‌قلب نوشته شده که‌در آغاز آن آمده ، «دستور عملی که‌ابوی‌ام بجهة نواب‌خانی‌شیخ‌علی خان نوشته‌بودند که‌از ـ بدأسن وحداثت تاحال طپش‌دل دارند » .

قطع خشتی: ۱۸ × ۲۰ جلد: تیماج سرخ وسجاف قهوه‌ای . صفحات: ۶۴۲. سطور: ۱۴ کاغذ : فرنگی سفید، شماره ثبت‌قدیم : ۶۱۹۵۲ . جدید ۸۳۱۱ .

مجموعه (فارسی)

۱ــچهارمقاله عروضی (ص۲ ـ ۹۳ دفتر)

از نظام‌الدین احمدبن‌عمربن ابن‌الحسن علی‌مکی نظامی عروضی سمرقندی مشار فارسی ج: ۱ ـ **۵۳۹** مقدمه چهار مقاله چاپ مصحح دکتر معین .

آغاز : بسمله ، وبه‌نستعین حمدوشکر وسپاس برآن پادشاهی را.

پایان : ملك‌الملوك‌الجبال ببقاءِ هردوشادمانه مدتی بلکه جاودانه .

۲ــوصایای خواجه نظام‌الملك (ص ۹۸ ـ ۱۶۷ دفتر)

وصایای منقول ازخواجه نظام‌الملك‌طوسی که‌در حدود قرن **۹** تألیف‌شده .

مجلس ۱۰ :۸۲۰ ادبیات : **۵۱۹** مشار : **۹۸۸** و**۱۶۳۲**

آغاز : شرایف تحمیدات پادشاهی را که انتساب فخردین بنظام ملك ...

انجام : واجداد بزرگوار نام نیکودرصحایف روزگارثبت ومخلد دارد...

[۵۵۸۲]

دفتریست بخط نستعلیق شکسته تحریری زیبا ـ مورخ ۱۲۹۷ ـ ه عناوین و فصول بشنگرف .

قطع : وزیری ۲۶/۵ × ۲۷ .جلد: تیماج‌سرخ سجاف شده‌وباحاشیه‌طلائی صفحات : ۱۶۸ . سطور : ۱۵. کاغذ : سفید تیره نازك شماره ثبت‌قدیم : ۵۱۹۴۸ . جدید ۸۳۰۹

وفاء الوفاء بتاریخ المصطفی (عربی)

تاریخ زندگانی پیغامبر(ص)وتاریخ وجغرافیای دقیق‌شهرمدینه‌ازنورالدین علی‌بن‌عبدالله‌سمهودی‌شافعی(م ـ ۹۱۱)این کتاب‌دارای۸باب‌است‌ومؤلف‌خودفهرست فصول‌وابواب رادردیباچه‌یاد کرده ودرمعجم‌المطبوعات‌ونیز کشف‌الظنون فهرست

آن آمده سمهودی درباب ۷ رودها ومواضع مختلف مدینه رابترتیب الفبا وبا ضبط دقیق یادمیکند .

معجم المطبوعات : ۱۰۵۲ کشف الظنون :۷۱۹و۲۰۱۶

[۵۵۸۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۰ه واندکی ازدیباچه وآخر باب ۷ (دنباله حرف واو ازفصل ۴) تاپایان کتاب ازاین نسخه افتاده .

آغاز موجود : الثالث فی خبر الجذع والمنبر وما یتعلق بهما.

پایـان موجود: واطم لصاحب اطم بنی عبدالاشهل واطمان بقبا الوائج کان به‌ایسخان اطمان .

کنار برگ اول ودوبرگ آخر وصالی شده . صفحات مجدول بقلم شنگرف عناوین شنگرف :

قطع : رقعی ۱۱/۵ × ۱۹ ج تیماجی زردمنگنه شده. صفحات ۴۴۲ سطور ۱۹ کاغذ: سمرقندی شماره ثبت قدیم ۶۱۳۳۰ جدید ۷۸۳۷ .

مجموعه **(فارسی)**

۱- بیست باب در معرفت اسطرلاب(ص۲ - ۳۸دفتر)

ازخواجه نصیرالدین طوسی

فهرست مجلس ۱۰:۴۲۴و۷۶۸ آثارواحوال خواجه: ۲۲۷ سپهسالار۳:۲۷۱ از دزیعه ج ۱۳ : ۱۳۰ .

آغاز : بسمله، این مختصریست درمعرف اسطرلاب مشتمل است بر بیست باب.

انجام : تمامی سخن در معرفت اسطرلاب والله الملهم بالصواب .

۲-شرح بیست باب دراسطرلاب (ص۲۱ ۲۷۴ دفتر)

. از عبدالعلی بیرجندی (م - ۹۳۱). بیرجندی براین شرح مقدمه‌ای دارد که درنسخه حاضر حذف شده .

ذریعه ۱۳ : ۱۳۰ آثار واحوال خواجه : ۲۳۹ مجلس ۲ : ۱۰۴ و ۴۰۹

تاریخ علم الفلك عزاوی (در مجله علمی دمشق) سال ۲۹ : ۳۹۸

فهرست دانشگاه ٤ : ۲۰٤ .

آغاز : بسمله ، الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این مختصریست در معرفت اسطرلاب بر بیست باب ، . . .

انجام : در معرفت قواعد فن اسطرلاب درجمادی الاخر سنهٔ ۸۸۰ بزبان از تاریخ آن سال ، یاد میگوید

[۵۵۸۴ ـ مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق تحریری مورخ ۱۲۸۴ ـ بالای متن خطی شنگرف کشیده شده است درپشت برگ نخست چند تملك موجود است اشکال و دوایر با قلم سرخ .
قطع : خشتی ۱۶ × ۲۱/۵ . جلد : تیماج حنائی یك‌لا سائیده شده‌ضربی صفحات : ۲۷۴ . سطور : ۱۴ . کاغذ : فرنگی سفید . شماره ثبت‌قدیم ۶۱۹۵۳ . جدید : ۸۳۱۲ .

تقریرات **فارسی**

حاج محمد جواد اصفهانی درسهای حاج محمد کریم‌خان راتقریر وجمع کرده‌است وی مباحثاتی‌را که‌شاگردان درهنگام‌درس باحاجی‌داشته‌اند نیز نقل کرده وبالای هردرس تاریخ دقیق قمری و هجری آنرا نوشته .

ودرحاشیه یکی از درسها توضیح داده که .

« در نجوم گواهی فرس‌را اعتمادنمیکنم بجههٔ آنکه دیدم درجایی‌نوشته بود تاریخ فرس بهم خورده » .

آغاز: درسهای‌سنه ۱۲۷۷ که درسنگر فرمایش فرموده‌اند. بسمله، سلخ شهر شوال ۱۲۷۷ ـ قال ادام‌الله ... بجههٔ تیمن خواستم تأکیدی در این کنم که خداوند عالم ..

انجام: اگر وجهش‌را فهمیدید عقل‌تان‌سقیم واگر نفهمیدیدحالا بایدخدا و رسول و کتاب همه را کنار بریزیم .

[۵۵۸۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق تحریری ملاجواد اصفهانی (مقرر) مورخ۱۲۷۷ اصلاحات حواشی انجام شده .

قطع : ۱۱ × ۱۸ جلد: تیماج مشکی ، یک‌لا دورمنگنه .
صفحات : ۳۷۶ . سطور :۲۲ــ کاغذفرنگی سفید (شکری‌رنگ)
شماره ثبت‌قدیم: ۶۱۹۶۳ : ۸۳۱۵

مجموعه **(فارسی)**

۱ــ ابواب‌الجنان (ص۲ــ ۴۸۰ دفتر)

از ملا رفیع‌الدین محمدبن فتح‌الله قزوینی

نسخه‌حاضرج اول (باب‌اول) است وآغاز کتاب تانیمه مطلب اول مقدمه از نسخه افتاده . ذریعه۱۸ : ۷۶ــ۷۷ مجلس۱۷: ۴۰

آغازموجود: دست‌وزبان‌نصیحت وپند گوئی‌ازدوربلندمینماید وبفریادرسی سخنان حق آن ....

انجام : شعورکافه بندگان رابرعیوب ظاهروباطن‌بینایی داده جمله‌رابفکر اصلاح حال‌خوداندازد بمحمدوآله‌الطاهرین (ص)

۲ــ منظومه درفقه واخلاق (ص ۴۸۱-۴۴۷ دفترـ) **(فارسی)**

مثنوی بزرگی‌است ازمتأخرین درفقه‌شیعه واخلاق نخست ابواب فقه‌است تا امربمعروف ونهی‌ازمنکر وپس‌ازآن اخلاق است نسخه حاضر ازآغاز ومیــان افتاده داردوموجود درنسخه از دنباله «باب روزه»است تا«مذمت سخن‌چین» وختم کتاب واین‌است عنوانها وبابهای موجود: درباب‌زکوة گوید: درباب‌خمس گوید وبهمین گونه است عنوان بابهای جهاد امر بمعروف ونهی ازمنکر تــولا ، تبرا ، حب دنیا ، مناجات ، رعایت همسایه ، نیکویی باوالدین وبرادران دینی ، عیال، زنا، ربا ، مذمت بخیلان ، قمار، ظالمان، ریا ، فحش، غنا خواندن ، بی‌نمازان ، سخن‌چین وختم کتاب. اینک‌چندبیت ازختم کتاب :

بعرض دوستان غیب و شاهد	مراین را میرساند بنده واحد
که‌آنچه‌اندراین‌منظومه گفتم	یکی را پیش خود اصلا نگفتم
... زبهرام و گلندام ای برادر	چه فیضی می‌بری در روزمحشر

ز سلطان جمجمه کاری نیاید / گل و بلبل چه راحت مینماید
که درعقبی عمل خواهند ازما / نه که شعر و غزل خواهند ازما
کنون هر که بود بیدار و آگاه / بگفتم واضحش این راه و این چاه

آغاز: اگر مانند انسان درجنایت ندارد روزه نفعی غیر حسرت

۳ـ رساله حقیقت ایمان (ص ٤٤٧ـ ۵۰۲ دفتر)

این رساله پاسخ سؤالات فرضی ودربارهٔ ایمان وشرائط آن است . برخی از ازسؤالهای فرض شده ازقبیل چیستان است مانند این :

«اگر پرسندچه عبادتی است که قضای آن واجب است و ادا کردن آن بدعت است . جواب آن روزهٔ زن حائض است . . »

نویسنده درپاسخ پاره‌ای ازمسائل اقوال فرق اسلام را نقل میکند .

آغاز: بسمله، بدانکه ایمان درلغت باورداشتن است ودراین چهار قول است قول اول اقرار بدل است وقول دوم تصدیقست بدل قول سوم اقرار است بزبان قول چهارم آنست که مرتضی علی (ع) فرموده است که ایمان معرفت است بدل و اقرار است به زبان و عمل به جوارح .

پایان موجود: ای بندگان وپرستاران من بدانید که شما را درپناه خویش آوردم بعزت وجلال خودم که شمارا (کلمه اخیر نشانی صفحه بعد است که از نسخه افتاده است) .

[۵۵۸۶ ـ مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق قرن ۱۳ـ ه .. عناوین بشنگرف شماره ۲ و ۳ ناقص است وشماره یك فقط ازآغاز ناقص است کنار چند برگ ازآغاز وانجام وصالی شده است. نقائص متن درحواشی جبران گردیده است ، در بین صفحات شماره یکم و دوم چند برگ سفید موجود است .

قطع: خشتی ۱۴ × ۲۰ . جلد: تیماج زرشکی باترنج طلائی وسجاف وعطف تیماج قهوه‌ای صفحات ۵۰۲ . سطور : ۱۸ . کاغذ : فرنگی سفید نازك آهاردار شماره ثبت قدیم : ۶۱۹۹۲ جدید: ۸۳۴۰

برهان‌قاطع **(فارسی)**

ازمحمد حسین بن خلف تبریزی متخلص‌به برهان

مقدمه‌ج۱چاپ‌مصحح دکتر معین

[۵۵۸۷]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق متوسط قرن۱۳ــه لغات وعناوین بشنگرف است کنار برخی برگها وصالی‌شده این‌نسخه ازآغاز است تابخشی ازتفسیرواژه «سارشك»

آغاز: بسمله،ای راهنما به‌هر زبان‌درافواه‌دروحدت‌ذات‌تو که گویند گواه...

انجام : سارشك باشین نقطه‌دار بروزن ومعنی‌سار .

قطع: رحلی۲۱ × ۳۱. جلد: تیماج‌تریاکی ساده‌ضربی صفحات: ۶۱۶ سطور: ۲۴.
کاغذ: فرنگی سفیدآهاردار شماره‌ثبت قدیم: ۶۲۰۰۰ جدید: ۸۳۴۸

برهان‌قاطع **(فارسی)**

مجلددوم است ازآن کتاب .

[۵۵۸۸]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق‌همان‌کاتب‌مجلداول (نسخه‌پیش) لغات‌و عناوین شنگرف کنار برخی‌از برگها وصالی‌شده وکنارصفحات مختصری‌آب دیده است.
این‌نسخه ازدنباله تفسیرواژه «سارشك» پایان‌نسخه‌قبل آغاز شده

آغاز: سارشکدار باشین نقطه‌دار بروزن سارخکدار است .

انجام‌موجود: یل بفتح‌اول وسکون‌ثانی شجاع .

قطع:رحلی ۲۰ × ۳۱ جلد: تیماج‌تریاکی‌ساده‌ضربی.صفحات:۶۰۶سطور:۲۴. کاغذ: فرنگی سفیدآهاردار شماره ثبت قدیم: ۶۲۰۰۱ جدید ۸۳۴۹ .

شرح نهج‌البلاغه (جلداول) **(فارسی)**

ازمحمد باقر نواب لاهیجی معاصر فتحعلیشاه .

وی‌این‌شرح‌رابه‌امر فتحعلیشاه‌قاجاردردوجلدنوشته‌وازتالیف مجلداول (نسخه حاضر) در۱۲۲۵ فراغت‌یافته‌وهردومجلددر۱۳۱۷درتهران چاپ‌شده

فهرست مشارفارسی ج ۱: ــص۱۰۳۰ذریعهٔ ١٤٦:٤ و ١١٧.١٤ اعلام‌الشیعه (الکرام‌البرره): ۲۰۰

آغاز: بسمله ، وبه‌نستعین ، سپاس موفور و ستایش نامحصور ، مخصوص پروردگاریست... اما بعد چون‌فرمان قضاجریان اعلیحضرت قدرقدرت قضا توان سلطان اسلام .

انجام : واناالاقل الاقلین محمد الموعو بباقر اللاهیجانی... عفی عن جرائمه بحرمة‌النبی والولی وآلهماالطاهرین .

[۵۵۸۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌ریزودرشت علی‌محمدلنجانی مورخ۱۲۲۵ــه بالای‌متن‌خطب) باقلم قرمز خط کشیده شده است، عناوین باقلم سرخ برگ آخر مندرس است واندکی از حاشیه آن پاره‌است.

قطع: خشتی ۱۴/۵ × ۲۱. جلد: تیماج مشکی سائیده. صفحات: ۵۴۴ سطور: ۱۹.
کاغذ: فرنگی‌سفیدنازك آهاردار شماره‌ثبت قدیم: ۶۱۹۸۹ ، جدید ۸۳۳۷

تاریخ بیهقی **(فارسی)**

ازابوالفضل محمدبن‌الحسن البیهقی (م ـ ٤٧٠) تاریخ عصر سلطان مسعود غزنوی (٤٢١ـ٤٣٢)= تاریخ‌مسعودی

ذریعهٔ ۳ : مشار فارسی ج ۱ : ۳۰٤ مجلس ۲ : ۱۲۸ ، ۱۰ : ۷۰۹ دانشگاه شمارهٔ ۲۹۸۳ .

آغاز: بسمله ، الحمدلله رب‌العالمین . امابعد چنین گوید گوینده داستان باستان ابوالفضل بیهقی که چون سلطان محمود .

انجام : دیگرپیش گیرم تاآنچه وعده کرده‌ام باتمام کنم انشاءالله‌تعالی.

[۵۵۹۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌زیبای‌عبدالوهاب۱۲۰۹ (تاریخ‌کتابت راپاك کرده‌اندوبادشواری خوانده میشود) دارای‌یك‌سرلوح مذهب‌ونقاشی شده باقلم‌لاجورد،شنگرف،ص۳۹۲ بین‌السطرین طلاانذازی شده‌صفحات‌مجدول به‌لاجورد ومرکب وطلاودارای‌کمند عناوین بشنگرف. برگ اول‌پاره ووصالی شده .

قطع:وزیری ۱۷ × ۲۶/۵. جلد: تیماج‌قهوه‌ای‌کمرنگ دورمنگنه. صفحات: ۵۰۲ سطور: ۲۱ کاغذ:فرنگی آبی‌کمرنگ خیلی‌نازك شماره‌ثبت‌قدیم: ۶۱۹۳۷ جدید:۸۳۰۲

گوهرمراد (فارسی)

ازعبدالرزاق‌بن علی‌بن‌الحسین لاهیجی‌متخلص به‌فیاض (م ـ ۱۰۸۰)

مشار۱ : ۱۳۲۵ـ مجلس ۱۰: ۶۲۸ دانشگاه ۳: ۶۱٤ .

آغاز: بسمله ، گوهر مرادی که غواص فکرت را از دریای حرمت در کف اندیشه آید .

انجام : وچون‌عارف‌به‌این‌مقام رسدهر آینه بحق‌وصول‌رسیده باشدبلغنی‌الله وجمیع طالبی الحق انی ذلك‌المقام .

[۵۵۹۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق خوش‌قرن۱۲ـه (کاتب ازنام خودوتاریخ‌کتابت یادنکرده) دارای یك سرلوح‌کوچك نقاشی باآب طلا، لاجورد، شنگرف ، صفحات بامجدول‌قلم آب طلاوشنگرف وکنارچندبرگ دراول وآخروصالی‌شده عناوین بشنگرف .اصلاحات درحواشی انجام یافته در پشت برگ نخست این نوشته دیده میشود « این‌کتاب موسوم بگوهرمراد از عالیحضرت میرابوالحسن است‌که درهنگام تاراج شیرازمفقودگردیده بود وبعدازظهورش کمترین عبدالحسین ازآن عاریت گرفتم‌کان ذلك فی‌رجب سنه ۱۱۵۸ـه . »

قطع : خشتی۱۳ × ۲۴جلد: تیماج لیمویی دارای برگردان وسجاف صفحات :۵۵۲ سطور:۱۹. کاغذ: شکری نازك خان بالغ . شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۱۹۴۰ جدید۸۳۰۵ .

بحرالجواهر (فارسی)

ازعبدالوهاب‌بن محمد امین شهشهانی حسینی اصفهانی (قرن۱۳ـه) .

این‌رساله‌در علم دفترداری وچاپ شده .

مشار فارسی : ۲۰۵ . مجلس۶: ۱۰٤

آغاز: بسمله، یگانه خدایراستایش که دردیوان اعدادثنایش‌سررشته‌داران دفتربینش را قلم بطلان براوراق حسابست .

انجام : و تصرفات دراین‌معانی مدخلیت تمام باشدوصلی‌الله علی‌محمدوآله الطاهرین . . .

[۵۵۹۲]

نسخه‌ایست بخط شکسته نستعلیق (اعداد به سیاق) میرزا محمد مورخ ۱۳۶۰ عناوین بشنگرف چند برگ پایان نانویس‌است‌کتابت در اصفهان انجام گرفته .

قطع : خشتی ۱۶ × ۲۲ . جلد : تیماج سرخ ضربی یك‌لا . صفحات :۲۰۲ سطور: گوناگون کاغذ : فرنگی آبی رنگ . شماره ثبت قدیم : ۶۱۹۴۳ـ جدید ۸۳۰۶ .

خلاصة الجناه یا خلاصة الحیوان (فارسی)

ازابوالجود احمدبن نصرالله تتوی سندی مؤلف تاریخ الفی (م-۹۹۶). [۱]

تاریخ سرگذشت علم وحکماءباستان دارای فاتحه‌ای در ۵ فتح ودومقصد وخاتمه:

فتح اول - در بیان آنکه از ابتدای آفرینش عالم تا خلق آدم و از آن تا ظهورخاتم چند گذشته وطبقات ملوك نگذشته.

فتح دوم - فرق حکما و ارباب ملل ونحل.

فتح سوم - تعریف حکمت وبیان اقسام اصلی وفرعی.

فتح چهارم آغاز صناعت طب و نخستین قوم که پزشکی را شناختند.

فتح پنجم - حدود یونان (تاریخ وجغرافیای یونان است).

مقصد اول - حکماء وفلاسفه پیش ازاسلام.

مقصد دوم - درنسخه وجود ندارد وباید سرگذشت فلاسفه اسلام باشد.

خاتمه (بنوشتهٔ نزهـةالخواطر) آراء خلافی فلاسفه.

نسخه‌هایی که تاکنون از این کتاب میشناسیم، مقصد۲ وخاتمه راندارد وکاملترین نسخه‌های موجود- مانندنسخه‌حاضر- درسرگذشت سقراط بپایان رسیده‌امااز نزهة الخواطر چنین فهمیده‌میشود که‌نسخه‌کامل آن‌وجوددارد، زیرافهرست‌مطالب‌مقدمه ومقصدها وخاتمه کتاب رایاد کرده ودوراست که موضوع مقصد۲ وخاتمهٔ کتاب را اوخودباحدس گفته باشد.

نام کتاب، در نزهة الخواطر و در دیباچه ودر ذیل نسخه حاضر و ش ۵۴۰ خلاصة الحیوان استودراعیان الشیعه واستوری وفهرست دانشگاه خلاصه الحیاة.

تتوی دراین کتاب از کتابهای نادر ونیز از روایات باستانی ایران (خاصه درتاریخ علم پزشکی ونجوم) یادمیکند وازجمله مآخذاواست: کتاب مختارالحکم و محاسن الحکم امیرالوفـا ابن فاتك، قصیدهٔ ابوالعبـاس‌بن محمد نبی در تاریخ

۱- تاریخ درگذشت تتوی با اختلاف‌بین ۹۶۶ و ۱۰۰۲ و ۱۰۱۰ ضبط شده ودراین میان گفته معاصرش ابوالفیض بن مبارك شایان اعتماد بیشتر است. در شعر ابوالفیض (بنقل نزهةالخواطر) ماده تاریخ درگذشت تتوی «در بیست وپنج ماه صفر» آمده.

یونان و رساله آراء کندی دربارهٔ یونان ، جامع الاسرار و منبع الانوار در تطبیق طریقت و شریعت و حقیقت (بدون ذکر مؤلف) وحیلة البرء جالینوس .

وی یکی از اسناد روایات ایرانی را درباره پیشقدم بودن ایرانیان درعلوم پزشکی و نجوم از کتاب ابن فاتك نقل کرده است .

متن سخن وی این است :

«امیرالوفاء بن فاتك در کتاب مختار الحکم ومحاسن الکلم چنین آورده که علم طب را اسکندرذوالقرنین در وقتیکه برمملکت فارس استیلا یافت از فارس بیونان نقل کرده فرموداز لغت فرس به لغت یونانی بردندوهمچنین هرچه در کتب خانه ملوك فارس از کتب نجوم وسایر اقسام حکمت یافت بیونان برد » .

تتوی جزاین، اسنادوروایاتی دیگر نیز دربارهٔ علم پزشکی درایران باستان نشان میدهد و « از کتابهای معتبر» نقل کند که : پادزهر حیوانی در روزگار خرم زاداز نیاکان بهمن اسفندیار بدست داروشناس ایرانی شناخته وداستان آنرا بتفصیل آورده است . تتوی این کتاب رابه امردستورحکیم ابوالفتح بن عبدالرزاق گیلانی (پزشك اکبر) نوشته ودر دیباچه از او باتجلیل فراوان یاد کرده ونیز دردیباچه از کتاب بزرگی که دراین باب دردست تألیف داشته بنام«مرآةالعالم» یاد کند و گوید:

«در کتاب مرآة العالم که در حین تألیف این مختصر سطری از آن نوشته شده بود بروجه اتم واکمل مسطور خواهد شد . . والحق آن کتابی است که پس از اتمام،مشتمل خواهد بود برذکر عقاید طوائف امم واحوالهم ولاریب فی انه لو وفقنی الله اتمامه لکان ذلك الکتاب معشوقاً للحکماء » .

استوری : ۱۱۱۰ نزهةالخواطر ٤ : ۲۸ معجم المؤلفین ۲:۱۹۵ اعیان الشیعه ۱۰ : ۳۰۳-۳۰۸ فهرست مجلس ۲ : ۳۱۹ دانشگاه ج ٦ : ۲٤۲ وشماره : ۲۵۹۰ فوائد الرضویه : ۲۲

آغاز: بسمله ، فتح کلام خیرانجام بنام حکیمی سزد که جمیع ذرات وجود به حمد او ناطق... امابعد میگوید اضعف الخلق الی الله القوی ابوالجود بن نصرالله

التتوی مخفی نماند که باتفاق ارباب عقول سلیمهٔ اصحاب وصول .. ارتقاء بر مدارج کمال... جز به‌تهذیب اخلاق و تخلق به‌اخلاق برگزیدگان..صورت نبندد. بنابرین کتابی مشتمل بر تحقیق احوال و خلاصه اقوال... نوشته شود... درتحریر این کتاب که مسمی به‌خلاصة‌الحیوان‌است ومرتب بر یك فاتحه ودومقصد و یك خاتمه .

انجام : مانند کوههای بی‌آب سیه که درراه مسافران بادیه مانع ازوصول مقصود میگردند . رقم کاتب :

«تمت‌النسخه خلاصه‌الحیوان‌فی‌وقت‌الضحی‌یوم‌الاربعاءفی‌بلدة...فی‌تاریخ ستة من‌الشعبان سنة ثلث وخمسین والف ... بامرصاحبه ملاذالغرباء ... طال عمره

[۵۵۹۳]

نسخه‌ایست به‌خط‌نستعلیق (شیوه‌هندی) مورخ ۱۰۵۳ ــ ه. عناوین بشنگرف چندین برگ‌ازاول وآخر نسخه‌وصالی شده‌است پس‌ازبرگ اول یك‌یادوبرگ افتاده

قطع جیبی ۱۲ × ۲۲/۵ . جلد : تیماج زرشگی‌عطف ودورقهوه‌ای

صفحات : ۳۹۲ . سطور: ۱۵. کاغذ : نباتی رنگ شماره ثبت قدیم : ۶۱۹۴۴ . جدید ۸۳۰۷

تزوك تیموری (فارسی)

= تزوکات‌وملفوظات‌اصل ترکی‌این کتاب‌منسوب‌به امیرتیمور گورکانی‌است دراین کتاب شرح سیاست جنگی و امور مملکت داری و جهانگیری و لشکرکشیها ونبردهای امیر تیمور بیان شده

ابوطالب حسینی (بنا برنوشته خود) آنرا ازترکی بفارسی ترجمه کرده است کتاب مذکور بانگلیسی وزبانهای دیگر ترجمه وچاپ شده است .

تاریخ ادبیات براون ۳ : ۲۰۶-۲۰۸ مشار فارسی : ۴۲۱ و۴۵۵ فهرست ادبیات: ۱۲۶ حقوق، ۵۲ دانشگاه شماره ۳۸۰۹ فهرست ریو : ۱۷۷-۱۸۰

آغاز: بسمله،فی‌تدبیرات و کنکاشها، و کنکاش امورملك گیری‌وجهانداری ولشکرکشی ودشمن‌را بدام آوردن . .

انجام : فوج امیرزاده‌فوج خویشاوندان‌قول بیست‌وهشت اویماق که به تغا رسیده بودند .

[۵۵۹۴]

نسخه ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۲۰۷ ه عناوین بجوهر سرخ محل سرلوح سفید صفحـات مجدول به‌لاجوردی ، مرکب وطلائی ودارای‌کمند بجوهر سرخ ، در پشت برگ نخست چند تملك مشهود است .

قطع : نیم خشتی ۱۴ × ۲۲/۵ ، جلد : تیماج مشکی ساده سائیده است ، صفحات ۱۱۰ ، سطور : ۱۵ ،کاغذ : سفید اصفهانی ، شماره ثبت قدیم : ۶۱۹۹۳ . جدید ۸۳۴۱

ارشادالمسترشدین (جلد اول) **(فارسی)**

ازمحمد ابراهیم‌بن محمدحسین خراسانی کلباسی (م-۱۲۶۲) رساله مبسوط فقهی دارای یك مقدمه‌وچهار مقصد وخاتمه.نسخه حاضرجزءاول است‌ازآن کتاب وشامل مقدمه وبخشی ازمقصد اول (درعبادات) است .

ذریعه ۱ : ۵۲۰ .

آغاز: بسمله وبه ثقتی الحمدلله رب العالمین ... امابعد چنین گوید خادم علوم دینیه ومستفیض اسرار شرعیه .

انجام : که‌هرکه بخواندآنرا برقبر مؤمنی اورا وصاحب قبر رامیآمرزد خدای تعالی تمام شد جزء اول ارشاد المسترشدین .

[۵۵۹۵]

نسخه ایست به‌خط نسخ سیدحسن محمدعلی الحسینی مورخ۱۲۳۳ ـ ه .کاتب‌تاریخ مقابله رادر آخرین صفحه سال ۱۲۳۴ .. مرقوم داشته ، عناوین بشنگرف است ، درپایان نسخه دوصفحه ادعیه واذکار نوشته است چند برگ ازاول وصالی شده است .

قطع : خشتی ۱۵/۵ × ۲۱/۵ ، جلد : روغن یشمی گلها وحاشیه طلائی‌عطف میشن یشمی صفحـات : ۴۱۲ ، سطور : ۱۷ ،کاغذ : فرنگی سفید ، شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۱۹۹۴ جدید ۸۳۴۲ .

مجموعه

(عربی)

نهایةالبادی (ش ۱ ـ ۳۰۲ دفتر)

شرح سید عمیدالدین عبدالمطلب بن‌محمد اعرج (م-۶۸۱-۷۴۵) برمبادی الوصول‌الی‌علم الاصول‌علامه حلی .

ذریعه ۱٤ :٥٣ و١٦ :٦٠ و ١٩ :...

آغاز. رب زدني علما و مسرتي . . . امـا بعد فكماان مـن شأن الشيوخ ايصال المعاني .

پایان. والآن حيث وفينابما وعدنا حان‌ان نقطع الكلام .. وطهرهم‌تطهيراً

۲ـ اشارات‌وتنبيهات (ص ۳۰٤ ـ ۳۲۲ دفتر) **(عربی)**

رساله ایست درعرفان باعنوانهای اشاره وفصل و تنبيه ويك خـاتمه . شیوه آغازسخن‌در«اشاره‌ها»و«تنبیهات»دراین‌رساله‌شبیه‌شیوه‌اشارات‌ابن‌سینا است خاصه درمقامات‌العارفين بااين‌تفاوت كه رساله حاضر تصوف خالص است. درخاتمهٔ‌این رساله‌درذیل‌عنوان «ختم ونصيحة» چنین‌آمده«قداشير بالاشارات‌الى كنوزالحقائق ونبه بالتنبيهات على‌حقائق الدقائق» وشاید این سخن قرینه‌آن است که نام‌رساله اشارات وتنبيهـات است . درآغـاز رساله (پس از خطبه) نیز چنین آمده «فهذه زبدة من‌الاسرارالر بانيه ونوا درالحكمة الالهيه تنبه‌را قدالطبيعه»

درفهرست‌دانشگاه‌از نسخهٔ«بر گزیده‌رساله‌ای درتصوف» یادشده که‌آغاز آن‌باآغاز مطلب‌دررساله‌حاضر ـ اشارهٔ نخستین ـ مطابقت‌دارد ودرفهرست‌تصریح شده که‌نسخه تنها‌یك فصل ازرساله‌ای‌درتصوف است . مؤلف‌دریکی ازاشارات پیروسخن دربارهٔ ولايه‌ونبوة، ظهور ولاية رادرعلی(ع)ووراثة ازپیغمبر (ص) دانسته است .

مؤلف دیباچه رسـاله رابنام سیداجل غياث الملة والدين ساخته است .

آغاز: بسمله بعزقدسك اللهم وطهارةمجدك ... وبعدفهذه نبذة من الاسرار الربانيه ونوادرالحكمة الالهيه تنبه را قدالطبيعه في‌ظلم ليل جهـاته ... ليكون تحفة لذى الطبع السليم .. ذى‌القرابتين ومالك الرياستين ... غياث الملة والدين السيد الاجل .

پایان: وليكن هذا مااردنا ابرازه ونهـاية ماقصدنا الغازه والحمدلله اولا و آخرا . . وصلى الله على محمد وآله تمت الرساله الشريفه في سنة ثلث وثمـانين بعد الالف .

[۵۵۹۶ ـ مجموعه]

دفتریت بخط نستعلیق حبیب‌الله آشتیانی قمی مورخ ۱۰۸۳. کاتب درذیل شماره یکم

نوشته که نسخه‌را به‌امر جـالینوس الزمان ... میرزا محمد ابراهیم رونویس کرده ، پشت برگ اول دفتر چندجا نوشته «غایه البادی‌فی‌شرح المبادی‌ورساله‌دروجود»، کنارچند برگ اول وآخر وصالی شده وقسمتی ازحواشی اول ازبین رفته ، کنـار بیشتر ازبرگهـای دفتر آسیب موریانه دیده .

قطع: نیم‌خشتی۱۲/۵ × ۱۲/۵ج تیماجی مشکی ،صفحات ۳۲۲ سطور :۱۶ـ۱۷ کاغذ اصفهانی شمـاره ثبت قدیم ۲۶۰۷۶ جدید ۸۱۹۵ .

حاشیة الفوائد الضیائیه (عربی)

از مولا عبدالغفور لاری (م‍ـ۹۱۲) بر شرح عبدالرحمان جـامی برکافیهٔ ابن حاجب کشف‌الظنون ۲: ۲۵۱ رضویه ۳: ۱۰

آغاز: قوله الحمد مصدرالمعلوم واللام‌للجنس فیها اوالاستغراق .

پایان: لانه اذا اعرب منع‌الصرف فلم‌یکسر.

[۵۵۹۷]

نسخه‌ایست بخط شکسته نستعلیق محمدیونس واعظ همدانی مورخ ۱۱۰۹

این نسخه از موقوفات خاندان حاج مرتضائی است. پشت برگ اضـافی اول نسـخه چند رباعی بخط شکسته نستعلیق زیبا نوشته شده عناوین بشنگرف .

قطع نیم‌خشتی باریك۹/۵ × ۲۰/۵ج‌تیماجی‌مشکی‌صفحات ۴۲۴سطور۱۹ کاغذاصفهانی. شماره ثبت‌قدیم ۵۵۷۹۴ جدید۸۱۹۶ .

وافی (عربی)

از مولی‌محسن‌فیض کاشانی (م‍ـ۱۰۹۱) ودارای چندجلداست .

نسخه حاضر جلداول‌است از آن کتاب .

رجوع‌شودبه‌همین‌فهرست :.

(۵۵۹۸)

نسخه‌ایست بخط نسخ‌قرن ۱۲ که در ۱۱۳۸ (گویابه‌دست‌کاتب) درزاویه عبدالعظیم (ع) مقابله و تصحیح شده . فهرست احتمالی و تفصیل ابواب درپایان‌نسخه آمده .

این نسخه از لقب وقفی حاج مرتضائی است که بوسیله خاندان او به کتابخـانه مـجلس هدیه شده .

قطع خشتی۱۹ × ۲۵/۵ج گالینگورقهوه‌ای عطف وگوشه تیمـاج مشکی صفحات ۲۰۱ سطور۲۵ کاغذ اصفهانی شمارهٔ ثبت‌قدیم ۵۵۷۹۹ جدید ۸۱۹۷

نفایس الفنون فی عرایس العیون **(فارسی)**

از شمس الدین محمدبن محمودآملی(قرن ۸ـه)

کشف الظنون ۲ :۹۰۷ مجلس ۲ :۴۹۲ و ۶ : ۱۵۷ دانشگاه : ۸۶:۳ مشار ۱۴:۳ (مقدمه) ۱ ـ ۱۵۹۰ .

آغاز: حمـد و ثنـا و شکـر بی انتهـای حضرت پادشاهـی را کـه افکار اذکیا . . .

انجام : آن سیبها چند بوده دویست و پنجاه و شش بوده باشد و الله اعلم بالصواب تمت الکتاب بعون الملك الوهاب .سنه ۱۰۵۵ .

[۵۵۹۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق خوش عین علی مورخ ۱۰۵۵ ـ ه . باباك سرلوح زیبامذهب و نقاشی شده باقلم لاجورد ، سبز ،طلا ، شنگرف وسرخ. صفحات مجدول به لاجورد ، شنگرف وزر و دارای کمند . عناوین بشنگرف اشکال هندسی نیز بجوهر سرخ ، کنار برگهای اول و وسط وصالی شده .

فهرست مقـالات کتاب را در پنج صفحه قبل از آغاز نسخه با مرکب و با قلمـی دیگر نگاشته اند .

قطع: رحلی ۲۰ × ۳۳/۵ . جلد روغنی گل و بوته‌دار یشمی رنگ درون سرخ صفحات ۱۴۷۶ . سطور ۱۷ . کاغذ سفید فرنگی آهاردار شمارهٔ ثبت قدیم ۶۱۹۳۵ . جدید ۸۳۰۰

اختیارات بدیعی **(فارسی)**

از علی بن حسین الانصاری معروف به حاج زین العطار شیرازی .(م-۸۰۶)

این کتاب دارای دو مقاله است

ذریعه : ج ۱:۳۶۸ مجلس ۲:۳۱۰ و ۶:۱۳۰ و ۱۰ :۷۹۸

آغاز: اوراد حمد بی عد و اعداد وسپاس بیقیاس مدعی را که آثار ابداع او بر هر ورقی ...

انجام : و انزروت و دم الاخوین و زفت هر یك دو درم بسرشند .

کاتب سپس چنین افزوده :

قد فرغ ... سنه اثنی وثمانین والف من الهجره .

[۵۶۰۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق خوش اسماعیل بن اصیل بن محمد گیلانی مورخ ۱۰۸۲ - ه شامل دومجلد . عناوین و اسماء گیاهان و دواها بشنگرف . کنار برگ آخر وصالی شده .
بین دو جلد دو صفحه حساب صندوق جعفرقلی بیك بسیاق نوشته شده است .
قطع وزیری ۱۴ × ۲۴ . جلد تیماج زنگاری باترنج صفحات ۷۴۲ ، سطور ۱۹ . کاغذ اصفهانی سفید شمارهٔ ثبت قدیم ۶۱۲۳۲ . جدید ۸۲۰۰

ترجمهٔ تاریخ جنگ روس وعثمانی (جلد دوم)

ازمحمدکاظم بن احمدالمحلاتی .

تاریخ جنگ روس وعثمانی را مسیوامدنفر مورخ فرانسوی دردومجلد نوشته و محمدکاظم بن احمدالمحلاتی معلم علوم طبیعی دارالفنون آنرا بفارسی ترجمه کرده و نسخهٔ حاضر جلد دوم و اواخر جنگ روس وعثمانی است باذکر کامل وقایع

فهرست مجلس ۶ : ۲۳۳ ببعد دیده شده .

آغاز: الحمد لله رب العالمین . . . چون در این قرن اخیر در بسیاری از نقاط ...

انجام : با مصالحه نامه به‌انجام رسید و میگویم جنگ مشرق زمین تمام شد ، تمام شد جلد دوم جنگ مشرق زمین .. ۱۳۰۰ ـ ه

[۵۶۰۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق عبدالکریم بن میرزا محمد علی گیلانی مورخ ۱۳۱۱ . درپایان نسخه کاتب متذکرشده که نسخه‌را در نهایت دقت مقابله و تصحیح کرده است - عناوین بجوهر سرخ اول وآخر وصالی شده .
نسخه حاضر را کاتب به امر شاهزاده امیر بیك ملقب بحشمت‌الدوله نگاشته‌است .
قطع رحلی ۲۲ × ۳۵ . جلد تیماج سرخ ضربی . صفحات ۶۲۲ . سطور ۱۷ . کاغذ فرنگی نازك آهاردار شکری . شمارهٔ ثبت‌قدیم ۶۱۹۳۳ . جدید ۸۲۹۸ .

مثنوی دولرانی وخضرخانی (فارسی)

از مثنویات امیر خسرو دهلوی .

مجلس : ۲۰۲-۲۰۴ ذریعه : ۲۹۳ : ۱۹ (... :)

آغاز موجود:

هم اندر هند یاران را رهی کرد
هم از تاتار غزنین را تهی کرد

انجام موجود:

بر آن سو تافت از دوزخ سمومی که آهن را ز آتش کرد مومی

[۵۶۰۲]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق. قرن از آغاز و انجام افتادگی دارد. عناوین بشنگرف صفحات مجدول به لاجورد، شنگرف و طلائی و سبز کنار برگهای آخر وصالی شده‌است. قطع خشتی ۱۱/۵ × ۱۸. جلد تیماج زنگاری ساده صفحات ۳۲۶. سطور ۱۲. کاغذ نباتی رنگ آهاردار. شمارهٔ ثبت قدیم ۶۱۲۵۹ جدید ۸۲۰۲

احسن القصص حشمت شاهی

اصل از احمد بن نصر الله تتوی ـ مؤلف تاریخ الفی و تحریف از احمد شریف. و این نسخه جلد سوم از پنج مجلد کتاب است که مؤلف از تتبع در کتب تاریخ و تفسیر التقاط و گردآوری کرده.

در آغاز این چنین آمده اما مطالعه دقیق در کتاب نشان میدهد احمد شریف که در قرن ۱۳ هجری میزیسته (وشاید همان احمد بن ابی الفتح بن ابی جعفر شریف اصفهانی است که نام او در پایان نسخه‌ای از احسن القصص ودافع الغصص ابوالجود احمد بن نصر الله تتوی مورخ ۱۲۵۲ بدانگونه آمده که (بنوشتهٔ امین عاملی) موهم آن تواند شد که مؤلف کتاب است نه کاتب، و گویا بهمین دلیل مؤلف فهرست رضوی و استوری نیز کتاب احسن القصص و دافع الغصص را تألیف احمد شریف پنداشته‌اند) همان کتاب تتوی را با اندکی تغییر و اضافت و حذف، به نام خویش کرده است.

احمد بن نصر الله (یا احمد بن نصیر الدین علی) تتوی (م ـ ۹۹۶) پس از اینکه به امر اکبر شاه قسمت بیشتر تاریخ الفی را بترتیب سالها نگاشت، گزیده‌ای از آن فراهم ساخت بنام احسن القصص و دافع الغصص و در دیباچهٔ این گزیده (بنقل امین عاملی و صاحب ذریعه که نسخهٔ کتابخانه رضوی را دیده‌اند) تصریح کرده است که «ـ چون تاریخ

الفی بسیار مبسوط و دارای ۱۸۰هزار بیت شده است ، این گزیده را از آن‌فراهم ساخت - وبنوشتهٔ عاملی آنرا از داستان سقیفه آغاز کرده‌است .

در دیباچه کتاب حاضر از تاریخ الفی یادنشده و نویسنده مدعی است مطالب آنرا از تتبع در کتب تاریخ و تفسیر گردآورده . نسخهٔحاضر از سالهای خلافت منصور دوانیقی آغازشده و تاسرگذشت آلب‌ارسلان وحوادث ۴۵۰ - ه است .

اما گذشته از این اختلافات، سرآغاز دیباچه وعنوانهای کتاب عیناً مطابق کتاب تتوی است ونیزچندفقره از کتاب تتوی‌را که عاملی (بانقل‌به‌تازی) آورده ویکی متعلق به حوادث‌سال ۴۲۱ وداستان رفتار محمود غزنوی بامجدالدوله پس‌از درگذشت مادراوسیده - ستة- ودیگری‌داستان‌سوختن کتابهای شیخ‌ابوجعفرطوسی است پس‌ازاستیلاء طغرل بربغداد ونیزداستان سوختن کتابهای کهن‌فاسفی‌مصر به امرعمرخطاب، عیناً با این کتاب، مطابقت‌دارد .

گویـا احمدشریف (منتحل) میخواسته این کتاب بصورتی درآورد که‌هر فقره وعنوان آن برای‌یك مجلس‌خوانی (یامنبر) آماده ومناسب‌باشد، زیرا علاوه بر اشارتی که‌خوداودر دیباچه دارد یکجا پس از نقل داستانی زیرعنوان «حسرت سلطان محمود دربار، مال دنیا» ،درحاشیه‌این‌جمله از کتاب«سلطان محمودبچشم حسرت‌درآن(اموال خزانه) مینگریست‌ومیگریست..وپس‌از گریه‌فرمودتاهمه را به‌خزانه برند و باوجود آنکه میدانست که از مرض خلاصی نیست دیناری بفقیر ندارد» چنین افزوده :

« ولیکن نواب فلان چنین‌وچنان است در وجودو بخشش ، هرگاه خواهد گریزی زند » .

در ذیل حوادث سال ۴۰۹ پس‌از نقل سرمای سخت عراق و یخ بستن دجله مانند جیحون ، از سرمای سخت و یخ بستن آبها دربندر بوشهر بسال ۱۲۲۶ که خود شاهد آن بوده یاد کرده است و خود را در اینجا « متتبع » خوانده است .

برای بیشتر و آشنا شدن با تصرفات منتحل در احسن القصص تتوی باید

کتاب حاضر را با آن دقیقاً سنجید .

دربارهٔ احسن القصص تتوی رجوع شود به ذریعه ۱ : ۲۸۸ فهرست دانشگاه ۶ : ۲۴۴۳ ، اعیان الشیعه ۱۰ : ۳۰۶ـ۳۰۸ فهرست رضوی ۳ : ۱ واستوری ۱ : ۱۲۱ .

آغاز :

بیا و بنگر اگر چشم خرده بین داری

که سنگریزهٔ بطحا عقیق و مرجان است

جلد سیم از احسن القصص حشمت شاهی که این اقل الخلیقه . . . احمد الشریف از تتبع تفاسیر و تواریخ در مقام جمع و تنقیح آن برآمده الحق هر سخنش لایق محفلی است و هر کلامش قابل مجلسی امید که مقبول طبع اشرف گردد(۱)، سرگذشت عهد گلزار از نظیری بشنوند عندلیب آشفته تر میگو یداین افسانه از سخنان ابو العباس . . .

[۵٦۰۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ . . قرن ۱۳ـ ها نجام نسخهٔ ناقص و چند برگ از اول و پایان نسخه وصالی شده بطوری که در دو برگ آخر جزسه سطر بالای صفحه خوانده نمیشود .

پایان (از سطوری که خوانده میشود) : رساله ایست مسمی بمیزان الحکم در بیان یافتن قیمت چیزهای مرصع . . دیگری رساله‌ای مشهور بلوازم الامکنه . دریافتن فصول اربعه . واز اکثر کتب چنین معلوم میشود که وی .

قطع : خشتی ۱۴ × ۲۱ . جلد : گالینگور قرمز، عطف و گوشه میشن یشمی صفحات : ۱۷۸ . سطور : ۱٦ . کاغذ : فرنگی سفید شماره ثبت قدیم : ٦۱۲٦۹ . جدید : ۸۲۰۳ .

بحر الجواهر **(فارسی)**

در شرح و بیان خواص اسماء الحسنی است

آغاز نسخه افتاده است و نام مؤلف بدست نیامد

آغاز موجود : امام علیه السلام و معبرین برین متفق اند که هر که در بستر خواب پیش از صحبت باحلال خود ده بار .

انجام : درحق همدیگر دعا کردن هم عبادتست و هذا ما ختمنا کلامنا فی هذا الکتاب تیمنا بآیات الکلام المجید والحدیث الشریف والحمدلله الذی . .

۱ـ از این اشاره و نیز از نام کتاب پیداست ، این تألیف (یا انتحال) برای بزرگی انجام گرفته است .

المؤمنين المؤمنات برحمتك يا رحم الرحمين .

[٥٦٠۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۰۳۴ ه .

آغـاز نسخه افتادگی دارد عناوین به شنگرف و طلسمات درجداول که به شنگرف و قلم سیاه رسم شده در کنار صفحات موضوع و خواص اسماء الله را نوشته‌اند در پایان نسخه مطالبی درباره افلاك وعرش باقلمی دیگر نوشته . کنار برگ آخروصالی شده

قطع : خشتی ۱۳ × ۱۹ . جلد: تیماج زنگاری باترنج صفحات : ۱۷۰ . سطور: ۱۵ . کاغذ : نباتی تیره شمارۀ ثبت قدیم : ۶۱۲۸۳. جدید ۸۲۰۴ .

عیون اخبار الرضـا **(عربی)**

ازمحمدبن علی‌صدوق قمی ـ ابن بابویه (م ـ ۳۸۱).

فهرست مشار ـ عربی :٦٤٢ مجلس ۱۰: ٧٦٥ذریعه۱۵: ۳۷۵

[۵۶۰۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق عبدالقادربن فخرالدین حسین‌مراغی‌مورخ ۱۰۸۵ . عنوانها به شنگرف سقطات در حواشی یادداشت واصلاح‌شده.

قطع : وزیری ١٤ × ۲۶ . ج : تیماج عنابی رنگ صفحات ۶۳۶ سطور۹. کاغذ : اصفهانی شکری شماره ثبت قدیم : ۶۱۲۹۶ . جدید : ۸۲۰۵ .

احقـاق الحق **(فارسی)**

از عبدالله بن محمدالبهبهانی در عقاید شیخیه و اثبات درستی ومطابقت آن با اصول مسلم اسلام و رد برهدیة النمله حاج آقا رضای همدانی که در آن عقاید شیخیه را نادرست وشیخ‌احسائی‌ورشتی کرمانی‌را گمراه خوانده.مؤلف‌عباراتی از مشایخ فرقه را نقل وتوجیه کرده ودر۱۳۱۱بپایان رسانده .

آغاز: بسمله ، الحمدلله رب‌العـالمین وصلی الله ... و بعد چنین گوید بندۀ جانی واسیرفانی عبدالله بن محمدالبهبهانی که رسالۀمسماة بهدیة النمله ازآخوند ملا رضای همدانی واعظ بنظررسید و درآن رسالـه مؤمنین وموحدین از موالین اهل بیت ابرارانسبت بکفروشرکت وخلاف ضرورت داده بود وعلماء عظام چون شیخ مرحوم و سید مرحوم وآقای مرحوم ...

انجام : وان اعمل صالحاًشرفناه وقدفرغ من‌تصنیفه وتألیفه..سنة احدعشر وثلاثمائه بعدالالف من‌الهجرة النبویه صلی‌الله وعلیه وآله .

[٥٦٠٦]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق شکسته مؤلف مورخ ۱۳۱۱ در پایان نسخه چند اجازه‌نامه اجتهاد از سیدهاشم موسوی احسائی و شیخ محمد احسائی وسید محمد طاهرعرب بنام مؤلف (عبدالله بن محمدالبهبهانی) بقلم دیگر نوشته شده رقم کاتب ندارد . برچند برگ اضافی اول چندنوشته مختلف دیده میشود . درحواشی نسخه اصلاحات وجبران سقطات متن انجام یافته.

قطع : خشتی ۱۷/۵ × ۲۱. جلد: تیماج قهوه‌ای عطف وترنج وصالی صفحات: ۳۲۲. سطور : ۱۴ . کاغذ : فرنگی نباتی رنگ شماره ثبت قدیم : ۶۱۲۹۷. جدید: ۸۲۰۶.

انوارالتنزیل واسرارالتأویل (عربی)

ازقاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی .

فهرست مشارعربی- ۱۰۱- مجلس ٤:۲۰ و ۱۸:۷ ج ۱۰- ٤۷۲ و ٤۸۷ و کشف‌الظنون ۱: ۲٦۲ ذریعه ۲:٦٤

آغاز: الحمدلله الذی نزل الفرقان علی عبده .

انجام : من قرأالمعوذتین فکانما قرءالکتب الذی انزله‌الله تبارك وتعالی .

[٥٦٠٧]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق و نسخ خوش مورخ ۱۰۷۵ـه. آیات قرآن بخط نسخ و بشنگرف است در کنار صفحات اول مطالبی درشرح بعضی کلمات وآیات نوشته شده چندبرگی کنارش وصالی شده .

قطع ۱۰ × ۳۲ جلد تیماج مشکی مایل بسبز باترنج و نیم ترنج کنده‌شده طلائی صفحات ۷٤۸. سطور ۲۸ کاغذ شکری نازك شماره ثبت قدیم ٦۱۳۱٤ جدید ۸۲۰۷

قانون‌الادب (فارسی)

ازابوالفضل حبیش بن ابراهیم بن محمدالتفلیسی (دانشمندو پزشك قرن ٦ـ ه)

فرهنگ لغت عربی به‌فارسی دارای ۲۹« کتاب» .

مؤلف درآغاز(دیباچه) کتاب حاضر ازمآخذخود وازاسامی کتب لغة بسیار وعلوم نام‌میبرد.ومطالعهٔ این کتاب را برای هرعالم ،فقیه ، دانشمند ، شاعر وادیب سودمند دانسته

او شیوهٔ خود را در تألیف کتاب بدینگونه بیان‌داشته :

«واما ترتیب این کتاب چنان نهادم وساختم ، که تحت حرف الف را باآغاز

کتاب بر دو نوع پیشنهادم چنانکه درنوع نخستین کلمتهاآخرش حرف الف بود مفتوحه وفتحه پانصدبود جمله‌را به‌ترتیب حروف بروزن قافیه نسق یاد کردم ، و درنوع دوم کلمتها که آخرش حرف الف ممدوده بود جمله را برطریق نخستین بازنمودم چنانکه نخست‌اسماء را در هرنوعی‌نبشتم بعدش وحرفرا بعدش افعال را» درآخر مقدمه گوید « درآخراین کتاب سه فصل نهادم ، یکی اندر دانستن نامها بزرگان وشعراء عرب ازمرد وزن وآنچه در کتبهاءِ لغت ودر شعرهاء شعراءِ عرب موجود یافتم ــ دوم‌فصل درمعرفةبنیادمصادر واوزانش که از هربابی‌مصدر برچند وزن‌حاصل‌شود ــ وسوم فصل‌اندردانستن جمعهاءِقیاسی وطریق اوزان‌هریکی تاآخر.

فرهنگنامه ها : ۶۸

این نسخه ازآخر ناقص است واین سه‌فصل‌مذکوررا ندارد .

کشف‌الظنون ج۲ص۲۱۵فهرست کتابخانه مدرسه سپهسالار ۲ص۲۴۷ تا ۵۰ دفتر نیك‌نامه‌های عربی بفارسی ص۶۵ .

آغاز: بسمله، سپاس خدایرا که قادر بر کمالست، قدیم وتوانا وبی‌زوالست

انجام موجود: واللام والنون‌لاقدتم التاءِفیهامثل‌اللّٰه‌اکب والتلاوموالتنانبه

[۵۶۰۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌کهن . قرن . فاقدرقم‌کاتب سه‌صفحه ازآغاز وسه‌صفحه ازانجام نونویسی شده، کناربرخی برگها وصالی شده ودراثرکهنگی‌نوشته‌های صفحات اول اندکی سائیده شده نقائص متن درکنارصفحات جبران‌رديده عناوین ولغات بشنگرف

قطع خشتی۱۷ × ۲۴/۵. جلد تیماج‌سبز یشمی باترنج وبرگردان صفحات ۵۹۶ سطور۲۷ کاغذ خان‌بالغ‌ضخیم‌شکری رنگ شماره‌ثبت قدیم ۶۱۳۲۱ جدید ۸۲۰۸

مجموعه

۱ــ المحاجات ومتمم‌مهام ارباب‌الحاجات (م‍ ـ۶۷دفتر)

از زمخشری چیستانی است نحوی وصرفی و ادبی . زمخشری احجیه‌ها و لغزهای نحوی را طرح کرده و بتفصیل به‌حل آنها پرداخته اعلم‌الدین سخاوی

محاجات زمخشری را شرح کرده بنام تنویر الدیاجی و خود پس از هر احجیهٔ اودو احجیه دیگر افزوده .

نسخه‌ای از این شرح در دانشگاه (باشمارهٔ ۱۵۵) موجود است.

زمخشری خود در دیباچه این کتاب، آنرا چنین توصیف کرده :

مسائل نحویه مسوقه فی مسالك المحاجاة ... لاتستملی منها مسئلة الا سقطت علی املوحه من الا مالمع العلمیه ...فتلقها تلقی الهـائم المستهتر و اعتنقها اعتناق الغائب المنتظر .

کشف الظنون ۲: ۳۸۸ دار الکتب قاهرهٔ ۲ : ۱۵۷ مجلس ٤ : ۳۵۵ فهرست دانشگاهٔ ۲:۳۵٤ .

آغاز: بسمله قال جارالله العلامه فخرخوارزم ابوالقاسم محمودبن عمر الزمخشری افتتح بحمدالله الذی هوقایدالرضوان و دلیله .

پایان: قل لا یعلم من فی السماوات والارض الغیب الاالله رقم کاتب چنین است:

تمت المحاجاة ...فی سابع شهر المبارك شعبان...من سنة ثمان وستین و سبعمایه الهجریه بمقام دامغان علی یدی الفقیر المذنب . ابی الحسن علی بن طالب الدامغانی .

۳ـ نحو القلب (ص۷۲ـ۱۰۶ دفتر) **(عربی)**

= نحو القلوب ازابو القاسم عبدالکریم بن هوازن قشیری نیشابوری (م- ۳۷۰ـ ٤٦۰) در تصوف به ترتیب کتابهای نحو صدر رساله نحو القلوب قشیری که در کشف الظنون نقل شده و نیز صدر نسخ آن در دار الکتب قاهره (بنقل فهرست) با نسخه ما متفاوت است .

نسخه حاضر ناقص و تااواسط بحث تمیزاست کشف الظنون ۲ :.فهرست دار الکتب چاپ ۳۱۹٦٤ : ۱۵٤

آغاز: الحمدلله رب العالمین . قال الاستاد الامـام زین الاسلام ...ابو القاسم عبدالکریم بن هوازن القشیری . النحو فی اللغة القصد... و هذا النحو من العربیه یسمی نحوالانه .

القصدالی صواب الکلام و نحوالقلوب القصدالی حمید القول بالقلب و هومخاطبة الرب بلسان اللب... فصل الکلام اسم وفعل وحرف ... وفی نحوالقلب الاسم هوالله.

پایان موجود: للاشاره الانصاف فی کل شیءعزیز و اذاکان فی احدضعف یجب ان یقوی بغیره واذاکان فی شی حمل مایحتمله ولهذا امر فی

[٥٦٠٩]

دفتریست بخط نسخ وثلث ابوالحسن علی بن طالوت دامغانی وشمارۀ۲ ناقص است. عناوین باقلم درشت تر سیاه و باشنگرف سه برگ اول وآخرشماره۱ نوشته هائی با یك قلم در موضوعات مختلف دیده می‌شود کنار برگ آخر دفتروصالی دارد.

قطع رقعی ۱۳ × ۱۷ ج تیماجی یشمی صفحات ۱۰۶ ، سطور ۱۵ کاغذ سمرقندی پنبه‌ای ضخیم شماره ثبت قدیم ۶۱۳۲۹ جدید ۸۲۰۹

حاوی (عربی)

از نجم الدین محمود بن صائن الدین الیاس شیرازی (م - ۷۳۰) دارای پنج مقاله هر مقاله دارای چند باب مجلس ج ٤: ۲۳۷ کشف الظنون ج ۱ : ٤۱۸ بروکلمان (ذیل۲) : ۲۹۸ پزشکی ٤۲-٤٦ نشریه مرکزی۳: ۳٦۹ معهدالمخطوطات ۳۱۱:٥

آغاز : بسمله ، الحمدلله الواحد الماجد السبوح . . .

انجام : وکلماکان اعتق اقوی صراً دیباً وینبغی ان یو کل مقدراً . رقم کاتب : «کتبه الحقیر الفقیر جوهر غفرالله سهم سنه ۱۰۷۹ - ه »

[۵٦۱۰ - مجموعه]

نسخه‌ایست به خط نسخ خوش جوهر مورخ ۱۰۷۹ـ ه عناوین بشنگرف. درپشت برگ آخر اشعار پراکنده ازفردوسی ودیگر شعرا نوشته شده

قطع خشتی : ۱۹ × ۲۵ . جلد: تیماج تریاکی باترنج و نیم ترنج عطف وسجاف وصالی شده صفحات: ٦۹٦ . سطور : ۱۹ . کاغذ : شکری نازك .
شماره ثبت قدیم : ٦۱۲۳۱ . جدید ۸۲۱۰

مجموعه

مصاب (ص۲ - ۱۲ دفتر) (فارسی)

از سیدحبیب‌الله‌خان نظام افشار صدرالافاضل یاور توپخانه (م - ۱۳۰۹) . منظومه‌ایست فکاهی و انتقادی درهجو و تقلیداست ازشیوۀ نصاب فراهی نظام افشار شاعر

خوش قریحه وخوش خط زمان ناصرالدین شاه قاجار آنرا در۱۳٤ بیت (درندبند) به‌بحر متقارب سروده‌است ودرآغازهر بندمانندنصاب‌تقطیع‌وتغزل دارد.

فرهنگ‌نامه‌ها: ۲۷۳ :فهرست دانشگاه شمارهٔ ٤۷۳٥ (ج ١٤ : ۳٦۹۱)

آغاز .

به‌بحر تقارب نمودم ثنای بدیدم که طرزی نمانده بجای

انجام

قسط حکام کنون نقد است الا چند ماه

میخورند و باقیش نامند اما باثبوت

چون حمل‌چون‌ثورچون جوزا وسرطان واسد

سنبله میزان وعقرب وجدی و دلووحوت

۲ ـ مقویم (ص١٤ـ٤١ دفتر)

از حبیب‌الله‌نظام افشار(سرایندهٔ مصاب)در هجو و به‌تقلید تقویم است .

درفهرست دانشگاه‌وفرهنگ‌نامه‌ها تقویم بعنوان «منظومه» معرفی شده اما نثر آمیخته‌به‌نظم‌است .

این کتاب به‌سال چاپ شده است .

فرهنگ‌نامه‌ها : ۲۷۳ فهرست دانشگاه شمارهٔ ۳٦۹۱ مشار ١٤۸۳

آغاز : از بزرگان دین و دولت که موفق برهدایت و پرورده نعمت آن بزرگوارانم معذرت زبان درازی خواسته‌وپوزش خوش‌طبعی‌آورده . . .

انجام : آن دونفر گوشت تلخ‌وگند،گند باهم اگر حضور داشته باشیم و بنده‌را ثالث قراردهند میگویم البته گند گندلشکری اعتبارش بیشتراست‌والله‌اعلم

[٥٦١١]

دفتریست بخط شکسته تحریری اوائل قرن ١۳

قطع : ١۸٫٥ × ۲۳ . جلد: تیماج سر یك لاحاشیه طلائی

صفحات: ٤۲ . سطور : گوناگون . کاغذ فرنگی : سفید وخطدارمشکی شماره‌ثبت قدیم : ٦١۹٦۹ . جدید : ۸۳۲۰

مواهب‌الهی **(فارسی)**

از معین‌الدین‌علی‌معلم‌یزدی (۷۸۹) درتاریخ خاندان آل مظفر

مشار ۱ : ۱۵۲۸ استوری ۱: ۳۷۷ ادبیات : ۵۰۳

آغازموجود :

بـدعوی بندگیش رطب‌اللسان است و چشم نرگس در بدایع فطـرتش سراسیمه وحیران . . .

انجام : و امیرسیور غتمش بااتباع و اشیاع ملازم رایات ظفر پیکر گشته طایر میمون دولت . . .

[۵۶۱۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن۱۳ رقم‌کاتب ندارد برگهـائی‌از آغاز وپایانش افتاده‌است عناوین بشنگرف کنـارچندبرگ ازآغاز وصالی شده .

قطع: وزیری۱۵ × ۲۴. جلد: تیماج یشمی‌دورمنگه. عطف قهوه‌ای‌صفحات: ۲۸۰. سطور : ۲۲ . کاغذ : سفید شماره‌ثبت قدیم : ۶۱۹۷۰ . جدید : ۸۳۲۱ .

ترجمهٔ تاریخ طبری **(فارسی)**

ترجمه تاریخ‌الرسل‌والملوك ابوجعفر محمدبن جریر طبری ، بقلم ابوعلی محمدبن ابی‌الفضل محمدبن عبدالله بلعمی(ـ)

[۵۶۱۳]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق برهان‌بن وحیدالدین‌بن‌نورالدین الهروی مورخ ۹۳۳ - با یك سرلوح تذهیب وتزیین شده باقلم‌لاجورد ،طلا ، وشنگرف . صفحات مجدول به قلم لاجورد ، طلا ، مشکی . عناوین به‌طلا ، لاجورد وشنگرف .

قطع : رحلی ۲۲/۵ × ۳۴. جلد: روغنی‌تیره رنگ با ترنج ونیم‌ترنج دورخط‌کشی صفحات : ۹۲۸ . سطور : ۲۵ کاغذ: فرنگی آهاردار شکری شماره ثبت‌قدیم : ۶۱۹۳۴. جدید ۸۲۹۹

الروضة‌البهیه **(عربی)**

شرح زین‌الدین عاملی (شهیدثانی) برلمعهٔ‌دمشقیه محمدبن مکی عاملی

[۵۶۱۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌قرن ۱۳ یا اواخر قرن ۱۲ـ هـ. ازمجلداول شرح‌لمعه عنوانها شنگرف حواشی اغلب صفحات نوشته شده در آغاز نسخه‌سرگذشت کوتاه‌شهید ثانی‌و چند یادداشت دربارهٔ مقادیر شرعی وچند حدیث‌نوشته‌شده پشت برگ‌آخرنوشته‌ای ازسیدحسین در حصرعلائق(حقیقه ومجاز)در۲۵ مورددیده‌میشود . کنار برخی‌از برگها وصالی‌ونیزدارای آثاررطوبت‌کهن است.

قطع : خشتی ۱۹/۵ × ۲۵/۵ سانتیمتر . جلد : تیماج قهوه‌ای صفحات : ۴۴۲ . سطور : ۲۴ کاغذ: فرنگی شمارهٔ ثبت‌قدیم : ۶۱۷۶۸ . جدید : ۸۱۴۶ .

شرح تجرید **(عربی)**

از مولی‌علی قوشچی (م-۸۷۹) بر تجریدالعقائد خواجه‌نصیرطوسی .

نسخهٔ حاضر از مقصد ثانی (جواهراعراض) است تاپایان شرح .

مجلس۱۰ :۲۳مشار:۵٤۲ معجم‌المطبوعات:.

آغاز : بسمله ، المقصدالثانی فی‌الجواهر والاعراض وفیه فصول‌الاول فی ـ الجواهر هرقدم‌مباحثها .ـعربی

انجام : عن‌الاخرین واذاظن کل طائفه‌انه‌لم‌یقم. به‌الاخرون‌اثم‌الکل‌بتر که تسم‌الکتاب .

[٥٦١٥]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۲ (بجز در برگهای نو) درحاشیه‌بعضی‌ازصفحات نوشته‌هایی است ،کنار چند برگ اول‌وآخر وصالی دارد . درحواشی‌نسخه فقراتی‌بنقل ازمحاکمات شوارق و بانشانهای گوناگون نقل شده کنار سر برگها وصالی دیده میشود ودربرخی از برگها سطوری‌چند ازبین‌رفته . برگهای‌بسیارنیز تجدیدکتابت شده بربرگ اضافی‌آخر یادداشتی دربارهٔ وجود (فعلیة) بهشت و دوزخ بقلم دیگر دیده می‌شود .

قطع: خشتی ۱۸ × ۲۶ سانتیمتر. جلد: تیماج قهوه‌ای . صفحات : ۳۱۸ . سطور: ۲۶ . کاغذ : اصفهانی (برگهای‌نو فرنگی) شماره ثبت قدیم : ۶۱۷۶۹ . جدید:۸۱۴۷.

مجموعه **(فارسی)**

۱ ـ معما(ص ۳ ـ ۱۴ دفتر) **عربی**

ازشهاب‌الدین‌بن‌نظام‌الدین معمائی حقیری ـ (م- ۹٤۲ه) درهند

مجلس ۱۳۲:۳ دانشگاه ۳۹۳:۲ طرازی‌دارالکتب قاهره ۲٦۹:۱

اول‌نسخه‌افتاده :اغاز موجود :

بنه تبدیل نامش گردرین حال زیـاد نقطه بـاشی فارغ البال

انجام : قبول‌خاطراهل‌هنر باد بخوبی در همه عالم‌سمر بـاد

۲ـ قافیه (ص١٤ـ٢٤دفتر) **(فارسی)**

از جامی (شماره ۳۱۱۵/۲۴ همین رساله است)

آغاز : بعداز تیمن بموزون‌ترین کلامیکه قافیه سنجان انجمن فصاحت بدان

تکلم کنند اعنی سپاس وستایش .

انجام: خصم شتر دلت را قربان همیکند   ز آن روی سعد ذابح آهخته کار دست

تمت هذه الرساله فی اواسط شهر رجب الرجب سنه ۹۸۷ ـ ه درپیش روی شاه خراسان نوشته شد .

۳ ـ شرح معما [ص۲۶ـ ۲۸ دفتر]

از محمود بن عثمان لامعی برسوی (م ـ ۹۳۸)

فهرست دانشگاه ۲ :۳۹۳ مجلس ۳:۱۲۶۰ و ۱۳۲

آغاز نیست حد خامه از نام آله   دم زدن باید زبان دارد نگاه

انجام موجود:

رشتهٔ جان را ز فکر ناصواب   جاودان یابی دلا پرپیچ وتاب

۴ ـ معمیات (ص ۳۸ـ ۲۴۰ دفتر)

از میرحسین بن محمد حسینی معمائی (۹۰۴) شرح نونداند کی بر آن ، ش : ۸۸۱ دراین کتابخانه هست)

مجلس ۳: ۱۲۸:۲ و ۱۳۶، ۷۲۱:۶ دانشگاه ۲ : ۱۲۲

آغاز موجود: دارا هوس عتاب آن ترك خطاست.

انجام موجود: وچنانکه در اسم بهمن... گفتن تسبیح .. زین کنج .

[۵۶۱۶]

دفتریست بخط نستعلیق ازقرن ۱۰ ـ ه (شماره ۲ در ۹۸۲) شامل ۴ رساله درمعما وعلم قافیه به نظم ونثر است. در اواسط دفتر چند برگ سفید است، حواشی برگها وصالی وصفحات تمام مجدول به لاجورد وطلا وبنفش. عناوین به قلم شنگرف وجوهر سرخ . کاغذ حواشی بامتن فرق دارد . هرچهار شماره از آغاز یا انجام افتادگی دارد صفحات آخر بعلت وصالی مختصری خوانده نمیشود .

قطع : ۱۱ × ۱۷. جلد : تیماج تریاکی ضربی صفحات : ۲۴ . سطور : ۱۱ـ۱۲.

کاغذ : نباتی رنگ شماره ثبت قدیم : ۶۱۹۸۳ جدید : ۸۳۳۱ .

مجموعه   **(فارسی)**

۱ـ قابوس نامه (ص ۲ـ ۳۰۲ دفتر)

ازعنصر المعالی کیکاوس بن اسکندر بن قابوس وشمگیر ملقب به شمس المعالی

فهرست ، مشار فارسی : ۱۲۰۷ و۲۵۷۶مقدمه چاپ سعید نفیسی (چاپ مورخ ۱۳۴۲)مجلس ۱۰: ۳۲۳

۲ـ رسائل اخوان الصفا (ص ۳۰۶ ـ ۳۲۴ دفتر) **(فارسی)**

ترجمهٔ گزیده از رسالهٔیازدهم درحدود (تعریفات) .

آغاز: خلاصه رساله یازدهم درحدود ازجمله پنجاه ویك رساله اخوان الصفا بدانکه حد گفتاریست که دلالت کند برحقیقت چیزی . . .

کاتب درپایان سخنی دارد که پایان آن چنین است .

شیخ الرئیس را رساله‌ای منفرداست (در حدود اشیاء) ولیکن حقیر هنوز بمطالعه آن رساله موفق نگشته‌ام.

۳ـ نامه باباافضل (ص ۳۲۴ ـ ۳۳۵ دفتر) **(فارسی)**

از باباافضل کاشانی به مجدالدین محمدبن عبیدالله. این نامه در مجموعه مصنفات کاشی (مهدوی ومینوی) بچاپ رسیده

مصنفات باباافضل

آغاز: سلام علی المولی الذی اناعبده وحق لمثلی ان یکون له عبد • • صباح ومساء مجلس عالی صاحبی صدری کبیری عالمی مؤیدی معظمی تاج الوزراء و صدرالصدوری ملجاء الاکابر . .

انجام : ودل ازهر بند آزاد وسیرتت مکارم اخلاق رابنیاد والسلام علی اهل الاسلام .

۴ـ یزدان شناخت (ص ۳۳۸ ـ ۳۶۶ دفتر) **(فارسی)**

ازشیخ شهاب الدین سهروردی (شیخ اشراق) یاعین القضاة همدانی.

رجوع شود به دانشگاه : ۳: ۱۶۰ مشار : ۱۶۷۰ . مجلس ۵ـ ۴۸۶ و۱۰ : ۹۸۰

آغاز: چون ایزد سبحانه وتعالی ازجناب قدس ازلی .

انجام : واین اشاعت واذاعت درمیان حکما محظور است خصوصاً برنا مستعدان ونااهلان وشریران وماذلك علی الله بعزیز

[۵۶۱۷ ـ مجموعه]

دفتریست بخط شکسته نستعلیق بسیار زیبای اسدالله تنکابنی مورخ ۱۲۸۵ ـ ه .. عناوین بشنگرف . محل سرلوح سفید صفحات مجدول به لاجورد ، وسیاه وطلائی ودارای کمند. کنار چندبرگ‌ازآغازوصالی شده .

قطع. ۱۳ × ۲۰ . جلد: تیماج سرخ ضربی ساده . صفحات : ۳۲۴ . سطور: ۱۲ . کاغذ : فرنگی سفیدآهاردار وطنی سفید آهار دار بامارك شیروخورشید. شماره ثبت قدیم ۶۱۹۷۳ . جدید : ۸۳۲۴

جنات الخلود **(فارسی)**

ازمحمدرضابن محمدمؤمن امامی خاتون‌آبادی (م‍ـ)

ذریعه ۵:۱ مجلس ۹ : ۷۳ مشار فارسی: ۴۹۹

آغاز: الحمدلله‌الحکیم المعبود المتفرد بالازلیة والابود . .

انجام : از شفاعت ائمه هدی علیهم‌السلام محروم خواهد بـود . . علی محمد و آله‌الطاهرین المعصومین .

۵۶۱۸

نسخه‌ایست باخط نستعلیق زیبا مورخ ۱۲۶۳ ـ ه کاتب‌که نام خودرا نیاورده بادقت وکوشش فراوان نسخه‌رامطابق دستور مؤلف ساخته‌وهمه‌صفحات باقلم شنگرف ولاجورد و طلا وسبز بین‌السطرین خط‌کشی‌شده، عناوین ، فهرست واسماءالله‌درجدولهای مربـع شکلی اطراف‌صفحات بامرکب الوان بسبز وسرخ‌درشت‌تر نوشته‌شده وبطوری تنظیم گردیده کـه هرخانه درمقابل نوشته متعلق به خودقرارگرفته چندبرگ درپایان نانویس است‌که دارای خط کشی است

قطع: رحلی ۲۲ × ۳۶: جلد: تیماج قهوه‌ای‌باترنج ونیم‌ترنج ولچکی‌دارصفحات : ۷۰، سطور: گوناگون. کاغذ: فرنگی ضخیم شکری شماره‌ثبت‌قدیم:۶۱۹۸۵جدید: ۸۳۳۳

مجموعه **(عربی)**

۱ـ کلمات قصارعلی(ع) (ص۲-۶ دفتر)

بخشی‌ازصد کلمه گردآوردهٔ ابوعثمان جاحظ است .

دانشگاه ۲: ۲۹۰ذریعه ۱٤: ٤٠ مجلس ۱۰: ۳۸۱ و٦۹٤

آغازموجود: کفی‌للحسود من حسده کمـال‌العلم فی‌الحلم کمـال الجود الاعتذار منه کفاك من‌عیوب‌الدنیا ان لاتبقی .

انجام‌موجود: الرجل بمصاحبة‌السعید، تم‌الکتاب وربنا محمود و له‌العلی والفضل والجود.

۲ـخطبة‌البیان (ص۶ـ۲۴ دفتر) **(عربی)**

ازخطب‌منسوب‌به‌امیرالمؤمنین‌علی(ع).

فهرست مجلس۶۲ ۹ . ۵۹۹ و۱۰ : ۶۲ فهرست دانشگاه۲: ۱۰۸ ذریعه ۷: ۲۰۰ـ۲۰۱ ۱۳: ۱۲۰

آغاز: بسمله، اناالذی‌عنده مفاتیح‌الغیب لایعلمها بعدمحمدغیری. انابکل شی‌علیم انا ذوالقرنین‌المذکور.

انجام: اناباب حطتهم ولاحول ولا قوة الا بالله العلی‌العظیم و صلی‌الله علی محمد و آله اجمعین. کاتب‌سپس افزوده:

کتبه حقیر محمدبن‌احمدزرین‌قلم . . . وآله‌الطیبین الطاهرین.

[۵۶۱۹ـمجموعه]

دفتریست بخط نسخ وثلث محمدبن‌احمدزرین‌قلم‌حدودقرن۱۰ ـ هـ شامل کلمات‌قصار وخطبة البیان حضرت امیر(ع) که در هر صفحه سه‌سطر ثلث درشت و باقی‌به نسخ‌وریزتر نوشته‌شده‌است برگهای متن و حاشیه وصالی‌شده میباشد صفحات مجدول به‌لاجوردوطلائی و شنگرف.

قطع: ۱۶/۵ × ۲۲. جلدتیماج‌یشمی. ضربی‌بلاصفحات۲۴. سطور۱۱. کاغذ سمرقندی نباتی رنگ و ضخیم شمارهٔ ثبت‌قدیم ۶۱۹۹۷ . جدید۸۳۴۵

مجموعه **(عربی و فارسی)**

۱ـ صمدیه (ص۲ـ ۷۴دفتر)

= الفوائدالصمدیه از شیخ‌بهاءالدین‌عاملی درنحو.

ذریعه ۱۵: ۸۸و۱۶:.. مشار: ـ۵۹۳

آغاز: بسمله، احسن‌کلمة یبتدء بهاالکلام وخیرخبر یختتم به‌المرام حمدك اللهم علی جزیل ... امابعدفهذه‌الفوائدالصمدیه فی‌علم‌العربیه حوت‌من هذاالفن ما نفعه اعم و معرفته ...

انجام: فلایقال هل‌لم یقم بخلاف الهمزه نحو الـم نشرح لك صدرك،

ووقع الفراغ من تسویدهذاالاوراق ... سنة ۱۲۴ من الهجرة

۲ـ کبری (ص۷۵ـ۱۲٤ دفتر) **(فارسی)**

ازمیرسیدشریف گرگانی .

آغاز: بسمله، وبه نستعین : بدانکه آدمی را قوتیست دراکه .

انجام : لیکن شجر است پس لاشجر باشد.

۳ـشرح بر تهذیب (ص۱۲٤ـ۱۸۸ دفتر) **(عربی)**

شرح مولی جلال دوانی بر تهذیب تفتازانی (بخش منطق)

این شرح معروف به نخودفولاد =

فهرست حقوق : ۳۱۸ وفهرست خدیوی مجامیع: ۱۱۸۶ ۶: ۵۳و۱۳:۱۶۳

مجلس ۵:۳۱۸

آغاز: بسمله ، .. تهذیب المنطق والکلام توشیحه بذکر المفضل المنعام.

انجاموجود : المعقوله واللفظ الدال علیهافی الملفوظة .

[۵۶۲۰]

دفتریست بقلمهاو تاریخهای گوناگون شاهی سه رساله . کاتب شمارهٔ ۱و۲ سیدمحمدحسین ابن محمدتقی بن میرعبدالوهاب الحسینی استودرتاریخ ۱۲۴۶ـه بهخط نستعلیق، درشت نوشته ورساله شمارهٔ ۳ باقلمی دیگر به خط نستعلیق شکسته ریز و پایانش ناقص ورقم کاتب ندارد. عناوین شنگرف است .

قطع :رقعی ۱۰×۱۴. جلد: تیماج مشکی ساده .صفحات:۱۸۸. سطور: گوناگون، کاغذ سمرقندی شکری . شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۱۷۷۴. جدید: ۸۱۵۲ .

الروضةالبهیه = شرح لمعه **(عربی)**

لمعه ازمحمدبن مکی (شهید اول) وشرح ازشهید ثانی (شهید درسال ۹۶۶)است

نسخه حاضر جلد اول ازباب طهارت تا باب ضمان است .

[۵۶۲۱]

نسخه ایست به خط نسخ عبدالمطلب الحسینی مورخ ۱۰۲۱ـ ه . عناوین بشنگرف نقائص درحواشی جبران گردیده است محل سرلوح سفید . صفحات مجدول بهقلم لاجورد و سیاه وسبز در برگ آخر نسخه دعای ذبح گوسفند برای قربانی و عتیقه ونوشتههای گوناگون هست کنار برخی برگها وصالی شده است .

قطع : وزیری ۱۶/۵×۲۵ . جلد: تیماج قهوهای کمرنگ عطف وکنارجلد وصالی

شده صفحات : ۸۱۴ . سطور : ۱۷. کاغذ : اصفهانی شکری شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۲۰۰۶ . جدید : ۸۳۵۴ .

معالم الاصول **(عربی)**

از ابو منصور حسن بن زین الدین عاملی

آغاز: بسمله ، الحمدالله المتعالی فی عزجلاله .

انجام: هوالحق الی هنا انتهی کلامه فی اصول .

[۵٦۳۲]

نسخه به خط نسخ ، خوش عبدالحسین بن ملا احمد روضه خوان مورخ ۱۲٦۱ـ ه عناوین به شنگرف . مباحث و موضوع آن در همه صفحات بقلم سرخ نوشته شده است . برخی ازصفحات محشی . درپشت برگ نخست ابیاتی پراکنده مسطوراست.

قطع : خشتی ۱۵ × ۲۱. جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی صفحات : ۲۶۲. سطور: ۱۵. کاغذ: فرنگی نازك شکری آهاردار شماره ثبت قدیم : ۶۱۷۷۶ . جدید: ۸۱۵۴ .

مجموعه **(فارسی)**

۱ـ صیغ نکاح (ص ۲ـ۹ دفتر)

از مولی محمد باقر مجلسی .

ذریعه ۱۱۱:۱۵ کشف الحجب ۲۷۲ دانشگاه شماره ٤۰٦٤/۷

آغاز: الحمدلله الذی احل النکاح ... اما بعدغرض از تحریر این رساله وجیزه آنست که جمعی از برادران ایمانی .

پایان: وضمیرهای غایب را بعنوان تکلم خواهند گفت وشقوق دیگر ظاهرست والله الموفق لکل خیر .

۲ـ شکوك الصلوة (ص ۱۰ـ٦۵ دفتر)

ازمحمد باقر مجلسی. (مؤلف رساله قبل)

وی این رساله را دردهم ذیقعده ۱۰۸۵ بپایان رسانیده و «بر یك مقدمه پنج فصل وخاتمه مرتب گردانید» مجلسی خود حاشیه‌هایی نیز براین رساله دارد که در کنارصفحات نسخه حاضر ـ که در زندگی او کتابت شده ـ با نشان « منه » دیده میشود .

ذریعه ٢١٦:١٤ کشف الحجب : ٢٦٩

آغاز: الحمدلله الذی ازاح ظلمات الشبهات والشکوك ... اما بعـد چنین گوید خاك راه ... محمد باقربن محمد تقی .

پایان: درسایراحوال از شراومحفوظ دارد ... به اینجا ختم شد این رساله عجاله درمشهد مطهر ... علی‌بن موسی (ع) ... سال هزاروهشتاد پنجم ازهجرت والحمدلله اولاوآخراً .

۳ـ شرح باب حادی‌عشر (ص۶۹ـ۱۷۶ دفتر) (فارسی)

ازابوالفتح‌بن میر مخدوم شریفی (م درحدود ۹۷۶) .

وی نخست شرح دیگری بعربی برباب حادی عشرعلامه حلی نگاشت بنام «مفتاح‌الباب الملحق بالمصباح» (نسخه شماره‌دیگراین کتابخانه‌درهمین فهرست ورضوی) وپس از آن این شرح فارسی راساخت‌وآنرا درمراغه دراردوی شاهی به سال۹۵۷ پایان داد. وی دراین‌شرح عبارات متن رابتدریج نقل وترجمه‌میکند ودردیباچه،شاه صفوی را بدون‌تصریح‌بنام دعامیگویدوهمچنین دردیباچه ازشرح عربی خود یاد کرده وآنرا ستوده . وی میگوید علامه درآغازبـاب حـادی عشر خطبه نیاورده وخطبه‌موجود اضافه‌و ناسخانست.

صاحب ذریعه نسخه‌ای ازاین شرح‌را فارسی که درتبریزدر کتابخانه‌شخصی خاندان سیدعلی مولانا موجود است یاد کرده‌اند .

ذریعه ۱۳ : ۱۱۹ـ۱۲۰ .

آغاز: بسمله بعد ازحمد نامحدود برحکم واجب‌الوجود متکلم بی گفت و شنود ... ودعاء حسنه اداء حضرت شاه‌عالم پناه ... الهی تواین شاه درویش‌دوست ـ که‌آسایش خلق درظل اوست ... موقف عرض میرساند خادم طالب‌مطالب‌دینی ابوالفتح‌بن مخدوم حسینی ... که چون توفیق الهی و تأیید شاهی مساعد گردید که عربی باب حادی عشر (کذا ...؟) باتمام رسید والحق مشتمل بود برتحقیقات جلیله وتدقیقات جمیله که دست نمییافت برآن مگرشرذمه ... بعضی ازصلحاء .

التماس کردند ... که فارسی نوشته شده درین باب که مقتضی باشد برحل مقاصد کتاب ... الباب الحادی عشر .

پایان: وتحقیق این مباحثه درشرح مذکوراست... اختتام یافت این مسوده درشب پانزدهم ماه رمضان سنه سبع وخمسین وتسوایه درنواحی مراغاه(۱)معسکر همایون لازال بالفتح مشحون وبالظفر مقرون تحت وقوع یافت .

٤- شرح آداب البحث (ص ۱۷۸-۱۹۰ دفتر) **(عربی)**

ازمولی محمدحنفی تبریزی رومی (م-۹۰۰) بررسالهٔ آداب البحث عضدالدین عبدالرحمان ایجی .

مجلس ۱۰ : ۱۲۸۹ دانشگاه شماره : ۱۵۲۲/٤، ۳۳٤٦/۹ کشف الظنون ۱ : آداب البحث .

نسخه حاضراندکی ازخطبه وپایان رساله را ندارد .

آغاز: لك الحمد جعل الله مخاطبا تنبیها علی القرب .

پایان: فان وجدت فاتبعه .

[**۵٦۲۳-مجموعه**]

نسخه‌ایست به خط نستعلیق، محمد شریف بن محمدصالح گیلانی مورخ ۱۰۹۹ - ه عنوانها بشنگرف برگ اول اندکی وصالی شده شماره ۴ باقلم دیگراست واندکی نقص دارد و رقم کاتب درذیل شماره ۲

قطع :رقعی۱۲/۵ × ۱۸سانتیمتر. جلد: تیماج سرخ ضربی صفحات: ۱۹۰. سطور: ۱۵-۱۷. کاغذ :اصفهانی شکری آهاررسیده .شماره ثبت قدیم:۶۱۷۷۷ . جدید : ۸۱۵۵.

نهج البلاغه **(عربی)**

فهرست مجلس ۲ :۳٤۷ و۹۷:۷ به بعددانشگاه ۲-۲۰۰

۱- درنسخه : مراقه .

[۵۶۲۴]

نسخه‌ایست به خط نسخ خضرعلی مورخ ۷۱۰ وتصحیح محمد بن علی بن ابی‌علی بلخی مهدوی ۷۱۸ـه‌درپایان نسخه آمده که آنرا ازروی نسخه‌هایی که به خط علی بن محمد بن عبدالصمد التمیمی وخط مقابله وتصحیح گردیده است .

درپایان نسخه نیزچند صفحه درباره نهج البلاغه و اسناد گرد آوردن به‌سید رضی‌از ابو یوسف بن یعقوب نقل از علمای مشهور نگاشته‌شده‌است .

عناوین بشنگرف وسیاه‌ودرشت‌تر ازمتن نقائص برخی‌ازصفحات‌درحواشی‌جبران گردیده است کنار برخی از برگها وصالی شده و برخی‌اندکی رطوبت دیده است . آثار موریانه خوردگی نیزدر برگهاه‌شهود است .

درلابلای نسخه دوصفحه نونویس شده موجود است .

قطع: خشتی۱۵ × ۲۱. جلد: تیماج قهوه‌ای‌حاشیه ومنگنه طلائی‌صفحات: ۴۵۰. سطور: ۱۵. کاغذ: شکری سمرقندی ضخیم شماره ثبت قدیم : ۶۱۷۷۸. جدید: ۸۱۵۶.

مجموعه

۱ـ الاربعون حدیثاً (ص ۲ـ ۵۵ دفتر) **(عربی)**

ازمحمدبن مکی (شهید اول) .

ذریعه ج :: ۴۲۸ ـ ۴۲۹

آغاز: بسمله ، وبه نستعین وما توفیقی الابالله علیه توکلت قال عبدالله المفتقر ... محمدبن مکی وفقه‌الله تعالی لمراضیه بعد حمدالله .

انجام : علیه وآله مائة مرة ختم‌الله بالرحمه‌هذاآخرالاحادیث الاربعین .

۲ـ الاربعون حدیثاً (ص ۵۶ـ۱۰۲ دفتر) **(عربی)**

از عزالدین حسین بن عبدالصمد الحارثی (مـ...)

وی چهل حدیث دراخلاق وبنام شاه طهماسب صفوی نوشته است و کتاب اربعین حدیث عزالدین حسین چاپ شده

مجلس ۹۷،۹ـ ذریعه ج :۱: ۴۱۴ .

آغاز: بسمله ، وبه‌نستعین الحمدلله علی نعمه الغزار ... اما بعد فیقول فقیر رحمة ربه‌الغنی حسین بن عبدالصمد الحارثی وفقه‌الله لمراضیه وجعل مستقبله‌خیراً من ماضیه لما هجرت فی هذا العصراحادیث اهل البیت ... حتی لایکاد یوجد کتاب مصحح .

انجام : ودع‌عنك‌فضول القول. کاتب‌چنین‌رقم کرده :تم‌الاحادیث‌الاربعین بعون

الملك المعين علی یـداحقر العباد ابن عبدالواسع علم الهدی الحسینی فـی منتصف شهر رمضان المبارك سنه اثنی والف من الهجرة النبویة تم .

۳ـ الاربعون حدیثاً [ص ۱۰۶ـ۱۹۲ دفتر] **(عربی)**

ازشیخ بهاءالدین محمدالعاملی .

ذریعه ج ۱: ۴۲۵ . مشار ـ عربی : ۳۶ فهرست مجلس ج ۱۰ : ۳۰۵ ج ۷ : ۷ کشف الحجب ص ۳۵ .

این نسخه اربعین بهائی بنظر مؤلف رسیده و نیز با نسخه‌ای خوانده شده بر او مقابله و تصحیح گردیده .

مقابله کننده (که بیشتر نام او در حاشیه صفحه آخر پاك شده و از نام او تنها کلمه سرکانی خوانده میشود) نکته ها و اضافاتی را که خود از مؤلف شنیده در حواشی با نشان «سماع» افزوده و هـم او در پایان نسخه این شعر ذیل را که خود در ماده تاریخ پایان یافتن تألیف اربعین (در ۹۹۵)، سروده نقل کرده . بیت این است .

لقدتم تألیف ذالك الكتاب وتم الاحادیث تاریخه

[۵۶۲۵ـ مجموعه]

دفتریست بخط نسخ علم الهدی بن عبدالواسع الحسینی مورخ ۱۰۰۲ـه عناوین بشنگرف کنار برگهای اول و آخر دفتر وصالی شده است در پشت برگ آخر دفتر دعای ردمظالم از مصباح کفعمی نقل شده پشت برگ اول دفتر چند نوشته و مهر و تملك مورخ ۱۲۶۲ «محمود بن فتحعلیشاه قاجار» که آنرا بفرزند خود شیخ سیاوش داده دیده میشود

قطع: رقعی ۱۰×۱۸ جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج ولچکی کنده صفحات ۴۹۲ سطور: ۱۷ کاغذ: اصفهانی نباتی رنگ شماره ثبت قدیم ۶۱۷۷۹ جدید ۸۱۵۷

حبیب السیر (جلد چهارم پنجم) **(فارسی)**

ازغیاث الدین بن همام الدین محمد الشیرازی (معروف به خوندمیر)

آغاز: مشاطه کننده رخسارا بکارسخن .

[۵۶۲۶]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۰ـه با دو سرلوح زیبا مذهب و نقاشی شده بالاجورد شنگرف و مرکب و آب طلا عناوین نیز بشنگرف برخی از برگها وصالی شده است

قطع: رحلی ۲۱×۳۳ جلد تیماج عنابی با ترنج و نیم ترنج و لچکی کنده با پارچه آبی وسیاه

عطف میشن‌قهوه‌ای صفحات ۵۳۰ سطور ۲۵ کاغذ نباتی آهاردار ضخیم شماره‌ثبت قدیم ۶۲۰۰۳ جدید ۸۳۵۱

ارکان‌الایمان **(فارسی)**

ازابوالحسن‌بن‌احمدشریف‌کاشی(یاقاسمی)درگذشته۹۸۴مؤلف‌الحسنی(ش...

وبطوری که از دیباچه نسخه معلوم میگردد این رساله رابدستور شاهزاده خانم سلطانم (۱) (دخترشاه طهماسب) در ۹٦٤تألیف کرده

این رساله شامل پنج‌فصل (۲) بشرح‌ذیل است .

فصل‌اول: دراثبات‌وجود واجب الوجود و صفات ثبوتی و سلبی او این‌فصل دارای ۱٤ مطلب‌است .

فصل‌دوم: درعدل وافعال واجب الوجود ودرآن پنج‌مطلب است .

فصل‌سوم: درنبوت که دارای شش مقصد است .

فصل‌چهارم: درامامت شامل چهار مطلب .

فصل‌پنجم: درامامت (این‌فصل‌ازنسخه‌ماساقطاست) .

ذریعه ج ۱ ص ۵۲۵ (اعیان‌الشیعه ٦ : ۲۹۰ .

آغاز: بسمله، و به نستعین‌باشریفترین‌نکته‌ای که از ورای‌سرادق خیال بر زبان‌ارباب حال جلوه‌شود حمدحضرت...این‌غبار راه‌راهروان دین منیف‌ابوالحسن شریف رارغبت مینمودند که خلاصه اصول دین قویم .

انجام موجود: آن گمراهان بی‌دین بمحض جهالت و بطالت باشد و دلیل واضح برآنکه .

[۵٦۲۷]

نسخه‌ایست بخط‌نستعلیق‌قرن۱۱ــه ازپایان‌نسخه نیمی‌ازمطلب۴وتمام‌مطلب۵(فصل) ۵ افتاده‌استعناوین بشنگرف‌است درپشت‌برگ‌اول نسخه‌تعبیرخواب نقل ازحضرت امام‌جعفر صادق(ع)به نظم نوشته شده است .

قطع رقعی ۱۲×۱۹ جلد تیماج‌تریاکی ساده‌ضربی صفحات ۷۸ سطور ۱۷کاغذ نباتی‌رنگ شماره‌ثبت قدیم ۶۲۰۲۹ جدید ۸۳۷۶

قانون **(عربی)**

از شیخ‌الرئیس ابوعلی‌بن‌سینا .

نسخه حاضر ازفن اول تافن ۸ از کتاب ۲ قانون است

فهرست نسخ مصنفات ابن سینا از دکتر یحیی مهدوی ص ۱۹۱ .

آغاز نسخه : فصل فی منفعة الرأس و اجزائه

[۵۶۲۸]

نسخه‌ایست به‌خط نسخ کهن اسعدبن ابی‌بکر متطبب مورخ ۷۳۵ ـ ه درنظامیه بغداد عناوین شنگرف نقائص درحواشی ذکرشده برگ اول اندك پارگی داردوچند برگ ازاول وآخروصالی شده است

قطع ۱۸ × ۲۶/۵ جلد تیماج مشکی ساده‌سائیده شده صفحات ۳۳۰ سطور ۲۵ کاغذسمرقندی ضخیم شماره‌ثبت قدیم ۶۱۷۸۲ جدید ۸۱۶۰

قانون (کلیات) **(عربی)**

از شیخ الرئیس ابوعلی بن‌سینا .

مصنفات ابن‌سیناازیحیی مهدوی ص ۱۹۰ .

آغاز: بسمله، و به‌نستعین ، الحمدلله حمداً یستحقه بعلوشانه وسبوغ .

[۵۶۲۹]

نسخه ایست بخط نستعلیق بشیوه کهن حدازقرن ۱۱ ـ هفاقد رقم‌کاتب عناوین بشنگرف نقائص برخی ازصفحات درحواشی جبران گردیده‌است چندبرگ ازآغازوصالی شده‌است .

قطع : رحلی ۱۸ × ۲۶ . جلد: تیماج تریاکی‌سوخته ضربی، صفحات ۳۸۲. سطور: ۲۱ ،کاغذ : اصفهانی‌نباتی ضخیم آهاردار شماره ثبت‌قدیم : ۶۱۷۸۳ . جدید : ۸۱۶۱ .

انوار التنزیل = **(عربی)**

تفسیر قرآن ج ۱ از : قاضی بیضاوی .

[۵۶۳۰]

نسخه ایست بخط نسخ و نستعلیق احمد نظام مورخ ۱۰۴۱ ـ ه . صفحه اول نونویس شده صفحات مجدول بزرولاجوردآیات قرآنی نیز بشنگرف ،

قطع: نیم‌خشتی ۱۰/۵ × ۱۷ سانتیمتر. جلد: تیماج سرخ‌دورحاشیه‌طلائی صفحات: ۸۸۸. سطور : ۲۱ .کاغذ : سمرقندی نازك آهار دار نباتی شماره ثبت قدیم : ۶۱۷۸۴ . جدید : ۸۱۶۲ .

انوار التنزیل = **(عربی)**

تفسیر قرآن ج ۲ از : قاضی بیضاوی .

[۵۶۳۱]

نسخه بخط نسخ و نستعلیق احمد نظام مورخ ۲۰۴۱ هجری ، صفحات مجدول بطلاو

آیات قرآنی بشنگرف
قطع : نیم‌خشتی ۵ / ۱۰ + ۱۷ سانتیمتر، جلد: تیماج سرخ دورحاشیه طلائی بامجلداول درقاب چرمی . صفحات: ۷۷۴ . سطور : ۲۱ ، کاغذ : سمرقندی نازك آهار مهره‌نباتی رنگ ، شماره ثبت قدیم : ۶۱۷۸۵ . جدید : ۸۱۶۳ .

قصیدهٔ لامیه درمرثیه **(عربی)**

ازمحمدرضابن ابراهیم . وی (بنوشتهٔ پایان نسخه)این کتاب رابسال ۱۲۳۷ دراصفهان تألیف کرده و بیشتر نیم اول آن‌مقدمه‌برای قصیده است. این مقدمه در فضائل حسین بن علی (ع) وپدرش علی بن ابیطالب (ع) است و بمناسبت نیز (درهمان مقدمه) قصیده‌ای لامیه درمدح علی (ع) گفته و بخشی ازخطبة البیان اورا (بنقل ازمشارق الانوار برسی) درفاصله‌دوبخش ازقصیده‌درج کرده .

قصیده اودر مدح‌علی(ع) (درمقدمه)بااین بیت‌آغاز شده :

لك‌الحمد یامن لم‌یزل متفضلا   بـآلائه و الحمد ممـا تطولا

وبا این بیت پایان یافته است:

وایم شدید الانتقـام بظلمهم   لقد عرفوا باللعن والذل اولا

آغاز قصیده مرثیه پس از بسمله :

لمن لیس الاذاته الحق ذوالعلی   وذوالمن، اوفی‌الحمد والشکر للولاء

آغاز مقدمه : سبحان من‌اتسعت‌رحمته لاولیائه فی‌شدة نقمته‌واشتدت نقمته لاعدائه . فلماکان کمال‌نوع الانسان فی‌الارتقاء الی‌مدارج رضوان‌الرحمان یحصل بالتوسل‌باهل‌بیت هم‌دعاة الغفران.. وقد ثبت ان‌مصیبتهم اعظم المصائب ... جعلت الوریقات مسودة بذکر احزانها وانشدت سطراً من‌الابیات فی نبذمن اشجانها .

پایان:

عبیدك یا مظلوم ذاکرك الرضا   فقیر لافضـال و بر فـا فضلا

. . . فمن‌قال‌آمین الدعاء یعمد   ومن قال‌رب اقض‌الدیون وسهلا

قدفرغت من‌تألیف‌هذه‌النسخه یوم‌الخمیس رابع عشرشهررجب . . الف ومائتان و ثلثون وسبع فی‌دارالفضل اصبهان .. ابن‌میرزا ابراهیم محمدرضا عفی‌عن‌جرائمها وجعلتها [کلمه اخیر نشانه صفحه بعداست که ازنسخه افتاده است] .

[۵۶۳۴]

نسخه‌ایست بسط نسخ‌ثلث مؤلف، مورخ ۱۲۳۷ ـه دارای‌سه‌سرلوح مذهب‌یکی کوچك درآغازقصیده‌درمدح علی (ع) و آندودیگر بزرگ‌در آغاز کتاب و درآغازقصیده‌مرثیه . دو صفحه اُزاول ودوصفحه ازوسط دارای حاشیه‌گل وبوته طلائی وبین‌السطرین طلااندازی شده است .عناوین بشنگرف. صفحات مجدول باقلم‌لاجورد وسیاه، طلائی‌وسبز ،برخی‌از صفحات به‌چلیپاکتابت‌شده است .

قطع : رقعی ۱۳ × ۱۹/۵ . جلد : تیماج سرخ ، حاشیه بنفش یك لا صفحات : ۱۳۴، سطور : گوناگون : کاغذ : فرنگی شکری شماره ثبت قدیم : ۶۲۰۲۱ . جدید۸۳۶۸

جنگ (عربی وفارسی)

این جنگ دارای سه بخش است بدین ترتیب :

۱ـ بخش کهن‌وآنهارا در ۱۰۴۰ـ۱۰۴۲ به‌قلم نعیم‌الدین محمدنصیری پسر قوام‌الدین محمد است که دربلاد مختلف هندبرها نپورپاسورت ویا کشمیر نوشته وخود نیز یادداشتهـایی‌تاریخی‌درذیل یادداشتهاورساله‌ها دار . این‌علاوه برعنوانها (که درفهرست یاد کرده‌ایم) منقولات‌مختلف به‌نظم ونیز دارد .

۲ ـ بخش نو که بوسیله طهماسب میرزا قاجار مؤیدالدوله والی فارس‌تهیه شده واواز نویسندگان وخوشنویسان ودانشمندان میخواسته‌است که‌اثری ازخود یا دیگران‌دراین جنگ ضبط کنند .

۳ ـ بخش تازه‌تر است که بعدها وبه‌دست دیگر مالکان افزوده‌شده .

اینك‌عنوانهای جنگ :

۱ ـ (ص ۲) درتشخیص افعالی که باواونوشته میشود :

اذالفعل یومـاغم عنك هجاؤه	فالحق به کاف الخطاب ولاتقف
فان تری بالواویـر مـاکتبت	بواو والا فـهو یکتب بالالف

۳ ـ اشعاری فارسی‌از .

ازعسجدی ولامعی گرجانی ومنوچهری دامغانی و مسعود رازی .

پس‌ازاین‌اشعار یادداشتهای‌دیگری‌است به‌نثر.

۱ ـ (ص ٦) چند دستور العمل پزشکی برای قوت باصره .

٤ ـ (ص ۸ تا ۹) اشعاری برگزیده ازمیرزای داوری بخطعبدالحسین منشی مورخ که‌درسال ۱۲۷٦ و چلیپا نوشته شده .

ه ـ (ص ۱۰ ـ ۱۱) یادداشتها واشعاری از :

ابو نصر شیبانی وفردوسی و غضایری و مختاری غزنوی بخطکلهر در ۱۲۷۹ بشیوهٔ چلیپانوشته‌شده.

٦ ـ (ص۱۲ـ۱۳) دعائی که‌بعدازنمازصبح بجای‌دعای‌سیفی خوانده‌میشود .

۷ ـ (ص‌ـ١٤)دعای‌چندماثور ازائمه اطهار(ع) که‌کاتب‌آنرا بشیوهٔ چلیپائی نوشته است .

۸ ـ (ص ۱۵تا۲۳) منظومه‌ای عربی درترسل .

رجوع‌شودبه‌فهرست‌مجلس ۱۰ : ۱۰۲۰ (ترسل منظوم دیگر به‌عربی) .

عناوین ابواب‌آن بدینقرار است :

۱ ـ باب فی‌التحیه والتسلیم

آغاز: علیك سلام‌الله یامن مکانه　　من‌الدین والدنیااعز مـکان

۲ ـ باب فی‌تحیهٔ القادم .

آغاز: جاءالبشیر مبشراًبایابکم　　فعلات‌صدری بهجة وسروراً

۳ ـ باب فی‌تحیة من‌لم تره‌ولم یرك .

آغاز: وانی‌امرءاحببکم لمکارم　　سمعت‌بهاو الاذن‌کالعین‌تعشق

٤ ـ باب فی‌المسافر .

آغاز: انماالماءِ فی‌الغدیر زلال　　کـلـمـاطـال مکثه یتدنس

ه ـ باب فی‌اظهار الشوق والغرام .

آغاز: امااشتیاقی‌فوصف‌لایودیه　　القلب‌عندك فانظرماتری‌فیه

٦ ـ باب فی‌الهجر .

آغاز. حجبت‌من‌دمعتی وعینی

۷ ـ باب فی‌وصول الکتاب

آغاز: مکتوبه وردت علی کانها در غسدت اصـدافـه الاذان

۸ ـ باب فی الشکایه عن عدم ارسال الکتب .

آغاز: قطع الزمان وصالنا بتفرق وقطعت انت تـواصل الاقلام

۹ ـ باب فی احضار الحبیب

آغاز: کل المأرب ما نرجوه یحضرنا سوی حضورك فانعم بالمبارة

۱۰ ـ باب فی الانقطاع

آغاز: اذا انقطع الصدیق بغیر جرم

۱۱ ـ باب فی العفو عن الصدیق

۱۲ ـ باب فیمن تحسبه صدیقاً وهو یعادیك

آغاز: واخوان اخذتهم دروعا

۱۳ ـ باب فی المماطله وعدم الوفاء بالوعد

آغاز: من قال لا فی حاجه مطلوبه فماظلم

آغاز: سامح اخاك اذا غاط منه الاصابه بالغلط

۹ ـ (ص ۲٦ تا ۲۳)

نامه‌ای است (یا بگفته صاحب فضائل الانام فصلی است) که امام محمد غزالی درسال ٤۹۷ در مجلس سلطان سنجر بن ملکشاه سلجوقی ایراد کرده است.

و کاتب در ماه رمضان ۱۲۸۱ با خط نستعلیق شکسته بسیار زیبا و چلیپا نوشته است آغاز نسخه آن چنین است :

هذا هو الفصل الذی ذکر الغزالی فی مجلس السلطان الاعظم سنجر بن ملکشاه السلجوقی ـ بسم الله الرحمن الرحیم رب اغفر وارحم وتجاوز عما تعلم الحمدلله رب العالمین والصلوة علی خیر خلقه ورسوله محمد وآله اجمعین . اتفاق افتاد که در شهور سنهٔ سبع و تسعین و اربع مایه نویسندهٔ این سخنها حرفها غزالی را تکلیف کردند ...

رجوع شودبه غزالی نامه‌چاپ دوم : ۱۹و۱۹۷ ومکاتیب‌غزالی:۱۱

۱۰ ـ (ص ۲۷) دعائی‌است که آنرادرسال ۱۲۸۱ برای ناصرالدین‌شاه‌وقتی که برای شکار بقریه کن درنواحی تهران‌آمده بوده نوشته .

۱۱ ـ (ص ۲۸) اشعارعربی درمناجات‌ازشیخ‌الاسلام‌ابوعلی‌طبرسی .

۱۲ـ (۲۹ تا۳۸) نوشته‌هایی عربی‌وفارسی واشعار عرفانی وگوناگون که در زمان‌ناصرالدین شاه‌وبرای او سروده‌اند .

سطور این‌صفحات چلیپاء درهم وآمیخته و به‌خط زیبا نوشته شده‌است ونام نویسنده‌نیامده .

۱۳ ـ (ص ۳۹ تا ۳۸)حدیثی است درفضل حضرت علی وتکلم او باخورشید نام‌مأخذیادنشده .

درذیل‌آن دعای دیگری‌باخط دیگری درتاریخ ۱۲۸۳ هـ نوشته

۱۴ ـ یك‌دعا وچند حدیث از کشف‌الغمه وغیره

۱۵ ـ یادداشتهای منقول از یوسف‌بن‌محمد لاهیجی (ص۴۷ تا۴۴) است وی که ازدرباریان ناصرالدینشاه قاجار (ومؤلف کلام‌الملوك است) خط نستعلیق شکسته احادیثی در مدح پیغمبر بهنگام‌سفرناصرالدین‌بکرمان وسیستان و فارس

۱۶ ـ (۵۲ تا۴۸)نامه‌ای عربی‌است که مرحوم فاضل‌خان گروسی‌از طهران به‌همدان‌به‌آقاسعید مجتهد نوشته‌است وراجع بزن زیبای کردی که گرفته است به‌اوتوصیه‌هایی میکند .

۱۷ ـ(ص۵۵تا۵۲) نامه رشیدالدین وطواط بیك‌کاتب

این نامه ازمنشآت‌عربی‌اوست.

۱۸ ـ (ص۵۶ تا ۵۷)یادداشتی‌است فارسی که درسال ۱۲۸۳ نوشته شده و کاتب یکی‌ازملتزمان شاهزادگان‌قاجاری بوده است.

۱۹ ـ یادداشتهای متفرقه ازادعیه واشعار (ص۴۷ تا ۵۹) .

۲۰ ـ حدیثی ولطیفه‌ای (ص۶۰) .

۲۱ ـ(ص۱۰۳ تا۶۰)قصایدی‌است عربی‌ازشاعران‌مختلف‌آمیخته باسخنانی‌از

اصمعی وغیر او درمراثی وتشبیب و تحیات واوصاف مناظر که باخط بسیار زیبا نوشته است ونام کاتب یادنگردیده است.

۲۲ ـ (ص۱۰٤ ـ ۱۱۰) یادداشتهای متفرقه بتاریخهای گوناگون فارسی وعربی ادعیه واشعار واحادیث .

۲۳ ـ (ص۱۱۱ تا۱۱۷) فایده ازمیرزا احمد اخباری نیشابوری

آغاز: الحمدلله رب العالمین اما بعدچنین گوید ...

۲٤ (ص ۱۱۹ تا۱۱۷) دستور(نسخه) چنددار وی مفید .

۲۵ ـ (ص ۱۲۰ ـ۱۳۲)فوایدمختلف ازادویه‌هاواشعار . نویسنده همان کس است که‌درخدمت شاهزادگان قاجاری بوده اسم خودش دریادداشتها ننوشته‌است

۲٦ ـ (ص۱۳۳) یادداشتی‌است تاریخی به‌فارسی

۲۷ ـ (ص ۱۳٤ تا ۱۳۸)یاداشت‌های‌تاریخی مختلف وچندحدیث .

۲۸ ـ تاریخ وفات چندنفر ازمشاهیرشیعه (۱۳۹) .

۲۹ ـ دعاءِ اعتصام وچند دعا وترکیب دواءِ (ص۱٤۰ تا ۱٤۱).

۳۰ ـ یادداشتهاونسخه‌های داروها واحادیث واشعاری‌چند(ص۱٤۲تا۱۵۷).

۳۱ ـ فتوایی‌ازمیرمحمدصالح حسینی‌خاتون‌آبادی (ص۱۵۸ تا۱۵۹) .

۳۲ ـ یادداشتی‌دربارهٔ چند ترکیب‌دارویی(ص۱٦۱ تا ۱۷۸).

۳۵ ـ (ص ۱۷۹) اشعاری است از فردوسی وملك‌الشعراءِ فتحعلی‌خان‌صبا این اشعار را محمد مهدی قاجار ـ در دارالدوله کرمانشاهان در این دفتر بسال ۱۲۹۱نوشته است .

۳٦ ـ یادداشتهای مختلف وچندحدیث ودعاء(۱۸۰ تا۱۷۹) .

۳۷ ـ چند دعاوچند دارووددستورترکیب آنها (ص۱۸٦ تا۱۸۹)

پس از این،دوبرگ‌خالی‌ازنوشته‌است

۳۸ ـ النصیحة‌النظامیة (۱۹۰ تا۱۹۲).خطبه‌ایست که ابوسعید معمربن‌ابی عمامه واعظ برای خواجه‌نظام‌الملك(درسفردوم‌خواجه‌به‌بغداد)خواند.

۳۹ ـ احادیث واشعاری چند (ص۱۹۳ تا۱۹۹) .

۴۰ ـ تاریخ پادشاهی سلاطین خوقند واسامی شهرهای وقصبه‌های خوقند (ص ۲۰۱ تا ۲۰۰) .

۴۱ ـ (ص ۲۰۲ تا ۲۰۷)اشعار ولطایف ونکته‌های عربی از نویسندگان معروف‌عرب وچندحدیث وبعدازآن چندبرگ سفیداست.

۴۲ ـ یادداشتهای مختلف عربی وفارسی (۲۰۸ تا ۲۲۲) .

۴۳ ـ (ص ۲۲۳ تا ۲۲۶)نقلی از کفایة‌الاثر ویك قصیده عربی طولانی که علی حسینی تبریزی آنرادر دارالخلافة تبریز بامر والی‌در سال۱۲۸۵ ھ استنساخ کرده‌است .

۴۴ ـ (ص ۲۲۷ ـ ۲۳۲)قصایدی‌عربی‌ازعلی بن جعفر منجم‌تبریزی‌درمدیح

۴۵ ـ یادداشتها واشعار فارسی وچنددعا ولطیفه (ص۲۳۳ تا ۲۳۹).

۴۶ ـ (ص۲۴۰)یادداشتی‌است‌ازعبدالغفار ملقب‌بصدیق‌الملك که‌ازهمراهان شاهزاده والی بوده‌است

۴۷ ـ (ص ۲۴۱ تا ۲۴۳) داستان سفر با یزید بسطامی‌حج و کرامات او

۴۸- (ص۲۴۴ـ۲۴۵)حدیث درفضل حضرت‌علی(ع) ویك‌قصیده‌ترکی بخط محمودالطسوجی.

۴۹ ـ التحفة‌المؤیدیه (۲۴۶تا ۲۵۷) .

رساله‌ای‌است‌ازعبدالحسین‌بن‌محمدنایینی‌درتوحیدوولایت که‌به‌امرطهماسب میرزا نوشته این‌رساله‌دارای ۱۲ باب‌است ولی این نسخه‌حاضرکامل نیست‌وتنهاتا باب چهارم است‌معلوم نیست که مؤلف‌خود تااینجانوشته است یااینکه‌اواین‌نسخه رانا‌تمام گذارده است(نسخه‌به‌خط مؤلف است) .

اینك‌فهرست‌ابواب‌رساله به‌همان گونه که‌مؤلف دردیباچه‌آورده :

الباب‌الاول بیان‌اربع مراتب‌التوحید...

» الثانی اشعار الی‌العلل اربعه‌بوجه مختصر ...

الباب الثالث تفصیل بیان العالم اللدنی . .
» الرابع بیان الولایه
» الخامس حدیث معرفتهم بالنورانیة
» السادس بیان تسع آیات موسی (ع)
» السابع بیان المقامات الاربعه من البیان والمعانی والابواب والامامة
» الثامن بیان ان الانسان له جسمان وجسدان
» التاسع علامات ظهور القائم (ع)
» العاشر بیان ان الریاضه قسمان حق وباطل
» الحادی عشر فی خطبه امیر المؤمنین (ع)
» الثانی عشر فی توجیه قولهم (ع) نحن صنایع الله والخلق بعد صنایع لنا

آغاز: بسمله وحمله له اما بعد فیقول اقل عباد الحسین عبد الحسین بن محمد النایینی . . . لما امرنی الامیر الاجل . . . طهماسب میرزا . . . ان اکتب فی هذه الاوراق من الاشعار والامثال الجیده . . . ومذ کنت متشرفا بالتزام خدمته . . . ماامکننی القیام بخدمته بما هو حقیق . . . اردت ان اکتب فی هذا البیاض التی فی غالب الاوقات مسرح عینیه . . من المسائل الغامضه .

۵۰ ـ (ص ۲۵۸ـ) اشعاری است فارسی که میرزا احمد متخلص به وقار درسال ۱۱۸٤ برای والی شیراز (مؤیدالدوله طهماسب میرزا) بمناسبت ایام عید سروده است بخط زیبای نستعلیق شکسته محمد حسن شیرازی کاتب و منشی والی شیراز و نیز اشعاری است ازمیرزا محمد فخر الاطباء و شیخ سعدی .

۵۱ ـ (م ۲۸۳ ـ ۲۷۳) رسالهٔ کوچك دراخلاق و نصایح وعرفان .

این رساله برای مؤیدالدوله والی شیراز باخط بسیار زیبای نستعلیق شکسته به چلیپا و نوشته شده عنوانهـا شنگرف است .

این رساله بخط آقامحمد تهرانی کاتب است

آغاز. رساله اخلاق (پس از بسمله) : سلام الله تعالی علی المجلس الاسمی

المنعمی القصوی الرضوی الکفوی العفوی الجمالی الشریفی ... اما بعد یا سید الکبراء قولا مطلقاً

پس از این بخشی است از عقد الفرید با این عنوان «ذکر وفات معویه بن ابی سفیان بدمشق ... وسبب موته .

۵۲ - (ص ۲۷۰-۲۸۷) احادیث مختلف و یادداشتهای گوناگون فارسی وعربی و نیز اشعار فارسی درمدح ائمه (ع) و نوشته‌های دیگر باخطهای مختلف و درتاریخهای گوناگون از اشخاص متعدد

۵۳ - رساله خلوة از ابن سینا (ص ۲۸۸) (به‌رقم آقـا محمد رازی) = رساله الخلوة والذکر. (فهرست مهدوی ش ۵۴)

۵۴ - (ص ۳۱۶ - ۳۲۰ رساله خلق الاعمال از میر محمد باقر داماد

نسخه‌ای از این رساله در جلد پنجم فهرست مجلس ص ۲۴۴ یاد شده و آغاز و انجامش با این نسخه یکی است درذیل این رساله حدیثی درفضیلت امام حسن بن علی (ع) روایت شده

آغاز: بسمله وحمدله، وبعد فقد سالتنی افاض الله تعالی علیک سحاب فیوضات عالم القدس عن مسئله خلق الاعمال وقد الاح الحق صراح الامر فیها .

پایان: فهذا شطر من جزیل القول وحق البسط علی ذمة مایسرنا ... فی ۱۰۲۵ ختم الله له بالحسن

۵۵ - (ص ۳۲۰ تا ۳۶۶) فوائد مختلف منقول از غزالی و محیی الدین عربی و فریدالدین عطار ودیگران فارسی وعربی واحادیث چند

۶۵ - (ص ۳۶۷ - ۳۸۶) مشکوة الانوار و مصفاة الاسرار از امام محمد غزالی. در ذریعه بنام تفسیر آیه نور ازناشناس

این رساله بخط نستعلیق شکسته محمد یوسف حسنی است

کشف الظنون ۲: ۴۴۰ مجلس ۹: ۳۴۹

آغاز. الحمدلله فائض الانوار وفـاتح الابصار وکاشف الاسرار ورافع الاستار

... و بعد فقد سألتنی ایا الاخ الکریم فیضك الله بطلب السعادة الکبری

پایان. فهذا ماحضر ... فی جواب هذه الاسؤله مع ان السؤال صادقنی والفکر منقسم والخاطر متشعب والفهم الی غیر هذا الفن منصرف ... واستشفاف الانوار الالهیه عسیر غیر یسیر

۵۵ ـ (ص ۳۸۷ ـ ۴۰۰) نامه‌ها و گفتارهایی از خواجه افضل الدین و مریدی

۵۶ ـ (ص ۴۱۰ ـ ۴۱۱) وصایای شیخ شهاب الدین عمر بن محمد عارف سهروردی

فهرست دانشگاه ۳ : ۴۵۰ مجلس ۰ : ۱۹۰

آغاز. یابنی اوصیك بتقوی الله وخشیته ولزوم حق الله تعالی وحق رسول الله وحق والدیك وحق المشایخ اجمعین

۵۷ ـ نامه‌های قطب محیی فارسی وعربی (ص ۴۱۳ تا ۴۵۸)

۵۸ ـ گفتاری از شیخ الرئیس درحکمت

۵۹ ـ (ص ۴۶۰ ـ ۴۸۰) سوانح الحجاز از شیخ بهاءالدین عاملی (از مثنویات بهائی است)

۶۰ نامه های قاضی عین القضاة (فارسی وعربی) (ص ۵۵۶ تا ۵۹۵)

۶۱ ـ (۴۹۰) خلق الانسان گفتاری از ازغزالی

۶۲ ـ (ص ۵۹۱ ـ ۶۰۲) خلق الاعمال از جلال دوانی

مؤلف در دیباچه میگوید که آنرا بخواهش مولانا سعید الدین محمد استرابادی نوشته است (مجلس ۵ : ۲۴۴ و ۱۰ : ۹۶۷)

این رساله بخط نستعلیق شکسته است ورقم کاتب ندارد.

آغاز: اما بعد حمدالله فتاح القلوب مفتاح الغیوب ...فقد سالنی الاخ فی الدین والمحب علی الیقین المولی الفاضل .. سعید الدین محمد الاسترابادی ... ان کتب له ماحضرنی فی الوقت من الدقایق المتلقه بمسئله خلق الاعمال.

پایان. فی جواب کمیل بن زیاد صاحب سره و قابل جوده و بره فلنظر

المتبصر فیه بنظر دقیق و یتفکر بفکر عمیق یتجلی علیه انوار التحقیق و اللّٰه ولی التوفیق

۶۳ ـ (ص ۶۰۲) فصلی است از رساله غربة الغریبة سهروردی شیخ اشراق که نویسنده آنرا بشیخ الرئیس نسبت داده است

۶٤ ـ فوائد گوناگون فارسی و عربی و اشعار و فصول پراکنده از کتابها (ص ۶۱۸ تا ۶۰۲)

۶۵ ـ حدیثی نبوی در آداب به خط مجتهد معروف خراسان میرزا نصر الله (ص ۶۱۹)

۶۶ ـ (۶۲٤ ـ ۶۲۰) و روایات چندی است در باره فضل امام جعفر صادق (ع) سپس داستانی از کرامات او مانند ابطال سحر ساحران در حضور منصور خلیفه عباسی بر دست امام صادق (ع) و چند روایت دیگر

نویسنده این بخش محمد بن سید احمد حسنی حسینی است در سال ۱۲۸٤ هـ

۶۷ ـ دعائی و چند شعر عربی جالب در بارهٔ سماور و قصائد و قطعات گوناگون (ص ۶۲۸ تا ۶۲۵)

[۵۶۳۳ جنگ]

جنگی است فارسی و عربی باخطهای مختلف نیمی بقلم نعیم الدین و آقامحمد مورخ ۱۰٤۲ و نیم دیگر از دوران قاجار و مورخ ۱۲۷۰ سراسر جنگ بیشتر با خط نستعلیق شکسته و شیوهٔ چلیپایی نوشته شده و علاوه بر ۶۷ فقره یـاد شده بسیار است بر پشت نخستین برگ این مجموعه یادداشتی هست بدین مضمون : .

«هو المالك بالاستحقاق این مجموعه که مرکب از دو جنگ نفیس میباشد در تهران در تیر ماه ۱٤۳۲ شمسی در تملك این بنده در آمد جنگ اول که مشحون از مطالب علمی است و تقریباً در سیصد سال پیش نگـاشته شده تعلق داشته است به یکی از احفاد محقق تحریر خواجه نصیر الدین طوسی بنـام نعیم الدین محمد نصیری که علی الظاهر از شاگردان صدر المحققین مولی صدرای شیرازی بوده است زیرا کراراً در مطاوی مطالب فلسفی از محقق مزبور بلفظ استاد تعبیر مینماید . پس از

سالیان دراز این سفینه ثمینه رادست تقدیر در تملك شاهزادۀ فاضل باذل قاجار طهماسب میرزای مؤیدالدوله درمیآورد وآن شاهزاده خود نیز سفینه‌ای مملو از لآلی آبدار بخط خودودیگر فضلاءمانند مرحوم‌ابوطالب خراسانی ووقارشیرازی وحاج محمد صالح‌کاهر کرمانشاهی برآن میافزاید وبصورت فعلی درمیآورد سپس این گنجینه نصیب حقیر آمده است ومن بنده سفینه حاضررا ازبهترین ونفیس‌ترین کتب‌مملو که‌خودمیدانم‌وبقدری بآن‌علاقمندم که‌بجرأت میگویم [چندکلمه دراینجاحك‌شده‌وخوانده‌نمیشود] بمن‌بدهد آنرا ازکف‌نخواهم دادوالحمدلله علی ذلك‌حرره بیمناه الدائره‌اقل‌العبادمن‌الحاضر والبادی‌محمد حسین بن‌محمد هادی عفی‌الله عنهما بجاه محمد وآله‌الاطهار »

قطع بیاضی ۲۳×۲۲ جلد تیماج قهوه‌ای صفحات ۶۲۸ ـ سطور گوناگون‌کاغذ اصفهانی‌وفرنگی‌بارنگهای گوناگون شماره ثبت قدیم ۷۴۳۲۲ جدید ۵۶۴۳

زایچه **(فارسی)**

زایچه محمدولی میرزا قاجار پسر فتحعلیشاه .

آغاز: نخستین زایچه طالعست که ارباب طوالع فرخنده مطالع ازمراکز بیوت برطریقه تیره اطاعت ازراه مکافات نعمت ازپرده .

انجام : جدول نجومی اعداد ، ثوابت ، طول ، عرض .

[۵۶۳۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق خوش. قرن. باجدولهای مربوط به‌اختر شناسی وطالع‌بینی بمرکب وجوهر قرمز ترسیم گردیده . صفحات باجدول طلائی ،

قطع : وزیری ۱۶+۲۴/۵ ، جلد : تیماج زرشکی مندرس ، یك‌لا ، صفحات : ۳۸ ، سطور ۲۶ ،کاغذ : نازك نباتی رنگ شماره ثبت قدیم . ۶۱۹۷۱ ، جدید : ۸۳۲۲

تذکرۀ شوشتر **(فارسی)**

ازسید رضی‌الدین‌عبدالله‌شوشتری جزایری (م-۱۱۷۳).

این کتاب را انجمن آسیایی بنگال بـه تصحیح خـان بهادر مولی‌بخشی و محمد هدایت حسینی در۱۹۲٤ (۱۳٤۳ـ هـ) به‌چاپ رسانیده است ودر آغازنسخه چاپی **فهرست**کامل برای ٤٤ فصل کتاب نهاده شده .

صاحب ذریعه (درذیل عنوان تاریخ تستر) نوشته‌اند نسخه‌ای ازاین کتاب را درخاندان مؤلف دیده‌اند دارای ٤٨ فصل. نسخهٔ حاضر چهل وپنج فصل (یك فصل بیش ازچاپی) دارد اما زیاده بر نسخه چاپی مطلب ندارد بلکه قسمتی ازفصل ٦ (از جمله مزارات قدیمه ...) بـا عنوان فصل ٧ جدا شده ودرنتیجه شماره دیگر فصول نیزبدنبال آن آمده ، این کتاب علاوه براینکه تاریخ شوشتراست سرگذشت وفهرست مؤلفات سید نعمة‌الله وخاندان جزائری وطرفی ازتاریخ صفویه نیز هست مؤلف درفصل ١٨ (١٧ چاپی) سرگذشت وفهرست مؤلفـات خود را آورده است .

دانشگاه شماره ٢/١٩٢١ (ج ٨ :٥٣٦٠) مشار : ٣٢١ استوری ١:٣٦٣و١٣٢٨ ذریعه ٢٤٣.٣-٢٤٤ .

آغاز: الحمدلله رب العالمین . . اما بعد آورده‌اند که درقضیهٔ طوفان .

پایان: شرائط تسلیم وارادت بجـای آرد .

[٥٦٣٥]

نسخه‌ایست به‌خط نستعلیق اسدالله آصفی شوشتری مورخ ١٣١٧ـه عنوانها بشنگرف درحواشی صفحات عناوین آن صفحه را بشنگرف نوشته‌اند .

قطع : خشتی ١٤/٥×٢٢/٥ سانتیمتر . جلد: تیماج سرخ ضربی ساده صفحات : ١٨٦ . سطور : ١٩ . کاغذ فرنگی تیره نازك آهاردار شماره ثبت قدیم : ٦١٧٩١ . جدید : ٨١٦٧ .

شرح شافیه **(عربی)**

شرح احمد بن حسن جاربردی (م-٧٤٦) برشافیهٔ ابن حاجب درصرف .

کشف الظنون٢:شافیه‌مجلس: ٣٤٠و٧ : ١٥٩ معجم المطبوعات : ٦٧٠٠

آغاز: نحمدك یامن بیده الخیر والجود ... لماکان کتاب الشافیه .

پایان: لان معناهمـا فی الغایه والانتهاء .

[٥٦٣٦]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن نهم-ه. عنوانهـاهمه شنگرف نقائص‌متن ومسقطات درحواشی جبران شده کنار برخی ازبرگها سائیده است دربرگهای آخر آثار رطوبت مشهود است در ذیل نسخه نوشته است که نسخه برقوام الدین خوانده ومقابله وتصحیح شده . ونیز چند نوشتهٔ کهن دربارهٔ سلسلهٔ روایت سیدسراج الدین اسفراینی ودربارهٔ اشکال اربعه منطق دیده میشود .

قطع : خشتی کوچك ۱۲ × ۱۷ سانتیمتر . جلد: مقوائی بـاروکش کاغذچینی وعطف پارچه صفحات: ۲۵٤ . سطور: ۱۷ .کاغذ سمرقندی ضخیم نباتی رنگ ، شمارهٔ ثبت قدیم : ٦۱۷۸۳ . جدید : ۷۱٦۸ .

منتهی السئول **(عربی)**

شرح ظهیرالدین علی‌بن یوسف‌بن عبدالجلیل نیلی (زنده در۷۷۷ و مؤلف حاشیه برارشاد علامه وکافیة ذی‌الارب) ترجمهٔ‌عربی فصول نصیریه از رکن‌الدین گرگانی . نویسندهٔ شرح حاضر نیز ـ مـانند فاضل مقدادـ بدسهو و تحریفی که گرگانی در تعریب فصول خـواجه مرتکب شده توجه نیافته امـا گویی متوجه نـاتمامی سخن‌شده و برای اصلاح آن (بدون عنوان کردن مشکل) بدست و پـا افتاده .

اندکی‌ازتفصیل‌سخن رادر کتابشناسی‌شرح فاضل مقدادباشمارهٔ(۳۱٦۷/۱) و ۳۲۵۷/۱درذیل‌معرفی‌نسخه‌ای از ترجمه عربی‌فصول (شمارهٔ ۳۷۲/۳) آورده‌ام .

رجوع شود به‌فهرست مجلس ۱۰ : ٦۲۵، ۷۵۱و۸٤۸ .آثارواحوال‌خواجه : ۲۵۱ ذریعه۱۳ : ۳۸۵و۱۷ : ۲٤۹ .

آغاز: الحمدلله مبدع نظام الاصول‌ومبتدع ترتیب‌الفصول ..فهذا کتاب منتهی السؤل فی‌شرح الفصول . قوله الفصل الاول . اقول یریدان یبین ان تصورالوجود بدیهی و انما ابتدأ .

پایان : انه لایخیب من‌سئله ولایخسرمن‌امله .

[۵٦۳۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن۱۲ ـ ه عنوانها و کلمات (قول وقوله) بشنگرف . درحواشی صفحات ، نسخه بدلها ، اصلاحات‌وگاه تفسیربرخی ازلغات بخط‌کاتب نسخه بچشم میخورد .

قطع : خشتی ۱۳/۵ × ۲۰/۵ سانتیمتر. جلد : تیماج سرخ ضربی ساده صفات : ٦۸ . سطور: ۱۸.کاغذ: اصفهانی شکری نازك شماره ثبت قدیم : ٦۱۷٦٤. جدید: ۸۱٦۹ .

حاشیهٔ ارشادالاذهان **(عربی)**

از نورالدین علی کرکی عاملی (م ـ ۹٤٤) برارشاد علامه حلی

آغاز: بسمله، قال‌السهو کالطبیعة الثانیه . . . انماقال کالطبیعه

ذریعهٔ ٦ : ۱۵ـ۱٦

[۵۶۳۸]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق شکستهٔ تحریری جعفربن محمد عاملی ساکن قزوین مورخ ۹۵۷ هـ و در قزوین نوشته شده ، عناوین بشنگرف برك آخر نسخه مندرس است . کاتب که از صاحبان فضل بوده وما چند نسخه دیگر نیز بقلم او داریم درذیل نسخه نوشته « این نسخه را از نسخه‌ای پرغلط و کار نویسنده‌ای بی‌اطلاع بر اصطلاحات فقها در شبها رونویسی کردم » پشت برگ اول بقیه دعاء کمیل چلیپا نوشته شده و گویا آغاز آن ازبوده ودفتر افتاده است .

قطع : نیم خشتی ۱۲/۵ × ۱۹ سانتیمتر. جلد : تیماج عنابی ساده .

صفحات : ۲۱۰ . سطور: ۲۲. کاغذ : سمرقندی پنبه‌ای سفید ضخیم . شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۱۷۹۵. جدید :۸۱۷ .

قاموس المحیط **(عربی)**

از مجدالدین محمد بن یعقوب فیروزآبادی .

[۵۶۳۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۹۲۰ هـ . صفحه اول دارای کتیبه زرین که نام کتاب درمیان آن با آب زرنوشته شده صفحات مجدول بزر برگ آخر وصالی شده عنوانها ولغات شنگرف برگها آثار رطوبت کهن دارد .

قطع : وزیری ۱٤/۵ × ۲۵/۵ سانتیمتر. جلد : تیماج عنابی با ترنج وگوشه صفحات: ۱٤۰۰ . سطور : ۳۰ .کاغذ : سمرقندی ؛ شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۱۷۹۷ . جدید: ۸۱۶۱ .

کافی (اصول ...) **(عربی)**

از محمدبن یعقوب کلینی.

مجلس ۱۰ : ۳۰۸و۱٤۵٤ ذریعهٔ ۱۷ ۲٤۵۰ .

[۵۶٤۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن دهم یااوایل ۱۱ـ هـ صفحه اول دارای سرلوح مرصع ومذهب حاشیه‌های صفحهٔ ۱و۲ دارای نقاشی گل و بوته زرین ، صفحات مجدول. با قلم زرولاجورد عنوانها بشنگرف ونسخه بدلها واصلاحات در حواشی قیدشده است نوشته‌های بسیار با نشانهای رفیع یا رفیع‌الدین محمد خلیل ، ا ب ر ص- م ح ق، من افادات الاستادمولا خلیل دام افاضاته و امین در حواشی و بر برگهای کوچك الصاق شده میان برگها با قلمهای مختلف دیده میشود .

قطع : وزیری برگ ۱۶/۵ × ۲۸ سانتیمتر . جلد : تیماجی قهوه‌ای باترنج ونیم ترنج و لچکی گل وبوته برجسته سوخته وصفحات : ۳۵۲ . سطور :۲۸. کاغذ : سمرقندی شکری . شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۱۷۹۸. جدید : ۸۱۷۲ .

قانون (کتاب ۱ـ٤) **(عربی)**

از شیخ الرئیس ابوعلی سینا .

نسخه حاضر از کتاب اول است تااندکی ازمقاله ٤ از فن ٤ از کتاب ٤ قانون

بقیه کتاب ٤ و تمام کتاب ٥ـ مگر سه برگ آخر ـ از نسخه افتاده

پس از دیباچه فهرست کتاب اول قانون یاد شده

آغاز : بسمله الحمدلله حمداً یستحقه ... و بعد فقد التمس منی

پایان: اوراق مرتب نسخه (مقاله ٤ فن ٤ کتاب ٤) : و شدها علیها الیترك علیها اولیجعل

آغاز : صفحه بعد که از برگهای آخر قانون است : مثاقیل یسحق و یعجن

پایان نسخه : الدرخمی سته ابولات کل ابولوا ملعقه الادویه (چند سطر آخر نسخه در اثر وصالی از بین رفته)

[٥٦٤١]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۰۰۹ ـ هـ که در کلکته نوشته شده بـرسه برگ اضافی آغاز فهرست مندرجات کتاب اول با مرکب سیاه و شنگرف نوشته شده نسخه دارای شش سرلوح مرصع و مذهب (با یك سرلوح کوچك و متوسط) صفحات مجدول بزر ولاجورد عنوانها بشنگرف سه برگ آخر از وسط وصالی شده و همچنین کنار برخی از برگهای دیگر کاتب (که نام او خوانده نمیشود) نسخه را برای پادشاه کلکنده (که نام او نیز خوانده نمیشود و تنها قسمتی از القاب او برجای است) نوشته .

قطع : خشتی ۱۹/٥ X ۲۷ سانتیمتر ، جلد: تیماج مشکی . صفحات : ۸۲۹ . سطور : ۳٤ ، کاغذ : اصفهانی شکری آهار مهره است ، شماره ثبت قدیم : ٦۱۸۰۰ . جدید : ۸۱۷٤ .

لسان الخواص (عربی)

از رضی الدین محمد قزوینی (قرن ۱۱ ـ هـ)

نسخه‌ای دیگر از این کتاب با شماره ۳۷۳۳ شناختیم و امتیاز نسخه حاضر بدانست که حاشیه‌های مفصل که گاه سراسر کنار صفحه را فرا گرفته از ابوعلی دارد (با نشان ابوعلی عفی عنه یا اب عفی عنه) این حاشیه ها در بخشهای مباحث ریاضی مبسوط تراست . چند حاشیه نیز از « عبدالغنی » بچشم میخورد

مجلس ۱۰ : (بخش ٤ ش : ۲۵۰ تنکابنی)

[٥٦٤٢]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمدزمان بن علیقلی دهخوار قانی مورخ ۱۱۱۹ ـ هـ پشت برگ اول وقفنامه نسخه بوسیله عبدالرزاق بن شمس الدین جهانشاهی حسینی دیده میشود . عنوانها بشنگرف (درمتن وحاشیه) کنار چند برگ اول و آخر وصالی شده ولی جزدر برگ آخر بسطور آسیب نرسیده .

قطع : وزیری ۱۶ X ۲۷ سانتیمتر . جلد: تیماج عنابی. صفحات : ۳۸۸. سطور: ۲۱. کاغذ: اصفهانی آهارمهر کرده . شمارهٔ ثبت قدیم :۶۱۷۹۹ جدید : ۸۱۷۳ .

مجموعه (عربی)

قواعدالاحکام

از حسن بن یوسف بن مطهر = علامه حلی

مجلس ۱۰.۲۱۹:۷ : ۱۶۵ و ۸۸۴

۲ ــ مسائل (ص۶۵۵ــ۶۵۶ دفتر)

مسائل فقهی است بصورت سؤال و جواب شامل ۱۹ مسئله . موجود در نسخهٔ حاضر سؤال دوم است تا بخشی از جواب سؤال ۱۲ و سؤال ۱۶ تا آخر. فاصلهٔ بین ۱۲ و ۱۶ ساقط شده و نیز در صحافی مقدم ومؤخر قرار گرفته .

پایان : فاذاً العمل بماذ کره علم الهدی اولی تمت المسائـل بحمدالله و حسن توفیقه کتبت علی نسخهٔ سقیمه

۳ ــ مسائل (ص۶۵۶ــ۶۵۸ دفتر)

پرسش و پاسخی است از شیخ ابو جعفر طوسی و ابو عبدالله محمد بن محمد بن نعمان مفید . شیخ طوسی سؤالات خود را با این جمله « مایقول سیدنا الشیخ الجلیل المفید» آغاز میکند و شیخ مفید بیشتر پاسخهای خود را بدینگونه پایان میدهد « و کتب محمد بن محمد بن نعمان »

در نسخه حاضر یازده سؤال است وسؤال آخر بیش از یك صفحه را فرا گرفته و پاسخ آن در نسخه نیست

آغاز : بسمله المسائل التی سالها الشیخ ابو جعفر الطوسی بخطه رحمه الله للشیخ المفید وعادالجواب من الشیخ المفید مایقول سیدنا الشیخ الاجل المفید اطال الله بقائه و کبت اعداءه فیما قذف به ابن ربیعة الطرابلسی لعلی بن نصیر الفائقی ... فانکان الفائقی بریئاً ... مایکون حکم بن ربیعه فی فیما قذفه مع تظاهره باعتقاد الحق ولزوم الاعمال الصالحـات .. الجواب انکان الفائقی بریئاً ... فقد وبق الرجل .. فان مات

علی ذلك فهو مستحق لعقاب النار .. ولن یخرجه عن استحقاقه العقاب ما کان متظاهراً به

[۵۶۴۳]

دفتریست بخط نسخ حسین بن ابی الحسن کاشانی مورخ ۷۲۸ـه (ش:۱). عنوانها بشنگرف نسخه دارای سرلوح کوچك و بوته کاری است که بسمله باخطی شبیه به کوفی در آن نوشته کنار بیشتر برگهای شماره یکم وصالی شده وسطور بسیار از اول و آخر آن از بین رفته. شماره ۲ و ۳ ناتمام است درذیل مجلد اول قواعد رقم کاتب ودر اطراف آن تاریخ ولادت وفوت وعلامه حلی وشیخ طوسی وتاریخ فراغت علامه از تألیف جزء یکم قواعد نوشته شده تملك محمد اسماعیل بن رجب تبریزی نوبری درچند جای نسخه هست

قطع خشتی ۱۸×۲۵ سانتیمتر . جلد تیماج مشکی باترنج صفحات ۶۶۰ سطور ۲۳ کاغذ سمرقندی ضخیم شماره ثبت قدیم ۶۱۸۰۱ جدید ۸۱۷۵

روح المزید (عربی)

شرح محمد بن محمود بن محمد سمرقندی شریف محتدا و همدانی مولداً (۱) برقصیدهٔ لامیه خود او در تجوید بنام «العقد الفرید فی نظم التجوید» .

آغاز : الحمدلله الذی خلق الانسان فی احسن تقویم ... و بعد فیقول العبد الضعیف الحافظ الکلام الله ... محمد بن محمود بن محمد الشریف السمرقندی المحتدی الهمدانی المولدی (کذا درنسخه...؟) ان الواجب علی المکلف اولا ان یعرف ربه ... ثم یجب علیه الصلوة وهی لا یصح الا بالقرائة لکتاب الحق والقرائة لاتصح الا بمعرفة الحروف ومخارجها .

سمرقندی در مقدمه کتاب جامع وممتع دیگری که در قرائت دارد به نام المبسوط فی القرآت السبع والمبسوط من اضائة الطبع (نسخه شماره ۸۱۷ این کتابخانه) دو مشجره دارد ودر نخست علوم مستخرج از قرآن و تألیفات خود را در شاخهای مختلف این علوم ودر دیگری اسناد ومشایخ خود را یاد میکند .

اینك نام مؤلفات او ـ که در مشجرهٔ اول یاد شده ، بدون تفصیل در موضوع رشته ها و شاخها :

۱- دیباچه نسخه

۱ ـ قصیده رائیه (=رسم مصحف به‌شیوهٔ شاطبیه)
۲ ـ کشف‌الاسرارفی‌رسم مصاحف‌الامصار.
۳ ـ ایضاح‌الخوالف فی‌رسم مصاحف‌السوالف
٤ ـ مشجر (درهمین باب)
٥ ـ نجوم‌البیان فی‌وقوف القرآن
٦ ـ مشجری درشناختن ماآت و مخارج حروف (این کتاب را در دست نوشتن داشته‌است) .
۷ ـ تنبیه‌القاری‌فی کلام‌الباری (صفات‌حروف)
۸ ـ قصیده عربی درتجوید بنام‌العقدالفرید
۹ ـ روح‌المزید = شرح‌قصیده عقدالفرید(کتاب جای‌سخن)
۱۰ ـ قصیده فارسی به‌نام کفایه‌المتعلم
۱۱ ـ عین‌الترتیل= شرح کفایة‌المتعلم
۱۲ ـ الدرالنفید ـ دراعداد قران
۱۳ـ القاسمیه‌قصیده فی‌المنفردات‌العاصمیه
۱٤ ـ شرح قصیده قاسمیه
۱٥ ـ الفاتحه‌ـقصیدهٔ..
۱٦ ـ شرح‌الفاتحه
۱۷ ـ البدراللامع فی‌قرائة نافع
۱۸ ـ البدرالکبیر فی‌قرائة ابن کثیر
۱۹ ـ الموردالغمرفی‌قرائةابی‌عمرو
۲۰ ـ النجم‌الزاهر فی‌قرائةابن‌عامر
۲۱ ـ جواهرالمعاصم فی‌قرائة عاصم
۲۲ ـ تحفةالاعزه فی قرائةحمزه
۲۳ ـ مرشداللیالی قرائة کسائی

۲۴ ـ نهایةالاعجاز ـ قصیده شامل جمیع قرآت

۲۵ـشرح قصیدهٔ نهایةالاعجاز

۲۶ ـ المبسوط الکبیر

۲۷ ـ المبسوط الصغیر

۲۸ ـ المبسوط المتوسط

۲۹ ـ التسخیر علی طریق التشجیر (بخش۲ از المبسوط من اضائة الطبع)

۳۰ ـ البدر المنیر فی الادغام الکبیر .

۳۱ ـ درراصداف بحار الخفض فی تمتیز الخلاف بین ابی بکر وحفص

۳۲ ـ کلام اولی الالباب (ازمؤلفات متعلق به‌عمل به‌قرآن)

۳۳ ـ عین الحقیقه وزین الطریقه

۳۴ مدارك الکلام فی المفتاح

۳۵ ـ الاختصار فی نوافل اللیل والنهار

۳۶ ـ جوامع الادعیه المرویه

۳۷ ـ کتابی مشجر درنحو وصرف قرآن

(این دو کتاب دررشته علوم مبادی تفسیر وفقه وحدیث است)

وی علاوه براین مؤلفات،خودمصاحفی باصنایع مختلف نیز نوشته

سمرقندی درمشجرهٔ دوم نام خودرا محمدبن محمود بن محمدالشریف سبط ـ الامـام ابی القاسم بن یوسف المدنی السمرقندی آورده و مشایخ او بجز پدرش ـ جمال الدین محمودشاگرد جعفربن مکی موصلی شیرازی وشرف الدین موصلی ـ :

یکی قوام الدین ابوعبدالله محمود شیرازی معروف به‌فقیه نجم

دیگری سراج الدین احمدبن علی معروف به‌سقار

دیگری شمس الـدین محمدبن عبدالله بن‌محمد بغدادی...شاگردابوعبدالله محمدبن یعقوب بن بدران انصاری = ابن الجزائری

دیگری ابوالحسن علی بن محمد دیوانی ، مقری جامع واسط

دیگر سراج الدین ابوحفص عمر بن علی محدث قزوینی

دیگر تاج‌الدین علی بن ابی‌الیمن = ابن‌الشباك

دیگر فخرالدین احمدبن علی کوفی = ابن‌الفصیح

دیگر جمال الدین یوسف بن‌عبدالمحمود بن‌سلام

سمرقندی، دراینجاازدوائر دیگرخود درقرائات وتجوید یاد نکرده :

۱ــ الملتقط‌من‌معانی‌حرزالامانی (یا) تجرید التجوید = قصیده‌فارسی‌باقافیه‌میم

۲ ـ شرح ملتقط به‌فارسی

این دو کتاب درمجلس (باشمارهٔ ۸۲۲) موجود است ومانند المبسوط‌شرح وتکمیل شاطبیه است .

رجوع شودبه فهرست نسخه‌های فارسی ازاحمد منزوی ۱:۹۱ ذریعه ۱۱ : ۱۵٬۲۶۵ : ۲۹٤ و۳٦۸ دانشگاه شماره ۲/۱۹۱٦و۲/٤٤۳۸نشریه ۵ : ٦۱۰و ٦٤۰

آغاز قصیده :

اسبح‌لله‌الکریم مبسملا   واهدی تحیاتی‌الی‌اشرف‌الملا .

پایان شرح: له بنصیب‌وافر من‌العربیه وقال‌الناظم‌غفرله .

[۵۶۴۴]

نسخه‌ایست بخط‌نسخ جعفر بن محمد عاملی ساکن قزوین مورخ ۹۵۷ ـه عنوانها ورقم‌کاتب وتاریخ‌کتابت بشنگرف دربرگها آثار رطوبت دیده میشوو

قطع :رقعی۱۲/۵ × ۱۹ سانتیمتر جلد تیماج مشکی صفحات ۶۰ سطور ۲۰ کاغذ اصفهانی شماره ثبت قدیم ۶۱۸۰۲ جدید ۸۱۷۶

کنزاللغات **(فارسی)**

محمدبن عبدالخالق‌بن معروف گیلانی .

مشار فارسی ج ۱ : ۱۲۸٦ . فرهنگ‌نامه‌ها : ۱٦۸ .

آغاز موجود : ادعیه ارباب اقبال بتصانیف کمال رسانند ومؤلفان دواوین

انجام موجود: یلمعی ـ مرد زیرك كه بچیزی گمان برد چنان که گوئی دیده‌است‌یاشنیده‌است یائی‌جمع‌یویواست.

[۵۶۴۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۲ ـ ه رقم کاتب ندارد اندکی از آغاز خطبه و از انجام ساقط است لغات بشنگرف چند برگ از اول و آخر وصالی شده کنار صفحات آبدیده

قطع رحلی ۲۰٫۵ × ۳۱ جلد تیماج تریاکی ضربی ساده صفحات ۴۹۰ سطور ۲۷ کاغذ فرنگی سفید شماره ثبت قدیم ۶۱۹۹۸ جدید ۸۳۴۶

حبیب السیر فی اخبار افراد البشر **(تاریخ فارسی)**

از غیاث‌الدین همام‌الدین محمد شیرازی (معروف به‌خواندمیر)

[۵۶۴۶]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق زیبای محمدقاسم بن غیاث‌الدین علی آستارایی مورخ ۱۰۵۶ ـ ه بایك سرلوح مذهب نقاشی شده بالاجورد ، شنگرف وطلا، صفحه ۲و۳ بین‌السطرین بشیوه دندانه موشی طلا اندازی شده . صفحات مجدول باقلم سیاه و لاجورد وطلا، کنار برگها وصالی شده و کنار برخی دیگر اندکی آبدیده است عناوین بشنگرف است . درپایان مطالب پراکنده بقلم دیگر نوشته شده‌است

آغاز: لطایف اخبار لالی نثار ایثار عالمیقدار .

انجام : چون بدعا رسم بود اختتام شد سخن من بدعایت تمام

قطع :رحلی ۲۰ × ۳۳ جلد تیماج زرشکی عطف قهوه‌ای باترنج ونیم ترنج کنده شده برنگ نارنجی صفحات: ۴۹۸. سطور ۲۵ کاغذ نباتی رنگ شماره ثبت قدیم ۶۲۰۰۲ ـ جدید ۶۹۷۰

حدود و تعزیرات وقصاص (رساله‌در ...) **(فارسی)**

از محمدباقر بن محمدتقی مجلسی ، فقه استدلالی و درچندروز نوشته .

این رساله دارای مقدمه‌ای و دوبخش (قسم) است هرقسم چند باب وهرباب چندفصل وچند بحث .

بخش ۱ـ حدودو تعزیرات .

بخش ۲ـ قصاص .

صاحب ذریعه آنرا باعنوان حدود و دیات یاد کرده‌اند .

ذریعه ۶: ۲۹۷ فهرست دانشگاه شماره ۱۹۹۸/۴ و ۳۲۲۹ .

آغاز: الحمدلله الذی شرع الدیات والقصاص والحدود ... امابعد احقر عباد محمدباقر بن محمدتقی عفی‌الله عن‌جرائما بر الواح ارواح زکیه . .

انجام : خواه در شب و خواه درروز و اگر تقصیر نکرده است ضامن نیست ختم شد رسالت بر دست احقر عباد محمدباقر بن محمدتقی در پنجم ماه جمیدی الاولی سنه اثنی ومائه بعدالالف وچون در چند روز بر وجه استعجال ... نوشته شد ... بدون تأمل مبادرت به رد ننمایند.

[۵٦۴۷]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۱۹۸ - ه

کاتب نام خودرا ننوشته . عناوین بشنگرف . برگ اول وآخر وکنار بعضی برگهای وسط وصالی‌شده وقسمتی از سطورص‌اول از بین‌رفته .

قطع رقعی : ۱۲ × ۱۹ . جلدتیماج لیمویی ضربی. صفحات: ۲۴۲ سطور:۱۳ کاغذسفید فرنگی وسرخ‌وآبی و زرد کم‌رنگ . شمارهٔ ثبت‌قدیم ۶۱۹۷۵ جدید: ۸۳۳۵.

مجموعه **(عربی و فارسی)**

۱ ـ تذکرهٔ اسحاق (ص۲ـ۳۲۰ دفتر) **(فارسی)**

از اسحاق‌عذری بیگدلی .

مجلس ۳ : ۱۵۲ ، ۱۰:۶۶۳ سپهسالار ۲ : ۴۷۰ :

آغاز:

تاجـر عشقم بکف مایه‌وسودم وفـا
تا که شود مشتری تا چه دهد دربها

انجام :

مطلع مهر سینهٔ روشن
شمع فانوس خاطرآگاه

۲ـ جنگ (ص۳۲۲ـ۳۴۰ـ دفتر) **(فارسی‌وعربی)**

اشعار ازحافظ وسلمان ساوجی‌ومطالب پراکنده و فال‌نامه ..

آغاز: مناجات :

الهی انت ذوفضل‌ومنی
لعبدذوالخطایا فاعف‌عنـی

انجام جنگ :

و خجلت عنه لان مالی قدرة حتی قضیت مراسم التعظیم

۳ـ دستورانشاء (ص۳۲۱-۳٦۹دفتر)

گفتاری است کوتاه درقواعدانشاء .

آغاز: در طریق قواعد انشاء که موافق زعم وقواعد .

انجام موجود: کم کرده را در پیشگاه حضور حضرت شرح روسیاهی نمایم وچهره بحال نیازمندی مالم تویی راز دان و توئی عیب‌پوش .

[٥٦۴۸ ـ مجموعه]

دفتریست بخط شکسته تحریری ـ قرن دربعضی صفحات چلیپا و اشعار پراکنده دیگر از حافظ وسعدی صفحات تماماً مجدول به‌طلا و سبزوشنگرف و دارای تذهیب بین سطور. عناوین بجوهر سرخ وسفید بابك سر سوره رنگ آمیزی شده ، اشعار شعرا درحواشی ذکر شده .کنار برگها تماماً وصالی شده‌است .

قطع : خشتی ۱۳/٥ × ۲۱ . جلدتیماج‌مشکی باترنج و نیم‌ترنج و حاشیه‌طلائی.صفحات ۳۷۰ سطور: گوناگون . کاغدالوان نازك شمارهٔثبت قدیم:٦۱۹۷۹ . جدید ۸۳۲۸

مجموعه **(فارسی)**

۱ـتحفهٔ سامی(ص۲-۲٦۲دفتر)

از سام میرزا فرزند شاه اسماعیل اول صفوی و برادرشاه‌طهماسب.

این تذکره‌شامل ۷صحیفه است که درنسخه مابدین ترتیب است :

صحیفه اول : در ذکر شمه‌ای از احوال فرخنده آمال حضرت صاحب‌قران شاه اسماعیل صفوی و اولاد و احفاد وسلاطین‌معاصر ایشان .

صحیفه دوم : در ذکر سادات وعلماء افادت اعلام.

» سوم: در ذکر اسامی سامی حضرات که اگرچه‌شاعر نبوده‌اند گاهی زبان بگفتن شعر می گشودند .

» چهارم: در ذکروزرای‌مکرم و سایر ارباب‌قلم

» پنجم : درذکرشعرای‌مقرروفصحای‌بلاغت گستر.

» ششم : در ذکر طبقهٔ ترکان .

» هفتم : درذکر سایرعوام و اختتام کلام .

تحفهٔ سامی بسال ۱۳۱٤ ش بکوشش وحیددستگردی و اخیراًباشیوه‌ای زیبا بامقدمه‌وتعلیقات رکن‌الدین همایون فرخ به‌چاپ رسیده .

رجوع به مقدمه‌همایون فرخ برچاپ اخیر و ذریعه : ۳:٤٤٠

آغاز موجود: : اللهم و بارك علیه و ارزقنا درجةالشفاعة یوم‌المیزان لدیه وخصوصاالمرتضی .. وبعد چنین گوید فقیر حقیر مستهام ابن اسماعیل الحسینی سام برضمیر آفتاب انجلای مهرورزان الهام‌آرای وسحرپردازان ..

انجام‌موجود :

عمریست که بی برگ و نوا میگردم
در پیروی نفس و هوی میگردم
چون سر نزد از صفای خاطر سخنم
گرد سخن اهل صفا میگردم

۲ـ اشعار (ص۲٦٦-۲۷٤ دفتر) **(فارسی)**

ازامین‌الدین محمدمتخلص به‌صافی

اغاز موجود:

در کنج غمم نشسته دل تنگ — با طالع خویش برسر جنگ
دردا که چرا بکینه مارا — باری که ببارد ازفلك سنگ

انجام :

یوسفی چون تو بیغما ندهد کس دانم
اینقدر هست که اوهم ز خریداران است

[٥٦٤۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق متوسط قرن ۱۳ ـ ه ، رقم کاتب ندارد .
شمارهٔ ۱ افتادگی دارد ، کناربرگها وصالی‌شده‌عناوین بشنگرف صفحات‌درپایان‌شماره یك ـ دوبرگ سفیددرآخر دفتر غزلیات آذر است .

قطع: رقعی ۱۱ × ۱۸ . جلد: تیماج حنائی . باترنج سرخ عطف ومیشن قهوه‌ای صفحات ۲۷۴، سطور: ۱۳ کاغذ: فرنگی سفید آهاردار . شماره ثبت قدیم: ۶۱۹۸۰ – جدید . ۸۳۲۹

قاطعة اللجاج فی تحقیق حل الخراج **(عربی)**

از علی بن عبدالعالی محقق کرکی .

ذریعه ۱۷ :۷ مجلس ۲۰۷:۷ ۱۰:٤١٤ دانشگاه ٥ :۱۹٦٤ مشار عربی:۶۹۳

[۵۶۵۰]

نسخه ایست بخط نسخ جعفر بن محمد عاملی مورخ ۹۵۶ هجری که درقزوین نوشته شده، عنوانها بشنگرف پشت صفحه اول نوشته هائی است آثار رطوبت در برگها مشاهده میشود

قطع: رقعی ۱۲/۵ × ۱۹/۵ سانتیمتر. جلد، تیماج مشکی صفحات ، ۱۸۰ سطور. ۲۲ ،کاغذ ، اصفهانی ضخیم ، شماره ثبت قدیم ۶۱۸۰۹ ، جدید ۸۲۱۲

تاریخ قم **(فارسی)**

ازحسن بن علی بن حسن قمی ترجمه ازمتن عربی که حسن بن محمد بن حسن قمی شیبانی در۳۷۸ تألیف کرده .

تاریخ این ترجمه ۸۰٦ ـ ه است ودر ١٣١٤ بکوشش و تصحیح سیدجلال تهرانی چاپ شده .

ذریعه ۳ : ۲۷٦ ـ ۲۷۸ مقدمه چاپ تهرانی ، فهرست سپهسالار ۳ : ۳۰۱

[۵۶۵۱]

نسخه ایست بخط شکسته نستعلیق ابوالقاسم گلپایگانی مورخ ۱۲۷۵ ـ ه عنوانها بشنگرف درچهار گوشه ترنجهای هردوجلد مهرمحمدرضا دیده‌می‌شود .

قطع رحلی ۱۷/۵ × ۳۷ سانتیمتر، جلد، تیماج عنابی باترنج صفحات، ۲۷۶، سطور: ۲۰ ،کاغذ ، فرنگی سفید . شماره ثبت‌قدیم ۶۱۸۱۰ جدید . ۸۲۱۳

مجموعه **(فارسی)**

۱ـ مجالس المؤمنین (ص ١٤ ب ۹۹۷ دفتر)

از قاضی نورالله شوشتری (م ـ ۱۰۱۹) .

این کتاب درایران به‌چاپ سنگی رسیده . این نسخه را برای سید علیخان مدنی نوشته‌اندوخط اورا نیز بر پشت نخستین برگ دارد نسخه‌ایست مصطلح دارای فهرست کامل و روشن مجلسها واعلام باذکر رقم دقیق صفحات . یکی ازدارندگان

نسخه میرمحمد علی خان امین دیوان لاهیجانی حواشی تاریخی ومفیدی دارد که خودمکمل کتاب است .

مجالس ۲ : ۳۲۶ و ۷ : ۲۵۷ دانشگاه ۲ :٦٤٨ مشار:۲۷۳۰

آغاز: نفحات دلگشای حمد رشحات جانفزای ثنا .

۲ـ محفل‌فردوس (ش ۹۲۸ – ۱۰۰۳ دفتر) **(فارسی)**

از ضیاءالدین علاءالملك متخلص به‌مرعشی پسر قاضی نورالله شوشتری ، درتاریخ شوشتر وتذکرهٔمشاهیر علماوصوفیانی که‌ازآن‌شهر برخاسته‌اند .

این کتاب دارای فاتحه وپنج‌محفل‌است،فاتحه‌در جغرافیای تاریخی‌شوشتر است ومحفل ٥ در سر گذشت پدر مؤلف

علاءالملك (به‌نقل‌ذریعه ازصبح گلشن) کتابهای الذهب وانوارالهدی‌نوشته است.تنهانسخه‌ای‌دیگر که‌ازاین کتاب‌حاضر میشناسیم‌در کتابخانه آقای‌سیدجلال محدث ارموی وظاهراً فاقد فاتحه‌است ونسخه حاضر تنهاهمان فاتحه (جغرافیای شوشتر) است

آغاز: بسمله فردوس حمد بهارآفریدگار شکوفه آرا وبهشت ثنای‌نوروز نگار بـاغ پیرا . . اما بعد برنظارگیان بهار فیض آثار شوشتر ... پوشیده و مستور نماند که یکی ازدوستان . . از ذرهٔ محتاج انوار . . علاءالملك بـن نورالله حسینی .

[۵۶۵۲]

نسخه‌ایست به‌خط نستعلیق میرحبیب‌اله ولد میرزا هدایةالله شیرازی از قرن ۱۱ـه برشش برگ اضافی اول نسخه فهرست کتاب مجالس است ، پشت صفحه اول از برگهای اضافی وپشت‌صفحه‌اول کتاب یادداشتهای‌چندی‌است و از جمله یادداشت سید علیخان مـورخ ۱۰۱۰ ونیزپشت نخستین برگ فهرست یك‌یادداشت تاریخی‌درباره شیخـانبردو بدست‌آمدن سندی‌کهن مخالف‌باآنچه مشهوراست درباره مدفن شیخ‌زاهد گیلانی ونیز تـاریخ‌وفات‌میرزا موسی‌خان‌لاهیجانی ازمنجم‌باشی پسر میرزا محمد علی‌خان امین دیوان‌دیده میشود

قطع: رحلی ۱۹ × ۳۲سانتیمتر. جلد: تیماج قهوه‌ای بادورزرین .صفحات:۱۰۰۴. سطور: ۲۷. کاغذ: اصفهانی‌آثار مهره‌کرده .شماره ثبت‌قدیم: ۶۱۸۱۱ . جدید :۸۲۱۴.

غررالحکم ودررالکلم **(عربی)**

از عبدالواحدبن محمدبن‌عبدالواحدالامدی التمیمی (م۵۱۰) مجموعه‌ای از کلمات قصار امیرالمؤمنین (ع) است بترتیب الفبا بارعایت سجع

ذریعه ج۱۳:۳۷٦و۳۸:۱٦ مجلس ۱۹:٤دانشگاه ۲ ۱٦۰-۱٦۲ . معجم‌المطبوعات ۱۳۵٤و۹ مشار : ٦٤۹.

آغاز : بسمله ، الحمد لله‌الذی هدانا بتوفیقه . . قال المسرف علی نفسه المفتقر الی رحمة ربه عبدالوهاب ... وبعد فان‌الذی حدانی علی تخصیص فوائد هذاالکتاب . .

انجام : یقبح بالرجل ان یقصر عمله عن علمه و یعجز فعله عن‌قوله..

[۵٦۵۳]

نسخه‌ایست به‌خط نسخ خوش ابوتراب‌محلاتی مورخ۱۲۸۳ ـ ه محل سرلـوح‌سفید چندصفحه ازآغازمجدول به‌لاجورد وطلائی و سرخ ودارای کمند . عناوین بجوهر سرخ و لاجورد چندبرگ درپایان‌نسخه سفیداست .

قطع: خشتی و۱۳۱۵ × ۲۱ جلد: تیماج ماشینی ساده صفحات: ۶۰۲. سطور :۱۵

کاغذ : فرنگی سفیدرگه‌دار شماره‌ثبت قدیم، ۶۱۹۸۶ . جدید: ۸۳۳۴

کتاب العین **(عربی)**

ازابوعبدالرحمان خلیل بن‌احمدبن‌عمر فراهیدی شیعی (قرن۲ـه) . دربارهٔ این کتاب علماء لغت ونحووادبیات ازنظرنسبت آن به‌خلیل‌ونیزازنظردرارزش های خود کتاب‌بحثها کرده‌اند وسخن‌های مختلف‌دارند ، شدت اختلاف آنان چنانست که یکی(ابن‌جنی م ـ۳۹۲) تألیف کتاب العین راالائق مقام کوچکترین‌شاگردان خلیل‌نمیداند .

وی میگوید «این‌همه نادرستی واشتباه که دراین کتاب است ناچار از کسی دیگر است که خود چنین کتابی ساخته ویااثری از خلیل رابا اشتباهات خود درآمیخته صحت حدس اخیروجودمعانی دقیق ولطیف وسخنان استواراست دراین کتاب (ازکتاب خصایص ابن‌جنی‌به‌نقل سیوطی درمزهر) .

دیگری (ابن‌درید که کتاب جمهرهٔ خودرا براساس کتـاب العین نوشته)

آنرا بالاتر از قدرت فکر متاخران از خلیل وهمه‌را خواه وناخواه پیروان او میداند ومعتقداست همه انکارها واعتراضات که متأخران بر کتاب العین روا داشته‌اند به‌دلیل عجز از درك مشکلات کتاب است «فالمنصف بالغلب معترف والمعاند متکلف ... وکل من بعده له تبع اقر بذلك ام جحد».

داوری ابن درید (که خود از ناقدان کتاب عین است) بیشتر محققان را پسندیده افتاده وسیوطی دلائل زبیدی را ـ درصدر مختصر همین کتاب ـ بر نفی نسبة کتاب تمام نقل ورد کرده اما سیوطی خود از دو نکته نا گفته گذشته یکی سند کتاب ودیگری اختلاف نسخه‌های عین ووجود نقل از اصمعی وسیبویه (که پس از خلیل بوده‌اند) در برخی از نسخه‌ها .

ابن ندیم خواسته است که سند کتاب را موثق بنمایاند وعلامه سیدحسن صدر دراین باب تحقیق ممتع دارد .

کتاب العین بترتیب مخارج حروف تهجی (مطابق ترتیب الفبای سنسکریت) ودارای ۲۶ باب است بدینگونه .

باب ع ـ ح ـ ه ـ خ غ ـ ق ـ ك ج ـ ش ـ ض ـ ص ـ س ز ـ ط ـ د ـ ت ـ ظ ـ ذ ـ ث ـ ی ـ ل ـ ن ـ ف ـ ب ـ م ـ وای .

درهر باب (درهر یك ازحروف مذکور) تمام واژه‌ها ومواد (بناهای ثنائی تاخماسی) عربی‌را (مهمل ومستعمل) که‌حرف مزبور درآن کلمه (دراول یاوسط یا آخرآن) هست بدون رعایت هیچگونه ترتیب الفبایی وبارعایت تقدیم ثنـائی بر ثلاثی و رباعی بر خماسی ،میآورد و همه کلمات معتل (همه کلمات و بناهایی که تمام حروف آنها از و ، ا ، ی ترکیب شده) رادر یك باب یادمیکند و بهاین ترتیب تمام واژه‌های‌مستعمل زبان عربی‌را که درعهد تألیف کتاب وجودداشته وبکارمیرفته استقصاء کرده است .

زبیدی درمختصر کتاب عین،مهملات راحذف کرده وابن درید جمهره را براساس ابنیه‌کلمات ثنایی تاخماسی‌ترتیب داده اما بارعایت ترتیب‌الفبایی‌متداول درهربنا.

درآغاز کتاب عین (قبل ازآغاز ابنیهٔ حرف عین)کلیاتی سودمند درباب مخارج حروف وهمچنین درآغازهر یك ازابواب،کلیاتی دربارهٔ آن حرف نوشته‌است.

نسخ کتاب عین (ظاهراً) قرنها ازدسترس دور بوده چنانکه جرجی زیدان میگوید«نسخه‌ای ازآن دیده‌نشده»اماا کنون علاوه بر نسخه حاضر نسخه‌هایی از آنرا دردارالکتب مصر ودر کتابخانه سیدحسن صدر (درکاظمین) میشناسیم .

رجوع شودبه‌المزهرسیوطی‌چاپ‌اول ج ۱ : ۳۳ و ۳۹ ـ ۴۹ جمهرهٔ ابن‌درید ج ۱ : ۳ آداب اللغه جرجی زیدان ۲ : ۱۲ ـ ۱۲۴ . الشیعه وفنون الاسلام از سیدحسن صدر (مختصر تأسیس الشیعه الکرام لفنون الاسلام از او) : ۷۷-۷۸ ذریعه ۱۵:۳۶۴ برو کلمان: (ذیل یکم):۲:۵۹۲ فهرست‌ابن‌ندیم(ترجمه فارسی:):۷۴ فهرست دارالکتب ۲ :۲۸ (چاپ۱۹۲۶

آغاز: بسمله بالله نشهد وعلیه نتوکل ... هذامااالفه الخلیل‌بن احمدالبصری من‌حروف ا ب ت ث ... فلم یمکنه ان‌یبتدی بالتألیف من‌اول ا ب ت ث وهوالالف لان الالف حرف معتل فلمافاته الحرف الاول کره‌ان یبتدی بالثانی .. فدبرونظر.. فصیر اولاها بالابتداء ادخل حرف منهـا فی‌الحلق . . فوجدالعین ادخل الحروف فی‌الحلق فجعلها اول‌الکتاب ثم‌ما قرب منها الارفع فالارفع حتی اتی علی‌اخرها و هوالمیم ... قـال ابومعاذ عبدالله بن‌عـابد حدثنی‌اللیث بن‌المظفر بن نصربن سیار عن‌الخلیل بجمیع مافی‌هذاالکتاب قال‌لیث قال الخلیل کلام العرب مبنی‌علی‌اربعة اصنـاف . . .

آغاز ج ۲ : بسمله الحمدلله الذی خلق‌الانسان ... امابعد فهذا المجلدالثانی من کتاب العین الـذی الفه‌الحبر العلامه ... ابوالصفا خلیل‌بن احمد البصری و لماکان ... کثیرالحجم نصفناهالتسهیل‌المطالعه ... (۱) واول‌المجلد الثانی باب‌العین مع‌الظاء،غیظ .

۱ ـ دیباچه مجلد ۲ ظاهراً ازناسخ است

پایان. فلوتکلفت من الآیة اشتقاقاً علی قیاس علامه معلمه لقلت آیه مایاة قدایيت فاعلم انشاءالله تمت الحروف المعتله .

[۵۶۵۴]

نسخه ایست بخط نسخ مرتضی قلی افشار بن محمد یوسف مورخ ۱۰۸۷ ــ ه عنوانها ولغات بشنگرف

قطع رحلی ۲۴ × ۳۷/۵ سانتیمتر ، جلد ، تیماج عنابی مندرس ، صفحات ، ۵۰۶ ، سطور ، ۲۹ ، کاغذ ، اصفهانی آهار مهره کرده شماره ثبت قدیم ۶۱۸۱۳ ، جدید ، ۸۲۱۶

بحر الجواهر خاقانی وصرح اللئالی حسینی (فارسی)

از: محمد باقر بن سید محمد موسوی (ق ــ ۱۳) در «مبدأ ، نبوت وامامت» کتابی مبسوط است دارای یك مقدمه سه مقصد ویك خاتمه .

مقدمه در بیان وجود انسان و سبب اختصاص اوبه تکلیف ربانی ... وتعریف شیعهٔ مؤمن و صفات او

مقصد اول معرفت مبداء ، دارای سه منهج و چند فصل

مقصد دوم نبوت دارای چند فصل .

خاتمه ـ اسامی ، انساب ومعجزات ۱٤ معصوم(ع) .

(مؤلف فهرست موضوعات وعناوین کتاب رادر دیباچه آورده است).

مؤلف دردیباچه از فتحعلی شاه قاجار با تجلیل فراوان یاد میکند ودر کتاب از بستان الکرام محقق طوسی نام میبرد .

آغاز: الحمدلله الذی دل علی ذاته لذابه ... اما بعد بندهٔ حقیر محمدباقر بن سیدمحمد موسوی بر صفحه عرض گستری مینگارد .

پایان: باذن خالق الانس والجان تم الکتاب بعون الله الوهاب .

[۵۶۵۵]

نسخه ایست بخط نستعلیق قرن ۱۳ هجری . جای سرلوح در صفحه اول خالی عنوانها وخط بالای بعضی مجلات بشنگرف کنار برگ اول وصالی شده .

قطع : رحلی ۱۹/۵ × ۳۰ سانتیمتر جلد: تیماج عنابی صفحات : ۴۷۲ سطور: ۲۶ کاغذ : فرنگی نازك آهارمهر شده شماره ثبت قدیم ۶۱۸۱۴ جدید ۸۲۱۷

بهجة المباهج **(فارسی)**

از ابوسعید حسن بن حسین شیعی سبزواری (قرن ۸ـ هـ) .

این کتاب خلاصه‌ایست از کتاب مباهج المهج قطب الدین کیدری (یا کندری) درفضائل و کرامات پیغمبر اسلام واهل بیت وائمه (ع) باحذف مکررات ومشتبهات و (برطبق نقل صاحب ذریعه) باافزودن خبرهای صحیح دیگر که از امامان شیعه (ع) روایت شده است. مصابیح القلوب ازهمین ابوسعید حسن شیعی دراین فهرست شناخته میشود .

مجالس ۶ : ۲۲۶ ذریعه ۳ : ۱۶۳ کشف الحجب والاستار: ۸۹

آغاز: بسمله حمد بیحد وثنای بیعد آن خداوندی را که این ایوان معلق و آسمان مطبق برافراشتهٔ حکمت اوست ... اما بعد بدانکه مدتی بود در خاطر این ضعیف ...

پایان: ویرا بنواخت وآن نسخه درجهان فاش شد والحمدلله رب العالمین .

[۵۶۵۶]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمد مورخ ۱۰۵۷ـ هـ در سه برگ اضافی قبل از آغاز نوشته‌هایی است واز جمله یکی ازکلبعلی نوری است مورخ ۱۰۹۹ . عنوانها باقلم سیاه درشت نام کاتب در پایان نسخه سیاه شده برگ آخر وصالی و برخی از برگها پاره‌است

قطع :خشتی ۱۳/۵ × ۲۰/۵ سانتیمتر ، جلد : تیماج عنابی قهوه‌ای باسجاف عطف صفحات : ۸۶۰ ، سطور : ۱۶ ، کاغذ : اصفهانی شماره ثبت قدیم : ۶۱۸۱۵ ، جدید : ۸۲۱۸

طلع النضید **(فارسی)**

ازمحمدعلی بن محمد حسن اردکانی و ترجمه کتاب توحید صدوق قمی است واو آنرادر ۱۲۴۱ به‌امر شاهزادهٔ قاجار محمدولی میرزا (که‌درآن‌وقت حاکم یزد بوده) نوشته

این اردکانی چند کتاب حدیث معروف دیگر برای این شاهزاده بفارسی درآورده وخود او در دیباچهٔ این کتاب، فهرست آنها رایادمیکند وی پس ازدیباچه نخست سرگذشت کوتاه قمی را نوشته‌است

آغاز : الحمدلله الواحد الاحد . . اما بعد چنین گوید . . ابن محمد حسن محمدعلی اردکانی.

پایان : که در تنگی افتاده باشد یا به آنچه‌درسینه‌اوست و در اینجا ترجمه کتاب .. توحیدباتمام‌رسید . . ازدعای‌خیر که‌خیری‌در آن نیست.. مضائقه‌بفرمایند

[۵۶۵۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ ابوالحسن بن‌محمداردکانی مورخ ۱۲۴۲ هجری بالای صفحه‌یکم نوشته‌ای‌ازمحمدحسین ابن مورخ ۱۲۹۲ بامهر بیضی‌اوهشت‌عنوان‌ها وخط بالای عبارات متن شنگرف ،

کاتب درذیل نسخه صورت خط مترجم را ازنسخه اصل نقل کرده است و نیزدرکنار صفحه آخر خط ومهرمؤلف که مقابله نسخه‌رابانسخه‌اصل گواهی کرده دیده میشود

قطع ؛ خشتی ۱۴/۵ × ۲۱ سانتیمتر ؛ جلد ؛ تیماج قهوه‌ای با ترنج صفحات ؛ ۴۵۴ ، سطور ؛ ۱۹ ، کاغذ ؛ فرنگی ، شماره ثبت قدیم ؛ ۶۱۸۱۶ ، جدید ۸۳۱۹

الدررالفرجیه **(عربی)**

قصائد اسماعیل‌بن‌عبادو فرزدق‌و دیگران درمدح‌معصومین(ع) گرد آوردهٔ میرزا فرج‌الله درحدود۱۲۷۰ ـ ه .

این کتاب‌رابه‌امر کسی(گویاهمان‌حاج‌میرزامهدی که‌درحاشیه‌ازاویادشده) نوشته وکاتب‌به‌امراودردیباچه نسخهٔ‌حاضر،القاب‌فراوان برای‌مؤلف‌یاد کرده،مؤلف درآن‌دست‌برده‌وسپس درحاشیه‌ازاین که برخلاف امر او تصرفی کرده‌وچند کلمه آخر القاب راتغییرداده‌پوزش‌خواسته (اثرتصرف درنسخه موجود است) .

آغاز: الحمدلله‌الذی من‌علینا الجنة بمودة علی‌امیرالمؤمنین ... وبعدفهذه قصاید و ابیات فی مدح مولانا امیرالمؤمنین . . . . مزجت دمعاً جری من مقلة بدم . . .

انجام :

انی لمن والی‌الوصی موالی و لمن توالی غیره لمحارب

[۵۶۵۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳ ـ ه عناوین بشنگرف در حواشی صفحات اول وص آخر مطالبی بخط شکسته فرج‌الله (مؤلف) ومهربیضی اودیده میشود . دردوسطرازدیباچه اثرپاك‌کردن

ودوبارهٔ نوشتن دیده میشود ودرحاشیه مؤلف دلیل آنرا خود توضیح داده . در حاشیه صفحه ۲ نوشته از مؤلف است یکی مورخ ۱۳۰۰ و دیگری بتاریخ خرداد سی سال پیش ازنوشته دیگر

قطع : رقعی ۱٤×۱۰/٥ . جلد . کالینگورنارنجی . عطف وگوشه میشن سبز . صفحات ٥۸ سطور : ۸ : کاغذ فرنگی شکری شماره ثبت قدیم ٦۱٦٦ جدید : ۸٤۰٥

مجموعه **(فارسی)**

۱ــ تذکرة الاولیاء (ص۲ ــ ٤۰۰ دفتر)

از : شیخ فریدالدین عطار نیشابوری

۲ــ تذکرة الاولیاء (ص۲ــ٤٦۸ دفتر)

از : شیخ فریدالدین عطار نیشابوری .

بخشی ازقسمت ۲ .

[٥٦٥۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ (با دوقلم) ازجمالی وکاتب دیگر مورخ ۱۳۰۰ــهـ عنوانها درهردو جلد شنگرف پس ازپایان شماره دوم شرح احوال شیخ فخرالدین عطارنقل ازتذکره دولتشاهی مورخ ۱۳٤۱ با قلم شکسته نستعلیق نوشته‌شده

قطع رقعی : ۱٤/٥×۱۳ سانتیمتر جلد تیماج عنابی صفحات ٤٦۸ سطور ۱۹ــ۲۲ : کاغذ فرنگی واصفهانی : شماره ثبت قدیم : ٦۱۸۱۹ جدید : ۸۱۱۱

مفتاح السعاده **(فارسی)**

مؤلف،فهرست اسامی عرفایی که سر گذشت ایشان را آورده در آغاز یـاد میکند ودرخانمه کتاب تحقیقات خواجه عبدالله انصاری .

وی این کتاب را از کتاب تذکرة الاولیاء کتاب شرح القلب، کشف الاسرار و کتاب معرفة النفس والرب ، «التقاطی کرده وطـریق ایجاز و اختصار» سپرده . از «امام عبدالرحمان جامی» نیز یاد میکند .

درفهرست دارالکتب (مخطوطات فارسی ازطرازی) از کتاب مفتاح السعاده فی قواعدالسیاده تألیف محمدبن ابراهیم بن محمد ایجی که در ۷۸٥ تألیف شده و ترجمه آن بترکی یاد شده .

آغاز موجود : نقص علیك من انباءالرسل مانثبت به فؤادك یعنی ای محمد قصهٔ گذشتگان باتو می گویم تادل تو بدان آرام گیرد .

پایان: که‌دروی علم نیست ضایع کردن زندگانی است والحمدلله‌رب‌العالمین ... اللهم انی اسئلك بحرمة من‌کان له عندك حرمة ان تقدس ارواح‌المؤمنین ... و آخردعوانا ان‌الحمدلله الذی بقدرته تام‌الجبال الشواهق دنباله نسخه (رقم‌کاتب ازنسخه افتاده) .

[۵۶۶۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌قرن ۱۱ هـ نسخه‌فاقدآغازوپایان‌است (ازآغازدیباچه واندکی‌از فهرست‌راندارد)وپس‌از برگ اول افتاده دارد پشت برگ اول راجع به کتاب توضیحاتی داده شده عنوانها واسامی‌نیزبشنگرف‌کنار برگ اول وآخر وصالی شده بیشتربرگها آسیب موریانه دارد .

قطع : رقعی‌۱۲/۵ × ۱۸/۵سانتیمتر. جلد: تیماج عنابی دورگرفته. صفحات:۱۷۴ سطور:۲۱کاغذ: ترکی شماره‌ثبت قدیم: ۶۱۸۲۰ جدید: ۸۲۲۲ .

مکاتیب قطب **(فارسی)**

از: عبدالله قطب‌بن‌محیی شیرازی

در باره مکاتیب قطب رجوع شود به یادداشتهای قزوینی ۸ : و فهرست مجلس ۱۰ : ۱۲۳۳ ـ ۱۲۳۸

[۵۶۶۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن۱۳ ـ ه . پشت صفحه اصل یادداشتی‌از میرزا سید خلیل خاکسار نعمةاللهی نسخه فاقدپایان است .

قطع: رقعی۱۱ × ۱۸ سانتیمتر. جلد : تیماج قهوه‌ای باترنج صفحات ۶۲۶ سطور: ۱۲کاغذ فرنگی شماره‌ثبت قدیم ۶۱۸۲۱ جدید ۷۲۲۳

شرح نهج‌البلاغه **(فارسی)**

= تنبیه‌الغافلین ازملافتح‌الله‌کاشانی (م ـ ۹۸۸)

ذریعه ٤ : ٤٤٧ ، ١٤ : ١٤٣سپهسالار ٢ :١٦-١٧

آغاز: بسمله الحمدلله الذی هدانالهذا ... امابعد برذوی‌بصائر ثاقبه .

پایان: از سال چهارصد از هجرت سیدانبیاء الحمدلله و ستایش فراوان بر خداوند عالمیانراست . تمت‌هذه‌الترجمه فی٢٦ شهر شعبان سنه خمس‌وخمسین و تسعمایه من‌الهجرةالنبویه .

[٥٦٦٢]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق (متن نسخ) قرن دهم ـ ه . بر برگ اضافی آغاز چند شعر و نیز تملك افضل مورخ ۹۹۹ و پشت صفحه اصل تملك مورخ ۱۱۹۹ دیده میشود عنوانها بشنگرف کنار چند برگ اول و برگ آخر وصالی شده در اکثر برگها آسیب موریانه دیده میشود.

قطع : ۱۸ × ۲۵/۵ سانتیمتر، جلد تیماج ضربی مندرس قهوه‌ای سجاف عطف پارچه قرمز. صفحات ۶۸. سطور ۱۹. کاغذ فرنگی. شماره ثبت قدیم ۶۱۸۲۲ جدید ۸۲۲۴ .

الکامل فی السقیفه ـ کامل بهائی **(فارسی)**

از عمادالدین حسن بن علی بن محمد بن علی طبری

دزیعه ۱۷: ۲۵۵ مجلس ٦٦:٦

[٥٦٦٣]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن هشتم ـ ه . عنوانها بشنگرف نسخه فاقد پایان پشت صفحه اول یادداشت محمدحسین بن ملاعلی اکبر دیده می‌شود. کنار برگ اول و برگ آخر وصالی وبرخی از برگها آسیب موریانه دارد .

قطع: ... ۱۷ × ۲۴ سانتیمتر. جلد : تیماج عنابی باترنج ودور منگه . صفحات: ۵۵۴ . سطور: ۱۷ . کاغذ: فرنگی ضخیم . شماره ثبت قدیم : ۶۱۸۲۳ . جدید ۸۲۲۵.

تسهیل الفواید و تکمیل المقاصد **(عربی)**

از: محمد بن عبدالله مالك طائی اندلسی

تسهیل از جامع‌ترین کتابهای نحو عربی‌است وشروح بسیار دارد. این کتاب تا این زمان چاپ نشده

کشف الظنون ۱: ٤٠٥ بغیة الوعاة : ٥٤

(نسخه حاضر اندکی از آغاز دیباچه کتاب را ندارد .)

آغاز موجود: ولکن لحسن الظن آنفا. باب شرح الکلمه ومایتعلق بها الکلمة لفظ مستقل دال بالوضع تحقیقاً او تقدیرا .

پایان: وهذا ممالاینقاد الیه ولایقاس علیه ـ کمل تسهیل الفوائد وتکمیل ـ المقاصد. فی العشرین من شوال سنه ست وستمین وسبعانه .

[٥٦٦٤]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورد ۷۳۳ هجری. نسخه فاقد آغاز عنوانها درشت‌تر ازخط

متن توضیحات و تعلیقات شنگرف بین سطور دیده می‌شود پایان نسخه دو تملك از سید محمدبن میر سیدعلی طباطبائی میباشدکنار برگ اول وآخر وصالی ودرحاشیه صفحه اول ابیاتی ازالفیه نقل‌شده .

قطع‌رحلی:۲ × ۲۹/۵ سانتیمتر. مجلد . تیماج قهوه‌ای باترنج. صفحات . ۳۱۴. سطور . ۸ . کاغذ . سمرقندی شکری ضخیم . شماره‌ثبت‌قدیم : ۶۱۸۲۴ . جدید ۸۲۲۶ .

قصص‌الانبیاء **(فارسی)**

کتابی است که دارای ۴۷یا۵۰باب(شایدهمان‌ش۵٦٧ که‌درذریعه‌یادشده) . درنسخه‌حاضرازباب‌دوتاباب‌بیست‌ویکم موجود است وعنوان‌باب‌دوم«قصه‌جنیان» . وباب۲۱ «قصه‌زکریا ویحیی» است ومشتمل برچند فصل (در نسخه حاضر تنها فصل ۱-۲ ازباب ۲۱ هست) .

ذریعه :۳نسخه‌های ازاحمد منزوی : ۱ : (همین‌عنوان)

آغاز: باب دوم قصه‌جنیان وبعضی ازشیاطین .

پایان: پس چون اره به فرق زکریا رسید گفت خدایا هزارشکر که باری شهید عشق شدیم .

[۵۶۶۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۳- ه . نسخه‌فاقدآغازوانجام ازآغازباب۲تااواخر فصل۳ازباب۲۱ .کنارچندبرگ اول وآخر وصالی‌شده دربرخی‌ازبرگهای اول نسخه آسیب موریانه‌دیده‌میشود.

قطع خشتی۱۸ × ۲۶ سانتیمتر. جلدتیماج‌عنابی‌پررنگ .صفحات۴۰.سطور۱۵ ،کاغذ فرنگی‌کاهی‌شکری شماره‌ثبت‌قدیم۶۱۸۲۵.جدید۸۲۲۷.

مجموعه **(عربی و فارسی)**

شامل رساله‌ها ونیزمنشآت و قطعات ویادداشتها ومثنویات ازجمله :

۱- اثبات‌الواجب جدید (ص۱۲۰ - ۱۲۳دفتر) **(عربی)**

از ملاجلال دوانی . (مجالس ۵ : ۳۶-۲۹۷،۳۷ و ۲۹۹)

۲- خلق‌الاعمال (ص۱۲۰ - ۱۲۳دفتر) **(عربی)**

از : ملاجلال دوانی . (مجلس ۵:۱۰۲۳۸:۹٦٧)

۳ـ بخشهایی از کشکول (ص۱۲۳ـ۱۶۰دفتر) **(فارسی و عربی)**

از : شیخ بهائی.

٤ ـ لغز زبده (ص۱٦۰ـ۱٦۱دفتر) **(عربی)**

= الرضویه از : شیخ بهائی . (مجلس۹:٦۹۸ـ۸۹۱)

٥ ـ رساله قدر (ص۱٦۱ دفتر) **(عربی)**

از : محمد معین‌الدین بن صفی‌الدین عبدالرحمان

٦ ـ محمود و ایاز ـ (ص۲۰۰ـ۲۹۳دفتر) **(فارسی)**

از : زلالی . خوانساری

۷ ـ حسن و دل ـ (ص۳۰٥ـ۳۱۲دفتر) **(فارسی)**

= حسن و عشق از فضولی . بغدادی (دانشگاه ۳۰۹۸۳۱)

۸ ـ بحر طویل (ص۳۱۲ ـ ۳۱٦) **(فارسی)**

از : شاهد نیشابوری (ذریعه۹ : ٤۹۸)

۹ـ دیباچه بیاض شاه‌عباس (ص۳۱۳ ـ ٤۲۰دفتر) **(فارسی)**

از : آقاحسین خونساری . (فهرست دانشگاه ۲٥۹۱/۹۰)

۱۰ـ انوارالحکمه ـ (ص۳۲۱دفتر) **(فارسی)**

از : مولوی .

۱۱ ـ غزلیات و مثنوی ـ (ص۳۲۲ـ۳۷۰دفتر) **(فارسی)**

از موسوی، فروغی ، میرزا ابوالفتح ، ناصرعلی و کاشی جلال اسیر .

۱۲ـ دیباچه گلزار ابراهیم (ص۳۷۲ـ۳۷٦دفتر) **(فارسی)**

از : نورالدین محمد ظهوری .

۱۳ ـ مکتوب (ص۳۷۲دفتر) **(فارسی)**

از میرزا محمدکاظم شهرستانی به‌مولا محمدباقر .

۱۴- مکتوب دیگر (ص۳۷۸-۳۷۹دفتر) (فارسی)

ازشهرستانی به‌حکیم‌محمدخان

۱۵ - مکتوب دیگر (ص۳۷۹دفتر) (فارسی)

از : شهرستانی به‌میرزا محمد نصیر خوش نویس و میرزا محمد نعیم

۱۶-مکتوب- (ص۳۸۳دفتر) (فارسی)

از عبداللطیف به‌نصیرا.

۱۷- مکتوب (ص۳۸۳-۳۸۴دفتر) (فارسی)

پاسخ‌ازمیرزا نصیرا به‌عبداللطیف .

۱۸ - پاسخ مکتوب (ص۳۸۴-۳۸۵دفتر) (فارسی)

از : میرزا علینقی درپاسخ‌عبداللطیف .

۱۹ - دیباچه نورس (ص۳۸۵ - ۳۹۰دفتر) (فارسی)

از نورالدین ظهوری .

۲۰- انشاء (ص۳۹۲دفتر) (فارسی)

از میرزا محمد حسین

۲۱- منشآت (ص۳۹۴-۴۱۵دفتر) (فارسی)

نامه‌از عبداللطیف موسوی ، ابوالفضل بن مبارك،شهرستانی وخواجه‌انصاری

[۵۶۶۶]

این‌دفترجنگی است که بخش‌اصلی‌آن درحدودقرن ۱۲ بایك‌قلم‌گردآوری شده‌وشامل رساله‌ها ومکاتیب‌منقولات بسیارازکتابها وبخش‌بزرگی ازکشکول بهائی است .

قطع‌وزیری بزرگ ۲۷×۱۵/۷ ج تیماجی قرمز صفحات ۵ ۴ سطور گوناگون، کاغذ فرنگی‌ضخیم شماره‌ثبت‌قدیم ۶۱۸۲۷ جدید۸۲۲۸

ظفر نامه تیموری (فارسی)

از شرف‌الدین علی یزدی

[۵۶۶۷]

نسخه‌ایست به خط نسخ قرن دهم هجری . نسخه فاقد آغاز و انجام شده و عنوانها به شنگرف بعضی برگها آثار بریدگی دارد کنار چند برگ اول و برگ آخر وصالی دمندرس است .
قطع : ۱۷/۵ ۲۵ سانتیمتر . جلد : تیماج عنابی رنگ . صفحات ۳۹۲ . سطور ۲۳ . کاغذ اصفهانی شکری آثار مهر شده شماره ثبت قدیم ۶۱۶۲۸ جدید ۸۲۲۹ .

ترجمه مکارم الاخلاق (فارسی)

اصل از ابو نصر حسن بن علی الفضل طبرسی .

آغاز: حمد و ثناء قیومی را که عقول ذریات آدم از کنه ذات او قاصر است وشکر وسپاس این قیومی را . : . اما بعد چنین گوید مؤلف این کتاب . . ابو نصر الحسن بن علی الفضل الطبری

پایان: هذا ما اردنا ان نجمع من السیرة النبویه و الآداب المرویه وقد وفینا بما شرطنا . . والحمدلله رب العالمین . تمت الرساله الموسومه بمکارم الاخلاق

[۵ ۶۸]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۰ یا اوایل قرن ۱۱ ـ هـ . سرلوح نسخه را بریده‌اندو جای آنرا کاغذ فرنگی چسبانیده‌اند صفحات مجدول بزر و لاجورد کنار چند برگ اول نسخه وصالی شده وآثار بدیدگی دارد. مهرها و نوشته‌های پشت برگ اول پاک شده .
قطع: خشتی ۱۲ × ۲۲ سانتیمتر . جلد تیماج قهوه‌ای باسجاف عطف وحاشیه صفحات ۴۲۸ . سطور ۱۶ . کاغذ سمرقندی ضخیم شکری . شماره ثبت قدیم ۶۱۸۲۹ . جدید ۸۲۳۰

در ذریعه (بدون اسم مولف)

لطائف الاشارات فی حقائق العبارات (عربی)

از تفاسیر کهن عرفانی تألیف ابوالقاسم عبدالکریم بن هوازن بن عبدالملک قشیری نیشابوری (حدود ۳۷٦ ـ ٤٦٥)

قشیری در این کتاب اندکی به تفسیر و بیشتر به تاویل آیات پرداخته و در ضمن تأویل آیات به اشعار عرفانی (عربی) استشهاد میکند از استاد خود ابوعلی دقاق گاه

بکاه یادمیکندولیکن اصولا به نقل از دیگران کمترمی‌پردازد واقوال دیگران را باعنوان «قیل» و «قال بعضهم» میآورد .

ازمشخصات خاص این تفسیر (علاوه بر ذکر تفسیرات و تاویلات مختلف ومکرر بسمله دراوائل سوره‌ها که آقای منزوی درفهرست دانشگاه بدان اشاره کرده‌است) برای یکی آنست که درعنوان سوره‌ها به جای ذکر نام سوره بیشتر چنین میگوید : «السورة التی یذکر فیها یونس (یا) السورة التی یذکر فیها الحجر . »

نسخه کهن دیگری ازاین تفسیردردانشگاه (در کتب اهدایی مشکوة) موجوداست که در ۵۵۱ نوشته‌شده وآغاز آن کامل است ونسخه حاضر (که آن نیز کهن است) ازسورهٔ آل عمران است تااواسط کهف (نسخه دانشگاه نیزازآغاز تاآیه ۳۰۳ سورهٔ کهف است)

فهرست دانشگاه۱ : ۱۸۵ ـ ۱۸۷ کشف الظنون ۱ : ۱۵۵۱

آغاز: تفسیر (کامل) (۱):الحمدلله الذی شرح قلوب اولیائه لعرفانه واوضح

آغاز نسخه‌ما : الذی کان لله تصاویر واقف . . قوله عزوجل اولئک علیهم صلوات اراد بصلوته علیهم .

پایان: لما رای من الواجب علیه من حق الحار علی حسب المکند (دنباله تفسیر آیه حتی اذابلغ بین السدین ازسورهٔ کهف ـ)

(۵۶۶۹)

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۷ یا اواخر ۶ ـ ه ازبقیه تفسیر سورهٔ آل عمران تا آیه .. ازسورهٔ کهف

قطع: وزیری ۵ر۱۵ر۲۴ × ۸ ج تیماجی قرمزمندرس سجاف‌عطف مشکی. صفحات ۸۷۰ سطور ۱۹ کاغذ: سمرقندی‌ظخیم‌شکری شماره ثبت‌قدیم ۶۲۰۷۲ جدید ؛ ۸۴۱۱

مجالس العشاق **(فارسی)**

منسوب به‌سلطان حسین بایقرا وبنوشته استوری به نقل از با برنامه تألیف

۱ـ بنقل‌ازفهرست‌دانشگاه

میر کمال الدین حسین بن مولاناشهاب طبسی گازر گاهی این کتاب دارای ۷۷ مجلس است ودرهرمجلس سر گذشت یك تن ازعرفا یاشعرا یاعلماء یا پادشاهان وامامان آمده مجلس اول امام صادق (ع) ومجلس آخرسر گذشت (باعنوان مؤلف کتاب) است و درآغاز آن باقلم قرمز نوشته «مجلس هفتاد و هفتم ابوالغازی سلطان حسین بن بهادرمحر راین غمهای کهن . . »

فهرست مجلسها درفهرست دانشگاه یاد شده و پشت نسخه حاضر نیز هست اماتامجلس ۷٤ (امیرنظام) پیش ندارد . ذریعه ۹ : ۲۵۵ مشار : ۱۳۷۷ استوری: ۹٦۱ دانشگاه شماره ۳۳۰۲ (ج۱۱: ۲۲۸٦)

آغاز: هذا کتاب مجالس العشاق من مصنفات سلطان حسین میرزا. بسمله‌ای جمیلی که اشعه آفتاب حسنت هرجا چراغی را افروخت ز آتش عشقش خان ومان‌ها سوخت . .

پایان: برقامت هر کسی بریدم جامه درنهصد وهشت شد روانم خامه

[٥٦٧٠]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن دهم – ه پشت صفحه اول فهرست (ناقص) مجالس نوشته شده . عنوانها بشنگرف دوبرگ آخر وچندبرگ از اول ووسط وصالی شده ونام کاتب و تاریخ کتابت در نتیجه وصالی ازبین رفته‌است .

قطع: خشتی ۹ × ۲۵ سانتیمتر .جلدتیماج قهوه‌ای ضربی باترنج ولچکی سجاف وعطف قرمز نو . صفحات: ۲۰۰ ، سطور: ۲۰ کاغذ اصفهانی سفید . شماره ثبت قدیم ٦۱۸۳۱ . جدید ۸۲۳۲

مجموعه **(فارسی)**

در این مجموعه پنج رساله از آثار عصر قاجاری و بیشتر ترجمه از فرانسه است .

۱ ـ دستور زبان فارسی (ص۲–۱۱ دفتر) **(فارسی)**

از برنامه دروس مدرسه دارالفنون است که بعضی جملات آن رانیز به فرانسوی نوشته‌اند وترجمه آنهارا بفارسی آورده‌اند .

آغاز: بسمله ، فصل اول در اسم ، اسم کلمه‌ایست که بیان میکند وجودیرا یاشیئی را خواه وجود خارجی باشد مثل خانه ...

انجام: متعلق به جوانانند مگر دست تمام اینها در جمیع دو گیرند .

۲- فن نقشه کشی (هندسه) (ص۱۶ - ۲۳) **(فارسی)**

از دروس برنامه‌های تدریسی دارالفنون است ونویسنده کوشیده است بجای اصطلاحات فرانسوی واژه فارسی بکاربرد .

آغاز: باب اول درعلم دس‌لیره که عبارت از نقشه‌های... باشد بامطلب اول درباب مقدمات این‌علم ، این‌علم منشعب به دو شعبه‌معظم است .

انجام: چپ وراست را و با ... رسم میکنیم عهدهٔ طرفین را

۳ - جغرافیای قارهٔ آسیا (ص۲۴-۳۷دفتر) **(فارسی)**

این‌رساله نیز مانند دورساله گذشته‌است .

آغاز: اما آسیا که بزرگترین قطعات پنجگانه کرهٔ ارض (درنسخه عرض) ۵مرتبه از اروپ بزرگتر است .

انجام: از قبیل دارچین ، فلفل ، چای در سیوند و افیون وغیره وغیره .

۴- فیزیك (ص۴۴-۲۱۷ دفتر) **(فارسی)**

دارای ابواب وفصولی چند در الکتریسیته دیگر مسائل فیزیکی . مانند رساله‌های گذشته است.

آغاز: بسمله ،حکمای طبیعی علوم طبیعی را برسه‌قسم کرده‌اند اما فیزیك که گفتگو میکند از خواص ظاهری وعوارض اجسام .

انجام: قطب شمال منحل شود بلکه چون رو بقطب جنوب کـه میرویم قطب جنوبی ..

۵ - داروسازی (ص۲۱۸-۴۰۲ دفتر) **(فارسی)**

نوشته‌یکی ازمترجمان‌عصر ناصری برای‌دارالفنون.

در ترکیبات شیمیایی دارویی و ساختن داروها و شرابها که شامل سه کتاب است وهر کتاب‌دارای‌مقالات و ابوابی‌چند.

آغاز: دواسازی علمی است که گفتگو میکند از طرز ساختن جوهریات محض استعمال در امراض. درفرنگستان مانند مشرق زمین دواسازی علم‌متخصص نبوده و شغل‌عطاران‌بوده.

انجام. شربت لیکرهای خمردار از قبیل شربت‌پوست کنه کنه و شربت زعفران و ازتعفن آنها ساخته میشود.

[۵۶۷۱]

دفتریست بخط نستعلیق شکسته قرن ۱۴ـھ عناوین‌بمرکب‌سیاه ودرشت‌تر نگاشته‌شده‌است بین‌هررساله دوبرگ کاغذ سفید است.

قطع: رقعی ۱۱ × ۱۸ جلد: تیماج‌سبز تیره‌ساییده شده. صفحات ۴۰۲. سطور ۱۲ کاغذفرنگی سفید شماره ثبت‌قدیم ۶۲۰۰۸ ، جدید ۸۳۵۶

مجموعه **(فارسی)**

۱ـحرمت غنا (رساله در...) (ص۲ـ۳۱دفتر)

از محمدهادی‌بن‌لوحی‌الحسینی‌سبزواری در اثبات حرمت‌غنا.

درذریعه یادنشده و گویا رددرسالۀمنسوب به‌فیض‌است.

آغاز. بسمله ، حمدبی‌حد عزیزیرا سزاست که گوشه گیران بی نوارا در حصار عبادت با وجود ... اما بعد چنین گوید محتاج رحمت حضرت باری محمد هادی‌بن لوحی‌الحسینی‌السبزواری که درین اوقات چنین مسموع شد که‌بعضی از ... تألیفی کرده‌اند و درآن بیان‌فرموده‌اند که غنا کردن ..

انجام‌موجود. استفسار نموده که آیاغنا کردن درقرآن‌حلال‌است یاحرام ودر کلام مجید به‌ترنم و تعزیه مشغول‌شدن.

۲ـکفایۀمجاهدیه (ص۳۲ـ۳۸۴ دفتر) **(فارسی)**

از منصوربن‌محمدبن‌احمدبن‌یوسف‌بن‌الیاس.شیرازی (مـ...)

مجلس ۲: ۳۰۵ ، ۱۰ : ۷۶۱ و ۸۰۳ و ۹۷۴ فونان : ۱۵ حقوق : ۱۷۴ .

[۵۶۷۲]

دفتریست بقلمهای گوناگون مورخ قرن ۱۳ــه . شماره یك دارای خط خوردگی و اصلاح فراوان وشاید خط خود مؤلف شمارهٔ ۲ با چند قلم کتابت شده وانجامش ناقص‌است عناوین شنگرف . و شمارهٔ۲ خطی سیاه بالای برخی ازمطالب کشیده شده است کنار برخی از برگها وصالی‌شده است .

قطع‌خشتی ۱۱ × ۱۸/۵ . جلدتیماجی تریاکی ضربی ساده .

صفحات ۳۷۴ . سطور گوناگون. کاغذفرنگی نباتی نیره آهارمهره شمارهٔ ثبت قدیم ۶۲۰۱۰ جدید ۸۳۵۸ .

رساله درمعاد **(فارسی)**

از میرزا محمد مشهدی (بجزمؤلف میزان‌الاوزان شمارهٔ ۳۳۷۳)

در حقیقت و اثبات معاد و حشر اجساد و ارواح و تحقیق در حقیقت ایمان و کفر است .

مؤلف‌این‌رساله رابرای شاه سلیمان صفوی نوشته ودارای « تبصره ومطلبی وفصولی چند وتکمله‌وخاتمه » است وتکمله در حقیقت کفر وایمان و خود دارای پنج فصل است .

ازخاتمه نسخه حاضر برگهایی ساقط است .

آغاز: بسمله ، زیباترین کلام در هرمرام ذکرملك علام است که رشحه از بحر رحمت او ... اشتعال نار عقابت و ذرهٔ ازنسیم مرحمت او.

و بعد در نظر ارباب بصیرت و اصحاب سریرت مخفی نیست که مقصد اقصی ازایجادانسان معرفت است . و چون حقیقت معاد وحشراجساد ازجمله ضروریات ایمان است . . . مدتی بود که این محتاج الی‌رحمة ربه الغنی‌میرزامحمد مشهدی رابخاطر رسیده بود رساله‌ای دراین‌باب . تألیف‌نماید .

انجام : وسعی در تلافی کند ساقط میشود عقاب او چنانکه کسی مبالغه در عذر خواهی .

[۵۶۷۳]

نسخه‌ایست به خط نسخ خوش از حدود قرن ۱۳ــه از پایان نسخه افتادگی دارد

دارای سرلوح کوچك نقاشی باقلم آب طلا، لاجوردوسرخی است صفحات مجدول به لاجوردومرکب وطلا عناوین به شنگرف کنار برگ اول وصالی شده . چند صفحه ازآخر سفید مانده است . برگها متن و حاشیه است .

قطع رقعی ۹/۵ × ۱۶ . جلد تیماجی حنائی . رنگ صفحات ۲۶۲ . سطور ۹ . کاغذ نباتی رنگ افرنگی شکری . شمارهٔ ثبت قدیم ۶۲۰۱۳ جدید ۸۳۶۱ .

ابواب الجنان (مجلد اول) **(فارسی)**

از محمد رفیع واعظ قزوینی .

ذریعهٔ ۱ :۷۶مجلس ۲ : ۳۳۲ ، ۱۰ ' ٤٦٦ و ۱۷:.

[۵۶۷۴]

نسخه‌ایست به‌خط نستعلیق حسن بن‌علی بن نعمة‌الله بن‌حسین بن نعمة‌الله مورخ ۱۲۴۶ هـ عنوانها در متن و حاشیه به شنگرف پشت صفحه اول اشعاری از مؤلف نوشته شده عبارت تازی درشتتر و به‌خط نسخ است . در یکی ازصفحات وسط ، قسمت زیادی از متن به‌حاشیه رفته است .

قطع رحلی بزرگ ۲۲ × ۳۶/۵ سانتیمتر. جلد روغنی مندرس باعطف سجاف شده باپارچه . صفحات ۴۵۰ . سطور ۲۳ . کاغذ فرنگی ضخیم . شماره ثبت قدیم ۶۱۸۳۷ . جدید ۸۲۳۶ .

مائدهٔ سماویه **(فارسی)**

از آقا محمد رضی فرزند آقا حسین خونساری (متوفی پیش از۱۱۲۵) .

دارای یك مقدمه‌و پنج فصل است‌و بنام شاه سلیمان صفوی تألیف شده‌دراحکام فقهی اطعمه و اشربه با استدلال و با قلم فارسی سلیس .

ذریعهٔ ۱۹ : ۱۰ .

آغاز: نمك خوان حقشناسی بشورانگیزی سپاس بیقیاس منعم جهان آفرین است.

پایان: و بحث از آن در کتاب طهارت میشود و درین هنگام ختم میکنم کلام را به اسم اعظم ملك علام وازو است آغاز و بسوی اوست انجام والله الموفق و به الاعتصام .

[۵۶۷۵]

نسخه‌ایست به خط نسخ قرن ۱۲ هـ . صفحات مجدول با‌قلم‌دعنوانها وخط بالای جملات عربی به شنگرف .

قطع رقعی۱۲/۵ × ۲۲ سانتیمتر. جلد تیماج قهوه‌ای یکلا باترنج ، صفحات۳۳۲ سطور ۱۵ . کاغذ سمرقندی نازك و شکری . شماره ثبت قدیم ۶۱۸۳۸ . جدید ۸۲۳۷ .

تاریخ دلگشاه‌شمشیرخانی **(فارسی)**

از توکل بیك پسر تولك بیك (در نسخه ما: توکل‌بیك‌چینی) واقعه‌نویس‌دربار داراشکوه این کتاب نثر نیز شاهنامه فردوسی است .

نویسنده درلابلای ابیات فردوسی به‌تناسب‌جملاتی‌به‌نثر آورده‌است وخود دردیباچه‌این شیوه‌را تصریح میکند

پروفسوربراون درفهرست کمبریج دونسخه از این کتاب میشناساند که سرآغازآن دوباهم‌وهردو بانسخه حاضر متفاوت است یکی‌ازآنها ازشعر معروف شاهنامه « بنام خداوند جان وخرد » که اول مطلب است ودرنسخه حاضر پس از دیباچه است آغاز میشود و دیگری‌دارای خطبه‌ایست که در نسخه‌ما نیست .

مؤلف دردیباچه کتاب ــ پس ازدرود ونعت‌پیغمبر (ص) ــ چنین گوید : «این رساله مختصر درهنگام هزار وشصت وسه هجری مطابق سنهٔ ۲۶ جلوس همایون صاحب‌قرآن ثانی شاه‌جهان پادشاه‌غازی ترتیب یافته (در فهرست کمبریج) : سال ۱۳ جهانگیری مطابق ۱۸۰۰ ــ م) دروقتیکه صوبهٔ دارالملك‌کامل به شاهزاده محمد دارا شکوه تفویض نموده بودند اقل‌العباد توکل بیك چینی ولدبیك (چنین است درنسخه ما) راشاهزاده به‌خدمت واقعه نویسی بلدهٔ... غزنی‌تعیین نموده بودند باعث‌تحریر ،،، آن‌بود که‌امارت‌وایالت پناه ،،، خان عالی شأن شمشیر خان‌حاکم غزنی روزی ،،، برسبیل اتفاق به یاران سخندان ،،، اشاره نمود که اگر کتاب تواریخی بهمرسد ،،، ازاحوال پادشاهان ماضی ،،، حضار مجلس جواب دادند ،،، به‌ازشاهنامه‌هیچ کتابی نیست خان ،،، گفت که شاهنامه[را]فردوسی بسیار طولانی گفته ،،، بعضی مطالب اندکرا ازبرای شاعری وقدرت سخن نمودن دربیت بسیار آورده ،،، اگر کسی ترجمهٔ نظم شاهنامه رالباس نثر (درنسخه : نصر) پوشانید ،،،

بس نیکو باشد ،،، این خاکسار ،،، این معنی‌را قبول نمود ،،، ودرمیـان بیتهای سخت شاهنامه وهرجا که مناسب بوددربسط داشت ، برای استشهاد ودلیل مقصد آورد واین رساله‌را تواریخ دلگشای شمشیر خانی نام‌داد»

در نشریهٔ ٥ این نسخ ازکپنهاك یاد شده (ش : ٤٣ تاریخ شمشیر خانی شمارهٔ ٤٦ کیفیت ذوالقرنین تألیف‌در ۱۰٦۳ براساس شاهنامه برای شمشیر خـان (باید همین باشد).شاهنامه منثور ـ درمجموعه کریستن‌سن ـ (شاید همین است) ودرنشریه شمارهٔ ٤ مرکزی نیز نسخه‌ها از موزه لندن یادشده ـ بجزفهرست‌ریو رجوع‌شودبه‌فهرست کمبریج (چاپ۱۸۹٦) ۲۹۰ ـ ۲۹۳فهرست کتابخانه‌ملافیروز ۱٥۲ریو:٥۳۹ نشریه مرکزی ٤ : ۱۷۱٬ ٥ : ٦۹۰ـ۷٦۹

آغاز: بسمه گهر ریزی‌برگ ابرنیسان خامه‌به آرایش ستایش‌شاهنشاهی

پایان:

دلم سیر شد زین سرای سیم خدایـا مرا زود برهـان رریم

تمام‌شدشاهنامه نثر پنجشنبه به‌ساعت‌نیك ،،، ۱۲۱۳ هجری

[٥٦۷٦]

نسخه ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۲۱۳ هجری ، عنوانها بشنگرف . قطع ، . ۱٦×۲۲/٥ سانتیمتر ، جلد ، تیماج عنابی پررنگ ، صفحات ، ۸۳۲ سطور ، ۱۳ ،کاغذ , فرنگی الوان ضخیم شمارهٔ ثبت قدیم . ٦۱۸۳۹ . جدید . ۸۲۳۸ .

حیاة‌الحیوان **(عربی)**

ازابوالبناء کمال الدین‌محمدبن عیسی دمیری شافعی(م‍ـ ۸۰۸) .

کشف‌الظنون ج ۱ ـ ٤٥۷ فهرست مشار عربی : ۳۲۳ معجم‌المطبوعات ۸۸۸مجلس۲:٤٤۹ـ٤٥۰ ، ۱۰:۱۳۹۸ .

آغاز. الحمدلله الذی شرف نوع الانسان . وبعد فهذا کتاب لم‌یسألنی احد تصنیفه ولا .

انجام : موجود : . وله . واسنان‌واضراس..» اعلی‌والاسفل وهو .

[۵۶۷۷]

نسخه ایست بخط نسخ کهن قـرن ۸ ـ ه نسخهٔ ناقص است و از واژهٔ «یربوع» به بعد از نسخه افتاده ، عناوین شنگرف در برخی از حواشی نقائص جبران گردیده .

قطع وزیری ۵/ ۱۷ × ۲۵، جلد. تیماجی نارنجی با گل و بوته برجسته و قهوه‌ای (نقش دو سمت با یکدیگر مغایر است) صفحات ۲۵۲ ، سطور ۳۱ ، کاغذ سمرقندی شکری ضخیم شماره ثبت قدیم . ۶۲۰۷۵ ، جدید ۸۴۱۴ .

مجموعه **(فارسی)**

۱ـ جامع عباسی (فقه فارسی) [ص ۲ ـ ۵۲۰ دفتر)

ازشیخ بهاءالدین عاملی . نسخه حاضر تاباب ۲۰ کتاب است .

۲ ـ مقداریه (ص ۵۲۲ ـ ۵۶۲ دفتر)

ازمحمد مؤمن بن‌علی‌الحسینی

این رساله‌دارای یك‌مقدمه ، یك‌فصل وخاتمه است .

مجلس ج ۹ : ۴۰۷ ـ دانشگاه ۴۳۲۵/۲ .

آغاز. بعد ازحمدوسپاس‌افزون ازحدو مقدار وصلوةوسلام‌بیرون ازعد .. چنین گوید راقم این‌سطور .

انجام . چنانکه وجب بیشتر مردم بر آن‌وجهست والله اعلم بالصواب . تمت الرساله بعون الملك المنان فی‌تاریخ یوم‌الجمعه ... سنه ۱۰۷۶ .

[۵۶۷۸]

دفتریست بخط نستعلیق قرن ۱۲ رقم‌کاتب ندارد صفحه اول شماره یك نونویس شده وص ۱ شماره ۳ درحاشیه گل‌وبوته طلائی دارد، بسیاری برگها وصالی‌شده و آثارموریانه‌خوردگی دارد عناوین شنگرف شمارهٔ ۲ ازآخر افتادگی دارد .

قطع : رحلی ۵/ ۱۶ × ۳۰ ، جلد . تیمـاجی قهوه‌ای . ۵۶۲ . سطور: ۲۰: کاغذ . هندی‌نبانی رنگ شماره ثبت قدیم . ۶۲۰۸۲ . جدید ۸۴۲۱ .

جامع المناقب **(فارسی)**

جلد دوم‌ازکتاب جامع‌المناقب است . مؤلف قصائدی در مدح هریك از معصومین(ع)دربابهای جدا کانه‌ومجموعاً در ۱۴ باب گرد آورده‌و نسخه‌حاضر مجلد دوم

از باب هشتم (در محمدت جامع المناقب والمفاخر امام محمد باقر (ع) است تا باب چهاردهم (در مدح امام حسن عسکری ع)

اینك فهرست بابها و اسامی شعرای هر باب:

باب هشتم قصائد در مدح حضرت امام محمد باقر (ع) از این شاعران:

کلبعلی «فرخ»

جوهری

میرزا تقی علی آبادی

صافی کرمانی

ملا حیدرعلی (مسمط است)

حسین اردبیلی «الهی»

میرزا قطره

ناصر خسرو

میرزا ساغر

میرزا حبیب‌الله دستان چهارمحالی

تأثیر

باب نهم در مآثر امام بحق ناطق صدیق جعفر بن محمد الصادق (ع)

در باب نهم قصاید از این شاعران ثبت است:

عرفی

میرزا فرخ اصفهانی

جوهری

صافی کرمانی

میرزا شهاب

حسین اردبیلی «الهی»

میرزا قطره

ناصرخسرو

میرزا ساغر

حبیب‌الله چهارمحالی

محزون

تأثیر

باب‌دهم قصائد درمدح حضرت امام موسی‌کاظم از :

میرزا فرخ اصفهانی

جوهری

صافی کرمانی

میرزا تقی‌صاحب دیوان

حسین اردبیلی «الهی»

حبیب‌الله دستان چهارمحالی

میرزا ساغر

عابد

تأثیر

ملاصادق روشن

ساغر

باب یازدهم قصائد درمدح حضرت علی‌بن موسی‌الرضا (ع) از :

میرزاشهاب

حکیم قاآنی

مولانا شانی

حاجی لطفعلی بیك‌آذر

تاراج اصفهانی

جوهری

صافی کرمانی

بابافغان شیرازی

امیر الحاج الحسینی

خواجه اوحدی سبزواری

مولانا حسن کاشی

میرزا محمدرضای طبیب اصفهانی

میرزا تقی علی آبادی صاحب دیوان

ادیب کاشانی

حکیم قاآنی

رونق علی شاه (از او: ربیعیه‌ای موشح به دعاء: یامقاب القلوب والابصار و یا مدبر اللیل والنهار).

خواجه سلمان صباحی

ابوالمفاخر رازی

علی بن جعفر بن الحسین بن قدامهٔ موسوی

ملاحسن کاشی

میر ابوالبقا

فتحعلیخان ملك الشعراء

میرزا شهرت شیرازی

میرزا علی طبری «هشتار»

ملاباقر صحبت «لاری»

حسین اردبیلی «الهی»

میرزا ساغر

میرزا قطره

سودائی

ناصر بخاری

ابن‌عـابد

میرزای دستان

میرزا طرار یزدی

ابن‌یمین

میرزا محمدجعفر آصفی

عابد

فتحعلیخان ملك‌الشعراء

تأثیر

نقاش

وحشی

صباحی

فضولی

نظیری نیشابوری

خواجه‌حسین ثنائی

میرزا همای

تاراج اصفهانی

باب دوازدهم قصائد درمکارم امام محمدتقی (ع) از :

میرزا فرخ اصفهانی

آقا محمد اسماعیل

میرزا حبیب خاقانی

حسین اردبیلی

میرزا حبیب دستان

میرزا ساغر

حبیب‌الله چهارمحالی

عابد (از او : قصیدهٔ موسوم به بقیعیه)

کلام تأثیر

محمداسماعیل خوراسکانی

ابن حسام

ملاحیدرعلی

حسین اردبیلی «الهی»

میرزا قطره

میرزا صائب تبریزی

میرزا حبیب‌الله دستان چهارمحالی

طوفان

تأثیری

ملاصادق روشن

باب سیزدهم قصائد مدح امام علی‌النقی (ع) از :

جوهری

املح‌الشعرا میرزا عبدالرحیم

حسین اردبیلی «الهی»

میرزا ساغر

قصیده از: حبیب‌الله چهارمحالی «دستان»

» : میرزاسرور

» : تأثیر

باب چهاردهم قصائد درمدح امام حسن عسکری (ع)

قصیده‌از: میرزا فرخ اسفهانی
« :محمداسماعیل‌خوراسکانی
« :میرزامسکین
« :حسین اردبیلی «الهی»
« : میرزا تاراج
« : قطره
« میرزا ساغر
« : میرزاحبیب‌الله داستان چهارمحالی
« : عابد
« : میرزاسرور
« : تأثیر

[۵۶۷۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق‌شکسته تحریری قرن ۱۳رقم کاتب‌ندارد ، عناوین‌بشنگرف.
قطع خشتی ۱۵ × ۲۲ . جلدتیماجی‌مشکی سائیده شده . صفحات۶۲۸. سطور۱۴. کاغذ
فرنگی‌سفید • شماره‌ثبت‌قدیم۶۲۰۹۸. جدید ۸۴۳۳.

عالم آرای‌عباسی (جلداول) **(فارسی)**

از اسکندربیك منشی.

ذریعه ۱۵ : ۲۰۶ استوری ۳۱۰و۱۲۸۰ کمبریج : ۱۴۵ – ۱۴۷ریو : ۱۸۸–
۱۸۹ طرازی (مخطوطات قاهره) ۱۶:۲ مقدمه عالم‌آرا چاپ امیر کبیر بکوشش
ایرج افشار .

آغاز: چون نشر محامد کبریا که‌بیرون ازدائره .

پایان. همی در جهان نام نام‌آوران.

[۵۶۸۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمدعلی‌بن محمدعلی مورخ۱۰۸۷ – ﻫ . عنوانها بشنگرف
کنار برگهای اول وآخر نسخه وصالی‌شده آثار موریانه خوردگی مشهود است
قطع خشتی کوچك۱۷/۵ × ۲۳سانتیمتر جلد گالینگورزرشکی عطف‌وگوشه‌میشن‌صفحات

۵۱۸ سطور : ۲۱ کاغذ اصفهانی نباتی‌رنگ شماره ثبت قدیم ۶۱۸۴۳ جدید ۸۲۴۲

جواهر العقول **(فارسی)**

منسوب به‌محمدباقر بن‌محمد تقی‌مجلسی‌وموضوع آن‌همان‌داستان انتقادی‌و فکاهی‌موش و گربه است به‌نثر .

این کتاب بنام جواهر العقول فی‌مناظرة‌الفاروالسنور چاپ‌شده .

مشار ۱:۵۱۵ و۲۰۷۵ ذریعه۵ : ۲۷۲ دانشگاه ۲۲۰۸

آغاز: بسمله ، ظواهر حمد وسپاس نثار بارگاه قادریست که هفت آسمان معلق ازدریای قدرتش حبابی‌است بلکه ازآثارآلای متواترش .

انجام : واهل عناد را توفیق و اتفاق‌ومتابعت ... ارزانی دارد بحق‌محمد وآله الامجاد این چندکلمه بتاریخ شهر شعبان‌المعظم قلمی وتحریر شد سنه .. ۱۲۷۸ ـ هـ

[۵۶۸۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۱ عناوین بشنگرف است چند صفحه اول وچند برگ ازآخرنسخه در ۱۲۷۸ نونویسی شده، غیر از صفحات نونوشته تماماً مجدول به لاجورد، مرکب وشنگرف است کنار برگهاوصالی‌شده ،

قطع رقعی ۱۱×۱۸/۵ جلد تیماج عنابی یك لا ضربی صفحه ۲۵۰ سطور ۱۷ کاغذ اصفهانی نباتی وشکری نازك شماره ثبت قدیم ۸۲۱۰۸ جدید ۸۴۳۸

معارج‌النبوه فی‌مدارج‌الفتوه **(فارسی)**

از معین‌الدین فراهی جوینی متخاص به‌مسکین (مجلس۱۰ : ۱۷۳)

آغاز: الحمدلله‌الذی من‌علی‌المؤمنین...

پایان‌موجود: بخدای تعالی‌می‌فروشد وباآنکه اطاعت وفرمان.

[۵۶۸۲]

نسخه‌ایست نستعلیق کهن قرن ۱۱ ـ هـ عنوانها بشنگرف کنار برگهای اول و آخر وصالی شده پایان ناقص . نسخه‌آثار موریانه خوردگی دارد .

قطع خشتی ۱۸×۲۴ سانتیمتر . جلد تیماج زرشکی باترنج طلائی سجاف عطف و حاشیه تیماج قهوه‌ای صفحات ۳۱۸ . سطور ۲۳ . کاغذ اصفهانی شکری شماره ثبت قدیم ۶۱۸۴۵ جدید ۸۲۴۴

عبقریه **(عربی)**

از مهذب الدین احمدبن عبدالرضا عالم‌زاهد و رجـالی قرن ۱۱ وساکن هند. این کتاب دارای یکصد «عبقر» در نصـایح بصورت‌کلمات قصار است.

در پایان نسخه چند تقریظ منظوم برای این کتاب و مؤلف آن بعربی و فارسی وماده تاریخ تألیف‌آن ازآخوند میرزا محمد استرابادی ساکن حیدرآباد ومولانا میرمحمدمؤمن اسفراینی‌ساکن حیدرآباد وشیخ‌بایزیدلاهوری، (بعربی) وپس‌ازآن‌چند قطعه ازمؤلف‌در وتفاخر به‌تصنیفات‌خودوتعریف‌آنها (بعربی)نوشته. شده در ابیات تقریظ چندماده تاریخ مطابق ۱۰۸۵ تضمین‌شده

ازدیباچه‌استفاده‌میشود که‌مؤلف پیش‌ازاین اثرحاضر کتابی‌دیگردراین‌باب بنام‌الجوهریه‌نگاشته‌است .

پشت‌صفحه‌اول‌نیز‌نام کتاب‌چنین‌آمده:العبقریه‌الانیسه‌المعطوفه‌علی‌الجوهر النفیسه

دربارهٔ مؤلف : مصفی‌المقاز : تذکره علماء هند : . . . نجوم‌السماء : ۱۸۱ نزهةالخواطر : ۳۹ فوائدرضویه : ۱۷دیده‌شود

آغاز: بسمله اما بعد الحمدلولیه ... فیقول کلیل الطاعة جلیل الاستطاعه المشتهر بمهذب‌الدین احمدبن عبدالرضا . هذه المعروفه بالعبقریه المعطوفه علی‌الجوهریه فی‌ایامها الدریه ... عبقر،التقنع بالیسیر ولاالتشنع بالکثیر قرض الجوع ولافرض الخضوع :

پایان‌کتاب : و ذلك كاف فی‌ذلك وشاف والحمد لولیه واهله‌والصلوة علی نبیه وآله

پایان قصائدوقطعات:

فقل ناطق الفضل المهذب احمد وذلك فضل‌الله یؤتیه من‌یشاء

[۵۶۸۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ (شیوه هندی) قرن‌۱۱ ـه ، دارای یك سرلوحه‌مذهب کنار چندبرگ‌اول وآخروصالی شده دوصفحه اول مجدول بقلم لاجورد آب طلائی و باقی‌صفحات

مجدول به‌شنگرف عنوانها نیز بشنگرف برگها همه‌موریانه خوردگی‌دارد . درپایان چند قطعه درتقریظ مؤلف وماده تاریخ تألیف‌اوهست

قطع وزیری ۱۳/۵ × ۲۵سانتیمتر. جلد تیماج‌قرمزسجاف‌عطف‌سرخ. صفحات: ۴۴۴ سطور: ۹ کاغذ هندی نباتی رنگ. شماره‌ثبت قدیم: ۶۱۸۴۶ جدید: ۸۲۴۵

جواهر نامه **(فارسی)**

از محمد بن منصور . دارای دو مقاله ۱ـ جواهر ۲ ـ فلزات و هرمقاله دارای فصول وابواب

دربارهٔ این کتاب ومؤلف آن مراجعه‌شودبه‌ذریعه‌۵:۲۸۳مجلس‌۶:۱۰۰(حاشیه) و۹:۴۸۰-۴۸۱سپه‌۴:۱۲۳-۱۲۴ ادبیات:۱۹۱فهرست‌نسخه‌هااز احمدمنزوی۱:۴۱۰

آغاز. ستایش وسپاس بی‌اندازه‌وقیاس

[۵۶۸۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۳ ه . عنوان ها بشنگرف . نسخه ناقص و چند برگ‌درآخرسفیددارد .

پایان‌موجود ، فصل‌چهارم درخاصیت‌آن.. وآن‌را زعفران‌الحدیدمیگویند معده‌های‌ضعیف‌را

قطع : خشتی ۱۴ × ۲۰ سانتیمتر . جلد: تیماج قهوه‌ای‌کمرنگ یك‌لا . صفحات: ۱۴۰ سطور: ۱۵. کاغذ: فرنگی سفیدآهاردار. شماره ثبت‌قدیم : ۶۱۸۴۷ . جدید۸۲۴۶

گلزارحال (ترجمه . .) **(فارسی)**

از بنوالی‌داس (۱) متخلص به اولی ترجمه ازسنسکریت و بنوشته فهرست کتابخانهٔ ملافیروز فلسفی‌است نه‌مبنی براصول اسلام .

اصل این کتاب(بطوری که دردیباچه آمده) به‌نام پربوده چندرنامك (در سانسکریت)وتالیف گرشناداس‌بهب (۲) بوده‌وشاعرمعروف‌بنام بنوالی‌متخلص ولی باکمك بهوایندا‌س محرم پوتهی بهاکها بزبان فارسی‌ترجمه کرده‌است

این ترجمه در۱۸۷۷ درلکنوچاپ رسیده .

1 -Banvali das
2 - Krishna Misra

فهرست کتابخانه‌ملافیروز:۱۲۲ فهرست کتب چاپی موزه‌لندن۱:۳٤۰ بنگال:۱۲۷۰

این کتاب به‌نظم‌ونثر ودارای‌شش چمن است.(چمن اول در نسخهٔ‌حاضر نیامده)
اینك نمونه‌ای ازآغازهرچمن به‌ترتیب‌ذکر میگردد:

آغاز چمن‌دوم: دنب بآواز بلند این‌سخن برزبان رانده میرفت که راجهٔ مهاموه بمن‌حکم کرده‌است .

آغاز: چمن‌سوم : هریکی‌را بهرکاری ساختند لذت‌آن‌درداش‌انداختند

آغازچمن‌چهارم: ازعلم و یقین و ازگمان و زقصور
هفتاد هزار پردهٔ ظلمت ونور
تا آنکه به‌نیستی نه بخشی خودرا
از پیش دلت یکی نمیگردد دور

آغازچمن پنجم: حقیقت فیمابین راجه بیبك وراجه موه وکشته شدن..

آغازچمن‌ششم: چون‌دل ازصحبت بیدانشی صورت اصلی‌خودرا فراموش کرده‌بود باز بعنایت‌الهی بکمندحقیقت‌رسیده .

آغاز کتاب : حمد ذاتی‌راکه اصل ذاتهاست
ذات او دراصل اصل ذاتهاست
ذاتها در اصل فرع اوستند   فرعها در اصل خود نیکوستند
تمهید بدان وآگاه‌باش نسخه‌ایست مسمی‌باسم پربوده چندر نامك .

انجام نسخه : گرحلاوت مدام میخواهی   معرفت را تمام میخواهی

کاتب افزوده : تمام‌شد کتاب مستطاب گلزارحال . . بقلم احقر الانام بنده ... رام

[۵٦۸۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق زیبا (شیوه هندی) از قرن ۱۳ـه بایك سرلوح‌وپنج سرسوره مذهب صفحه ۲و۳ درحواشی وبین‌السطرین طلااندازی شده صفحات مجدول به‌لاجورد، زر وشنگرف ودارای‌کمند لاجوردی‌است درحواشی‌لغات واسماء باقلم‌لاجوردتفسیرشده‌عناوین نیز به‌لاجورد ودارای پنج سرسوره به‌لاجورد وگل طلائی است برگها متن وحاشیه و آثار موریانه خوردگی درحواشی مشهود است

قطع وزیری ۱۷ × ۲۷ جلد تیماجی‌سرخ‌ساده‌صفحات ۲۳۸سطور ۱۱کاغذهندی‌شکری آهارمهره‌شماره‌ثبت قدیم ٦۱۹۳۹ جدید ۸۳۰٤

براهین العجم فی‌قوانین المعجم **(فارسی)**

ازمحمدتقی سپهر کاشانی (م-۱۲۹۷) درعروض وقافیه. وی این رساله را به امراعتمادالدوله میرزاآقا خان نوری نوشته ودارای یك مقدمه وبیست وچهارباب ویك‌خاتمه است :

تاریخ تألیف براهین‌العجم ۱۲٦۸ قمری است وسپهر خود این بیت را در پایان کتاب درماده تاریخ تألیف‌آن سروده :

سپهراین نامه چون بنوشت گفت از بهر تاریخش

که قانون فصاحت از براهین عجم آمد

ذریعه ۳ : ۸۱ مشار:۲۱٤

آغاز: من‌سخن سنج وسخن یکسر بود بندوبلا .

پایان: درروز چهارشنبه پنجم محرم...تحریرشد سنه۱۲٦۸

[٥٦۸٦]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۲۶۸ ـ ه عنوانها بشنگرف

قطع خشتی ۱۵ × ۱۲٫٥ سانتیمتر جلد تیماج‌زرد دور منگنه صفحات ۳۱٤ سطور ۱٤ کاغذ فرنگی شکری‌آثارمهره شماره‌ثبت‌قدیم ٦۱۸٤۹ جدید ۸۲۴۸

مصباح الهدایه ومفتاح الکفایه **(فارسی)**

ازعزالدین‌محمودبن‌علی‌کاشانی(م-۷۳٥).ترجمه عوارف‌المعارف‌شهاب‌الدین عمر سهروردی دارای ده باب وهرباب ده فصل

مشار:۱٤٤٦ مجلس ۱۰ : ۱٥۳ومقدمه‌جلال‌همائی‌برنسخهٔ‌چاپی

آغاز موجود : که‌لمعات صدق ونفحات اخلاص‌آن دیده جان منور .

پایان: بالانتهاءالیهم من‌اولیاءك ویرحم ... عبداقال‌آمینا

[٥۶۸۷]

نسخه‌ایست به خط نستعلیق قرن ۱۰ یا اوایل قرن ۱۱ ـ ه درکتیبهٔ صفحه اول «ترجمة العوارف»بزر نوشته شده ، صفحات مجدول بزرولاجورد . عنوانها وکلمه وقف در

صفحات بشنگرف اغلب برگها آثار موریانه خوردگی‌دارد. پشت برگ اول گواهی وقف‌نامه نسخه برعموم از محمدداد تقری‌خان مورخ ۱۰۶۲ دیده میشود .

قطع : نیم خشتی ۱۳ × ۲۳ ، جلد ، تیماج عنابی پررنگ ، صفحات ، ۴۰۴ ،سطور ۲۱ ،کاغذ ، سمرقندی ضخیم ، شماره ثبت قدیم ۶۱۸۵۰ جدید ۸۲۴۹ ،

احیاءالعلوم **(عربی)**

از امام محمد غزالی‌طوسی (م ـ ۵۰۵)

[۵۶۸۸]

نسحه ایست بخط نسخ‌قرن‌هفتم ـ ه ازربع‌العبادات (تاباب‌نخستین از کتاب دوم = اخلاق النبوة) وفاقد پایان است موریانه تمام برگهارا سوراخ کرده ، عنوانها بشنگرف ، برگهای اول تازه است تملك‌کهن محمدتقی بن محمد امینی در نسخه‌هست

آغاز: کتاب آداب الاکل وهواول ربع‌العادات

پایان: وکان یصنع فی‌بیته مع‌اهله فی‌حاجتهم

قطع : خشتی ۱۳ × ۱۸/۵ سانتیمتر ، جلد : مقوائی زرد کهنه باعطف تیماج قرمز مندرس ، صفحات ۶۷۶ ، سطور : ۲۱ ، کاغذ : سمرقندی ضخیم شمارهٔ ثبت قدیم ـ ۶۱۸۵۱ ، جدید : ۸۲۵۰ .

مجموعه

(عربی‌وفارسی)

۱ـدرةالغواص‌فی‌اوهام‌الخواص (ص ۲ ـ ۳۵۲ دفتر) **(عربی)**

از ابومحمد قاسم‌بن‌علی‌حریری (م ۵۱٦)

کشف‌الظنون ۱ : ۷٤۱ معجم المطبوعات : ۸۰۰سپهسالار۲:۱۹و٤:٤۲۱

آغاز. الحمدلله‌الذی‌نورقلوب‌العارفین ...

پایان. وانقضی وضـع الاقلام . کاتب سپس گوید « قیل‌ان هذه‌النسخه التی نسخت منها هذه‌النسخه نسخت من‌نسخة الاصل وعلی کل حـال فهی سقیمة وکان الفراغ یوم‌الاربعاء ... سنه۱۱۸۰ »

۲ـ ترجمهٔ رساله امامیه (ص۳۵٤ ـ ۳۵۷ دفتر) **(فارسی)**

ازعلی‌بن محمد . فالنـامه ایست‌که بصورت دیگر در فالنـامهٔ سلطانی (شماره ۳۳۸۳/۲ .) دیده میشود ودارای یك دائرهٔ بزرگ شامل نام مرغان و حروف تهجی‌وده‌دائره کوچك (٦و٤تایی)شامل فهرست خواسته‌ها

نویسندهٔ این ترجمه در دیباچه گوید :

«گوید مترجم این رساله ومؤلف این مقاله علی بن محمد...عزیزی استدعا نمود که به فارسی ترجمه نماید کتابی را که امام... ابوالحسن علی بن موسی الرضا (ع) جهة مأمون الرشید تصنیف کرده بود وآن چنان بود که ... به امـام گفت کتابی میخواهم ... چنانچه احتیاج به تقویم و کتب دیگر نیفتد وآنحضرت این کتابرا [املاء] فرموده وبه‌امامیه‌نام‌نهاد وآنرا ازلفظ عربی به فارسی گردانیدم...

رجوع به‌فهرست ۱۰ : ۱۲۳۸ و کشکول شیخ یوسف بحرانی شود .

آغاز. بسمله بعد ازحمد وسپاس حضرت ایزد که مبدع کل است .

[۵۶۸۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌مورخ ۱۱۸۰ ــه عنوانها ودوائر شنگرف پشت برگ اول تملك علی‌بن محمد نوری بامهری بسجع «یامحمد» دیده میشود .

قطع : خشتی ۱۶ × ۲۱/۵ سانتیمتر ، جلد . تیماج یشمی ، صفحات ، ۳۵۸، سطور. ۲۵ ،کاغذ ، ترکی سفید وضخیم ، شماره ثبت قدیم ۶۱۸۵۲ ، جدید ۸۲۵۱ .

مجموعه **(فارسی)**

۱ــ رساله اسکندریه (٤ ــ ۲ ــ ۲۲ دفتر)

پاسخ میرسیدشریف گرگانی به‌سؤال میرزااسکندر پسرشیخ عمرتیموری

مجلس ۵ : ٤۹۷ و ۹ : ۶۹۷ و ۱۰ : ۸۶۳ ، ۹۷۸ سپهسالار ۳: ۱۳۳

۲ ــ شرح‌حدیث‌کنت‌کنزاً مخفیا (ص ۲۳ ــ ۲۸ دفتر)

ازنجم‌الدین خیوقی رازی (م ــ ۶۱۸)

آغاز: الله لااله الاهو درود بیحد بـرآن ظهور که مشهود است و مقصود صفات است ،

ندارم روا بـا تو از خویشتن که گویم تویی باز گویم که من

چون آن گل نازك درگلشن بی‌نشانی... تا گـاه مشاطه قضا از خلوتخانه کنت کنزاً مخفیا سربر کرد ،

پـایـان موجود : وآن دراشارت ماند هیهات هیهات اگر مؤمن وعارف‌و موحد ... مارا چه واگر منافق ومشرك ماراچه ،

۳-جواهرنامه (ص۲۹ - ۱۲۹دفتر)

ازمحمدبن منصور (نسخه‌ای‌دیگراست‌ازهمان کتاب‌شمارهٔ۵٦۸٤)این‌نسخه بخش اول دیباچه کتاب و نیز فهرست ابواب مقاله اول را ندارد

پایان: وسه‌تسو ازقلعی سی‌وهشت مثقال ونیم باشد والله اعلم بحقایق‌الامور

[۵۶۹۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۱ ـه . عنوانها بشنگرف شماره دوم از صفحه ۲۳ دراغلب صفحات‌آسیب موریانه خوردگی دیده میشود .

قطع : رقعی ۱۲/۵ × ۲۰/۵ سانتیمتر ، جلد : تیماج مشکی یك‌لا ، صفحات: ۱۳۰ سطور : ۱۵ ، کاغذ : اصفهانی ضخیم ، شماره ثبت قدیم : ۶۱۸۵۳ ، جدید : ۸۲۵۲ .

وامق وعذرا **(فارسی)**

از ظهیرالانام میرزا ابراهیم کرمانی متخلص به ظهیر (ق ـ ۱۲ ه).

این‌ظهیر همان شاعر است که مثنوی مجمع‌البحرین (یا مجموعة البحرین) راکه نظم یك داستان هندی است بنام قصه مهر و مـاه (یا:مدن ومالت و منوهر) در ۱۱٦۲ سروده .

ظهیر تخلص شاعـری دیگر نیـز هست که در ۹۲٤ درگذشته و نامش حسن‌بن ناصرالدین است .

نویسنده کتاب حاضر در دیباچه میگوید « نخست در ایام جوانی داستان وامق وعذرا را به‌نظم سروده وپس ازسالها درروزگارپیری درکرمان به خواهش دوستان آن داستان را بصورت نثردرآورده‌است» .

اما دراین نثرنیز ازابیات مثنوی خود که بروزن‌خسروو‌شیرین نظامی‌است بسیاردرج کـرده است . ازجمله اشعاری که درپایان داستان آورده وتخلص او را دارد این بیت است :

ظهیر ازاین سخن کن دست کوتاه — تو نیـز از ایـن بدانـی حاشی‌الله

پس ازپایان داستان خاتمه‌ای دارد ودرآن ازابیات اهلی، بابا فغانی‌وحافظ و سروده‌هـای خویش میآورد . درپایان خاتمه مناجاتی است منظوم ازخودظهیر در وزن مثنوی وامق وعذراء وشاید خود خاتمه همان مثنوی باشد. ظهیر کرمانی دردیباچه مبسوط این کتاب اززندگی‌سخت خود در کرمان بااختصاریاد وازمردم آن‌سامان‌شکوه‌ها کرده‌است وشمه‌ای ازآن درسطورزیر بچشم میخورد .

از وامق و عـذرای ظهیر کرمانی (نظم ونثـر) در تراجم ذکری یـا در فهرستهـا نسخه‌ای ندیدم مگریك نسخه ازآن که در کتابخانه آقای رکن‌الدین همایون‌فرخ‌است‌ذریعه۹ : ٦٦٠ و۱۹: ۲۸۳ آستان‌قدس۷:۷۲۵ (مجمع‌البحرین)

آغاز: حمد بی حد وثنای بی‌عد مخصوص‌صانعی... اما بعد چنین گویدسخن سنج الفاظ ومعانی ... ظهیرالانامی میرزا ابراهیم کرمانی که چون در بهارعالـم جوانی واواسط ... زندگانی... داستانی درعشق بازی وامق وعذرا ... بتکلیف‌یکی ازعزیزان دررشته نظم کشیده بودم وسالی چند بعد ازآن از پریشانی احوال ... درگوشهٔ انزوا بسر برده ... خصوص بلدهٔ کرمان که اورا ازسخن کسادی دردکان نامرادی‌مانده روی بازارندانسته ... چه سخن تواند گفت .

چوخود پـا بسته کرمان زمینم | اگر نالـم سزای صـد چنینم
زافلاس‌آن چنان فرسوده جانم | که در دارالامـان در الامـانم
مگو دارالامـان دارالمساکین | متـاع غنج پیچد در دکاکین
گروهی بینم از خود بینواتـر | بزرگ این دیار از من گداتر

درچنین ایامی ازملتمس یاران همنفس ... مأمورشده‌ام که اوراق پریشان منظوم‌مذکوررا منثورسازم .

پایان داستان (پیش ازخاتمه) :

سخن پردازرا ازعشرت ایام | حکایت را بدینجا داد اتمام
کسی‌دیگرپس‌ازاین‌داستانی | نداد از وامق وعـذرا نشانی

والعلم عندالله والله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب ... الی‌یوم‌الحساب

آغاز خاتمه: لله الحمد والمنه که بتوفیق حضرت حق.. وامق وعذرا باتمام رسید.

پایان کتاب: (بیت‌های آخر مناجات) :

سخن بندان مرا اندر کمین‌اند ز گلزار ریاضم خوشه چین‌اند
بمن از نصرت خویش ای خداوند زبان نکته گیران را فروبند
ظهیرا بس کن این هرزه درایی زبان بندی و خاموشی فزایی
در این بستان مشو چون گل پراکند چو غنچه درخموشی دم فروبند

اللهم استجب دعوتی . . واحلل عقدة من لسانی یفقهوا قولی... الی یوم القیامه

[۵۶۹۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق (بشیوه هندی) قرن ۱۲ عنوانها و عبارات تازی بشنگرف صفحات مجدول بهلاجورد وشنگرف درحاشیه صفحه۳ یکی ازغزلیات سعدی باقلم دیگر کتابت شده و در برخی ازدیگر صفحات حاشیه‌هایی دیده میشود .

قطع :وزیری ۱۵/۵×۲۴/۵ سانتیمتر، جلد : تیماج قهوه‌ای سجاف عطف پارچه سبزصفحات : ۴۴۴ ، سطور : ۱۴ ، کاغذ : هندی ضخیم ، شماره ثبت قدیم : ۶۱۸۵۴ ، جدید ۸۲۵۳ .

انوار سلیمانی (فارسی)

ازعباس مولوی (م‍-۱۱۰۱)نسخه‌حاضر مطابق شمارۀ۱۸۲۲دانشگاه است.

این کتاب شامل احتجاجات پیغمبر(ص) وائمه‌شیعه(ع)ومناظرۀ علماء بافرق مختلف ومخالفین فرقه‌امامیه‌است .

مؤلف درزمان شاه‌سلیمان‌صفوی‌میزیسته و کتاب حاضر رادرسال ۱۱۰۱-ه باتمام رسانده وبنام شاه سلیمان آنرا انوارسلیمانی نامیده است .

ذریعه ۲:٤۲۹ دانشگاه شمارۀ ۱۸۳۲ و ٢٤/١٥ فهرست سپهسالار ۳ :۲۱۳

کتاب حاضر دارای ٦۲ فصل است تدوین گردیده : بااین‌عنوانها- که‌مؤلف خود دردیباچه آورده‌واینک بااختصارنقل‌میشود .

فصل ۱: حاضر بر مناظره نبی اکرم (ص) با اهل ادیان خمسه .

» ۲ـ مناظرهٔ حضرت علی (ع) با مهاجر و انصار و مناظـره در باب فدك با ابوبکر و ...

فصل ۳ : مناظره امام حسن مجتبی (ع) با معاویه واحزابش در انکار آنان .

فصل ٤ : مناظره امام حسین (ع) با عمر بن خطاب .

فصل ٥ : » امام زین‌العابدین (ع) با پیرشامی و مناظره با ابوحنیفه .

فصل ٦ : » مناظره امام محمد باقر(ع) با نافع بن ازرق وحسن بصری.

فصل ۷ : مناظره حضرت صادق(ع) با ابوشاکر زندیق و زندیـق دیگر در اثبات صانع .

فصل ۸ : مناظره و مکالمـه حضرت کاظم (ع) بـا هرون الرشـید و ابوحنیفه کوفی .

فصل ۹ ـ مناظره حضرت ابوالحسن علی بن موسی‌الرضـا (ع) در مجلس مأمون بااهل ادیان مختلف .

فصل ۱۰: مناظره وجواب دادن حضرت رضا سؤالات مأمون را .

فصل ۱۱: » امام جواد (ع) با یحیی بن اکثم درمجلس مأمون در حضور بنی عباسیه .

فصل ۱۲ : مناظرات حضرت امام علی النقی الهادی(ع)با اشراف بنی‌عبـاس و بنی هاشم .

فصل ۱۳: مناظرات حضرت امام عسکری .

فصل ۱٤: درذکر مکالمه حضرت بقیةالله مهدی (ص) .

فصل ۱۵: مناظره مفید بـاقاضی ابوبکر سیار وشیخ معتزلی .

فصل ۱٦: مکالمه علی بن میثم.

فصل۱۷: مناظره مفید باکاتبی .

فصل۱۸: مناظره ومکالمه‌مفیدبا ابوعمروشوطی .

» ۱۹: مناظره هشام‌بن حکم‌باضرار‌بن عمروالضبی

» ۲۰: مناظرهٔمفید باورثانی وجواب وسؤال شیعه وسنی .

» ۲۱: مناظره مفیدوجواب‌اوبه‌اعتراض ابوالحسن خیاط .

» ۲۲: مناظره وجواب‌هشام‌بن‌حکیم‌به‌یحیی‌بن‌خالدومناظره‌اوبا عبدالله‌بن یزید درمجلس هارون‌الرشید .

فصل۲۳: در ذکر استدلال مفید رحمه‌الله برعدم بیعت حضرت علی (ع) باابی‌بکربن ابی‌قحافه .

فصل۲٤: مناظرهٔعلی‌بن میثم‌وجواب‌سؤالات مزدیرا.

» ۲۵: جواب مفید، نـواصب را درباب مصاحبت‌ابو بکربا پیغمبر(ص) در غارثور .

فصل ۲٦ : مناظرهٔمفیدوجواب او نواصب رادر استدلال فضل ابوبکر از دو حدیثی که‌منفردند .

فصل۲۷: جواب مفید به‌استدلال نواصب درامامت‌ابی‌بکر .

» ۲۸: مکالمه حسن‌بن‌فضال با ابوحنیفه کوفی واستدلال‌مفیدبرظلم‌ابوبکر وعمر نسبت‌بحضرت‌فاطمه زهرا(ع) .

فصل۲۹: جواب مفید سائلی را که ازآیه سؤال نمود.

» ۳۰: جواب هشام‌بن‌حکم سؤال مردی‌را از معنی حدیثی که عامه از حضرت امیرالمؤمنین (ع) روایت کرده‌اند .

فصل ۳۱ : ذکر تحقیق شیخ مفید حدیث طیر را که در شأن حضرت امیرالمؤمنین‌علی علی(ع) عزصدور یافته .

فصل ۳۲ : جواب مفید به‌سؤال مردی، معتزلی‌دربارهٔغیبت‌امـام هادی (ع) نموده است .

فصل ۳۳ : جواب ابومحمد فضل بن شاذان سایلی را کـه از امامت حضرت امیرالمؤمنین پرسیده .

فصل ۳٤: مناظرهٔ مفید باابوبکر بن صرا .

» ۳۵: جواب شیخ مفید از امامت کردن ابوبکر در نماز.

» ۳٦: فتوای شیخ مفید درمسئله فقهی .

» ۳۷: جواب مفیدوفضل بن شاذان حدیث مخالفین را .

» ۳۸: قول فضل بن شاذان ومفید دربارهٔ کریمه (والوا الارحام بعضهم اولی ببعض) .

فصل ۳۹ : جواب سید عزالدین سنی متعصبی را که انـکار کرامات حضرت امیرالمؤمنین علی(ع) میکرد.

فصل ٤۰: مناظره شیخ مفید در قول عباس بن عبدالمطلب .

» ٤۱: جواب شیخ مفید اعتراض یکی از مخالفین را در غیبت امام زمان.

» ٤۲: مناظره هشام بن حکم درمجلس یحیی بن خالد برمکی.

» ٤۳: مناظره هشام بن حکم باعبیدالله بن عبدالله که یکی ازفضـلای اهل خلاف بوده در بصره .

فصل ٤٤: مناظره سعد بن عبدالله علقمی .

» ٤۵: مناظره علی بن بابویه القمی .

» ٤٦: » » »

» ٤۷: در تحقیق ایمان ابوطالب.

» ٤۸: مناظره شیخ مفید باعلی بن عیسی الرمانی .

» ٤۹. » » بامشایخ بنی عباس.

» ۵۰: در ذکر اجوبهٔ سیدحسن بن سیدراجو .

» ۵۱: در ذکر مجلس اول مناظره ابن ابی جمهور لحساوی بافاضل هروی.

» ۵۲: درذکر مجلس دوم » » » » » »

فصل٥٣: درذکر مجلس سوم » « « « «

فصل٥٤: در ذکر استدلال علماء ماوراءالنهر بر کفر گروه‌شیعه.

فصل٥٥: در ذکر جواب مولانامحمد رستمداری استدلال علمای‌ماوراءالنهر را و کفر ایشان‌را ثابت کردن .

فصل٥٦: مناظره مأمون‌عباسی باچهل‌نفر علمای اهل‌تسنن.

» ٥٧: مناظره شیخ حسین بن‌عبدالصمد (پدر شیخ‌بهاءالدین محمد عاملی بایکی از فضلای سنی درشهرحلب .

فصل٥٨: مناظره قاضی زادهٔ کوهرودی با قاضی زاده اوزبـك در مجلس شاه عباس .

فصل٥٩: مجلس اول مناظره یکی‌ازسادات عالی‌نسب که اورا شاه فتـح‌الله مینامیدند در مدینه، بایکی از فضلای سنی‌مذهب.

فصل٦٠: مجلس دوم مناظره شاه‌فتح‌الله باهمان سنی دربلاد هندوستان.

فصل٦١ـ مناظره مؤمن‌الطاق

فصل٦٢ ـ در ذکرحکایات عجیبه .

آغاز : حمد بیحد وثنای بیعد حضرت صانعی را که اصناف مخلوقاترا از تنگنای ظلمتکدهٔعدم‌بفضای روشنایی وجود رسانیده و نوع انسانرا خلعت ولقد کرمنا بنی‌آدم پوشانید.

انجام : دوام‌ایندولت راازجانب حق ودود عزا سمه طلب نماید کاتب افزوده. قدوقع‌الفراغ من‌تسوید ... تراب اقدام عبادالله فی‌یوم‌الخمیس ، ششم شهرمحرم الحرام ۱۲۱۰ .

[٥٦۹۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۲۱۰ ـ هـ فصول وعناوین بشنگرف . چند فصل از وسط افتادگی دارد وسفید مانده برك آخر وصالی شده ة

قطع‌رحلی ۲۰ × ۲۹ جلد: تیماج‌تریاکی ساده‌ضربی‌صفحات ٤۸۰ سطور ۱۹ کاغذفرنگی سفید شماره ثبت‌قدیم ٦۲۰۲۸ جدید ۸۳۷٥

کافی (عربی)

ازمحمدبن یعقوب کلینی ، این نسخه بخش اخیر کافی (روضه) است .

ذریعه ۱۳۰۲:۱۷:۳۰۲: ۲۴۵ مجلس ۱۰: ۲۷۵۲۴۵ ، ۳۲۶

مزیت نسخه حاضر آن است که بخط مولی صالح مازندرانی است واو اصلاحات و یادداشتهای سودمندی درحواشی نسخه‌دارد. یك فقره حاشیه‌مفصل نیز (که‌سراسر کنار یك‌صفحه را فرا گرفته) بخط محمد سعیداست اما به نقل ازمولی صالح مازندرانی .

آغاز نسخه : ان‌استطاعواصدوکم من الحق ... وایاکم ان تزلقواالسنتکم بقول‌الزور .

پایان : حتی یبعث‌الله‌عز وجل رجلامنا یعمل بکتاب‌الله‌لا یرین‌منکرا الاانکره .

[۵۶۹۳]

نسخه‌ایست بخط محمدصالح‌بن‌احمد(مؤلف)مورخ ۱۰۴۲ ه که‌درمشهدنوشته‌شده‌نسخه‌فاقد آغاز عنوانها بشنگرف سقطات در‌حواشی جبران و برخی از صفحات پاره‌است‌اغلب برگها آثار موریانه‌خوردگی‌داردبرچندبرگ‌اضافی پایان‌نوشته‌های‌پراکنده از جمله دستور چندختم‌وباب ۱۸ ازیك کتاب‌پزشکی باقلم‌دیگر نوشته در ذیل نسخه کسی‌نوشته «تمام‌کتاب بخط ملاصالح میباشد»

قطع نیم‌خشتی ۱۰/۵ × ۲۰ سانتیمتر جلدمشمع بنفش‌عطف وگوشه تیماج‌مشکی صفحات ۳۱۴ سطور ۲۳ کاغذ اصفهانی شماره‌ثبت قدیم ۶۱۸۵۶ جدید ۸۲۵۵

دستور زبان‌ترکی (فارسی)

از عبدالعلی بن میرزافضلعلی خلخالی ساکن تبریز. وی که دردوران ولایت عهد مظفرالدین‌شاه درتبریزواز نزدیکان او بوده این کتاب‌را به خواهش میرزا رضا پیشکار «وزیر درخانه مبارك ولیعهد» درقواعد زبان ترکی‌نوشته‌ودردیباچه جداگانه رساله،ازمظفرالدین‌شاه ومیرزا رضا به‌تفصیل یاد میکند .

دستور مختصر وسودمندی است برای‌فراگرفتن قواعد ترکی ومؤلف‌آنرا (بعذرهایی که درآخررساله‌آورده)باشتاب فراوان‌پایان داده

دراوایل‌رساله وعده‌داده است که کتابی‌منظم‌و«بقرارسایر کتب‌لغت» بنویسد.

آغازديباچه : بسمله شكر وستايشى تحفه‌درگاه كريمى است كه مراد همه قيود ومواد ... رشحهٔ قطره‌ايست .

آغاز رساله : بسمله بعدازحداحد ومدح احمد ... عرض ميشودكه كلمات لغت ترك چون‌كلمات لغت عرب برسه گونه است اسم وفعل وحرف اصول افعال زبان‌ترك برچهارقسم‌است...واسم بر دوقسم‌مصدروغير مصدر...مصدرتركى‌مصدرآنست كه درآخرش لفظ ملك‌ياماق ياماخ باشد بنابه‌اصطلاح تبريزيان كه آنها... بعوض كاف وقاف همه‌جا به‌خاء تلفظ‌ميكنند .

پايان : چونكه اين كتاب محقررا چنانكه در ديباچه محرزگرديدتحفهٔ حضورفيض گنجور ... خواهم كرد ولهذا بايد دراين‌عبارت ختم كنم ... اگر چه حقير وعده كردم كه ازحروف مركبه هم فصلى بنويسم ليكن از اين طرف غربت وپريشانى وازيكطرف‌ماه رمضان... ننوشتن‌راصلاح ... دانسته... اتمامشان‌درآتى اززمان مسئلت دارم... تممت‌هذاالمحررالمبددفى‌ليلةعيدالفطرالمسدد... سنةتسع وثمانين وماتين‌بعدالالف .

[۵٦۹۴]

نسخه‌ايست بخط نستعليق محمدعلى منشى مورخ ۱۲۸۹ هـ - همه‌صفحات مجدول بزر ولاجورد وشنگرف وكمندقرمزعنوانها بشنگرف كاتب درذيل نسخه گويد

«حسب‌الحكم سركاربندگان‌پناهى‌دام‌مجده‌العالى‌تحرير گرديد .... على‌يد احقرالخدام ... محمدعلى المنشى سنه ۱۲۸۹»

قطع رقعى ۱۱ × ۱۷٫۵ سانتيمتر جلد تيماج مشكى صفحات ۱٦۲ سطور ۱۱ كاغذ فرنگى شكرى ضخيم شماره‌ثبت‌قديم ٦۱۸۵۷ جديد ۸۲۵٦

عقدالكساءفى‌فقه‌النساء

(فارسى)

=عقدجنان درفقه‌زنان از شيخ‌على‌بن‌شيخ حسين كربلائى(قرن ۱۱ـهـ) در مسائل شرعى واحكام ضرورى‌فقهى‌متعلق‌به‌زنان‌بااشارتى اندك‌به‌ادله‌واقوال،داراى

یك‌مقدمه وچندفصل ویك خاتمه. وی‌این کتاب رابرای شاه‌سلیمان صفوی نوشته ودردیباچه به‌تفصیل ازاویاد میکند.

آغاز: الحمدلذی الجلال والاکرام ... وبعدچون همگی همت خیرامنیت همایون اعلی ...

پایان: ونیکوکن صحبت اوراتاگوارا شود معیشت وزندگانی برتو.

[۵۶۹۵]

نسخه‌ایست بخط‌نسخ‌قرن ۱۲ـه صفحه‌اول‌دارای‌سرلوح‌مرصع ومذهب صفحات‌دارای‌جدول بزرولاجورد وشنگرف عنوانها نیزبشنگرف کنار دوبرگ اول وبرگ‌آخر وصالی شده کنارچند برگ اول‌آسیب موریانه‌دارد پشت‌برگ آخرچندتاریخ تولداست‌همه ازقرن ۱۳ـه

قطع خشتی ۱۴٫۵×۲۱ جلد مشمع مشکی عطف‌مشمع ازنوعی دیگر صفحات ۲۵۶ سطور ۱۴ کاغذ اصفهانی شماره‌ثبت قدیم ۶۱۸۵۸ جدید۸۲۵۷

الرسالة‌العلیه فی‌الاحادیث‌النبویه (فارسی)

ازمولی حسین واعظ کاشفی(م۹۱۰) این کتاب شرح چهل حدیث و دارای هشت‌اصل است فهرست اصلها درمجلد ۶این کتابخانه یادشد.

مجلس۶:۳۱دانشگاه کشف‌الظنون:۸۷۸نسخه‌حاضراندکی‌ازدیباچه‌راندارد)

آغازموجود: الی‌الشحر نمایدامانکته‌واضحه‌ان‌الهدایاعلی مقدارمهدیها.. مسمی شدبه‌الرساله العلیه.. این‌است فهرست اصولات.

پایان: بهرساعتش دولتی تازه ده ـ چو دولت دهی بیش‌از اندازه ده

[۵۶۹۶]

نسخه‌ایست بخط‌نسخ بدری مورخ ۱۰۳۱ ـ ه عنوانها وخط‌بالای عبارات تازی بشنگرف کنار چند برگ‌اول وآخر وصالی دارد و آلوده وچرکین است. ذیل رقم‌کاتب تاریخ ۱۱۶۵ الحاقی است

قطع خشتی ۱۵ ۲۰ سانتیمتر جلد تیماج عنابی پررنگ صفحات ۳۵۸ سطور ۱۲ کاغذ اصفهانی شماره‌ثبت‌قدیم ۶۸۱۵۹ جدید ۸۲۵۸

شرح دیوان خاقانی (فارسی)

ازمحمدبن داودبن محمد شادی‌آبادی (درنسخه حاضـر آنرا دلشادآبادی کرده‌اند) . وی ابیات مشکل خاقانی را شرح وتفسیر کرده است ونخستین بیت که شرح کرده این است .

دل من پیرتعلیم است ومن طفل زبان دانش ...

مجلس ۲ : ۲٤۱ (نسخه نامرتب) ٤۹۲:۳ ادبیات:۳۳۳ دانشگاه شمارهٔ۲٤٦۱ فهرست رضوی ۶۰۹:۷ ـ ۶۱۰ .

آغاز: جواهرزواهرسپاس بیقیاس نثارحضرت صمدیست ... شارح این‌قصه محمدبن داودبن محمد دلشادبـادی (کذا) . . . دل من پیرتعلیم است . . .بدانکه دل نفس ناطقه راگویند که روح انسان است .

پایان: ازخوان عنکبوت میپرد وبالا برمیآید وبرپرسبزاورنگ‌سرخ‌است.

[۵۶۹۷]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق نصرالله‌بن مشهدی علی مورخ ۱۲٤۹ ـ ه عنوانها بشنگرف‌صفحه اول ودوم وسوم مجدول بزربرگ اول اندکی منـدرس است برکناربرخی ازصفحات حاشیه‌هایی مدادی ازیکی ازمطالعه‌کنندگان فاضل نسخه دیده میشود

کاتب نسخه را «بجهة مخدومی مطاعی میـرزا مهدی خلف ارشد مصطفی بك‌لله باشی» نوشته است

قطع : وزیری ۱۵ × ۲۳/۵ سانتیمتر، جلد : تیمـاج زرد با ترنج ونیم ترنج، صفحات : ۲۷٤ . سطور : ۲۰ . کاغذ : فرنگی . شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۱۸۶۰ جدید : ۸۲۵۹

تاریخ پادشاهان عجم (فارسی)

= مجمل‌التواریخ ازمحمدابراهیم بن اسماعیل .

مجمل تواریخ پادشاهان ایران است از کیومرث تا شاه صفی اعداد ورقمها به سیاق وتألیف‌درنیمه‌قرن ۱۱ ـ ه است .

درذیل همه صفحات ، مهری بیضی با سجع «عبده محمد ابراهیم‌بن اسماعیل» زده

شده و بنظر میرسد نویسنده کتاب او باشد. نویسندهٔ این تاریخ ریزه‌کاریهای جالب و نکته‌های تاریخی سودمند در این کتاب خود گنجانیده و نیز روشی خاص و غریب دارد. از عنوانهایی که بالای تمام صفحات طرف چپ تکرار شده بطور خلاصه چنین فهمیده میشود که کتاب دارای هفتاد «مجمل» پنجاه و هفت «حرف» و چند «دفعه است». مؤلف در ذیل تاریخ شاه اسماعیل اول، فهرست اسامی سادات، فضلا و شعرای معاصر آن پادشاه را یاد میکند و القاب «مولانا» «قاضی» یا «امیر» را بالای نامها چنان مینویسد که در نظر اول شبیه به اعداد سیاق است. اینك آن فهرست:

سادات عظام و فضلاء کرام و شعرا که معاصر آن حضرت بوده‌اند:

صدرالدین محمد ـ غیاث‌الدین منصور ـ جلال دوانی ـ نورالدین سعید ـ ابویزید ـ شرف‌الدین علی ـ عبدالله ـ اهلی شیرازی ـ نعمة‌الله ثانی ـ تاج‌الدین کرمانی ـ میرحسین یزدی ـ غیاث‌الدین محمد ـ توانا اصفهانی ـ قوام‌الدین حسین ـ معزالدین محمد ـ نورالدین ـ اسمعیل شنب غازانی ـ عبدالوهاب ـ صفی‌الله ـ مسافر ـ مسیح ـ بغدادی ـ عبدالصمد ـ بیك قناد ـ علاءالدین ـ حسین ـ ابراهیم علی ـ محمد ـ زین‌الدین علی ـ نعمة‌الله حلی ـ ضیاءالدین ـ نورالدین عبدالله ـ دهکی ـ شهیدی ـ شمس‌الدین محمد ـ جعفر ـ قاسم نورعلی ـ قوام‌الدین شمس‌الله بن علی ـ بهاءالدوله ـ امیری ـ رکن‌الدین محمد ـ قاسم نجفی ـ سلطان حسین ـ شمس‌الدین علی سبزواری ـ ابوالقاسم ـ جعفر ـ زاده محمد ـ علی اکبر ـ غیاث‌الدین محمد ـ محمد مولوی ـ نظام‌الدین علی استرآبادی ـ علاءالدوله ثانی ـ ابوالحسن رازی ـ کمال‌الدین حسین ـ عبدالحسین مصری ـ سید احمد قاسم ـ محمد مؤمن ـ عبدالمؤمن ـ خاطر واعظ ـ نظام‌الدین بیك ـ نظام‌الدین احمد جیلانی.

فهرست، مجلس ٦: استوری ۱: ۱۲۷۱

آغاز: از تاریخ پادشاهان عجم که در مملکت سلطنت کرده‌اند از ابتداء

سلطنت کیومرث ... الی جلوس شاه‌عباس (گویا منظور شاه‌عباس ثانی است که پس از شاه صفی جلوس کرده است).

پایان: در لوی ئیل سنه ۱۰۴۹ ییلاق و غشلاق در دارالسلطنه اصفهان واقع شد ... ودر سنه ۱۰۵۰ نواب رضوان جایگاه همایون بعزم یورش دارالقرار قندهار .. در ..کاشان مریض شد بتاریخ ... ۱۸ صفر.. . انتقال فرمودند. مدت سلطنتش بیست و دوعام (بسیاق) و ۷ ماه.

[۵۶۹۸]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۱ ـ ه صفحات مجدول بزر ولاجورد وشنگرف کنارچند برگ اول و آخر وصالی شده برسه برگ اضافی آغاز نسخه چند یادداشت تاریخی کهنه و نو دیده میشود.

قطع: وزیری ۱۶ × ۲۷ سانتیمترجلد: تیماج قهوه‌ای صفحات: ۱۴۴ سطور: گوناگون

کاغذ: اصفهانی شمارهٔ ثبت قدیم: ۶۱۸۶۱ جدید: ۰۸۲۶۰.

مجموعه **(فارسی)**

این مجموعه‌دارای دو رساله‌استویك مناجات نامه:

۱ـ لوایح (ص ۲ـ۴۹ دفتر)

از عبدالرحمن جامی.

مجلس ۲: ۴۲۴ـ۴۲۵، ۱۰۹:۱۰ و ۹۹۰ دانشگاه ۳: ۴۸۸ مشار: ۱۳۴۶.

آغاز: الهی لااحصی ثناء علیك ...

پایان: خود دوش که‌مرغ رام را دم برسی.

۲ـ تحفةالوزراء (ص ۵۰ـ۵۸ دفتر)

= چهل باب از جلال‌الدین محمداصفهانی.

این رساله کوتاه دارای چهل باب و هر باب دارای چهار پنداست که ـ (بنوشتهٔ دیباچه رساله ـ «حکماازکتب قدما اختیار کرده‌اند».

این رساله همان است که به سال ۱۲۸۲ در ایران چاپ شده و نیز همانست که درصفحهٔ ۴۸۰ ـ ج ۳ ذریعه و نسخه دیگر آن درفهرست دانشگاه بشمارهٔ ۲۸۳/٤ معرفی شده لیکن آغاز نسخه حاضر (و نسخه دانشگاه) با آن آغاز که درذریعه نقل شده متفاوت است و این اختلاف تنها بدلیل وجود دیباچه‌ایست که در نسخه منقول عنه صاحب ذریعه وجود نداشته یا نقل نشده.

فهرست دانشگاه ۳ : ٦۵٦ ذریعهٔ ۳ : ۴۸۰ و ۴۷۰ مشار : ۳۷۳

آغاز: الحمدلله رب‌العالمین . . . اما بعد این کتاب مشتمل است بر آنکه حکما از کتب قدما اختیار کرده‌اند وفواید بسیار در ضمن هرحرفی مرقوم . . و این رساله مسمی است بتحفة الوزراء و منسوب است بچهل باب و بهر باب چهار فضیلت . . باب اول در آنکه چهارچیز پادشاه را نگاهدارد ...

پایان: باب چهلم در اینکه چهار چیز اصل سعادت دو جهانی و مرادات جاودانی است . شفقت‌برخلق خدا حق سبحانه توفیق رفیق کناد .

۳ـ مناجات (ص ۵۸ـ۵۹ دفتر)

انشاء محمد حسین کاتب دفتر (ظاهراً) .

آغاز: الهی تو از ضمیر همه آگاهی عالم السر والخفیاتی...

[۵٦۹۹]

نسخه ایست بخط شکسته نستعلیق محمد حسین مورخ ۱۲۵۲ هجری صفحه قبل دارای سرلوح مرصع ومذهب وحاشیه دوصفحه باگل و بوته زرین نقاشی وبین سطور طلاکاری شده صفحات دارای‌جداول باقلم، درون جلد گل‌نرگس نقاشی شده .رقم‌کاتب‌درذیل‌شماره۲موجود است

قطع : رقعی ۱۰ × ۱٦ سانتیمتر ؛ جلد : روغنی گل وبوته دار ؛ صفحات : ٦۰ ؛ سطور : ۱۱ ؛کاغذ : فرنگی آهار مهره شده ؛ شماره ثبت قدیم : ٦۱۸٦۹ ؛ جدید : ۸۲٦۱

محرق‌القلوب **(فارسی)**

محرق‌القلوب‌ازمولی مهدی‌بن ابی‌ذر نراقی (م۱۲۰۹) مقتلی است دارای دو مقدمه وبیست مجلس.

مشار :۱۴۰۳ دانشگاه ش ۲۴۸۰ و ۵۰۳۹حقوق۱۸۴

آغاز حمد وسپاس بینهایت تحفه بارگاه حکیمی است ...

پایان که عدمی ازبرای اومتصور نیست .

[۵۷۰۰]

نسخه ایست بخط نستعلیق بسیار زیبای علی‌اصغر مورخ ۱۲۴۳ ـ هـ ؛ دارای یك‌سرلوح مذهب ومرصع همچنین حاشیه صفحه ۱ـ۲ نسخه مذهب ومرصع‌است‌وبین‌السطور طلاانداز‌ی‌شده ؛ صفحات دارای کمند و جدول بقلم لاجورد است و شنـگرف و طلائی ؛عنوانها بشنگرف

قطع : رحلی۱۹ × ۲۸/۵ سانتیمتر ؛ جلد : تیماج مشکی‌ابری‌باترنج ونیم ترنج ولچکی طلائی گل بوته‌دار درون تیماج قهوه‌ای. صفحات . ۴۲۸ ؛سطور : ۱۹ کاغذ : فرنگی سفیدآهار مهره ، شمـاره ثبت قدیم: ۶۱۸۷۵ ؛ جدید : ۸۲۶۲

جهانگشا **(فارسی)**

از :علاءالدین عطا ملك‌جوینی .

مقدمه محمد قزینی برچاپ‌اوقاف کتب فهرست مشار ۳۰۹

آغاز سپاس وثنای معبودی راکه واجب الوجود است .

پایان ونوروز عـالم افروز ازین‌کار بازیب‌وتزیین‌ یقطع دابرا لقوم الذین ظلموا والحمدلله رب‌العالمین .

[۵۷۰۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۲۷۵ ـ هـ عنوانها بشنگرف

قطع : رحلی بزرك ۲۱/۵ × ۳۴ سانتیمتر. جلد : روغنی زمینه طلائی حاشیه سرخ و سبز و مشکی . عطف تیماج قرمز درون تیماج سرخ صفحات : ۲۲۶ . سطور: ۲۶ . کاغذ : فرنگی سفید . شماره ثبت‌قدیم: ۶۱۸۷۹ جدید : ۸۲۶۳ .

آتشکده **(فارسی)**

از: لطفعلی متخلص به‌آذر بیگدلی = تذکرهٔ شاعران

این کتاب‌باکوشش‌وتعلیقات‌دکترسیدحسن سادات‌ناصری‌درحال‌حالات‌است

فهرست مجلس ۲ : ۳۱۸۸ : ۱۳۸ ، ۱۰ : ۶۵۰ و ۱۶۱۹

آغاز در طرف حرم دیدم دی مغبچه‌ای میگفت ...

پایان : تهی زشخص توایوان فلك دوتا ازچیست .

[۵۷۰۲]

نسخه‌ایست ناقص بخط نستعلیق زیبای ملاعلی شیدای تویسرکانی مورخ ۱۲۳۷ - ه و در تویسرکان نوشته شده دارای یك سرلوح مرصع ومذهب صفحات مجدول باقلم آب وطلائی عنوانها بشنگرف کنار برگ آخر وصالی شده

قطع : رحلی ۱۸ X ۲۹/۵ سانتیمترجلد : روغنی گل وبوته کاری سجاف عطف وحواشی میشن سرخ درون قرمز . صفحات : ۵۲۶ سطور: ۲۳ کاغذ : فرنگی سفید آهار مهره‌دار شماره ثبت قدیم: ۶۱۸۸۰ جدید ۸۲۶۴

تذکرهٔ اسحاق **(فارسی)**

از اسحق بیك عذری بیگدلی (م۱۱۸۵) ترتیب اشعار آتشکده است

مجلس ۳ :۱۵۲ آستان قدس:۷ : ۱ـ۲

آغاز : تاجر عشقم بکف مایه‌وسودم وفا

تا که شود مشتری تا چه دهد در بها

[۵۷۰۳]

نسخه‌ایست بخط شکستهٔ تحریری بسیارزیبای میرزا محمدحسین شیرازی از قرن۱۳ ـ ه نسخه دارای سه‌سرلوح‌مذهب‌صفحات وابیات‌مجدول بزر وکمند زربن سامی‌وموطن‌شعرادردوسمت هربیت بشنگرف نوشته‌شده است درپشت برگ نخست چندبرگ یادداشت ازحسنعلی‌خان امیرنظام گروسی دربارهٔ کاتب نسخه‌هست

قطع:وزیری ۱۵ X ۲۵ سانتیمترجلد: تیماج قرمز باترنج وحاشیه‌طلائی ومشکی‌درون روغنی وبشمی بانقش گل‌نرگس طلائی صفحات : ۴۴۸ سطور: ۱۷ کاغذ: فرنگی آهار مهره شکری رنك شماره ثبت قدیم : ۶۱۸۸۱ جدید : ۸۲۶۵

نگارستان **(فارسی)**

از : قاضی احمدبن محمدغفاری

استوری:۱:۱۱۴ و ۱۲۴۰ مجلس ۱۰ :۱۳۷۱

آغاز :

ای طرازندهٔ بهارستان　　وی نگارندهٔ نگارستان

پایان :

چودرواقع نگارستان چین است　　ازآن آمد نگارستـان واقع

[۵۷۰۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق صفی درقرن «۱۲» - ه عنوانهابشنگرف پشت برگ نخست رقم کاتب ونیز چند یادداشت دیگراست (بنوشته کاتب نسخه‌حاضر) ازخطمولانا قطب‌الدین‌حنفی هندی نهروانی مفتی‌مکه استنساخ گردیده است تملك فرزندقزاده وسرکشیکچی‌زاده نیز درنسخه هست

قطع: خشتی ۱۳/۵ × ۲۰ سانتیمترجلد: تیماج‌قهوه‌ای دارای ترنج‌طلائی‌سجاف‌عطف پارچه مشکی صفحات : ٦٤٢ سطور : ۱۷ کاغذ : ترکی سفیدآهاردار شماره ثبت قدیم: ٦١٨٨٢ جدید : ٨٢٦٦

تجزیةالامصار وتزجیةالاعصار **(فارسی)**

تاریخ وصاف از عبدالله‌بن فضل‌الله وصاف الحضرة شیرازی (قرن ۸ ـ ه) در ۵ مجلد

مجلس ٦:٢:١٣٤ـ٦١٣٥ : ۲۰۰ ذریعه۳ : ۳۵۸ مشار:۳۵۸

عبدالمحمد آیتی تاریخ‌وصاف‌را تحریر کرده‌واین‌تحریر باحواشی وتعلیقات وفهرستها در مؤسسه بنیاد فرهنگ‌ایران بچاپ رسیده .

آغاز : حمد وستایشی که‌انوار اخلاصش آفاق وانفس را.

پایان وهذا دعاء لوسکت کفیته ـ لانی سئلت‌الله فیك وقدفعل .

[۵۷۰۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳ - ه . عنوانهابجوهر سرخ بعضی ازصفحات‌محشی‌وبرخی‌از حواشی‌تفسیر بمرکب وشنگرف نوشته شده‌است این‌نسخه‌راملاهدایةالله که خط ومهرش‌پشت‌برك اول موجوداست به‌ابوالفتح‌میرزا هبه کرده چندتملك‌دیگر دراین صفحه هست

قطع : رحلی ۲۰/۵ × ۳۰ سانتیمتر جلد : روغنی دارای ترنج ونیم ترنج وحاشیه گل و بوته‌دار درون روغنی سرخ بوته گل نرگس صفحـات : ۷۸۸ سطور: ۲۵ کاغذ: فرنگی‌آهاردار سفید شماره ثبت‌قدیم : ٦١٨٨٤ جدید : ٨٢٦٧

کیمیای سعادت **(فارسی)**

از امام ابوحامد محمد غزالی طوسی (م- ۵۰۵) ذریعه ۱۸ : ۲۰۱ کیمیای سعادت دارای چهار رکن و نسخه حاضر از رکن سوم است

مشار: ۲۶۴۶ مجلس ۲ : ۳۴۱ - ۳۴۳ دانشگاه

[۵۷۰۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمدزمان از قرن ۱۰ تا اوائل ۱۱ هـ این نسخه از آغاز رکن دوم کتاب است و دارای سه سرلوح مذهب (درسر آغاز هریك از رکن‌ها) نسخه متن و حواشی صفحات را فرا گرفته کنار چند برگ اول و آخر وصالی شده پس از پایان نسخه دعای احتجاب با خط دیگر بر دو صفحه نقل شد

قطع : نیم خشتی ۲۳ × ۱۲ جلد: تیماجی قرمز صفحات ۴۰۷ سطور ۱۵ کاغذ: سمرقندی شکری شمارهٔ ثبت قدیم: ۶۱۸۸۵ جدید ۸۲۶۸

شرح دیوان انوری **(فارسی)**

از میرزا ابوالحسن فراهانی حسینی (ص- ۱۰۴۰) در دو بخش ۱- شرح قصائد ۲- شرح مقطعات او در پایان شرح قصائد از وجود اغلاط در آن چنین پوزش میخواهد. «چون اول تألیفی است که در اوائل سن توجه به ترتیب آن گماشته و بواسطه بعضی موانع که لازمهٔ ایام جوانی است فرصت تفحص و استکشاف وعرض کردن بر یاران صاحب انصاف نداشته‌ام و پیش از آنکه من راضی به انتشار باشم منتشر شد خطاهای این کثیر الخطارا بذیل اصلاح بپوشند»

نسخه‌های این شرح (بخش قصائد که خود سنجیده‌ام)بسیار مختلف است . چنانکه دیباچه نسخه شماره ۱۳۴۷ دانشگاه با نسخه حاضر و نسخه شماره . . مجلس تفاوت کلی دارد و نیز در شرح ابیات (که قسمتی از اواخر آن در فهرست دانشگاه نقل شده) ، نسخه دانشگاه اضافات واغلاطی دارد که در نسخه حاضر نیست، نسخه شماره ۲۳۳ دانشگاه(که در فهرست آقای منزوی معرفی شده) قسمتی از دیباچه را ندارد اما از آنجا که دارد- و در فهرست نقل شده- پیداست که همانند نسخهٔ حاضر ست اما باز در شرح آخرین بیت از قصائد، دارای اضافاتی است که در نسخه حاضر و نسخه شماره ۱۳۴۷ دانشگاه نیست . فراهانی هرچند خود بوجود غلط در

شرح قصائد اشاره میکند ـ وانصاف را نسخه‌های این کتاب خالی از اغلاط وسستی وخامی جملات نیست ـ مگر اینکه نسخه حاضر از بسیاری از آن اغلاط خالی است وبجای آنها (خاصه در دیباچه) عباراتی پخته وتاحدی سلیس آمده وبنظر میرسد که فراهانی خود بعدها اصلاحاتی در آن بعمل آورده است.

ازجمله غلطها که در نسخه شماره ۱۳۴۷ دانشگاه هست ودر نسخه حاضر و نسخه شماره ۲۳۳ دانشگاه نیست، تفسیر کلمهٔ سطرلاب است (دراواخر بخش قصائد) که در آن نسخه پس از ذکر تفسیر بیرونی «به نقل از تفهیم که «سطرلاب آینهٔ نجوم است» چنین آمده «پس اسطر آینه ولاب ستاره باشد. سطرلاب یعنی ستاره» (فهرست دانشگاه ۸: ۳۶) واین جمله غلط ومشوش در نسخهٔ حاضر نیست.

مجلس ۲: ۲۳۸، ۳: ۴۸۳ دانشگاه شماره‌های ۱۳۴۷ و۱۹۷۲ و ۲۸۷۱ و ۳۸۳۹ و ۴۹۴۹ و ۵۲۵۵ دیوان هند شماره ۹۴۸ (ستون ۵۸۹، ج ۲) فهرست دانشگاه ج ۲: ۱۳۶ ادبیات ۳۳۱. بنگال: ۱۵۷

آغاز. سپاسی که ازروی خرد برذمه جمله خانوادهٔ امکان لازم است آنست که بفریب ادراك لاف ستایش یزدان پاك نزنند ... فهم رازش نکنم او عربی من عجمی ـ لاف مهرش چه زنم اوقرشی من حبشی شرائف الصلوة ... علیه وعلی اهل بیته الاطاهر. امابعد خامه جهان نورد این گوشه نشین بساط سخن ابوالحسن باآنکه برمرکب بیان سوار بود، باچندان سیاحت اقلیم خیال نمود که نعلین دوات ازپایش افتاد وآبله‌های قدمش سیاه شد بتازگی از شهرستان سخن میرسد پست وبلند الفاظ ومعانی طی کرده بسرچشمه فیض الهی پی برده غرائب شگرف وعجائب ژرف دیده، بحکم آنکه مسافرانرا ره آوردی درکارست شرح قصائد دیوان رفیع بنیان حکم نکته طراز.. اوحدالدین انوری.. ارمغان وارآورد تادرمذاق دوستان سخن رس وعزیزان صبح نفس خوشگوار آید.

گرچه پیشت نکرد کس تعریف

که مرا چیست پایه و مقدار

سخنم خود معرف هنر است　　　　چون نسیمی که آید از گلزار

امید که بزرگان بساط سخن خرده نگیرند و این بضاعت مزجاة را درپذیرند...
پنهان نماند که چون بسیاری از شاهدان ابیات این کتاب از نقاب خفا خلیع العذار بود . . به شرح ابیات مشکله قناعت نمود و بعد از فراغ از شرح اشعار معضله تفسیر لغات مشکله ابیات غیرمشروحه درهر مقام نمود به ترتیب طبیعی آن ابیات مگر جایی که لغات مشکلهٔ آن مقام سبق ذکر یافته باشد . . بازاین چه جوانی وجمالست جهان را...

پایان: تعلیم کسی را چیزی آموختن ومراد از تعلیم رسن تابی تعلیم رفتن وبرگشتن است دول بضم دال دلو آبی پر ، اینست آنچه بی تأویل (در نسخه دانشگاه بی تامل) درشرح قصائد برزبان قلم آمد توقع ازرأی صواب نمای صاحبان فطرت وفطنت که این نسخه بمطالعهٔ ایشان مشرف میشود آنست که چون اول تألیفی است که دراوایل سن . . . والسلام علی من اتبع الهدی .

[۵۷۰۷]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق (شیوهٔ هندی) مورخ ۱۱۰۵ ودراحمد آباد کتابت شده کنار برگ اول وصالی وسربرگها آثارموریانه خوردگی دارد

قطع : نیم‌خشتی ۱۳ X ۲٤ ج تیماجی سبز صفحات ۲۳۵ سطور ۱۵ کاغذ هندی شماره ثبت قدیم ٦۱۸۸۷ جدید ۸٫۲٦۹

تزوك جهانگیری　　　　(فارسی)

= جهانگیر نامه سرگذشت نورالدین جهانگیر پادشاه پسر جلال الدین اکبر شاه از پادشاهان سلسله تیموری هند وبقلم خوداو (۱) است .

در دیباچه میگوید «من چون میخواستم که بعدازمن ازز بان من یادگاری بماند به نوشتن این تاریخ مجمل اقدام نمودم» . این سرگذشت نثری روان و بدون تکلف دارد هرچند خوداو دربارهٔ این اثر چنین میگوید: «اگرچه درعبارت آرایی طبیعت کوتاهی دارد اما سخن صاحب تاج و دیهیم شگفتگی و اثری دیگر می بخشد» .

1-Oautobiographical

در پایان سرگذشت ، جهانگیر پندهایی دارد و پاره‌ای از بدیهای و خوبیها را برشمرده و نیزدرآن فهرست دانشهاوتاریخ پادشاهان‌ایران وپادشاهان تیموری هند (اجداد خویش) و نیز قصیده خود را که به جواب گویی قصیدهٔ معروف خاقانی «دل‌من‌پیر تعلیم است و من‌طفل‌زبان دانش» سروده‌یادمیکند .

وی‌پیش از ذکر قصیده میگوید « اگرچه دماغ یاری نمیکند که فکر شعـر توانم کرد ، چون طبیعت موزون است گاه‌گاهی به‌این شغل مشغول‌میشوم وبه‌شعر حقیقت آمیز چون طبعم پرراغب بود فکر جواب قصیدهٔ خاقانی کرده بودم دراینوقت در این تاریخ داخل‌ساختم تابنظر اصلاح استادان . . برسد » امر

قصیده جوابیه جهانگیر بس‌بزرگ‌است وچهارصفحه (نسخه‌حاضر) را فرا گرفته . اینك‌مطلع‌قصیده :

من وعشقی که‌یکدم نیستم بی‌حکم‌وفرمانش
اگر دل‌خواهد از من‌جان‌روان‌سازم‌به‌قربانش
نه هرطفلی توانـد کرد فهم رمز آیـاتش
نـه هر پیری برد پی بر اشارتهـای پنهانش

و آخـریـن بیتهای قصیده ایـن‌است :

سعادت نامها درطی این طومار مسطور است
به چشم عقل نیکو بنگرو آهسته‌تر خوانش
از اول کوس این دولت چوزد استاد خاقانی
که آمد غلغل تحسین زروم و شام و شروانش
.. درآخرطبع شاهنشاهیم گسترده‌آن خوانـی
که عقل خرده بینان عجم گردیده سحبانش
دری در دامن آخر زمان سفتم بدانگونه
که گوهر سنج معنی نقدجان‌سازد گروگانش

این‌پندنامه‌راجهانگیر،خودجزء سرگذشت بشماره‌یآورداماد‌رنسخهٔمادارای

عنوان جداگانه‌است (بدون بسمله و خطبه) و پیش از آن گفتاری از اعتمادالدوله در تقریظ پندهای جهانگیر و ستایش خود او نقل شده بااین عنوان .

« من کلام اعتمادالدوله در تعریف مظهر لطف اله جهانگیر پادشاه . چون طبع حضرت پادشاه سخن‌سنج.. درهروقت مایل است نصیحتی چند به بندگان با اخلاص خود فرموده‌اند» .

درفهرست کتابخانه دیوان هند چند نسخه ازتزوك جهانگیری (شماره ۳۱۱ ـ (۳۱ و م ۲۸۳) یادشده است .

فهرست اته(دیوان هند)۱: ۱۲۰و۱۵۳۳واستوری ۵۵٦

فهرست کمبریج:۱٦۹ـ۱۷۰ .

آغاز: ای نام توسر دفتر اسرار وجود نقش‌صنعت بردر و دیوار وجود ...

حمدبی‌غایت وشکر بی‌عنایت مبدعی را که به‌یك‌امر کن ... امابعد بررای....

روشن‌دلان . . پوشیده نماند که به‌جهت یادگارسر گذشت احوال خویش را پاره‌ای بیان میکنم . . بتاریخ هشتم جمادی‌الثانی سنه هزارو چهارده هجری صبح روزپنجشنبه بود .. دریك‌ساعت درشهر آگره‌درسن‌سی وهشت‌سالگی پادشاه شدم و به‌مبارکی برتخت‌مراد جلوس نمودم . . ولقب‌خود را نورالدین جهانگیر پادشاه و اسم جهانگیر شاه‌قراردادم و فرمودم که برروی زراین بیت‌را سکه کنند

سکه زد در شهر اگـره خسرو گیتی پناه
شاه نورالدین جهانگیر بن اکبر پـادشاه

. . . و من چون میخواستم که بعد از من اززبـان من یادگاری بماند به نوشتن این تاریخ مجمل اقدام نمودم . .

زخود یادگای گذارم به دهر	کزاو هوشمندان بگیرند بهر
به انصاف گویند تحسین من	که‌دردست داری توجان سخن
.. به نطق‌تو تانشر پیوند شد	زبـان زبـان آوران بند شد
.. نخستین‌سخن‌رابه‌نام‌خدای	خداونـد روزی ده ره نمای

.. همین دان درود رسول خدای بدان شیر حق شاه خیبر گشای

به هشت و سه فرزند آن شاه دین هزاران هزار آفرین آفرین

.. اول ذکر تولد خود را بیان میکنم .. پدرم جلال الدین محمد اکبر پادشاه را تا بیست و هشت سالگی فرزند نمیزیست ..

پایان (سرگذشت پیش از آغاز پندنامه): خبر آوردند که هزار و پانصد نفر مسلمان بود و سه هزار دیگر هند و بود که هلاك گشته بودند چون سرما نزدیك گشته بود... فرمودم تا نقارهٔ کوچ زدند و چشم زخمی که کشمیر را رسیده دشواری راه کشمیر است

آغاز پندنامه: پند نامه جهانگیری که فرزندان کامکار و مریدان .. دستور العمل خود ساخته سرمایه سعادت .. دانند اول بدانید که گیتی ناپایدار است

پایان: و جواهری که همراه است و پاره‌ای که بحضرت پیشکش کردم همه از تکلف خلیفه بغداد است احوال این است که بعرض رسانیدم و السلام علی من اتبع الهدی

[۵۷۰۸]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۱ـ ه (و بشیوهٔ ترکی) صفحه اول دارای سرلوحی مذهب و نقاشی شده است از همان دوران؛ کنار چند برگ اول و آخر و وسط نسخه وصالی و آلوده به لکه‌های سیاه و آثار رطوبت کهن است.

قطع: رحلی ۱۹/۵ × ۳۳ ج تیماجی قهوه‌ای باترنج و نیم ترنج دارای نقاشی برجسته ـ گل و بوته و سجاف عطف و حواشی مشکی صفحات ۲۹۳ سطور: . کاغذ سمرقندی شکری شماره ثبت قدیم ۶۱۸۸۹ جدید ۸۲۷۰

خطبة البیان **(عربی)**

متن خطبة البیان منسوب به علی (ع) است.

دیده شود همین فهرست شمارهٔ ۴۶۱۹.

[۵۶۱۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمد بن احمد زرین قلم بدون تاریخ. صفحات دارای جداول بقلم آب طلائی، آغاز افتاده، ضمیمه خطبه تعدادی از کلمات قصار علی (ع) نیز بخط کاتب نوشته.

قطع، خشتی ۱۶ × ۲۲ ج تیماجی یشمی صفحات ۲۳ سطور ۱۱ کاغذ: سمرقندی زرد و حاشیه سفید شماره ثبت قدیم ۶۱۹۹۷ جدید ۸۳۴۵

بیان **(فارسی)**

از سیدعلی محمد باب، بخشی است از بیان (نسخهٔ مفصل).

آغاز: الباب المذکور فی بیان ان‌العباد ... جوهر این باب آنکه سالکین سبل ایمان .

پایان. نغمة الورقاءفی‌سدرةالمنتهی فسبحان ربنا الاعلی .

[۵۷۱۰]

نسخه ایست بخط نستعلیق قرن ۱٤ـه آیات قرآنی؛ بشنگرف
قطع : رقعی ۱۲ × ۱۹ ، جلد : تیماج سرخ ضربی عطف قهوه‌ای صفحات : ۲۲٤، سطور: ۱۳ ،کاغذ فرنگی نباتی رنگ شماره ثبت قدیم: ٦۱۹۹٦ ، جدید: ۸۳٤٤

روضةالصفا **(فارسی)**

ازمیر خواندمحمدبن‌خاوندشاه .

مجلس ۲۵۷ ۱۰:٤۵۷ـ۳٦۱ و ۱۲۹٦

[۵۷۱۱]

نسخه ایست بخط نستعلیق کمال الدین حسین تبریزی ازقرن ۱۲ ـ ه ،آغاز (ازج ۱) افتاده عنوان‌شنگرف کنار چندبرگ آخروصالی دارد
قطع : رحلی بزرك ۲٤ × ۳۷ ج تیماجی قرمز صفحات ٤۵٤ سطورکاغذ اصفهانی ضخیم وسفید شماره ثبت قدیم ٦۱۹۹۹ جدید ۸۳٤۷

جنگ شعر **(فارسی)**

دراین جنگ شعرهایی از شاعران‌متاخر گردآوری شده .

[۵۷۱۲]

نسخه ایست بخط نستعلیق قرن ۱۰ ـ ه فاقدآغاز وانجام ودارای جداول زرین
قطع : خشتی ۱٤/۵ × ۲۲ ج روغنی صفحات ۲۰۸ سطور ۱۳ ؛کاغذ سمرقندی شکری شماره ثبت قدیم ٦۲۰۱۲ جدید ۸۳٦۰

گلستان **(فارسی)**

از شیخ مصلح‌الدین سعدی شیرازی .

[۵۷۱۳]

نسخه ایست‌به‌خط‌شکسته‌نستعلیق مورخ ۱۳۱۷؛ اغلب‌صفحات محشی است عنوان شنگرف
قطع : خشتی ۱٤ × ۲۰ ج مخمل بنفش سجاف، عطف وحاشیه تیماج قرمز ، صفحات ۳۰٦، سطور۸ کاغذ: فرنگی الوان شماره ثبت قدیم ٦۲۰۱۱ جدید ۸۳۵۹

جواهر الکلام **(عربی)**

ازشیخ محمدحسن نجفی‌اصفهانی(وصیت و نکاح) .

[۵۷۱۴]

نسخه ایست بخط نسخ قرن ۱۳ (درزندگی مؤلف) بریك برگ تازه‌دراول نسخه‌فهرست‌ابواب این مجلد ثبت شده‌وبرك اول کتاب ازنسخه افتاده ، تملك سیدشمس الدین اجـاق دراول نسخه دیده میشود

قطع : رحلی ۲۰ × ۳۱ ج تیماجی عنابی باترنج زرین و مهر «محمد حسینی» صفحات ۴۸۰ سطور ۳۱ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ۶۲۰۰۴ جدید ۸۳۵۲

المعجم (تاریخ....) **(فارسی)**

ازفضل‌الله بن‌عبدالله شیرازی

فهرست‌مشار : ۱۴۵۶ مجلس ۲ : ۱۵٤ دانشگاه۲ :...

آغاز. بسمله ان احق مایفتح به‌الکلام .

[۵۷۱۵]

نسخه ایست‌بخط نستعلیق وزیبا و کمی‌درشت مورخ ۱۲۵۰ ـ ه‌عناوین بجوهر سرخ‌کاتب نامی ازخود نبرده است ، چندبرك ازاول وصالی گردیده است ؛

قطع :رحلی۱۹ × ۲۹/۵ ، جلد :تیماج‌قهوه‌ای ضربی باترنج‌ونیم‌ترنج‌دورمنگنه،صفحات: ۴۲۶ سطور : ۱۰ ،کاغذ : فرنگی سفید رگه‌دار شماره ثبت قدیم ۶۲۰۰۵ ، جدید ۸۳۵۳ ،

الروضة‌البهیه(ج۱) **(عربی)**

شرح شیخ زین‌الدین عاملی ، شهیدثانی‌بر اللمعة الدمشقیه

[۵۶۲۱]

نسخه ایست بخط‌نسخ عبدالمطلب حسینی مورخ ۱۰۸۱ بیشترصفحات محشی است ، کنار دوبرك اول وبرگ اضافی آخر وصالی شده

قطع : خشتی ۱۷ × ۲۵ ؛ ج تیماجی قهوه‌ای سجاف عطف وگوشه تیماج قرمز روشن صفحات ۸۱۴ سطور ۱۷ کاغذ . اصفهانی شماره ثبت قدیم ۶۲۰۰۶ جدید ۸۳۵۴

ابواب‌الجنان **(فارسی)**

ازمیرزا رفیع‌الدین محمدبن فتح‌الله (رفیعا قزوینی) درگذشته در ... که این‌نسخه مجلد (= باب) اول است از آن کتاب .

ذریعه۱:۷۶فهرست‌مجلس ۱۰ ٤٦٤ ۱۷: ۲۱ فهرست مشارفارسی ج ۱:۴۲.

آغاز. بسمله ، بهترین مقالی که سرخیل‌کاروان فنون محاورات .

[۵۷۱۷]

نسخه ایست بخط نستعلیق شکسته محمد ابراهیم بن‌محمد اسمعیل الحسینی ارسنجانی مورخ

۱۲۲۳ ـ ﻫ ، عناوین بشنگرف کنار بعضی از برگها اندکی وصالی دارد درپایـان نسخه مهر وتملك کاتب نیزدیده نمیشود

قطع : خشتی ۱۹ × ۲۳، جلد : تیمـاج مشکی، ضربی، عطف فرسوده صفحـات : ٤۹٤، سطور : ۱۷ ، کاغذ فرنگی سفیدآهاردار شماره ثبت‌قدیم : ٦۲۰۰۷، جدید ۸۳۵۵

صافی **(فارسی)**

شرح مولی خلیل‌غازی‌قزوینی (ق۱۱ـﻫ) براصول‌کافی‌محمدبن یعقوب‌کلینی (نسخهٔ‌حاضر بخش کتاب‌الحجه‌است) .

مجلس٦ :۳٦ـ۳۹ذریعه ۱٤ :۲۷ و۱۵ :طرازی (قاهره)۱:۳۰۷)

[۵۷۱۸]

نسخه‌بخط نستعلیق قرن ۱۱ ـ ﻫ ودر۱۰۹۲ مقابله شده (گواهی مقابله درذیل‌نسخه دیده میشود)، دارای یك‌سرلوح مذهب وجداول زرین درهمه صفحات طلااندازی‌بین‌سطور درص ۱-۲ ، عنوان شنگرف

قطع : رحلی ۲۰ × ۳۳ ج،تیماجی مشکی باترنج ونیم ترنج زرین سجاف عطف وحواشی قهوه‌ای، صفحات: ۸۵۱ سطور ۲۵ کاغذ اصفهانی ثبت‌قدیم ٦۲۰۲۳ جدید ۸۳۷۰

کافی(فروع) **(عربی)**

ازمحمدبن یعقوب کلینی .

ذریعه ۱۷ :۲٤۵ مشار : ۷۲۲مجلس۱۰:۷۱ و٤۱٤۳٦

[۵۷۱۹]

نسخه‌ایست بخط‌نسخ قرن۱۱ـ ﻫ دارای ۱٤ سرلوح مذهب‌بزرك (درآغاز کتابها) وتذهیب بین‌سطور در۱ـ۲ هرکتاب وجداول با قلم لاجورد وزرین در تمام صفحات ، اصلاحات درحواشی باقلم دیگر، برك‌آخر تازه‌است وپس ازپایان‌کافی بخش‌ازاعتقادات صدوق‌بقلم دیگر نوشته‌است

قطع : رحلی ۲۰ × ۳٤ ج : تیماجی عنابی‌سجاف عطف تیماج قهوه‌ای صفحات ۱۰۲۲ سطور ۲۱ کاغذ ، اصفهانی شکری‌چهار مهره‌شماره ثبت‌قدیم ٦۲۰۲٤ جدید ۸۳۷۱

قاموس اللغه **(عربی)**

از محمدبن یعقوب بن‌محمد فیروزآبادی (م ـ۷۰۸)

آغاز. الحمدلله منطق البلغاء باللغی فی‌البوادی .

[۵۷۲۰]

نسخه‌ایست بخط‌نسخ مرتضی قلی‌بن معصوم‌بیك مورخ ۱۰۷٤ ﻫ ـودرشهر قزوین کتابت‌شده، عناوین شنگرف صفحات مجدول باقلم لاجورد، شنگرف وآب طلایی، برگهامتن وحاشیه دارای یك‌سرلوح مذهب کناو چندبرك اول‌وآخر وصالی شده وآب دیده اصلاحات درحواشی انجام‌شد ،

قطع . رحلی ۲۰ × ۳۲، جلد: تیماج مشکی باترنج ونیم‌ترنج ولچکی کنده زرشکی عطف و سجاف، تیماج زرشکی، صفحات: ۱۰۲۲ سطور: ۳۱، کاغذ: اصفهانی زردرنك نازك، شماره ثبت قدیم: ۶۲۰۲۵، جدید: ۸۳۷۲

جواهر الکلام **(عربی)**

از شیخ محمدحسن نجفی اصفهانی. این مجلد شامل عقود است از کتاب رهن تا کتاب سبق درمایه.

[۵۷۲۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ تحریری مورخ ۱۲۵۵، عنوانها درمتن وحاشیه به‌شنگرف. بر پشت برگ اول فهرست ابواب ثبت است.

قطع: رحلی ۲۰ × ۳۰ ج: تیماجی عنابی ضربی باترنج ونیم‌ترنج زرین صفحات ۵۲۲ سطور ۳۱ کاغذ: فرنگی سفید شماره ثبت قدیم ۶۲۰۲۶ جدید: ۸۳۷۳

خلاصة الاخبار **(فارسی)**

خلاصه الاخبار واخبار الاخیار از غیاث الدین بن همام الدین خواندامیر.

این کتاب خلاصه‌ای از روضة الصفای میر خواند است و خواند میر آنرا بنام امیرعلیشیر نوائی نوشته و نگارش آنرا در سال ۹۰۵ـ ه پایان یافته.

خلاصة الاخبار دارای یك مقدمه، ده مقاله وخاتمه است وفهرست مقالات را مؤلف خود درآغاز آورده است (نسخهٔ حاضر ناقص است).

رجوع شود به مقدمهٔ استاد جلال الدین همایی بر حبیب السیر چاپ خیام (۱ : ۹).

آغاز: خلاصهٔ کلمات راویان اخبار وانبیاء عالیمقدار و نقاوهٔ منشآت واقفان آثار سلاطین ذوی الاقتدار حمد وثنای خالقیست که ازخزانه.

انجام: ازچاه نخشب مثال ماه صورت مدور بیرون میآورد که درپنج فرسخی پرتو میانداخت بالجمله مهدی.

[۵۷۲۲]

نسخه‌ایست ناتمام بخط نستعلیق کهن اواخر قرن ۱۲ـ هرقم وکاتب ندارد واز پایان افتادگی دارد. عناوین به شنگرف است. صفحات دارای جداول به‌قلم لاجورد وطلاست کنار برگ اول وچندبرگ آخر وصالی شده و کنار بیشتر صفحات آثار رطوبت دیده میشود.

قطع: رحلی ۱۷/۵ × ۳۲. جلد: تیماج سرخ ساده ضربی، صفحات: ۰۷۵۲ سطور: ۲۷. کاغذ: ترکی شکری. شمارهٔ ثبت قدیم: ۶۲۰۲۷، جدید: ۸۳۷۴

تحفه درطب **(فارسی)**

از حکیم محمد مؤمن بن میرمحمد زمان تنکابنی دیلمی پزشك نامدار عصر صفوی .

مجلس ۲: ۲۹۰ذریعهٔ ۳ : ۴۰۷. نجم‌آبادی(فهرست کتابهای طبی چاپی):۱۲۱۸ فهرست نسخه‌های فارسی از احمد منزوی ۱: ۴۹۱ طرازی (قاهره) ۱: ۶۷

[۵۷۲۳]

نسخه‌ایست به‌خط نسخ نوروزعلی اصفهانی مورخ ۱۱۲۵ عناوین‌شنگرف دارای یك سرلوح مذهب وتذهیب بین سطوردرص ۱-۲ وجداول زرین‌درتمام صفحات .
قطع : خشتی ۱۸ × ۲۷ ج روغنی صفحات :۸۲۷ سطور: ۲۶ کاغذ اصفهانی شمارهٔ ثبت قدیم :۶۲۰۳۳ جدید۸۳۷۹

مجمع البحرین و مطلع النیرین **(عربی)**

از فخر الدین محمد بن علی طریحی نجفی (م-۱۰۸۵)، فرهنگ لغات غریب قرآن و احادیث .

مشار عربی : ۷۸۸ کشف الحجب : ۴۸۸ . مجلس ج ۷ : ۲۵۹ ، ۹ : ۹۰ - فهرست سپهسالار ۲: ۲۷۲

آغاز: الحمد لمن خلق الانسان وعلمه البیان .

انجام : والتانیث کسکری منوناً و غیرمنون و کذا ذفری .

[۵۷۲۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ زیبای محمدکاظم‌بن عبدالرؤف معروف به‌حاجی بابای‌شیرازی ومورخ ۱۲۵۸-ه دارای دو سرلوح مذهب وتذهیب بین سطور وحواشی صفحه۱-۲وجدول زرین درهمه صفحات عناوین بجوهر سرخ .
قطع : رحلی ۱۹ × ۳۰/۵ . جلد: روغنی‌یشمی‌حاشیه طلائی وسرخ ومشکی‌عطف تیماج سرخ . صفحات: ۸۸۸. سطور: ۲۷ کاغذ: فرنگی‌سفید نازك‌آهاردار. شماره ثبت‌قدیم۶۲۰۴۵ جدید: ۸۳۸۵ .

منظومه فقه‌حنفی **(فارسی)**

= مثنوی‌ازشرف‌خراسانی‌بخارایی ازقرن۷-ه شامل‌ابواب‌طهارت ، وضوء ، نماز وروزه ودارای‌ابواب و فصولی چند .

شرف بخاری‌درنیمه‌جمادی‌الاولی ۶۹۳ - ه این منظومه رابپایان رسانیده.

این منظومه (مثنوی) دارای ۱۷۰ بیت در ده باب است بدین ترتیب و با این عنوانها :

باب اول ـ دارای چهار فصل در طهارت ووضو .

فصل دوم ـ سنتهای وضوء

فصل سوم ـ مستحبات وضوء .

فصل چهارم ـ مکروهات .

باب دوم ـ شکننده های وضوء .

باب سوم ـ غسل دارای سه فصل

۱ـ فرائض .

۲ـ سنتهای [غسل] .

۳ـ مقدار آب .

باب چهارم ـ واجب کنندهٔ غسل .

باب پنجم ـ تیمم .

باب ششم ـ نماز مشتمل بر چهار فصل

۱ـ فرائض .

۲ـ واجبات نماز .

۳ـ سجدهٔ سهو .

٤ـ سنتهای قولی وفعلی نماز.

باب هفتم ـ نمازهای فرائض شبانروزی .

باب هشتم ـ سنن مؤکدهٔ شبانروزی .

باب نهم ـ روزهٔ رمضان .

باب دهم ـ کفارهٔ روزه .

خاتمه (تاریخ کتاب) .

در خطبه منظومه نام خلفاء را گنجانیده ودر آغاز باب اول (پیش از شروع در فصلها) دربارهٔ ترتیب . موضوعات این مثنوی وچندپندواندرزونیز دربارهٔ شناساندن

خود سخن میگوید:

از سنائی نیز یاد میکند و شعری‌میآورد .

اینك نمونه‌ای روشنگر از اشعار مقدمه :

در طهارت فریضه و سنت | بر تو خوانم روان وبی‌منت
من به عجز و قصور معترفم | نی چو نادان احمق وخرفم
پیش‌ازین گفته‌اند اهل‌سلف | عذر من صنف قد استهدف
لیك برقدرخویش کوشیدن | به ز بی کاری و خموشیدن
من به قدر مجال کوشیدم | فقه را برد نظم پوشیدم
نکنی عیب گر تو بتوانی | که درو حله ای بپوشانی
اسب تازی اگرچه به تازد | لاشه خر خویشتن بیندازد
صدوهفتاد بیت و ده باب‌ست | لایق روزگار اصحاب‌ست
موجز و دلپذیر افتاده‌است | لاجرم بی نظیر افتاده است
این ترایادگار ازشرف‌است | نام اودرجهان بهرطرف‌است
از بخار است مولد و نسبش | وزخراسان علوم ومکتسبش
یا الهی بده تو توفیقم | راه بنما بسوی تحقیقم

ودر خاتمه گوید:

از برای تو این قدر گفتم | یاد گیرش که مختصر گفتم
هر که‌این‌را بصدق برخواند | واجب وفرض‌ونقل حق داند
نود وسه برفت وششصد سال | از وفات رسول تا امسال
نیمه‌ای از جمادی الاول | بود کین‌نظم گشت مستمسك
رحمت حق نثار خواننده | باز گوینده و رساننده

در فهرستهای ایران وجهان ودردیگر مراجعی که در دسترس‌این‌نگارنده است ، نام ونشانی از این مثنوی وگوینده‌اش بدست‌نیامد .

آغاز:

نام حق برزبان همیرانیم | که بجان و دلش همیخوانیم

ملك و صانع و قدیم و حکیم　　　خالق و رازق و رؤف و رحیم

انجام :

نیمه از جمادی الاول　　　بود کین نظم گشت مستکمل

کاتب افزوده .. حسب الفرمان جناب بندگان عالی و الامشان سردار نصرالله خان نایب السلطنه سیدعطا محمد بتحریر نمود فی سنه ۱۳۲۹ تمام شد .

[۵۷۲۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق شکسته عطا محمد (شیوۀ افغانی) که در ۱۳۲۹ـ ه بامر سردار نصرالله خان نایب السلطنه افغانستان تحریر شده دارای جداول زرین و تذهیب بین السطرین در همه صفحات. حواشی صفحات ص ۹ـ تا آخر نیز باگل و بوته طلائی تذهیب شده و صفحه ۲۹ نسخه بالاجورد و شنگرف و سبز نقاشی شده گردیده است ، در پشت برگ آخر نسخه عبدالحسین ابوقداره مالك قبلی نسخه تاریخچه انتقال آنرا ازافغان بمشهد نگاشته است .

قطع : وزیری ۱۸ × ۲۸ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و نیم ترنج و لچکی بسیار زیبا دارای نقاشی برجسته درون ساغری با تصویر مردی حامل خم شراب در زمینه لاجوردی نقاشی گل و بلبل صفحات: ۳۴ سطور: ۷ کاغذ: بسیار ضخیم (مقوا) شماره ثبت قدیم : ۶۲۰۴۷. جدید. ۸۳۸۷

شرح انموذج　　　**(عربی)**

شرح عماد (یا) جمال الدین محمد بن عبدالغنی اردبیلی (م-۶۴۷) بر انموذج جارالله زمخشری در نحو .

کشف الظنون ۱: ۱۸۵ مجلس ۱۰: ۱۵۸۹ ذریعه ۱۳: ۱۱۵ لیدن (هوتسما) : ۵۰

[۵۷۲۶]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۳ ازآغاز و انجام افتادگی دارد. رقم کاتب ندارد برخی صفحات محشی و کنار بعضی برگها وصالی شده عناوین شنگرف .

آغاز موجود: متکرر من الاسباب ... و کل واحد من تلك الاسباب فرع الاصل

قطع : وزیری کوچك ۲۲/۵ × ۲۲ جلد: تیماج حنائی یك لادور منگنه صفحات: ۲۲۸ سطور: ۱۲. کاغذ : فرنگی زرد و سفید شماره ثبت قدیم : ۶۲۰۶۰. جدید: ۸۳۹۹

حملۀ حیدری　　　**(فارسی)**

از محمد بن محمد رفیع باذل هروی (ـ۱۱۲۳)

محمدرفیع خان باذل هروی برادر زادهٔ محمدطاهر وزیر عالمگیرشاه هند است و این مثنوی را بشیوهٔ شاهنامه فردوسی درجنگهای علی (ع) بنظم درآورده .

ذریعهٔ ۹۱:۷ دانشگاه: شمارهٔ ۵۳۵۵ حماسه‌سرایی در ایران : ۳۷۳ مشار: ۵۸۷

آغاز:

بنام خداوند بسیار بخش   خرد بخش و دین بخش و دینار بخش
خرد داد تا چشم جان واکنی   درین آفرینش تماشا کنی

انجام :

بکن غور از انصاف در این سخن   وزان پس تو دانی بکن یا مکن

[۵۷۲۷]

نسخه‌ایست به خط نستعلیق قرن ۱۲ یا اوائل ۱۳ عناوین به شنگرف ، کنار برگها وصالی شده نیمه دوم تازه نویس است

قطع : رحلی ۱۸/۵ × ۳۰/۵، جلد: تیماج حنائی با ترنج ؛ نیم ترنج صفحات :۵۶۲ سطور:۲۵ .کاغذ: فرنگی شکری شماره ثبت قدیم :۶۲۰۶۳. جدید :۸۴۰۲ .

مجموعه

۱ـ دیوان مجنون عامری (ص ۲ـ۸٦ دفتر) **(عربی)**

دارالکتب قاهره ۳ :.. ۱٤٦ـ۱٤۷ دانشگاه شماره ۲٦۳۳ و ۳۷٤۸ و ۵۱۱۲

ذریعه ۹٦۸:۹ بروکلمان (ذیل یکم) معجم المطبوعات ۱۳۵٦

گردآوری و روایت ابوبکر والبی .

آغاز: الحمدلله رب العالمین . حدث ابو بکر الوالبی قال حدثنی .

۲ـ مؤنثات سماعیه (ص ۸٦ـ۹۰ دفتر)

= القصیدة الموشحه بالاسماء المؤنثه از ابن حاجب (جمال الدین عثمان بن عمر متوفی ٦٤٦)

فهرست سپهسالار ۲ : ۳۳۰ و ٤۱۹

آغاز :

نفسی الفدآء لسائل و افانی   بمسائل فاحت کغصن البان

انجام :

وقصیدتی تبقی و انی اکتسی ثوب الفناآء و کل شیٔ فان،

[۵۷۲۸]

دفتریست به خط نسخ‌و نستعلیق‌شماره اول بقلم محمدتقی‌است که‌در کرمانشاه(قرمیسین) در۱۳۰۴ـ ه وشمارهٔ۲ بقلم محمد جوادبن علی‌الحسینی‌الیزدی المجیدی درهمانجا وهمان تاریخ کتابت شده .

در پایان‌دفتر قطعه‌معروف‌قاآنی بااین‌مطلع(پیر کی‌سحر گاه بطفلی‌الکن)ومطالبی‌پراکنده دیگر ضبط است .

قطع : نیم خشتی۱۱ X ۱۹. جلد: تیماج سبزکمرنك ضربی صفحات: ۹۰ـ سطور : گوناگون . کاغذ: شکری فرنگی شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۲۰۶۴جدید : ۸۴۰۳ .

انوارسهیلی **(فارسی)**

از کمال الدین حسین بن علی بیهقی سبزواری کاشفی واعظ

این کتاب بارها بچاپ رسیده است .

مشار فارسی ج ۲ : ۱۸٤۱ وذریعه : ج ۲ : ٤۳۰ کشف الظنون ۲ : ۳۳۱

آغاز: بسمله ، حضرت حکیم علی‌الاطلاق جلت حکمته .

انجام موجود: چنان است که ذیل اغماض بر کلمات ناسنجیدهٔ ناپسندیده این کمینه پوشند .

[۵۷۲۹]

نسخه‌ایست به‌خط نستعلیق‌قرن۱۳ـ ورقم‌کاتب ندارکنار چند برگ اول وآخروصالی شده وبسیاری از سطور برگ اول خوانده نمیشود انجام ناقص عناوین به شنگرف صفحات مجدل به شنگرف است .

قطع : رحلی۲۱ X ۲۹، جلد: گالینگورسبز، عطف وگوشه میشن زنگاری صفحات: ۴۱۸، سطور:۱۹، کاغذ : فرنگی سفید شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۲۰۶۵جدید:۸۴۰۴ .

حدیقة‌الشیعه **(فارسی)**

از مولی‌احمدمقدس اردبیلی (م۹۹۳) .

امتیازی که در نسخهٔ حاضراست آنست که هم از قرن‌دهم است وهم حمله

بر متصوفه دارد و هم نسبت صریح به محقق اردبیلی و ارجاع به دیگر تألیفات او به تکرار در آن هست.

رجوع شود به ذریعه ۶:۳۸۵-۳۸۶ (به متن و به حواشی آقای علی نقی منزوی بر آن)
و نیز فهرست دانشگاه ۳:۵۰۰ و ۱ : ۳۸۵-۳۸۷

آغاز موجود: بسمله، در بیان بعضی از معجزات و خوارق عادات و... احکام صادره از امیرالمؤمنین (ع) از حین ولادت تا هنگام رحلت.

انجام موجود: این گفت وجان تسلیم نمود، فصل بعضی از عوام اهل سنت را.

[۵۷۳۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۰ـه از آغاز وانجام افتادگی دارد و رقم کاتب و تاریخ کتابت ندارد چند صفحه از اول و چند صفحه از پایان نو نویس شده است
عناوین بشنگرف. کنار برخی از برگها وصالی شده است.
قطع: خشتی ۱۳٫۵ × ۲۲ جلد: تیماج سرخ باترنج صفحات : ۴۴۸ سطور : ۱۹
کاغذ: دولت آبادی نباتی رنگ شماره ثبت قدیم ـ ۶۲۰۶۷ جدید ـ ۸۴۰۶

اربعین **(عربی)**

از شیخ بهاءالدین محمد عاملی.

فهرست مشار (عربی) : ۳۶، الذریعه . ج ۱ : ۴۲۵ فهرست مجلس : ج ۹ ۹۷، ۱۰:۳۰۵ و ۸۱۷

آغاز: ان احسن حدیث تحلی اللسان بجواهر حقایقه.

[۵۷۳۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ که با دو قلم و در دو تاریخ جدا نوشته شده بخش اول بخط ولی الله هردنگی مورخ ۱۲۹۲ ـ هـ و بخش دوم با قلم دیگر و از قرن ۱۱ـه است.

کاتب بخش اول گمان برده که قسمت کهن به خط مؤلف (شیخ بهاءالدین) است و نیمه اول را که افتاده بود خود نوشته است عناوین بشنگرف است کنار برگهای بخش اول وصالی شده یادداشت ولی الله هردنگی در پایان نیمهٔ اول که الحاقی و تا بخشی از حدیث بیست و یکم است دیده میشود

قطع: رقعی ۱۲/۵ × ۱۸/۵ جلد: تیماج عنابی دورمنگنه صفحات : ۳۳۸ سطور: ۱۶ـ۱۷
کاغذ: اصفهانی و فرنگی زرد رنگ و نباتی شمارهٔ ثبت قدیم ۶۲۰۶۹ جدید ۸۴۰۸

مثنوی قران‌سعدین **(فارسی)**

ازامیرخسرودهلوی .

ذریعه۹: ۱۷۲۹۳ : ۱۹۶۶ : ۲۶۱مجلس ۳ : ۵۳۰-۵۳۶

آغازموجود:

ای شب تو روشنی روز ما نوررخت شمع شب افروز ما

انجام‌موجود:

سبزه درو پاش زمرد نمای گاه شد با هوا کهربای

[۵۷۳۲]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق اوائل قرن ۱۴ هـ رقم کاتب ندارد ازآغاز و انجام افتادگی دارد کنار برگی‌ازاواخروصالی شده‌است

قطع: خشتی ۱۴ × ۲۱/۵ جلد: تیماج کالینگور کرمی، عطف و گوشه میشن مشکی صفحات: ۹۰ سطور: ۱۴ کاغذ: فرنگی نباتی رنگ شمارهٔ ثبت قدیم: ۶۲۰۷۱ جدید ۸۴۱۰

صحیح بخاری **(عربی)**

= الجامع الصحیح ازابوعبدالله محمدبن اسماعیل بن ابراهیم بخاری. (م-۲۵۶)

این کتاب دارای شروح بسیار است و از جمله نادر ترین آنها شرح شمس الائمه کرمانی بنام الکواکب الدراری است در سه مجلد که اخیراً بکتابخانه‌مجلس تعلق یافته و نیزحاشیه‌ای براین شرح که بگمان این بنده از آن حجراست.

کشف الظنون ۱:۵۴۱ مجلس۹ : ۱۲۲ اوقاف بغداد:۳۷بروکلمان ۱ : ۱۵۸

آغازموجود : باب اذا غنم المشر کون مال المسلم ثم وجده المسلم حدثنا محمدبن نمیر حدثنا عبدالله عن نافع عن ابی‌عمر.

انجام‌موجود : اخبره قال اغتم النبی صلی‌الله علیه و سلم من ... حیث قسم غنائم . . .

[۵۷۳۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۹ ازآغاز و انجام افتادگی‌دارد عناوین بشنگرف. سقطات‌ونقائص متن درحواشی جبر گردیده

قطع: خشتی ۸/۵ × ۲۸ جلد : تیماج‌سرخ بابرگردان باترنج‌طلائی صفحات: ۵۸۰ سطور : ۲۱ کاغذ: سمرقندی‌ضخیم نباتی شمارهٔ‌ثبت‌قدیم: ۶۲۰۷۳ جدید ۸۴۱۲

النهایه‌فی‌اللغه **(عربی)**

از ابن اثیرابوالسعادات مبارك‌بن محمدالجزری (م ــ ۶۰۶)

کشف‌الظنون : ۱۹۸۹معجم‌المطبوعات :۳۵اوقاف‌بغداد :۵۰و۲۴۸ بروکلمان۱:۳۵۷

مشارعربی: ۹۸۳مجلس ۴:۲۹۵

[۵۷۳۴]

نسخه‌ایست ناقص‌بخط نسخ کهن حدودقرن۸ـ۶ عناوین درحاشیه‌بشنگرف‌ودرمتن باقلم‌درشت سیاه برگهای‌بسیار ازاول‌وآخر آبدیده چرکین‌یا وصالی‌شده‌است

قطع: وزیری۱۷ X ۲۵جلد: تیماج‌زرشکی عطف‌بشمی صفحات :۳۴۲سطور:۲۱ کاغذ : سمرقندی‌ضخیم شمارهٔ‌ثبت‌قدیم: ۶۲۲۰۷۴جدید۸۴۱۳

سیاحتنامه (ترجمهٔ...) **(فارسی)**

ترجمه رضا غفاری‌کاشانی از زبان فرانسوی .

مسیولوبی روسله سفیر در هندوستان که از سال ۱۸۶۶ ــ ۱۸۶۸ در آن سازمان‌بوده این سیاحتنامه رانوشته و رضا غفاری کاشانی مترجم مخصوص دربار ناصرالدینشاه آنرا بفارسی بر گردانیده است .

آغاز: تفصیل سیاحت‌مسیولوئی روسله در بلاد هندوستان .

انجام : بلکه‌فرنگستان بود آنقدر جلوه کرد که بوصف نمیآیداز ملاحظه آنهمه اشجار که وطن ما را بخاطر میآورد سیر نمیشدم .

[۵۷۳۵]

نسخه‌ایست‌بخط نستعلیق شکسته تحریری قرن‌معاصر (بی‌رقم‌کاتب). درگوشه سمت‌بالای صفحه دوباجوهر آبی نوشته‌شده « تماماً ملاحظه شد » این‌خط گویا از ناصرالدین شاه قاجاراست

قطع؛رحلی ۲۱ X ۳۳ جلد: تیماج‌عنابی‌ساده‌ضربی یك‌لا صفحات ۷۶ سطور:۱۱ کاغذ : فرنگی‌سفید بامارك شیروخورشید شماره ثبت‌قدیم :۶۲۰۸۰جدید۸۴۱۹

کشف‌الایات **(فارسی)**

= کشف آیات کلام‌قدس‌ازمحمدرضا بن‌عبدالحسین نصیری طوسی(ق۱۱ــه) (ازاحفاد) خواجه‌نصیرطوسی) . صاحب تفسیرالائمه (شماره۱۱ دانشگاه) و رساله القاب(ــ ذیل‌رساله‌القاب‌پدرش‌عبدالحسین نصیری‌ــ شماره ۳۴۵۵/۲۵/این کتابخانه).

نصیری روش خود را در این کشف‌الایات در مقدمه کتاب روشن ساخته و ما آنرا در فهرست ٤ نقل کردیم .

این کتاب دارای یك مقدمه و ۲۸ کتاب است .

برای ماده تاریخ پایان تألیف کتاب ، او خود این شعر فارسی راسروده:

نام این نسخه وسال تاریخ　　کشف آیات کلام قدس‌است

نسخه‌ای دیگر از این کشف‌الآیات باشمارۀ۱۲۳۱در مجلد ٤ این فهرست شناختیم .

مجلس٤:۱۷و۱۰ : ۱۳٦۷ دانشگاه۱ :۵۷

آغاز: کشف قناع عذرا عذراءالمقال باسم‌الله الکبیر المتعال ...فاعلموا انی رأیت کثیراً ماحاجةالاخوان الی طلب آی‌من القرآن لایعلمون .

انجام : یدی‌من‌التوریةعمران من ۵صف٦.

[۵۷۳٦]

نسخه‌ایست به‌خط نستعلیق محمدبن میرك‌محمد گرمانی مورخ۱۱۰۶ گوشه‌برگ۱-۲پارگی دارد فهرست مندرجات برپشت برگ اول ثبت است عناوین بشنگرف

قطع‌خشتی ۱۸/۵ × ۲۵ج تیماجی‌زردصفحات۵۳۳ سطور۱۹ کاغذ اصفهانی شمارۀثبت‌قدیم ۶۲۰۸۱جدید : ۸٤۲

کلمات قصارمترجم　　**(عربی و فارسی)**

ترجمه‌منظوم نزدیك۳۰۰کلمه‌ازکلمات قصارحضرت‌علی (ع) است ودرذیل‌هر کلمه یك رباعی در ترجمه آن نوشته است .

(مترجم خودشمارکلمات راسیصد گوید امادر نسخه حاضر- که ناقص‌نیست- بیش‌از ۲۷۰«کلمه» وجودندارد .

[۵۷۳۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ و نستعلیق (متن‌نسخ ـ ترجمه نستعلیق) ابن حیدر علی مراد مورخ ۱۰۹۰ کناربرك اول وصالی هر صفحات دارای جداول زرین

قطع ۱۱/۵ × ۱۹ج تیماج‌عنابی صفحات ۹۰ سطور ۱۳ کاغذ : سمرقندی ضخیم شکری شمارۀثبت‌قدیم۶۲۰۱۶ جدید۸۳٦٤

مجموعه

(فارسی)

۱ـ جنگ (ص۱ـ۱۲۶ دفتر)

در این جنگ نخست نسخه ترکیب طلای مصنوعی برای تذهیب کتاب و سپس اشعاری است از این گویندگان:

سروش، میرزا حبیب شیرازی (قاآنی)، میرزا احمد (وقار) میرزا پاشا.

۲ـ ریش‌نامه (ص۱۲۷ـ۱۳۹ دفتر)

از عبیدزاکانی (نظم و نثر).

فهرست مجلس ۱۰ :۹۸ ذریعه۹ : ۷۰۶ و ۱۹ : ۱۹۳ مشار :۸۷۰

آغاز: شکر و ثنا پادشاهی را که بدست مشاطه ..

پایان: درباب که نسخه میشود نامه حسن روی از این گفتگوی مـراد ما نصیحت بود و گفتیم.

[۵۷۳۸]

دفتریست بخط نستعلیق قرن۱۳ـ ه دربرخی‌ازبرگها لکه‌های چرکین وسیاه دیده میشود قطع: خشتی ۱۴/۵ × ۲۲ جلد تیماجی قهوه‌ای صفحات۱۳۹ سطور۱۵ (بجز صفحاتی که کاغذ: فرنگی شمارهٔ ثبت قدیم ۶۱۹۱۸ جدید ۸۲۸۸

دساتیر (بخشی از ...)

(فارسی)

کتاب برساخته و منسوب به ایران باستان با تذییل ناشر دساتیر که بایاری ویلیام ارسکین انگلیسی آنرا بزبان انگلیسی ترجمه کرده‌اند.

فرهنگ دساتیر که در ذیل نسخه چاپی و پاره‌ای از نسخ هست در این نسخه نیست رجوع شود به فرهنگ ایران باستان از پورداود: ۱۷ ـ ۵۱ مزدیسنا از دکتر معین :۵۰ـ۵۱ مقدمهٔ برهان قاطع مصحح دکتر معین ج۱: پنجاه و چهار ـ پنجاه و نه

آغاز: نامه شت‌مه‌آباد پناهیم به یزدان از منش وخوی بدو زشت.

پایان: دساتیر دردریای گوهر یزدان انجام یافت گرامی راز نامه یزدانی.

پایان کتاب : در تاریخ ختم ترجمه و فرهنگ است اختتام ساخت. الحمد لله الذی هدانا لهذا،

[۵۷۳۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۴- ه

قطع : رحلی ۱۹ × ۳۸/۵ ج : تیماج قرمز (بدون‌مقوا) صفحات ۱۲۴ سطور ۱۵ کاغذ فرنگی سفیدشمارهٔ ثبت‌قدیم ۶۱۸۹۱ جدید ۸۲۷۱ .

زینة المجالس **(فارسی)**

از مجدالدین علی حسینی متخلص به مجدی

آغاز: ثنای نامتناهی وحمدنا محصور براوسزاست .

[۵۷۴۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۳- ه دارای یک‌سرلوح مذهب درص اول وجداول زرولاجورد وشنگرف درهمه‌صفحات . عنوان‌شنگرف

قطع : رحلی ۲۰ × ۳۱ ج: تیماجی‌مشکی‌صفحات ۲۸۰ سطور ۲۰ کاغذ فرنگی‌ضخیم‌شماره‌ثبت قدیم ۶۱۸۹۴ جدید ۸۲۷۴

مجموعه : **(فارسی)**

۱- حدائق السحر (ص۱-۱۱۱دفتر)

از رشید وطواط .

مجلس۳ : ۱۲٤ : ۱۰ : ۹٤ ، ۳۹۲،٤٥٦و٤٨٩ ذریعه ٦:٢٨٦

۲-دیباچهٔ رساله‌جهادیه (۱۱۲-۱٤۰ دفتر)

دیباچه رساله جهادیه از میرزا عیسی قائم مقام فراهانی (م-۱۲۳۰) کـه «احکام‌الجهاد و اسباب‌الرشاد» نام دارد و دارای هشت‌باب است .

این دیباچه بقلم میرزا ابوالقاسم قائم‌مقام فرزندمیرزاعیسی- مؤلف‌جهادیه- است و با دیباچه دیگر او بررساله جهادیه کوچك مؤلف در مجموعه منشآت‌قائم مقام چاپ شده .

رساله جهادیه‌بنابنوشته ذریعه‌وتصریح‌مکررمیرزا ابوالقاسم دردیباچهٔ‌نسخهٔ حاضردارای هشت‌باب‌است بعدد ابواب بهشت . اما درنسخه حاضر از دیباچه هفت باب شمرده شده وظاهراً نقص‌نسخهٔ ماست‌اینك فهرست ابواب کتاب :

« ترتیب این کتاب مستطاب برمقدمه وهشت‌باب و خاتمه است جنات عدن مفتحه... لهم‌الابواب .

مقدمه– در تکلیف جهاد به شاهنشاه اسلام .

باب اول – تکالیف شرعی حافظان ثغور اسلام ووالیان .

باب دوم – مهمات متعلق به‌علماء وفضلا .

باب سوم – جهاد پیشنمازان وواعظان .

باب چهارم – مهمات متعلق وبه صدور ملك . . . و زمرهٔ از بـاب اعمال و کتاب و اعمال .

باب پنجم – احکام جهادیهٔ بهادران‌سپاه ... وکافهٔ جنودمسلمین .

باب ششم – امور متعلق به کافهٔ مسلمین بلادتصرفی اسلام .

باب هفتم – تکلیف مسلمین ساکن بلادمتصرفی کفـار .

جهادیهٔ میرزاعیسی قائم مقام در سال‌های ۷۲۳۳ و ۱۲۳٤ قمری در تبریز به‌چاپ سنگی رسید . درفهرست مشار و درفهرست دستی کتابخانهٔ حاج محمدآقا نخجوانی (بنقل ذریعه) ازجهادیه میرزا ابوالقاسم قائم مقام (بصورت جداگانه ونه درشمارمنشآت) وازچاپ‌آن بسال ۱۲۵۱ یادشده‌نگارنده‌نمیداندآیاهمین‌دیباچه است که‌جداگانه‌چاپ کرده‌اند ویاچاپ سوم‌ازهمان‌رساله میرزا بزرگ‌است‌بااین دیباچه. وبانسبت آن به‌میرزاابوالقاسم . صاحب‌علامه‌ذریعه نیزدراین‌باره‌تردیددارد رجوع شود به ذریعه ۱:۲۹۶ –۲۹۷ ، ٥ : ۲۹۶–۲۹۷ فهرست آستان قدس: ۷۹۲:۷ مشار : ٥۱۸ .

آغاز: ربنا افرغ علینا صبراً وثبت‌اقدامنا .

پایان: قبل از شروع ... شرحی از ذمائم کفر و رذایل روس . . در مقدمه مذکور گشت و در خـاتمه نیز نبذی از جوامع‌کلم.. برزبـان قلم ... خواهد رفت و مجموع این کتاب به احکام الجهادواسباب الرشاد موسوم‌آمد ... وموجب مزید حسن اعتقاد گردد .

[۵۷۴۱]

دفتریست بخط شکسته نستعلیق‌قرن۱۳– ه (درزندگی میرزا ابوالقاسم قائم‌مقام) دارای

جداول زرین وحواشی زرافشان درتمام‌صفحات‌بر برگهای اضافی آغاز و پایان دفتر یادداشتها ونیز فقراتی پراکنده ازمنشآت قائم‌مقام دیده میشود

قطع خشتی ۱۴ × ۲۱/۵ ج ترمه راه‌راه عطف‌وحاشیه‌تیماج‌صفحات(بدون‌برگهای اضافی) ۱۴۰ سطور ۱۱ و۱۷ کاغذ فرنگی متن‌سفیدحاشیه شکری‌اکلیل‌افشان شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۱۸۹۳ جدید : ۸۲۷۳

نزهة‌القلوب (فارسی)

از حمدالله مستوفی دارای یك مقدمه (فاتحه) سه‌مقاله و خاتمه.

مقاله‌اول‌وسوم‌چاپ‌شده‌امامقاله۲(درذکرحیوان‌ناطق)دارای‌چهار نظر است .

۱ـ شرح اعضاء .

۲ـ شرح فضائل .

۳ـ صفات و آثار نفوس .

۴ـ عشق اولی وطلب‌مولی (۱) .

فهرست مشار: ۷۸۸۱ مقدمه‌محمدقزوینی‌بر نزهةالقلوب‌چاپ گیب مقاله‌سوم مجلس ۲ : ۴۴۰، ۱۰: ۹۸۲ دانشگاه ۲ : ۶۷۱ وشماره: ۵۳۱۵ و۲۹۵۲ و۲۴۲۷ .

آغاز: چون واهب مواهب بی‌علت .

پایان: وختم سخن و دعاء بر این‌کلمات اختصار رفت . یاعلة العلل یا معبود کل الملل یاذاالجلال والاکرام بحرمة محمد علیه السلام .

[۵۷۴۲]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق‌مورخ ۱۰۲۴ دارای یك‌سرلوح درصفحه اول که‌قسمتی‌از آن‌پاره‌است وجداول‌زرولاجورددرهمه‌صفحات دراین‌نسخه‌برگهای‌نونویس‌بسیاراست

قطع رحلی ۱۷/۵ × ۲۸/۵ ج‌تیماجی قرمز صفحات ۵۱۶ سطور ۲۳ کاغذاصفهانی نازك‌آهار مهره (برگهای‌تازه فرنگی) شمارهٔ‌ثبت قدیم ۶۱۹۰۰ جدید ۸۲۷۶

شرح ارشاد‌الاذهان (فارسی)

شرح ارشاد الاذهان علامه حلی است با عنوانهای « قوله » و « یعنی » .

ـ نسخه‌ای‌ناقص ازمقاله۲ (از نظر ۲ ببعد) درفهرست‌مجلس: ۱۰ بانام نزهةالقلوب دراخلاق (۳۳۲/۲۱) یادشدونگارنده‌درآنوقت‌درنیافت که بخشی‌ازاین‌مقاله است‌آقای احمد منزوی به نقل‌از آقای‌دانش‌پژوه‌بدین‌نکته‌مرامتوجه‌ساختند

شارح که درقرن۱۱ واوائل۱۲ میزیسته یك جمله کوتاه‌ازیك مسئله رانقل میکند و دنبالهٔ آنرا ـ تا آنجا که میخواهدشرح کند ـ بفارسی‌میآورد .

مؤلف ازشیخ علی صاحب‌حاشیه بر ارشاد (ظاهراً : کرکی) و از«شیخ ما سلمه الله »به‌تکرار یاد کرده‌است .

وی کتاب طهارة رصلوةرابه اختصارپرداخته و بیش از چند جمله از آن دو کتاب را شرح نکرده و پس ازشرح خطبه ، شرح «المقصد الثانی فی‌الحیض» را آغاز کرده است .

آغاز (نسخه حاضر اندکی از آغاز خطبه را ندارد): بسمله وبه‌نستعین یعنی مصطفی‌است یعنی‌عطا میکند : لغواصل یعنی نعمتهای الجسام یعنی بزرك ... امااین نعمتها مراداز جمیع‌نعمتهای‌عالم نیستند بلکه‌آن نعمتهااند که از این کس متعدی شود . . قوله احمد علی ما فضلنابه یعنی‌حمد میکنم برخدا بر . . اکرام یعنی گرامی داشتن .

پایان: بدانکه عبارت مصنف « لوقتل فاعل . . » یعنی اگر جراحت بکشد عمررا قبل ازاندمال .. یعنی دیه طرف ازدیه نفس فافهم تمت شرح ارشادالاذهان بعنایة الله تعالی .

[۵۷۴۳]

نسخه‌ایست‌بخط نستعلیق‌قرن ۱۲یا اواخر۱۱ ـ ﻫ پایین‌برگهای‌آغاز نسخه‌اندکی‌وصالی و اثررطوبت دارد

قطع وزیری ۱۸ × ۲۵/۵ج تیماج قهوه‌ای صفحات۷۲۳ سطور۱۹ کاغذ اصفهانی شکری

شمارهٔثبت قدیم۶۱۹۲۰جدید۸۲۸۹

شرح رباعیات محتشم (فارسی)

از احمد وقـار (م ـ ۱۲۹۸).وی این رساله را به‌امر معتمدالدوله فرهاد میرزا درشرح شش‌رباعی‌معروف محتشم‌کاشانی که درماده تاریخ جلوس‌شاه‌اسماعیل ثانی (به‌سال۹۸٤)سروده‌وشیوهٔ‌استخراج یکهزارویکصدو بیست وهشت تاریخ از ۲٤ مصراع آن ، تألیف کرده است و در آغـاز رساله سبب‌نگارش‌آنرا بتفصیل بیان داشته است .

وی میگوید « در چند سال قبل یکی از اعاظم دفترخانهٔ پادشاهی . . در این مرحله‌مسمایی بعمل آورده . . . و کشف قناع ازچهرشاهد مطلوب فـرموده» وسپس درحاشیه پیشین‌راس‌نوصفحه‌مینویسد «منظورازکاشف‌قناع [شارح‌رباعیات] .. آقا میرزا علینقی‌است که روزگاری دررأس دفتردارالانشاء دارالخلافه بوده و اکنون بلقب میرلشکر نیز ملقب آمده » .

این رساله را وقار (پس از یکسال) در یازده مقدمه (فصل) ویك بیان و خاتمه ساخته اینك فهرست مندرجات :

فصل اول ـ شمه‌ای ازحال محتشم . وقار دراین فصل نمونه‌هایی ازقصائد و غزلیات وقطعات محتشم رامیآورد وخود میگوید « اینگونه اشعارنه مقبول طباع است و نه قابل سماع . .. منظور از ایراد این اشعارسپاس نعمت ملوك عهد وولاة عصر است . . که پس ازدولت زندیه که بازارهنربکلی‌کاسد وکار هنرپروران چون امور مملکت دارای فاسد گردید خاقان بزرگ. . . فتحعلیشاه تأکید این اساس وتجدید این بنیان نمود وشیوهٔ سخن سنجی دوباره . . رونق گرفت . . تا اکنون که بحمدالله و منه سی واند سال است که پادشاهی هنرپرست . . مـالك وقاب . . اهل ایران گردید(مقصود ناصرالدین‌شاه است) .

فصل دوم ـ مجملی‌ازحال شاه‌اسمعیل صفوی .

فصل سوم ـ معنی تاریخ و اشتقاق آن .

فصل چهارم ـ تواریخ معروف و مشهور و عدد آنها و مبداءِ هریك . این فصل و فصل بعد نشان دهندهٔ اطلاعات وسیع و عمیق وقاراست ازتاریخ گاه شماری ومصادرعلم نجوم وتقویم پیش ازاسلام وپس‌ازاسلام .

فصل پنجم ـ ظهور ومبدأ تاریخ اسلام .

فصل ششم ـ اندر فائدهٔ علم تـاریخ . در پایان این فصل قصیده‌ای از خود یاد کرده است .

فصل هفتم ـ تعریف شعر .

فصل هشتم ـ حروف مقطعه و معجمه .

فصل نهم ـ حروف تهجی وتطبیق آن بااعداد فصل وقاعده تطبیق و استخراج اعداد از حروف وجملات شعر و نثر .

فصل دهم ـ ایرادشش رباعی معروف ازمحتشم که هر مصراع آن نهصدوهشتاد وچهار عدد است .

فصل یازدهم ـ قاعده جذر گرفتن وافزایش وکاهش دراعداد درعلم حساب .

بیان ـ پس ازاین یازده فصل درذیل « بیان» بذکر مقصوداصلی وتوضیح وشرح استخراج تاریخ فوت شاه‌اسماعیل از۶رباعی مزبور پرداخته است .

خاتمه‌ـدر عذر خواهی از تأخیر درتألیف رساله ودرپایان قصیده‌ای درمدح فرهاد میرزا وپس ازچند مقدمه مجموعه‌ای ازاشعاراواست .

آغاز: افتتاح هرفن وآغاز هرسخن بنام خداوندی یگانه سزاوار است ..

اما بعدچنین گوید ... احمدالموعو بالوقار که هماره سیرت ارباب سیرت .

پایان :

چشم امیدم بدست حق بود آری   چشم گدایان بود به‌دست کریمان

[۵۷۴۴]

نسخه‌ایست به‌خط رحمت پسروقار مورخ۱۲۹۶ فرهادمیرزاست برگ اول نسخه **نوشته**«این کتاب رارحمت‌پسرمیرزای‌وقار برای من نوشته‌حرره فرهاد سنه۱۲۹۶»در کنارص۱۹ ـ ۲۰حاشیه ایسمت،نشان «منه» که ظاهراً به‌خط وقار است نه‌بخط رحمت وعنوان شنگرف

قطع رقعی ۱۰ × ۱۷/۵ ج تیماجی**سبز**رنك‌صفحات۹۸ سطور۱۲ کاغذ فرنگی‌آهاردار شماره ثبت‌قدیم۶۱۹۰۲جدید۸۲۷۷

جهانگشای نادری **(فارسی)**

از میرزا مهدی‌منشی استرابادی .

[۵۷۴۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمدقاسم‌میرزا محبعلی‌ساوه‌ای‌مورخ ۱۱۸۸ کاتب‌این‌نسخه را به‌خواهش میرزاعبدالوهاب ساوه‌ای‌یساول صحبت‌مجلس‌اقدس‌والادرشیرازدرعهدوکیل‌الدوله‌محمد

کریم‌خان تحریر کرده ودرپایان رقم دارد کنار چندبرگ اول وصالی داردعناوین شنگرف درحاشیه صفحه آخر یک مثنوی ۱۵ بیتی ازمیرزا عبدالوهاب ساوه‌ای دررثاء نادر به‌قلم همین کاتب دیده‌میشود

اینک مطلع مثنوی:

شنیدم که سلطان زرینه تخت　　سر خسروان نادر نیک بخت

بر اورنگ شاهی چو کردی قرار　　جبین بر رهش سود هندو تتار

قطع رحلی ۲۰/۵×۳۹ ح تیماجی قرمز روشن صفحات ۱۹۴ سطور ۲۷ کاغذ ترکی ضخیم شماره ثبت قدیم ۶۱۹۱۱ جدید ۸۲۸۲

نگارستان جوینی **(فارسی)**

ازمعین‌الدین اسفراینی جوینی (قرن ۸-ه) .

وی این کتاب‌را به‌شیوه گلستان اما آمیخته به عرفان ودرهفت باب برای سلطان‌ابوسعید بهادرخان (۷۱۶-۷۳۶) وبنام‌جواجه‌بهاءالدین‌محمد ، تألیف کرد .

جوینی پس‌ازاینکه جزوه‌ای ازاین کتاب نوشت «وفصلی‌دو سه‌ازهر باب در قید تعلیق» آورد خواست‌تا «نامی‌لایق ولقبی‌بسزا» بدان‌دهد، شبی درخواب دید که که «این گنجینهٔ فضائل ،.. فتح‌نام باید کرد» .وی‌نخست‌این‌نام راپسندید وآن‌را مطابق دلخواه یافت اما روزی درخاطرش گذشت« که چون ترکیب این نفایس‌به لغت فرس است ... اگرنام موافق نامه‌باشد... مناسب‌تر مینمایدچه کتاب فارسی را نام عربی نهادن نوعی ازتکلف‌است» تادرسفر نیشابور باغ نگارستان‌را که‌جنب مزار ... قرار داشت می‌بیند و به هنگامیکه در مشهد مقدس با خود خلسه و خلوتی داشت و« گوش هوش درممر وفور واردات‌غیبی‌نهاده» بود براثر ندایی که «برزبان یکی ازبندگان خاص» باو رسیده نام کتاب را نگارستان نهاد .

اینک فهرست بابهای نگارستان(که او خوددرپایان دیباچه آورده) :

باب اول ــ مکارم اخلاق .

باب دوم ــ صیانت وپرهیز کاری

باب سوم ــ حسن معاشرت .

باب چهارم ــ درعشق ومحبت .

باب پنجم ــ دروعظ و نصیحت .

باب ششم ــ درفضل ورحمت.

باب هفتم ــ درفوائد متفرقه .

کشف الظنون : ۱۹۷۶ تاریخ مغول اقبال ۵۲۵ فهرست آستان قدس ۷:۸۸٤ فهرست کتابخانهٔ ملافیروز (بمبئی):۱۷۰ فهرست کتابهای شرقی براون:..سبك شناسی ۳:۱۵٦ فهرست ریو ۲:۷۵٤ دیوان هند(ازاته)شمارهٔ ۷۵۵ ادبیات:۵۱۲حقوق :۲۲۱ دانشگاه شماره های:۱۳۵۸و۱٦/۲٤٤٤و۵٦/٤۸٦٤

آغاز : حمد وستایش مرخدای که از لیتش از سمت بدایت منزهست.

پایان : موجود (دنباله باب هفتم) : گفتم کارها به کوشش بود یا به قضا گفت کوشش قضا را سبب است گفتم هیچکس به کاری که کند نیکبخت تواند شد گفت(دنباله آن افتاده.

[۵۷۴۶]

نسخه‌ایست خشتی بخط نستعلیق قرن ۱۰ ــ ه دارای یك سرلوح مذهب ومندرس درص اول وجداول بقلم زروشنگرف وسیاه درهمه صفحات کنارچندبرگ اول وصالی شده

قطع خشتی ۱۰ × ۲۳/۵ ح تیماجی قرمز صفحات ۴۳۲ سطور ۱۶ کاغذ سمرقندی شکری شماره ثبت قدیم ۶۱۹۱۶ جدید ۸۲۸۵

نگارستان (تاریخ...) **(فارسی)**

از قاضی احمد غفاری . (۹۵۹ ه)

مجلس ۱۰:۱۲٦۰و۱۳۷۱ ، ۱۷: ازبکستان ۵:۳۰

[۵۷۴۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ حسن بن علی اصفهانی مورخ ۱۰۹٤ در گلشن آبادهند در کنار صفحهٔ آخر تاریخ تألیف کتاب باقلم دیگر ضبط است

قطع وزیری ۱۷ × ۲٦ ج تیماجی شکری رنك صحات ۷۱۷ سطور ۱۵ کاغذ هندی شماره ثبت قدیم ٦۱۹۱٦ جدید ۸۲۸٦

جنگ

(فارسی)

شامل اشعار مختلف و چند مثنوی است بدین ترتیب :

۱ـ غزلیات و قطعات ازسعدی وجامی ۲ـ ۱٤ دفتر

۲ ـ حسینی .

۳ ـ مهدی عرب سرایا .

٤ـ حکایت مثنوی اوای قمی .

۵ ـ لیلی ومجنون موحی .

٦ ـ سه قطعه لیلی ومجنون شیرین و فرهاد

۷ـ گدا و شاه .

۸ـ لیلی ومجنون .

۹ ـ چاه وصال سند .

۱۰ ـ ترجیع بند حافظ .

۱۱ ـ چند قصیده و غزل ازعاشق .

۱۲ ـ از رفیق .

۱۳ ـ ازجامی .

۱٤ـ ازمحتشم .

۱۵ـ ازنظیری.

۱٦ـ ازمشتاق .

۱۷ ـ ازباباطاهر عریان .

۱۸ ـ محتشم .

[۵۷۴۸]

نسخه‌ایست بخط شکسته نستعلیق دارای یك سرلوح وجداول مذهب قطع خشتی ۱۴/۵ × ۲۱/۵ ج تیماجی عنابی باترنج و نیم‌ترنج سجاف عطف وحاشیه صفحات ٤۳٦ سطور ۱۰ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ٦۱۹۰۳ جدید ۸۲۷۸

جنگ

(فارسی)

شامل اشعار مختلف و چند مثنوی است بدین ترتیب :

۱ـ غزلیات و قطعات ازسعدی وجامی ۲ـ ۱٤ دفتر

۲ ـ حسینی .

۳ ـ مهدی عرب سرایا .

٤ـ حکایت مثنوی اوای قمی .

۵ ـ لیلی ومجنون موحی .

٦ ـ سه قطعه لیلی ومجنون شیرین وفرهاد

۷ـ گدا وشاه .

۸ـ لیلی ومجنون .

۹ ـ چاه وصال سند .

۱۰ ـ ترجیع بند حافظ .

۱۱ ـ چند قصیده و غزل ازعاشق .

۱۲ ـ از رفیق .

۱۳ ـ ازجامی .

۱٤ـ ازمحتشم .

۱۵ـ ازنظیری.

۱٦ـ ازمشتاق .

۱۷ ـ ازباباطاهر عریان .

۱۸ ـ محتشم .

[۵۷۴۸]

نسخه‌ایست بخط شکسته نستعلیق دارای یك سرلوح وجداول مذهب قطع خشتی ۱۴/۵ × ۲۱/۵ ج تیماجی عنابی باترنج ونیم ترنج سجاف عطف وحاشیه صفحات ٤۳٦ سطور ۱۰ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ٦۱۹۰۳ جدید ۸۲۷۸

مجموعه **(فارسی)**

۱ـ رباعیات خیام (ص۲ـ۳۵)

۲ـجنگ (ص ۳۶ـ۷۰)

رباعیات و اشعار مختلف از شاهزاده ملك ایرج میرزا متخلص به‌انصاف، شمس تبریزی (ترجیعات مولانا جلال الدین مولوی) وترجیعات ناصرخسرو.

[۵۷۴۹]

دفتریست بخط شکسته نستعلیق حبیب‌الله همدانی مورخ ۱۳۰۹

قطع نیم خشتی ۱۳ × ۲۰/۵ ج مخمل سبزعطف وحاشیه تیماج صفحات ۷۰ سطور ۱۸ (سه ستونی) کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ۶۱۹۰۴ جدید ۸۲۷۹

کشف‌الآیات **(فارسی)**

ازمحمد رضابن عبدالحسین نصیری (نسخه شماره ۵۷۳۶ دیده‌شود) .

[۵۷۵۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ ونستعلیق شکسته قرن۱۱ﻫ رقم‌کاتب‌درپایان نسخه‌پاك گردیده خلخالی مالك‌قبلی‌نسخه درپشت برگ نخست نوشته «احتمالا این‌نسخه بخط مؤلف‌باشد» عناوین بطلا و شماره آیات ونشانی بشنگرف برگ اول‌وصالی ودوبرك اول تازه است

قطع خشتی ۱۹ × ۲۵ جلد تیماج مشکی ضربی صفحات ۳۸۰ سطور ۱۹ کاغذ اصفهانی شکری‌نازك‌آهاردار شماره ثبت قدیم ۳۵۵۴۴ جدید ۸۶۷۶

حاشیهٔ‌کشاف **(عربی)**

= شرح کشاف‌ازمیرسید شریف گرگانی .

کشف‌الظنون ج۲ : ۳۱۲ مجلس ج ۹ : ۱۲۱ ومعجم‌المطبوعات : ۶۷۹

آغاز: قال‌جارالله‌العلامه... الحمدلله‌الذی‌انزل‌القرآن کلاماًمؤلفاًمنظمادل .

انجام : علی انتزاع الرزق من الثمرة بـل هی فی‌نفسها رزق تم الکتاب بعون‌الله وحسن توفیقه...غفرذنوبه وسترعیوبه .

[۵۷۵۱]

نسخه‌ایست بخط‌نستعلیق‌اسماعیل بن محمدالکاتب‌الشیرازی مورخ۱۰۲۴ـﻫ عناوین‌بشنگرف است‌درپایان نسخه‌گواهی تصحیح بدست شیخ‌زاهد در۱۰۴۰ ودرحواشی اصطلاحات بخط اودیده کنارچندبرك از اول ویك‌برك ازآخروصالی شده است

قطع وزیری ۱۳ × ۲۶ جلد تیماج سبزرنگ ساده صفحات ۲۵۴ سطور ۲۵ کاغذ شکری ضخیم آهاردار شماره ثبت قدیم ۲۶۲۹۴ جدید ۸۶۶۰

شرح منهاج الطالبین **(عربی)**

= کنز الراغبین از جلال الدین محمد بن احمد بن محمد بن ابراهیم محلی شافعی (م-۸٦٤) بر منهاج الطالبین نووی (شماره : ۵۷۵۳ همین فهرست)

بغدادی این شرح را با نام «کنز الراغبین» یاد میکند اما در کشف الظنون وفهرستهای قاهره به این نام نیست. جلال الدین محلی در این کتاب از فقها و مصنفان کتابها و مآخذ نادر فقه شافعی یاد کرده مانند :

قاضی ابو الطیب سرخسی صاحب کتاب الامالی ، مهذب (ابو اسحاق شیرازی) شرح مهذب از رافعی (ودیگر شروح آن) التقریب ، الام شافعی، بندیجی والبیان .

فهرست دار الکتب ظاهریه (فقه شافعی): ١٦٥-١٦٩(١) و ١٧٤ کشف الظنون ۲: ۵۵۰ وذیل شماره ۵۷۵۳ بغیة الوعاه سیوطی . ۱۰۰ اوقاف بغداد: ۹۰ (بنام کنز الراغبین)

آغاز: الحمدلله علی انعامه والصلوة ... هذا مادعت الیه حاجة المتفهمين لمنهاج الفقه قال بسم... ای افتتح الحمدلله هی من صیغ الحمد وهو الوصف بالجمیل..

پایان، وعتق المستولدة من راس المال وان کان الاستیلاد فی مرض الموت نزل منزلة استهلاك المال بانفاقه فی اللذات والشهوات ویقدم عتقها علی الدیون والله اعلم.

[۵۷۵۲]

نسخه ایست بخط نسخ (شیوه ترکی) خلیل ملقب به غرس الدین (از رقم کاتب همین اندازه خوانده میشود) حدود قرن ۱۰ هـ عناوین ومتن بشنگرف کنار برگهای اول وآخر وصالی شده در پشت برگ نخست یادداشتی بخط نسخ وذیل آن مهری باسجع «هو الکریم وانی عبدالکریم» هست در پایان نسخه ، رقم کاتب وتاریخ کتابت در اثر وصالی بدرستی خوانده نمیشود در کنار صفحات حواشی با نشان «عمیره» عبدالحق، زیادی (نورالدین) دمیری (کمال الدین محمد بن موسی مؤلف شرح برمنهاج) ، منهج، علی شبراملسی ، وقلیوبی دیده میشود اصلاحات و نسخه بدلها نیز در حواشی ضبط است چند برگ نخست تازه است

قطع وزیری ۱٦ × ۲۵ جلد تیماج حنائی، عطف تیماج سرخ وصالی شده صفحات ٦۵۴ سطور ۲۷ کاغذ شکری ترکی شماره ثبت قدیم ۲٦۳۱۳ جدید ۸٦٦۴

۱-در فهرست دار الکتب ظاهریه هشت نسخه از این کتاب یادشده اما مؤلف نسخهٔ اخیر را (که باعنوان جزء رابع کتاب است) در شمار نسخ شرح محلی نیاورده و گویا شرحی دیگر پنداشته است ذکر جزء ۴ صوا نیست زیرا این شرح تنها یك جزء است

منهاج الطالبین عربی

شرح (یا) مختصر کتاب المحرر امام محمد بن عبدالکریم رافعی شافعی قزوینی (م-۶۲۳) تألیف محیی‌الدین ابویحیی زکریا بن محمد انصاری نووی (م- ۶۷۶) درفقه شافعی.

نووی برای کاستن ازحجم کتاب محرر، آنرا (باحذف نصف حجم نخستین) کوتاه ساخت بدون حذف چیزی از مقاصد کتاب واین مختصر بامطالبی که برآن افزود درحدود سه چهارم اصل شد. نووی در دیباچه منهاج شیوهٔ اختصار و تصرفات و تقدیم و تأخیر ها و فهرست علائم و اصطلاحات واشارات و فهرست اجمالی افزودهای خود را یاد کند و گوید «این مختصر درحقیقت شرحی است برمحرر وهمزمان تألیف این مختصر کتابی دیگر درشرح آن نوشتیم تادلائل وموجبات تصرفات واضافاتی که درمحرر انجام شده روشن سازم».

منظور وی ازشرح دیگر همان منهج الطلاب یانهج الطلاب است که بعدها برآن شرحی بنام فتح الوهاب (شمارهٔ ۳۰۳۸ این کتابخانه) نوشت.

رجوع شود به کشف الظنون ۲: ۵۵۰ مجلس ۱۰: ۵۷۳ دارالکتب ظاهریه دمشق (فقه شافعی) ۲۷۵: دارالکتب مصر (فؤادسید) ۳: ۱۳۱ اوقاف بغداد: ۹۱ لیدن (هوتسما): ۴۷

آغاز کتاب: الحمدلله البر الجواد الذی جلت نعمه عن الاحصاء بالاعداد ... امابعد فان الاشتغال بالعلم من افضل الطاعات .. واتقن کل مختصر المحرر للامام ابی القاسم الرافعی ... لکن فی حجمه کبر یعجز عن حفظه اکثر اهل العصر ... فرایت اختصاره فی نحو نصف حجمه.

آغاز نسخه: کتاب الطهارة قال الله تعالی وانزلنا من السماء ماءطهوراً الایة یشترط لرفع الحدث والنجس مآء مطلق وهوما یقع علیه اسم مآء بلاقید.

پایان کتاب: (۱) واولادها قبل الاستیلاد مـن زناء او زوج لایعتقون بموت السیدوله بیعهم وعتق المستولدة من راس المال.

۱ــ نقل ازشرح منواج (شماره ۵۷۵۲)

انجام موجود: ان دخلت له عند اجتماع اسلامه و ان دفعن الصرف فان قضت عدتها اختارامة ولو اسلمت .

[۵۷۵۳]

نسخه ایست بخط نسخ محمد در حدود ۱۲۸۸ این نسخه تا اوایل کتاب النکاح وپیداست که کاتب خود بیش از این ننوشته عناوین شنگرف وسیاه است برخی از صفحات محشی (درهامش ومیان سطور) ومطالب متن در حاشیه و بین السطرین در پشت برگ نخست یادداشتهایی درباره دوازده ماه عربی نوشته اند و در پشت برگ آخر حدیثی درباره رمل وساعات سعد و شوم بخط محمد در تاریخ ۱۲۸ نگاشته شده است و نیز فهرست کتابهای که در تملك داشته. درحواشی نسخه فقراتی از شرح محلی، عجاله، مدونهٔ: قونوی، مصابیح، انوارهٔ سیدومحمد (کاتب نسخه)، ابن حجر قاضی خان (فتاوی) نقل شده، زیر حاشیه‌های محمد غالباً این جمله دیده میشود (کتبه محمد لاجل سید عظیم)

قطع: خشتی ۱۶ × ۲۲. جلد. تیماج سبز زنگاری رنگ. صفحات. ۲۷۲. سطور. ۷. کاغذ. فرنگی شکری شماره ثبت قدیم. ۲۶۳۱۵. جدید. ۸۶۶۸.

عجالة المحتاج **(فارسی)**

شرح بر منهاج الطالبین (شماره ۵۷۵۳) از سراج الدین ابوجعفر عمر بن علی بن شهاب الدین احمد انصاری شافعی معروف به ابن الملقن (م-۸۰٤). حاج خلیفه از او چند شرح بر منهاج یاد کند (و یکی از آنجمله را تحفة المنهاج دانسته و ما در مجلد ۱۰ این فهرست گفتیم که اشتباه کرده و تحفه از هیثمی) است و گوید «عجاله در یك جلد است» اما این شرح در دو مجلد است وجلد اول از طهارة تا وصایا و مجلد ۲ (نسخه حاضر) از وصایا تا آخر است درفهرست ظاهریه نیز نسخه‌های مجلد اول ودویم این کتاب جداگانه شناسانده شده .

فهرست ظاهریه (فقه شافعی): ۱۷۰ و ۱۷۹-۱۸۰ (۱) فهرست لیدن (هوتما) ۱٤۷ اوقاف بغداد: ۸۸

آغاز: نسخه‌ما بسمله کتاب الوصایا هی جمع وصیه کعرایا وعریه و هدایا و هدیه ماخوذه من وصیة .

آغاز کتاب (مجلد اول): احمدالله علی ماانعم واشکره علی ماالهم.

پایان نسخه‌ما (مجلد دوم): وله بیعهم- لانهم ولدوافی ملته- وعتق المستولد من راس المال. لانه اتلاف حصل بالاستمتاع فاشبه الاتلاف بالاکل واللبس . هذا آخر

مایسره الله تعالی وله الحمد من هذه العجالة... سنة احدی وستین وثمانمایه علی ید...
احمد بن عبدالوهاب العجلونی ... وصلی الله علی سیدنا محمد وآله وصحبه و .

[۵۷۵۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ احمد بن عبدالوهاب العجلونی مورخ ۸٦۱ـ هعناوین بشنگرف نقائص متن در برخی حواشی جبران گردیده درپشت برگ آخر نسخه تاریخ مقابله و نام مقابله کننده ذکر گردیده که بعلت وصالی ناخواناست کنار برگ اول وآخر وصالی شده است این نسخه ج ۲ کتاب است

قطع رحلی ۱۸ × ۲۷ جلد تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج برجسته زرشکی عطف و سجاف وصالی شده در وسط ترنج نوشته یاقاضی الحاجات صفحات ۶۱۰ سطور ۲۳ کاغذ سمرقندی ضخیم شکری آهاردار شماره ثبت قدیم ۲٦۳۰۹ جدید ۸٦۷۰

الجامع الصحیح (عربی)

= صحیح مسلم از ابو الحسین مسلم بن حجاج قشیری نیشابوری شافعی (م ـ ٢٦١)
این نسخه جلد چهارم از جامع صحیح مسلم است

کشف الظنون ج ۱ ـ ۵۷۲۰. مشار عربی: ۵۸٦ معجم المطبوعات ۱۷٤۸۰ فهرست دانشگاه :. دار الکتب قاهره (چاج ۱۹۲٤) : ۱۰۳ اوقاف بغداد :۳۸

آغاز: باب فیمن نذران یمشی الی. حدثنا زکریا بن یحیی بن صالح المصری قال حدثنا المفضل یعنی ابن فضاله قال حدثنی عبدالله بن عیاش عن یزید .

انجام: شهاب نحو روایة معقل عن الزهری. آخر الجزء الرابع .

[۵۷۵۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمد بن سعد العجلونی الشافعی مورخ ۸۳٦ـ هعناوین بشنگرف کنار برخی برگها وصالی شده و بالای صفحات آب دیده

قطع وزیری ۱۸ × ۲۷ جلد تیماج سبز زنگاری ضربی صفحات ۴۹۴ سطور کاغذ سمرقندی ضخیم آهاردار شکری شماره ثبت قدیم ۲٦۳۱۴ جدید ۳۰۰۹

حاشیه مطول (عربی)

از نظام الدین عثمان خطائی (یا) ختایی بر شرح بزرگ تفتازانی بر تلخیص المفتاح

۱ـ مؤلف محترم فهرست طاهر به نسخه‌ای (بخش کوچکی) از این شرح را نیز جداگانه و بعنوان جزء ثانی شرح منهاج درص ۱۷۰ باشمارهٔ دیگر یاد کرده‌اند. این نسخه از آغاز کتاب صلوة است تا حج واین خود بخشی از مجلد یکم است

کشف‌الظنون ج۱-۳۲۴-۳۲۵ ذریعه‌ج۶:-۷۰فهرست مجلس ۷ : ۸۴و۸۷

آغاز: نحمدك اللهم على ما اعطيتنا من بواسغ النعم . . . قوله نحمدك آثر الحمد على الشكر لان.

انجام: ترك المعين الى غير المعين والخطاب والله اعلم بالصواب

[۵۷۵۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۰۱۸-ه‍ با یك سرلوح كوچك مذهب صفحات مجدول به لاجورد و طلا عناوین در بالای صفحه خارج از جدول بشنگرف، نقائص متن در حواشی داخل در جدولها ثبت گردیده است برگ آخر وصالی شده است

قطع خشتی ۱۰ × ۲۰ جلد تیماج قهوه‌ای عطف وصالی شده صفحات ۲۰۰ سطور ۱۵-۱۸ کاغذ شکری نازك شماره ثبت قدیم ۲۶۲۸۲ جدید ۸۶۶۶

تهذيب طريق الوصول الى علم الاصول (عربی)

از علامه حلی جمال الدین ابومنصور حسن بن یوسف (م-۷۲۶)

ذریعه ٤: ۵۱۱ و ۱۳: ۱۶۵ مشار عربی: ۲۳۰ مجلس ۱۰ : ۱۲۸۸

آغاز: الحمدلله رافع درجات العارفين الى ذروة العلى

انجام: وتجاوز النهاية والله الموفق للصواب واليه المرجع والمآب

[۵۷۵۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ ابوالحسن حسینی مورخ ۱۲۲۰ -ه‍ عناوین بشنگرف است حاشیه‌هایی از عمیدالدین وفخرالدین ودیگران دارد ودر برخی از صفحات حواشی نقل از شرح عمیدی است

قطع خشتی ۱۵ × ۲۰/۵ جلد تیماج سبز زنگاری ساده صفحات ۱۰۰ سطور ۱۹ کاغذ فرنگی شکری نازك آهاردار شماره ثبت قدیم ۲۶۳۰۴ جدید ۸۶۷۱

شرح قطر الندى (عربی)

شرح ابوعبدالله محمد بن یوسف بن هشام نحوی (م-۷۶۱) بر قطر الندى وبل الصدى تألیف خود او

کشف‌الظنون : ج ۲: ۲۳۸ معجم المطبوعات : ۲۷۵ فهرست دارالکتب . (فؤادسید) ۲ : ۵۸

[۵۷۵۸]

نسخه‌ایست، بخط نسخ شبیه به ثلث امان‌الله والی مورخ ۱۲۷۳ و - در کردستان کتابت شده است عناوین بشنگرف ولاجورد

قطع نیم‌خشتی ۱۳ × ۳۱ جلد تیماج خردلی با ترنج و نیم‌ترنج سبز دارای نقاشی برجسته بر گردان صفحات ۲۵۸ سطور ۱۳ کاغذ فرنگی آهاردار تیره رنگ شماره ثبت قدیم ۲۶۳۲۳ جدید ۸۶۷۲

۱ - تحریر و تلخیص تاریخ اکبری (ص۲-۲۹۵ دفتر) **(فارسی)**

= مختصر مظفری موجود (۱) از عباسقلی سپهر کاشانی . سپهر، تاریخ اکبری (اکبر نامه = تاریخ اکبر شاه) تألیف شیخ ابو الفضل بن مبارک علامی ناگری را بفرمان مظفر الدین شاه قاجار تلخیص و تحریر کرد و در ۱۳۱۲ آنرا بپایان رسانید و یك حلقه انگشتری برلیان از شاه پاداش گرفت .

از یادداشتی که سپهر پس از پایان کتاب (با مطلعی جداگانه) نوشته فهمیده میشود که وی سلسله تألیفاتی بنام «مختصر مظفری» دارد و این خلاصه تاریخ اکبری (۱) مجلد اول (حلقه نخست) آن سلسله است.

نکتهٔ جای دقت آنست که سپهر در این کتاب (بجای خاتمهٔ اکبر نامه) تاریخ اکبر شاه را تا سال ۲۴ الهی (مطابق ۹۸۷ هجری) نوشته است و حال آنکه ابو الفضل خود اکبر نامه‌را درسال ۱۷ الهی (مطابق ۹۸۱ هجری) پایان داده است .

در این بخش اضافی این عنوانها دیده میشود :

آغاز سال هیجدهم الهی ازجلوس اکبر شاهی یعنی سال شهریور از دور دوم.

مراجعت موکب اکبر شاهی بعد از فتح گجرات بدار الخلافه اگره .

وصول...اکبر شاه به آگره .

حرکت موکب شاه باردوم به گجرات برسم ایلغار و مظفر ...باز آمدن .

رسیدن موکب پادشاهی درحوالی احمد آباد...و بر محمد حسین میرزا چیره گردیدن.

۱ - سپهر از تاریخ اکبری باعنوان آیین اکبری یاد میکند واین سهو القلم است

معاودت رایات... اکبرشاهی به . آگره
همت کردن اکبرشاه به تسخیر نیك و بهار
فرستادن شاهزاده سلطان سلیم به دبستان .
توجه اکبرشاه به جانب اجیر .

بقیه بخش اضافی به همین شیوه است درسال ۲۴ (الهی) بیش از چندسطر (در نسخه ما که بخط سپهر است) نوشته نیست وعنوان آن چنین است «آغازسال بیست وچهارم الهی... یعنی سال اسفندارمذ ازدوردوم»

سپهر در این تلخیص بیشتر بخش اول اکبرنامه را حذف کرده است.

بنوشتهٔ صاحب ذریعه ، سپهر خود درربع ۲ مشکوة الادب از این کتاب واز تلخیص تاج المآخود یاد کرده .

ذریعه ۷: ۲۰۹ (باعنوان خلاصهٔ آیین اکبری مظفری)

آغاز : بسمله بیان اسامی اجداد ...جلال الدین اکبرشاه هندی ابوالمظفر جلال الدین ...

پایان (سال ۱۷ الهی) : خاطراقدس از انتظام مهام آن حدود آسایش جست حکومت آن قلعه را بدقلیج خان تفویض فرمود روز مار اسفند بیست و نهم اسفند ارمذماه الهی موافق شنبه چهارم ذی القعده به جانب احمدآباد حرکت کرد .

آغاز بخش اضافی : آغازسال هیجدهم الهی . چون هشت ساعت و هفت دقیقه ازشب چهارشنبه ششم شهر ذی العقده این سال فرخ فال گذشت .

پایان : آغاز سال دوازدهم ازدور دوم سلطنت اکبر شاهی نمودار شدو آیات جود...شاهنشاهی... پدیدار گشت خسروفیروزجشن نوروز راسرودوجهانیان را باعطای دینارودرهم شادخوار وخرم فرمود .

۳ ـ خلاصه و تحریر تاج المآثر (فارسی)

ازعباسقلی سپهر . وی پس از تلخیص تاریخ اکبری در۱۳۱۲، برحسب فرمان مظفرالدین به تحریر تاج المآثر حسن نظامی (تاریخ سلسلهٔ غوریان تألیف شده در

۶۱۲) پرداخت ودرمدت هیجده روز آنرا بپایان رسانید و(مانند کتاب سابق) انگشتری برلیان دیگری پاداش گرفت.

درآغاز این تلخیص، تاریخچه کوتاه ومختصری ازحالات فرمانروایان غور بنقل ازمراصدالاطلاع یاقوت‌حموی ثبت کرده است.

آغاز مقدمه : بسمله بیان عزیمت ابوالمظفر معزالدین محمدبن سام .. به‌فتح‌ممالك‌هندوستان بنده خداوند ماه ومهر چاکر شاهنشاه‌تابنده چهرعباسقلی سپهر که حسب‌الامر به. .خلاصهٔ... کتاب مستطاب . تاج‌المآثرماموروفاخر است از نخست به‌مختصری ازحالات فرمانگذاران غور اشارت می‌نهد .

آغاز تلخیص : اکنون‌بخواست‌خدای‌قادربه‌خلاصهٔ‌تاج‌المآثرشروع‌میشود بیان‌حرکت‌موکب‌معزالدین ابوالمظفرمحمدبن سام‌بن حسین بعزواجمیر جهانیان به‌مشاهدت و معاینت دریافته‌اند که تا ممالك جهان بعزسلطنت سلطان السلاطین... ناصرامیرالمؤمنین زیب‌وآیین بگرفته ملك‌وملت را پایهٔ جاه‌وجلال وعزواقبال برتارك کیوان جای داده .

پایان: فلك خواند مدیح اوچو گیرد جام در مجلس
ملك سوزد سپند او چوبازد گوی در میدان
گهی از مشتری بازد بدولت گوی وچوگان را
گهی از ماه نو سازد بهمت گوی را چوگان

لله‌الحمد والمنه که درنیمه روزجمعه بیست‌وپنجم شهرشعبان سال یکهزاروسیصد و چهارده ... که چهل وهشت روزبعید نوروز ... مانده است این کمتر بنده . . . عباسقلی سپهر برحسب فرمان ... مظفرالدین پادشاه قاجار ... ازنگارش خلاصهٔ کتاب تاج‌المآثرفراغت یافت وچنین کتابی بلاغت‌آیت را ... به‌آنطور که‌ازمصدر سلطنت اشارت یافت درچنین مدتی قلیل که اغلب اوقاتش به دیگرمشاغل . . . میگذشت درحیزاختصاردرآورد بیشتراشعارشاهوارش را که ازفصحای شعراء عجم است ... وپاره‌ای‌مضامین ... مؤلف را مرقوم...نمود .

دراینجا سپهر متن فرمان شاه رادرمورد اعطاء یك حلقه انگشتری برلیان بپادش نگارش خلاصه نقل کرده است .

سپهر پیش ازآغاز درپیشگفتار تحریر تاج‌المآثر گفتاری بمناسبت تلخیص این کتاب و کتاب اکبرنامه دارد ودراین گفتارشیوهٔ خود را درتلخیص‌تاج‌المآثر ونیزارزش‌ادبی‌آن کتاب را بازمیکند . اینك بخشی ازسخن او :

«بفرمود کتاب ... تاج‌المآثر را که‌ازتألیفات ... ادیب جامع ... شیخ‌حسن نظامی نیشابوری ومحتوی برمجاری ایام... بعضی‌ازسلاطین غوراست که‌درپاره‌ای ازصفحات هندوستان ... بوده‌ودرسال شش صدودوازده هجری نگارش‌آن شروع شده ودرمراسم‌عدل وداد ... ورموزمملکت داری‌ورعیت‌نوازی ورسوم رزم وبزم... وطرق معرفت وتوحید ... وبلاغت وانشاء پردازی وسخن سازی را نمودار ساخته وسخن خودرا درآن اندراج‌داده‌بعباراتی روشن‌وآشکاردرحیز تحریرواختصار...واز اشعارفصاحت‌آثارمسطوره‌اش‌نیزآنچه شاهد مطلوب...رقم بدارد تا مطالب تاریخی آن که دربحاردررالفاظ بدیعه ... و تلفیقات انیقه وتنمیقات رشیقه مستغرق‌افتاده چون گوهرازصدف ولعل ازکان بیرون‌آرد تا اهل مطالعت را بدون زحمت و تعطیل وقت و ذهاب فرصت بچنگ آید . . . در مدت هیجده روز . . . فراغت یافت» .

[۵۷۵۹]

نسخه‌ایست بخط شکسته تحریری‌مؤلف ،مورخ ۱۳۱۴. عناوین وتذکرات درحواشی صفحات ضبط گردیده .

قطع : رحلی ۲۲ × ۳۵ ، جلد : تیماج سبزکمرنگ ساده ضربی صفحات :۳۸۴، سطور: ۲۵، کاغذفرنگی‌شکری ، شماره ثبت قدیم : ۳۶۷۸۴؛ جدید ۸۶۷۳.

کشف‌الاعراب **(عربی)**

شرح جمال‌الدین محمدبن محمدبن محمد التبریزی الاقسرائی (تاریخ تألیف ۷٤۰- ه) بر کتاب‌اللباب فی‌النحو تاج‌الدین‌محمدبن احمد بن‌السیف،فاضل اسفرائنی (م -٦٨٤) بشیوه قال اقول .

درمتن کشف الظنون (ج ۲-۳۵۲ .) : از شرح عیسی بن اسماعیل آقسرایی «م - ۷۲۷ بر لباب اعراب یادشده بدون نام خاص

هدیة العارفین ۲: ۱۶۵ - ۱۶۶ و کشف الظنون استامبول حاشیه ص ۱۵۴۶

آغاز موجود: مع قلة البضاعة وقصور الباع فی هذه الصناعة . . . قال صاحب الکتاب اما المقدمه الی آخره ، اقول الکتاب مرتب علی مقدمه واربعه اقسام

انجام موجود: و هو الرفع لما بیننا و مسأله زید یضرب فان یضرب فی اقوی المراتب .

[۵۷۶۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ شیوه کهن ۹ تا اوایل ۱۰ - هـ قرن ... از آغاز و از انجام نسخه اندکی افتادگی دارد. عناوین شنگرف. حاشیه بالای صفحات آبدیده و به برخی از نوشته‌ها آسیب رسیده و ناخواناست .

قطع: ۱۷ × ۲۵، جلد: تیماج مشکی سائیده شده عطف وسجاف وصالی شده، صفحات: ۳۰۲، سطور: ۳۲، کاغذ : سمرقندی ضخیم شکری آهاردار ، شماره ثبت قدیم: ۳۵۵۵۹ ، جدید: ۸۶۷۵ .

سلسلة الذهب **(فارسی)**

از مولی عبدالرحمان جامی

این نسخه یکی ازمجلدات هفت اورنگ یا سبعهٔ جامی است ونسخه حاضر مشتمل بر سه دفتر است .

مشار فارسی ۱ : ۹۷۲ جامی ازعلی اصغر حکمت : ۱۸۵ مجلس ۳ : ۴۷۰

آغاز: لله الحمد قبل کل کلام — بصفات الجلال والاکرام

حمد او تاج تارك سخن است — صدر هر مایهٔ نو و کهن است

انجام: همه مقبول و مستجاب شده — همه مقرون بفتح باب شده

برهمین نکته ختم شد مقصود — لله الحمد والعلی والجود

کاتب رقم کرده... تمت الکتاب بعون الملك الوهاب علی ید سلطان محمد کاتب . ۹۵۹

[۵۷۶۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق خوش سلطان محمد کاتب مورخ ۹۵۹- هـ با سرلوح تذهب صفحه دوو سه بین السطرین بشنگرف تزیین شده صفحات مجدول کنار برخی برگها وصالی شده. سمت بالای صفحات وسط مختصری رطوبت دیده .

قطع : نیم خشتی ۱۲ × ۲۱ ، جلد تیماج تریاکی عطف وسجاف قهوه‌ای صفحات : ۲۵۲ ، سطور : ۱۵ دو ستونی ، کاغذ سمرقندی شکری آهاردار ، شماره ثبت قدیم : ۳۵۵۷۷ ، جدید: ۸۶۷۹ .

مجموعه

۱ـ الوجیزة فی الرجال (ص ۲ـ۵۶ دفتر) **(عربی)**

از ملا محمد باقر مجلسی (م ـ ۱۱۱۱) .

مشار عربی : ۹۸٤ . ذریعه ج ۱۰ : ۱٤۲ مجلس ج ۷ : ۳۹۳ ـ ۱۰ :۸۲۹ مصفی المقال : ۱ ... دانشگاه ۲ : ٦۷۵

آغاز: الحمدلله الذی رفع منازل الرجال علی معارج الکمال علی قدر.

انجام : وحده والصلوة علی خاتم الرسالة وکان تألیفها فی ایام معدودات فی طریق خراسان ... انتهی کلام المصنف والحمدلله رب العالمین .

۲ـ رجال (ص ۵۸ـ۲۱۰ دفتر) **(عربی)**

از عبداللطیف بن علی بن احمد بن ابی جامع الحارثی الشارمی العاملی.

مصفی المقال : .

آغاز: الحمدلله الذی شرع لنا الاحکام وجعلها مسندة الی ذوی ... امابعد فیقول العبد ... جعل الله یومه خیراً من امسه ووفقه للتوبه قبل حلول رمسه .

انجام : الیعقوبی اسمه داود بن علی الهاشمی نمقه الاقل حمید بن عبدالحسین.

۳ـ خلاصة الاقوال فی معرفة الرجال **(عربی)**

(ص ۲۱۸ـ٤۲۲ دفتر)

تألیف: جمال الدین ابومنصور شیخ حسن بن سدیدالدین یوسف بن المطهر = علامه حلی (م ـ ۷۲٤) دارای دو بخش .

مشار عربی : ۳۳٤ ، ذریعه ۷ : ۲۱٤ ، مجلس : ۱۰ـ٤۹۸

آغاز: الحمدلله مرشد عباده الی سبیل السداد وهادیهم .

انجام : فی کتابنا الکبیر من اراده وقف علیه ... بعده محمد و آله کاتب افزوده تم الکتاب و کتبه وقابله من اوله الی آخره ... والف الف تحیة فی کربلا

[۵۷۶۲]

دفتریست بخط نسخ ابراهیم بن هاشم الحسینی العمیدی مورخ ۱۰۷۹ھ رقم کاتب درذیل شماره ۳ وشماره یك ودو ازدیگری تازه‌تر است عناوین بشنگرف درپشت صفحات بین شماره دوسه چند نسخه پزشکی است با حساب سیاق .

قطع : رقعی ۱۲×۱۹/۵، جلد : تیماج زرشکی دورمنگنه: صفحات: ۴۲۲ ؛ سطور : ۱۷–۱۹ ، کاغذ : فرنگی سفید ونباتی رنگ ، شماره ثبت قدیم : ۳۵۵۶۷، ۸۶۸۰ .

الافصاح = شرح مقامات **(عربی)**

ازابوالفتح ناصربن عبدالسیدالمطرزی (م – ۶۱۰) برمقامات ابی‌محمدقاسم ابن علی الحریری (م – ۵۱۰۶) .

کشف‌الظنون ج ۲: ۴۹۶–۴۹۷ فهرست دارالکتب قاهره ۳: ۳۰ .

آغازموجود: کالبدرا فرط فی العلو وضوءٌ للعصبة الساربن جد قریب وفکن فی حالك وحال المعنی هل تحد من الانس .

انجام موجود : ولیس معنا فقلت بینی و بینك سر فجعلت ... علی اذنك حتی لایسمع .

[۵۷۶۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ شیوه کهن قرن یااوائل قرن ۹ھ ازآغاز وانجام افتادگی دارد کناردوسه برگ ازاول وصالی شده ودراواسط نیزصفحاتی سفید مانده . ودراواسط نیز برخی صفحات آبدیده عناوین بشنگرف است .

قطع: خشتی/ ۱۴×۲۰/۵ ، جلد : تیماج زرشکی ساده ، صفحات: ۲۵۲ ، سطور : ۱۹ ، کاغذ : سمرقندی شکری ضخیم ؛ شماره ثبت قدیم : ۳۵۵۹۰ ، جدید ۸۶۸۱

مجموعه

(عربی)

المرقصات والمطربات (ص۲–۱۲۲ دفتر)

= مرقص ومطرب فی اخبار اهل المغرب

ازابوالحسن علی بن موسی بن سعیدالاندلسی (م – ۶۷۳) .

این کتاب مشتمل برپنج بخش است :

المرقص ، المطرب ، المقبول المسموع والمتروك

مؤلف در دیباچه از گردآوری کتابی در «مرقصات والمطربات» سخن گفته و نیز دراول وآخر نسخه حاضر بنام المرقصات و المطربات یاد شده است .

رجوع شود بکشف الظنون ۴۱۹۲ .

آغاز: وصلی الله علی محمد وآله وصحبه وسلم قال رئیس الادباء.. اما بعد حمدالله الذی شرف الانسان علی سایر انواع الحیوان بنطق اللسان ثم جعل اشرف بنی آدم من ارتقت درجته فی ذلك .

انجام : ظلام وبین الناظرین صباح، کاتب رقم کرده در تم المرقصات والمطربات والحمدلله رب الارض... سنه ۱۲۷۸ ، وانا العبد الاثم الجانی والمبتلی بالعلائق غفر... له ولوالدیه بمحمد وآله

۲ـ مقامات بدیع الزمان (ص ۱۲۲ـ۲۵۰ دفتر) **(عربی)**

از ابوالفضل احمد بن الحسین الهمدانی (م ـ ۳۹۷) .

کشف الظنون ج ۲ : ۴۹۴

مقامات بدیع الزمان قبل از مقامات حریری نوشته شده است وحریری به پیروی از آن سبك مقامات خود را تألیف نمود ودر مقدمه وخطبه کتاب خویش متذکر شده که وپیرو طریق حریری تألیف مقامات است

آغاز: مقامات ابی الفتح الاسکندری مما املاها الاستاد ابوالفضل احمد بن الحسین الهمدانی رواها...المقامة الاولی قال البدیع حدثنا عیسی بن هشام قال دخلت البصره

انجام : وولاه ضیاعه بالطائف هذا نهایة ماوجد من مقامات بدیع الزمان الهمدانی رحمه الله فی دار القرار کاتب افزوده :

« که بفرمان اهل الفضل و الکمال . . جناب آقا ابوالقاسم ملقب بملاباشی مقرب درگاه ولیعهد زمان ناصرالدینشاه قاجار (مظفرالدین میرزا) کتابت حاصل شد » .

[۵۷۶۴]

دفتریست به‌خط نسخ خوش محمد مسیح بن عبدالحمید الموسوی الاصفهانی مشهور بدرب امامی مورخ ۱۲۷۸ـ ه دردارالسلطنهٔ تبریز کاتب درذیل شمارهٔ ۲ رقم‌دارد عناوین به‌لاجورد وشنگرف برخی ازنقائص درحواشی جبران گردیده است .

قطع : نیم‌خشتی ۱۵/۵ × ۲۲۵. جلد: تیماج عنابی با ترنج و نیم ترنج دورمنگنه صفحات : ۲۵۰ سطور: ۱۵. کاغذ فرنگی‌شکری آهاردار شمارهٔ ثبت قدیم ۳۵۵۶۵ جدید ۸۶۸۳ .

صدکلمهٔ قصار **(فارسی)**

ازعلی (ع) جمع جاحظ و ترجمه رشید وطواط (مجلس ۱۰: ٦۹٤) .

آغاز : الحمدلله علی الطاف کرمه واصناف نعمه... چنین گوید محمد بن محمد عبدالجلیل العمری الرشید الکاتب وفقه‌الله لما یصلح احوال دینه .

انجام : کلمهٔ صدم ، قلب الاحمق وراء لسانه معنی کلمه بتازی . . هرچه باید بگوید وآنگاه دل بر آن قوا گنه بگمارد .

[۵۷۶۵]

نسخه‌ایست به خط نسخ ونستعلیق خوش ... حدود قرن ۱۳ـ ه بایك سرلوح. مذهب یکم حاشیه تذهیب شده وبین السطرین ودرص یکم دو برگ آخر وصالی شده، درکنار برگها مختصری آثارموریانه خوردگی است سمت بالای صفحات آبدیده است .

قطع خشتی ۱۶ × ۲۳. جلدتیماج مـکی ساده دورمنگنه صفحات ۱۳۸. سطور ۹ . کاغذ الوان آهاردار شمارهٔ قدیم ۳۵۵۷۸ . جدید ۸۶۸۲ .

مجموعه **(عربی)**

۱ - جوامع العلم = اصول جوامع العلم

(ص ۲-۳٤۹ دفتر)

ازجمال الدین حسن بن محمدباقر بن عبدالمطلب الحسینی العلوی العریضی الاصل بشروی خراسانی که درتاریخ ۱۲٤۰ـ ه درکربلا این کتاب راتألیف کروده درباره احادیثی است که ازکافی روایت شده .

نسخه حاضر مشتمل بریك مقدمه و چهارباب است که برباب برفصولی چند است .

ذریعهٔ ۲ : ۱۸۰ (درذریعه بنام اصول جوامع العلم آمده) .

آغاز : سبحانك اللهم و بحمدك توحدت فی‌ذاتك ولایشبهك احد فی‌صفاتك اما بعدفیقول الحقیر الی رحمة ربه‌الغنی‌الکریم.. اما المقدمه‌ففی‌بیان فضیلة‌العلم وفضل العلماء الابرار وذم علماء السوء و فضیلة تحصیل .

انجام : الی مستقررحمته وجوار نبیه واوصیائه‌آمین و قد فرغ من تسوید مؤلفه الحقیر الفقیر . . حسن بن محمد باقر . . سنة ۱۲۴۰ . حامداًمصلیاًمستغفراً

۲- تفسیرحمدوسوره (ص۳۵۳-۳۴۷ دفتر)

از حسن حسینی خراسانی در تفسیر سورهٔ فاتحه وتوحید (حمد و سوره) و برخی از اسرارنماز از روایات نخست بتفسیر « استعماره » پرداخته .

آغاز الحمدلله رب‌العالمین هذه جملة مـا استفدته من‌کلمات اهـل البیت فی‌جمل تفسیر الحمد والسوره و بعض اسرار الصلوة الاول فی‌تفسیرالاستعاذة .

انجام : وخواص‌من‌شیعته تمت‌الرسالة بعون‌الله‌سبحانه‌علی‌یده مؤلفه‌الحقیر حسن‌الحسینی الخراسانی عشرالوسط من‌محرم الحرام سنه ۱۲۴۵ .

۳- حدیثی دربارهٔ مؤمن (ص۳۵۸-۳۶۵ دفتر)

آغاز الحمدلله علی ولایة الائمة علیهم السلام و الصلوة والسلام علی محمد خیرالانام قال سیدنا و مولینا الفقیه الصالح داود . . . ابن اسحاق التمیمی قال قلت للامام‌محمدالباقر(ع) .. اخبرنی‌عن‌المؤمن العارف .

انجام : فقلت جزاك الله یا مولای خیراً لقد سررت‌قلوب المؤمنین وتبعت صدور الناصبین‌والمعاندین .

[۵۷۶۶]

نسخه‌ایست به‌خط نسخ کاظم‌بن‌حسن‌الحسینی العریضی‌الخراسانی فرزند مؤلف جوامع العلم (شمارهٔ۱دفتر) که درتاریخ ۱۲۴۶. شش‌سال بعدازتألیف جوامع العلم آنرا ودورساله دیگررا درکربلاتحریر کرده .

عناوین به شنگرف . بالای برخی مطالب به‌شنگرف کـیده‌شده است بعضی ازصفحات دارای حواشی است .

قطع نیم‌خشتی۱۶×۲۳ . جلد تیماج مشکی ساده‌ضربی صفحات ۳۶۶ . سطور۲۲. کاغذفرنگی سفیدآهـاردار شمارهٔ ثبت قدیم ۳۵۵۶۸. جدید ۸۳۸۴.

تاریخ عتبی **(عربی)**

از ابونصر محمدبن عبدالجبار عتبی رازی (م۴۲۷) .

تاریخ یمین الدوله محمودبن سبکتکین (سلطان محمود غزنوی) است و به دست ابوالفضل کلیاتی ترجمه‌شده .

کشف الظنون ج ۱ : ۶۶۰ . معجم المطبوعات : ۱۳۰۵

آغاز: الحمدلله‌الظاهر بآیاته الباطن بذاته القریب برحمته‌البعید .

انجام : و یرحم الله عبداً قال آمینا .. والحمد کفاء افضاله و الصلوة علی نبیه محمد خیر البریة و آله .

[۵۷۶۷]

نسخه ایست بخط نسخ حدود قرن ۷ یااوائل ۸ـ ه رقم‌کاتب ندارد درکناربرخی از حواشی و توضیحات نوشته وبرگ اول نونویسی شده وکنار برگهـای اول وآخرنسخه وصالی شده است درصفحه اول‌محل سرلوح‌سفید وصفحات تماماً مجدول بشنگرف ومرکب لاجورد و طلا عناوین بمرکب‌وقلم درشت‌تر برکهامتن وحاشیه

قطع‌وزیری ۵/۵ × ۲۴ جلدتیماج‌سرخ‌ترنج‌ونیم‌ترنج برجستهٔ طلائی صفحات۲ ۵۴ سطور ۱۵ کاغذ سمرقندی شکری شماره ثبت‌قدیم ۳۵۵۴۳ جدید ۸۶۸۷

مختارالاغانی **(عربی)**

ازمحمدبن مکرم انصاری معروف‌به‌ابن‌منظور (م ۷۱۱)

کشف‌الظنون . فهرست دارالکتب (فؤادسید) ۳: ۲۳

نسخه حـاضر مجلد ۳ وخـاص‌ابونواس است ،

آغاز: الحسن بن‌هانی ابونواس قال عبدالله محمدبن المکرم هذه الترجمه ترجمه علینا ابوالفرج رحمه‌الله بماصورته اخبار

پایان، و کان عمرابی نواس تسعا و خمسین سنه وکانت و فاته قبل دخول المأمون مدینة السلام بست‌سنین نجز الثالث من‌مختار الاغانی من خط مؤلفه... محمدبن‌مکرم الانصاری‌وذلك من تجزئته وکان آخرالجزء ماصورته بخطه « فرغ من تعلیقه جـامعه عبدالله محمد ، من کط دهعخ ، سنة خمس و سبعین وستمابه و یتلوه ، فی‌الجزء الرابع حمزة‌بن‌عدی ، سنة‌اثنتین بعد الالف ،

[۵۷۶۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۰۰۲ ـ ه کاتب نام خودرا نیاورده . برخی از صفحات این نسخه آب دیده و بمتن آسیب رسیده عناوین بشنگرف است درحواشی صفحات اشعاری از شعرای معروف ع.ب چون عباس ابوتمام ابوالعلاء ابن الولی و دیگران ضبط شده است که به قلم نستعلیق واز کاتب دیگری است

قطع رحلی ۱۸ X ۳۲ جلد تیماج لاکی باترنج ونیم ترنج ولچکی گل و بوته برجسته صفحات ۲۳٤ سطور ۱۹ کاغذ آهاردار نازك تیره رنك شماره ثبت قدیم ۳۵۵۸۹ جدید: ۸۷۰۱

منهاج الولایه (فارسی)

از میر عبدالباقی صوفی تبریزی متخلص به دانشمند (م ـ ۱۳۰۹) در: ۱ باب مجلس ج ٦ : ۱۵ ذریعه ۱٤ : ۱۳۰ دانشگاه ش: ۵۲۹۹ . سپهسالار ۲ : ۱۳۱

آغاز موجود . ائنتاعشرة عیونا و ازچشمه سارولایت و یتبوع معرفه وهدایت عیناً یشرب بهاعباداللّه ...برمشارب اولیاء است بقدر مراتب ایشان جریان دارد ٠

انجام . حکیم خبیر بلاواسطه تمت بــاب العلم والحمدللّه اولاً وآخراً . . بازدان کان نقطه ذات شهست تمت الکتاب بعون الملك الوهــاب .

[۵۷٦۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ روشن قرن ۱۱ یااواخر ۱۰ ـ ه رقم کاتب نداردعناوین بشنگرف از آغاز اندکی ساقط شده صفحات مجدول به لاجورد درآغاز باب دوم وسوم دوسرلوح کوچك به لاجورد وشنگرف وطلاو سفیدآب موجود است صفحه دو وسه باب بین السطرین طلاکاری وگل و بوته‌های ریزالوان دارد

قطع رحلی ۱٦/۵ X ۲۷ جلد تیماج عنابی ضربی صفحات ۷۰۸ سطور ۱٤ کاغذ شکری ضخیم ونازك آهاردار شماره ثبت قدیم ۳۵۵٤۸ جدید ۸۷۰۳

دستور اللغة (عربی ـ فارسی)

از ابوعبداللّه حسین بن ابراهیم نطنزی (م ـ ٤۹۷ ـ ه) فرهنگ نامه‌ها : ۱۹ ـ ۲۳ دارالکتب مصر ۲:۱۳۲ . ومجلس ۲.۲۷۲ .

آغاز. امکان حفظه فی مدة سنه معرفة العربیه...الحمدللّه الذی ابدع العالم بقدرته...وبعد فهذا دستور اللغة المائورة .

انجام . تفعل تیمم تیمم کرد. تیمن خجسته داشت .

تمت هذه . علی ید اقل عباد الله محمد رفیع بن محمد سلیم واعظ سنه ۱۰۹۵

[۵۷۷۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمد رفیع بن محمد سلیم واعظ مورخ ۱۰۹ - ه با دو سرلوح تذهیب صفحات یك و دو بین السطرین

درمقدمه نسخه شیوهٔ صرف افعال عربی را در جداول نگاشته‌اند عناوین شنگرف لغات تازی با قلمی درشت تر و بـا مرکب صفحات تمام مجدول با قلم لاجورد مرکب وطلائی چند صفحه از اول و آخر وصالی شده است

قطع رحلی × ۲۷/ جلد روغنی گل و بوته‌دار درون روغنی یشمی با یك بوته گل نرگس صفحات ۳۹۶ سطور ۱۵ کاغذ اصفهانی سفید شماره ثبت قدیم ۳۵۵۴۹ جدید ۸۷۱۲

انوار التنزیل (عربی)

از قاضی بیضاوی ناصر الدین عبدالله بن عمر (م-۶۸۵)

رجوع شود به همین فهرست : ۶۲ :

آغاز: الحمدلله الذی منزل الفرقان علی عبده لیون .

[۵۷۷۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۰-ه دارای تملك مورخ ۱۰۲۳ عناوین و آیات شنگرف با یك سرلوح وجداول کنار برخی برگها وصالی شده .

قطع: وزیری ۱۵ × ۲۶. جلد تیماج سبز ساده صفحات: ۴۶۲ سطور: ۳۱. **کاغذ:** سمرقندی نباتی رنگ آهار دار. **شماره ثبت قدیم :** ۳۵۵۴۵ . **جدید:** ۸۶۸۸

شرح اصول کافی (عربی)

از صدر المتألهین ملاصدرای شیرازی بر اصول کافی کلینی .

ذریعه: ۱۴-۹۹ - ۱۰۰ مشار - عربی: ۵۴۱ مجلس ۹: ۵۷۵

آغاز: الحمدلله جل عن مطارح اضوآء . . . و بعد فیقول احوج خلق الله وافقر هم الی .

[۵۷۷۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ عبدالله بن سلام الله جنیدی الشیرازی مورخ ۱۰۵۴-ه عناوین بشنگرف ولاجورد صفحات مجدول چند برگ اول و آخر وصالی شده

قطع: ۱۵ × ۲۶. جلد: تیماج مشکی دورمنگنه صفحات: ۶۵۸ سطور: ۲۱. کاغذ: نباتی رنگ شماره ثبت قدیم: ۳۵۵۷۳. جدید: ۸۶۸۹

جواهر التفسیر **(فارسی)**

از کمال الدین ملاحسین بن علی بیهقی سبزواری کاشفی واعظ

[۵۷۷۳]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۱ــه. عناوین بشنگرف برگهای اول وآخر وصالی شده است.

قطع: خشتی ۱۹ × ۲۶. جلد: تیماج تریاکی ضربی ساده‌صفحات: ۵۹۰. سطور: ۲۴: کاغذ: سمرقندی آهاردارسفید شماره ثبت‌قدیم۳۵۵۵ . جدید ۸۶۹۰

مواهب علیه **(فارسی)**

از ملا کمال الدین‌حسین کاشفی واعظ سبزواری (ج دوم است ، از سوره مریم تاپایان قرآن ــ سوره ناس.)

[۵۷۷۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمدنظر بن محمودشیخ تاشکندی‌مورخ حدودقرن۱۲ــ عناوین شنگرف. برگها آبدیده گردیده صفحات مجدول

قطع:۱۷ × ۲۵. جلد تیماج‌ابری زمینه قهوه‌ای. صفحات ۹۴۸. سطور ۲۱. کاغذ: فرنگی شکری نازك‌شماره ثبت قدیم ۳۵۵۵۴ جدید ۸۶۹۲

دیوان بهاء زهیر **(عربی)**

از بهاءالدین ابوالفضل زهیر بن محمدبن علی بن یحیی بن الحسن بن جعفر بن منصور بن عاصم المهلبی الصالحی المصری (م-٦٥٦).

کشف الظنون ج۱:٥٠٦معجم المطبوعات۳:٩٦فهرست دار الکتب۳:۱۲۲چاپ۱۹۲٤

آغاز: قال الوزیر الصاحب الفاضل الرئیس البلیغ البارع...حرف الالف من الطویل قافیة المتواتر.

انجام : واذاکان لك الله فلاتسال سواه .

[۵۷۷۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ مصطفی صفوة بن الحاج محمد مورخ ۱۲۶۵ــه عناوین وجداول شنگرف برگ اول‌وصالی شده‌است .

قطع: ۱۶/۵+۲۳۰ جلد مقوائی چیتی عطف‌وگوشه میشن قهوه‌ای صفحات ۲۱۰ سطور ۲۱(دوستونی). کاغذ فرنگی‌سفید شماره ثبت‌قدیم ۳۵۵۷۴ جدید ۸۶۹۵

شافی (شرح بر کافی) **(عربی)**

از خلیل بن الغازی قزوینی

نسخه حاضر کتاب سوم «کتاب الحجة» و دارای ۱۱٦ باب است .

ذریعهٔ ۱۳ـ ٥. مجلس ۷ : ۱٤۲ دانشگاه : ۱۳۵۷ و الهیات : ٥٦٤

آغاز. الحمدلله علی حجته البالغه.. امابعد فیقول الفقیر الی الغنی المغنی خلیل بن غازی .

انجام : وذلك لان البحر و مافیه من الانفال کالمعدن... فرغ الشارح خلیل بن... من تحریر هذا المجلد من الشافی فی عشر من ذی الحجة سنه ست و ثمانین والف هجریه حامداً مصلیا مسلماً ان اثارنا تدل علینا فانظروا بعدنا الی الاثار تم.

[۵۷۷۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۱ عناوین شنگرف است

قطع: رحلی ۱٦+۲۷ جلدمقوا باروکش پارچه‌ای بوته جقه‌ای مقوادار صفحات ۵۲۰ سطور ۲۸. کاغذ نازك شکری آهاردار شماره ثبت قدیم ۳۷۲۴۳ جدید ۸۷۰۴

ترجمان اللغة **(عربی به فارسی)**

شرح و ترجمه قاموس اللغه از محمد یحیی بن محمدشفیع القزوینی

این کتاب را بامر شاه سلطان حسین صفوی در مدت ۳۱ ماه و ده روز تدوین کرده (شروع ۱۰ـ شعبان ـ ۱۱۱٤ ـ ه و پایان در ۲۰ ربیع الاول ـ ۱۱۱۷ ـ ه)

این کتاب به سال ۱۲۷۳ـ ه پس از مقابله و تصحیح با چند نسخه موجود در مدرسه طالبیان شیراز بچاپ رسیده است .

ذریعهٔ ج٤: ۷۲ فرهنگ نامه‌ها از علی نقی منزوی ۲۳۸ مشار : ۳۹۱

آغاز موجود: فصل الطاء الطبل بفتح اول معروف است و آنچیزیست که زده میشود بآن و آن یکروی و دوروی میباشد .

انجام : درانداك مدتی که عبارت ازسی و یك ماه و ده یوم بوده باشد توفیق. لان الانسان کثیر النسیان .

[۵۷۷۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ. حدود قرن ۱۳ـه صفحات مجدول لغات شنگرف، برخی کلمات درحاشیه تفسیر شده است

قطع: رحلی ۲۰×۳۱. جلد تیماج مشکی عطف وصالی شده صفحات ۳۰ . سطور: ۲۹. کاغذ فرنگی آهاردار نازك سفید. شماره ثبت قدیم ۳۵۵۸۸. جدید ۸۷۱۱

اجمال حسینی (عربی به فارسی)

از ابوعلی حسین بن عمر الحسن (...؟) الکروری (برای فرزندش ساخته)

این کتاب فرهنگ واژه‌های نادر وغریب تازی به فارسی است، خاصه لغات احادیث و به‌ترتیب الفبائی درحرف اول و دوم ودرقرن ۱۰ (پیش از ۹۶۸: تاریخ کتابت نسخه حاضر) تألیف شده

آقای علی نقی منزوی این فرهنگ را در ذیل فرهنگنامه‌ها و در شمار مؤلفات گمنام یا مجهول التاریخ آورده‌اند زیرا نسخه‌ای که از آن دیده و نشان داده‌اند (نسخه ناقص کتابخانه ملك) متعلق به قرن ۱۰ (یا) ۱۱ـه است.

فرهنگنامه‌های عربی به‌فارسی: ۲۵۸-۲۵۹

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبه للمتقین ... قال الشیخ الامام الاجل رضی الدین تاج الافاضل ابوعلی ... واعلم یا عزیزیا ولدی ... هذازمان قدقصرت الهمم ... تمنیت ان اجمع اسماء غرائب الاحادیث ... وسمیته اجمال الحسینی ... علی نسق الحروف المعجمه ... وترجمت کل اسم ومصدر بما لائمه ... فارسیا وعربیا ... فاوله کتاب الهمزه باب الالف والباء.

انجام: درحال وصلك یارجل درحال وقفه له فرغت من تحریره والله اعلم بالصواب. رقم کاتب: تم الکتاب المسمی باجمال الحسینی ... سنه ۹۶۸ ... غفر له ولوالدیه .

۱ـ چنین است در نسخه وظاهراً حسین است

[۵۷۷۸]

نسخه ایست بخط نسخ کمال‌الدین بن محمد مورخ ۹۶۷ ـه عناوین شنگرف است، کنار برخی برگها وصالی شده است آثارموریانه خوردگی .

قطع : وزیری ۱۶ × ۲۸/۵ ، جلد : تیماج زرشگی تیره با ترنج ونیم ترنج ولچکی عطف وگوشه وصالی شده است ، صفحات : ۳۲۲ . سطور : ۲۵ . کاغذ : نباتی سمرقندی . شماره ثبت قدیم: ۳۵۵۵۱ . جدید . : ۸۷۱۴ .

منتخب بحارالانوار (جمل الامامه) **(عربی)**

نورالدین محمدبن مرتضی امام محمد هادی‌بن نورالدین محمدبن مرتضی برادر زادهٔ فیض کاشانی از بحار الانوار گزیده‌ای تهیه کرده بنام درر البحار (ملقب به‌نور الانوار) دارای یك مقدمه ودوازده کتاب و بر طبق فهرستی که ابن یوسف در فهرست سپهسالار ازمقدمه آن کتاب (که‌نسخهٔ آن‌در کتابخانه سپهسار موجوداست) نقل کرده است کتاب چهارم آن درجمل امامةاست ودر نسخهٔمادرصدر ودیباچه ، تصریح شده که مجلد٥ازمنتخب‌بحار درجمل امامت‌است امابااینحال چون (بر طبق همان فهرست) کتاب ٤و٥و٦ درامـامت ومسائل نزدیك به‌آن‌است (وقایع پس از رحلت‌پیغمبر (ص) و احوال علی) این اختلاف (عنوان‌جلدنسخه حاضر بافهرست سپهسالار)موجب‌ضعف‌نسبت این کتـاب به برادر زادهٔفیض‌کاشانی نیست . چنانکه (همانگونه که‌آقای ابن‌یوسف‌توجه‌یافته‌اند) یکی‌ازمجلدات امامت‌ازاین منتخب با عنوان مجلد ۳ در رالبحار المصطفی من‌بحار الانوار در تهران بـه‌چاپ رسید . ودرفهرست‌مزبورجلد ۳ دررالبحار درنبوت است . شیوهٔ آغـاز این نسخه حاضر نیز مشابه جزء ۲ دررالبحار است (کـه‌درفهرست سپهسالار نقل‌شده)

واین خود مؤیددیگراست. نـام‌مؤلف دررالبحار درذریعه، الفیض القدسی، فوائد الرضویه وبرو کلمان نورالدین محمدبن محمدبن مرتضی برادر زادهٔ فیض ومعروف به‌نورالدین اخباری است امـادر ذیل‌نسخه سپهسالار که‌آقای‌ابن‌یوسف باذکر قرائنی آنرا نسخه اصل می‌داندونظیر آن‌قرائن‌درنسخه حاضر نیزموجود است نام مؤلف محمدهای‌بن مرتضی‌ثبت شده و(به‌نقل‌ابن‌یوسف ازروضات) پسر نورالدین محمدبن مرتضی (البته باحذف یك‌واسطه) محمد هـادی نام‌داشته

رجوع شود به فهرست سپهسالار : ۳۱۷ - ۳۲۰ ذریعه ۲٦۳ و ۸ ، ۱۱۹ ، بروکلمان ذیل۲ : ۹۰ .

این نسخهٔحاضر منتخب مجلدامامت استدارای۵ جمله وهرجمله دارای چند باب است،اینك فهرست :

الجملة الاولی فی الاضطرار الی الحجه وصفاته .

الجملة الثانیه فی النصوص علی اهل بیت العصمه .

الجملة الثالثه فی بدو خلقهم وموالید هم وارواح شیعتهم .

الجملة الرابعه فی وجوب معرفتهم ولزوم جماعتهم . ونکال جحودهم .

الجمله الخامسه فی مناقبهم وفضائلم وخصائصهم .

آغاز: الحمدلله رب العالمین... امـا بعد فهذا هوالجزء الخامس من اجزاء منتخب بحارالانوار . ودلائل امامتهم تحوی علی خمس جمل ،

پایان: غفرت لهماکان بینی وبینه قدغفرت لك الیوم، هذا آخر شرح جمل الامامه والحمدلله والصلوة علی خاتم الرساله... وموضع الولایه والخلافه .

[۵۷۷۹]

نسخه ایست بخط نسخ مؤلف(احتمالا)ازقرن۱۲ـ ه . عنوانها شنگرف بسیاری ازسطور درصفحات خط خوردگی دارد اصلاحـات و حاشیه هـائی بانشان «منه» درکنـار صفحات دیده میشود .

قطع وزیری باریك ۱۵/۵ × ۲٦ سانتیمتر جلد تیماج زرد صفحات ۱۹٦ سطور ۲۸ کاغذ اصفهانی شماره ثبت قدیم ٦۱۲۹۱ جدید ۷۹۸٦

مجموعه **(عربی)**

این مجموعه شامل چهار دیوان (گزیده ازچهاردیوان) است ازسرایندگان نامدار عربی وبه ترتیب یادمیشود: .

۱ ـ دیوان (غزلیات)

ازعفیف الدین سلیمان بن علی بن عبدالله تلمسانی شاعر معروف و متصوف دمشقی (م ـ ٦۹۰)بیشتر این غزلیات (صوفیانه) وتمام به ترتیب الفباء است .

فهرست دارالکتب ظاهریه (شعر) : ۱۸٦ - ۱۸۸ ذریعه ۹، ۱۷۵ - ۱۷٦ معجم المطبوعات ٦٤۰

آغاز: قال الشیخ الامام ، امام الحقیقه سلیمان بن علی التلمسانی ، قافیة الهمزه:

. . . منعتها الصفات و الاسماء

ان تـری دون بـرقـع اسـمـاء

پایان. للخود خلف الوعود وللوفا مثلی .

۳ ـ بلبل الغرام الکاشف عن لسان الانسجام

گزیدهٔ دیوان امیر حسام الدین عیسی بن سنجر بن بهرام اربلی معروف به حاجری (م ـ ٦۳۲) گردآوری عمر بن محمد بن عمر بن خواجه علی فارسی دمشقی . وی اشعار حاجری را به این هفت بخش (فصل) مرتب کرده :

۱ ـ مدح و غزل ـ قصائدی که شاعر در زندان سروده ۳ـ مخمسات ٤ـ مفردات ٥ ـ هجویات ٦ـ رباعیات ۷ ـ موالیا(۱)

نسخه حاضر گزیده‌ای از بخش غزلیات وقصائد زندان (حبسیات) و مخمسات و رباعیات اواست (هر چند نویسنده نسخه نوشته که تنها منتخب غزلیات است)

دیوان حاجری در ۱۲۸۰ در مصر چاپ شده ،

معجم المطبوعات :۷۳۲ فهرست دارالکتب ظاهریه (شعر) : ۱۳۰ قاهره ، (ذیل ۳ ج ۲ چاپ ۱۹۳٤) : ۱۰۱ و ۱۳۷ ج ۳ : ۲٥ ،

آغاز: الحمدلله المقدس فی ذاته... و بعد فهذا ، مما قاله الامیر الاجل...عیسی بن سنجر...المعروف بالحاجری فقال حرف الباء :

فی امـان حلـلت و رجب ایهـاالراحل المقیم بقلبی

پایان: (رباعی)

روح المحب الذی بهواك قد شابت رفقـا بهـا مثل ذوب الشمع قدذابت

---

۱ ـ کاتب نسخه پیداست بافنون شعر نا آشناست چنانکه تعدادی از موالیات را نیز بصورت دو بیتی آورده

وذا المعنا ظنونه فيك قد خـابت　　باع الكسا وعلى الشمس اتكل غابت

تم المنتخب من ديوان الحاجرى من الغزل

۳ ـ منتخب دیوان (غزلیات)

از جمـال الدیـن ابوعبـدالله محمـدبن حسن فاروقـی مصری (م ـ ۶۸۶ـ۷۶۸) از احفاد عبدالرحیم یاعبدالرحمان بن نباته (م ـ ۳۷۴) و صاحب خطب معروف (شماره های این فهرست) دودیوان بزرگ و کوچك گردآوری شده (و به چاپ نیز رسیده)

دیوان بزرك او را شیخ بدرالدین بشتکی (م ـ ۸۳۰) گردآوری و مرتب کرده است و نسخه حاضر گزیده‌ای است از دیوان بزرگ او .

معجم المطبوعات :۲۶۳ذریعه۹ : ۳۰فهرست دارالکتب قاهره (چاپ۱۹۲۷)۳: ۱۱۲ـ۱۱۳ ظاهریه (شعر) . ۲۲۹و۲۴۸

آغاز: بسمله :

عن الحى ماللصب ياصاحبى صبرى　　تعرج على اطلاله ولك الاجر

پایان رباعی :

ايقنت بان حاجتى من تضلع　　مد قدمها مفهف الخدبديع

فى الخصر و خده لعيناى ربيع　　مااقبح رده و ذاالخصر شفيع

قد كملت من نسخ هذا الديوان مااستحسنت من الغزل

۴ـدیوان شعر (غزلیات)　　(عربی)

دیوان شهاب الدین (۱) محمدبن یوسف تلعفری شیبانی (م ـ۵۹۳ـ۶۷۵)

این دیوان در اصل دارای قصائد و غزلیات و موشحات است و نسخه حاضر گزیده‌هایی است از غزلیات آن دیوان .

فهرست دارالکتب قاهره (چاپ ۱۹۲۷) ۳ : ۱۲۳) ظاهریه (شعر)۱۲۰۰ـ ۱۲۲) معجم المطبوعات ۶۴۰ سپهسالار ۴ : ۴۷۸ :

۱ ـ درنسخه بغلط . شرف الدین

آغاز :

ای دمع من الجفون اساله   مـذاقته من النسیم رساله

پایان :

قدعربی‌عرالشوق الی منزلته   ما یعلم این ارضها السلوان

پس از این چهار دیوان، ابیات پراکنده‌ایست (به قلم همین کاتب) از ابن اعسم، اصمعی، ملامحمود (یك رباعی از او دربارهٔ شطب) وسراج وراق .

[۵۷۸۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ قـرن ۱۳ـه عنوانها بشنگرف درپایان نسخه مهـر احتشام السلطنه دیده میشود

قطع رحلی ۱۷ × ۳۰ سانتیمتر جلد تیماج عنابی‌یك‌لا صفحات ۳۱۰ سطور ۱۷ کاغذ فرنگی آهارمهره‌دار، شماره ثبت قدیم ۶۳۳۱۰ جدید ۸۰۰۳

المحجة البیضاء **(عربی)**

فیض کاشانی (م ــ ۱۰۹۱) درذیل کتاب نهم ازربع‌عادات محجة‌البیضاء که موضوع آن (در احیاء) اخـلاق النبوه وآداب المعیشه است، بخشی افزوده بـه نام «اخلاق الامامه وآداب‌الشیعه» . این بخش مفصل وجالب است ونسخهٔ حاضر کتاب اخلاق النبوه است باذیل آن .

رجوع شود به فهرست ۶۵:۴ مقدمه‌سید محمدمشکوة برالمحجة البیضاء .

آغاز: بسمله الحمدلله الذی خلق کل شیء فاحسن خلقه وترتیبه وادب‌نبیه محمداً صلی‌الله علیه وآله‌وسلم فاحسن تادیبه)...

پایان: ولیکن هذا آخر الکلام فی کتاب اخلاق الامامه وآداب الشیعه وبهـا تم ربع العادات من المحجة البیضاء ... وفرغ من تسویده مؤلفـه محمدبن مرتضی المدعو بمحسن عفاالله عنه شهر صفرمن شهورعام سنه اربعین و الف من الهجرة ... والحمدلله .

وفرغ من تصحیح ما قاله المصنف العلامه رفع‌الله مقامه العبد جمال الدین

اسحق آمنه‌الله سبحانه من النفاق فی سلخ رمضان المبارك من شهور عام احدی ومائه والف من الهجرة النبویة .

[۵۷۸۱]

نسخه‌ایست به‌خط نسخ جمال‌الدین اسحاق از کتاب ۹ از ربع العادات مورخ ۱۰۱
قطع : وزیری باریك ۱۶/۵ × ۲۷ جلد تیماجی قرمز صفحات ۱۹۰ سطور ۲۱ کاغذ اصفهانی شماره ثبت قدیم ۶۱۳۸۱ جدید ۸۰۰

غرر الحکم ودرر الکلم **(عربی)**

ازعبدالواحدبن محمد آمدی (م-۵۱۰) شامل نزدیك ۷۵۰۰ از کلمات قصار علی (ع) وی درمقدمه ازصد کلمهٔ جاحظ واینکه با وسعت اطلاع ، تنها صد کلمه قصار علی (ع) گردآورده، یادوابراز تعجب میکند .

رجوع شود به کشف الظنون ۲ :۱۵٤ معجم المطبوعات : ۹۱ مجلس ٤:۱۹-۲۰ ذریعه ۱۳ : ۱۶،۳۷۶ : ۳۸ دانشگاه شماره ۲۰۱۳ و ۲۸۳۵ و ۵/۲۰٤۶ فهرست حقوق:٤۰۶ .

آغاز کتاب: الحمدلله الذی هدانا بتوفیقه الی جاده طریقه وفضلنا بتوحیده علی کافة عبیده.

انجام : یقبح بالرجل ان یقصر عمله عن علمه و یعجز فعله عن قولــه تمت هذا الکتاب بحمدالله وحسن توفیقه ومنه و کرمه .

[۵۷۸۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ (شیوه‌هندی) مورخ قرن ۱۱ ه درآغاز وپایان نسخه تملك محمد سعید مورخ ۱۰۹۸ وتاریخ مقابله نسخه درسنه ۳۲ جلوس عالمگیرشاه در بیجابور دیده میشود در برگها اندکی آسیب موریانه وچند برگ اول ووسط وآخر وصالی دیده می‌شود
قطع :رحلی ۱۷/۵ × ۳۲/۵ سانتیمتر . جلد: تیماج عنابی باترنج ونیم ترنج وگوشه صفحات : ۴۱۰ ، سطور: ۱۷ . کاغذ : ترکی شکـری . شماره ثبت قدیـم : ۶۱۲۹۸ . جدید : ۷۹۹۱

مجموعه **(عربی)**

۱ـ قاموس المحیط (ص۱ ـ ۳۹۵ دفتر)

از مجدالدین محمد بن یعقوب فیروزآبادی (م- ۸۱۷)

دربارهٔ قاموس اللغه علاوه برمراجع مشهوره رجوع شود به مقاله ممتـع استاد عباس عزاوی درمجله مجمع علمی عراقی سال ۶(۱۳۷۸=۱۹۵۹م) : ۲۹-۳۱۶

۳ـ تحبیر الموشین فیمایقال بالسین والشین

ازمجدالدین محمدبن یعقوب فیروزآبادی

این کتاب بسال ۱۲۲۷ درمطبعه ثعالبیه الجزایر ودرسال ۱۳۳۰ دربیروت به‌چاپ رسیده.

کشف الظنون (چاپ استانبول): ۳۵٤ مقاله استادعباس عزاوی در مجله مجمع علمی عراقی سال ۶: ۳۰۰ بغیة الوعاة سیوطی: ۱۱۸ معجم المطبوعات ۱٤۷۰ کاتب در پایان نسخه نویسد :

وكان الفراغ من نسخه بحمد الله وعونه بالمدينة المنورة زادها الله تشريفا وتعظيما نهار السبت المبارك السابع من شهر رمضان من شهور سنة اربع و تسعين وتسعمائـه من الهجرة النبويه على يد افقر العباد الراجى عفو ربه الغنى عبد الرزاق بن محمد التميمى عفا الله عنه والحمد لله رب العالمين

[۵۷۸۳]

نسخه‌ایست به‌خط نسخ شیوه مغربی عبدالرزاق بن محمدغنی مورخ ۹٤٤ ـه که در مدینه نوشته‌شده . عنوانها بشنگرف دارای کتیبهٔ کوچك صفحات مجدول مذهب کنار برگها آثار موزیانه خوردگی ورطوبت دیده‌میشود کنارچندبرگ اول و آخر ووسط یك برگ اول نسخه وصالی‌شده یادداشت مرتضی‌قلی‌امین ذیل‌شمارهٔ یك‌هست.

قطع : وزیری ۱۶/۵×۲۶ سانتیمتر . جلد: تیماج عنابی باترنج‌ونیم ترنج نقاشی برجسته حواشی منگنه . صفحات: ۱۲۹۸ . سطور: ۳۳. کاغذ: ترکی شکری‌ضخیم. شماره ثبت قدیم: ۱۲۹۹ ۶. جدید: ۷۹۹۲

۱ **مجمع البحرین** (ص۱ـ۷۹۰دفتر) **(عربی)**

از: فخرالدین بن‌محمدبن علی طریحی (م‍ـ۱۰۸۵)

مجلس ۷۰ . ۹۲۵۹ :۹۱ مشار : ۷۸۸ اوقاف بعداد: ۳۱ معجم المطوعات: ۱۸٤۵

۲ـفوائد (ص۷۹۱ـ۷۹۵دفتر) **(عربی)**

از فخرالدین طریحی (مؤلف مجمع‌البحرین) درفوائد کلی لغوی و پراکند باذکر آیات واخبار.این فوائد (بنوشتهٔ ابـن یوسف)درپایان بیشتر نسخه های مجمع‌البحرین دیده‌میشود

سپهسالار ۲: ۲۷۵ مجلس ۹:۹۰

آغاز: وقد یکون الالف ذاوجهین الالحاق والتانیث کتتمری منوناً وغیر منون وکذاذفری تم والحمدلله رب‌العالمین

[۵۷۸۴]

نسخه‌ایست به‌خط نسخ حاج‌محمدکاتب بن موسی‌رضامؤذن تهرانی مورخ ۱۲۴۰ ه . عنوان‌ها درمتن وحاشیه به‌شنگرف صفحات‌مجدول زیر برخی‌ازصفحات‌اول‌محشی

قطع: رحلی ۱۷ × ۲۷/۵ سانتیمتر. جلد تیماج‌مشکی‌بر ترنج گل‌و بوته‌دار. صفحات ۷۹۶ . سطور ، ۲۵ . کاغذ فرنگی آهار ومهـره‌شده. شماره ثبت قدیـم : ۶۱۳۰۲ . جدید ، ۷۹۹۵

کنزالعرفان **(عربی)**

از: ابوعبدالله‌مقداد سیوری‌حلی (م‍ـ۸۲۶):

حاج خلیفه ازاین کتاب بدون‌نسبت‌آن به‌مولف یاد میکند .

مجلس ۲ : ۰ذریعه ۱۸ :۱۵۹سپهسالار ۱: ۸۸ کشف‌الظنون ۳۳۵

آغاز: الحمدالله‌الذی انزل علی‌عبده الکتاب لکل شئی تبیاناً وجعله‌لتصدیق نبوته وتأئید رسـالته معجزا وبرهاناً

انجام : ولنقطع الکلام حامدین‌لله ... والحمدلله‌رب‌العالمین

[۵۷۸۵]

نسخه‌ایست بخط‌نسخ قرن ۱۳ هجری . عنوانها بشنگرف

قطع: خشتی ۱۷ × ۲۵/۵ سانتیمتر . جلد، تیماج عنابی باترنج ومنگنه صفحات . ۳۲۲ . سطور ؛ ۲۷. کاغذ ، فرنگی سفید آهـارشده . شماره‌ثبت قدیـم : ۶۱۳۰۴ . جدید : ۷۹۹۷

عمدة الطالب فی نسب آل ابی‌طالب (عربی)

از سید نسابه جمال الدین احمد بن علی بن الحسین بن علی ابن المنتها الحسینی ابن الحسن السبط(ع) ـ (م در کرمان : ۸۲۸ هـ)

مؤلف اول نسخه‌ای از کتاب غیرمرتب نوشته که معروف به تیموریه است و آن را به‌نامه تیمور گورکان هدیه کرده

نسخهٔ جای سخن نسخهٔ دوم است که مرتب و به‌جلالیه معروف است زیرا آنرا به‌جلال الدین حسن بن علی بن الحسن بن محمد الحلیمی که در دیباچه کتاب ازاو یاد کرده کشف الظنون بدون اشاره به‌نسخ متعدد کتاب از اهداء کتاب به تیمور گورکان یادمیکند

ذریعه ۱۵ : ۳۳۶ کشف الظنون ۲ : ۱۳۳ مجلس ٤: ۳۱٦ دانشگاه ۲۵: ٦۳۰

فهرست اوقاف بغداد : ۲۲۹ معجم المطبوعات: ۱۹٤

آغاز. الحمدلله الذی خلق من الماء مشیراً فجعله وصهراً

پایان: ومنهم الحسین بن محمد الصادقی ،من ولده هاشم بن یحیی بن الحسین المذکور قال العمری له ولاقوته محمد وعبدالله وسلیمان بقیة بمصر والشام ـ ولیکن هذا آخر مااردنا ایراده فی هذا المختصر

تمت الکتاب بعون الملک الوهاب فی روضة المقدمه المطهره الحائریة علی مشرفها افضل الصلوة والسلام والتحیه والاکرام سنه ۹۲۵

[۵۷۸۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۰ـ هـ .صفحه آخر بخط نستعلیق و باقلمی دیگر است و تاریخ ذیل آن ۹۲۵ هجری است .

قطع: خشتی ۱۸ × ۲۴/۵ سانتیمتر جلد: تیماج زرد دورمنگنه . صفحات: ۴۷۲ .

سطور: ۱۲ کاغذ: فرنگی سفید . شماره ثبت قدیم ۶۱۳۰۵ جدید: ۷۹۹۸

ترجمه اربعین شیخ بهائی = ترجمه قطب شاهی **(فارسی)**

از شمس الدین ابو المعالی محمد بن علی بن احمد بن نعمة الله بن خاتون عاملی عیناثی نزیل حیدرآباد هند (در گذشته درهمانجا درحدود ۱۰۵۵) بنام سلطان محمد قطب شاه (م-۱۰۳۵).

ذریعه ٤:۷۷ مجلس ٦:. و۱۰:۱۱۷٦

[(۵۷۸۷)]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۲ عنوان‌ها و آیه‌های قرآنی بشنگرف کنار چندبرگ اول و آخر وصالی شده دنباله نمایش سوم ازشرح حدیث ۳۹ تا آخر و ازآغاز تا اواخر شرح حدیث ۲ از نسخه افتاده.

قطع: وزیری ۱۵/۵×۲٦/٦. جلد: تیماج قهوه‌ای با دور قرمز. صفحات: ۵۱٦. سطور: ۲۲ - کاغذ: اصفهانی ضخیم شکری. شمارۀ ثبت قدیم: ٦۱۳۰٦. جدید: ۷۹۹۹

مطالع الانوار **(عربی)**

از سیدمحمد باقر رشتی - حجة الاسلام شفتی ساکن اصفهان (م- ۱۲٦۰) و شرح است بر شرایع الاسلام محقق حلی.

این کتاب دارای چند مجلد بزرگ و همه شرح کتاب الصلوة شرایع است وبه گفته صاحب روضات مؤلف تمام فقه را در این مجلدات گنجانیده. از نسخ این کتاب در سپهسالار باشمارۀ ۲۲۷٤ و۲۲۷۸ و در کتابخانه امیر المؤمنین (ع) نیز (بنوشته ذریعه) موجوداست ونگارنده یك دوره نفیس ازآن رادر کتابخانه خصوصی مرحوم شمس الدین اخلاقی (فقیه) (از احفاد مؤلف) دیده‌ام.

نسخه حاضر از قواطع نماز است تا مبحث نماز جمعه.

ذریعه ۱۳: ۳۱۷ دانشگاه ٦:۲۰٤۷-۲۰۵۲

آغاز: الحمد لله الذی زین شرائع الدین، بمطالع الانوار والیقین ومهد لنا قواعد الارشاد فلاما للسائل یوم الدین والصلوة والسلام علی بعث لتبصرة الناس و تهذیب العالمین ...

پایان: و مما ذکر یعلم عدم جواز امامة الخنثی ایضاً وستقف علی تمام الکلام فی مباحث الجماعة باعانة الله سبحانه ، ولیکن هذا آخر الکلام فی المجلد الثالث ویتلوه الجزء الرابع فی مباحث العدالة وغیرها ان شاءالله .

[۵۷۸۸]

نسخه ایست بخط نسخ حاجی بابای سمنانی ابن حاج رجبعلی مورخ ۱۲۳۳ هـ . عنوان‌ها بشنگرف . کاتب در ذیل رقم خود درپایان ابیاتی در تقریظ و ماده تاریخ تصنیف کتاب و کتابت نسخه گفته .

قطع : رحلی ۲۱ × ۳۱ سانتیمتر . جلدمقوائی باکاغذ ابری صفحات : ۴۴۶ . سطور : ۲۵ . کاغذ : فرنگی آهار مهره شکری . شماره ثبت قدیم : ۶۱۳۱۱ . جدید ۸۰۰۴

مطالع الانوار **(عربی)**

از سید محمدباقر موسوی شفتی (مجلد ۲ از کتاب) شامل مبحث افعال صلوة تا مبحث قواطع) .

رجوع به شمارهٔ ۵۷۸۸ شود .

آغاز کتاب: الحمد لله الذی احکم شرایع الدین بمطالع الانوار و مسالك الیقین و اتقنهما بمدارك الاحکام و قواعد الارشاد تهذیباً للعالمین والصلوة والسلام علی من هو لاستبصار الانام لمعة اللامعین

[۵۷۸۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳ هـ . عنوان‌ها شنگرف این نسخه با نسخه اصل مقابله و تصحیح شده اصلاحات و نسخه بدلهادر حواشی ضبط است .

قطع : رحلی ۱ × ۳۱ سانتیمتر . جلد: مقوائی باکاغذ ابری صفحات ۵۲۲ . سطور: ۲۵ کاغذفرنگی آهارمهره‌دار . شماره ثبت قدیم ۶۱۳۱۲ جدید ۸۰۰۵ .

مطالع الانوار **(عربی)**

از حجة الاسلام شفتی مجلد ٦ از آن کتاب (مبحث صلوة میت)

آغاز کتاب: الحمدلله الذی جعل الممات مع کونه هادماً للذات وسیلة للفوز باکمل الملاذ والسعادات و جعل حرمة المؤمن اثر الممات کحرمته فی مال الحیوة .

پایان کتاب: وفی الذخیره و هل الحکم فی المبانه من الحی کما فی المبانة من المیت ، نفاه المحقق فی المعتبر واثبته المصنف واستقرب ذلك الشهید فی الذکری والاول اقرب .

[۵۷۹۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳ هـ - عنوان‌ها بشنگرف نسخه نوشته‌هایی بر دو صفحه سفید آغاز بخط نسخ خوب دیده‌میشود.

قطع : رحلی ۲۰/۵ × ۳۰ سانتیمتر . جلد: تیماج عنابی باترنج و منگنه صفحات ۴۰۴ سطور : ۲۹ کاغذ فرنگی شمارهٔ ثبت قدیم ۶۱۳۱۳. جدید ۸۰۰۶

الاستبصار **(عربی)**

یکی از کتب چهارگانه و جوامع اصول احادیث و روایات فقه شیعه تألیف شیخ الطائفه ابوجعفر محمد بن الحسن بن علی الطوسی.

این کتاب مشتمل بر سه جزءاست ۱و۲ در عبادات وجزء سوم در معاملات بقیه ابواب فقه است تاحدود و دیات .

ذریعه ج۲ ص۱٤ مجلس ٤ :۳۷و۳:۱۲ مشار :٤۷

مؤلف در پایان کتاب تقسیمات کتاب خود و تعداد روایات آنرا بیان داشته و کاتب در نسخه حاضر نقل کرده واینك در اینجا نقل میشود .

و اعلموا ایدکم الله انی جزیت هذا الکتاب ثلثة اجزاء الجزء الاول والثانی یشتملان علی مایتعلق بالعبادات والثالث یتعلق بالمعاملات وغیرها من ابواب الفقه والاول یشتمل علی ثلثمائه باب یتضمن جمیعاً الفاً و ثمانمأیه وتسعةوسبعین حدیثاً والثانی یشتمل علی مأتین وسبعین باباً یتضمن الفاومائه وسبعه‌وسبعون حدیثاوالثالث یشتمل علی ثلثمائه‌وثمانیه وتسعین باباً یشتمل جمیعاً علی الفین و اربعمایه و خمسه وخمسین حدیثا ابواب الکتاب تسعمائه وخمسة وعشرون باباً یشمل خمسه آلاف و خمسائه و احد عشر حدیثاً حصرتها لئلا یقع فیها زیاده اونقصان والله الموفق للصواب .

[۵۷۹۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۱۴۰ ـ اغلب صفحات‌محشی است عنوانها در متن وحاشیه بشنگرف .

قطع :رحلی ۱۷ × ۲۷ سانتیمتر . جلد: تیماج قهوه‌ای. صفحات: ۶۸۲ .سطور: ۲۵.

کاغذ: اصفهانی : آهار مهر کرده شماره‌ثبت قدیم : ۶۱۳۰۷ . جدید : ۸۰۰۰ .

عوالم‌العلوم والمعارف (عربی)

ازشیخ عبدالله‌بن نورالدین ، یا (نورالله) بحرانی ، ازشاگردان مجلسی .

این نسخه‌مجلد۴۹ دارای سه‌بخش‌است‌به این ترتیب :

بخش اول ـ مجازات وارده در کلمات وخطب پیامبر (ص) با شرح وبیان وی‌دراین بخش‌تمام کتاب‌مجازات النبویه را که‌سیدشریف رضی جمع کرده یك‌جا نقل‌نموده است .

بخش‌دوم ـ «ابواب‌کلمات امیرالمؤمنین و حکمه» است ودر این قسمت هم تمام کتاب‌غررالحکم ودررالکلم ، آمدی نقل گردیده است

بخش‌سوم ـ کتاب‌مجازات‌کلمات‌سائرائمه (ع) بنقل ازمدارك حدیث‌و کتب روایات .

رجوع‌شود به‌ذیل‌عوالم‌شماره ۳۶۰۱ درفهرست : ۱۵٦۷:۱۰ ـ ۱۵۷۱

آغاز: ـ باب‌تذکرفیه‌کلماته(ص)التی وردت‌علی‌سبیل‌المجاز ولماجمع‌السید الرضی رضی‌الله عنه‌المجازات‌النبویه و شرحهااورد نا تمام کتابه فی‌هذاالباب بدون الایجاز وهو بسم‌الله‌الرحیم امابعدحمدالله سبحانه .

پایان‌کتاب: قال فخرج الی‌توقیع نسخته، من‌بحث فقدطلب ومن طلب فقد دل ومن دل اشاط ومن‌اشاط فقدالشرك قال فکففت‌عن‌الطلب وسکنت نفسی وعدت الی وطنی ، حرره محمدبن حسن قداستنسخ من‌نسخة‌الاصل وقوبل معها بالدقه من البدوالی‌الختم .

[۵۷۹۲]

نسخه‌ایست بخط محمدبن حسن مورخ قرن ۱۳ هـ . عنوانها شنگرف درحاشیه پایین

روی جلد «عمل محمدصادق» بصورت برجسته رقم شده در پایان کاتب رقم کرده که این نسخه ازروی نسخه اصل نوشته شده .
قطع : خشتی ۱۹ × ۲۷ سانتیمتر . جلد : تیماج مشکی باحاشیه . صفحات: ۳۹۲ .
سطور : ۳۰ . کاغذ : فرنگی شکری آهارمهره‌شماره ثبت قدیم : ۶۱۳۰۸. جدید: ۸۰۰۱

تجزیة الامصار و تزجیة الاعصار **(فارسی)**

= تاریخ وصاف از شهاب الدین عبدالله بن فضل الله شیرازی (وصاف الحضرة) تاریخ ایلخانان است ومتمم جهانگشای جوینی ودر ۷۱۱ به‌پایان‌رسیده دفتر حاضر شامل ۳ مجلد است .

کشف‌الظنون ۱ : ۲۳۵ ۱۰ : ۳۲۵ مشار : ۵۸

آغاز: (ج۱) : حمد وستایشی که انوار اخلاصش آفاق وانفس را چون فاتحهٔ صبح صادق متلالی‌ءسازد .

پایان: (ج۵) لایزال روزگار دولتیار مخدوم جهانیانرا کرامت باد : و هذادعاء لوسکتت کفیتهـلانی سالت الله فیك وقدفعل. والحمدلله رب العالمین والصلوة علی رسول الله محمدو آله الطاهرین

[۵۷۹۳]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق زین‌العابدین بن‌علی کاتب همدانی مورخ ۱۲۶۰ عنوانها در متن وحاشیه‌شنکرف‌درحواشی بعضی‌صفحات توضیحاتی بقلم ریزتر نوشته‌است .
قطع رحلی ۲۲ × ۳۶/۵ سانتیتر ، جلد : روغنی گل‌وبوته‌دار اعلا ، صفحات : ۹۲۱
سطور کاغذسمرقندی نخودی‌رنگ ضخیم . شمارهٔ‌ثبت‌قدیم: ۶۱۳۱۶ جدید: ۸۰۰۸

کافی **(عربی)**

از: ابوجعفر محمدبن یعقوب‌کلینی .

نسخه حاضر از کتاب الصلوة است تا پایان کتاب‌النکاح .

آغاز (کتاب‌الصلوة) : باب فضل‌الصلوة قال محمدبن یعقوب‌الکلینی‌مصنف هذاالکتاب رحمه‌الله حدثنی‌محمدبن یحیی عن احمدبن محمدبن‌عیسی عن‌الحسن بن محبوب .

پایان: هذا آخر کتاب النکاح من الکافی و یتلوه کتاب العقیقه .

کتب برسم الخزانة الصفیه الصفویه الشاهیه الشهنشاهیهٔ خلدالله ملکه وسلطانه ، وافاض علی العالمین بره وعدله واحسانه ، حسب الامر المطاع الاشرف الارفع الاقدس الاعلی لازال نافذاً فی اقطار البلاد جاریاً علی اعیان العباد ، فی شهور سنة الف وست وستین من الهجرة ، صلی الله علی مهاجرها وآله الطاهرین ، الموافق لحروف الدعاء بقلم العبد القاصر محمد باقر الحافظ عفی عنه ، والحمد لله رب العالمین الذی وفقنا لاتمامه والصلوة علی محمد والائمه المعصومین فی افتتاحه واختتامه.

[۵۷۹۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمدباقر حافظ مورخ ۱۰۴۶ هـ ـ دارای ۵ سرلوح کهن عنوان‌ها بشنگرف مابین هر جزء دو برگ سفید صفحات مجدول بزر ولاجورد نسخه‌ای نفیس است و بـه امر شاه صفی برای کتابخانه سلطنتی کتابت شده .
قطع: رحلی ۲۲ × ۳۲ سانتیمتر ، جلد تیماج مشکی باترنج و نیم ترنج زرین داخل جلد دارای ترنج و نیم ترنج و حواشی و کتیبه‌های مذهب و نقاشی کنده کاری صفحات: ۸۱۸ ، سطور ۲۵ کاغذ :اصفهانی شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۱۳۱۷ جدید: ۸۰۰۹

شرح کافی (اصول) **(عربی)**

از مولی محمد صالح بن احمد سروی مازندرانی (م-۱۰۸۶)

ذریعه ۱۳:۹۷و۱۴ ، ۲۷ . دانشگاه شماره ۱۴۹۲ و ۲۰۳۷

نسخه حاضر از کتاب العقل تاپایان کتاب الحجة است.

آغاز : نحمدك یا مروح عقول العارفین بمظاهر کمالاته لیلاونهارا ، و نشکرك یا مفرح قلوب السالکین

پایان : ثم قوله والله لیسأ لنهم الله یـوم القیمه عن ذلك سؤالا ... دل ظاهراً علی ان من احلی له الایام ایضاًمسئول وهو بعید جداًولا یبعد تخصیص السؤال بمن عداه والله اعلم .

[۵۷۹۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ شیر علی بن ذوالفقار علی اصطهباناتی مورخ ۱۳۰۰ ـ هـ عـنوان‌ها در متن و حاشیه بشنگرف پشت صفحه اول تملك مورخ ۹۱ با مهر محمداسمعیل دیده میشود ،

قطع رحلی ۲۰ × ۳۱ سانتیمتر ، جلدتیماج قهوه‌ای بـامنگنه وعطف و دامن صفحات ۹۳۲۰ ، سطور ۳۳ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ۶۱۳۱ جدید ۸۰۰۷

صافی **(عربی)**

= شرح اصول کافی ازمولی خلیل بن غازی قزوینی (م ـ ۱۰۸۹)

مولی خلیل به‌امر شاه عباس این شرح پارسی را در مدت ۲۰ سال در ۱۶ مجلد نگاشت (نسخه حاضر شرح کتاب الحجة است) .

ذریعه ۱۵ :۶ مجلس ۶ :۳۵ـ۳۹

آغاز نسخه : الحمدلله رب العالمین و بعدچون حقیر فقیر خلیل بن الغازی القزوینی مأمور شد به صافی شرح کافی ابوجعفر محمدبن یعقوب بن اسحق الرازی ـ الکلینی بزبان فارسی و بانجام رسانید شرح کتاب العقل و کتاب التوحید را آغاز نموددرشرح کتاب الحجه که کتاب سوم است ازسی وسه یاسی‌وچهار کتاب که جزء کافیست بتاریخ محرم سال هزاروشصت‌وشش هجری .

پایان: فرغ الشارح خلیل بن الغازی القزوینی عفاالله عنه وعـن والدیه وعن عشیرته وعن احبائه من تحریره فی یوم بجمعه الثالث والعشرین من جمادی الاولـی سنه سبع وستین والف هجریه بدارالموحدین قزوین وصلی‌الله علی محمـد وآله

هزاران درود و هزاران سلام بود برمحـمد وآلش تمام

[۵۷۹۶]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۱ـ ه عنوان‌ها بشنگرف پشت‌صفحه اول‌چنددعا ویك تـاریخ تولد مورخ ۱۱۶۵ دیده میشودسقطات‌درحواشی‌جبران‌شده ، برگ آخر نونویس‌است وخط خوردگی فراوان‌دارد ،

قطع وزیری ۱۸/ × ۲۶ سانتیمتر , جلد تیماج عنابی باترنج ومنگنه صفحات ۸۶۶ ، سطور ۲۴ کاغذ اصفهانی نازك شکری شماره ثبت‌قدیم ۶۱۳۲۰ جدید ۸۰۲۱

المحجة البیضاء **(عربی)**

از مولی‌محسن فیض کاشانی .

نسخه حاضر ربع عبادات است از آغاز تا پایان کتاب دهم ـ ترتیب‌الاوراد.

پایان: هذا آخر الکلام فی ترتیب الاوراد و تفصیل احیاء اللیل و یتلوه فی ربع - العادات کتاب الاکل والصلوة علی محمد و آله .

نسخه حاضر بنظر مؤلف رسیده و گواهی مقابله و تصحیح از فیض با خط خود او در حاشیه صفحهٔ آخر باب اسرار طهارت و در آخر و اسرار صلوة (پایان نسخه) دیده میشود .امتیاز دیگر نسخه حاضر تعلیقات مولی علی نوری است در حواشی آن .

[۵۷۹۷]

نسخه ایست بخط نستعلیق مقصود گلپایگانی مورخ ۱۰۴۲ ـ ه . عنوانها بشنگرف پشت صفحه اول فهرست مندرجات و گفتاری بنقل از مجالس المؤمنین درباره غزالی و در حواشی نسخه نوشته هایی از نوری و جز او و نیز اصلاحات ضبط شده .

قطع: خشتی ۲۰ × ۲۵/۵ سانتیمتر. جلد : تیماج عنابی، صفحات : ۴۲۲، سطور: ۲۳، کاغذ: اصفهانی ضخیم ، شماره ثبت قدیم : ۶۱۳۲۱، جدید: ۸۰۱۳.

صافی **(عربی)**

= تفسیر قرآن از ملا محسن فیض کاشانی .

ذریعه ۱۵ :۵۰ مشار- عربی :۵۸۳ مجلس ۱۰ : ٤٤۹

[۵۷۹۸]

نسخه ایست بخط نسخ قرن ۱۳ ـ ه عنوانها بشنگرف صفحه اول دارای یك سرلوح وجداول مذهب حواشی دوصفحه اول نقاشی به گل و بوته .

قطع: وزیری ۵/۱۵ × ۲۴ سانتیمتر. جلد: تیماج قرمز با ترنج و لچکی که نقاشی برجسته دارد، صفحات: ۷۷۴، سطور: ۳۵ ، کاغذ: سمرقندی شکری آهارمهره شده . شماره ثبت قدیم: ۶۱۳۲۲. جدید: ۸۰۱۴.

سلافة العصر فی محاسن اعیان العصر **(عربی)**

از سید صدرالدین علی بن احمد نظام الدین حسینی حسنی معروف به سید علی خان مدنی (م-۱۱۲۰ یا ۱۱۱۸) درسر گذشت شاعران و ادیبان قرن ۱۱- ه (معاصران او) دارای پنج بخش :

بخش ۱- محاسن اهل حرمین (مکه و مدینه) .

بخش ۲- محاسن اهل شام و مصر و آن نواحی .

بخش ۳- مردم یمن .

بخش ٤ـ ایرانیان (عجم) ومردم بحرین وعراق .

بخش ٥ـ محاسن اهل مغرب .

ذریعه ۲۱۲:۱۲ مشار (چاپی‌عربی) : ۹۲۰ دانشگاه م شماره ۲۳٦۰ فهرست اوقاف‌بغداد ۲۱۲ .

آغاز: بسمله یامن اودع جواهر الکلم حقاق الشفاه‌فنظمت منها الالسن لحمده تقاصیر وعقوداً . ویا من اطلع زواهر الحکم من کمام الافواه فجنت منهـا العقول لشکره ازاهیر وورودا .

آغاز: وله اعزه‌الله فی‌الدارین فی‌الغزل .

ضل سبیل‌الهدی ویانا — من مثل القد نهـال بانا

فکن باسمی ولاتصرح — وقل اصاب‌الوری فلانا

تمت والحمدلله رب‌العالمین والصلوة والسلام علـی محمد وآلـه الطیبین الطاهرین المیامین .

[۵۷۹۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ عبدالامیر بن ناصر کعبی مورخ ۱۲۲۹ هـ ـ در آغـاز،فهرست مندرجات نوشته وکنار آنهـا وصالی شده صفحات مجدول بشنگرف عنوانها نیز بشنگرف .
قطع : خشتی ۲۲/۱۵/۵ سانتیمتر . جلد: تیماج عنابی با ترنج ومنگه . صفحات : ۶۰۲ . سطور : ۲۶ . کاغذ : فرنگی . شماره ثبت قدیم : ۶۱۳۲۳ . جدید : ۸۰۱۵ .

اربعین **(عربی)**

ازشیخ‌بهاءالدین محمدبن حسین بن‌عبدالصمد عاملی ، ذریعه ج ۱ ص۴۲۵ مجلس ۱۱:۲ ، ۷۰۷ ، ۱۰ :۳۰۵ مشار۳٦

آغاز: ان احسن‌حدیث تحلی به‌االسان بجواهر حقائقه ، وخیرخیر بحلی الانسان...

انجام : وهیهنا اقطع‌الکلام شاکراًالله علی توفیقه للاتمام ومصلیاًعلی‌اشرف الانام وآله‌الهادین الی دارالسلام . اتفق‌الفراغ من‌مشقه علی‌ید مؤلفه‌الفقیر الی‌الله بهاءالدین‌العاملی بمحروسةاصفهان والحمدلله اولا وآخراً ظاهراً وباطناً ـ لمؤلفه

فی تاریخ اتمام الکتاب ... وتم الاحادیث تاریخه. قدفرغ من تحریر هذه النسخه الرائعه وتسطیرها لنفسه علی ید اقل العبد واحوجهم الی رحمة ربه الکریم اسماعیل بن عبدالوهاب صانهما الله من العذاب الالیم فی شهر شعبان المعظم سنه ۱۰۱۰ .

[۵۸۰۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق اسمعیل بن عبدالواحد مورخ ۱۰۷۰ ـه عنوانها بشنگرف پشت صفحه آخر چند تملك مورخ ۱۱۱۳ و ۱۱۲۸ و ۱۲۳۱ با یك مهر بیضی و یك مهر مربع دیده میشود .

قطع : نیم خشتی ۱۳/۵ × ۲۰/۵ سانتیمتر. جلد: تیماج عنابی با ترنج ضربی سجاف وعطف روشن‌تر . صفحات : ۳۴۶ . سطور: ۱۴ . شماره ثبت قدیم : ۶۱۲۹۵ . جدید : ۷۹۹ .

معارف (عربی)

از ملامحسن فیض کاشانی در چهار مقصد وخلاصه است ازعلم الیقین او .

ذریعه ۳۲۶:۱۵ (علم الیقین).

آغاز: نحمدك اللهم یا مبدء یامعید والحمدمن نعمائك ونشکرك یافعالا لما یریدوالشکر من آلائك .

انجام: فـاذا کان یوم القیمة اکملها بهذه الرحمة مـاة هذا آخر الکلام فی المعارف .

[۵۸۰۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق میرزا آقا بن میرزا محمد طاهر مورخ ۱۲۶۲ عنوانها بشنگرف پشت برگ اضافی آغاز نقلی است ازتفسیر سوره یوسف (ع) ازملامعین جوینی. این نسخه بدستور آخوند ملاعلی بروجنی نوشته شده است .

قطع : خشتی ۱۶ × ۲۲ سانتیمتر . جلد : تیماج مشکی با ترنج ومنگنه صفحات : ۲۶۶ . سطور : ۱۶ . کاغذ : فرنگی سفید . شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۱۲۹۴ . جدید ۷۹۸۹

المختصر (عربی)

شرح کوتاه مسعودبن عمر تفتازانی (م ـ ۷۹۲) بر تلخیص المفتاح محمدبن عبدالرحمان قزوینی معروف به خطیب دمشق (م ـ ۷۳۹)

کشف الظنون ۱:۳۲۲۴ مجلس ۳۸۷:۱۰ .

[۵۸۰۳]

نسخه‌ایست بخط نستعليق دوست محمدبن اميرمحمد حصارى مورخ ۹۲۴ ـ ه در بخارا . داراى كتيبه كوچك كه زير آن بسمله با آب طلا نوشته شده و صفحات مجدول بزر ولاجورد وشنگرف. بعضى ازصفحات محشى است. كنار دو برگ اول وصالى شده پشت برگ اول يادداشتى در تاريخ درگذشت تفتازانى ازيوسف بلخى وچند نوشته بخط حالى بلخى ديده ميشود .

قطع : وزيرى : ۱۵/۵ × ۲۵ سانتيمتر . جلد : تيماج مشكى. صفحات : ۵۷۴ . سطور : ۱۲ . كاغذ : اصفهانى شكرى . شماره ثبت‌قديم : ۷۱۳۳۵ . جديد ۸۰۲۲ .

الكشف الوافى

شرح وحواشى است ، محققانه فلسفى، بر كتاب العقل والجهل، واثبات واجب الوجود، وتوحيد، اصول كافى محمدبن يعقوب كلينى از محمدهادى بن محمد معين الدين شريف شيرازى، آصف (م ۱۰۴۱)

سرگذشت محمدهادى شيرازى در سلافة العصر (درذيل القسم الرابع فى محاسن اهل العجم والبحرين والعراق) چنين آمده :

«و منهم الميرزا محمد هادى بن معين الدين محمد وزير فارس بن غياث الدين الشيرازى كان فاضلا متفنناً آية فى الذكاء و الادب والمحاضره توفى سنة احدى وثمانين والف» .

از محمدهادى بن معين الدين دراين كتابخانه حاشية شرح اشارات وحاشيه شفاوحاشيه شرح تجريد ميشناسيم

رجوع شود به قصص الخاقانى (نسخه خطى مجلس شمارهٔ ۷۴۰۱):ص ۳۷۴-۳۷۵ سلافة العصر نسخه خطى (شماره ٤٤٣٠) : ۲۲۹

آغاز: بسمله الحمد لوليه والصلوه والسلام على انبيائه و على خلقه اجمعين امابعدفيقول العبدالراجى الى رحمته...ابن معين الدين محمد ، محمدهادى الشريف الشيرازى عفى الله عنهما هذه تعليقات قداتفق منى فى حل معضلات اصول ـ الكافى.. وسميقها باالكشف الوافى والتكلان على التوفيق وبيده ازمة التحقيق .

پايان: قوله يدعوالناس الى هذاالامر سؤال يعنى افشاءالدعوه و عدم المبالاة ،

ونهیه عنه لوجوب التقیه والمراد بالملك الاخذ بعتقه التوفیق والله ولی الهدایة و التوفیق ؟

[۵۸۰۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ اوائل قرن ۱۲ـه عنوانها بشنگرف صفحه اول دارای سرلوح مرصع ومذهب صفحات مجدول بزرولاجورد نسخه ناتمام‌ودر میان نسخه تعدادی برگ‌سفید مجدول دیده میشود .

قطع: رحلی ۱۷×۲۸ سانتیمتر، جلد: تیماج مشکی با ترنج زرین بالبه.صفحات ۴۰۶. سطور: ۲۱. کاغذ: اصفهانی شکری. شماره ثبت قدیم: ۶۱۳۲۸. جدید: ۸۰۱۸.

صحاح اللغه **(عربی)**

از ابو نصر اسماعیل بن‌حماد جوهری نیشابوری فارابی الاصل (م-۳۹۳) .

[۵۸۰۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق ۷۹۷ـه عنوانها بشنگرف صفحات مجدول بزرولاجورد برگ اول وآخرمندرس است وکنار برگ آخروصالی شده .

قطع : خشتی بزرگ ۱۷/۵×۲۷/۵ سانتیمتر.جلد: تیماجی‌مشکی‌کهنه . صفحات ۹۸۸ ، سطور : ۲۹ . کاغذ : سمرقندی شکری ضخیم . شماره ثبت قدیم : ۶۱۳۳۶ . جدید . ۸۰۲۳ .

مواهب‌علیه **(فارسی)**

ازملاحسین‌واعظ‌کاشفی (م- ۹۱۰) .

نسخه حاضر مجلد دوم ازآغازتفسیرسورهٔ یونس است تا سوره روم .

آغازموجود : بسمله المرا حروف مقطعه‌بقول ابن زیـد رحمه‌الله اسامی یهودند وعلم‌الهدی فرمود که حق تعالی نام نهد سوره را بهرچه خواهد .

پایان: نظم نگه‌دارید وقتی‌کارها راکه هرکاری بوقت بازبسته است .

بتاریخ پانزدهم جمادی الاولی بردست عاصی عبدالصمد تحریریافته شد فـرمایش عالیجاه رفیعجایگاه ملاامان‌الله خان یکهزاروصد و سی ساله ازهجرة النبی‌صلی‌الله علیه وسلم .الهی بیامرزاین هرسه کس نویسنده خواننده گوینده‌بس دربلده کشمیرنوشته شد سنه ۱۲ غلطیه ۱۲۳۰ .

[۵۸۰۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق عبدالصمد مورخ ۱۲۳۰ ـه درکشمیر نوشته شده‌حاشیه دو صفحه اول و دوم مرصع ومذهب بین سطور طلاکاری شده صفحات مجدول بزر ولاجورد و شنگرف آیه‌ها به نسخ شنگرف

قطع:وزیری ۱۵ × ۲۴/۵ سانتیمتر. جلدتیماج مشکی باترنج‌وحاشیهٔصفحات:۱۱۹۴ سطور: ۱۷ کاغذ: فرنگی آهارمهره متن شکری حاشیه‌کرم. شماره ثبت قدیم : ۶۱۳۳۷ . جدید: ۸۰۲٤ .

برهان قاطع **(فارسی)**

ازمحمد حسین‌بن خلف تبریزی

[۵۸۰۶]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن۱۲ صفحه اول دارای سرلوح مذهب وحواشی صفحات اول ودوم گل‌وبوته زراندودبین‌سطور طلاکاری شده‌همه صفحات مجدول بزرولاجوردعنوانها ولغات بشنگرف .

قطع: رحلی ۱۵/۵ × ۲۷ سانتیمتر. جلد : روغنی‌گل و بوته‌دار (داخل وخارج) صفحات: ۶۶۰. سطور: ۳۰ کاغذ: فرنگی. شماره‌ثبت قدیم: ۶۱۳۳۹. جدید: ۸۰۲۵ .

القاموس المحيط **(عربی)**

ازمحمدبن یعقوب فیروزآبادی (م-۸۱۷)

[۵۸۰۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن۱۲ یااواخرقرن۱۱ـه . صفحه‌اول دارای سرلوح مرصع و مذهب صفحات مجدول بزرولاجورد عنوانها بشنگرف با مرکب سیاه ودرشت‌تر در پایان گواهی مقابله بامهر«عبده علی‌طباطبائی»کنار برگ‌اول وصالی واصلاحات درحواشی‌است.

قطع:رحلی۱۹ × ۲۹/۵سانتیمتر. جلد:تیماج عنابی پررنگ صفحات: ۱۲۶۰ سطور: ۲۹ کاغذ: اصفهانی نازك‌آهارمهره شده شماره ثبت قدیم: ۶۱۳۴۰. جدید: ۸۰۲۶ .

کافی (فروع) **(عربی)**

ازمحمدبن یعقوب‌کلینی

[۵۸۰۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌کاتب نسخه‌شمارهٔ ۳۸۰۹ فهرست مورخ‌قرن ۱۱ ـ ه دارای شش کتیبه زرین‌وصفحات مجدول بزرولاجورد عنوانها بشنگرف نسخه تصحیح و سقطات در حواشی جبران شده .

قطع: رحلی۱۹ × ۳۲/۵ سانتیمتر. جلد: تیماج‌مشکی. صفحات: ۴۳۴. سطور: ۳۳ کاغذ: اصفهانی. شماره ثبت قدیم: ۶۱۳۴۳. جدید: ۸۰۲۹ .

کافی (اصول) **(عربی)**

ازمحمدبن یعقوب‌کلینی

[۵۸۰۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۱ ـ هـ ، دارای شش سرلوح مذهب ومرصع . حواشی صفحه‌اول ودوم گل وبوته زرین بین سطورطلاافشانی شده بقیه صفحات مجدول بزر ولاجورد عنوانها بشنگرف تذهیب‌ترنج داخل جلد اندکی‌ریخته .

قطع: رحلی۱۹ × ۳۴ سانتیمتر. جلد: تیماج‌مشکی مندرس‌باترنج زرین (در داخل وخارج). صفحات: ۴۸۲. سطور: ۳۳. کاغذ: اصفهانی ضخیم. شماره ثبت قدیم: ۶۱۳۴۲ . جدید: ۸۰۲۸ .

انوارالتنزیل (تفسیر) **(عربی)**

از قاضی ناصرالدین عبدالله بن‌عمر بیضاوی (م ـ ٦٨٥)

نسخه‌کامل است ودرذیل نسخه دعای‌مفصل ماثورنقل شده ودرآغاز فهرست سورثبت است .

[۵۸۱۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۱ ـ هـ . صفحه اصل دارای سرلوح مذهب و مرصع صفحات مجدول بزرولاجورد آیه‌ها بشنگرف درآغاز فهرست سور نوشته شدهٔ .

قطع: رحلی۱۹ × ۲۹/۵ سانتیمتر. جلد: تیماج یشمی‌صفحات: ۶۹۸. سطور: ۳۷. کاغذ: سمرقندی شکری شماره ثبت قدیم: ۶۱۳۴۴. جدید: ۸۰۳۰ .

تذکرةالفقهاء **(عربی)**

از: علامه حلی، حسن‌بن یوسف بن مطهر (م ٧٢٦)

(نسخه حاضر بخش (کتاب‌البیع ومعاملات) است از مجلد ۷ .

ذریعهٔ ٤: ٤٣

آغازکتاب: بسمله و به نستعین القاعدة الثانیه فی‌العقود وفیه کتب کتاب البیع وفیه مقاصد الاول فی‌ارکانه وفیه‌فصول .

پایان: تم الجزء الثامن تذکرة الفقهاء بعون الله تع ویتلوه الجزء التاسع بتوفیق‌الله المقصدالثانی فی‌الرباء وفیه فصول و الحمدلله وحده علی یدمصنفه العبد

الفقیر الی الله تع حسن بن یوسف بن علی بن المطهر الحلی غفرالله له ولوالدیه ببلدة السلطانیه فی سادس جمادی الاولی سنة اربع عشره وسبعمائه وقدفرغ من کتابته ابن شمس الدین محمد مشهور بهجرجی ضحی نهاریوم الاربعاء غره شهر جمادی الثانیه ثامن شهور سنه اربع وثمانین والف هجریه وکان ذلك ببلدة شیراز...مدرسه میرسید شریف والحمدلله اولاواخراً تمت .

[۵۸۱۱]

نسخه ایست بخط نسخ محمدبن شمس الدین جرهی مورخ ۱۰۸۴ ـ ه که در شیراز برای میرسید شریف نوشته شده ، عنوانها بشنگرف وقفنامه نسخه به نستعلیق پشت صفحه اول نوشته بوده که آنرا تراشیده وسیاه کرده اند در برگهای آخر آثار رطوبت کهنه دیده میشود .

قطع : رحلی ۱۹ × ۳۱ سانتیمتر ، جلد : تیماج یشمی . صفحات: ۴۷۴ . سطور : ۲۵ . کاغذ : اصفهانی آهارمهره . شماره ثبت قدیم : ۶۱۳۷۲. جدید: ۸۰۵۷.

تذکرة الفقهاء (عربی)

مجلد اول از آن کتاب است (از کتاب الطهاره تا بخشی از کتاب الحج

آغاز الحمدلله ذی القدرة الازلیه والعزة البامده الابدیه والقوة القاهرة القویة.

پایان تم الجزء الخامس من کتاب تذکرة الفقهاء فی سادس شهر رمضان المبارك من سنة ثمان عشره وسبعمائه بالحله علی ید مصنف هذاالکتاب حسن بن یوسف بن المطهر الحلی اعانه الله تعالی علی طاعته ویتلوه فی الجزء السادس بعون الله تعالی ـ المطلب الثالث فی افعال الحج و فیه فصول الاول فی احرام الحج والحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد وآله الطاهرین .

و قد فرع فی یوم الاربعا الثالث من العشر الثالث من الشهر الثامن من العام الثالث الزاید علی العشرین الزاید علی الالف فضل الله بن محمد عفی الله عنهما

[۵۸۱۲]

نسخه ایست بخط نسخ فضل الله بن محمد علی مورخ ۱۰۲۳ ـ ه . عنوانها بشنگرف کناره برگهارا موریانه خورده ولی بطور آسیب نرسیده . پشت برگ اول خط علم الهدی فرزند فیض و وقفنامه نسخه بخط سلیمان بن نصیرالدین ازاحفاداو دیده میشود.

قطع : ۱۹ × ۲۵ سانتیمتر . جلد : تیماج‌مشکی صفحات: ۷۴۲ . سطور: ۲۵ . کاغذ : فرنگی ضخیم . شماره ثبت‌قدیم : ۶۱۳۷۱ جدید: ۸۰۵۶

ریاض‌المسائل **(عربی)**

از سیدعلی طباطبائی (م. ۱۲۳۱)،

نسخه حاضر مجلد اول (کتاب الطهارة تاکتاب الجهاد) است و برگ اول کتاب افتاده و بجای آن برگی از کتاب الجهاد الصاق شده . شرح شهشهانی‌را بر ریاض بنام انوارالریاض در۶مجلد (باشمارهٔ۳۰۸۸ـ۳۰۹۲) شناختیم .

ذریعه۱۱:۳۳۶ مجلس۱۰:۷۷٤ :

[۵۸۱۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ حسین‌بن محمدزمان خوانساری مورخ ۱۲۴۰هجری . صفحه اول دارای سرلوح مرصع‌ومذهب‌صفحات‌مجدول بزرولاجورد ودارای‌شنگرف ر کمندزرین. عنوان‌ها بشنگرف.

قطع، رحلی ۲۰/۵ × ۳۰ سانتیمتر . جلد: تیماج یشمی . صفحات : ۵۵۲ .سطور ۳۵ . کاغذ : فرنگی آهار مهره شمارهٔ‌ثبت‌قدیم : ۶۱۳۹۳ . جدید : ۸۰۷۷

بحارالانوار **(عربی)**

از محمدباقر مجلسی.

نسخه حاضر بخش آخرمجلد ۹ـشرح احوال حضرت‌علی.

[۵۸۱۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ اواخر قرن ۱۲ یا اوائل قرن ۱۳ هـ . حاشیه صفحه اول وقفنامه نسخه مورخ ۱۳۰۷ دیده میشود عنوان‌ها بشنگرف.

قطع : خشتی ۱۸ × ۲۵سانتیمتر . جلد: تیماجی‌عنابی باترنج‌ولچکی زرین‌صفحات ۵۴۶ . سطور : ۲۳ . کاغذ : فرنگی شکری . شمارهٔ ثبت قدیم : ۵۱۳۹۴ . جدید : ۸۰۷۸

مجمع‌البیان **(عربی)**

از: امین‌الاسلام ابوعلی‌فضل‌بن‌حسن‌بن‌فضل‌طبرسی (مـ ۵٤۸)

نسخه حاضر جزء ۲ (سورهٔ انعام تا سورهٔ یوسف)

مجلس ۸ : ۲٦۰ و ۱۰ : ۷۰۸ کشف‌الحجب :٤۸۸ مشار: (عربی) ۷۸۹

آغاز: بسمله سورةالانعام و هی . . . عن‌ابن‌عباس غیر تلث آیات وما قدر والله حق قدرة الی‌آخرالثاث آیات.

پایان: و تفصیل کل شیء ای و بیان کل شیء یحتاج الیه من الحلال والحرام شرایع الاسلام وهدی ای ودلالةً ورحمة ای نعمة ینتفع بها المؤمنون علماً وعملا لقوم یؤمنون انما خصهم بذلك لانهم المنتفعون به دون غرهم و بالله التوفیق وهو حسبی و نعم الوکیل تمت .

[۵۸۱۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن دهم ه ـ عنوان‌ها و آیه‌های قرآنی بشنکرف صفحه‌اول دارای سرلوح مرصع و مذهب صفحات مجدول بزر ولاجورد برگ اول ودوم و ذیل حاشیه برگهای آخر وصالی شده .

قطع : خشتی ۱۷ × ۲۷ سانتیمتر . جلدتیماج عنابی با ترنج مذهب مندرس وسجاف تیماج قرمز . صفحات : ۸۵۰ . سطور: ۲۳ . کاغذ : اصفهانی شکری . شماره ثبت‌قدیم ۶۱۴۰۴ . جدید: ۸۰۸۷ .

احیاءالعلوم **(عربی)**

ازامام ابوحامدمحمد بن‌محمد غزالی طوسی (م‍ـ۵۰۵)

[۵۸۱۶]

نسخه‌ایست بخط ثلث نزدیك به تعلیق قرن ششم یا اوایل قرن هفتم ـ ه . نسخه فاقد آغاز عنوانها باقلم درشت‌تر ومشکی .

قطع:وزیری ۱۷/۵ × ۲۵ سانتیمتر. جلد:مقوا باپارچه گل‌دار عطف‌وحاشیه تیماج‌مشکی. صفحات : ۲۱۸ . سطور : ۱۹. کاغذ: سمرقندی ضخیم شکری .شماره ثبت قدیم :۶۱۴۰۵ جدید : ۸۰۸۸

احیاءالعلوم **(عربی)**

از امام محمد غزالی . (نسخه‌ای دیگر از آن کتاب)

آغاز این نسخه از ربع دوم‌است‌وربع یکم درصحافی درپایان‌قرار گرفته

آغاز کتاب : الربع‌الثانی من‌الاحیاءالعادات ، بسمله الحمدلله‌الذی احسن تدبیرالکاینات ، فخلق الارض والسموات .

پایان: تم کتاب‌الموت و بتمامه تم کتاب احیاء علوم‌الدین ، ولله الحمدعلی ید اضعف عبادالله والمحتاج الی‌عفوالله ورحمةالله . . . الفقیر الحقیرعثمان بن‌عفان

بن الشیخ عبدالرحمن المستمد والمعتمد علی لطف‌الله الصمدانی العبد والخادم للشیخ زین العلوانی...وهی ثامن نسخة بسره‌الله علی یدالعبدالفقیر .

[۵۸۱۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ عثمان بن عفان بن شیخ عبدالرحمن مورخ قرن ۱۰ یا اواخر قرن‌نوم هجری ، دارای‌سه‌سرلوح‌مذهب‌کوچك‌عنوان‌ها باقلم‌سیاه یا شنگرف باخط‌درشت‌تر چندبرگ اواخر راموریانه خورده صفحات‌مجدول‌بزر ربع اول درصحافی درپایان گذارده شده وبرگهایی از آغاز آن افتاده است.

قطع : رحلی ۱۷/۵ + ۲۷/۵ سانتیمتر . جلد:تیماج‌مشکی دورمنگنه . صفحات : ۹۸۲ . سطور : ۳۶ . کاغذ : ترکی شکری . شمارهٔ‌ثبت‌قدیم:۶۱۳۴۵.جدید:۸۰۳۱

دیوان نوایی **(ترکی)**

از : امیرعلیشیر نوائی (م-۹۰۶)

مجلس ۳ :۳۶۸و۱۰:۱۵۶۶تاریخ‌ادبیات براون ۳۰ (ترجمه‌حکمت) : ۵۶۱

زهی ظهور جمالینك قویاش کسی پیدا
یوزونك‌قویاشیلهٔ ذرات کون‌ادیوب‌شیدا

پایان:

سیلی یولیند افتاد شیء داثرکانیم ایماس
کورالاچوق لازمیك دوریبلکان وقلادوو

تم بالخیر .

[۵۸۱۸]

نسخه ایست بخط نستعلین قرن ۹ - ه صفحه اول دارای یك سرلوح مرصع ومذهب قرن ۹ صفحات دارای‌جداول به‌قلم‌زر ولاجورد .

قطع :وزیری۱۶ × ۲۴ سانتیمتر،جلد : تیماج‌عنابی صفحات : ۲۲۶، سطور : ۱۵، کاغذ : سمرقندی، شماره ثبت قدیم : ۶۱۳۴۶ . جدید : ۸۰۳۲ .

دروس **(عربی)**

ازمحمدبن مکی عاملی شهید اول (م - ۷۸۶)

ذریعه ۸ : ۱۴۵ . مجلس ۱۰ : ۱۴۳۵ - ۱۴۳۶

[۵۸۱۹]

نسخه ایست بخط نسخ مورخ ۹۵۷ - ه ،کنار چند برگ وصالی شده و موریانه

خورده، اغلب صفحات بحثی استعنوانها بشنگرف درپایان عکسی نقاشی ودایره‌ای درمعرفت قبله بنقل اززیج خواجه رسم شده .

قطع : خشتی۱۷ × ۲۴/۵ سانتیمتر، جلد : مقوائی، صفحات : ۴۶۲، سطور : ۲۳ ، کاغذ : اصفهانی آهار مهره شده ، شماره ثبت قدیم : ۶۱۳۴۸، جدید : ۸۰۳۴ .

ارشادالاذهان **(عربی)**

از یوسف‌بن مطهر حلی (علامه‌حلی)

ارشادالاذهان ترجمه‌ای به‌فارسی‌دارد که دراین‌فهرست با شماره ... یاد شد در ذریعه ودیگر مراجع یاد نشده مؤلف آنرا تا این‌زمان نشناختم .

مجلس٤ ٦٢: ١٠: ٢١٨ و ١٤٢٦ ذریعه ١ : ٥١٠

[۵۸۴۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ (حواشی‌نستعلیق)قرن ۱۱ هـ . صفحه اول‌دارای سرلوح مرصع ومذهب‌که نام‌کتاب با سفیدآب درآن نوشته شده . صفحات محدول بزرد لاجورد . عنوانها بشنگرف دارای حواشی‌درکنار صفحات وبین سطور . دوتملك کهن از محمدزکی دزفولی مورخ ۱۱۷۶ ـه وعبدالکریم‌بن‌شاهمیر درآغاز وپایان دیده میشود.

قطع : وزیری ۱۵/۵ × ۲۵ سانتیمتر. جلد: تیماج‌عنابی دورمنگه . صفحات : ۵۳۰. سطور: ۱۵ . کاغذ : اصفهانی‌ضخیم‌شکری‌رنگ. شمارهٔ‌ثبت‌قدیم: ۶۱۳۴۹. جدید:۸۰۳۵ .

الوافی **(عربی)**

از ملامحسن‌فیض‌کاشانی (بخش مطاعم ، تزین وتجمل) وتصحیح شده فهرست‌مجلس ١٠ ١٤٢٧ ـ ١٤٥٧ شود .

پایان: اخرابواب‌المساکن‌والد واجن وبتمامها تم کتاب‌المطاعم‌والمشارب والتجملات من‌اجزاء کتاب‌الوافی ویتلوه فی‌الجزء الثانی ... کتاب‌النکاح والطلاق والولادات ان‌شاءالله والحمدلله‌اولا واخراً .

در طرف‌چپ این‌صفحه‌این‌حاشیه‌نوشته‌شده ، «ثم بلغت‌قرائةعلی‌قرائته‌تثبت وتحقیق وافادة و استفادة استکشاف واستبصار بلغه‌الله اعلی مراتب الکمال و کتب مصنف الکتاب... عنه‌وعنهم) .

[۵۸۳۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن۱۳ هـ ـ عنوانها بشنگرف پشت‌صفحه اول خـط علم‌الهدی و فرزندش محسن دیده‌میشود.

قطع :رحلی/ ۲۰ × ۲۹ سانتیمتر. جلد : تیماج‌مشکی . صفحات: ۲۶۴. سطور: ۲۱.

کاغذ: فرنگی آهارمهره‌شده . شماره ثبت‌قدیم: ۶۱۳۵۷. جدید: ۸۰۴۳ .

مختار الصحاح **(عربی)**

ازمحمدبن ابی‌بکر بن عبدالقادر رازی گزیده‌ای است از صحاح ابونصـر اسماعیل بن حماد جوهری. رازی در۷۶۰ هـ ازاین گزیده‌فراغت‌یافته‌است

آغاز. الحمدلله بجمیع المحامدعلی جمیع النعم‌والصلوة والسلام‌علی‌خیرخلقه محمدالمبعوث ...

پایان : وانمافعلواذلك لیسلم السکون الذی بنی‌الامزعلیه‌والله اعلم‌بالصواب وهذا آخرالکتاب والحمدلله رب‌العالمین وقد وقع التمام والفراغ من‌هذه‌النسخة الشریفه علی یدالفقیر الی‌الله التقی‌الکبیر... عبدالجلیل بن خلیل المعروف. . . فی‌یوم‌السبت من‌اول‌محرم‌الحرام سنةعشرین و تسعمائه وقت‌الضحی...لنیته الرشد والهدی تم .

[۵۸۳۲]

نسخه‌ایست بخط‌نسخ عبدالجلیل بن خلیل مورخ ۹۲۰ ـ هـ عنوانهـا بشنگرف در حواشی اغلب‌صفحات آخر نسخه اصلاتی هست . در وسط ودر اواخـر نسخه چند برگ وصـالی شده .

قطع: نیم‌خشتی۱۳/۵ × ۱۸سانتیمتر.جلد :تیماج یشمی.صفحات: ۵۴۶. سطور : ۱۷

کاغذ: اصفهانی شماره‌ثبت‌قدیم. ۶۱۳۵۰ شماره‌ثبت‌جدید : ۸۰۳۶

تاج المآثر **(فارسی)**

از صدرالدین حسن نظامی تاریخ پادشاهان‌تیموری‌استودر۶۱۲ تالیف‌شده عباسقلی سپهر این کتاب‌راتحریر وتلخیص کرده (شماره)

ذریعه ۳: ۲۰۷و۲۱۶:۷ مجلس ۷۸٤:۱۰ دانشگاه۲: ۵۱٤ ـ ۵۱۶ .

آغاز. یکاد یصیب‌الشئی من‌قبل‌رمیه و یمسکه فی‌سهمه‌المرسل الرد وینفذه فی‌العقدوهواضیق‌من‌الشعرة السوداء فی‌اللیلة‌السوداء

پایان: وداغ حسرت بردل نقاشان روم وصورتگران چین مینهاد زعم القبیح انه کعذاره حسناً ... من قفاءلسانه

[۵۸۲۳]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۰ ـ ه عنوانها و عبارات تازی بشنگرف در حواشی بعضی ازصفحات اثر کرم خوردگی و نیز نوشته‌هایی باقلم دیگر هست نسخه فاقد آغاز و انجام و دارای آثار رطوبت کهن در برگهاست .

قطع : وزیری ۱۶/۵ × ۲۵ سانتیمتر. جلد: تیماجی زرد ضربی صفحات : ۳۶۰. سطور: ۲۱ . کاغذ: سمرقندی شکری. شماره ثبت قدیم: ۶۱۳۳۱. جدید: ۸۰۱۹

المحجة البيضاء **(عربی)**

= فی احیاءالاحیاء از مولی محسن فیض کاشانی

[۵۸۲۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ جمال الدین اسحاق مورخ ۱۱۰۱ ـ ه . نام کتاب در آغاز و عنوانها بشنگرف حاشیه بعضی اوراق وصالی شده پشت صفحه اول یادداشتی باجوهر آبی در معرفی کتاب نوشته شده که نام نویسنده و تاریخ آن را پاك کرده‌اند .

قطع :رحلی ۱۶/۵ × ۲۷ سانتیمتر . جلد: تیماج عنابی. صفحات: ۱۹۰. سطور: ۲۱ کاغذ: فرنگی . شماره ثبت قدیم: ۶۱۳۸۱. جدید: ۶۰۶۵.

الفصول المهمه فی اصول الائمه **(عربی)**

از نورالدین علی بن احمد = مالکی ابن الصباغ (م- ۸۵۵) دارای ۱۲ فصل در فضائل ائمه و خاندان پیغمبر (ص)

کشف الظنون ۲۰ : ۱۹۶ فهرست خدیوی ۲: ۱۵۹ مجلس ٤ : ١٥٤ و ١٠: ٣٧٦ عربی ـ ٦٧١

آغاز کتاب. بسمله وبه التوفيق والاعانه اللهم صلی علی محمد و آله وسلم تسليماً كثيراً مباركات الحمدلله الذی جعل من صلاح هذه الامه نصب الامام العادل واختار ذكر من احتاره لولايتها فهو علی فی العاجل والاجل .

پایان. وبتمام الكلام فی هذا الفصل تم جميع الكتاب و الله الموفق للصواب وكان الفراغ من كتابته فی اليوم السابع من شهر جمادی الاول من شهور سنه ١٠٥٨ ثمانی وخمسين بعد الالف من الهجرة النبويه علی مشرفها افضل صلوة و اكمل تحيه مشقه العبد الفقير الی الله الغنی علی بن جعفر چلبی النارنجی الحلی

[۵۸۲۵]

نسخه ایست بخط نسخ علی بن جعفر چلبی نارنجی حلی مورخ ۱۰۵۸ ـ ﻫ صفحه اول نونویس عنوانها بشنگرف نسخه با نسخه‌ای بدون غلط مقابله وتصحیح شده .

قطع : وزیری ۱۳ × ۲۱ سانتیمتر ، جلد : تیماج عنابی مندرس با برف وعطف تیماج قرمز روشن ، صفحات : ۳۷۰، سطور . ۱۹ ،کاغذ : ترکی ضخیم شکری . شماره ثبت قدیم ۶۱۳۷۷ . جدید : ۸۰۶۲ ،

ترجمهٔ قطب‌شاهی **(فارسی)**

شرح محمدبن خاتون عاملی براربعین‌شیخ بهائی .

شمارهٔ ۵۸۲۸ همین فهرست دیده شود .

[۵۸۲۶]

نسخه ایست بخط نستعلیق قرن ۱۲ ـ ﻫ برچند برگ‌قبل از آغاز،فهرست مندرجات ثبت‌شده و تقریباً یك صفحه از فهرست ندارد . عنوانها بشنگرف .

قطع :وزیری۱۴/۵ × ۲۵/۵ سانتیمتر، جلد:تیماج‌یشمی‌باکنگره،صفحات : ۳۷۶ ، سطور : ۲۱ ،کاغذ : اصفهانی . شماره ثبت قدیم : ۶۱۲۴۹، جدید: ۷۹۵۲ .

صراح اللغة **(لغت‌عربی به فارسی)**

ازابوالفضل جمال‌الدین محمدبن عمر قریشی (م ـ) ترجمه واژهای صحاح است‌به فارسی بااختصار ها وافزودهایی

فرهنگنامه ها از منزوی : ۱٤۷ .

[۵۸۲۷]

نسخه ایست بخط نسخ محمد جعفر حکاك شیرازی مورخ ۱۲۵۵ ـ ﻫ . صفحات مجدول بهزر ولاجورد وکمند قرمز عنوانها ولغات درمتن وحاشیه شنگرف .

قطع :رحلی۱۸/۵ + ۲۹/۵ سانتیمتر . جلد : تیماج قرمز،صفحات : ۵۹۰ ، سطور : ۲۵ ،کاغذ : فرنگی ، شماره ثبت قدیم : ۶۱۲۴۸ . جدید ۷۹۵۱ .

ترجمه قطب شاهی **(فارسی)**

شرح ابن‌خاتون عاملی براربعین بهائی

[۵۸۲۸]

نسخه‌ایست بخط‌نستعلیق قرن ۱۳ ـ ﻫ . عنوانها بشنگرف. عبارات‌تازی به‌نسخ‌نوشته شده‌چندبرگ آخروصالی شده‌است ورقم‌کاتب‌دربرگ‌آخر خوانده‌نمیشود .

قطع:رحلی۲۰ × ۲۹ سانتیمتر.جلد:تیماج‌عنابی باترنج صفحات: ۳۱۲. سطور:۲۲ کاغذ:فرنگی سفید.شماره ثبت‌قدیم: ۶۱۲۵۰. جدید: ۷۹۵۳ .

غرر ودرر (عربی)

= امالی ازسید مرتضی علم الهدی

[۵۸۲۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمدعلی بن ملك نطنزی مورخ ۱۱۰۰ و ۱۱۰۱ هجری عنوانها شنگرف هر دو بخش نسخه تاریخ کتابت دارد.

قطع: وزیری ۱۶ × ۲۴/۵ سانتیمر. جلد: تیماج قرمز بالبه. صفحات: ۵۲۲، سطور: ۲۱. کاغذ اصفهانی آهارمهره. شماره ثبت قدیم: ۶۱۲۵۱. جدید: ۷۹۵۴.

شرح نهج البلاغه (عربی)

از کمال الدین بن میثم بحرانی. ابن میثم بر نهج البلاغه سه شرح نوشته و نسخه حاضر شرح دوم است.

مجلس ٤ ۲۱ و ۱۰: ۸۸۱. ذریعه ۱٤ : ۱٤۹ . فهرست دانشگاه ۲ : ۱۵۰–۱۵۱

ابن میثم بر کلمات قصار علی (ع) شرحی جداگانه و بسیار مبسوط (بر همین شیوه فلسفی) نگاشته که اینك با کوشش استاد محدث ارموی در دست نشر است.

[۵۸۳۰]

نسخه‌ایست بخط شکسته نستعلیق مورخ ۱۰۷۶ – ه عنوانها بشنگرف در حاشیه بعضی صفحات فقراتی از شرح نخستین ابن میثم نقل شده پشت برگ اول نسخه یادداشتی درباره کاتب است که در اثر وصالی کاملا خوانده نمیشود کنار دو برگ اول وصالی شده.

قطع: وزیری ۱۵ × ۲۵ سانتیمتر. جلد: تیماج مشکی بالبه. صفحات: ۵۸۲. سطور: ۲۲. کاغذ: اصفهانی سفید آهارمهره. شماره ثبت قدیم: ۶۱۲۶۵. جدید: ۷۹۶۷.

شرح عدة الاصول (عربی)

شرح مولی خلیل غازی قزوینی (م – ۱۰۸۹) بر کتاب (العدة) فی الاصول از شیخ الطایفه ابوجعفر طوسی (م – ۵۰۰)

ذریعه ۱۳ ۳۸۳ : ۱۵ : ۲۲۷ مجلس ۹ : ۱ – ۷۷۲ عربی مشار ۲۸۶.

[۵۸۳۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۱ – ه. عنوانها بشنگرف صفحات مجدول بزر و لاجورد نسخه فاقد آغاز و انجام اغلب صفحات متن بحاشیه رفته نسخه گواهی مقابله دارد و روی بعضی از سطور خط کشیده و اصلاح شده.

قطع: وزیری کوچك ۱۵/۵ × ۲۴/۵ سانتیمتر. جلد: تیماج مشکی. صفحات: ۴۳۴. سطور: ۷. کاغذ سمرقندی. شماره ثبت قدیم: ۶۱۳۸۹. جدید: ۸۰۷۳.

ملاذالاخیار (عربی)

حاشیه یاشرح از محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (م ـ ۱۱۱۱) بر تهذیب الاحکام شیخ ابوجعفر طوسی ، باتعرض به حال رجال سنداخبار . مجلسی در آغاز کتاب وپایان ج۱و۳ (نسخه موجود) تصریح میکند که این نوشته‌ها نخست بصورت تعلیقات پراکنده برحواشی کتابها بوده و بعدها آن رابه خواهش فرزندش محمد صادق گردآوری کرده، مجلسی چنانکه ملاحظه میشود خود آنرا حاشیه خوانده امادرذریعه و کشف‌الحجب به‌عنوان «شرح تهذیب»آمده .

ذریعه‌۱۳ : ۱۵٦ کشف‌الحجب: ۵۵۰

آغاز: الحمدلله الذی جعل اقتفاء آثار ائمة الدین تهذیب مسالك الیقین امابعد فیقول الفقیر الی عفو ربه الغافر محمد بن محمدالتقی المدعو بباقر لحقهماالله. ...لماکان کتاب تهذیب‌الاحکام‌من مؤلفات...اجمع‌الکتب الحدیثه‌لمدارك الاحکام . .. وقد کنت فی‌غوابر الا زمان...علقت‌علی‌مایصعب فهمه علی‌اکثر الافهام‌حواشی ... ماحل‌ببالی...اواستفدت من المشایخ ... فالتمس‌منی‌قرة عینی...و اعز اولادی محمد الملقب بالصادق...ان‌اجمعها...وسمیته‌ملاذالاخیار .

انجام : یقول لاباس بالعزل فی‌سنه وجوه و ذکر الخبر لقدتم شرح المجلد الثالث من کتاب تهذیب‌الاحکام مع‌توزع‌البال . علی‌ید مؤلفه محمد باقر بن محمد تقی‌وقد کنت علقت هذه‌الحواشی فی سالف الزمان فجمعتها الان لئلایتفرق بتکرر الدهور ... والحمدلله اولا وآخراً

[۵۸۳۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ بادوقلم ودوکاتب‌درحدود اوائل قرن. ۲ـه درجمیع یك‌کتاب نام‌خود رانیاورده‌اند.عناوین بشنگرف وجوهر سرخ‌اواسط نسخه دوبرگ وصالی‌است مختصری بالای صفحات رطوبت دیده است .

قطع: خشتی۱۸ × ۲۵/۵ .جلد. تیماج‌سبز زنگاری تیره‌ضربی‌صفحات : ۵۹۰ . سطور: ۲۳: کاغذ: فرنگی شکری‌وتیره‌شماره ثبت‌قدیم: ۴۱۶۰۲ـ جدید: ۸۷۷۹

مثنوی سحر جلال **(فارسی)**

اثر طبع محمد اهلی شیرازی (م ـ ۹۴۲ ـ ﻫ)

فهرست مجلس ج۲ص ۲۱۱

این نسخه خط قدسی شیرازی است که در دیباچه نام و تاریخ وفات و تولد شاعر را از کتاب دریای کبر تألیف شیرازی فرصت نقل نموده

قدسی خوشنویس شیرازی که این مثنوی را رونویس کرده پس از مقدمه منثور اهلی (و پیش از آغاز مثنوی) سر گذشت اهلی شیرازی را با اختصار (در یك صفحه) ثبت کرده .

ذریعه۱۲ :۱۵۱ مجلس ۳ : ۵۳۷

آغاز دیباچه: بسمله حمدنا محدود و شکر نا معدود سزاوار صانعی... که

آغاز مثنوی : همه عالم بر تو بیشکوه رفعت خاك در تو پیش کوه

پایان: آخر کار همه محمود باد

کتبه العبد المذنب المحتاج الی الله الغنی ابن حاج السلطان علی محمد قدسی یحیی الشیرازی الدارابی غفر الله لهما فی شهر ربیع الاول ۱۳۱۲

[۵۷۱۶]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق علی‌محمد قدسی حسینی ص۱و۶ دارای سرلوح همه‌صفحات مجدول به‌زرولاجورد عنوانها شنگرف.

قطع: وزیری ۱۶/۵ × ۲۵/۵ ج تیماج عنابی صفحات: ۵۲سطور ۱۲ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم۶۱۳۵۵ جدید ۸۰۴۱

اشرف التواریخ **(فارسی)**

از محمدتقی بن‌محمد مهدی نوری میرزا بابامعلم محمد ولی میرزا قاجار پسر فتحعلی شاه . این کتاب تاریخ وقائع ایران (خاصه خراسان، مقر حکمرانی محمد ولی‌میرزا) است از۱۲۲۰ تا۱۲۳۰

آغاز: آرایش دیباچه اشرف کتب وقایع ، و نمایش سرلوح اعظم تواریخ بدایع حمدوستایش مالك الملك بی‌شبه ونظیری است .

پایان موجود:

باز صبا انجمن افروز شد نوبتی حشر و نوروز شد
کوکبهٔ خسرو گردون سمند غلغله در گنبد اخضر فکند

صحن چمن بازچه صحن بهشت

[۵۷۰۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن۱۲ه دارای یك سرلوح مذهب وتذهیب بین‌السطور در دو صفحه ۱ـ۲ وجداول زر ولاجورد درهمه صفحات عنوانها به طلا و شنگرف این نسخه ناتمام است .

قطع: وزیری ۱۷ × ۲۴ج تیماج صفحات ۸۴۶سطور۱۴کاغذ: فرنگی‌شماره ثبت‌قدیم ۳۲۶ جدید۸۰۱۶.

القواعدوالفوائد **(عربی)**

قواعدکلیه‌اصولی وفقهی‌است که‌درطریق‌استنباط‌حکم‌شرعی فقهی‌واقع‌میگردد ومجموع آن ۵ : ۵۲۹ قاعده است‌از محمدبن مکی‌بن محمد عاملی معروف به‌شهید اول مقتول در۷۸٦ـه دردمشق

فوائدالرضویه ص٦٤٥تا٦٥٢ ذریعه ۱۷ : ۱۹۳

آغاز: ثم تسجدسجدتی‌الشکر والحمدلله رب‌العالمین .

تمت کتابه‌الرساله فی‌شهر ربیع‌الاول بمشهدالمقدسه الرضویه...عن‌ساکنها الخیفه ... و اناتراب اقدام ... روح‌الله الرازی‌سنه ۹۵۳

[۵۸۳۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌روح‌الله‌رازی‌مورخ ۹۵۲ـه برچهاربرگ قبل‌از آغاز نسخه‌فهرست قاعده‌ها نوشته شده‌عنوانها شنگرف‌بالای برگهای‌بسیاری وصالی شده .

قطع: خشتی ۱۳ × ۱۹سانتیمترجلد: تیماج‌یشمی.صفحات: ۴۴۲. سطور: ۱۸. کاغذ: اصفهانی شکری. شماره‌ثبت قدیم: ۶۱۳۶۶. جدید: ۹۰۵۲ .

فقه فارسی **(فارسی)**

منسوب به احمد اردبیلی (ظاهراً از کمال‌الدین حسین‌الهی) کتابی است درفقه علی، درنوزده‌باب(ازطهارت تادیات) بانثرروان وساده . در نسخه‌هایی که تا

این زمان از این کتاب دیده‌ام، نام آن شرح ارشاد، یا شرح ارشاد اردبیلی است. نسخه‌ای که این کتاب از روی آن در مطبعه نول کشور به‌سال ۱۳۱۱ چاپ شده و تاریخ کتابت آن نسخه ۱۰۳۹ است (بنابر نوشته ذریعه) منسوب به‌مولی محمدباقر مجلسی است و باهمین نسبت چندبار باحواشی سیدمحمدکاظم یزدی به‌چاپ رسیده.

در کشف‌الحجب و درذریعه مجلد ۱۱ به‌نام «زبده» ازمولی احمداردبیلی آمده و بر درفهرست ۷ مجلس نیز (به‌تبع ذریعه) بااین نام شناسانده‌شد. و نگارنده اکنون دور ازواقع میدانم، احمداردبیلی که آیات‌الاحکام خودرا زبده‌نام‌داده، کتاب فقه‌دیگری رانیز زبده نام‌دهد و نیز دور میدانم که از اردبیلی باشد- علاوه براینکه تاکنون نسخه‌ای ازقرن ۱۰ ندیده و نشنیده‌ام - ازاین‌رو که اردبیلی باشهرت فراوان اودر فقاهت اگر چنین کتابی درفقه عملی به‌فارسی روان نوشته بود دور است که شاه عباس ازشیخ‌بهائی که درفقاهت همپایه‌اردبیلی‌شناخته‌نمیشد، تألیف جامع عباسی بخواهد که باهمه‌ناتمامی بدین پایه شهرت برسد و کتابی از اردبیلی شامل تمام ابواب فقه باهمه روانی وسادگی خیال گمنام گردد و به‌دیگرانش منسوب سازند مگراینکه شاه‌صفوی کارشاهانه کرده وازهر دوتن دانشمند معاصر رساله‌ای عملی خواسته‌و آن‌یك رابرگزیده‌باشد.

درقرن دهم‌واوایل یازدهم ـه (همزمان تألیف ریاض‌العلماء) مردم اردبیل شرحی‌فارسی بر ارشاد به‌کمال‌الدین حسین‌بن‌شرف‌الدین عبدالحق الهی اردبیلی (مؤلف حاشیه اثبات واجب دوانی وحاشیهٔ شرح تجرید) نسبت میداده‌اند. صاحب ریاض میگوید که تمام‌مؤلفات الهی‌رادرخاندان اودراردبیل دیده، اما شرح‌ارشاد منسوب به اورا ندیده و احتمال میدهد همان خلاصة‌الفقه او باشد که به نام شاه طهماسب تألیف کرده و تاریخ تألیف آن باجملهٔ «خلاصة‌الفقه» مطابق است. وی میگوید خلاصه هرچندعنوان شرح ارشاد ندارد اما درهرحال خلاصه درحقیقت شرحی‌است به‌فارسی برارشاد. (این‌استدلال‌را درمورد کتاب حاضر نیزدرست‌است)

صاحب ریاض از تعداد ابواب ودیگر خصوصیات کتاب خلاصة الفقه الهی سخن نگفته است تا بتوان آنرا با کتاب حاضر سنجید. بهرحال نگارنده درحال حاضر احتمال میدهد که کتاب جای سخن از الهی باشد ومقصود از اردبیلی که بر پشت بیشتر نسخه‌ها نوشته حسین اردبیلی است نه احمد.

علامه صاحب ذریعه در نامه‌ای (که گویا به مرحوم سید نصرالله تقوی نوشته‌اند) دربارهٔ مؤلف این کتاب بحث کرده‌اند وآنرا ازتاج الدین حسن بن غیاث استرآبادی گرگانی (قرن ۱۰ـ ه) دانسته‌اند واین درزمانی بوده که مجلد ٤ ذریعه تازه چاپ شده بوده اما (همانگونه که اشارت رفت) درمجلد ۱۱ آنرا «زبده» وازاحمد اردبیلی دانسته‌اند، درمجلد ۱٦ بنام فقه فارسی بدون تعیین مؤلف آمده ودر اینجا از نسخهٔ تقوی یادودربارهٔ مؤلف تحقیق شده وبازدرهمین مجلد (باشماره ۱۲۹۹) بنام محمد باقر مجلسی آمده واز چاپهای آن یادشده.

نسخهٔ تقوی اکنون در کتابخانه مجلس است وتاریخ ندارد وبا عنوان «فقه شاهی» درمجلد ۱۳ یادشده.

نسخه‌ای دیگر درمجلس باشمارهٔ ۳۷ است که درفهرست ۲ بانام احکام شرعیه (وبدون نام مؤلف) یادشده

در فهرست دانشگاه نیز نسخه‌ای (بانام شرح ارشاد) یاد شده ونسخه‌ای رانیز ایوانف بانام عنوان فقه فارسی شناسانده است

در فهرست بنگال کتابی دیگر بنام مسائل فقهیه معرفی شده که دارای هفت باب است و بانسخه‌های «ارشاد فارسی» دانشگاه (شماره‌های ۷۲۳/۱، ۷۷۱ و ۹۳٦) مطابق است هرچند تعداد ابواب آنها مطابقت ندارد. وبر نسخه بنگال نوشته است از کسی که کتاب راهمان زبدهٔ فقه پنداشته که کنتوری در ص ۳۰۳ ازمؤلفات احمداردبیلی دانسته وحال آنکه به‌هیچ‌روی این «مسائل فقه» ونسخ مشابه آن در دانشگاه با کتابی که در کشف الحجب معرفی شده و کتاب حاضر و نسخه شماره

۸۹۹ دانشگاه، نزدیکی ندارد وعلاوه بر تفاوتهای بسیاردرعبارات،ابواب و ترتیب، نسخه‌های مزبور بنابه امر کسی تألیف شده برخلاف کتاب حاضر درپشت نخستین برگ نسخه تقوی (شمارۀ ۶۰۱۵ مجلس) نیزنام این کتاب «ارشاد فارسی» آمد . امادرفهرست (مجلد ۱۳) باستنادنامه صاحب ذریعه با عنوان «فقه شاهی» یاد شده صاحب ذریعه درنامه نوشته‌اند «درنسخه‌ای ازاین کتاب که در کتابخانه سیدحسن صدر- درکاظمین- موجود است، نام کتاب فقه‌شاهی ونام‌مؤلف تاج‌الدین حسن بن غیاث‌الدین عبدالحمید گرگانی یادشده » .

تاج‌الدین‌حسن گرگانی‌شاگرد محقق کرکی‌است‌وفقهی به فارسی داشته (ذریعه۱۶:۲۹۴-۲۹۵)

دربرگهای‌اضافی‌نسخه‌شمارۀ۶۰۱۵ مجلس یکی ازدارندگان باذوق‌نسخه ، برخی‌ازواژه‌های خاص کتاب را(گاه باذکر معنی) یادداشت کرده و اینك برخی ازآن‌واژه‌ها نقل میگردد :

۱-پرتال درص۱۹۱س۴ [مرادف بار وبنه:وجمع کند باروپرتال خود رادر خلال وفرجه‌ای که میان‌مردم باشد وبخودوپرتال‌آنرا پر کند]

۲-تخش ص ۳۳۶ [نوعی‌از تیر]

کفایت بمعنی ربح ص ۳۴۵ [در باب مضاربه]

اختخانه(اخته خانه) ص۳۵۰ [اصطبل]

دوله ص ۵۸۴[حفره = چاله]

کیدی گری ص۵۸۶ [کارقوادان]

مجلس ۲:۱۷و۷:۱۳۵و۱۳ : ایوانف شماره ۱۰۱۹ و۲۸۴ دانشگاه۵ :۱۷۶۳ ۱۷۷۱ذریعه ۱۲:۱۶: کشف‌الحجب : ۳۰۳ ریاض‌العلماء : ترجمه‌حسین‌بن‌عبدالحق الهی اردبیلی .

[۵۸۳۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۲-ه عنوانها بشنگرف‌کواهی وقف‌نسخه ازاحمدبن

حسنی درصفحه یك. کنارچند برگ اول و برگ آخر وصالی‌شده عبارات تازی و آیات به نسخ و شنگرف. ازپایان (کتاب ۱۹) اندکی افتادگی دارد. دربرخی ازصفحات نوشته‌های مدادی وکودکانه دیده میشود.

قطع: رحلی ۱۷ × ۲۷/۵ سانتیمتر. جلد: تیماج عنابی رنگ. صفحات: ۶۰۲. سطور: ۱۵ کاغذ: اصفهانی. شماره ثبت قدیم: ۶ ۸ ۵۵۸. جدید: ۷۸۵۷.

نور الثقلین (عربی)

ازعبدعلی بن جمعه عروسی حویزی معاصر شیخ حرعاملی به نقل از کتب اخبار شیعه مانند تفسیر نور الابصار.

امل الامل چاپ بغداد ۱۵٤ کشف الحجب: ۵۹۱-۵۹۲.

[۵۸۳۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ عبدالصانع علوی سبزواری مورخ ۱۲۲۶ هـ پشت صفحه اصل دوتملك بادومهر بیضی. عنوانها بشنگرف. اصلاحات درحواشی انجام‌شده.

قطع: وزیری ۲۰/۵ × ۲۶/۵ سانتیمتر. جلد: تیماج مشکی. صفحات: ۷۵٦. سطور: ۲۰. کاغذ: اصفهانی. شماره ثبت‌قدیم: ۶۱۴۴۲. جدید: ۸۱۱۴.

غرائب القرآن ورغائب الفرقان (عربی)

ازنظام‌الدین حسن بن محمد قمی اعرج مشتهر بنظام نیشابوری (م۷۳۸)

وی مآخذ تفسیر و نیز ترتیب وشیوه کار خودرا به تفصیل درآغاز روشن میسازد. این تفسیر (بنابر نوشته مؤلف) خلاصه است ازتفسیر کبیر امام فخر - مفاتیح الغیب- ومهمات مطالب تفسیر کشاف دیگر تفاسیر واصلاحات و نظرهای خودرا بر آن افزوده.

ترتیب این تفسیر بدین گونه است که نخست قرآئات ووقوف است وسپس تفسیر است درتفسیر بمشکلات کشاف توجه کرده اما ابیات آن را نیاورده.

دراین کتابخانه خلاصه‌ای ازاین تفسیر داریم که ظاهراً ازخود نظام است.

کشف الظنون: ۱۱۹۵- ۱۱۹٦ اوقاف بغداد: ۳۰ معجم المطبوعات ۱۵۲۷: ۰

[۵۸۳۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳ هـ. عنوانها بشنگرف نسخه ناتمام آیات قرآنی درشت‌تر ازمتن.

قطع: خشتی ۶ × ۲۲/۵ سانتیمتر. جلد: تیماج قرمز باترنج وحاشیه زرین. صفحات: ۶۱۰. سطور: ۲۷. کاغذ: فرنگی آهارمهره. شماره ثبت‌قدیم: ۶۱۲۴۴. جدید: ۷۹۴۷.

غرائب القرآن (عربی)

= تفسیر نیشابوری از حسن بن محمد قمی المشتهر بنظام نیشابوری

[۵۸۳۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۳ ۱ـه عنوانها بشنگرف آیات قرآنی درشت تر از متن. قطع: خشتی ۱۶ × ۲۳ سانتیمتر. جلد: تیماج قرمز با ترنج وحاشیه زرین. صفحات: ۵۱۴ سطور: ۲۷. کاغذ: فرنگی آهارمهره، شماره ثبت قدیم: ۶۱۲۴۵. جدید: ۷۹۴۸.

غرائب القرآن (عربی)

مجلد ۳ از تفسیر نیشابوری از حسن بن محمد قمی نیشابوری

[۵۸۳۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۳ ۱ـه. عنوانها بشنگرف آیات قرآنی درشت تر از متن. قطع: ۱۶ × ۲۳ سانتیمتر. جلد: تیماج قرمز با ترنج وحاشیه زرین. صفحات: ۶۱۸. سطور: ۲۷. کاغذ: فرنگی آهارمهره. شماره ثبت قدیم: ۶۱۲۴۶. جدید: ۷۹۴۹.

غرائب القرآن (عربی)

مجلد ٤ از. تفسیر نیشابوری از حسن بن محمد قمی المشتهر بنظام نیشابوری

[۵۸۳۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳ ـ ه عنوانها بشنگرف آیات قرآنی درشت تر از متن. قطع: خشتی ۱۶ × ۲۳ سانتیمتر. جلد: تیماج قرمز با ترنج وحاشیه زرین. صفحات: ۵۵٤. سطور: ۲۷. کاغذ: فرنگی آهارمهره. شماره ثبت قدیم: ۶۱۲۴۷. جدید: ۷۹۵۰.

مجموعه (فارسی)

۱ ـ وصلت نامه (ص ۲ـ۱۰۱ دفتر)

شیخ فریدالدین عطار نیشابوری

ذریعه ۹: ۲۳۵ مجلس ۳: ٤٤۳

۲ ـ مرآت المحققین (ص ۱۰۲ـ۱٦۰ دفتر)

از: شیخ محمود شبستری

رجوع شود به کشف الظنون: ۱٦٤۹ مجلس ۲: ۷۵

[۵۸۴۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق عباسعلی هروی مورخ ۱۲۶۸ ـ ۱۲۶۹ ه. عنوانها

بشنگرف بین‌دوشماره حدیث‌رضوی واول‌رساله مناجات‌خواجه عبدالله‌انصاری واشعاری‌دیگر بقلمهای گوناگون وهمچنین پس‌از شماره دوم‌نوشته شده وبعدازآن مناجات باباطاهر چاپی ضمیمه شده است.

قطع: خشتی۱۴/۵ × ۲۲سانتیمتر. جلد: تیماج‌مشکی. صفحات قسمت خطی: ۱۶۴. سطور: ٤ ـ۵ .کاغذ فرنگی. شماره‌ثبت قدیم: ۶۲۱۱۴. جدید: ۸۴۴۰.

مثنوی **(فارسی)**

ازمولاجلال الدین محمد بلخی

[۵۸۴۱]

نسخه‌ایست بخط شکته زین‌العابدین مراغی مورخ ۱۲۵۲ هجری عنوانها بشنگرف تمام صفحات متن بحاشیه رفته.

قطع :... ۱۲/۵ × ۲۰ سانتیمتر، جلد: تیماج مشکی، صفحات: ۷۲۶، سطور: ۲۱ (دوسنونی) .کاغذ: فرنگی شماره ثبت قدیم: ۶۲۰۹۷. جدید: ۸۴۳۲.

ظفر نامه تیموری **(فارسی)**

از شرف‌الدین علی یزدی

[۵۸۴۲]

نسخه ایست بخط نستعلیق قرن ۱۱ هجرس. عنوانها بشنگرف برخی ازبرگهای‌آخر نارنجی رنگ‌کنار برگهای اول وآخر وصالی شده.

قطع :... ۲۷/۵ × ۲۵ سانتیمتر. جلد: تیماج قرمز باترنج صفحات: ۸۶۲ .سطور ۱۹ .کاغذ: اصفهانی شکری‌نیمه آخر فرنگی، شماره ثبت‌قدیم ۶۲۱۰۰. جدید: ۸۴۳۴

القاموس‌المحیط **(عربی)**

ازمحمدبن یعقوب فیروز آبادی.

[۵۸۴۳]

نسخه ایست نسخ (بشیوه ترکی) قرن ۹ ـ ۶ صفحه اول وارای سرلوحه مرصع و مذهب ونام‌کتاب بتیه‌آب درز هند زرین نوشته شده صفحات مجدول بزر ولاجورد وشنگرف عنوانها نیز بشنگرف پشت برگ اول ترنجی است مذهب‌که دروسط آن «الله ولاسواه»نقش شده نسخه بدست عبدالله بن‌محب خضی تصحیح ومقابله شده.

قطع: وزیری‌کوچك ۱۶ × ۲۳/۵ سانتیمتر. جلد: تیماج مشکی باترنج:زرین‌و دامن‌که دارای ترنج وکتیبه مذهب نام‌کتاب بطور برجسته درکتیبه نقش شده. صفحات: ۱۳۳۲. سطور: ۲۷ .کاغذ: ترکی شکری شماره ثبت قدیم: ۶۲۰۹۲. جدید: ۸۴۲۷.

دیوان شعر (غزلیات) **(فارسی)**

از امیر خسرو دهلوی .

مجلس ۳ : ۲۷۷ - ۲۷۸

[۵۸۴۴]

نسخه ایست بخط نسنعلیق(شیوه هندی) قرن۱۳ ـه ، دارای سرلوح نقاشی‌شده‌صفحات اول ودوم بین‌سطور طلاکاری شده بقیه صفحات مجدول بزر وشنگرف ابیات بادوخط زرین جدا شده است .کنار بیشتر برگها وصالی شده .

قطع :وزیری۱۴ × ۲۴سانتیمتر . جلد ؛ تیماج‌عنابی . صفحات . ۵۶۸. ۱۵ .کاغذ : فرنگی شکری . شماره ثبت قدیم : ۶۲۰۹۵ . جدید : ۷۴۳۰ .

دیوان شعر **(فارسی)**

از اوحدالدین انوری ابیوردی .

(۵۸۴۵]

نسخه ایست بخط نسخ محمد عفی عبرت نائینی مورخ ۱۳۴۲ ـ ه صفحه اول دارای سرلوح مرصع ومذهب صفحات مجدول بزرو شنگرف دکمه قرمز. بین ابیات دوخط قرمزکشیده شده .

قطع.رقعی ۱۱ × ۱۸/۵ سانتیمتر. جلد ؛ تیماج مشکی . صفحات ۴۵۴ . سطور : ۲۷ .کاغذ : فرنگی شماره ثبت قدیم : ۶۲۰۹۶ . جدید : ۸۴۳۱ .

۱ - ارشادالاذهان‌فی‌تجوید‌القرآن (ص ۲-۱۲دفتر) **(عربی)**

ازعمادالدین علی بن عمادالدین علی‌استرآبادی

ذریعه ۳: ۳۷۱-۳۷۲

آغاز: الحمدلله رب‌العالمین والسلام . . وبعد فیقول العبدالضعیف‌المحتاج الی‌رحمة‌الهادی . . ان الصلوه واجبة علی کل مکلف وهی لایصح الا بقراءة والقراءة . .

انجام: واو مفتوحه بعدها الف بدلا مع‌التنوین مع‌اسکان الفاء وهنا آخر مااوردنا تمت .

۲ـ مفردهٔ قرائت کسائی (ص ۱۲ ـ ۲۲ دفتر) **(عربی)**

عمادقاری از مؤلف ارشادالاذهان

آغاز: الحمدلله رب العالمین والسلم علی افضل النبیین . . وبعد فهذه رسالة فی ذکر اصول قراءة الکسائی بروایتی الدوری وابی الحارث جمعته . .

انجام: فی ذلك حیث وقع کقوله تعالی ومن یفعل ذلك تمت الرساله

۳ـ مفردهٔ قرائت ابن کثیر (ص ۲۲ ـ ۳۰ دفتر) **(عربی)**

از عمادالدین علی استر آبادی

آغاز: الحمدلله رب العالمین . . وبعد فیقول العبدالضعیف عمادالدین . . استرآبادی ان هذه رسالة فی ذکر اصول قراءة ابن کثیر بروایتی البزی وقنبـل من طریق الشاطبیه . .

انجام: وهؤلاء ان اولیاء اولئك وقدنقل عنه الابدال بمحض المد

۴ـ مفرده قرائت ابن عامر (ص ۳۰ ـ ۵۹ دفتر) **(عربی)**

ازهمان مؤلف

آغاز: الحمدلله السمیع العلیم والصلوة علی النبی . . . و بعد فیقول العبدالضعیف عمادالدین علی بن عماد . . هذه الرسـاله فی اصول قرائة ابن عامر بروایتی ابن ذکوان وهشام جمعته من کتب

انجام: فی سورة الاعلی الی آخر القران تمت بعون الملك الوهاب

۵ـ مفرده «چهارم» قرائت حمزه (ص ۵۹ ـ ۸۰ دفتر) **(عربی)**

ازهمان مؤلف قبلی.

آغاز: الحمدلله رب العالمین . . وبعد فیقول العبد الفقیر . . . ان هذه رسالة فی بیان اصول قراءة حمزه بروایتی خلف وخلاد من طریق الشاطبیه .

انجام: وصل الیاء فی تقبل دعائی فی سورة ابراهیم وهذا آخر ما اوردنا جمعه والحمدلله رب العالمین .

۶- مفردهٔ قرائت نافع. (ص ۷۹ - ۱۰۳ دفتر) (عربی)

ازمؤلف رساله‌های قبلی

آغاز: الحمـدلله رب العالمین . . وبعد فیقـول العبد . . : هذه رساله فی بیان اصول قراءة نافع من روایتی قالون وورش من طریق الشاطبیه

انجام: مما انا فی النمل تمت بعون الله وحسن توفیقه

۷ - مفردهٔ قرائت ابی عمرو (ص ۱۰۳ - ۱۱۸ دفر) (عربی)

ازهمان مؤلف

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة . . هذه الرساله فی بیان اصول قراءة ابی عمرو بروایتی الدوری والسوسی من طریق الشاطبیه

انجام: وفاء ولام نحو وهو وفهو ولهوو کذلك وهی فهی ولهی تمت الرسالة بعون الله وتوفیقه تمت .

[۵۸۴۶]

دفتریست بخط نسخ قرن ۱۱ - ه فا قدرقم کاتب شامل هفت مفرده در قرائت قرآن نقل ازقراء سبعه . که هریك بنام مفرده معرفی گردید هرمفرده باخطبهٔ جداگـانه آغاز گردیده‌است.

قطع : خشتی ۱۴ × ۲۱. جلد: تیماج حنائی. یك‌لاساده. صفحات: ۱۱۸. سطور :۱۵

کاغذ: فرنگی سفیدآهاردار شماره‌ثبت قدیم: ۶۱۲۷۱ . جدید ۷۹۷۰

منتقی الجمان فی الاحادیث الصحیح والحسان (عربی)

ازجمال الدین ابومنصور حسن بن شیخ زین الدین شهید ثانی (۹۶۵- ۱۰۱۱)

روضات الجنـات : ۱۸۰ سپهسالار : ج۱- ۳۲۲. مجلس: ۷-۳۷۳

آغاز موجود: المصنفات وتوسعوا فی طرق الروایات واوردوا فی کتبهم مااقتضی رأیهم ایراده من غیر التفات الی تشتمل علی فوائد اثنی عشرة الاولی اصطلح المتاخرون من اصحابنا ..

انجام موجود : ورواه الشیخ باسناده عن محمدبن یعقوب بنفسه السند محمد علی بن الحسین .

[۵۸۴۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ ... حدود قرن ۱۲ ـ . فاقدآغاز وانجام عناوین بشنگرف . برگها موریانه خوردگی داردو وصالی‌شده است مقدار نیمی‌وصفحات آخر ساقط گردیده است نقائص متون دربرخی‌حواشی جبران گردیده‌است .

قطع : ۱۸ × ۳۲ ، جلد: تیماج سرخ ضربی صفحات : ۴۳۸. سطور: ۲۵. کاغذ: اصفهانی نباتی‌رنگ ضخیم شماره ثبت‌قدیم : ۴۹۲۹٤. جدید: ۸۸۶۰

مطلع السعدین ومجمع البحرین **(فارسی)**

از کمال‌الدین عبدالرزاق‌بن جلال‌الدین اسحق سمرقندی (م ـ ۸۸۷) این کتاب دردو مجلد تدوین شده وتاریخ وقایع دوران تیموریان (از سالهای ۷۰٤ تا ۸۷٤) است نسخه ما مجلد اول است

مشار:۱٤٥۱ . کشف‌الظنون ج ۲ : ٤۵۹ مجلس۲:۱۵٤

آغاز: حسن مطلع‌انوار اخبار درافتتاح مقال .

انجام: دوای آن گونه سخن پردازد . والراجی من‌الکریم ... العبدالاقل الاذل افضل . غفرله .

[۵۸۴۸]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق خوش افضل مورخ ۱۰۳۰ ـ ه بـا یك سرلوح صفحه دو نونویسی شده . عناوین بشنگرف است . برگهای اول وصالی شده . صفحات مجدول : به لاجورد، شنگرف وطلا .

قطع : ۱۸/۵ × ۲۹/۵. جلد تیماج مشکی‌باترنج ونیم‌ترنج . دورمنگه صفحات: ۵۴۰ . سطور : ۲۲ . کاغذ : شکری سمرقندی آهاردار . شماره ثبت قدیم : ۳۵۵۳۲ . جدید : ۸۷۴۶ .

ارشادالاذهان **(فارسی)**

از علامه حلی

[۵۸۴۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ سلمان بن محمدبن محمدجبعی مورخ ۹۳۷ درپایان نسخه پس ازرقم کاتب. اجازه حسین‌بن‌ابی‌الحسن (معاصرشهید) به‌کاتب به‌خط مجیز ودرکنارصفحات علامت بلوغ وقرائت دیده میشود.

قطع خشتی ۱۳٫۵ × ۱۸ تیماج عنابی باترنج بانقاشی برجسته صفحات ۳۹۶ سطور ۱۵ کاغذ اصفهانی شکری ضخیم شماره ثبت قدیم ۶۲۱۷۵ جدید ۸۴۹۲ .

مجموعهٔ سلطانی

(فارسی)

رسالهایست بهصورت سئوال وجواب درفقهعملی وبه بنوشتهٔ دیباچه در عهد سلطان محمود غزنوی (ایوانف ۱ : ص ۵۰۸ (شماره۱۰٤٦۰۰)) .

آغاز: بسمله ، الحمدلله رب العالمین الرحمن والعاقبة للمتقین و الصلوة والسلام علی خیر ... بدانکه این کتاب است در بیان مسائل فقه عبادات ونام این کتاب مجموعه سلطانی نهاده شده بعون‌الله‌الباری که چون بندگی حضرت سلطان المشایخ والاولیاسلطان المحمود غزنوی رامهمی‌پیش آمدهر عالمی راکه درولایت بود طلب فرمود که برابر (دراینجا نوشته مغشوش وناقص است)

سالی پادشاه را مهم را درپیش‌خواهد آمد عالمانرا آبرو خواهد برد پس باید که این قانون دفع کنیم ، جمیع عالمان‌وفقیهان مسائلها در کتابها چیدند واین نسخه راست کردندوتصنیف جمیع عالمان‌است ویکی‌ازعلماءظریف‌ولطیف‌ونحیف (کذا) این‌نسخه رابرابرپادشاه‌مذکوردادو گفت که‌هر مشکل‌ودشواری که پیش آیدازین نسخه مذکور مسئله حل بکند . درین کتاب چهل باب‌است باب اول در بیان وضوء متوضی س(سؤال)اگرمتوضی ترتیب منصوص را ترك‌دهد یعنی‌شستن‌پای را بردست مقدم دارد و یا عضوی که مقدم باشد مؤخر دارد وضویش جایز باشدیا نه

ج (جواب)نی کذا فی‌مجمع‌البحرین – س اگر بعدازشستن او بکار دیگر مشغول شده بعده دست شت‌باز بکاردیگر مشغول‌شد بعدپای‌شست‌مسح وسر کشید وضویش‌درست است یانی – ج باشد کذا فی‌الکافی .

انجام: سئوال اگرجدصحیح از کنیزك‌نبه دعوی استیلاد کند حکم دعوی او چه باشد جواب حکم او چون پدر باشد در حالت عدم پدر فی‌السایل الکبری سئوال کنیزك مرزید راگفت که مرا بخواه که من‌آنرا دم زید اورا در نکاح کرد بعدهامعلوم‌شد که کنیرك‌است‌چیز بر کنیزك‌مذکورلازم گرددیانی...ج اگرچنین .

[۵۸۵۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق از قرن ۱۱ - ۳ برگ اول وتك آخر نسخه نو نویس است .
قطع : رقعی ۱۱ × ۲۱ ج مقوا چیتی عطف تیماج قرمز صفحات ۱۸۵ سطور ۱۵
شماره ثبت قدیم ۷۸۴۳۴ : جدید : ۶۹۶۹

مجموعه (فارسی)

۱ ـ قصائد ومثنویات (در کیمیا) (ص ۲ - ٤۲ دفتر)

قصائد ومنظوماتی است در کیمیا از این گویندگان :

ابن ولید - ابن اسمعیل طغرائی ـ مولوی رومی - شاه نعمة‌الله ـ بدیهی ـ ابن‌عمویه ـ شمس .

آغاز: که این طریق زاجساد هفتگانه بود
بوقت طرح درخت امیدوار ثمر

انجام: خواهیش‌دان یقین وخواه مدان

۳ ـ کیمیا(عمل‌قمری) (ص ٤٥ ـ ۱۱۸ دفتر) **(فارسی)**

بخشی‌از یك‌رساله‌است درصنعت

درصفحه دوم این بخش اسامی فلزات واصطلاحات کیمیا گری را بفارسی ترجمه کرده‌اند .

آغاز: عمل‌قمری زیبق قمر ملغمه کرده با ملح و سر که شسته تاپاك شود بعدازآن به‌شیر داپی که مذکور می‌شود بخورد (در نسخه بخرد) او بده وسخر و صلایه نموده تا چهاروزن ملغمه‌تیزاب .

انجام: واگر زهره را در میـان ۹ نمك ، عقات ـ ۳ ، وزاج سفید ـ ٤ ، بجوشانند سفیدانست یعنی تنقیه‌صحیح‌است .

۳ ـ نسخه معجون (ص ۱۱۸ ـ ۱۱۹دفتر) **(فارسی)**

= معجون جاویدان‌ازقول‌ابن‌سینا

آغاز: بوعلی گفت‌وآن‌حکیم‌باخرد آدمیرا هفت علت هست بد
فالج و عرق ، آنست کم شهوتی باد قولنجی که دارد زحمتی

انجام: این چنین معجون جاویدان بود

زانکه جمله درد را درمان بود .

۴ـ کتاب عکاسی (ص ۱۲۳ ـ ۲۶۲ دفتر) **(فارسی)**

از محمد کاظم بن احمد المحلاتی

مؤلف این کتاب را بامر ناصرالدین شاه قاجاره پادشاه وقت نوشته ودر آن تمام دارءهای مربوط به فن عکاسی را و بعضی دستورالعمل ها را نیز ذکر نموده از قبیل طرز تهیه و ساختن اتر ، الکل ، نشادر ، جوهر لیمو .

این رساله دارای یك مقدمه و دو باب است و خاتمه است بدین ترتیب: مقدمه در تعریفات

باب اول درطرز تهیه و بکار بردن داروهای عکاسی .

باب دوم در پنج فصل در تاریخ صنعت عکاسی و تعلیم فن عکاسی است .

آغاز: بسمله و به نستعین الحمدلله رب العالمین و الصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد و آله الطیبین الطاهرین اما بعد این کتاب عکاسی است که حسب الامر اعلی حضرت... قدر قدت ناصر الدین شاه .. .

انجام : همین قد دو یاسه نوبت آب که در روی وی ریخته کافی است تمت الکتاب بعون الملك الوهاب تم الکتاب عکاسی... تمام شد... حسب فرمایش .. آقاعلی اکبر . . . . خداوند رحمت کند پدری را که فرزند را بمکتب بگذارد و خداوند تعلیم کننده را بیامرزد .

۵ ـ رساله در صنعت و کیمیا (ص ۲٦۷ـ٤۰۳ دفتر **(عربی و فارسی)**

فصلهایی است در اعمال گوناگون صنعت

دراین بخش از بزرگان حکما و ائمه اطهار (ع) و نقل یادشد

آغاز: بسمله ، قال بعض الحکماء الفلاسفه من اهل الروم و انا ادری طریقه انبیاء آدم علی نبینا و آله وعلیه السلام الذی هی صنعة الحکماء بلا قرعة و لاانبیق و لا قابله فقال له بعض التدبیران هما البیاض و الحمرة قال نعم قال وفی کم یتم . . .

۶ـ کیمیا. گفتار در... (ص۳۹۷ـ ۴۰۳) **(فارسی)**

آغاز: نسخه شمسی و قمری زالوی مشهور که بر بدن آدم ..

۷ ـ عمل طبیعی شمس ـ رساله در . . . (ص ۴۰۴ـ۴۰۸ دفتر)

از جناب سید شیرازی

آغاز: عمل طبیعی شمس ـ گرفته از ملح سنگی و اورادر آب حل نموده جر علقه نمایند و عقد کنند و نیکوصلایه نمایند بحدیکه اگر سرانگشت روی ملح گذارند خطوط سرانگشت بروی نقش گیرد .

انجام: وشمس عامه وبخلاص باتیزآب برند بیرون می‌آید ازتیزآب یاخلاص وزن شمس وقمر کامل العیار دوستانه بجهت دوستی قلمی گردید بدون رمز وارماز و السلام علی من اتبع الهدی ،

۸ ـ طریق نیر اعظم (ص ۴۰۸ـ۴۱۲ دفتر) **(فارسی)**

از سیدشیرازی رساله‌ای دیگر است در صنعت

طریق صنعت شمس و طریق نیر اعظم، شمس مکلس و عمل مریخ طالیقون از عناوین این رساله است.

آغاز: طریق شگفت نیراعظم گرفته شود از شمس یك نخود یا دونخود مختارند بهتر دونخوداست از برای تبعدی بادومثقال زیبق خام ملغمه نمایند بعد بقدرچهل مثقال سرب را درمغرفهٔ حدید ذوب نمایند از روی آتش بردارند .

انجام: خوب پـاك كنند یـا باریك زرگری یا آجر سابیده بعد بقاعده زرگران بساید تاچند مرتبه بسیار جذب میشود .

۹ـ کیمیا (رساله در . . .) (ص۴۱۳ـ۴۱۶ دفتر) **فارسی**

از حاج محمد صالح‌خان

آغاز از جمله کارهای حاجی محمدصالح‌خان : ش ـ ۵ ، ز ـ ۱۲ ، ی ـ ۲۰ .

مقطر این اجزاء را هفت مرتبه بطور . . بخورد برادهٔ حدید پاك داده بعد جای نمناك . .

انجام : باین نوع تاسه مرتبه بعدبانمك و آب شور و خشك كنم باقدری پوره داخل کرده ذوب کنم تمام است .

۱۰ـ رساله کیمیا (ص ۴۱۷ـ۴۲۲ دفتر) **(فارسی)**

از حاج محمد صالح خان دربیان طریقه دهن عقاب

آغاز: طریقه دهن عقاب بسیار خوب و مجرب بیاورد یك چارك بنیه روح خالص بی عیب در کوزه کرده که بقدر دوثلث آن پر شود دهن آنرا محکم گرفته . .

انجام : از این دومثقال برچهل زهره بزن قمر میشود و ملاحظه کن هرقدر مایه لازم داردبه او وبده تمام و از قول صاحب نسخه میگوید کند بسیار خوب است و السلام ـ

۱۱ـ جامع الاسرار (ص ۴۲۳ـ۴۳۹ دفتر) **(فارسی)**

بخش آخر کتاب است از نورعلی شاه اصفهانی وظاهراً پیروشیوه گلستان است وشایدبیش از نیمی ازرساله افتادگی دارد .

آغاز: موجود : عفت برتن چاك نه عقل ممیزرا تمیزی و نه مدرکه راقوت ادراك شرارهٔ شره بردل غالب شد و دل بهوا وهوس طالب الحمدلله در کرم بازبود وملك قدم بی انباز . . .

انجام : بعبرت نظر بین که چه شد عاقبت جانور .

قید منه تا ننهد پا بقید　　　　صید مکن تا نکن خویش صید

تمت الرساله فی شهر جمادی الثانی سنه ۱۲۷۲

۱۲ـ آیة النور (ص ۴۴۱ـ۴۷۴ دفتر) **فارسی**

از نورعلی شاه اصفهانی (م ـ ۱۲۱۲) در ۱۳۱۷ چاپ شده

آغاز: بسمله، رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر المرسلین و آله الطاهرین

بدانکه برهرمکلفی واجبست که‌سیاح خرد را در دریای بی‌انتهای فکرت غوطه

پایان: زیمن‌مقدم **آن** شاه عادل جدا گردد زهم تاحق وباطل

۱۳ ــ ردتصوف(ص۴۷۴ـ۴۷۹ دفتر)

رداست بررساله آیةالنور نورعلی شاه (بدون‌تصریح‌به‌نام‌آن رساله)

کبریت احمر(ص ۴۸۰ــ۵۰۰دفتر)

= کنزالاسرار،ازمظفرعلی شاه‌کرمانی (ذریعه ۱۷: ۲۶۰و۱۸: ۱۴۵)

[۵۸۵۱]

دفتریست‌بخط نستعلیق باچندقلم مورخ ۱۲۷۲و۱۲۹۳

یادداشتهایی نیزمتفرقه دفترموجود است

علاوه برساله‌ها این‌یادداشتها نیز درکیمیا وعمل‌قمری‌از سید حسین ودرص۱۱۹ چندنسخه‌کوتاه درقوه‌باه و ص۱۲۰ــ۱۲۲دستورچندترکیب‌عمل قمری و عمل‌کیمیا با قلمی‌دیگر، ص۲۶۴ــ۲۶۶ چند نسخه ودستورالعمل‌قمری ازجناب میرزا محمد، رشتی وسید هندی و جناب آخوند . وص۴۱۲ دستور طریقه ذوب‌حدید و درص ۵۰۰ پایان دفتر درذیل رساله‌کبریت احمر دستور اوراد درهنگام وقوع عطسه ومشاهده نورشمع وغیره . عناوین و ابواب بجوهر سرخ و در پشت برگ نخست دفتر دو نسخه درمانی نوشته شده‌است .

قطع: رقعی ۱۱ × ۷/۵.جلد:تیماج‌قهوه‌ای‌ضربی.صفحات: ۵۰۲ سطور: گوناگون .
کاغذ: شکری وسفیدرنگ‌فرنگی مارک‌دار(با نقش‌نام‌امیرکبیر) شماره ثبت قدیم ۷۸۳۸۹ـ جدید ۶۸۹۳ .

۱ــ اللئالی الزواهر(ص۲ــ۱۹۰) **(عربی)**

ازیوسف بن‌احمدبن ابراهیم الدرازی بحرانی ۱۱۸۶(م ــ۱۱۸۶)

این‌رساله شامل پاسخ به۲۲ سؤال فقهی‌است و سؤالها‌ازشیخ‌علی‌بن‌حسن بلادی بحرانی جواب گفته‌است .

ذریعه ۱۸: ۲۵۹و۱۵: ۲۸۸ .

آغاز: اما بعد حمدالله تعالی بماله من المحامد وشکره علی نعمه ...
فیقول الفقیر الی ربه الکریم یوسف بن احمد ... نواحی الامانی وذلل له شموس المعانی هذا جواب ماسالت ایها الاخ الاخلاص والخل الاختصاص .

انجام : وشهوده واعوانه الی هنا الکلام علی هذه المسائل الشریفه والفوائد المنیفه وقد اتفق الفراغ منها ... سنه ۱۱۷۳ ـ هـ ـ

۲ ـ المقنع (ص ۱۹۶ ـ ۳۹۸ دفتر) **(عربی)**

ازمحمد بن علی بن موسی بن بابویه القمی (شیخ صدوق)

کشف الحجب والاستار : ۵۴۷ مجلس ۴: ۹۷ دانشگاه شمارهٔ ۲۰۲۷/۱ .

مشار :۸۹۸

آغاز: قال محمد بن علی بن الحسین ... احق ما یبتدیء الکتاب به حمدالله بجمیع محامده والثناء علیه بماهواهله .

[۵۸۵۲]

نسخه ایست بخط نسخ قرن ۱۳ شماره اول بخط محمدحسین بن ملامحمدعلی بیابانکی مورخ ۱۲۳۰ ـ وشماره دوم بقلم ریزتر حمید بن محمدمهدی علی آبادی یزدی مورخ ۱۲۳۴ ـ عناوین بشنگرف

پشت برگ نخست دفتر فهرست مسائل شمارهٔ اول باقلم دیگری نوشته شده است

قطع : خشتی ۱۴/۵ × ۲۱ ، جلد ، تیماجی نارنجی دورمنگنه صفحات ، ۳۹۸ ، سطور ۱۶ ـ ۱۵ کاغذ ، فرنگی سفید نازك آهاردار شمارهٔ ثبت قدیم! ۴۱۵۹۹ ، جدید ۸۷۶۸

مجموعه

۱ ـ فوائد حائریه **(عربی)**

ازآقاباقر وحید بهبهانی

مجلس ۴ : ۱۰۲ ۷ : ۲۰۳ ذریعه ۱۶ : ۳۳۰ ـ ۱۳۳۱

۲ ـ فهرست تمهیدالقواعد **(عربی)**

از شهیدثانی زین الدین عاملی (ظاهراً کشف الفوائد نام دارد)

فهرست مجلس ۱۰ : ۱۱۸۳ . ذریعه ۱۶ : ۳۸۱ ـ ۳۸۲

۳ـ تمهید القواعد **(عربی)**

ازشهیدثانی‌زین‌الدین عاملی

مجلس ۱۰ : ۱۱۸۳و۱۳۰۴ ذریعه۴ : ۴۲۲و۱۳:۱۵۳

[۵۸۵۳]

دفتریست بخط نسخ مورخ۱۱۴۷عناوین شنگرف . اصلاحات درحواشی
قطع: خشتی۱۵/۵ × ۱۹ج تیماج صفحات۳۷۸سطور:۱۵کاغذفرنگی شماره‌ثبت قدیم:
۵۰۷۶۴ جدید ۹۱۵۹

گوهرمراد **(فارسی)**

ازمولی عبدالرزاق لاهیجی

ذریعه ۱۸ : ۲۴۱ مجلس۱۰ : ۶۳۴

[۵۸۵۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌قرن۱۲ـه

قطع: خشتی۱۳ × ۲۳/۵ج تیماجی‌صفحات۴۳۰سطور۱۲۶کاغذ فرنگی‌شماره‌ثبت‌قدیم
۵۰۹۱۱ جدید ۹۲۷۲

مختصر **(عربی)**

شرح کوچك سعدالدین تفتازانی برتلخیص المفتاح .

کشف الظنون۱ : ۳۲۴ مجلس : ۳۸۷ معجم‌المطبوعات : ۶۳۸

[۵۸۵۵]

نسخه‌ایست‌فاقدآغاز بخط نسخ‌قرن۱۱ـه(شیوه‌ترکی)عناوین‌شنگرف اصلاحات‌درحواشی
قطع: خشتی۱۲ × ۱۹/۵ج تیماجی صفحات سطور کاغذترکی آثارمهره‌شماره‌ثبت‌قدیم
۵۰۷۶۵ جدید ۹۱۶۱

الرسالة العلیه **(عربی)**

از مولی حسین‌کاشفی‌واعظ سبزواری شرح چهل حدیث نبوی

مجلس۶ : ۵۰ . ۱۷ : ۷۰کشف‌الظنون :۸۷۹ قاهره (طرازی) ۱: ۲۲۰و۲۱۳

[۵۸۵٦]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌جلال‌الدین‌حسن‌حسینی‌مورخ۱۰۵۹ کنارردو برگ‌اول‌وآخروصالی‌دارد
قطع: خشتی۱۳ × ۱۹ج تیماجی‌صفحات۳۹۰سطور۱۵کاغذاصفهانی شماره ثبت قدیم
۵۰۷۵۷جدید۹۱۵۳

مجموعه (عربی)

۱ـ ثواب‌الاعمال (ص۲ـ۲۱۷ دفتر)

ازمحمدبن علی‌بن بابویه صدوق قمی

ذریعه ۵ :۱۸مشار ـ عربی : ۲۳۶

۲ـ صافی (ص۲۱۸ـ دفتر)

ازمولی‌محسن فیض‌کاشانی . نسخه حاضر تنها بخشی از تفسیرسورهٔ بقره است .

ذریعه ۱۵ :۷۵۴ : ۱۷۴ .

[۵۸۵۷]

نسخه دفتریست بخط نسخ قرن ۱۳ با دوقلم شماره یکم ازجعفر بن نورعلی اصفهانی واعظ مورخ ۱۲۵۸ ۱۵ عناوین‌شنگرف

قطع: خشتی ۱۵ × ۲۱/۵ ج تیماجی صفحات ۳۰۲ سطور ۲۱ کاغذفرنگی‌شماره‌ثبت قدیم ۵۰۷۷۰ جدید : ۹۱۶۴

الفوائد الضیائیه (عربی)

شرح نورالدین عبدالرحمان جامی برکافیه ابن‌حاجب درنحو .

معجم‌المطبوعات : ۶۷۲

[۵۸۵۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ۱۲۳۶ عناوین شنگرف

قطع‌خشتی۱۷ × ۲۱ج‌تیماجی صفحات۴۳۹سطور ۱۱ کاغذفرنگی آبی‌وسفیدثبت‌قدیم : ۵۰۷۷۵ جدید ۹۱۶۸

۱ـ منهاج العابدین (ص۲ـ۲۱۲ دفتر) (عربی)

از ابوحامد امام محمدبن محمدبن محمد غزالی شامل هفت عقبه :

این رساله بانام « شرح کیفیة سلوك الآخره » نیزشناخته میشود .

کشف‌الظنون ج۲ـ : ۵۵۲ ـ دانشگاه شمارهٔ ۱۹۱۰ : و۱۸۹۴/۲ .

آغاز: بسمله، حدثنی‌الشیخ الفقیه‌الصالح الزاهد عبدالملك‌بن عبدالله. الحمدلله الملك‌الحکیم الجواد الکریم العزیز الرحیم الذی فطرالسموات والارض .

انجام: اعمالنا الینا انه‌جوادکریم فهذه ما اردنا ان نذکره فی شرح کیفیة سلوك الاخرة قدوقع الفراغ من‌تمیم هذاالکتاب فی‌شهرسنه ۹۷۴ .

۲ ـ التفسیرالوسیط ـ (بخشی از ...) (ص۲۱۴ ـ ۲۲۱ دفتر) **(عربی)**

ازابوالحسن‌علی‌واحدی نیشابوری (م‍ـ۴۶۷) .

مجلس ۹ : ۱۸۷ . کشف‌الظنون: ۴۶۰ فهرست دانشگاه۱ : ۲۴۰

آغاز: عن‌جابرقال اتی‌النبی صلعم رجل فقال یارسول‌الله ماالموجبتان قال من مات لایشرك بالله شیئاً دخل الجنة ومن مات بشرك .

انجام : ومن قراء مساءً کان فی‌امان‌الله‌تعالی‌حتی یصبح

[۵۸۵۹]

دفتریست بخط نستعلیق مورخ ۹۸۴ ـ که رقم کاتب را پاك‌کرده‌اند . درپشت برگ نخست یادداشتی‌نگاشته شده است . عناوین بشنگرف .
قطع : خشتی۱۲/۵ × ۱۸/۵ ، جلد :خشتی‌تیماج عنابی ساده‌ضربی صفحات ۲۲۲ .
سطور :۱۹ ،کاغذ : نباتی شماره ثبت قدیم : ۶۲۱۸۰ . جدید ۸۴۹۶ .

مجموعه **(فارسی‌وعربی)**

۱ـ تعویذاللسان بتجویدالقرآن (ص ۲ ـ ۷۸ دفتر)

از احمدبن‌حسین‌بن محمد نورالدین‌بن نعمةالله موسوی جزایری (ازاحفادسید نعمةالله جزایری)۰این‌کتاب دارای یك‌مقدمه و۱۲ باب ویك خاتمه است ونسخه ما از اول قرآن تا اول سوره القمراست

درفهرست نسخه‌های‌فارسی از منزوی :. نیامده ذریعه ۴ :۲۲۷

آغاز: الحمدلله‌الذی نزل من‌القرآن ما هوشفاء .. وبعد چنین‌گوید عبدخاطی عاصی... الموسوی‌النسب والجزایری‌الاصل‌والتستری‌المسقط‌والنجفی‌المسکن بحمدالله والمنن‌انشاءالله ... که پوشیده ومخفی نیست‌که از جمله افضل عبادات واکمل طاعات تلاوت قرآن مجید .

انجام موجود : وثموداً عاصم وحمزه بدون تنوین ، سورةالقمر.

۲ـ تقریرات (ص ۹۶ ـ ۲۴۸ دفتر) **(عربی)**

تقریرات درس‌اصول«استصحاب» شیخ‌محمدکاظم خراسانی نگارش‌شیخ‌محمدعلی رشتی حایری .

اعلام‌الشیعه : ۱۳۰۲

آغاز: الحمدالذی‌نورقلوبنا بمعرفته وفتح‌لنامن ابواب‌العلم. .وبعد فیقول‌العبد المفتقر الی ... انی بینمااحضر بحث‌استادناالعلامه‌امام‌المحققین وعمادالمدققین‌وحید.

انجام : ولو بمقدار مثقال من‌المقدار المقدرله شرعا فی‌عصمته‌المقام‌الثانی .

۳ ــ تقریرات (ص ۲۵۴ ــ۳۰۸ دفتر) **(عربی)**

از همان مؤلف .

این‌نسخه بخشی ازتقریرات وناقص است

آغاز: الحمدلله علی ابتدائه بالنعم‌الجسام ... وبعد فیقول...هذه‌رسالة مختصره کتبتها عند حضوری بحث‌استادناالعلامه .

انجام موجود: اویمکن ان یقال وقبل‌الشروع لابد من‌تقدیم امورالاول .

[۵۸۶۰]

دفتریست بخط نسخ حدود قرن ۱۴ ــ ه رقم کاتب ندارد شامل هرسه شماره از پایـان افتـادگی دارد . عناوین بشنگرف وجوهرسرخ .

قطع: خشتی ۱۶/۵ × ۲۲/۸ . جلد تیماج عنابی ضربی یك لا صفحات : ۳۰۸ . سطور : ۱۹ . کاغذ فرنگی سفید ، آهاردار شمارهٔثبت‌قدیم ۴۲۱۶۷ . جدید ۸۸۰۶ .

مصبـاح **(عربی)**

حاشیه یاشرح‌میرسید شریف‌گرگانی برمطول تفتازانی

دانشگاه۲: ۴۹۴ و ش۱۶۳۹ مجلس ۱۰ : ۶۳۶ کشف‌الظنون :۱۷۶۴

[۵۸۶۱]

نسخه ایست به‌خط‌نستعلیق قرن۱۳ ــه‌کنار برگ اول وبرخی ازبرگهای وسط‌نسخه وصالی دارد .

قطع : وزیری ۱۵/۵ × ۲۴ ج تیماج مشکی باترنج صفحات ۱۶۶ سطور ۲۱ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ۲۷۷۵۴ جدید ۹۱۷۵ .

تبصرة‌الانام **(فارسی)**

ازسیدمرتضی رازی

مجلس ۱۰ :۱۲۰۵فهرست‌دانشگاه‌شماره ۵۰۵۱ .فهرست‌مشار : ۱۲و۱۰۱۰

ذریعه ۳: ۳۱۸–۳۱۹ .

[۵۸۶۲]

نسخه ایست به‌خط نسخ مورخ ۱۲۵۶ . عنوانها شنگرف .
قطع : خشتی ۱۵/۵ × ۲۲ ج تیماج عنابی باترنج صفحات ۱۹۸ سطور ۲۰ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ۵۰۷۹۴ جدید ۹۱۸۲ .

اخلاق محسنی **(فارسی)**

= جواهرالاخلاق ازمولی حسین‌واعظ کاشفی .

مجلس ۱۰ : ۴۵۵و۶۶۵

[۵۸۶۳]

نسخه ایست به‌خط نستعلیق مورخ ۱۲۳۷ صفحات مجدول عناوین شنگرف .
قطع : خشتی ۱٤/۵ × ۲۰ ج تیماجی عنابی باترنج صفحات ۳۴۰ سطور ۱۳ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ۵۰۷۹۶ جدید ۹۱۸۴ .

ارشادالاذهان **(عربی)**

ازعلامه‌حلی حسن‌بن‌یوسف‌بن مطهر .

[۵۸۶۴]

نسخه ایست به‌خط محمد زمان بن ناصر الدین مورخ ۱۰۱۵ ــ ه . تملك مرتضی بن‌محمود حسینی مورخ ۱۱۶۷ ومحمدبن احمد حسینی مورج ۱۱۴۲ برپشت برگ اول دیده میشود . محمد زمان‌بن نظام در ذیل نسخه نوشته‌که این‌کتاب‌را در نزد مولی عبدالله شوشتری‌خوانده‌است .

قطع : خشتی ۱۳ × ۱۹ ج تیماج زرد بـا عطف مشکی . صفحات ۵۳۶ سطور ۱۲ کاغذ اصفهانی نارك شماره ثبت قدیم ۵۰۸۰۰ جدید : ۹۱۸۶ .

مفاتیح الاصول **(عربی)**

ازسیدمحمد مجاهد طباطبائی (م‍–۱۲۶۱) دراصول فقه

فهرست مجلس۴:۱۱۷و۷:۳۶۱ مشار عربی : ۸۷۹

[۵۸۶۵]

نسخه ایست به‌خط نسخ مورخ ۱۲۴۵ . عنوانها شنگرف .
قطع : رحلی ۳۰ × ۱۹ ج تیماج عنابی صفحات ۳۶۲ سطور ۲۹ ، کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ۲۷۷۳۱ جدید ۹۱۹۴ .

مجموعه (فارسی)

۱ ـ لوایح (ص ۲ ـ ۷۰ دفتر)

ازعبدالرحمان جامی .

مجلس ۲ : ۴۲۴ ۱۰ : ۱۰۹ و ۹۹۰ جامی ازعلی‌اصغر حکمت : ۱۷۰

۲ ـ اسرارنامه (ص ۱۷۲ـ۲۱۴ دفتر)

= ازحاج ملاهادی سبزواری (م ـ ۱۲۸۹) متخلص به‌اسرار .

مجلس ۸ : ۸۸

۳ ـ لمعات (ص . دفتر ۱۷۱ دفتر)

ازفخرالدین ابراهیم‌بن شهریار عراقی (م ۱۲۰۲) دراین‌کتابخانه شرح شیخ علی یار شیرازی برلمعات به‌نام لمحات باشماره ۳۳۰۳ و ۳۳۰۴و۶۶۸ موجوداست

مجلس ۲:۴۲۴و۱۰ : ۹۵۲ دانشگاه ۳:۴۸۵

[۵۷۶۶]

دفتریست به‌خط نستعلیق کـربلائی میرزاحسن سبزواری خلف کـربلائی رمضان مورخ ۱۲۹۷ ـ ۱۳۰۰ عنوان شنگرف .
قطع : خشتی ۱۳/۵ × ۲۳ ج مشمع باعطف وگوشه تیماج قهوه‌ای صفحـات ۲۱۴ سطور ۱۵ ،کاغذ فرنگی شمـاره ثبت قدیم ۵۰۸۱۴ قدیم ۹۱۹۶ .

مفاتیح الشرایع (ج ۱ و۲) (عربی)

ازمولی محسن فیض‌کاشانی (مـ۱۰۹۰) .

فهرست مجلس ۴ :۹۴، ۷ : ۳۶۲ و ۱۰ : ۳۸۲ و۸۸۲ و ۱۲۸۲

ذریعه ۱۴ :۷۴ کشف‌الحجب : ۵۳۱ .

[۵۸٦۷]

نسخه ایست بخط نسخ حیدرعلی بن‌ملاسبزعلی مورخ ۱۲۴۳ . عنوان شنگرف .
قطع : خشتی ۱۴/۵ × ۲۱/۵ .کاغذفرنگی شماره ثبت قدیم ۵۰۸۱۶ جدید۹۱۹۷

معاهدات دولت ایران بادول خارجه **(فارسی)**

بنا به نوشته پشت برگ اول، این مجموعه را میرزا سعید خـان مرتب ساخته و نسخهٔ حـاضر از نسخه ای به خط مرحوم میرزا مهدی مدبرالملك (م ـ ۱۳۴۰) . رونویس شده .

عنوان نخستین عهدنامه‌چنین‌است:

عهدنامه دولت‌ایران باموسیو ...

[۵۸۶۸]

نسخه ایست بخط شکسته نستعلیق تحریری مـورخ قرن ۱۳ یا اوایل قرن ۱٤ ـ ه پشت صفحه اول یادداشتی مورخ ۱۳۱۳/۴/۱۷ بخط وامضای سعید نفیسی دیده‌میشود .
قطع : خشتی ۱۷/۵ × ۲۳ سانتیمتر. جلد: تیماج زرد، صفحات : ۳۶، سطور :۲۳
کاغذ : فرنگی خطدار . شماره ثبت قدیم : ۵۸۷۴۱۹ جدید : ۷۹۳۴ .

دیوان شعر **(فارسی)**

ازمیرزا محمد جیحون‌یزدی (م ۱۳۱۸)

دیوان حـاضر دارای یك مقدمه از حسین ماهانی سپس قصائد و غـزلیات و مخمسات است

فرهنگ سخنوران : ۱۴۲ تاریخ‌یزد از آیتی:۲۸۲ :

ذریعه ۹؛۲۱۲ـ۲۱۳ فهرست‌مشار : ۲۲۲۳

آغاز مقدمه : بسمله حمد مؤبد محمودی راحسب قدرت .
آغاز قصائد :

سپاس آنکه بروی زمین و پشت سما بود به‌ذات وصفت هم نهان وهم پیدا

پایان: تمت الجیحونیه علی یدالفانی حسین‌بن عبدالحسین ماهانی .

[۵۸۶۹]

نسخه ایست بخط نستعلیق حسین‌بن عبدالحسین ماهانی مورخ قرن ۱۳ یااوایل قرن ۱۴ ه عنوانها بشنگرف صفحات دارای جدول بزرو لاجورد وشنگرف وکمند قرمز :
قطع : رحلی۱۹/۵ × ۳۴سانتیمتر: جلد: تیماج قرمز باعطف وحاشیه مشکی‌وترنج زرین . صفحات : ۲۸۸ ، سطور : ۲۲ (۲ ستونی) ،کاغذ : فرنگی شکری . شماره ثبت قدیم ۶۱۲۵۳جدید : ۷۵۹۶ .

دیوان شعر **(عربی)**

منسوب بحضرت علی‌علیه‌السلام .

فهرست دانشگاه ۲ : ۱۱۶ ــ ۱۱۸و ۵۰ : ۱۱۰۸ ذریعه ۲ : ۴۳۱ . ۹ : ۱۳ : ۲۶۶ مجلس۱۰:۷۷۹

[۵۸۷۰]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق شکسته قرن۱۳. عنوانها بشنگرف‌درحواشی‌صفحات ترجمه لغات مشکل نوشته شده .

قطع: خشتی. ۲۴×۲۲سانتیمتر . جلد: تیماج قرمز دورمنگه . صفحات: ۱۶۸ . سطور:۱۴: کاغذ: الوان‌زرافشان. شماره‌ثبت‌قدیم: ۶۱۲۵۶. جدید: ۷۹۵۹ .

الابانة عن‌سرقات‌المتنبی (ج ۲۹۱) **(عربی)**

از ابوسعید محمدبن‌احمدعمیدی(م۴۳۳)

ذکراین‌کتاب ازچلبی وصاحب‌ذریعه فوت شده است و نیز مؤلف معجم‌المؤلفین (بنقل‌ازیاقوت وصلاح‌الدین‌صفدی وسیوطی) آنرادرشمارمؤلفات‌عمیدی‌نیاورده دیباچهٔ نسخه‌حاضرکامل‌نیست واندکی ازاول‌آن‌افتادهواین‌چند سطر در پایان دیباچه آمده :

«وانا بمشیةالله تعالی‌واذنه اورد ماعندی من ابیات اخذالفاظها ومعانیها وادعی الاعجاز لنفسه‌لیشهدبلؤم طبعه فی‌انکارفضیلةالسابقین ویسمیه بماینتهبه من‌اشعارهم‌سمةالسارقین انشدنامن‌اهل‌الادب‌بحلب‌لعبدالسلام بن‌رغبان‌الحمصی‌الملقب‌بدیك‌الجن‌فی‌قصیدةاولها:

طلل توهمه فصاح توهما اضنی به‌امظن ان یتکلما .

وغصن تقل قضیب‌البان‌فوقه شمس النهار تقل لیلامظلما

وقال‌المتنبی‌فی‌قصیدة اولها :

کفی ارانی دیك لومك‌الوما هم‌اقام علی‌الفؤاد انجما

غصن علی نقوی فلاة بائث شمس‌النهارتقل‌لیلامظلما

مثل هذاالبیت‌تسمیه اصحابه‌التوارد وخصمه‌التنسخ والتعمد .

فهرست مدرسه زبانهای شرقی سن‌پترسبورك ازبارن‌رزن ۱ :۴۲ (شماره ۸۳) ایضاح‌المکنون۱ : ۷رضوی مشهد :۱۸۸ معجم‌المؤلفین۹:۱۳ بغیةالوعاة ۱۹ بروکلمان ذیل۱:۱۴۱ قاهره۲:۳۰ ملحق : ۳۲ معجم‌المطبوعات : ۱۳۸۶ جرجی‌زیدان۲ : ۲۴۸.

[۵۸۷۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۳ هـ عنوانها بشنگرف جزء اول فاقد آغاز و جزء دوم فاقد انجام قبل از آغاز و بعد از پایان چند برگ نانوشته است :

قطع: خشتی ۱۴/۵ × ۲۱/۵ سانتیمتر. جلد: تیماج قرمز یك لا با ترنج و منگنه. صفحات ۹۰ . سطور: ۱۵ . کاغذ: فرنگی آهارمهره . شماره ثبت قدیم: ۶۱۲۵۷. جدید: ۷۹۶۰.

نور العین فی مشهد الحسین (عربی)

از رکن الدین ابواسحاق ابراهیم بن محمد بن ابراهیم بن مهران بغدادی شافعی اسفراینی (م ـ ۴۱۸) تاریخ طف ووقایع پس از آن تا خروج مختار ثقفی .

ابن خلکان (به نقل بغدادی در هدیة العارفین) آنرا (منسوب) به اسفراینی یاد میکند .

معجم المطبوعات : ۴۳۵ ، دانشگاه شمارهٔ ۱۶۸۸ . . هدیة العارفین ۱ : ۸ معجم المؤلفین : ۱:۸۳

آغاز: بسمله و به نستعین الحمدلله الذی خلق محمداً صلی الله علیه وسلم قبل الخلق الاولین...و بعد فیقول الامام...ابواسحاق الاسفراینی انه طلب منی .

پایان: ثم اقام المختار ماشاءالله حتی مات قال الشیخ الامام عبدالله بن محمد . . . لما اطلعت علی نور العین ...ووسمته اذ رسمته :. بنور العین فی اخذ ثار الحسین (ع). . . ولم یرفع الله لبنی امیه رایة ابداً الی یومنا هذا .

[۵۸۷۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ شیخ محمد گلپایگانی مورخ ۱۲۹۶ - سرلوح ص ۱ سفید عنوانها بشنگرف. کاتب این نسخه را «حسب الامر سرکار . . آقای وزیر» نوشته، و نام وزیر را یاد نکرده.

قطع: نیم خشتی ۱۷ × ۲۲/۵ سانتیمتر. جلد: تیماج عنابی. صفحات: ۱۶۰. سطور: ۱۷. کاغذ: فرنگی سفید شماره ثبت قدیم: ۶۱۳۹۰. جدید: ۸۰۷۴ .

حاشیه بر معالم الاصول (عربی)

از سلطان العلماء سید حسین آملی مرعشی خلیفه سلطان (۱۰۶۴)

ذریعه ۶ : ۲۰۶ مجلس ۷ :۱۰۳ فهرست دانشگاه شمارهای : ۱۵۱۰ ، ۱۵۷۹، ۱۶۳۶/۲ ، ۱۶۸۷/۵ ، ۳۴۳۷ و ۶۱۰۲/۳ .

آغاز: الحمدلله رب‌العالمین.. فیقول‌العبدالغریق ... انی‌قدکتبت حین‌مطالعة کتاب معالم‌الدین .

پایان: باحتمال‌التقیه فی‌احدهمادون‌الاخر یوجب‌الترجیح فما ذکره ساقط .

[۵۸۷۳]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق سلطان حسین‌میرزا مورخ ۱۲۵۷ - ه عنوانها بشنگرف .
قطع:رقعی ۱۲ × ۱۷/۵ سانتیمتر. جلد: تیماج‌عنابی باحاشیه‌زرین . صفحات: ۲۷۲. سطور. ۱۱ کاغذ فرنگی شکری. شماره ثبت‌قدیم: ۶۱۳۹۱: جدید : ۸۰۷۵ .

تحفه
(فارسی)

از محمد جعفر قائنی ، شرح شواهد قطرالندی وبل‌الصدی از ابن هشام . نام‌مؤلف- که شیعی بوده ودرحدودقرن۱۳ میزیسته- دردیباچه و دربرخی از ابیاتی که ازسروده‌های خودبرای شاهدآورده دیده میشود. وی‌علاوه برشرح لغوی شواهد مذکور درشرح ابن هشام ابیاتی ازخود ودیگران به‌فارسی آورده‌نسخه‌های دانشگاه (شماره ۴۱۷۲ _ ۴۵۱۴) آغاز ندارد وصدرخطبه کتاب که‌درذریعه (ازنسخه‌کتابخانه مرعشی‌قم) نقل‌شده‌با نسخه‌حاضر متفاوت‌است نسخه‌حاضر دیباچه‌کاملی دارد که درآن نام کتاب‌و نام‌مؤلف به‌صراحت یادشده‌است.

ذریعه ۱۳:۳۳۹ فهرست‌دانشگاه ۱۳ ص ۳۱۳۷ و۳۴۷۴

آغاز : الحمدلله الذی لایصفه وصف ... امابعد چنین‌گوید محرراین اوراق محمدجعفرالقائنی .. این رساله‌ایست‌مسمی به‌تحفه. . . درشرح اشعار شرح قطر ابن هشام

پایان: یعنی اگر ببینی اورا بیاور روز پس‌نوشتن بیاءاست والا پس او به الفاست . ام‌الکتاب .

[۵۸۷۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمد کاظم‌بن حاج مختار شیرازی مورخ ۱۲۴۰ هـ - عنوانها بشنگرف عبارات تازی به‌نسخ

قطع رقعی ۱۰/۵ × ۱۶ سانتیمتر جلد: تیماج عنابی. صفحات: ۱۶۲، سطور:۱۵ کاغذ : فرنگی . شماره‌ثبت‌قدیم: ۶۱۳۹۲. جدید : ۸۰۷۶ .

رساله عملیه **(فارسی)**

ازملامحمد باقرسبزواری (م ــ ۱۰۹۰) دارای چندمطلب

وی این رساله‌را بنام‌شاه عباس‌ثانی ساخته واز او در دیباچه یادمیکند.

ذریعه :۱۲: ۲۱۳ امل‌الآمل چاپ بغداد ۲ : ۲۵۰

آغاز: الحمدلله‌رب‌العالمین ... اما بعد دراین‌اوان سعادت‌توامان که از میامن اشراق .

پایان: وخلاف‌است دراین‌که این‌کفارت مخیراست .. واقرب‌اولی‌است.

[۵۸۷۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق شکسته ق ۱۳۵ هـ ــ بر۱۱ صفحه اضافی‌آغاز دعای‌کمیل به‌نسخ وبچلیپا نوشته‌شته شده عنوانها بشنگرف

قطع: نیم‌خشتی ۱۲ ۲۰/۵ سانتیمتر . جلد: تیماج مشکی مندرس صفحات: ۲۴۰ . سطور : ۱۸ . کاغذ : فرنگی‌الوان . شماره‌ثبت‌قدیم: ۶۱۴۰۱ . جدید: ۸۰۸۴

فرهنگ‌رشیدی **(فارسی)**

ازعبدالرشیدبن عبدالغفورتتوی‌حسینی(م‌ــ۱۰۷۷) فرهنگ‌فارسی به‌فارسی فرهنگ نویسی درایران وپاکستان . ذریعه ۱۶:۲۰۰ فهرست مجلس ۲:۲۷۶ سپهسالار ۲: ۲۱۷ ــ ۲۱۹مشار:۲۵۵

[۵۸۷۶]

نسخه‌ایست به‌خط نستعلیق (شیوه‌هندی) قرن۱۱ یااوایل ۱۲ ــ هـ حاشیه‌چندبرگ‌اول وصالی شده وچندکلمه‌ازسطراول نسخه‌خوانده‌نمیشود.عناوین وواژه‌هاشنگرف

قطع‌رحلی ۲۳ × ۳۲ ح تیماج عنابی صفحات ۱۱۹۰ سطور۱۵ کاغذ : هندی سفیــد ضخیم شماره‌ثبت قدیم ۵۱۶۱۷ جدید ۸۲۸۷

تذکرة‌الائمه **(فارسی)**

ازمحمدباقربن‌محمدتقی‌لاهیجی. نسخه‌دیگری‌ازاین‌کتاب‌باشماره۵۵۵۹درهمین فهرست شناختم)

[۵۷۷۷]

نسخه ایست به‌خط علی‌اصغر بن حاج میرتقی‌الدین مورخ ۱۲۲۵ . نوشته اوراق‌وسط نسخه چلیپا. کنار برگ‌اول وصالی دارد.

قطع: ۱۵/۵ × ۲۱ ج کالینگور مشکی عطف و کوشه‌تیماج‌مشکی‌صفحات ۲۱۲ سطور ۱۴ کاغذفرنگی آبی شماره‌ثبت‌قدیم ۵۰۵۲۳ جدید ۸۹۷۰

کلام‌الملوك ملوك‌الکلام **(فارسی)**

بخش تـاریخ خط و خطاطان از کتاب«کلام الملوك‌ملوك‌الکلام» تألیف محمد یوسف لاهیجی .

ذریعه۱۸: ۱۱۱

آغاز: این یك جزویست ازاجزای تاریخ کلام‌الملوك درپدیدآمدن خـط و احوال ارباب خط ازتألیفات .. میرزا محمدیوسف‌لاهیجی‌که به‌عنوان مسوده‌وتذکرة خاطر تحریرشد . بدانکه نقطه اصل خط ت .

[۵۸۷۸]

نسخه‌ایست ناقص به‌خط نستعلیق خوب قرن۱۳ .

قطع : خشتی ۱۳ × ۲۱ ح تیماج عنـابی صفحات ۹۴ سطور ۱۱ کاغذ فرنگی شماره ثبت‌قدیم ۱۴۰۹۷ جدید ۹۴۳۱

حقیقة الامر **(فارسی)**

ازمولی رفیع الدین‌نظام‌العلماء تبریزی (ق۱۳ــ‌ه) درجبر وتفویض .

مجلس۶: ۶۱ ذریعه۷ :۴۷مشار:۵۷۶

آغاز: الله انزل احسن‌الحدیث‌کتابا متشابها .

پایان: ومستنبط ازکلمات ائمهٔ اطهار(ع) می‌آورده‌ام .

[۵۸۷۹]

نسخه‌ایست بخط‌نستعلیق قرن ۱۳ تااوایل۱۴ ـ ه عناوین‌شنگرف

قطع خشتی۱۳/۵ × ۲۲ ح تیماج عنابی یك‌لا صفحات ۱۵۶ سطور۱۲ کاغذفرنگی سفید شماره‌ثبت‌قدیم ۶۲۱۱۷ جدید ۸۴۴۱

روضة الفضائل (عربی)

ذریعه۱۱:۲۸۲املّ (بغداد)۲:۲۸۴و۳۶۵

آغاز: الحمدلله‌الذی من‌علینا بسلوك سبل‌الهدی .. امابعد فانی قدجمعت فی کتابی هذا الذی سمیته‌الروضة مایشتمل علی فضائل امیرالمؤمنین علی‌بن‌ابیطالب (ع) نقلته عن الثقاة و اتفقت علیه‌الرواة . یقول جامع هذاالمختصرحضرت الجامع بواسط یوم الجمعه سابع شهر ذی‌القعده سنه احدی و خمسین و تسعمائه و تاج‌الدین نقیب الهاشمیین یخطب بالناس علی اعداه

پایان: التاسعة عشرانه قادر علی خمسین الفامثلی . . قال اقترن بالحق قبل ان تشهد علیه .

[۵۸۸۰]

نسخه‌ایست به‌خط نسخ .. قرن ۱۳

قطع رقعی ۱۴ × ۲۱ ج تیماج . صفحات ۲۰۰ سطور ۱۷ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ۰۰۰ جدید ۶۰۰۰

عین الیقین (عربی)

= الانواروالاسرارمحمدبن مرتضی_ملامحسن فیض‌کاشانی متوفی سنه ۱۰۹۱ .

این‌کتاب مشتمل است برمقدمه ، و دو مقصدوپنجاه مطلب .

مقدمه (دارای۵ مطلب) درشرف علم‌توحید وفضائل آن.مقصد اول_ اصول علم ومقصددوم _ علم به سموات‌وارضین.

ذریعه ۱۵ : ۳۸۴ فهرست دانشگاه :شماره۲۹۴۶ مشار:۶۴۲

آغاز: بسمله سبحان من‌حارت لطائف الاوهام فی‌بیداء کبریائه وعظمته .

پایان: هذا آخرالکلام فی‌العلم بالسموات والارض و ما بینهما وقدتم و ختم کتاب عین الیقین الملقب بالانوار والاسرار و اتفق‌لتاریخه «کمل انوارالحکم واسرار الکلم» والحمدلله اولاوآخراً وظاهراً وباطناً .

[۵۸۸۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق احمدکاشانی ابن‌حاج‌ابوالحسن مورخ ۱۲۵۵ نقائص متن درحواشی جبران شده .

قطع : ۱۶/۵ × ۲۲ سانتیمتر. جلد: تیماج مشکی . صفحات : ۳۱۴ . سطور: ۲۶
کاغذ : فرنگی شکری . شماره ثبت قدیم : ۶۱۳۶۸ جدید : ۸۰۵۳ .

مجموعه

۱ ـ شرح بیت عطار (۲ ـ ۶ دفتر) **(فارسی)**

از احمد خلخالی در شرح این بیت :

سایه نشین بود عقل روی به خلوت نهاد

سایه براند اخت عشق تا بملامت کشید

این رساله را نویسنده‌که مردی آشنا بدفلسفه بوده در اوراق اضافی آغاز نسخه اصلی (جواهر الاسرار آذری) که در ملك او بوده به‌چلیپا نوشته. وفرزند مؤلف عبدالغفور بن احمد خلخالی تملك نسخه‌را (به‌ارث) گواهی کرده. درذیل این شرح یادداشتی است ازیکی دیگر از مالکان نسخه بنام محمدمهدی بن ابی‌القاسم که خواندن آثار عرفا را سودمند نمیداند. وی چنین نوشته :

«چون این کتاب مشتمل بر کلمات عرفا وشعرا بود نورچشمی میرزا احمد ملقب به آقاجانی از مطالعهٔ ... این نسخه خطی ... وثمری نداشت لهذا با ثمره فؤادی میرزا فضل‌الله ملاباشی باکتاب شرایع ... معاوضه ومبادله شرعیه نمودند . ۱۳۱۲ ».

آغاز شرح (پس از بیت) : سایه معنی لفظ ظل است در لغت ومراد از ظل در اصطلاح اهل معرفت تابعیه است در وجود وجمیع کمالات ... وظلمة ظل نوراست در نزول وسلسلهٔ اظلال منتهی به‌نور محض میشود به نحوی که‌در کتب اصلی مبسوط گشته .

۲ جواهر الاسرار (ص ۷ ـ ۴۶۵) **(فارسی)**

از نورالدین علی بن حمزه بن علی ملك بن حسن طوسی آذری (م ـ ۸۶۶) در لطائف ونوادر، گزیده‌ایست از مفتاح الاسرار که‌در ۸۳۰ نوشته .

این گزیده (برمانند اصل) دارای چهار باب وهر باب دارای چند فصل وسر .

ترتیب ابواب چنین است :

باب اول ـ اسرار کلام‌الله .

باب دوم ـ اسرار احادیث نبوی .

باب سوم ـ اسرار کلام اولیاء .

باب چهارم ـ کلام شعرا .

در باب ۳ و ۴ ابیات مشکل که از عرفا و شاعران معروف را شرح میکند و بسیاری رساله‌هائی را که دیگران در این باب عیناً نقل میکند «پوشیده نماند که این فقیر در حل مشکلات این نسخه مادام که شروع اکابر یافته آنرا نقل کرده و شروحی که من حیث ـ المجموع درین مجموعه نقل افتاده :

۱ ـ شرح رباعی سید نعمة‌الله ۲ ـ شرح رباعی سید قاسم (انوار) ۳ ـ شرح فاتحة‌الکتاب ۴ـ شرح گبر به ۵ ـ شرح قلندریه ۶ـ شرح غزل کنارمیان ۷ ـ شرح مشکل شرح جاروبیه ۸ ـ شرح مشکل شرح میرقوام‌الدین ۹ ـ شرح اناالحق (خود مؤلف) بر معمای هندوستان ۱۰ـ شرح پارسی سبحانی.

اما قواعد واصطلاحات .. آن نامحصوراست » .

شیخ آذری این کتاب را در ۸۴۰ نگاشته است و به چاپ سنگی رسیده ذریعه ۵ : ۳۶۰ مشار : ۵۱۳ مجلس ۲ : ۴۷۸ دانشگاه شماره‌های ۲۹۰۲/۱ و ۳۹۳۲ .

آغاز: بسمله یا مفتح الابواب افتح باب قلبی .. حمدوستایش علیمی را .

پایان: مگر بنداجل والحمدلله آجلا وعاجلا... الی الجزاء .

شرح یك بیت (ص ۴۶۵ـ۴۶۷) **(فارسی)**

شرحی است از شیخ بهاءالدین بر بیت «ودی برسر گور ذله غارت کردم.»

شرح محمدمؤمن تنکابنی و چند شرح دیگر بر این بیت را پیش از این شناختیم .

این شرح در سرگذشت شیخ بهاء از نفیسی نیامده (فهرست مجلس ۱۰ :۹۹۴)

[۵۸۸۲ ـ مجموعه]

دفتریست به خط نسخ مورخ ۱۰۴۳ (این تاریخ جواهر الاسرار است) دارای یك سرلوح

وتذهیب بین‌سطور وحواشی درص ۲۹۱ . تملك احمدبن عبدالغفور خلخالی وپدرش در نسخه هست ،

قطع نیم‌خشتی ۱۲ × ۲۰ تیماج عنابی صفحات ۴۶۸ سطور ۲۱ کاغذ سمرقندی آهارمهره شماره ثبت‌قدیم: ۴۰۷۴۹ : جدید: ۸۷۵۸ .

الرسالة العلیه (فارسی)

شرح چهل‌حدیث نبوی تألیف مولی‌حسین کاشفی .

همین فهرست شمارهٔ ۵۸۴۵ دیده‌شود

[۵۸۸۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳ ـ ه فهرست مندرجات در آغاز بقلم تازه‌تر نوشته‌شده و پشت‌صفحه اول‌چندتملك دارد. عنوانها بشنگرف. کنارچندبرگ اول‌ و آخر وصالی‌دارد .

قطع، نیم‌خشتی ۱۲/۵ × ۲۰ سانتیمتر. جلد: تیماج‌زرد. صفحات: ۳۴۸ سطور : ۱۴. کاغذ: فرنگی‌ضخیم شماره‌ثبت قدیم . ۶۲۱۰۴. جدید: ۸۴۳۶ .

احسن التواریخ (فارسی)

ازحسن بیك‌روملو (ازاحفاد امیرسلطان روملو)

این‌مجلدتاریخ سلاطین‌صفویه‌تاخدابنده‌است(همان‌بخش‌که‌در ۱۹۳۱ چاپ‌شده).

مشار ۴۹ . ذریعه ۱: ۲۸۷ مجلس ۲:۶:۲۲۳_۲۲۶

آغاز: ـ حمد وسپاس وشکر بیحد و قیاس ... امابعد راقم این کلمات پریشان ومحرر ...

انجام : ـ میرزاعلی‌بیك پریشان وبدحال خود را بارض روم (کذا.)انداخت .

[۸۸۸۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق یوسف مورخ ۱۰۶۹ـ ه عناوین بشنگرف و برگ‌اول اندکی وصالی‌دارد. درپشت برگ نخست‌سواد نسخهٔ معجون فلاسفه است .

قطع‌وزیری ۱۴/۵ × ۲۴/۵ .جلد: تیماج‌زرشکی‌وصالی‌شده‌عطف‌تیماج نارنجی‌دارای برگردان صفحات : ۶۷۸ . سطور: ۱۶. کاغذ: اصفهانی‌شکری تیره . شماره ثبت قدیم : ۴۹۲۱۰. جدید: ۸۸۲۵

حاشیه شرح مختصر **(عربی)**

از ملامیرزاجان باغنوی شیرازی بر (۳ـ۹۹۴) شرح میرسید شریف گرگانی (م ـ ۸۱۶) برمختصر المنتهی ابن‌حاجب (م ـ ۶۴۶) .

کاتب (به‌نوشته خود درپایان) ازمبحث امر تاقیاس (آخر نسخه‌حاضر) رااز اصل گزین‌ساخته‌است .

کشف‌الظنون :۱۸۵۳فهرست‌دانشگاه شمارهٔ ۲۳۲۴

آغاز موجود : اماالابتلاء اوالطاعه والامتثال وشیء ...قوله اذلاقانع بقدر . الاعدم الفهم ان‌بقای هذا .

انجام : ان لایسمعه منه (ع) بل‌انما یقول‌ذلك باجتهاده وهوان لایکون‌حجة فتامل . سپس‌کاتب‌نوشته :

وقع تسوید تلك‌الحاشیه‌من مصنفات ملامیرزاجان‌بشرح المختصرای‌مبحث‌الامر وانتخبت الباقی من‌ههناالی‌القیاس...علی‌افضل المرسلین‌محمد وعترته‌الطاهره‌تمت .

[۵۸۸۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق شکسته شیوه کهن حدود قرن ۱۲ ـ ه آغاز نسخه افتادگی دارد، عناوین بشنگرف، است. برگ‌اول وصالی شده. وکنار برگها اثر موش خوردگی دارد، برخی نقائص ستون درحواشی جبران گردیده است .

قطع : خشتی۱۲ × ۱۸/۲، جلد: تیماج سبزرنگاری‌ضربی صفحات : ۴۶۴، سطور : ۱۲ ،کاغذ : فرنگی الوان آهاردار شماره ثبت قدیم : ۴۲۲۷۰. جدید : ۸۸۳۲ .

۱ ـ وجیزه (ص ۲ ـ ۱۶ دفتر) **(عربی)**

از شیخ بهاءالدین محمد عاملی دردرایة الحدیث

ذریعه : ۱۳ : ۱۶۸ ـ ۱۶۷ : مجلس ج ۱۰ : ۳۶۶ : دانشگاه۵:۱۷۴۸مشار عربی : ۹۸۵

آغاز: الحمدلله علی نعمائه المتواتره‌هذه رساله‌عزیزه موسومة‌بالوجیزه تتضمن خلاصه علم‌الدرایه

انجام : والفوز بسعادة اختتامه انه سمیع مجیب

۲ ـ الاقتصاد فی‌شرح الارشاد (ص ۱۸ ـ ۱۳۶ دفتر) **(عربی)**

ازشیخ عبدالنبی بن‌سعد جزایری (م ۱۰۲۱) برارشاد الاذهان حسن بن یوسف بن‌مطهر = علامه حلی

جزائری ازدانشمندان پیشوایان مسلك اخباری است‌واین‌کتاب‌راکه درحقیقت مقدمهٔ شرح ارشاد او است به مباحث مقدماتی فقه (ودراصطلاح اصولیان : اصول فقه) ودرنقددرنقض مجتهدان نوشته : نخست هفت فائده داردسپس به‌ذکرکلیات درباب ادله احکام میپردازد

ذریعهٔ ۲ : ۲۶۸ و۱۳ ۷۹ .

آغاز: الحمدلله الذی الهمنا قواعد الارشاد الی شرایع الاسلام وخصنا باستبصار سرایر الاقوال‌فی‌تهذیب الاحکام ودعانا :

انجام : وقیل بالتخییر وقیل بالتساقط والله اعلم بحقایق احکامه وافق الفراغ من‌نسخة هذه المقدمه فی‌ضحی یوم‌العشرین من‌شهر ذی‌القعده احدشهورالسنة الخامسة عشر بعدالالف من‌الهجرة

۳ ـ نخبه (ص ۱۳۸ ـ ۱۸۲ دفتر) **[عربی]**

ازمولی محسن فیض‌کاشانی در اسرار عبادات .

وی خودازاین رساله‌گزیده‌ای نیزساخته است

کشف الحجب والاستار : ۵۷۸ فهرست مؤلفات فیض (شمارهٔ۲/۳۲۶۲)مجلس)

آغاز: الحمدلله الذی اوضح بائمة الهدی .

انجام : وانتظار الصلوة والانزواء والتجرد بالذکر وترك‌الذنوب ،

[۵۸۸۶]

دفتریست بخط نسخ قرن۱۲و ۱۳ ـ ه بادوقلم‌بدون‌رقم‌کاتب است. عناوین بشنگرف قطع :رقعی ۱۲ × ۱۸.جلد : تیماج مشکی یك‌لا . صفحات : ۱۸۲ .سطور : ۱۴ . کاغذ : اصفهانی شکری . شماره ثبت قدیم : ۵۰۵۱۵ . جدید : ۸۹۶۰ .

شرح صحیفهٔ سجادیه **(فارسی)**

ازمحمدصالح بن محمدباقرقزوینی (قرن۱۱ـه)

قزوینی در سال ۱۰۷۳ ـ ه شرحی بعربی برصحیفه نوشته وسپس بدرخواست دوستان وازنظر افاده عموم شرح حاضررا بفارسی نگاشته است .

ذریعه ۱۳ : ۳۵۲ فهرست دانشگاه ۱ : ۱۴۳ـ۱۴۵

آغاز: دیباچه: الحمدلله‌الذی‌هدانالهذا..وبعدمیگوید حقیرفقیر معترف... که بتاریخ هفتاد وسه بعداز هزار ازهجرت مقدسه این‌کم بضاعت شرحی مفید بر صحیفه ... وکان من‌دعائه (ع) واذا ابتداء بالدعاء بدا بالتحمیدلله ...اول حمد وثناء حق تعالی نمودی .

انجام : که میکشاند بضلالت برحمت خودیا ارحم‌الراحمین

[۵۸۸۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ بسیـار خوب عبدالله بن میرزا محمدرضـا مورخ ۱۲۷۴ ـ ه عناوین ومتن (صحیفه) باقلم سرخ‌ولاجورد . درپشت برگ اول‌وآخر چندتملك با تاریخهای ۳۱۹ ، ۱۳۰۰ و ۱۳۲۳ ضبط گردیده درپایان چند برگ سفید است ،
قطع :رقعی ۱۱/۵ × ۱۷ ،جلد: تیماج‌سرخ ضربی یك‌لاصفحات۸۲ ، سطور: ۲۵ .کاغذ فرنگی آهاردار سفید تیره شماره ثبت قدیم : ۵۰۵۰۸ . جدید. ۸۹۵۸ .

مجموعه **(فارسی و عربی)**

۱ سئوال وجواب (ص ۲ـ۱۲۸ دفتر) **(عربی)**

ازحاج مولی هادی سبزواری (م ـ ۱۲۸۸) در پاسخ میرزا اسماعیل بجنوردی محمد اسمـاعیل بجنوردی‌هیجده سؤال گونـاگون از سبزواری پرسیده واو پـاسخ داده است .

خطبه رسالـه از سبزواری است واو سؤال های بجنوردی و پـاسخ های‌خودرا مرتب ساخته .

ذریعه ۱۲: ۲۵۰مجلس ۱۰ : ۸۵

آغاز: الحمدلله الودود فیاض الوجود فاتح ابواب الخیرات...یقول هادی بن المهدی السبزواری قدسئلنی العـالم ... النبیل محمد اسماعیل البجنوردی‌عن‌اسئوله عدیدة وانی وان‌کنت ضیق المجال‌مشوش البال ...

انجام : واعتنی الی مآبها ختم‌الله لنا ولجمیع الطالبین بالحسنی وقدتم هذا الکتاب الاسنی یوم‌الاربعاء رابع ... سنه۱۲۸۴ .

۲ ـ سؤال وجواب (ص ۱۳۸ ـ ۲۲۴ دفتر) **(غربی)**

سؤال محمد اسماعیل بجنوردی متخلص بعارف ازحاج ملاهادی بن مهدی سبزواری دربارهٔ حیات امام زمان (ع) درزمان غیبت کبری وجوابش .

خطبه آغاز سؤال ازبجنوردی است واو نخست سؤال خود وسپس پاسخ سبزواری رایاد میکند .

ذریعه ۱۲ : ۲۵۰ وص۱۸۲ همین فهرست

آغاز: الحمدلله الذی هدانا لهذاو بعد فیقول العبد الذلیل اسماعیل... ان تمنوا علی الفقیر ببیان هذه المسائل ولله درمن هوقائل وللارض من کأس الکرام نصیب بینوا سلمکم‌الله تعلی ان مولانا صاحب الزمان ...

انجام : وهوالفلك فمن رفعه یلزم وضعه والحمدلله وحمده خیر بدوء ووختام بیدعنایته وفرغ عن تسویدها فی رجب المرجب من سنة ۱۲۷۲ .

۳ ـ ترجمهٔ برء الساعه (ص ۲۲۵ ـ ۲۳۷ دفتر) **(فارسی)**

ازحکیم کامل وفیلسوف فاصل محمدبن زکریا رازی

این ترجمه بجز ترجمه‌سیداحمدحسن شریف و ترجمه شمارهٔ ۴۳۶ دانشگاه است دانشگاه ج ۸ : ۵۹۳ (شمارهٔ ۱۹۸۴) مجلس : نشریه مرکزی ۳ :۳۰۷ و۳۳۹ فهرست پزشکی :

آغاز: چنین گوید حکیم کامل محمدبن زکریاء الرازی تغمده‌الله بغفرانه که‌روزی درخدمت ابوالقاسم عبدالله که یکی ازوزرای آن عصر بودنشسته بودم .

انجام : درآبی که بغایت گرم بوده باشد توقف کردن عجیب النفع است که‌دردم ماندگی وتعب زایل شود باذن‌الله تعالی .

۴ـ چندنسخه‌اکسیر (ص ۲۵۰ ـ ۲٦۷ دفتر) **(فارسی‌وعربی)**

نویسنده از تجربیات خود نیز نوشته برخی به‌نظم‌است

آغاز: طریقهٔ ماءالرأس ملح القلی را هر قدرکـه بظرف سنگی ریخته ...

کاه عبدی ریخت دردیك جدید توتیا و طلحهٔ‌کردنش مزید

[۵۸۸۸]

دفتریست بخط نسخ سید علی حسینی حسنی مورخ ۱۲۷۴ـه درپایان نیزچند نسخه داروئی وکوتـاه بتاریخ ۱۲۸۷ نوشته شده .

قطع: رقعی۱۱ × ۱۷، جلد: تیماج‌حنائی‌کمرنگ‌باترنج‌ونیم ترنج دورمنگنه‌صفحات ۲۶۲، سطور: ۱۳ـ۱۵ ، کاغذ: فرنگی سفید وآبی‌کمرنگ، شماره‌ثبت قدیم : ۵۰۴۹۵، جدید: ۸۹۵۰ .

سفرنامه **(فارسی)**

از محمود حسینی شیرازی (قرن۱۳ واوائل‌قرن۱۴ ـ ه).

این رساله خاطرات مسافرت محمودحسینی از شیراز به بمبئی وبالعکس‌است.

آغاز: صبح روز سه‌شنبه چهارم شهر جمادی‌الثانیه ۱۳۰۹ بعزم بمبئی‌از شیراز حرکت شد بکاروانسرای (چنارراه‌وار)که رسیدم دیدم پراز سرباز است.

انجام: چند دقیقه در آنجا مکث‌کردیم وحظی بروه روانه‌گردیدیم پیش از صبح روز شنبه ۹ شوال الحمدلله بسلامتی وارد شیراز شدیم محمودالحسینی .

[۵۸۸۹]

نسخه‌ایست بخط شکسته تحریری زیبای مؤلف از اوائل قـرن ۱۴ـ ه . صفحات مجدول به لاژورد ، مرکب وطلا وباکمند مشکی محل سرلوح‌صفحه‌اول‌سفید است .

قطع: خشتی۱۴ × ۲۲، جلد:تیماج‌زرشکی‌باخط‌کش طلائی درون‌کاغذمشکی وطلائی، صفحات: ۸۰، سطور: ۹، کاغذ فرنگی‌آهارمهره‌کبود رنگ ، شماره ثبت قدیم: ۵۰۴۸۵ ، جدید : ۸۹۴۵ .

۱ ـ شرح منظومه معدل‌العیـار **(عربی)**

از : سید محمد باقربن مرتضی طباطبائی نجفی حایری(م۱۲۳۹ ـ ۲۹۸)

وی (به‌نقل اعلام الشیعه از تکملهٔ امل الامل سیدحسن‌صدر) ازاصحاب

سامراء بوده واعلام سامراءدرمجلس وعظ او حاضرمی‌شدند ودرعلوم ریاضی و ادبی تبحرداشته فهرست مؤلفات اورا که بـه عدد سالهای عمراو(۴۹) است درتکملة صدرآمده ومجموع مصنفات اودرکتابخانه دامادش مرحوم شیخ علی‌اکبرنهاوندی‌نزیل مشهد بوده (اعلام الشیعه (الکرام البررة) : ۱۹۱ـ۱۹۲) .

شرح منظومه‌دربدیع **(عربی)**

از سید محمدباقربن مرتضی طباطبائی نجفی حایری .

شرح منظومه‌درقافیه **(عربی)**

از همان سیدمحمدباقریزدی.

[۵۸۹۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌علی اصغربن علی اکبر محلاتی مورخ ۱۲۸۳ ـ هـ . در همه نوشته شده . عنوانها بشنگرف بین هربخش دوصفحه سفید است اشکال هندسی ودایره هـا نیز بشنگرف .

قطع : خشتی۱۶ × ۲۰سانتیمتر. جلد : تیماج زرد یك‌لا . صفحات . ۲۸۸. سطور: ۱۳ . کاغذ : فرنگی . شماره ثبت قدیم : ۶۲۱۰۵ . جدید : ۸۴۳۷ .

مجموعه

۱ ـ الروض‌الفتیق الفائق (ص ۲ ـ ۱۵۶ دفتر) **(عربی)**

این‌کتاب دارای یك مقدمه وچهارباب وخاتمه است بدین ترتیب :

مقدمه در تعریف عشق باب‌اول قصائد دراز به ترتیب الفبائی (نسخه ما فقط تا آخر باب اول است وبقیه‌را ندارد) .

در باب اول نام جمعی از شعرای آمده مانند : و چون سید محمدالبکری ، برهان‌الدین قیراطی ابونواس ، سیف‌الدین‌بن قزك ، عبدالله‌بن المعتز، ابوذر استـاد سیف‌الدوله، علی‌بن‌محمدالعلوی، ابوجعفر، شهاب‌الدین‌محمود، جمال‌الدین‌بن نباته..

آغاز: الحمدلله‌الذی حلل لنا سحرالبیان وجعل تلعبه بالعقول مشاهداً بالعیان ورفع رایة الادب ... و بعد فمامن معنی‌خفی ودق‌الاوله فی‌القوابل معنی راق ورق و کل اوان‌له‌رجال علی‌المناسبة به‌ینال .

انجام موجود: کطبیعة المیزان فی‌حرکاتها تضع‌الرواجح والنواقص تعتلی .

۲ ـ شرح بانت سعاد (ص۱۵۶ - ۲۰۷ دفتر) **(عربی)**

شرحی است کوتاه برقصیده لامیهٔ «بانت سعاد» کعب بن زهیر بن ابی سلمی مزنی صحابی . نسخه‌ای از این شرح درجنگ شماره۳۳۲۲(درفهرست ۱۰) شناسانده شده و کاتب درپایان آن نسخه نوشته «من الاقتصاد» .

رجوع به‌فهرست ۱۰ : ۱۰۲۳۰ شود.

آغاز: بانت سعاد فقلبی الیوم مبتول ... بانت فارقت محلها وذهبت وسعاد اسم علی امرأة فقلبی مبتداء والفاء للاستیناف .

انجام : وانما سمی معقلا لانه یعقله ویحله و یقیم فیه تمت بحمدالله و حسن توفیقه والحمدلله رب العالمین .

[۵۸۹۱]

دفتریست بخط نسخ قرن۱۳ ـ شماره اول ناقص است پس ازشماره ۲ درچندصفحه اشعار وقصیده‌هایی است از امیر عیسی بن سنجر وعلی بن النبیه وابن فارض وشمس‌الدین محمدبن احمدبن عبدالله هاشمی معروف به‌ابن کوفی ودیگران وگویا دنباله شماره یکم است. عناوین بجوهر سرخ حواشی اکثر صفحات نوشته‌است .

قطع : نیم خشتی ۱۳/۵ × ۲۰ . جلد : تیماج مشکی مندرس ضربی عطف تیماج سبز صفحات: ۲۴۰ . سطور: ۱۵ . کاغذ فرنگی سفیدآهاردارشماره ثبت‌قدیم : ۵۰۵۰۶ . جدید : ۸۹۵۶ .

مجموعه

حاشیه برمعالم الاصول(ص۲ ـ ۷۵ دفتر) **(عربی)**

سید علاءالدین حسین بن رفیع‌الدین محمد مرعشی آملی اصفهانی معروف به خلیفه سلطان (م ـ ۱۰۶۴) برمعالم‌اصول حسن بن زین‌الدین

رجوع به‌ذیل شماره ۵۸۷۳ (همین‌فهرست) شود .

۳ ـ مقادیر (رساله...) (ص ۷۸ ـ ۸۶ دفتر) **(عربی)**

مقدمات رساله‌ای است در اوزان ومقادیر وتفسیر درهم ودینار صاع ورطل که دارای چند مقصداست. نسخه حاضر دیباچه ندارد وتا اوائل مقصد دوم است.

آغاز موجود : ان الدنا نیر لم‌یتغیر عماکانت علیه عهد رسول‌الله(ص) وذلك لان الاصل عدم‌التغیر مالم یثبت خلافه..

پایان: المقصدالثانی التحدیدعلی خبرسماعه‌فنقول‌ان‌قلنا ان‌الرطل وخمسة‌وسبعون مثاقیل یساوی مایة واربعة وستین مناشاهیا ونصف ثمن من‌وان قلنا انه‌تسعون ینقص .

۳ ـ حاشیه بر کتابی‌در اصول‌فقه (ص ۸۸ ـ ۲۱۴ دفتر) **(عربی)**

بخش مباحث الفاظ ازحاشیه‌ایست بر کتابی در اصول فقه شیعه باعنوان»قوله» و «قلنا» .

آغاز: الحمدلله رب‌العالمین والصلوة والسلام .. قوله‌اللفظ ان استعمل فیما وضع‌له فحقیقة جعل‌المقسم مطلق‌اللفظ المتناول للمفرد والمرکب‌لان‌کلا منها .

انجام‌موجود: قلنا ممنوع فان‌هذاالاحتمال لایجزی فی‌اکثر تلك‌الحقایق .

[۵۸۹۲]

دفتریست بخط نسخ‌و نستعلیق‌بادو قلم شامل شمارهٔ ۱ـ۲ شکسته‌و نستعلیق نجم‌الدین بن عبداللطیف نوری ومورخ ۱۲۱۴ ـ ه وشماره سوم نسخ‌است از نویسنده دیگر وناقص‌است . مهر درشت‌و چهارگوش کتابخانه حاج‌شیخ فضل‌الله‌نوری‌در نسخه موجود است.

قطع : خشتی ۱۵ × ۲۱ . جلد : تیماج سرخ یك لا دور منگه . صفحات : ۲۱۴ . سطور : ۱۸ ـ ۲۰. کاغذ : فرنگی سفید . آهاردارشماره ثبت‌قدیم : ۴۹۳۰۹ . جدید: ۸۹۲۸.

عهدنامه‌ها **(فارسی)**

صورت (سواد) نوزده عهدنامه‌است‌که دولت‌های ایران با دولت‌های انگلیس ، روس ، پروس، اسپانیا وفرانسه منعقدساخته ونیزیك نسخه از اعتبارنامه (ترجمهٔ...) که‌ناپلئون‌بناپارت‌به‌وزیرمختارخوددر ایران ـ مسیوتیکلاداده .

عهدنامه‌ها اززمان نادربه‌بعد وبیشتر ازدوران فتحعلی شاه است و تاریخ‌انعقاد درصدر یاذیل نسخه یادشده . این نسخه بدست یکی ازصاحبان اطلاع بوده ودرآن اصلاحاتی انجام‌شده .درصدر نخستین‌عهدنامه چنین نوشته :

سوادعهدنامه مبارکه که وکلای دولت علیه ایران ـ توسط مسترجالس(جانسن) با دولت‌بهیهٔ انگلیس بسته‌اند به‌تاریخ ۲۵ محرم ۱۲۲۴ .

[۵۸۹۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۲۶۰ ـ ه (تاریخ کتابت در صفحه ۹۰ نوشته شده) **عنوانها** بشنگرف با خط نستعلیق .

قطع : خشتی ۱۷/۵ × ۲۲/۵ سانتیمتر . جلد : تیماج یشمی. صفحات : ۱۷۸ .

سطور : ۱۴ . کاغذ : فرنگی خطدار . شماره‌ثبت قدیم : ۵۸۵۸۲ . جدید : ۷۹۳۳ .

جواهر التفسیر **(فارسی)**

از مولی حسین‌کاشفی (م ـ ۹۱۰) .

مجلس۱۰ : ۱۴۳۱

[۵۸۹۴]

نسخه‌ایست به قلم نسخ قرن ۱۱ ـ ه برگ اول و برخی از برگهای وسط اندکی وصالی دارد .

قطع رحلی ۲۰/۵ × ۳۲/۵ ح ساغری صفحات ۱۱۱۴ . سطور : ۲۷ . کاغذ : سمرقندی شکری شماره ثبت قدیم : ۵۰۹۲۴ . جدید : ۹۲۸۳ .

اوصاف‌الاشراف **(فارسی)**

از خواجه نصیر طوسی

[۵۸۹۵]

نسخه‌ایست به خط نستعلیق قرن ۱۳ ـ در حواشی‌نسخه ابیات متفرق عرفانی‌نوشته .

قطع : رقعی ۱۵ × ۲۰ ح تیماجی عنابی . صفحات : ۳۶ . سطور : ۱۷ ، کاغذ : فرنگی . شماره ثبت قدیم : ۴۹۲۶۶ . جدید ۸۸۵۴ .

مجموعه **(عربی)**

۱ ـ نتایج‌الافکار (۲ ـ ۶۰۶)

اصول فقه ، تألیف سید ابراهیم‌بن محمد باقر موسوی قزوینی (صاحب ضوابط الاصول) از شاگردان شریف‌العلماء مازندرانی ، متوفی (۱۲۶۴) .

وی‌در دیباچه‌گوید ، پس‌ازتألیف‌کتاب‌ضوابط‌الاصول برحسب خواهش جماعتی از اهل علم وطلاب‌کتابی مختصر وموجز وحاوی اهم مطالب تألیف سابق نگاشته‌است ودر ۱۲۵۳ از تألیف آن فراغت یافته

ذریعه ۱۵ ص ۱۱۹ فهرست دانشگـاه شماره ۴۷۸۰ و ج ۶ ص ۱۸۸۷ کشف‌الحجب :...فوائدالرضویه

آغاز کتاب: بسمله الحمدلله‌الذی‌هدانا بترتیب عوآئد موآئدالایادی‌الی نهایة معارج‌الافهام .

پایان: ثم ان المرجحات‌قد تترکب من اثنین‌فصاعداً وقد تتعارض فیلاحظ فیها

التعادل اوالترجیح فیرجح‌الاقوی رجح‌الله حسناتنا علی‌سیئاتنا ورفع فی‌الاخرةدرجاتنا بمحمدوآله‌الطاهرین و قدفرغ من تألیفه مؤلفه‌الحقیر فی‌آخرالعشر الثالث من‌الشهر السابع من‌السنة‌الثالثه من‌العشرالسادس من‌المائة الثالثه من‌الالف‌الثانی

۲- تقریرات مباحث‌اصول‌فقه(ص۸۰-۱۱۲ دفتر)

مؤلف ، از استادخود بعنوان«قال‌السیدالاستادمدظله»کراراً یاد میکند .

در مقصد ثالث (ادله‌عقلیه) میگوید که چون تقریرات هر روزه درس استاد است‌گاهی یك مطلب در دوبحث و دوروز ظاهراً اختلاف یافته‌وعدول میشود از اول .

مباحث الفاظ این‌کتاب بترتیب ، تعریف علم‌اصول ، مبحث وضع ، حقیقه شرعیه‌اوامر، مبانی‌امر، فوروتراضی، بحث ضداجتماع امرونهی،عام‌وخاص‌مجمل‌ومتبین

در مباحث ادله عقلیه ، شیوهٔ خاصی دارد ،مبحث اول بحث ازحسن وقبح‌عقلی حجیة و مباحث متعلق‌بآن تبعیه‌احکام شرعیه از مصالح عقلیه ،ومبحث دوم‌اجماع است قرآن ،از قواعد فقه‌هم دراین شده است قاعدهٔ ضرروعسر و حرج‌دیگرقواعدفقهٔ‌کتاب ودرمبحث‌حجیة‌خبر واحدتمام میشود .

آغاز: بسمله قد جری دیدن الاصولیین‌فی‌المقدمه علی‌تعریف علم‌اصول‌الفقه بکلامعنییه الترکیبی الاضافی‌والافرادی‌العلمی .

پایان: فنقول ان‌المسلم من‌اعتبار قاعدة الاشتغال انماهو جریانها فیما یحصل من‌العمل بها‌القطع باحکم‌الواقعی فی‌المسئلة‌الفرعیه و اما اذا لم یحصل‌من‌العمل بها‌القطع بمطابقه‌العمل فی‌الفرع للنفس‌الامر فلم یثبت اعتبار ها قلنا.

۳-رساله درمعنی الف‌ولام‌تعریف (ص۶۵۷ -۶۶۲)

رساله‌ایست در معانی الف ولام تعریف تألیف محمدتقی‌بن حسینعلی هروی ابن‌رضا هروی (متولددرهرات ۱۲۱۷ ومتوفی‌دراصفهان ۱۲۹۹)

بنوشته صاحب‌ذریعه‌وی‌درکتاب‌بزرگ خودنهایة‌الآمال فی‌کیفیة‌الرجوع‌الی علم‌الرجال فهرست مصنفات خودرا آورده و ازجملهٔ آنها رساله فی‌معنی‌الالف واللام است .

در دانشگاه مجموعه ایست شامل ده رساله از مؤلفات هروی ویکی از آنها

رساله (شماره ۳۷۸۳/۹) تحقیق معنی‌الالف واللام است. نسخه‌ای نیز درکتابخانه دانشکدهٔ حقوق (ش۹۵ ج)است.

فهرست دانشگاه ۱۲: ۲۷۷۳) حقـوق: ۲۸۶ـ۲۸۷ اعلام الشیعه (الکـرام البررة): ۲۱۴

آغاز رساله: الحمدلله رب‌العالمین ...فیقول‌المفتقر الی‌الله‌الغنی محـمد تقی بن حسینعلی‌الهروی ... ان‌هذه رسالة فی‌تحقیق معنی‌الالف واللام وما یتعلق.

پایان: هذا تمام‌ما اردنا بیانه فی‌هذه‌الرساله‌التی حررناعلـی‌العجاله وح‌فلنختمها بحمدالله والصلوة علی نبیه‌لیکون ختامه مسکا وفی‌ذلك‌فلیتنافس‌المتنافسون...وعترته الکرام‌البرره.

[۵۸۹۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ صادق حسینی مورخ ۱۲۵۴ ـ ه تعداد زیادی برگ سفید مابین نسخه دیده میشود.

قطع: خشتی۱۶ × ۲۱/۵ سانتیمتر. جلد تیماج زردیك‌لا، صفحات: ۱۰۶۰ سطور ۲۱. کاغذ: فرنگی. شماره‌ثبت قدیم: ۶۱۳۷۰. جدید ۵۵۸۰۵

ترجمهٔ بغیة‌الطالب فی‌معرفة‌المفروض والواجب (عربی)

رسالهٔ عملیه فقهیه در دومطلب۱ـ واجبات‌اعتقادیه۲ـ عملیه. اصل‌عربی‌آن تألیف شیخ‌جعفربن‌شیخ خضر نجفی، مولف کشف الغطاء (مـ ۲۲۸) است

شیخ‌اسدالله دزفولی شاگردوداماداو (م۱۲۳۶) آنرا بفارسی ترجمه‌کرده است.

ذریعه۳ : ۱۳۲ـ۱۳۳

آغاز کتاب: بسمله الحمدلله الذی اسس قواعد الاحکام‌ورفع دعائم‌الاسلام وبین لعباده الحلال من‌الحرام)

پایان: وجایزاست که آنرا قبل از تشییع فاطمه زهرا علیهاالسلام گویـد: یابعداز آن:

[۵۸۹۷]

نسخه ایست بخط نستعلیق قرن ۱۳ ـ ه. عنوانها بشنگرف. کنار برخی از برگها آلوده وچرکین است.

قطع: خشتی ۱۵ × ۲۱ سانتیمتر . جلد: تیماج قهوه‌ای یکلا . صفحات : ۱۱۴ ، سطور: ۱۹ کاغذ : فرنگی‌سفید شمارهٔ ثبت قدیم : ۶۱۳۶۴ . جدید : ۸۰۵۰

کنزاللغات **(فارسی)**

ازمحمد بن عبدالخالق بن معروف (م ـ۸۸۳)

مجلس ۱۰۱۱۳:۳ : ۷۱۵ـ۷۱۶ ذریعه ۱۸ : ۱۲۴۸

[۵۷۹۸]

نسخه‌ایست به خط نسخ حسین بن عبدالرحیم مورخ ۹۷۸ ـ ه ، عنوانها ولغات درشت تر ازخط متن . ابواب به‌شنگرف دربرگ اول وبرگ آخروصالی‌شده

قطع:وزیری۱۹ × ۲۴/۵ سانتیمتر جلد ، تیماج مشکی صفحات : ۶۷۲ سطور ۱۹: کاغذ ؛ اصفهانی شکری ، شماره ثبت‌قدیم : ۶۱۲۳۳ . جدید ۷۹۳۹

سرور المؤمنین **(فارسی)**

تاریخ مختاربن ابی‌عبیدهٔ ثقفی ، ودیگر ثائرین قتلهٔ کربلا ـ تألیف‌محمدهادی نائینی (متوفی پیش‌از ۱۲۶۵ ـ ه .

این‌کتاب‌دارای دوباب‌است : باب‌اول‌شرح حال و تراجم عبدالله‌عفیف‌ازدی ابن مخنف ودیگران

باب دوم درظهور مختاربن ابی‌عبیدهٔ ثقفی وماجرای‌وی

ذریعه ج ۱۲ ص ۱۷۷

مولی نوروز علی نیز سرورالعارفین دارد

آغاز: بسمله و به‌نستعین ستایش مر خداوند مختاری را سزاست که شمشیر انتقامش ازیك‌شراره خرمن‌حیات سیصدوهشتاد وسه‌هزار اموی

پایان: تمت هذاالکتاب وهوالمسمی سرورالمؤمنین فی‌قصبهٔ آشتیان دریوم‌شنبه ششم شهرربیع‌الاول سنه ۱۲۶۱ قلمی‌گردید .

[۵۷۹۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمد تقی خلف آقاصادق مورخ ۱۲۶۱ ـ ه عنوانها بشنگرف ،

قطع وزیری: ۱۷ × ۲۶/۵ سانتیمتر ، جلد: تیماج قهوه‌ای باترنج صفحات، ۳۳۰ ، سطور: ۱۹ کاغذ: فرنگی آثارمهر ، شماره ثبت قدیم ۶۱۳۶۹ جدید . ۸۰۵۴

مفتاح الغیب **(فارسی)**

ازمولی محمدباقر مجلسی درآداب واسناد انواع استخاره و تفأل باقرآن وجز آن دارای یك‌فاتحه ، هشت مفتاح ویك‌خاتمه .

مجلسی دراین‌کتاب ازبحار یاد میکند وآنرا در۱۱۰۴ بپایان‌رسانیده

این رساله در ۱۳۰۶ باخط‌نسخ احمدتفرشی به‌چاپ سنگی‌رسیده

فوائد الرضویه: ۴۱۳مشار : ۱٤٦٥(مفاتیح‌الغیب)

آغاز: بسمله الحمدلله الذی لایعلم خیرعباده سواه ومن‌استخاره هداه ومن اسشاره کفاه .

پایان: باتفرع وتشتت‌احوال ووفور اشغال درچندشب ازلیالی ماه‌مبارك رمضان سنهٔ هزاروصدوچهارده ازهجری نوشته‌شد الحمدلله اولاوآخراً الی‌یوم‌الدین.

[۵۹۰۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌مورخ ۱۱۱۴ ـ ه صفحه‌اول دارای سرلوح تذهیب که‌نام‌کتاب ومؤلف درآن بشنگرف نوشته شده حاشیه‌صفحه اول ودوم نقاشی زرین‌وهمهٔ‌صفحات جداول بزر ولاجورد وشنگرف دارد عنوانها بشنگرف.

قطع :رقعی ۱۳ × ۱۹/۵ سانتیمتر، جلد : تیماشکی باترنج ونقاشی، صفحات : ۱۹۰ سطور : ۱۱ . کاغذ : اصفهانی شکری آثارمهرشده شماره ثبت قدیم ۶۱۳۸۳ ، جدید: ۸۰۶۷

روضة‌النبی **(فارسی)**

ازاحمدبن تاج‌الدین حسن‌بن سیف‌الدین (م ـقرن۱۰ـه)نسخه‌ای‌دیگرازآثار احمدی (شماره ۲۲۴۶)

وی درمقدمه ازروضةالاحباب یادکند و درباره شیوهٔ تألیف‌خودگوید :

«چون‌کتب پیشین در سیر سیدالمرسلین(ص) مشتمل برروایات‌مختلف .. خصوصاً روضةالاحباب که درجیست پردر... اما بغایت‌طویل‌الذیل . . موجب ملال و باعث کلال میشد... بنا علی هذا ترك روایات متنوعه نموده اصح روایات‌راآوردم ولب‌لباب روضةالاحباب ...بین‌الاجمال والتفصیل»

قسمتی ازوقایع دراین‌کتاب به‌ترتیب سالهای هجری است وخاتمه‌کتاب (کـه تقریباً نیمی ازکتاب‌است) در باب‌خلافت‌علی وائمه‌اثناعشر (ع)است.

ذریعه ۱۱: ۳۰۴ استوری ۱:۱۹۲و۱۹۹مجلس ۶: ۲۲۳ (آثاراحمدی) نشریه مرکزی‌دانشگاه : ۱۵۵

آغاز: خدایا زشکرت زبان کام یافت

زنام تو هر نامه‌ای نام یافت

دهان درج زر از عطای تو شد

زبان سرخ رو ازثنای تو شد

. . بعدازمراسم حمد .. چنین‌گوید بندهٔ‌کمترین ... احمدبن تاج‌الدیـن حسن بن سیف‌الدین استرآبادی .

پایان: این‌مقدارنوشته شد که‌مؤمنان‌را کفایت‌است ... والیه‌المرجع والمآب

[۵۹۰۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق زین‌العابدین مورخ ۱۲۳۲ . عنوانها بشنگرف .
قطع :رحلی ۲۱ × ۳۰ سانتیمتر . جلد : تماج مشکی باترنج . صفحات : ۲۳۶ .
سطور : ۲۷ . کـاغذ : فرنگی . شماره ثبت‌قدیم : ۵۵۹۱۸ جدید : ۷۹۳۰

مجموعه

۱ـ دیوان‌شعر (ص۲ـ۱۱۳دفتر)

ازابن‌الفارض عمربن‌علی‌بن مرشدالمصری(م ـ ۶۳۲)

کشف‌الظنون‌ح ۱ص ۴۹۹معجم‌المطبوعات :۴۰۰فهرست دارالکتب قاهره(چاپ ۱۹۶۴) ج ۱: ۳۲۶ و (چاپ۱۹۲۴) ۳ : ۱۳۰ فهرست دانشگاه شماره ۴۵۰۵ .

آغاز: سائق‌الاظعان یطوری‌البیدطی . منعماً عرج علی کثبان طی

۲ـشرح‌لامیةالعرب (ص۱۱۴ ـ ۱۳۲دفتر) **(عربی)**

شرح‌است برقصیدة لامیةالعرب شنفری .

آغاز: اقیموا بنی امی‌صدور مطیکم یخاطب قومه ویؤذنهم بالرحیل والمطی

پایان: وهوفی‌محل‌نصب علی‌الحال‌فا فهم ذلك والله‌اعلم‌بالصواب
تمت‌القصیده مع‌شرحها والحمدلله رب‌العالمین آمین.تمت .

در فهرست دارالکتب قاهره ازفؤادسید (۲: ۶۲) و چاپ۱۹۲۹ (۷ : ۱۷۲ و ج ۲۷۱ ـ ۲۱۸) وفهرست دارالکتب‌ظاهریه (مجلد شعر ص ۷۰) نسخه‌های بسیاراز شروح مختلف لامیة العرب شناسانده‌شده ، رجوع شود به فهرست مجلس ۱۰: ۱۰۲۵ وفهرست دانشگاه ۲: ۱۴۴ ـ ۱۴۶ .

[۵۹۰۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ بشیوه ترکی قرن ۱۰ یا اوایل ۱۱ ـه . عنوانها بشنگرف . قطع خشتی۱۶/۵ × ۲۲ سانتیمتر جلد : کاغذ آبی صفحات : ۱۳۲ سطور: ۱۷ کاغذ : ترکی ضخیم . شماره ثبت قدیم : ۶۱۳۵۸ جدید : ۸۰۴۴ .

مجموعه **(فارسی)**

۱ ـ لطیفهٔ غیبی (ص ۲ـ ۷۶ دفتر)

= لطائف غیبی از محمدبن محمد (یا محمود) دارابی (قرن ۱۱ ـ ه) شرح بردیوان حافظ دارای یك مقدمه سه‌باب وخاتمه‌است بدین ترتیب :

مقدمه ـ در شرح اصطلاحات عارفان .

باب اول ـ شرح اشعار دشوار حافظ

باب دوم ـ در تاویل عارفانه ابیات حافظ و بیان مراد حافظ و دیگر عارفان شاعرازاصطلاح‌ساقی و نظائر آن .

باب سوم ـ دفاع‌ازحافظ دربرابر اتهام‌به اعتقاد به جبر یا دیگر عقایدمخالف عقائد حق وتاویل ابیاتی‌که موهم این اتهام است .

خاتمه ـ نقل تفالاتی‌که با دیوان انجام گرفته ودرست‌آمده است.

دکتر غنی درکتاب‌خود «شرح‌احوال حافظ»از این‌کتاب بسیار یاد میکنند .

رجـوع شود به ذریعه ۱۸ : ۳۱۷ ـ ۳۲۰ مجلس ۳ : ۴۹۱ ـ ۴۹۲

فهرست دانشگاه شماره ۱/ ۳۲۶۰ ، ۳۱٤۱و۲/ ۴۲۹۰فهرست‌الهیات : ۱۱۹و ۲۲۱ مشار:۱۳۳۸ .

آغاز: فصیح ترین کلامی که فصحای بلاغت شعار و بلغای فصاحت آثار کتابهٔ‌دیوان

خود میساخته‌اند حمد وستایش . . اما بعد برمتتبعان صاحب انصاف ومستعدان خالی از اعتساف پوشیده نماناد .

انجام:

زمنزل جانان گذرمکن دره ویش   که سیر معنوی وگنج خانقاهت بس

تمت الرسالة النفیسة اللطیفه فی منتصب شهر جمادی الاولی ـ ۱۰۹۴ ـ هـ .

۲ ـ ترجمة العقاید (ص۷۸ـ ۱۰۰ دفتر)

از مولی محسن فیض کاشی (م ـ ۱۰۹۱) دراصول عقاید به فارسی .

ذریعه : ج ۴ ـ ۱۱۷ فهرست مؤلفات فیض (نسخه خطی) :

آغاز: حمد وبیحد وثنای بیعد خداوند جهان آرای دلگشای راکه ...

انجام: ما را ساقی رباید ازدست، رزقنا الله ذلك بمنه وکرمه آمین یارب العالمین قد فرغت من تسوید الرساله...سنه ۱۱۱۹ . در مدرسه اصفهان .

۳ ـ مثنوی آب زلال(ص ۱۰۱ـ ۱۰۸ دفتر)

از مولی محسن فیض کاشانی و شامل دوجرعه‌است بدین ترتیب :

جرعه اول ـ خطاب باحق تعالی جل شأنه است .

جرعه دوم ـ عتاب بانفس وهردوجرعه مشتمل برسه نفس است .

ذریعه ۱:۲:۱۹،۸۵۲:۲ فهرست مصنفات فیض (نسخه خطی مجلس شماره ۳۲۶۲/۲) دانشگاه شماره ۴۱۱۸/۴ .

آغاز:

یا محیی قلب کل عارف   فیاض زوارف المعارف

ستار معایب البرایا   غفار کبایر الخطایا

انجام:

از سرتا پای گوش بادت   وین آب زلال نوش بادت

انشاءالله تعالی حق جل وعلا از مبداء فیاض خود ... و ضلالت بساحل نجات هدایت رساند بحق محمد وآله الامجاد صفر، ۱۱۱۹ .

[۵۹۰۳]

دفتر یست بخط نستعلیق با دوقلم. شماره یك فاقدتاریخ کتابت. کاتب در پایان افزوده که نسخه اصل بسیارمغلوط بوده‌واین نسخه مقابله وتصحیح شده است شماره ۲ و۳ بخط(چلیپای بسطامی دراصفهان مورخ ۱۱۱۹ . عناوین بشنگرف کنار برخی برگها وصالی شده‌است .
قطع : رقعی ۱۳ × ۲۰ . جلد : تیماج تریاکی با ترنج برجسته . صفحات : ۱۰۸ سطور : ۱۸ ـ ۲۵. کاغذ: فرنگی‌سمرقندی‌ونازك نباتی رنگ شماره ثبت قدیم : ۵۰۴۸۰. جدید : ۸۹۴۱ .

ایضاح الاشتباه (عربی)

ازجمال الدین‌ابومنصور حسن‌بن یوسف مطهر حلی

ذریعه ۲ : ۴۹۲ مجلس : ۳۰۱ : ۱۰ : ۷۳۸ مشار عربی : ۱۰۷ .

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... یقول‌العبدالفقیر...اننی مثبت‌فی‌هذه‌الاوراق تحقیق اسماء .

انجام موجود : ابوالحسین السو سنجردی بالنـون بعدالسین الثـانیه التی بعدالواو والختم‌کان‌من صلحاء اصحابنا المتکلمین وعلمائهم واعیانهم .

[۵۹۰۴]

نسخه ایست بخط نستعلیق شکسته قرن ۱۳ ـ ۹ ازپایان نسخه افتادگی دارد ، عناوین بشنگرف .کنار برخی ازبرگها آثار موریانه خوردگی داردووصـالی شده است .
قطع : رقعی ۱۱ × ۱۷ . جلد : تیماج حنائی یك‌لا صفحـات ۱۴۶ ، سطور:۱۱. کاغذ : فرنگی نازك آهاردار شکری شماره ثبت‌قدیم : ۵۰۴۹۴ . جدید : ۸۰۴۹

تذکره (نحو) **(عربی)**

ازحاج‌محمدکریم‌خان‌کرمانی وی‌نسب خودرادرآغاز این‌کتاب چنین یادمیکند کریم‌بن ابراهیم بن‌مهدی قلی‌بن محمدقلی قاجار .کتابی است مبسوط درنحو واوبرای فرزندش‌محمدنوشته وکتابی نیزدرصرف دارد بنام تبصره (ازتذکره‌کوچکتر)ونسخه‌ای ازهردوکتاب دریك دفتربا شماره ... دراین‌کتابخانه هست .

آغاز: الحمدلله الذی خلق‌الانسان وعلمه‌النطق واللسان‌وانزل القرآن وتکفل.

انجام موجود : وقال‌الاخرکنیة جابر اذقال ـ لیتی اصادقه وافقد جل مالی لعل عکس لیت‌یعنی الحذف فیهما اکثر .

[۵۹۰۵]

نسخه ایست بخط نستعلیق قرن ۱۳ ـ ه پایان ناقص‌است. برخی ازحواشی‌نوشته‌های هست است ویانواقص متن نیز جبران شده .

قطع : خشتی ۱۴×۲۱/۵ . جلد : تیماج حنائی ساده صفحات : ۲۳۲ . سطور : ۱۵ ، کاغذ : فرنگی سفید وآبی نازك وضخیم زشماره ثبت قدیم : ۵۰۴۹۶ جدید : ۸۰۵۱

المنصف من‌الکلام علی مغنی ابن هشام (عربی)

کتاب مغنی اللبیب عن‌کتب الاعاریب، تألیف جمال الدین عبدالله‌بن یوسف معروف‌با بن هشام نحوی ، (م ۷۶۲) واین‌شرح نگارش تقی‌الدین ابوالعباس احمدبن محمدالشمنی، الحنفی (م ـ ۷۷۲) است .

کشف‌الظنون ۲ : ۴۷۴ معجم المطبوعات :۱۱۴۳ قاهره:اوقاف‌بغداد:۱۸۹

آغاز: الحمدلله الذی خص‌کتابه بعدم المعارضه وبالایجاز وجعله تبیاناً لکل شی فهومغنی اللبیب بالحقیقه لابطریق المجاز .

پایان: قوله وقدمر ذلك یعنی فی‌آخر القاعدة‌الاولی والحمدلله‌علی‌التمام وعلی نعمه‌العظام ومننه‌الجسام ونسأله التوفیق والعصمة من‌الاثام والصلوة والسلام علی سیدنا محمد وعلی آله‌الکرام .

[۵۹۰۶]

نسخه ایست بخط نسخ (شیوه ترکی) قرن ۱۲ ـ ه . عنوانها صفحات مجدول بشنگرف‌کناره چند برگ ازاول موریانه خورده . عنوان باقلم سایه وبه‌نسخ درشت‌ترتملك ازحسن‌بن محمد امین مورخ ۱۱۴۶ وازسید باقر پشت برگ اول دیده میشود صفحات‌اول معرب است وگاه متن درحاشیه رفته است .

قطع :رحلی ۲۰×۲۹سانتیمتر، جلد : تیماج، صفحات : ۴۷۲ ، سطور : ۳۱،کاغذ: ترکی ضخیم، شماره ثبت قدیم : ۲۱۳۷۴ ، جدید : ۸۰۵۹ .

مجموعه

۱ ـ حاشیه برکتابی درنحو (عربی)

نسخه ایست‌که درآغاز وانجام ندارد وبخش موجود درمبحث استثناء است .

آغاز موجود : لم‌یرد بالقول الاول واعترض علی طرفی

آغاز متن‌که بـالای صفحه نقل شده : و قیل لفظ متصل بجملة لایستقل بنفسه دال علی ان مدلوله‌غیرمراد

رجال (ص۳ ـ ۵۲۴ دفتر)

کتابی است در رجال ، به شیوه جـامع الرواة اردبیلی وبنظر میرسد تحریفی است ازآن‌کتاب ، فوائد پایان‌کتاب اردبیلی‌را نیز سرودست شکسته داردونسخه تاپایان فائده هـایی است‌که اردبیلی ازکتاب میرزا محمد استرآبادی نقل کرده و پس ازآن را ندارد .

آغاز: باب‌الالف، آدم ابوالحسین النحاس الکوفی‌قوفی جش وصدابی‌الحسین وفی‌ست ابن‌المتوکل ابوالحسین کمایاتی .

پایان: فرغ منه مؤلفه الراجی عفور بهالهادی محمدبن علی الاسترابادی عاشر شهر جمادی الآخره سنة ثمان وثماتین وتسعمائه حامداًلله مصلیاً علی‌رسول الله مستغفراً تائبا والحمدلله وحده .

فرغ‌من تسوید هذاالکتاب فی‌ظهر یوم‌الثلثامن‌اربع شهرصفر ختم‌بالخیر والظفر من‌شهور سنة‌ثمان وخمسون بعدالف علی‌یدتراب اقدام الفقراء ابن‌میرعلی محمدمومن

[۵۹۰۷]

دفتریست بخط نسخ محمد مؤمن‌بن میرعلی‌مورخ ۱۰۵۸ ـ ه . شماره یکم‌فاقدآغاز وپایـان‌است عنوانها بشنگرف .

قطع : نیمه‌خشتی ۱۳/۵ × ۲۵/۵ جلد: تیماج‌قهوه‌ای مـندرس صفحات : ۵۲۴ سطور ۲۴ . کاغذ : فرنگی ضخیم شمارهٔ ثبت‌قدیم :۶۱۳۴۱جدید۸۰۲۷ .

خریطةالفصوص (عربی و فارسی)

کتابی است بشیوهٔ‌کشکول شامل مطالب‌گوناگون از میرزا محمـد علی صفوت فاضل‌معاصر .

نام کامل‌کتاب خریطةالفصوص من‌النوادر والنـصوص و دارای ۲مجلد است .
(نسخه‌حاضرمجلد اول‌است ازکتاب‌است) .

[۵۹۰۸]

نسخه‌ایست بخط طاهر بن عبدالرحمان تبریزی (خوشنویس معاصر) مورخ ۱۳۴۳ صفحات همه بر یک‌روی برگ نوشته و ظاهراً نسخه ایست که برای چاپ آماده شده .

قطع.خشتی ۲۱ × ۱۷ ج تیماجی قرمز صفحات (بەاستثنای صفحات سفید) :۴۶۸ سطور ۱۷ کاغذ فرنگی آبی کمرنگ شماره ثبت‌قدیم ۳۵۰۹۳ جدید ۸۶۵۶ .

خریطة الفصوص **(عربی)**

از میرزا محمدعلی صفوت تبریزی مجلد دوم شمارهٔ پیش‌است .

[۵۹۰۹]

این نسخه‌ما نند نسخه‌پیش و باهمان مشخصات‌است .

قطع : خشتی ۱۷ × ۲۱ صفحات ۵۰۸ شمارهٔ ثبت‌قدیم ۳۵۰۹۴ جدید ۸۶۵۷ .

منهج الیقین **(فارسی)**

از علاءالدین‌محمدبن‌ابی تراب گلستانه (م قرن ۱۱) . این‌کتاب شرح‌رساله امام جعفر صادق(ع) است و در ۱۰۸۱ تألیف‌شده . (کشف‌الحجب : ۵۶۸)

آغاز: روایح روح‌افزات حمدی‌که مشام مقدسان ملاء اعلی .

پایان: و فراغ از تسطیر این‌کلمات در احدی‌وثمانین بعد الف اتفاق افتاد ... علی یدمؤلفه ... علاءالدین‌محمدبن‌ابی تراب الحسنی . .عفی‌عن جرائمهما .

[۵۹۱۰]

نسخه‌ایست بخط نسخ اوایل‌قرن ۱۳ یا اواخرقرن ۱۲ ـ ﻫ . صفحات مجدول بزر عنوانها بشنگرف پشت‌صفحه آخر صورت استفتائی نوشته شده .

قطع : ۱۶ × ۲۵ سانتیمتر . جلد: تیماج‌عنابی‌پررنگ . صفحات: ۳۱۰ سطور: ۲۲ . کاغذ : اصفهانی شمارهٔ ثبت‌قدیم : ۶۱۲۶۴ جدید: ۷۹۶۶ .

صحیفهٔ شاهی **(فارسی)**

ازمولی حسین بن علی کاشفی بیهقی (م ـ ۹۱۰) .

کتابی است مجدول درترسل وقواعد انشاء ونامه‌نگاری . وی این کتاب را از کتاب دیگر خود در این‌باب‌ـ مخزن‌الانشاء ـ برگزیدو بگفته خود « جوهری هرچند پاکیزه و دل‌بسته از آن مخزن ارجمند به رشته تحریر کشید...وبدستور اصل مشتمل است برعنوان و سه‌صحیفه و خاتمه

(بنابرین با این‌تصریح که خود دارد نمیتوان براو خرده‌گرفت‌که در یک‌کتاب

با اندك دگرگونی دوبار نگاشته (۱) »

کاشفی در این کتاب طبقات مردم را دسته‌بندی دقیق کرده است .

کاشفی درآغاز این کتاب (نسخه ما) از سلطان حسین میرزا بایقرا یاد میکند و (بنوشتهٔ آقای منزوی) در دیباچه نسخه دانشگاه نام ابوالمحسن میرزا نیز هست و ایشان استنباط کرده اند که کاشفی نخست مخزن‌الانشاء را بنام سلطان‌حسین بایقرا و میرعلی شیرنوایی نگاشته و بعدها صحیفهٔ شاهی را (که با دگرگونی اندك همان کتاب است) برای ابوالمحسن میرزا .

وی برای بخشهای کتاب صحیفه شاهی عنوان «صحیفه» و «سطر» و «حرف» بکارمیبرد.
دارای یك عنوان ، سه صحیفه است و یك خاتمه

(صحیفه اول ـ خطابیات ۱۲ سطر (هرسطر چند کلمه وهر کلمه چند حرف).

صحیفه ۲ـ جوابیات .

صحیفه ۳ ـ آنچه در نامه‌ها نویسند در هشت سطر (خاتمه شیوهٔ ستایش و نیایش).

فهرست مطالب بخشهای صحیفه شاهی درفهرست دانشگاه (ج۲) وفهرست طبقه‌ها (ودرعنوان) درمجلد۹ یاد شده .

صحیفه شاهی درهند (لکنهو) بچاپ رسیده .

رجوع به فهرست ریو : ۵۲۸ کشف الظنون ۲: (مخزن‌الانشاء) ذریعه۱۵ : ۲۱ حقوق : ۱۵۷ قاهره (طرازی) :۴دانشگاه ۱۵۵۰۲ و شمارهٔ ۲۴۸۱ و ۵۵۲۵ فهرست مشار : ۱۰۶۴

ای بنامت صحیفهٔ شاهی	شده منشور ماه تا ماهی
نقش نام تو زیب خامهٔ من	نامور از تو گشت نامه من

عنوان نامه فصاحت نام خجسته مالك الملك ..وبعدچون بتوفیق حضرت متمم‌الامور رسائل جلائل بین‌الجمهور کتاب مخزن‌الانشاء در قسم محاورات به اتمام رسید و

۱ـ این خرده گیری از دوست‌عزیزم دکتر علینقی منزوی است در فهرست دانشگاه ج ۲ (ص۱۵۶) .

جواهرزواهرش...معروض ملازمان... ابوالغاری شاه سلطان حسین..گشت ثانیا اشارت ملهم غیبی بفقیر حسین بن علی کاشفی رسید که جوهر چندپاکیزه و دل بسته از آن مخزن ارجمند برشته تالیف کشید واین رساله که بصحیفه شاهی مسمی شد بدستور اصل مشتمل است برعنوان وسه صحیفه وخاتمه .

[۵۹۱۱]

نسخه ایست به خط نستعلیق قرن ۱۰-ه و ناقص است . (تنهاصحیفه اول را دارد) . جداول شنگرف برگهای اول و آخر نسخه وصالی دارد .
قطع خشتی ۱۷ × ۲۳ ج تیماجی عنابی کم رنگ صفحات ۲۱۶ سطور ۲۰ - ۲۵ کاغذ سمرقندی شکری شماره ثبت قدیم ۳۵۵۶۴ جدید ۸۶۷۷

صحیفهٔ شاهی **(فارسی)**

دستور نامه نگاری از مولی حسین کاشفی .

این نسخه از نسخه پیش کامل تر است و جزاندکی نقص ندارد .

[۵۹۱۲]

نسخه ایست بخط نستعلیق قرن ۱۰-ه . عنوانها بشنگرف نسخه ناقص است کنار چند برگ اول و برگ آخر وصالی وچند برگ ماقبل آخر تازه است.
قطع : خشتی ۱۸/۵ × ۲۵ سانتیمتر . جلد: تیماج مشکی . صفحات : ۲۰۶ سطور ؛ گوناگون . کاغذسمرقندی . شمارهٔ ثبت قدیم ۶۱۴۱۷ جدید ۸۰۹۷ .

درالاصداف فی فضل السادة الاشراف **(عربی)**

از عبدالجوادبن شیخ خضرشریفی مصری (قرن۹-ه) .

وی این کتاب را بخواهش سیدقاسم حلبی - از اولاد حلبی نقیب السادات دمیاط در سرگذشت و مناقب وکرامات امامان(ع)وجمعی از سادات ودانشمندان سلسلهٔ خاندان علوی نوشته است ودردیباچه گوید :

« اذکرماتیسر من فضائل الائمه الاثنی عشر(ع) والائمة الاربعه اصحاب الاساتید والسیده نفیسه وغیرها و سیدی ابی الحسن الشاذلی وسیدی عبدالرحیم القنائی اذهم من اعیان البیت الشریف» .

وی نخست از سرگذشت وشرح مقامات امیرالمؤمنین علی (ع) وفاطمهٔ زهرا(ع) آغاز کرده وسپس بترتیب، ائمه اثنی عشر(ع)وبدنبال آنان دیگرکسانرا یادمیکند.

آغاز: الحمدلله‌الذی اصطفی محمداً صلی‌الله علیه‌وسلم علی سایرالمخلوقات ، وجعله خلاصةالموجودات ، فهو سیداهل‌الدنیا والاخرة .

پایان: و انا اسأل فضل‌کل واقف علی‌هذاالمجموع الذی هو ببرکة آل البیت الشریف‌مرفوع‌عشیرغیرموضوع..ونسأل‌الله‌تعالی‌حسن‌الحلهوالوقازعلی‌ملةالاسلامو شفاعه سیدالانام علیه افضل‌الصلوة والسلام . قال‌مؤلفه‌رحمه‌الله‌تعالی ، و وافق‌الفراغ من‌ترقیمه وتسطیره ... وتحریره ختام‌ذی‌الحجةالحرام‌اختتام‌سنۀ‌ثمانیه وعشرین‌وثمانمائه‌بعدالالف حسبنا...ونعم‌الوکیل‌ولاحول ولاقوة الا بالله العلی‌العظیم .

وقدتم بحمدالله وحسن توفیقه علی‌ید اقصرالوری و احوجهم الی عفو مولاه‌العلی محمدالخلیقی ابن‌علی غفرالله ذنوبه وستر فی‌الدارین عیوبه‌فی‌یوم‌الثلثا تاسع شعبان و ثمان‌ومائه‌والف وصلی‌الله علی سیدنا محمدوعلی‌آله ووسام آمین.

[۵۹۱۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ محمد خلیقی ابن علی مورخ ۱۱۸۴ ـ ه صفحه اول دارای سرلوح مذهب صفحات‌مجدول آثار آبدیدگی‌در برگهای اول وآخر مشاهده میشود برگ آخرپاره شده .

قطع : رقعی: ۱۵ × ۲۱ سانتیمتر . جلد: تیماج قهوه‌ای باترنج با دامن با مقوای نازك صفحات : ۲۳۶. سطور : ۱۹ . کاغذ : ترکی ضخیم . شماره ثبت قدیم : ۶۱۳۹۷. جدید : ۸۰۸۱ .

شرح دیوان انوری **(فارسی)**

از میرزا ابوالحسن حسینی فراهانی .

این نسخه شامل دو بخش است بخش اول شرح قصائد وبخش دوم شامل شرح مقطعات است . که هریك جداگانه بچاپ رسیده است .

نسخه‌ای از شرح مقطعات و قصائد دراین فهرست یادشد .

رجوع شود به ذریعه : ج ۱۳ـ ۲۶۵ . مجلس۱۷ : ۱۶۰

آغاز بخش‌اول : (ص ۲ ـ ۱۲۸) باز این‌چه جوانی وجمال است جهان را .. حجره بنا برمشهور بخاریست‌که درآخرزمستان اززمین برآید .

انجام بخش دوم: و در اعتراض برکسی که خود معترف بخطاست نکوشند والسلام علی اتبع الهدی . المعصومین سنه ۱۲۵۸ .

آغاز بخش دوم ص. ۱۳ :

ای نام تو قالب عبارت را روح

در راه تو پای عقل و دانش مجروح

عمرم همه صرف شرح گردید و نشد

یك قطعه ز دیوان کمالت مشروح

...شیرازه بند دفتر حیرانی ابوالحسن فراهانی راقراداد خاطر چنان بود که ... قبل از شروع در شرح مقطعات ... در اصلاح شرح قصائد وآمیخته بی تأمل نوشته... شطری زمان را صاف کند مقدمه ملتزمه سایقه لازم است مگر عدم ذکر لغات سابقه .

انجام : ابوالفرج شاعریست معروف از رونه که از جمله خراسانست فرخی شاعریست معروف از سیستان .

[۵۹۱۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۲۵۸ - صفحات مجدول بهلاجورد وشنگرف .
قطع: نیم خشتی ۱۵ × ۲۲ .جلد : تیماج مشکی دور منگنه طلائی . صفحات : ۱۸۲
سطور : ۱۹. کاغذ اصفهانی سفیدآهاردار. شماره ثبت قدیم: ۳۷۲۱۵ . جدید ۸۶۹۸ .

تاریخ نگارستان **(فارسی)**

از قاضی احمدبن محمد غفاری قزوینی (قرن ۱۰ ــ ه)

مجلس ۱۰ : ۱۲۶۰و۱۳۷۱، ۱۷ :۱۵۸و۱۸۸رضوی ۳ : ۳۱

[۵۹۱۵]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن۱۳ ــه . عنوانها بشنگرف چندبرگ اول وصالی شده.
قطع : وزیری ۱۳/۵ × ۲۴/۵ سانتیمتر . جلد : تیماج قهوه‌ای با ترنج ولچکی .
صفحات : ۵۲۲ . سطور : ۲۲ . کاغذ : فرنگی شکری . شماره ثبت قدیم : ۶۱۳۲۷ .
جدید : ۸۰۱۷ .

بحرالحقائق **(فارسی)**

= شرح شرایع‌الاسلام از عبدالصمد همدانی مقتول در فتنه وهابیان درکربلا

بسال ۱۲۱۶ ومؤلف کتاب بزرگ بحر المعارف . وی شاگرد آقا باقر وحید بهبهانی (م ـ ۱۲۰۶) است ودراین کتاب (ونیز در رساله صحیح واعم ـ بنوشته اعلام الشیعه) ازشرح مفاتیح وفوائد الحائریه بهبهانی باعنوان «استاد» یادمیکند

از مؤلف رساله‌ای دیگر در وضع می‌شناسیم (در مجموعه اهدائی امام جمعه خوئی به‌مجلس)که‌درفهرست‌مؤلفات اودر اعلام الشیعه دیده نمیشود

کتاب‌بحر الحقائق در ذریعه‌مجلد ۳ ودرمجلد ۱۷ به عنوان کتاب(که در اعلام الشیعه وعده شده)نیامده . دراعلام الشیعه‌جزءدیگر مؤلفات‌او نام این‌کتاب هست بدون اشاره به‌اینکه شرح شرائع است .

صاحب اعلام الشیعه نسخه‌ای از مجلد ۵ این‌کتاب‌راکه درطهاره ترابی‌است واز آخرآن فهیده میشودکه‌مجلد۶کتاب‌الصلوة است درکتاب شیخ‌العراقین تهرانی درکربلا ونیز رساله او را در صحیح‌واعم و در تجزی دراجتهاد در نجف دیده‌اند .

اعلام الشیعه (الکرام البرره) : ۷۲۹ مجلس ۷ : ۳۹۷

ازحدائق وشرح مفاتیح‌استاد «آقاباقر بهبهانی» واز شرح فارسی سیدصدر برباب حادی عشر در این‌کتاب نقل دارد .

آغاز: بسمله قال کتاب الطهارة اقول الکتاب فی‌الاصل فعال من الکتب ... و منه الکتیبه لطائفة من‌الجیش .

آغازمسائل وضوء بسمله الحمدلله‌رب‌العالمین... فیقول‌العبد عبدالصمد ان‌هذا شروع فی‌المجلدالثانی من‌کتاب بحرالحقائق فی‌مسائل‌الوضوء .

پایان وضوء: تمت مجلد الوضوء من بحرالحقائق ... وقداتفق الفراغ‌علی‌ید حسن بن‌ابراهیم .. فی‌حائر خامس‌آل‌عبا درسنه۱۲۰۶ .

پایان موجود: وله فائدة اخری وهی تجویز ان یکون‌البلل من‌ماءالرش‌فیصیر توهم‌النجاسة‌بعد مسئلة اختلف (کلمه اخیررا دەصفحه بعداست‌که‌ازنسخه افتاده) .

[۵۹۱۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ حسن‌بن‌علی بن ابراهیم خراسانی مورخ ۱۲۰۶ ودر نجف کتابت

شده نسخه قسمت بیشتر کتاب‌الطهاره واز آخر ناقص است برگهای‌وسط نیزدارای نقصها و خط خوردگیها هست .

قطع : رحلی ۲۱/۵ × ۳۰/۵ ح تیماج مشکی صفحات ۵۰۰ سطور ۳۰ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ۷۸۲۷۳ : جدید ۶۷۷۷ .

تاریخ راشد **(ترکی)**

از حسن بن‌راشد . (بجز تاریخ‌راشده‌لاطبری)

شرح حال احمدخان ثالث پادشاه عثمانی است شامل وقایع ۱۱۱۵ نامه ۱۱۴۵ و درخاتمه مؤلف شرح حال خود را آورده .

فهرست نسخ ترکی بریتیش موزیوم : ۵۶ ایضاح المکنون ۱ : ۲۱۵

آغاز:

این خامه مهمساز سر مصلحت اول

مـدحتگـر کارخانه منقبـت اول

نحن نقص احسن القصص .

پایان: و بوعبدفقیر کی .. مکارم مبذوله ایله پی‌درپی مسرور و شادکام ایله آمین

[۵۹۱۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ (شیوه‌ترکی) قـرن ۱۱ ـ ﻫ دارای یـك سرلوح مذهب جداول صفحات ۱ و ۲ بقلم زر بقیه صفحات شنگرف ، عنوانهـا بشنگرف .

قطع رحلی ۱۸ × ۳۰ ج گالینگور عنابی عطف وگوشه تیماج قرمز صفحات ۹۹۴ سطور ۲۸ کاغذ ترکی شماره‌ثبت‌قدیم ۱۴۸۷۸ جدید ۹۵۲۱ .

شرح الفیه **(عربی)**

الفیه از یحیی‌بن معط در نحو است وشروح چند دارد شرح‌حاضر با چندشرح شناخته آن‌مطابقت ندارد .

آغاز: بسمله الحمدلله رب‌العالمین . یقول‌راجی‌ربـه‌الغفور یحیی‌بن معطی‌بن عبدالنور الراجی‌الامل‌والخائف ویجوزان‌یکون حالامقد ماعلی‌ذی‌الحال .

پایان: نحوعور فهوعاورکذاك یبدلان فی فعیله مثل‌فعاله‌مع‌الفعوله .

درپایان شرح(که ناتمام است) نوشته‌ای‌است دربارهٔ اعتراضی‌که برتعریف ابن حاجب برای‌کلام‌شده .

[۵۹۱۸]

نسخه‌ایست ناقص بخط نسخ قرن ۱۰ - ه : بردو برگ اضافی اول وآخر نسخه نوشته های گوناگون هست .

قطع رقعی ۱۳ × ۱۷ ج تیماجی عنابی صفحات ۳۰۴ سطور ۱۷ کاغذ سمرقندی ضخیم شماره ثبت قدیم ۱۴۷۸۶ جدید ۹۴۸۴ .

تفسیر (عربی)

ازغزالی ، این تفسیر اگر از غزالی است بجز یاقوت التأدیل اواست

آغاز: سورهٔ کهف : الاواصبر نفسك الایه اومن اولهـا الی حرزاً وان الذین آمنو الایتان فان ذلك مدنی ولم یجعل له عوجاً لنصبك قیماً مستقیماً وی نفی العوج مع ثبوت - الاستقامه واحدهما یغنی ... ایذ ان انه نفی غایة الاستقامه لان السیان ...

پایان: الاستقامة والحمدلله رب العالمین والمسئول من کل من وقف علی هذا...وكان الفراغ من نسخه علی ید العبد.. عمر بن ابی بکر بن اسحاق الشیرازی اجاره الله ...رابع عشر صفر ثمان وثمانین وستمائة بمدینه شیراز .. آمین یارب العالمین .

[۵۹۱۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ کهن عمر بن ابی بکر بن اسحاق شیرازی مورخ ۶۸۸ بر گها دارای آثار موریانه خوردگی است وکنار برگ اول ودو برگ آخر وصالی دارد.

قطع وزیری ۱۸ × ۲۶ ج تیماجی مشکی مندرس صفحات ۷۰۰ سطور ۲۳ کاغذ سمرقندی ضخیم شمارهٔ ثبت قدیم ۱۴۷۳۶ جدید ۹۴۸۰ .

مجموعه (فارسی و عربی)

شرح دیوان انوری (ص۲ـ۲۳۹ دفتر) (فارسی)

از سید ابوالحسن فراهانی حسینی .

وی نخست بر مشکلات قصائد وسپس بر مقطعات دیوان انوری شـرح نگاشته و در ذیل نسخه شمارهٔ ۵۷۰۷ به اختلاف نسخه هـای شرح قصائد و اغلاط مصنـف اشارت رفت .

این نسخه مطابق نسخه ۲۳۳ دانشگاه است .

آغاز شرح قصائد : سپاسی که ازروی گواهی خرد برذمه .

پایان: ودراعتراض بکسی که خود معترف خطاست نکوشند قدوقع الفراغ من النسخه

الموسومه بحل مشکلات الانوری ... بعد الالف وماتین والسته والستون .. حرره عبدالجبار چون صاحب نسخه بخراسان رفته بود لهذا معجلا نوشته شد .

۲ ـ شرح قصائد سبع علویه (ص ۲۴۰ـ۲۸۱ دفتر) **(عربی)**

ازمحمد بن حسن بن ابی الرضا فضل الله بن حسین بن علی راوندی بغدادی (تقی الدین) بر قصائد سبعه علویهٔ ابن ابی الحدید معتزلی شارح نهج البلاغه . این شرح با نام التنبیهات علی معانی السبع العلویات ومنسوب به راوندی در تهران بچاپ رسیده .

دار الکتب قاهره ۳: ۶۹ و ۱۸۱ : ۱۳ : ۳۹۲ فهرست دانشگاه شمارهٔ ۴۰۷۸ (ج ۱۳ ۳۰۵۸) امل الامل چاپ بغداد بتحقیق سیداحمدحسنی ۲ : ۲۵۴

آغاز: بواجب الوجود استعین و بارشاد سبیل الحق استبین ... ورأیت ذلك من طریق الاولویه اذ کنت من الاسرة العلویه .

[۵۹۲۰]

نسخه ایست بخط نستعلیق عبدالجبار مورخ ۱۲۶۵ برگ اول و گوشه همه برگها وصال دارد عنوانها بشنگرف .

قطع : نیم خشتی ۱۳ × ۲۱/۵ ج تیماجی زرد صفحات ۳۸۲ سطور ۱۸ و ۵۹ کاغذ فرنگی شمارهٔ ثبت قدیم ۵۰۸۱۹ جدید ۹۱۹۰ .

سبع المثانی **(فارسی)**

= مظفر نامه از ساغر شاعر ، عهد قاجار .

وی ۱۴ دفتر مثنوی درمعجزات ۱۴ معصوم (ع) سروده ، هردفتری در بحری و جلدی جداگانه ومجموع آنرا درهفت جلد مدون وملقب ساخت به «سبعة ابعر» و مجلد اول راکه شامل دودفتر در بحر تقارب ودرمعجزات پیغمبر (ص) است ـ در ۱۴ آغاز و ۱۱۰ معجز ـ در دوران ولایت عهد فتحعلیشاه ساخته و آنرا بنام او مظفر نامه نام نهاده است .

نسخه حاضر تمام ۱۴ دفتر است باخاتمه (درطرفی ازواردات درسه) فصل.

آغاز دفتر اول : بسمله مخفی نماند که این کتاب مستطاب چون درمعجزات . چهارده معصوم (ع) . . .

من این سبع المثانی نامهٔ نو　　　که روشنتر زمهر و ماه باشد

مظفر نامه نامش بر نهادم / که زو نام مظفر شاه باشد

پایان کتاب : (دفتر۱۴) :

ساغر این جام آخر است بنوش / زود و درخاتمهٔ کتاب بکوش

پایان خاتمه :

رقم زد مصرعی شیرین و شیوا / ز جان عرش آمد آفرینش

[۷۹۲۱]

نسخه‌ایست به خط نستعلیق میرزاجان محرم مورخ ۱۲۹۷ دارای یك سرلوح مذهب وجداول به‌قلم‌زر ولاجورد و شنگرف در همه صفحات . سقطات متن‌درحواشی جبران شد عنوانها بشنگرف .

قطع رحلی ۲۱/۵ × ۳۴/۵ ج تیماجی‌زرد‌رنگ صفحات ۶۱۰ سطور۲۳(دوستونی) کاغذفرنگی ضخیم شماره ثبت‌قدیم۱۴۹۹۱ جدید۹۵۲۳ .

مجالس العشاق **(فارسی)**

سرگذشت شاعران وعارفان است دارای ۷۷مجلس منسوب به‌سلطان‌حسین میرزا بایقرا وواقعاً ازکمال‌الدین حسین خوارزمی‌است .

درنسخه‌هایی‌که تاکنون‌دیده‌ام درمجلس‌آخرکه در سرگذشت سلطان‌حسین‌است سخن‌چنان رفته‌که مؤلف‌کتاب بایدازخودسخن بگوید .

رجوع به‌ذیل‌شمارهٔ۱۵۶۷۰این‌فهرست شود.

[۵۹۲۲]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمدحسین بن‌درویش‌علی‌مورخ۹۸۹فهرست‌مجالس درآغازنسخه است .

قطع خشتی:۱۷ × ۲۴ جلد تیماجی قهوه‌ای صفحت ۵۰۰ . سطور : ۱۵. کاغذ: سمرقندی شکری شمارهٔ ثبت قدیم:۳۵۵۶ جدید ۸۶۷۴

مجموعه **(فارسی)**

۱ـحلیة‌الحلل (ص۲ـ۹۷ دفتر)

ازمولی عبدالرحمان جامی‌درفن معما.

جامی این‌رساله رادربرابر حلل مطرز ومنتخب‌آن از شرف‌الدین علی یزدی ساخته ودرساختن این رساله ازآن‌دو بهره‌برده‌وفوائدی نیزافزوده «لاجرم‌ورقی‌چنداز

آن دو کتاب ... انتخاب کرد ... بافوائد شریفه وزوائد لطیفه که‌درهیچکدام اندراج نیافته بود» .

جامی دردیباچه این‌رساله درضمن چندمعماءمنظوم از«شاه‌ابوالقاسم بابربهادر خان ـ بروجه‌اشارت» یادمیکند (هرجزئی‌ازاین نام دریك بیت) ومیگوید :

نام شاه‌اندر معماگفته‌بـه — زانکه‌اودرست ودرناسفته‌به

درمقدمه وضمن مطالب‌کتاب نیزبرای نمونه،اجزاء نام‌والقاب شاه‌بابر و یانامها وعنوانهایی‌دیگرمانند ، نعمت،کمال، عبدالقادر میاوردنه ازنامهای خد اوبنابراین سطورپایان رساله درنسخه ماونسخه دانشگاه (که درفهرست آن‌کتابخانه نقل‌شده) با این‌رساله تناسب ندارد بلکه‌مناسب دیگر رساله‌های اواست درمعماکه موضوع تعمیه درآنها نامهای خداوند است .

در ذیل نسخه شمارهٔ ۱۴۴/۷ ـ ج الهیات که همان دستور معماء سوم جامی (شمارهٔ۱۷۲/۲ دانشگاه‌ص۳۹۷ فهرست منزوی) است،این‌سطور (موجوددرذیل نسخه حاضر) دیده‌میشود وجای‌مناسب‌آن نیزهمانجاست .

آغاز دستور سوم معماء جامی این‌بیت است :

بنام آنکه نام او زاسماء — بود پیدا چواسما از مسمی

وپایان‌آن (که‌درفهرست الهیات نقل‌شده) :

تمام‌شد تسویداین بیاض‌وترشیح این‌ریاض بردست متجرع‌جام‌تلخ‌کامی... وفقه لحل معمیات اسمائه‌الحسنی والکشف عن‌صفاته‌العلیا .

ظاهراً وجود این سطور در پایان نسخه حاضر ـ رساله یکم ـ الحاقی‌است .

این‌رساله دارای‌یك‌افسر (مقدمه) وسه‌عقد ویك خلخال (خاتمه) است «بزیور افسروسه‌عقد وخلخالی آراسته‌گردید»وافسر(که‌درتعریف وتقسیم معماومراتب‌آن‌است) مزین به‌چند «ترصیع» است وهرعقد دارای‌چند سمطوهرسمط دارای چند«قد» (۱)

۱ـ «واجزای‌سمط به‌قدکه‌عبارت ازدریگانه‌است‌موسوم‌دارند»(سطر پایان افسرص ۱۴ نسخه حاضر)

نسخه شمارۀ ۴۶۳۰ از بکستان همین حلیة الحلل است که در فهرست با نام «معمیات جامی» یادشده .

حلیة الحلل در نسخه‌ها باعنوانهای: الرسالة الکبری فی المعما ، رساله اول، رساله کبیر و درفهرست احمدآتش باعنوان منتخب حلیة الحلل یـاد شده

پرچ (فارسی برلین)ش ۲/۳۲ و ۱/۶۵ فهرست نسخ آثار منظوم کتابخانه های استامبول از احمد آتش ۱۳۶/۵۸۵ و ۱۴/۵۸۶ و ۲۱/۵۸۸ و ۱۹/۵۹۱ و ۶/۵۹۲ و ۶۳۴ و ۶/۷۹۹، از بکستان (نسخ فارسی)ش ۳۷۰۳و۴۶۳۳ دانشگاه ۲: ۳۸۲ دیوان هند (اته): ۱۱۳۵، الهیات ۱۶۰جامی (ازحکمت) :۱۶۶-۱۶۹

آغاز: پس ازگشایش مقال به‌ستایش خجسته مآل نموده میشود که چون منشی این نامه عبدالرحمان بن احمدجامی .

پایان: آنرا بود از نام نکوی تو خبـر کو نام تو سنجید بمیزان نظر

والحمدلله علی الاتمام... وآله البررة الکرام. (۱) تمام شد تسوید این بیاض و ترشیح این ریاض بردست متجرع جام تلخکامی عبدالرحمان بن احمدجامی وفقه... لحل معمیات اسمائه الحسنی والکشف عن الفاظ صفاته العلی لسنة ست وخمسین وثمانمائه.

(پس ازاین در نسخه ما چنین آمده) : تا طرف مهت ز شام خط یافت ظهور - شد حمرۀ صبحگاه مستغرق نور (و پس از دو رباعی) : علی شیر علی شیر الافاضل - و احرزت الفضائل بالفواضل . ابواسحاق ، سودم از پابوس لبها را چوآن سروروان ساق یسمین رانمود وشد دلم بیخود درآن .

تمت الکتاب ... سنة ست ومایه بعدالالف ...کتبه الفقیر یوسف .

۲ - رساله معما (ص۹ - ۱۱۷ دفتر) .

ازشهاب بن احمد (در یك نسخه : شهاب الدین احمد) متخلص به حقیری وی این رساله را در ۹۱۸ سروده است .

۱- ازاینجا به گمان این نگارنده الحاقی است چنانکه اشارت است.

شهاب حقیری نیز چندرساله در معما دارد :

یکی را در۹۱۸ بپایان رسانیده وخود درپایان، مادهٔ تاریخ آنرا « نسخه موزون بی‌عیب» میآورد . (نسخه شماره۸۸۳/۴ و۵۹۲۳/۱۰ مجلس و شماره ۷ همین دفتر) .

دیگری بنام مفردات (نسخه شماره ۴۴/۹ ج الهیات) .

دیگری رساله‌ای است که بنام شاه جمشید ساخته (نسخه شماره ۱۴۳/۸ ج الهیات) .

دیگری مخزن‌الجواهر(جای سخن)که‌آنرا بنام شاه محمدکامران میرزاساخته ودر ۹۱۴ (مطابق مخزن‌گوهرما) آنرا بپایان رسانیده . حقیری نیز(مانند جامی در حلیة‌الحلل) اجزاء نام ولقب ممدوح خود-کامران‌میرزا - راهم‌در دیباچه‌درچندبیت معما درج‌کرده وهم درسراسر رساله برای«تمثیل» نام «کامران» یا «میرزا» را نیز در ابیات تعمیه میکند «غیر از اسم سامی ونام نامی آنحضرت اسم دیگر در ذیل قواعد ایرادننماید . . لاجرم بیك جزء . . یعنی‌کلمهٔ کامران‌که مشهورترین‌اجزاءاست‌اکتفاء.. وچون تحصیل این‌کلمه . . . برطبق یك دو قاعده از اعمال تذییلی متعذر بود در یك مثال به اسم . . . محمد و در یکی به اسم شاهزاده ودر سه دیگر به اسم میرزا . . . توسل جست» .

حقیری از عبدالرحمان جامی ومعماهای او هیچ یاد نمیکند امادر این رساله بمانند رساله دستور سوم جامی ، معما را چهار بخش - تحصیلی وتکمیلی وتسهیلی و تذییلی-کرده است. این‌رساله راباین نام مخزن‌الجواهردرمراجع وفهرستهایی که در دسترس دارم نیافتدام مگر در فهرست‌کتب‌فارسی‌ازبکستان وآن‌نیز مانند نسخهٔ‌مافاقد خطبه وبخشی ازدیباچهٔ‌رساله‌است‌در فهرست یاد شده این بیت‌از آغاز مخزن‌الجواهر شهاب معمایی نقل‌گردیده :

ابر لطفش گهر فشان بادا | دائم این امر بی‌کران بادا

وآغاز نسخه حاضر :

زان سبب آن در گرامی را | میکنم در لباس افرادا

پس‌ازاین‌هفت بیت دیگر است در تعمیهٔ این کلمات «شاه ، محمد ، کامران ، میرزا ، خلدالله ، ملکه ، ابدا» وبیت‌منقول در فهرست از بکستان‌هشتمین بیت وبرای تعمیه «ابدا» است وپس‌ازآن چنین‌است :

گوشه نشین زاویه عجز و بینوایی شهاب بن‌نظام معمای روی نیاز دارالملك قندهار آورده و در سلك خدام آن حضرت سعادت انتظام یـافت ... مشاهده نمودکه ذهن صافی آن حضرت . . . را بدانستن قواعد فن معمایی توجه . . . تمام است .

پایان: فی‌التسمیة والتاریخ

این مخزن در پر است از سر تا پا   از گوهر نام شاه با جود و سخا

ز آنرو شده مخزن الجواهر نامش   تاریخش نیز « مخزن‌گوهرها » ۹۱۴

درحواشی نسخه‌ای ازرساله منظوم حقیری درمعماچندفقره ازمخزان‌الجواهر نقل شده

فهرست اوزبکستان شوروی (کتب فارسی) ۵ : ۱۶۰ (شمارهٔ۳۷۲۹ و۳۷۳۰) وج ۶ : ۳۳۵ـ۳۳۶ الهیات : ۱۶۰مجلس ۳ : ۱۳۵ .

۳ـ معماهای اسماء حسنی

میرحسین معمائی، معمای‌منظوم نودونه نام خدا درنودونه بیت ، لامعی برسوی این معمیات راشرح کرده (شماره۲ /۸۸۳ این‌فهرست) .

در نسخه حاضر ۹۱ بیت است و بقیه آن از دفتر افتاده .

آغازموجود : اندرون دل [مکن] خـالی ز حق

نیست یکدم ذکر حق سازم سبق

پایان موجود: نام بدیع :

در گذر از بندهٔ عـاصی بدی   کن سرش بیخود زجام بیخودی

پس از این معما بنام الباقی است‌که تا آخر رساله از نسخه افتاده

۴ـ معما (دستور ...)

از میرحسین‌معمائی .

این دستورنامه معما نظم‌بنثرآمیخته و دارای چهار بخش استعمال تسهیل ،

تحصیلی ، تکمیلی وتذییلی است ودرآخر تعمیة نامهای سلطان بایسنقر، نوایی ، جامی را برای محمدمؤمن‌میرزا مثال میآورد وآنانرامدح میکند .

در ذیل معما به اسم جـامی (در اواخر اعمال تکمیلی) میگوید « ماده این معما نیز از جواهر طبع فیاض گـوهر نثار مقرب الضرة الخاقانیه است » و شعر معمای جامی این است :

آن شاه سریر معرفت فخر انام — درخلوت وحدتش مقام است مدام

ورجـا بمیان خلق باشد او را — وحدت گردد کثرت آنجمع تمام

نسخه حاضر ناقص است و در حاشیهٔ آن‌معماها تفسیر وتوضیح شده .

درحواشی رقم کاتب (در ذیل رساله) یادداشتی است تازه تر از نسخه ونویسنده یادداشت این رساله را تألیف رشید وطواط پنداشته و سرگذشت او را واینکه‌وطواط نخستین کسی است که در فن معمی رساله تألیف کرده ، از زبان یاقوت نقل میکند .

آغاز موجود: من بیدل ودین ـ یار ارگذرد زکنج دیوار غمش ـ گوجانب شیدای نخستینش بین .

پایان: دراسم‌میر، ز بهر رسیدن بعزوشرف — چوطی‌گشت این نامه خوش خرام

بیاراست اول از آن نـامه به — که باشد براو نیز ختم کلام

۵ـ معما به نام قاسم (ص ۰۰۰ حاشیه دفتر) **(عربی)**

ار شیخ بهاءالدین محمد عاملی (این‌لغز سرگذشت بهائی از نفیسی‌نیامده)

آغاز: هذا الاسم را سه من‌الجبال‌الرواسی .

۶ـ معما وحل آن **(عربی)**

از شیخ عزالدین حسین‌بن عبدالصمد حـارثی ، شیخ بهائی این لغز را از پدر نقل‌کرده و خود پاسخ میدهد .

این لغز و صورت آن باشماره درفهرست ۱۰ یاد شده (فهرست ۱۰ : ۸۹۱)

۷ـ معما به اسم آدم **(فارسی)**

از رکنی (صادق) شارح نویسنده‌شرح معمای نیشابوری

آغاز: معمایی است که اسم آدم تا قائم از آن بیرون میآید و آن این‌است .

چند ره چـون سوی مهر و مـاده دیـدم

کام دل حـاصل نشد روی تو باید درمیان

پوشیده نماند که در مصراع اول از لفظ مهر و ماه و ترادف ایشان .

۸ـ معما باسم ولی (ص۲۳۲ـ۲۳۳ دفتر)

از نصیراهمدانی ، نخست‌دوبیت و سپس شرح آن‌است. در مجموعه شماره ۴۳۸۷ دانشگاه چند رساله در معما از نصیرا همدانی یاد شده که جز این رساله است .

آغاز:

در نسبت مـؤلفه چـون سی و ده فتـاد

اوسط بجوی و سـاز بـراعظم مقدمش

تـا جلوه گـر شود زنهـانخانه خیال

اسم بتی کـه شادی دلهـا بود غمش

این معمائی است به اسم ولی و حل آن مبنی برتمهیدمقدمة است .

۹ـ معما بنام فاطمه (ص۲۳۳ حاشیه دفتر)

دو معما از شرف الدین علی‌یزدی بنام فاطمه است یکی دو بیتی و دیگری یك بیتی و زیرآن‌شرح‌معما نگاشته است .

بیت اول از معمای دو بیتی :

چو در تناسب تالیف اوفتد نه‌وپنج بجوی‌ثالث اورا شرف به‌فکرصحیح

۱۰ـ معما (منظومه در....) (ص ۱۳۴ ـ دفتر) **(فارسی)**

ازشهاب بن نظام حقیری معمائی .

نسخه‌ای دیگر است از رسالهٔ شماره ۸۸۳/۴ مجلس

در حاشیه این نسخه‌فقراتی به‌نقل ازمخزن الجواهر (رساله‌دیگر معمائی) ثبت‌است .

رجوع به‌همین فهرست :۳۱۱ـ۳۱۲

[۵۹۲۳ ـ مجموعه]

دفتریست به‌خط نستعلیق یوسف مورخ ۱۱۰۶ علاوه‌بر عنوانهای یادشده، یادداشتهای کوتاه به‌نظم‌ونثر دراول‌و آخر و برگهای‌وسط‌دفتر نقل‌ازسلطان‌العلماء وجزاوديده ميشود كنار دوبرگ آخر ودوبرگ‌ازوسط وصالی شده‌است

قطع‌رقعی بزرگ ۱۴ × ۲۱ جلد تیماجی قهوه‌ای صفحات ۲۵۰ سطورمختلف کاغذ اصفهانی شماره ثبت قدیم ۵۰۷۹۵ جدید ۹۱۸۳ .

نفایس‌الفنون **(فارسی)**

ازشمس الدین محمودآملی

رجوع به‌ذیل شماره   این فهرست شود

[۵۹۲۴]

نسخه‌ایست بخط‌نسخ مورخ .

قطع رحلی‌بزرگ ۲۵ × ۳۵/۵ ج تیماج مشکی‌صفحات ۹۰۰ سطور ۲۶ کاغذ: سمرقندی شماره ثبت‌قدیم :۲۲۶۶۷ جدید : ۹۹۷۲.

۱ـ فرح السالکین **(فارسی)**

این رساله دربیان‌واثبات‌وجد وسماع و«غشیت»بدلیل عقلی‌و نقلی‌است . مشتمل بریك مقدمه وسه فصل و یك خاتمه است :

مقدمه دربیان وجد وتواجد ووجود .

فصل اول : دربیان آیات واحادیث‌که دلالت براثبات وجد دارد

فصل دوم : دربیان جواز حرکت دوری، ازعارفان بابرهان‌عقلی .

فصل سوم : درآداب وجد وسماع چنانکه ازاکابر دیـن‌نصیحت رسیده و مرضی عقلا است .

خاتمه : دربعضی نصایح ومواعظازائمه‌هدی (ع) وکلام حکماکه‌درحقیقت از مشکوة نبوت و سیرت انبیا اقتباس نموده‌اند .

آغاز: زهی حمد وثنا صانعی‌راکه عاشقان وادی ایمن‌را بطورمحـبت راه داد وسوختگان نار فراق را از منبع فیض . . وبعد این چندکلمه‌است دربیان‌آنکه وجد وسماع وغشیت وامثال‌این‌اصلی‌دارند ... بدلیل‌عقلی و نقلی

انجام : واز فتنه وفساد وتعصب و عناد در ظل حمایت خود نگهدارد بحرمة

محمد وآله . . و اشاری الظلمات فی‌الباب فنام یااله العالمین برحمتك یاارحم ـ الراحمین قد فرغت من تسویده شهر جمادی الثانیه سنه ۱۲۴۶ انا عبدالاقل محمد متخلص بجامع .

۲ـ ساعت‌نامه (ص ۷۱ـ۸۵ دفتر) **(فارسی)**

= اختیارات این رساله ساعت نامه‌ایست‌درتعیین‌ساعات سعد و نحس که مؤلف برای «سلطان‌سعید شهیدبن سلطان بهرام شاه نوشته است براساس آراء ابومعشر بلخی

آغاز: آورده‌اند که حکیم فاضل‌کامل شیخ ابومعشر بلخی رحمه‌الله فرمودکه چون نوبت پادشاهی وجهانداری . . والتماس نمودکه ازبرای من‌ساعت نامهٔ جمع‌کن بجهة ساعت سعد و نحس درهرروز وهفته چنانکه لایق پادشاهان باشد .

انجام: وهرفرزندیکه دراین ساعت متولد شود دلیل است‌که دراز عمربوده و از دنیا بهرهٔ تمام بردارد و بکار آخرت حریص باشد . والله اعلم . : رب العالمین الی یوم الدین .

۳ ـ معاد روحانی (رساله در...) (ص ۷۵ ـ ۹۴ دفتر) **(فارسی)**

رساله درمعاد ازنویسنده رساله های پیشین .

آغار: الحمدلله رب‌العالمین امابعد چنانکه شرع مبین برمعاد جسمانی و همه احوال آن بتفصیل دلالت ظاهر نموده باصل معاد روحانی و بعضی از خصوصیات اونیز باطناً اشارات وافیه بلکه تصریحات‌شافیه فرموده ...

انجام : وباعلی درجات قرب و رحمت واسنی منازل جوار وجنت قدس خود رساند بحق محمد .. اناالعبدالضعیف الذلیل ... جامع تلخص‌سنه ۱۲۴۶وبالله‌المعاد

۴ ـ اوزان ومقادیر (رساله در .) (ص ۹۵ ـ ۹۸ دفتر) **(فارسی)**

این رساله نیز ظاهراً از مؤلف رساله های پیش است

رجوع شود به‌ص ... این فهرست .

آغاز: الحمدلله رب‌العالمین امـا بعد این رساله ایست دربیـان اوزان شرعیه بدانکه علماء رحمةالله علیهم اوزان شرعیه رامثل .

انجام : ودیه نفس که دوهزار درهم است بحساب ماهفتاد تومان است و بحساب شیخ محمد شصت و سه تومان است والله اعلم بحقایق الاشیاء کاتب افزوده : قدفرغت من تسوید هذه ... مرا بفاتحهٔ یادگن که ایامی مراچنان که توئی چشمی وزبانی .

[۵۹۲۵]

دفتریست بخط نسخ ونستعلیق حاج محمد متخلص به‌جامع مورخ ۱۲۴۶ ـ ه درذیل برشماره‌کاتب نام خودرا آورده ودر برخی نام خودرا باعداد ابجد ذکر کرده است (۴۴۰۸۴۰۱۰۳۱۷) ، عناوین بشنگرف است .

قطع : ۱۵ × ۲۱، جلد : تیماج عنابی ضربی، صفحات : ۹۸، سطور : ۱۵ ،کاغذ : فرنگی آهاردار شکری ، شماره ثبت قدیم : ۴۸۲۸۹ جدید : ۸۸۳۴ .

کـشاف **(عربی)**

ابوالقاسم محمودبن عمر زمخشری (م ـ .) .

مجلس : ۱۰ : ۳۴۴ و ۱۵۵۸.

[۵۹۲۶]

نسخه‌ایست به‌خط نسخ کهن قرن ۷ ـ ه ، برگهای این نسخه آثار رطوبتی کهن داود ، ص .

قطع رحلی ۱۸ × ۲۸/۵ ج تیماجی مشکی مندوس، صفحات ۳۲۷ سطور ۱۸ ،کاغذ سمرقندی شکری ضخیم شماره ثبت قدیم ۱۴۷۷۳ جدید : ۹۴۷۷

مجموعه **(فارسی)**

وصایای نظام‌الملك (ص ۱ ـ ۶۱ دفتر)

= دستور الوزراء اززبان نظام‌الملك طوسی وتألیف شده در قرن ۹ ـ ه بنام یکی ازوزیران قرن ۹که از احفاد نظام‌الملك بوده

رجوع شودبه فهرست مجلس۱۰: ۸۲۰ .

آغاز: شرائف تحمیدات پادشاهی را .

پایـان موجود : هرکه راتظلمی‌یاحاجتی باشد (زندگی ازپایان نسخه افتاده)

۲ ـ فرج بعدالشده (ترجمه .) (ص ۶۲ ـ ۵۳۱ دفتر)

ازحسین بن اسعد بن حسین دهستانی (ق ۷ ـ ه) وترجمه است ازاصل عربی تألیف ابوالحسن علی‌بن محمد مداینی . دهستانی آنرا برای وجیه‌الدین طـاهربن

زنگی فریومدوی نمایندهٔ حکومت ارغون‌خان مغل درخراسان بفارسی برگردانیده است .

نسخه حاضر ازآغاز وپایان افتادگی دارد .

فهرست مشار : ۴۰۸ .

[۵۹۲۷ ـ مجموعه]

دفتریست به‌خط نستعلیق قرن ۱۲ ـ هـ ، عناوین به‌سرخی شماره یکم ازپایان‌وشمارهٔ ۲ ازآغاز وپایان نقص دارد

قطع : رحلی ۲۶/۵ × ۱۷ ج تیماجی سیاه ضربی صفحات ۰۰۰ سطور : ۱۹ :کاغذ اصفهانی شماره‌ثبت قدیم : ۱۲۹۹۹ جدید :

مجموعه

۱ ـ صراط السطور (ص ۲ ـ ۳۳ دفتر) **(فارسی)**

= رساله‌قلمیه از سلطان علی مشهدی . وی‌این‌مثنوی‌رادرقواعد هنر خط ، بسال ۹۲۰ برای سیدمحمد هاشم حسینی خواهر زاده‌اش ساخته است .

مجلس ۱۰ : ۶۳۳

۲ ـ رباعیات خیام (ص۳۴ـ۱۱۳دفتر)

دراین نسخه ۱۰۰ رباعی استکه ازخیام دانسته شده .

۳ ـ غزلیات (۹۷ ـ ۱۱۳ دفتر) .

بخشی ازغزلیات سعدی .

[۵۹۲۸ ـ مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق وشکسته علی‌اصغر تهرانی مورخ ۱۴۲۰، دارای یك سرلوح

قطع خشتی :۱۴ × ۲۴ج تیماج صفحات ۱۱۳ سطور ۱۵ کاغذ فرنگی شماره‌ثبت قدیم ۵۰۲۷۱ جدید ۹۲۲۱ .

یوسف وزلیخا **(فارسی)**

از خواجه مسعودقمی (م ـ ۸۹۰ هـ)

مجالس النفائس : ۳۸ و۲۱۳ تحفهٔ سامی (چاپ‌همایون‌فرخ) :۱۸۴دانشگاه ۲ : ۲۴۷ (غزلیات مسعود) ذریعه ۹ : ۱۰۳۷ .

[۵۹۲۹]

نسخه‌ایست به قلم نستعلیق قرن ۱۰ ـ هـ سه‌برگ اول وآخر وصال‌دارد ودر برخی ازبرگها نیز آثار رطوبت دیده میشود نسخه فاقدآغاز وانجام عناوین‌شنگرف .

قطع وزیری ۱۶/۵ × ۲۴/۵ ح مقوا با روکش کاغذ وعطف تیماج مشکی صفحات ۲۳۲ سطور : ۱۷ کاغذ سمرقندی شماره ثبت‌قدیم ۶۲۰۷۸ جدید ۸۴۱۷ .

مهر ومشتری **(فارسی)**

داستان منثور مهر ومشتری

[۵۹۳۰]

نسخه‌ایست به‌خط نستعلیق به‌مورخ ۱۲۵۴ .

قطع: رحلی ۲۰ × ۳۰/۵ ح تیماجی مشکی مندرس صفحات ۳۴ سطور ۲۳ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ۶۲۰۷۹ جدید ۸۴۱۸ .

شرح مقامات حریری **(عربی)**

از مظهرالدین شیرازی زبرانی(م ـ ۶۰۰) برمقامات ابومحمد قاسم بن علی‌بن محمدبن عثمان‌حریری (م ـ۴۴۶ـ۵۱۶) .

این‌کتاب را مؤلف درتاریخ۶۵۴ ـ هـ درتفسیرواژه‌های غریب مقامات نوشته .

فهرست دارالکتب قاهره ۳ : ۲۲۳ . اوقاف بغداد : .

آغاز: الحمدلله‌الذی تلالات شواهد قدرته علی و جنات‌الموجودات ... خطبة الکتاب ..اللهم اصله عندالبصریین یاالله فحذفت .

انجام : ان‌الله یغفر الذنوب جمیعاً انه‌هوالغفورالرحیم. واتفق الفراغ من تصنیف هذاالکتاب...۱۶شعبان سنه ۶۵۴ ـ ه .

[۵۹۳۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ شبیه‌ثلث شهاب کرمیین‌مورخ ۷۰۷ ـ عناوین بشنگرف و بالای عبارات مقامات خط شنگرف کشیده شده است صفحات محشی است در پشت برگ نخست چند تملك نو و کهنه مشهود است .

قطع : وزیری ۱۶/۵ × ۲۴ جلد: مقوائی باروکش کاغذی‌وعطف دافن‌چیتی‌عطف و حاشیه تیماج صفحات : ۴۸۴ سطور : ۳۱ کاغذ سمرقندی آهاردار ضخیم شماره ثبت قدیم: ۱۵۰۴۷ جدید: ۹۵۳۹ .

مجموعه **(فارسی)**

۱ ـ شرح رساله معما (ص ۲ ـ ۱۳ دفتر)

شرح صادق رکنی بررساله معما از کمال‌الدین حسین‌بن محمد الحسنی‌معروف به میرحسین نیشابوری .

رکنی‌در دیباچه ازمولی عبدالرحمان جامی نقل‌میکندکه‌میگفت«اگرمیدانستم چنین‌معمائی [رساله‌میرحسین] پیدا می‌شود من‌رساله‌های معما نمی نوشتم» .

فهرست دانشگاه ۲:۱.:۴ـ۴۰۴حقوق:۱۵۰ـ۱۵۲ذریعه : وهمین فهرست:۳۱۳

آغاز:

بنام آنکه از تألیف وترکیب   معمای جهانرا داد ترتیب

اما بعد معروض آنکه حقیر صادق‌رکن عاشق میگوید در زمان جوانی وایام کامرانی بعشق‌وعاشقی وبشعروشاعری‌من...میل‌تمام‌داشتم‌از آن‌درملازمت...امیرکمال ـ الدین حسینی. مشهور به‌میرحسین معمائی‌کسب علم معما میکردم وحضرت میرحسین چون معماهای خودرا جمع‌کردند شرح درخورآن ننوشتند لازم شد.. شرحی لایق

بنویسم بتفصیل...وچندبیت که درتوحیدایشان فرمودند ..در اول اینشرح آوردم از برای خطبه .

انجام موجود: که ذااشارت باوست الماج شود ، ند سرکش گفته و نون ند ساقط ساخته الماجد شده ..سوزد

۲ـ صغری (ص۱۶ ـ ۲۴ دفتر)

از میرسیدشریف گرگانی درمنطق .

ذریعه۱۵ :مجلس۹ :۱۰۶۲۸ :۱۲۱۸ـ۱۲۱۹

۳ ـ کبری (ص۲۶ ـ دفتر)

از میرسید شریف گرگانی درمنطق

[۵۹۳۲ ـ مجموعه]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق (با دو قلم)که شماره ۳ و۳ بقلم ابوالعلاء الحسینی ابن معزالدین محمد مورخ ۱۰۹۱ ـ ه دریزد نوشته شده عنوانها بشنگرف شماره دوم ازصفحه ۱۶ وشماره سوم ازصفحه ۲۶ شروع میشود شماره یکم بقلم ریز وناتمام است.

قطع : رقعی ۱۲/۵ × ۱۸/۵ سانتیمتر جلد : تیماج قهوه‌ای صفحات : ۷۰ سطور: ۱۰ـ۱۷ کاغذ : اصفهانی شکری شماره ثبت قدیم : ۶۱۴۰۲ جدید : ۸۰۸۵ .

یادداشتهای تاریخی **(فارسی)**

سرگذشت وتاریخچهٔ زندگی میرزا فضل‌الله نوری‌وزیر نظام بهقلم خود.

حسینقلی نوری برادرزادهٔ مؤلف و وزیر فوائد عامه دورهٔ قاجار . در پایان نسخه یادداشتی دریك صفحه‌دارد .

[۵۹۳۳]

نسخه‌ایست به‌خط نسخ قرن ۱۳ بین سطور وحاشیه ۱ـ۲ آن‌طلاکاری وهمه صفحات مجدول .

قطع : خشتی ۱۵۱۵/ × ۲۳۵ ح تیماج زرد صفحات : ۱۸۲ سطور : ۱۴ کاغذ : فرنگی آهار مهره شده شماره ثبت قدیم ۵۰۶۷۷ جدید ۹۰۹۵

سفرنامهٔ‌خراسان **فارسی**

محمدعلی منشی یادداشتهای سفررکن‌الدوله فرمانفرمای خراسان وسیستان‌را در۱۲۹۹ قمری به‌سرخس ، دراین‌کتابچه گرد آورده‌است. محمدعلی منشی در آغاز

سفرنامه صورت اسامی کارگزاران خراسان را ثبت کرده است و در پایان نیز یادداشتی دارد .

[۵۹۳۴]

نسخه بخط شکسته نستعلیق مولف است
قطع نیم‌خشتی: ۱۵/۵ × ۲۱ ج تیماجی عنابی رنگ صفحات ۶۲ سطور ۱۵ کاغذ رنگی
شماره ثبت قدیم ۵۰۷۵۳ جدید ۹۱۵۰

ترجمهٔ زهرالربیع **(فارسی)**

ازسیدنورالدین‌محمد جزائری (م .) سبط سید نعمة‌الله جزائری (م-۱۱۱۲)

مؤلف اصل این کتاب ترجمه مجلد اول زهرالربیع ودر مطایبت است واصل و ترجمه به‌چاپ رسیده .

ذریعه ۴: ۱۰۶ و ۱۲ : ۶۹ مشار: فارسی : ۲۳۴۷

[۵۹۳۵]

نسخه‌ایست به‌خط نسخ محمد باقربن میرزاجان واعظ مورخ ۱۲۶۵ ، کنار برگ اول وصالی دارد
قطع رحلی ۲۱ × ۳۰ ج درون و بیرون تیماجی مشکی رنگ منگنه‌شده صفحات ۲۴۰ سطور ۲۳ کاغذرنگی شماره ثبت قدیم ۶۱۹۳۲ جدید ۸۲۹۷

مزامیر العاشقین **(عربی)**

ازعلیقلی‌خان پسرقرچغای‌خان (قرن ۱۱-ه)

قرچغای‌خان سپهسالار ایران درزمان‌شاه عباس اول بود و در ۱۰۳۴ بقتل رسید. ودراین کتابخانه مجموعه‌ای به‌خط مهدیقلی پسردیگر قرچغای هست (شماره ۱۷۲۱) .

این کتاب گزیده‌ایست‌ازکتاب زبورالعارفین و دارای یك‌مقدمه وسه باب .

فهرست مطالب‌را مؤلف‌خود در دیباچه چنین یادمیکند :

مقدمه : فی‌بیان حقیقة النفس وسبب انحدارها وتعلقها بالبدن العنصری

باب اول : فی‌التشویق الی‌العالم الشریفة العقلیه والالهیه .

باب دوم : فی‌التزهید عن العالم‌الدنیة الحسیه الطبیعیة والهیولانیه .

باب سوم : فی‌تعلم مراتب‌السلوك الی‌الله تعالی من‌اولها آخرها .

ازسخن آفندی که صاحب ذریعه نقل کرده‌اند برمیآید که این مزامیر تعریب زبور - العارفین است امادردیباچه نسخه ما به این نکته اشارتی نشده .

ذریعه ۱۲: ۳۷ وعالم آرای عباسی : مجلس ۵ : ۳۷۲

آغاز: والاستیفاق من الله العزیز الکریم یاحبیب المحبین ویامحبوب ... وبعد یقول الحقیر الفقیر الی الله الحنان المنان ... هذه زبدة من کتاب زبور العارفین الذی کنت الفته من قبل لنفسی ولاخوانی القدسیین .

انجام : الی ان یصیر من اهل المشاهده دون المشافهة ومن الواصلین الی العین دون السامعین للاثر . تمام شد درروز پنجشنبه دوم شهر شعبان بدست کاتب اسماعیل بن حاجی مقیم اهل سمنان .

[۵۹۳۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ اسماعیل بن حاجی مقیم ازاهالی سمنان مورخ ۱۲۸۷ که در مدرسه صدر تهران بوسیله عناوین بجوهرسرخ .

قطع: وزیری ۱۷ × ۲۷ جلد : تیماج سبز زنگاری ضربی صفحات : ۸۲ سطور: ۲۰ . کاغذ: سفید اصفهانی آهاردار شاره ثبت‌قدیم : ۱۵۰۲۸ جدید : ۹۵۳۶

تحف العقول **(عربی)**

ازابومحمدحسن بن علی بن شعبه حلبی معاصرصدوق (محمدبن علی بن بابویه) واستاد شیخ مفید .

کشف الحجب : ۱۰۳ مشار: (کتابهای عربی) : ۱۶۷

آغاز: الحمدلله الذی جعل الحمدله من غیرحاجةمنه الی الحمد

[۵۹۳۷]

نسخه‌ایست به‌خط نستعلیق قرن ۱۱ تااواخر ۱۰ برگ آخروصالی دارد.

قطع رحلی ۲۲/۵ × ۳۵ج تیماجی قهوه‌ای صفحات ۴۴۲ سطور ۱۷ کاغذ سمرقندی شکری شماره ثبت‌قدیم ۱۴۳۷۶ جدید ۹۴۶۰

خلاف = مسائل الخلاف **(عربی)**

ازشیخ ابوجعفر محمد بن حسن طوسی (مسائل فقهی مورد اختلاف بین شیعه و اهل سنت).

ذریعه ۷: ۲۳۵ کشف الحجب: مجلس ۱۰: ۶۴۵ مقدمه استاد علامه حاج آقا حسین طباطبائی بروجردی بر چاپ سنگی خلاف.

نسخه حاضر از کتاب السلم است تا پایان کتاب الجنایات

[۵۹۳۸]

نسخه‌ایست به خط نسخ قرن ۱۳ - و بخشی از کتاب است.

آغاز موجود: کتاب السلم مسئله یجوز السلم فی المعدوم .. و به قال مالك والشافعی واسحاق واحمد وقاله ابوحنیفه لایجوز الا ان.

پایان: وقداوردناها فی کتابنا الکبیر

قطع وزیری ۱۸ × ۲۵ ج تیماج یك لا صفحات ۲۶۰ سطور ۲۵ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم: ۲۳۰۹۵ جدید ۱۰۰۱۱

مشکوة المصابیح **(عربی)**

ازشیخ ولی الدین ابوعبدالله خطیب (م)

این کتاب شرح و تکمیل مصابیح السنه بغوی است و مولف آنرا در ۷۳۷ بپایان رسانید. مشکوة دارای چندین باب و هرباب دارای چند فصل است.

کشف الظنون ۲: مصابیح دار الکتب قاهره (فؤادسید) ۳: ۶۳ معجم المطبوعات: ۶۲۷ مجلس ۱۰: ۴۴۶

آغاز: الحمدلله بحمده ونستعینه . اما بعد فان المتمسك بهداه لایستتب الا بالاقتفاء لماصدر من مشکوته ... وکان کتاب المصابیح الذی صنفه الامام محیی السنه ... ابومحمد حسین بن مسعود الفراء البغوی . اجمع کتاب صنف فی بابه .

پایان: وقال الترمذی هذا حدیث حسن قال مؤلف الکتاب.. وقع الفراغ من جمع الاحادیث النبویه (ص) .

سپس کاتب نسخه میگوید که نسخه‌را بفرموده جناب صاحبم و مولایم سید احمد بن ... سید عبدالعزیز خواجیم سید آقای که زبدهٔ اولاد سرور هردوعالم (ص) نوشتم» کاتب پس از این به بیان رموز کتاب مشکوة «ازاملاء استاد» پرداخته.

[۵۹۳۹]

نسخه‌ایست به‌خط نستعلیق (بشیوه هندی) مولاعبدالله‌هندی‌مورخ ۱۲۳۳ . عناوین بشنگرف.
قطع وزیری ۱۶ × ۲۵ ج تیماج‌قهوه‌ای‌صفحات: ۱۱۶۴ سطور: ۱۷ کاغذ فرنگی شماره
ثبت‌قدیم ۲۳۰۹۸ جدید ۱۰۰۱۲

متشابهات‌القرآن ومختلفه **(عربی)**

از محمدبن علی‌بن شهرآشوب‌مازندرانی (م ـ ۵۱۰ﻫ)

در باب مشکلات و متشابهات قرآن

متشابه القرآن از مقاتل بن سلیمان رازی از شاگردان امام صادق وباقر (ع) (بصورت سؤال و جواب نسخه مجلس ش :) ، درة التنزیل وغرةالتأویل از محمدبن عبدالله اسکافی (م۴۲۱) و بهمین نام یابنام تفسیرالمتشابهات‌از امام فخررازی(نسخه مجلس) و درة التأویل راغب اصفهانی ، فتح الرحمان بکشف مایلتبس من‌القرآن از شیخ‌الاسلام زکریاانصاری (م ـ ۹۳۶) (نسخه‌دارالکتب شمار۲۳۳۱۸ب)ومتشابهات القرآن از شمس‌الدین ابوعبدالله محمدبن عبدالمؤمن اسعردی شاذلی (م ۷۴۹ﻫ) (نسخه‌دارالکتب ش ۹۴ مجامیع) البرهان زرکشی ، کشف‌المعانی ابن جماعه و متشابه‌القرآن صدرا (نسخه‌های آن در دانشگاه هست) .

متشابهات‌القرآن ابن شهرآشوب باتصحیح و تحشیه آقاشیخ حسن‌مصطفوی در ۱۳۶۹ ـ ﻫ ق درتهران‌چاپ شده .

کشف‌الظنون ۲: ۱۵۸۴ مشارعربی : ۷۸۳ روضات‌الجنات: ۶۰۲ مقدمه نسخه چاپی بقلم مصطفوی کشف‌الحجب: ۴۸۵

الحمدلله‌الذی‌جعل... وبعدفان‌المذنب‌الجانی .

پایان‌موجود: و کان من مولده الی وقت مفید تسع و عشرون سنه وقدتم المجلدالثانی .

[۵۹۴۰]

نسخه‌ایست بقلم‌نسخ مورخ ۱۰۷۹ پشت برگ‌اول تملك محمدباقرمولوی‌دیده‌میشود .
قطع خشتی ۱۹ × ۲۵/۵ ج تماجی عنابی‌رنگ‌صفحات ۵۵۳ سطور۱۸ کاغذاصفهانی شکری آهارومهره شماره‌ثبت‌قدیم ۱۴۶۳۱ جدید۹۴۷۱۰.

نشانهای دولتی (فارسی)

در این رساله کوچك فهرستی از نشانهاییکه ازطرف دولت ایران به‌افراد بجهات مختلف داده میشود ، با رسم تصاویر نشانها ، گردآوری‌شده .

این نشانهاکه باقطعها و شکل‌های‌گوناگون است در متن رساله و مجـموعه از آنها درص‌آخرکتاب ترسیم و رنگ آمیزی شده .

[۵۹۴۱]

نسخه بخط نستعلیق، مورخ ۱۲۷۴.
قطع : نیم‌خشتی ۱۳ × ۲۰ ج تیماجی زرد یك‌لاصفحات ۲۰ سطور : ۱۰ کاغذفرنگی نازك شماره‌ثبت‌قدیم۳۹۶۰۶ جدید ۸۷۳۵

تفسیر قرآن (فارسی)

خلاصه‌ایست از تفسیر کشف‌الاسرار باحذف« نوبت» ها وتلخیص بسیار.درحواشی نسخه چندجا عنوان« نوبت۳»قیدشده .

[۵۹۴۲]

نسخه‌ایست بقلم نسخ اواخر قرن ۱۲ـ ه ازسوره آل‌عمران .
قطع‌وزیری ۱۳ × ۲۴/۵ ج تیماجی‌عنابی‌ضربی صفحات ۲۸۴ سطور ۲۰ کاغذاصفهانی شمارهٔ ثبت‌قدیم۶۲۱۰۹جدید۸۴۳۹

یواقیت‌العلوم‌ودراری‌النجوم (عربی)

دائرةالمعارف (موسوعه‌ای) است‌که بنام مظفرالدین طغرل تکین تألیف شده دارای ۳۰ دانش «فن» وهر فن دارای‌یك‌فاتحه و دوازده مسأله . شیوهٔ نگارش‌فارسی کتاب ازحدود قرن ۷ـه است .

نسخه‌ای کامل ازاین‌کتاب) نوشته قرن۱۲ درکتابخانه سازمان لغت نامه دهخدا (ازجمله‌کتابهای شخصی مرحوم دهخداکه بسازمان منتقل‌شده) موجوداست وآن‌نسخه در نشریه‌کتابخانه مرکزی دانشگاه شناسانده وفهرست دانشهای آن‌یادشده . در همان نشریه از نسخه ایاصوفیه‌مورخ ۷۷۱ نیزیادشده .

این‌کتاب را بنیاد فرهنگ ایران باتصحیح محمد تقی دانش پژوه‌چاپ‌کرده است.

نسخه‌حاضر اوراقی‌پراکنده و بسیار نامرتب و ناقص است از این‌کتاب که‌تشخیص کتاب در این‌نسخه نیازمندکوشش بسیار است .

رجوع شود به نشریه ۳:۴۹۹ـ۴۰۱ ومقدمه‌نسخه چاپی

[۵۹۴۳]

نسخه‌ایست‌بقلم‌نسخ ، ناقص درهم و نادرست از قرن ۸ ـ ه
قطع خشتی‌۱۴ × ۲۰ج تیماج صفحات ۱۰۰ سطور۱۷ کاغذ:سمرقندی‌شماره ثبت قدیم ۷۸۱۰۷جدید :۶۶۳۳

مجموعه

الفوائدالغرویه (ص۲ ـ ۴۵۸ دفتر) **(عربی)**

= شرح‌اثنی‌عشریه صلوتیه ازسید شرف‌الدین علی بن‌حجةالله بن‌شرف الدین علی‌بن عبدالله بن‌حسین طباطبائی شولستانی ساکن نجف (قرن۱۱ـه)

مؤلف اثنی عشریه ابومنصور حسن‌بن زین‌الدین عـاملی است وشولستانی این شرح رادر نجف‌بسال ۱۰۵۷ پایان داده است.شولستانی پس‌از ۷ سال بیماری سخت قولنج این شرح را به درخواست فرزندش میرزا علیرضا براثنی عشریهٔ صلوتیهٔ‌صاحب معالم نوشته واجازه روایت این‌کتـاب ودیگر مؤلفات خودرا به فرزند خود درپایان رساله‌گنجانیده ودرضمن‌آن میگوید «روش صاحب معالم دراین‌رساله رعایت احتیاط واختصاراست و دیگر شرحهای آن‌که‌بدست‌من‌رسیده در روشن‌ساختن مقاصد رساله مفید نیست » .

درکنارص‌آخر،اجازه‌روایت‌وگواهی‌قرائت‌کتاب‌ازشولستانی بنام‌سیدجمال‌الدین محمدبن سیدمحمدرضا ارتیمانی مورخ ۱۰۵۹ وبخط‌خوداو دیده میشود .

صاحب ذریعه ازاین‌کتاب (نه‌باعنوان الفوائدالغرویه) درذیل «اثنی‌عشریه»ودر ذیل «شرح‌اثنی‌عشریه طهارتیه‌بهائی شیخ‌نجم‌الدین عاملی‌معاصر بهائی» یادکرده‌اند و ظاهرادرموضع اخیر،آنرا شرح‌براثنی‌عشریه بهائی‌دانسته‌اند. درذریعه ازکتابی دیگر بنام‌الفوائد الغرویه (یاالغرویه) شرح‌برجعفریه شیخ علی‌کرکی‌وازشرف‌الدین بن علی

استرابادی ساکن غری وشاگرد کرکی یاد و نسخه‌هایی از آن (ازفهرست دانشگاه ورضوی) نشان داده‌شده .

ازسخنان شولستانی درپایان این شرح پیداست که‌دارای خطبه ودیباچه‌ای مبسوط بوده ـ که در نسخه موجود ندارد ـ

ذریعهٔ ۱:۱۱۶ و۱۳:۶۱

آغاز: الفصل الاول منهافی الطهاره وهی فی اللغة النظافه والنزاهة من الادناس .

پایان: ثم تکبر الخامسه وتنصرف هذاآخرما افاده المصنف فی هذه الرساله وآخر ماقصد نا شرحه ونسئل الله ان یجزی به قدس ره الجزاء الحسن . . ولیکن هذا آخرما اردنا املاء علی الرساله المسماة بالاثنی عشریه و سمیناه بالفوائد الغرویه حیث وفقنا الله به فی المشهد الغروی...وقدفرغ من تألیفه مصنفه ...شرف الدین علی بن حجة الله بن شرف الدین علی...سنة سبع وخمسین بعدالف ...ولاکان اقوی البواعث ... تکلیف ابنی...میرعلی رضا...فانه بعدقرآئته مقدمات الاستدلال کمامر فی الخطبه التمس منی ...ان اشرح هذه الرساله بطریق الاستدلال ...ولماجمل اجمال بعض الشراح للزوم النقص المطلوب .. واجزت روایته وروایة کل العلوم العقلیه والنقلیه لمن یحب ویرضی...وآله النقباء.

۲ ـ المسائل الاخباریه (ص۴۶۰ـ۵۸۰ دفتر)

از عبدالرشیدبن نورالدین شوشتری .

در استخراج مسائل فقه ازمتون اخبارکتب اربعه (کافی تهذیب استبصاروفقیه) بارعایت ترتیب «کافی» باحذف اسانید . مصنف شیوه خود را در استنباط وعمل به احکام فقهی در دیباچه بیان میدارد و درحاشیه ص۱ میگوید «دراصول فقه گفته‌ایم که مستند احکام شرع تنها محکمات کتاب وسنت است ».

وی بجای ابواب کافی «مسئله» میآوردوخود حواشی بسیار برکتاب دارد .

آغاز: الحمدلله رب العالمین . وبعد یقول المذنب ... عبدالرشیدبن نورالدین الشوشتری ... انی لماعلمت علماقطعیاعادیاان ماجمعه ... فی کتاب الکافی وشیخنا الفقیه

انما جمعوه من کتب اصحابنا المعول علیها وعلمت ان الاحادث کلها لائمتنا(ع) فاحببت ان اذکر الاحکام الشرعیه المستفاده من احادیثهم ... وان لم ارحدیثا فی حکم ... فالواجب علی التوقف فیه .

پایان: این یتوضا الغریب ببلدکم الحدیث ولم یرد به الاستنجاء منهما لقوله(ع) اللهم اذهب عنی القذی والاذی فتامل .

[۵۹۴۴- مجموعه]

نسخه ایست بادو قلم شکسته نستعلیق و نسخ قرن ۱۲ . شماره ۱ نستعلیق علی اکبر اردبیلی مورخ ۱۰۵۹
قطع : خشتی ۱۹ X ۲۵ ج: تیماج قهوه ای سجاف عطف مشکی صفحات ۵۸۰ سطور: ۲۱
کاغذ اصفهانی شماره ثبت قدیم ۲۳۱۷۴ جدید ۱۰۰۱۶

روضة العقلاء و نزهة الفضلاء

(عربی)

= ریاض العقلاء ازابوحاتم محمدبن حبان بستی نیشابوری (م ـ ۳۰۰) مؤلف کتاب الثقات . بروکلمان تنها از یك نسخه (پاریس:) یادمیکند با نام روضة العقلاء... (۱)

این کتاب دارای پنجاه باب است ودر هر باب سنتی از پیغمبر(ص) وسپس حکایات و اشعار مناسب یاد شده .

مشار عربی : ۴۹۹ . کشف الظنون ج : ۱ ـ ۵۸۵

اینك فهرست پنجاه باب کتاب:

الباب ۱ : فی ذکر الحث علی لزوم العقل وصفة العاقل واللبیب
» ۲ : فی ذکر اصلاح السرایر بلزوم تقوی الله تعالی
» ۳ : فی الحث علی لزوم العلم والمداومة علی طلبه
» ۴ : » » لزوم الصحة وحفظ اللسان
» ۵ : » » لزوم الصدق ومجانبة الکذب
» ۶ : » » لزوم الحیاء وترکه القمه
» ۷ : » » لزوم التواضع وترك التکبر
» ۸ : فی استحباب التحبب الی الناس من غیر مفارقة الماتم
» ۹ : » افشاء السلام واظهار البشر والتبسم

۱ - در نسخه حاضر : ریاضة العقلاء

» ۱۰: » لزوم المدارات و ترك المداهنه مع الناس

» ۱۱: فی ذکر ما ابیح من ابیح من المزاح وماکره منه

» ۱۲: فی استحباب الاعتزال من الناس

» ۱۳: فی استحباب المواخات للمرء مع الخاص

» ۱۴: فی ذکر کراهة المعاداة للناس

» ۱۵: فی الحث علی صحبة الاخیار والزجر عن صحبة الاشرار

» ۱۶: فی ذکر کراهیة التلون فی الودادین

» ۱۷: فی ذکر ائتلاف الناس وافتراقهم

» ۱۸: فی ذکر الحث علی زیارة الاخوان

» ۱۹: فی ذکر صفة الاحمق والجاهل

» ۲۰: فی ذکر الزجر عن .. وسوءِ الظن

» ۲۱: فی ذکر الحث علی مجانبة الحرص للعاقل

» ۲۴: فی ذکر الزجر عن التحاسد والبغضاء

» ۲۳: فی ذکر الحث علی مجانبه الغضب و کراهة العجله

» ۲۴: فی ذکر الزجر عن الطمع الی الناس

» ۲۵: فی ذکر البحث علی امجانبة المسأله وکراهیتها

» ۲۶: فی ذکر علی لزوم القناعة

» ۲۷: فی ذکر البحث علی لزوم التوکل

» ۲۸. فی ذکر البحث علی لزوم الرضا بالشداید

» ۲۹: فی ذکر البحث علی لزوم العفو عن الجانی

» ۳۰: فی ذکر الکریم واللئیم

» ۳۱: فی ذکر الزجر عن قبول قول .

» ۳۲: فی ذکر استحباب قبول العذر من المعتذر

» ۴۳: فی ذکا البحث رعلی لزوم کتمان السر

آغاز: نستعین بـالله وحده ونتوکل علیه حسنت تقتی بالله . . . . قال ابوحاتم محمد بن حیان بن احمد البستی الحافظ مؤلف هذا الکتاب الواجب علی العاقل الحازم ان یعلم ان للعقل شعبا من المامورات .

انجام : علی اولیایهٔ المنازل المقربین اخره و الحمدلله رب العـالمین . . . و کتبه الفقیر ای ربه . . . افضل الصلاة والسلام .

سپس کاتب و عامل بپایان افزوده که ختم آن اینست : . . من اجره حلما علی الجهل یندم .

[۵۹۴۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ‌بست محمد ناصربن خریم مورخ ۱۱۲۵–ه عناوین شنگرف. دربرخی از حواشی نوشته‌هائی است، درپشت برگ نخست‌چندتملك و انتقال و چندمهر بنامهای: عبدالقادر، صالح، ومهری‌بانقش «حسین منی و انـامن‌حسین» ضبط گردیده

قطع: رقعی ۱۱×۱۲. جلد: تیماج‌قهوه‌ای باترنج ونیم‌ترنج تك‌سمت‌مندرس وعوضی صفحات: ۱۳۶ سطور: ۱۷ کاغذ: ترکی سفید آهار دار شماره ثبت قدیم: ۱۶۲۹۷ جدید ۹۶۴۴

کشف‌الالتباس من‌موجزابی‌العباس **عربی**

شرح الموجز الحاوی لتحریر الفتاوی ابوالعباس احمدبن‌فهدحلی (م – ۸۴۱) از مفلح‌بن‌حسن (بن‌مفلح) صیمری (م حدود۹۰۰) باعناوین «قوله» و «قول».

از این مؤلف پیش از این‌کتاب «التنبیه علی‌غرائب‌من‌لایحضره‌الفقیه»

شناختم مجلس ۹: ۱۶۱ذریعه۹: ۱۸۱۰۸۶ ۲۱ امل‌الامل (چاپ مصحح سید احمد حسنی: ۳۲۴کشف‌الحجب: ۳۵۶

آغاز: بسمله احمدالله علی‌سوابغ نعمائه.. و بعدفیقول الفقیرالی‌ربه مفلح بن حسن الصیمری ان‌کتاب‌الموجز الحاوی.. من تصانیف شیخناالاعظم..الی‌العباس احمد بن فهدالحلی قدس الله نفسة قد بلغ فی‌الایجاز الی حد الالغاز.. و سمیته کشف الالتباس عن موجزابی‌العباس. قولـه رحمه‌الله و بعد فقداستخرت‌الله و عملت هذاالمختصر.

پایان: انتهی ماوردنا ایراده‌فی‌هذا الشرح عندانتهاء الکتاب‌المشروح وقدانتهی هذاالشرح. علی تحقیقات‌لم‌یسبق الیها سابق.. و یجعله وسیله الی‌رضاءرب‌العالمین

[۵۹۴۶]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن۱۱–ه عناوین‌شنگرف برگ‌آخر(رقم‌کاتب)افتاده

عناوین شنگرف قطع خشتی۷×ج تیماج صفحات ۲۴۶ سطور ۲۳ کاغذ اصفهانی‌شماره ثات‌قدیم۲۲۴۹۸جدید: ۹۸۷۱

مجموعه **(عربی)**

۱ـ استبصار (۲ـ۵۶۹ دفتر)

از شیخ الطائفه ابوجعفر محمد بن حسن طوسی.

۲ـ ترتیب مشیخهٔ فقیه (ص ۵۷۱ـ۵۷۱ دفتر)

محمد بن حسن بن هلال بن محمد بن علی بحرانی کاتب نسخه پس از مهاجرت به بهبهان، اسانید روایات من لا یحضره الفقیه را به ترتیب حروف الفباء مرتب ساخته ودر ۱۱۱۶ آنرا (در بهبهان) بپایان رسانیده. وی مردی فقیه بوده ودر ۱۱۲۷ درگذشته و تاریخ درگذشت اورا باستایش ازاو درذیل استبصار نوشته‌اند بدینگونه «بتاسع ربیع الثانی سنه السابعه والعشرین بعدالمائة والف ۱۱۲۷ فقد فقیه الاسلام ... الشیخ العالم الشیخ محمد بن حسن ... البوری»

آغاز: بحمدك یامن لا یحیط بجمیع نعمه ... اما بعد فیقول افقر العباد ... محمد بن حسن بن هلال البحرانی لماساقنی القضاء والقدر الی بلدة الغربه .. وصلت الی بهبهان ... فذکرت فیما املته قدیما ان اترجم اسانید کتاب من لا یحضره الفقیه ...فنظرت فی فهرست رجاله فوجدته حرج الماخذ علی کثیر ...فاردت ان اسهل مآخذه علی ترتیب الحروف.

[۵۹۴۷ مجموعه]

دفتریست بخط نسخ تحریری محمد بن حسن بحرانی مورخ ۱۱۱۶ در کنار آخرین صفحه ۱ شماره یکم (استبصار) اجازه روایت و گواهی مقابله وقرائت ازشیخ عبدالحسین بن ناصر بحرانی به شیخ احمد مورخ ۱۱۳۵ دیده میشود درحواشی نسخه نیز توضیحات متعلق به متن وسند احادیث (گویا ازهمین صاحب اجازه) بسیاراست تملك فرزند کاتب احمد بن محمد و نیز تملك محمد هادی بن محمد حسین مورخ ۱۲۰۰ در نسخه هست.

قطع: رحلی ۲۱ × ۳۰ ج تیماجی قهوه باسجاف عطف وحاشیه صفحات: ۶۳۰ سطور ۳۲ کاغذ: اصفهانی شماره ثبت قدیم ۲۳۱۷۹ جدید ۱۰۰۳۵

مفتاح التوحید **(فارسی)**

ازدرویش علی بن عثمان شاشی (چاچی)

منتخب مثنوی جلال الدین محمد مولوی است وانتخاب ابیات در این کتاب برحسب موضوعات ودارای ۷۸ باب است بدینگونه :

باب اول درحمد خدای عزوجل .

باب۲ـ دربیان شریعت رسول .

باب۳ـ درنعت ابی بکر .

باب۴ـ در نعت عمر .

باب۶ـ درستایش جناب امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب (ع) .

باب۷ـ در بیان ایمان .

باب۱۱ـ دربیان طهارت، نماز، زکوة، روزه‌وحج .

باب۱۳ـ دربیان علم .

باب۱۴ـ دربیان توحید (بقیه‌عنوانهادرباب‌فقروسلوك وطریقت‌است).

باب۸۷ـ موت‌ابرار. دردرویش علی‌خود فهرست ابواب رادرذیل دیباچه‌آورده

آغاز: الحمدلله رب‌العالمین . وبعدازحمد خدای عز وجل .. همیگوید بنده ضعیف ...درویش علی‌بن‌عثمان ...بیرون‌آوردم این‌درهاراازدریای‌مثنوی‌قدوةالعارفین مولاناجلال‌الملة والدین‌البلخی الاصل الرومی المسکن قدس روحه ازبرای مسرت دل‌فقرا وروح روح‌عرفا...ونام‌کرده‌شد به‌مفتاح التوحید .

باب‌اول درمدح (ظاهراً:حمد) الله:

ای خدا ای فضل تو حاجت روا   باتو یاد هیچکس نبود روا

پایان :

سیف‌وخنجرچون علی‌ریحان او   نرگس و نسرین عدوی جان او

[۵۹۴۸]

نسخه‌ایست بخط‌شکسته نستعلیق قرن۱۳ـه، عناوین‌به سرخی، بالای‌ص‌اول تملك‌شیخ علی ودرذیل نسخه‌چندیادداشت بخط بچگانه دیده‌میشود .

قطع‌رقعی ۱۱×۱۸ج تیماجی مشکی‌صفحات ۲۰۵ سطور۱۹ کاغذ فرنگی‌شماره‌ثبت قدیم ۲۳۱۷۸

مسائل‌ضروری نماز **(فارسی)**

از محمد طاهر بن رضی‌الدین محمد حسینی (قرن۱۱ـهـ). بنام سلطان‌حسین صفوی در یك‌مقدمه وسه‌باب

آغاز: بعدازحمد مالك‌الملکی تعالی شانه ... مخفی‌نمانادکه چون اکثر کتب فقهی که رقم‌زدهٔ .

پایان: واین چهارمسئله موافق قول‌شیخ‌بهاءالدین محمداست .

[۵۹۴۹]

نسخه‌ایست بخط نسخ علی محمدسبحانی مورخ۱۲۳۷

قطع‌رحلی۲۵ × ۳۶ج تیماجی‌قرمز صفحات۴۴ سطور مختلف‌مجدول کاغذفرنگی‌شماره ثبت‌قدیم ۲۳۱۹۱ جدید : ۱۰۰۴۷

مجموعه

۱ـ دیوان‌نابغه (ص۲ـ۱۲۱دفتر)

نابغه‌ی‌ذبیانی روایت‌طوسی (معجم‌المطبوعات :۹۰۸ـ۹۰۹)

آغاز: کان‌من حدیث نابغه واسمه‌زیادبن معاویه .

پایان: من‌نیرقدتجرد لذلك .

۲ـ دیوان‌امرءالقیس (ص۱۳۰ ـ۲۶۰دفتر)

گردآوری ابو بکر عاصم‌بن‌ایوب

[۵۹۵۰ مجموعه]

دفتریست بخط نسخ بدیع موسوی درب امامی مورخ ۱۲۷۵

قطع‌خشتی۱۵ × ۲۱ج تیماج صفحات۲۶۰سطور : ۲۱کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ۲۳۱۹۶ جدید ۱۰۰۴۹

مجموعه **(عربی)**

۱ـشرح حدیث‌الغمامه (ص۱ـ۱۱۵دفتر)

ازقاضی سعید قمی .

۲ـشرح اربعین (۱۱۶ـ۲۷۸

از قاضی سعیدقمی

درکنارص آخر خط کاتب جنین نوشته «الطاهرانه الی هنا وصل وانقطع کلام المؤلف لتوافق اکثر النسخ» .

۳ـتفصیل وسائل الشیعه

بخشی ازکتاب الحجهٔ . تفصیل وسائل الشیعه ازشیخ حسن عاملی محمدبن حسن (م‍ـ۱۱۱۴) .

آغاز: باب فی فضل...

۴ـ شرح کتاب توحید (ج ۱ ص۲۹۷ـ۵۴۷)

از قاضی سعید نسخه حاضر ج ۱ شرح توحیدات واول آن افتاده

ذریعهٔ ۱۳:۱۵۳ مجلس ۱۰:۹۵۹ـ۹۶۰

پایان: محامدها من دون نقص هذاآخرما اردنا ایراد فی المجلد الاول من شرح توحید سجیا ... وهنا تم الباب الثالث ... و یتلوه فی المجلد الثانی باب تفسیر سورة التوحید و الحمدلله .

۵ـ روح الصلوة (۵۴۸ـ۵۵۴)

از قاضی سعید .

رجوع شود بذریعهٔ ۱۱ ۲۶۴ مجلس۴ : ۳

[۵۹۵۱ مجموعه]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق محمدعبدالصمد نجومی مورخ ۱۲۸۰

قطع وزیری ۱۷ × ۲۶/۵ ج تیماج صفحات سطور ۲۸ کاغذ فرنگ شمارهٔ ثبت قدیم ۲۳۲۳۶ جدید ۱۰۰۸۹

دیوان بهجت قاجار **(فارسی)**

ازبهجت قاجار. تخلص اودراشعار بهجت یا بهجت قاجاراست .

یك نسخه از این دیوان درکتابخانه ملی هست .

رجوع شود به فهرست آن کتابخانه (انوار) ۲:۳۹۵

دیوان حاضر شامل این چهار بخش است :

۱ـ قصائد در مدح و رثاء پیغمبر و امامان (ع) و ناصرالدینشاه و رجال دربار بترتیب الفبا از الف تا یاء

۲ـ دو مسمط : خزانیه در مدح عین‌السلطان و بهاریه در مدح مجدالاشراف

۳ـ غزلیات بترتیب الفباء .

۴ـ ترجیع‌که دنبالهٔ آن از نسخه افتاده و شعر ترجیع آن این است :

از آه دل آتشی فروزم　　　تا خرمن عالمی بسوزم

آغازقصاید : قصیده در توحید باری

سپاس و حمد سزد کردگار یکتا را　　　که آفرید نـه افلاك وهفت غبرا را

مطلع خزانیه

ای نگاری که رخت به زگل و نسرین است

می گلگون بقدح کـن کـه مه تشرین است

آغاز بهاریه :

خیز و بخرام بباغ ای صنم حـور سرشت

که بهار است و بود بـاغ نکوتر ز بهشت

آغاز غزلیات : بسمله ، دیوان غزلیات .

شکر و سپاس و حمد خـدا را بـود سزا

کـز قدرتش زبان به دهن شد سخن سرا

پایان نسخه(بیت ۶ از بند ۲ ترجیعات) :

ترکی که مرا بلای جان اوست　　　گویندکه خوبروی و بدخوست

[۵۹۵۴]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق‌قرن۱۳پشت برگ اول نوشته «از کتب کتابخانه مرحوم بهجت است که فخرالسلطنه حراج کرد»

قطع رقعی‌خشتی۱۴×۲۲ ج تیماج صفحات : ۵۲۰.سطور ۱۲ کاغـذفرنگی شماره ثبت قدیم ۲۳۰۵۸ جدید ۱۰۰۶۷

مجموعه (عربی)

۱ ـ مناقب و سیر علی (ع)

نام مؤلف در نسخه یاد نشده است .

آغاز: الحمدلله الذی لایبلغ مدحته القائلون ولایحصی نعمائه العادون ولایؤدی حقه المجتهدون ، الذی لایدرکه بعدالهمم ، ولاینا له غوص الفطن .

انجام: وهلکت الانام وما نفدت ذکرفضائلهم... الکلام لکن بحمدالله ومنه جمعت فی هذاالکتاب مقدار مایستانس بمدارسته العاقل النبیه ویستوحش من مذاکرته الجاهل السفیه والحمدلله رب العالمین .

۲ـ تاریخ وانساب مشجر (ص ۲۰۲ ـ ۲۴۴ ـ دفتر)

این نسخه شجره نسب وتاریخ وانساب ائمه‌اطهار (ع) است ازحضرت حجة بن الحسن (ع) آغاز و به‌نیای پیغمبر (ص) عد نان ختم‌گردیده است .

آغاز: الامام الحجة المنتظر محمدبن الحسن العسکری (ع) و علی وآبائهما الطاهرین... المهدی کنیته ابوالقسم یولد فی‌آخرالزمان ویخرج حین‌یاذن‌الله‌سبحانه فی‌خروجه وینزل عیسی (ع) .

انجام: عدنان متفق علی صحته روی‌النبی(ص) قال اذا بلغ ... شیث هبةالله بن آدم صفوةالله‌علیه وعلی ابنائه الانبیاء افضل‌الصلوةوالسلام قدتمت‌النمیقه فی‌مشهدسیدنا ومولانا الحسین(ع) .

[۵۹۵۳]

دفتر یست شامل دو شماره بخط نسخ قرن ۱۳ـ که درمشهد حسینی (کربلا) کتابت‌شده فاقدتاریخ‌کتابت‌است. عناوین بشنگرف ولاجورددرصفحات اول مقداری نانویس مانده‌است حواشی نسخه ، شکسته نستعلیق نوشته شده است.

قطع : خشتی ۱۳/۵ × ۲۱. جلد تیماج مشکی یك‌لا، سجاف وعطف تیماج قهوه‌ای. صفحات: ۲۴۴ . سطور: ۱۷. کاغذ ، فرنگی‌سفید ضخیم‌آهاردار شماره ثبت‌قدیم ۱۶۱۰۶ جدید : ۹۵۹۳ .

الغیث‌المسجم = شرح لامیةالعجم (عربی)

از صلاح‌الدین خلیل‌بن ایبك‌الصفدی (م‍ـ ۷۶۴ ه‍) برلامیة العجم مؤیدالدین اسمعیل‌بن الحسین‌بن‌علی‌طغرائی (م ـ ۵۱۴ ه‍) .

کشف الظنون : ۲ـ۳۴۷ .

آغاز: الحمدلله الذی شرح صدرمن تادب ورفع قدرمن تاهل للعلم وتاهب یسر من تدرع لباس الفضل وتدرب .

انجام: ونور سنا هافی الاضائة قدبدا

اذا تلیت تجلی القلوب من الصدا

وتشفی لصب فی صبا باته عان .

[۵۹۵۴]

نسخه ایست بخط نسخ(شیوه ترکی) حدود قرن ۱۰ ـ ه فاقد رقم کاتب صفحه اول نو نویس است . صفحات مجدول بشنگرف عناوین نیز بشنگرف کنار چندبرگ از اول وآخر وصالی شده است .

قطع: رحلی ۱۹ × ۲۷. جلد تیماج سرخ ساده کنار برگها سائیده شده صفحات ۷۳۴ سطور ۲۳ کاغذ ترکی سفیدآهاردار ضخیم شماره ثبت قدیم ۱۶۰۸۰ جدید ۹۵۷۵ .

ترجمهٔ خلاصة الاقوال فی احوال الرجال (فارسی)

از محمدباقر بن محمد حسین تبریزی (ق۱۳) ترجمه کتاب خلاصة الاقوال علامهٔ حلی در رجال .

این ترجمه مانند اصل در دو مجلد تدوین شده ، ونسخه ما شامل هردو مجلد است ودرصحافی مجلد اول پس از مجلد دوم شده است.

آغاز اول نسخه حاضر: این قسم دویم است از کتاب ماکه نامیده شده است بخلاصة الاقوال در معرفة رجال واین قسم مخصوص است بذکر ضعفا وذکر آنکه رد قول او مینمایم یا آنکه... فصل اول درهمزه ودرآن شش باب است .

انجام (مجلددوم): محمد وبرآلش که پاکانند وتاریخ فارغ شدن ... باینجا منتهی گشت کلام مصنف رضی الله عنه .

آغاز موجود (مجلداول): بوده اند باو ودزدان و قطاع طریق هرگاه متوجه میشدند تاخت وتاراج .

انجام : در حدیث ایشان دارم والحمدلله رب العالمین واین آخر کلام مصنف بود. صلی الله علی محمد وآله الطیبین .

[۵۹۵۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ خوب محمدباقر بن محمد حسین تبریزی (مترجم خلاصه) مورخ ۱۲۹۰ـ هـ ـ این نسخه دارای یك سر اوح تذهیب نقاشی‌شده بشنگرف ولاجورد وطلاوسرخی. صفحات مجدول به‌لاجورد وشنگرف وطلا . عناوین با جوهر سرخ وطلا .

قطع: رحلی کوچك ۱۷ × ۲۸. جلد تیماج مشکی باترنج ونیم ترنج طلائی دورمنگه طلائی صفحات ۴۲۴. سطور ۱۷. کاغذ فرنگی‌شکری آهاردارشماره ثبت‌قدیم ۱۶۱۴۷.جدید ۹۵۹۷ .

ریاض‌الابرار **عربی**

ازسید نعمةالله‌بن عبدالله‌شوشتری موسوی‌جزایری (م‍ـ ۱۱۱۲ هـ)

این‌کتاب درمناقب ، معجزات ، مکارم اخلاق و تواریخ ائمهٔ اطهار (ع) است ودرسه مجلد تدوین گردیده به‌این ترتیب :

ج اول درباره پیغمبر (ص) ووصی‌او (ع) .

ج دوم درباره حضرت فاطمهٔ زهراء (ع) وفرزندانش .

ج سوم دربارهٔ حضرت حجة وغیبت آنحضرت (ع) .

نسخه حاضر بااینکه درآغاز وانجامش عنوان مجلد اول دیده‌شده اما مجلد دوم‌است ودرشرح زندگانی وولادت‌حضرت فاطمه (ع) .

ذریعه ۱۱ : ۲۱۶

آغاز: الحمدلله الذی‌جعل اهل‌البیت علیهم‌السلام کسفینة نوح . . وبعدفان المذنب الجانی نعمةالله ... یقول هذاهوالمجلدة الاولی من‌کتاب ریاض‌الابرارفی‌مناقب الائمة الاطهار .

انجام: والحمدلله وصلی‌الله‌علی محمدوآله‌الطاهرین و کان‌الفراغ من‌کتابته ... فی‌۱۲۶۱ ... والسلام علی‌من‌اتبع‌الهدی .

[۵۹۵۶]

نسخه‌ایست به خط نسخ حاجی محمدبن غلام مورخ ۱۲۶۱ ـ هـ درپایان نوشته‌شده که درتاریخ ۱۲۶۱ ـ بدقت مقابله گردیده‌است عناوین بجوهر سرخ نوشته شده‌است‌کنار برگها سمت پائین موریانه‌خورده‌است

قطع: رحلی‌۱۹ × ۳۰. جلد: تیماج لیمویی باترنج ونیم‌ترنج‌دورمنگنه صفحات: ۵۶۴

سطـور : ۲۱ . کاغذ : فرنگـی سفید نازك آهـار دار شماره ثبت قدیم : ۱۶۲۶۰ جدید : ۹۶۱۳

المغرب فی تهذیب المعرب **عربی**

از ابوالفتح ناصربن عبدالسید المطرزی (م ــ ۶۱۰ ه) فرهنگ لغات عربی است خاصه لغات فقهی و بترتیب بحروف الفباء مرتب شده است

کشف الظنون ج ۲ : ۴۷۱ معجم مطبوعات : ۱۷۶۰

این کتاب تلخیص وترتیب وتکمیل کتاب «المعرب» مطـرزی است وبطوری که در دیبـاچه میگوید ، المغرب را براساس ترتیب الغریبین ابوعبیده نوشته ودرآن از کتابهایی بهره برده که در باراول (درتألیف المعرب) ازمآخذ اونبوده اند مانـند کتاب جامع بـا شرح ابوبکررازی شرح زیادات شمس الائمه حلوایی ، مختصرشرح کرخی برتفسیرابوالحسین قدوری ، المنتقی ازحاکم شهید ، جمع التفاریق بقالی کبیر .

مطرزی روش خود را درتألیف المغرب، واختلافات آنرا بااصل «المعرب» و نیزمشترکات آندو را با دقت کامل دردیباچه روشن می‌سازد و میگوید «درپایان» کتاب «همانند اصل» فصولی را درباب حروف و صرف کلمـات مختلفه المبانی وبرخی از مسائل اعراب با عنوان ذیل افزوده‌ام» این ذیل درپایان المغرب (نسخه حاضـر) بـا اضافاتی براصل موجود وخودآنرا رساله این جداگانه خوانده است وفهرست آنرا در آغاز «پس از پایان آخرین واژه المغرب» بدینگونه یـاد میکند «ذیل الکتاب رسالة فی النحو ذیلت بها کتابی مضمنا ایاها مـاتشتت فی أصل المعرب من الادوات وشیء من مسائل الاعراب وجعلتها اربعة ابواب مفصله .

الباب الاول فی المقدمات الباب الثانی فی شیءمن تصریف الاسماء البـاب الثالث فیما لایتصرف من الافعال وما یجری مجری الاسماء الباب الرابـع فی الحروف و ربمـا ذکرت فی اثناء ذلك مالم یکن فی اصل المعرب .

مطرزی درپایان باب ۴ این رساله فصلی ممتع درحروف مقطعه وقواعـد بدان وتبدیل درحروف دارد ودرآخرآن میگوید «وهذاالفصل له شرح فیـه طول و فیهما ذکرت هنا مقنع» .

آغاز: واحمده على ان خول جزيل الطول وسدد الاصابة فى الفعل والقول وارشد الى مناهج الهدى .

انجام : واستر عورتى وآمن روعتى برحمتك يارحيم .

[۵۹۵۷]

نسخه‌ایست بخط نسخ . حدودقرن ۱۰ ـ ه. فاقد رقم کاتب عناوین بشنگرف سمت بالای برگها رطوبت دیده است درپشت برگ نخست نام کتاب ومؤلف باقلمی دیگر درشت نوشته شده وچندمهر وتملك مشهود است

قطع: وزیری ۱۸/۵ × ۲۵. جلد : تیماج عنابی عطف نارنجی. صفحات: ۳۲۸. سطور: ۲۱. کاغذسمرقندی ضخیم شکری شماره ثبت قدیم : ۱۶۲۹۴. جدید: ۹۶۱۴

وقوف القرآن (عربی)

= الموجز ازمحمدبن طیفور سجاوندی (م ـ ۵۶۰)

ازسجاوندی سه کتاب درووقوف قرآن دردست است :

۱ـ الوقت والابتداء که هفت گونه وقف را شناسانده .

۲ـ الموجز که پنج گونه وقف دارد .

۳ـ عين المعانى فى تفسير سبع المثانى.

درکتاب حاضر پنج علامت است : ۱ـ م : وقف لازم ۲ـ ط : مطلق ،۳ ج: جایز.

۴ـ ز : مجوز ۵ـ ص: مرخص بضرورة

نسخه خطی از سجاوندی در برلن میباشد

فهرست دانشگاه ۲: ۲۴۱ ـ ۲۴۲ برلین(اهلوارد) : ۵۶۵ ص: ۲۱۴ (ج ۱)

آغاز: الحمدلله المفتتح كلامه بحمده الحجرى الالسنة به لطفاً من عنده المستنطق بسمله ، العالمين لاتصال الصفة بالموصوف،، الرحيم لذلك الذين ط للعدول عن المغايبه الى المخاطبه .

انجام موجود: سوره الشمس خمس عشر آيه لاوقف مطلقاً الى قوله ومسببها . ط . بالقسم وهو قدافلح باغماد اللام .

[۵۹۵۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ از حدود قرن ۸ ـ ه علامات و عناوین بشنگرف کنار صفحات آخر آبدیده اصت کنار برگ اول و آخر وصالی شده است پایان نسخه ازسوره والشمس به‌بعد افتاده‌است تملك کهنه‌جمال الدین‌مسعوددراول نسخه‌هست .

قطع رقعی‌۵/ ۱۰×۱۶/۵ . جلد: جلدتیماج ضربی. صفحات: ۲۸۸ سطور: ۱۹.
کاغذسرقندی‌پنبه‌ای ضخیم نباتی رنگ شماره‌ثبت‌قدیم: ۱۶۲۶۴- جدید: ۹۶۱۹

مجموعه

۱ـ قاطعة‌اللجاج فی تحقیق حل الخراج (ص۲ـ ۶۶دفتر) (عربی)

= خراجیه‌ازشیخ علی بن عبدالعالی کرکی (م- ۹۰۰)

این رساله چند بار بچاپ رسیده

مشارعربی ۶۹۳ ، فهرست مجلس ۲۰۷:۷

آغاز: الحمدلله الذی اید کلمة الحق بالبراهین القاطعه واعلی کلمة الصدق بالحجج اللامعه .

انجام : وان یصفح عن‌ذنوبنا ویتجاوزعن سیئاتنا ولله الحمد والمنه‌اولاوآخراً فرغ من‌تسویدهامولفها... سنه ۹۱۶ ـ ه .

فایده درخراج (ص۸۰ ـ ۹۰ دفتر) (عربی)

ازمولی احمد

آغاز: اعلم وفقك لمرضاته ان‌الخراج‌لا یخلوعن‌شبهة فانه علی مافهم‌من‌کلامهم انه کالاجرة المضروبة علی‌الارض التی فتحت‌عنوة وکانت‌عامرة‌حین . .

انجام : ولا ازومه علی‌الزارع نعم‌یلزم الاجرة‌علی من‌تصرف فی‌الارض‌الخراجیه ان‌ثبت فیکون دینا فی‌ذمته یاخذه‌الوالی اووکیله ویصرفه‌فی‌مصالح المسلمین‌من‌افادات المرحوم المغفور مولانا احمد رحمه‌الله ،

[۵۹۵۹]

دفتریست بخط نستعلیق خوش از قرن ۱۲ ـ ه فاقد رقم کاتب عناوین شنگرف است کنار برگها مختصری موش‌خوردگی دارد .

قطع خشتی : ۱۱/۵ × ۲۰ . جلد : تیماج زرشکی تاریخ‌حزبی صفحات : ۹۸. سطور : ۱۲ کاغذ : نازك شکری آهاردار شماره‌ثبت قدیم . ۱۶۲۷۸ . ۹۶۲۴

مجموعه **(عربی)**

۱ ـ حاشیهٔ اثنی‌عشریه صلاتیه (ص ۲ ـ ۴۷ دفتر)

از شیخ بهاءالدین محمدبن‌الحسین عاملی (م ـ ۱۰۳۱) بر اثنی عشریه صلاتیه شیخ جمال‌الدین ابی‌منصور حسن‌بن‌زین‌الدین شهید (م ـ ۱۰۱۱) شیخ بهائی این حاشیه را در ۱۰۱۲ ـ نوشته .

ذریعه : ۱ـ۱۱۶ و ۶ـ ۱۱ .

آغاز: الحمدلله علی افضاله و الصلوة علی اشرف الخلائق . . . قوله قدس سره وتجب للصلوة الواجبة اقتصر رحمه‌الله من الغایات الثلثه . .

انجام : و عترته ائمه‌الامة صلوایك علیه و علیهم اجمعین صوره‌خطه‌الشریف فرغت من تعلیق هذه‌الحواشی علی‌الرسالة الاثنی عشریه . سنه ۱۰۱۲ ـ ه قدکتب هذاالتعلیق الشریف المفیدفی‌جمادی الاخرسنهٔ ۱۱۳۴

۲ ـ حاشیهٔ‌الفیه (ص ۴۹ ـ ۱۲۱ دفتر)

از محمدبن علی‌بن ابی‌الحسن حسینی ـ صاحب مدارك ـ برالفیه محمدبن محمدبن مکی شهیداول .

ذریعه : ج ۶ـ۲۲ .

آغاز: الحمدلله کثیراً کما هواهله و موجبات الوضوء احد عشر ای موجبات فی‌الجمله اعم‌من ایجابها .

انجام : وکذاالکلام فی سایرالواجبات‌الموسعةوالله‌الموفق وهذا آخر ماأردنا املائه. . لثوابه‌الجسیم وفرغ من‌تالیفها. . . سنة ۹۹۷ ه ...افضل الصلوة والسلام . وفرغت من‌کتابتها یوم .. محمدسعیدالقزوینی‌وزیر پست .

۳ـ رساله‌در ردمجتهدین (ص۱۲۳ـ۱۵۵)

ازشیخ‌عزالدین حسین حارثی‌عاملی پدرشیخ‌بهاءالدین عاملی.

وی برای نمودن روش اخباریان دراستنباط احکام چند مسئله را عنوان ساخته و نخستین درمسح پادروضوء است. در این باب رساله تساعیه(یا) تسع مسائل راازاوشناختیم. (مجلس۹ : ۳۵۶)

آغاز: الحمدلله علی نعمه وارفاده والصلوة والسلام علی سیدنامحمدالنبی الامی... وبعدفانی لمارائیت الباری عزوجل قدذم التقلید فی کتابه المجید لیس حجة عنده حیث هوالنظر والاستدلال وترک الهوی .

انجام : فعلیه بیانه لتوازن بین الدلیلین ونعمل بارجحها والله تعالی ولی التوفیق کتبها محمد سعیدبن محمدرضا وزیرسابق پست فی المشهد المقدس المعلی. سنه ۱۱۳۴ ـ ه

[۵۹٦۰]

دفتریست بخط نستعلیق خوش محمدبن محمدرضا وزیرسابق پست مورخ ۱۱۳۴ ـ ه عناوین بشنگرف است کنارچند برگ از آخر وصالی شده است .

قطع: رقعی ۱۱ × ۱۹ جلد: تیماج قهوه ای باترنج صفحات: ۱۵۸ سطور: ۱۵ کاغذ: نازک نباتی رنگ آهاردار شماره ثبت قدیم: ۱۶۲۷۵، جدید: ۹۶۲۶

مناقب العارفین **(فارسی)**

از شمس الدین احمد افلاکی

این کتاب در ۷۵۴ ـ ه تألیف ودرترکیه بامقدمه و تصحیح یازجی در دو جلد به چاپ رسیده .

کشف الظنون : ج۲ : ۵۳۲ . مجلس ۱۰: ۴۰۵ چاپ شده مشارفارسی: ۲۸۳۰

این کتاب درشرح حال مولانا جلال الدین محمدرومی بلخی وسایر عرفاء همزمان او استدارای ده فصل :

فصل اول: فی ذکرمناقب سلطان العلماء فی العالم، العالم الربانی بهاءالحق والدین ولدرضی الله عنه .

فصل دوم: فی ذکرمناقب فخرآل یس برهان الحق والدین الترمدی .

» سوم: فی شرح مناقب حضرت مولاناسرالله الاعظم .

» چهارم: فی بیان مناقب سلطان الفقراء شمس تبریزی.

» پنجم: فی‌ذکر مناقب شیخ‌المشایخ. ... زرکوب .

» ششم: فی‌ذکر مناقب خلیفةالله ..معروف با بن‌اخی ترك .

» هفتم: فی‌ذکر مناقب مولانا ابن‌مولانا بهاءالحق والدین ولد ایده‌الله .

فصل هشتم : فی‌ذکر مناقب حضرت سلطان العارفین جلال‌الحق والدین چلبی.

فصل نهم : فی‌ذکر مناقب شمس‌الملة چلبی امیر عابد .

فصل دهم : فی‌ذکر اسماء الاولاد والاخلاف منهم وشرح‌سلسلة‌الذکر .

آغاز: ان احق مایفتح به‌الکلام... حمدصانعی که بقلم‌قدرت بر لوح‌فطرت نسخهٔ وجود نقوش موجودات بنگاشت .

انجام :

از فضل حقم چو بیحد انعام رسید	آغاز حکایتم بانجام رسید
این‌درج که درج درج شاهانست	المنةلله که باتمام رسید

[۵۹۶۱]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق مورخ ۱۰۰۳ ـ ه . صفحه اول نو نویس است عناوین بشنگرف کنار چند برگ ازاول وآخر وصالی شده است .

قطع :خشتی۱۵ × ۲۲. جلد: گالینگور بنفش عطف‌وگوشه میشن قرمزصفحات: ۵۷۸ سطور : ۱۵ . کاغذ : شکری فرنگی . شماره ثبت‌قدیم : ۱۵۰۱۲ . جدید : ۹۵۳۱ .

المستصفی **(عربی)**

از امام حجةالاسلام ابو حامد محمدبن محمدالغزالی (م ـ ۵۰۵) .

مؤلف مستصفی را درآخر عمر در سال ۵۰۳ ـ ه ودر دو مجلد بپایان رسانده و دارای ۴ قطب‌است غزالی دردیباچه مستصفی از احیاءالعلوم وجواهرالقرآن وچند تألیف دیگرخود یاد میکند نسخه حاضر مجلد اول‌است (تاپایان قطب۲) .

کشف‌الظنون ۲ : ۴۲۷ معجم‌المطبوعات : ۱۴۱۴ بغداد :۱۰۶

آغاز: الحمدلله‌القوی‌القادرالقوی‌الناصراللطیف‌القاهر...اما بعدفقدتناطق علی التوافق قاضی العقل وهوالحاکم‌الذی .

انجام : ممان‌من‌استحسن فقدسرع وهذاتمام‌الکلام فی‌القطب‌الثانی‌من‌الاصول. ویتلوه[فی]الذی تلیه‌القطب الثالث سمد فی‌کیفیة استثمارالاحکام

[۵۹۶۲]

نسخه ایست بخط نسخ کهن (بشیوه ترکی) اسماعیل بن احمد بن عبدالله حسن البخـاری الخزرجی الانصاری مورخ ۷۱۲ ـ هدر آغاز و پایان نسخه چند تملك و انتقال کهن دیده میشود کنار برگهای اول و آخر وصالی شده . عناوین سیاه و شنگرف بقلم درشت نسخه چندبار مقابله شده :
قطع :وزیری ۱۷ × ۲٦ ،جلد: تیمـاج عنابی ساده ضربی صفحات : ۲۸۸ ، سطور: ۲۳ ، کاغذ سمرقندی شکری ضخیم شماره ثبت قدیم : ۱۵۰۳۰ ـ جدید : ۹۵۳۲ .

شرح مقصورة ابن درید **(عربی)**

از ابو عبدالله حسین بن احمد بن خـالویة النحوی (معروف به ابن خالویه) (م ـ ۳۷۰ ه) برقصیده مقصوره ابو بکر محمد بن الحسین بن دریـد ازدی (م ـ ۳۲۱ ه) فهرست دار الکتب قاهره ، ج۳ ـ ۲۲۴ معجم المطبوعات : ۱۰۲ و ۲۰۰۸ کشف الظنون : ج ۲ ۵۰۹ .

آغاز: قال ابو عبدالله الحسین بن احمد بن خالویه النحوی ... بحمدالله جل ثناءه ابتدا فی تفسیر غریب قصیدة شیخ لازدی ابی ...

[۵۹۶۳]

نسخه ایست بخط نسخ عبـدالله بن ملا ابراهیم تبریزی در حـدود قرن ۱۳ ـ ه کاتب درخاتمه نسخه متذکر شده : این نسخه ازروی نسخه‌ای استنساخ شده که در تاریخ ۶۵۴ ازروی نسخه ای نوشته ازنسخه اصل نقل گردیده و بوسیله ابوعبدالله الحسین بن احمد ابن خالویه نحوی مؤلف تصحیح شده و جمـاعتی آنرا قرائت کردند ازجمله علی بن ابی بکر محمد بن درید (فرزند مؤلف قصیده مقصوره) که چندبار آنرا خوانده ومقابله نموده است عناوین باسرخی درصفحه اول اشعاری کـه درنسخهٔ دیگرموجود نزد تبریزی بوده‌ونیز نوشته‌ای بامضـای لطفلی بن مؤیدالدوله ضبط است .
قطع: خشتی ۱۶٫۵ × ۲۲/۵ ، جلد: تیماج مشکی دور منگنهٔ طلائی ، صفحات : ۲۱۴ ، سطور : ۱۷ ، کاغذ : شکری فرنگی , شماره ثبت قدیم : ۱۵۰۲۲ ، جدید : ۹۵۴۲ .

جواهر الفوائد **(عربی)**

شرح احمد بن معصوم بن علی اشرف انصـاری برالفیهٔ جمال الدین ابوعبدالله محمد بن عبدالله طائی معروف با بن مالك نحوی (م ـ ۶۷۲) مؤلف این شرح رادر دو مجلد نوشته و نسخه ما (که خط خود مؤلف است) مجلد اول و تاریخ آن ۱۳۳۴ است .

در ذریعه و اعلام‌الشیعه یادنشده است

آغاز: الحمدلله الواحدالاحد والفردالدائم الصمد ، الذی رفع‌السماء بغیرعمد وبسط‌الارض علی ماء حمد ... وبعد فیقول‌الراجی ... احمدبن معصوم... انی‌کنت فی‌اوان‌الصبی وریعان الشباب‌کثیرالولع والوظوب علی اقتناء العلوم و ممارسة الکتاب فعرفت اکثرایام .

انجام : حسن وجهه باضافة حسن الی وجهه وان کان ذلك مع‌ضعف‌کماسیجی انشاءالله تعالی . قدتم‌المجلد الاول‌من‌الکتاب‌المسمی بجواهرالفوائد فی‌شرح الفیه‌ا بن مالك بعون‌الله و تاییده بید مؤلفه‌المحتاج الی رحمة ربه‌الباری احمدبن معصوم الانصاری . واسئل‌الله التوفیق لاتمام المجلد الثانی لیکون لی ذخیرة وعدة فی‌یوم المعاد ۱۳۳۴ .

[۵۹٦۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ بسیارخوب . احمدبن معصوم بن‌علی‌اشرف‌انصاری (مؤلف نسخه) مورخ ۱۳۳۴ـه دراورمیه‌آذربایجان‌کتابت شد .عبارات متن الفیه بـا قلمی درشت‌تراست وشرح با قلم ریزتر .

قطع: رقعی‌کوچك۱۸ × ۲۸ . جلد : تیماج مشکی‌ضربی. صفحات: ۴۷۴ سطور: ۱۴
کاغذ : سفید فرنگی. شماره ثبت قدیم: ۱۵۰۶۴. جدید: ۹۵۴۸،

الفراید والقلائد **(عربی)**

از ابو سعید نشوان بن سعیدبن نشوان الیمنی حمیری معتزلی نحوی لغوی (م ــ ۵۷۳) درآداب‌واخلاق .

این‌کتاب دارای هشت باب است :

اول ــ درعلم وعقل .

دوم ــ درزهد وعبادت .

سوم ــ درباره ادب اللسان .

چهارم ــ درحسن سیرت

پنجم ــ درادب النفس .

ششم ـ درمکارم‌الاخلاق .

هفتم ـ درحسن سیاسة .

هشتم ـ درحسن بلاغة .

(مؤلف خود فهرست ابواب‌را دردیباچه‌آورده) .

فهرست دارالکتب قاهره ج ۳ـ۲۷۰ .

آغاز: الحمدلله العلی الکبیرالقوی القدیرالعلیم‌الخبیر ... اما بعدفان احق ما نطق به‌لسان واعرب عنه بیان وانطوی‌علیه‌کتاب وانتهی‌الیه خطاب مازاد فی‌قوةالبصیرة.

انجام موجود: الجاهل لایملك غضبه.من‌سأل فوق قدره استحق‌الحرمان تسبب الحرمان التوانی لیس .

[۵۹۶۵]

نسخه‌ایست بـه خط نسخ قـرن ۱۰ ـ ه پایانش ناقص‌عنـاوین بشنگرف ، صفحات مجدرل بشنگرف .

قطع: خشتی ۱۵/۵ × ۲۱ . جلد : تیماج قرمز با ترنج و لچکی عطف وصالی شده **صفحات:** ۷۸ . سطور: ۱۷ . کاغذ : فرنگی سفید آهاردار **شماره‌ثبت قدیم :** ۱۵۰۶۸ . جدید: ۹۵۵۱

جواهر العقدین فی‌فضل‌الشرفین (عربی)

ازسیدفریدالدین ابوالحسن‌علی‌بن عبدالله سمهودی مدنی شافعی(م‌ـ۹۱۱ ه)

وی این‌کتاب را درسال ۸۹۸ ه دردوبخش تألیف ومترتب‌کرده است .

بخش نخست درفضیلت‌علم وعلماء شامل سه‌باب‌است :

باب‌اول : فی‌ایرادالادلة الدلالة علی‌فضل‌العلم والعلماووجوب‌توقیرهم‌واحترامهم والتحذیر من‌بعضهم اوالاذی لبعضهم.

باب دوم : فی‌بیان منشاء معاداتهم ومعادات غیرهم من‌آل‌البیت الکرام ومحبة اللائر .

باب‌سوم : فی‌آداب العلماء والمتعلمین منهم والاخذین عنهم.

بخش دوم : درفضیلت اهل بیت‌نبوی (ع) که‌مشتمل بر۱۵ باب‌است

باب اول : ذکر تفضیلهم بما انزل الله عزوجل من تطهیرهم واذهاب الرجس عنهم وتحریم الصدقة علیهم وعظم شرف اصلهم .

باب دوم: ذکر امره (ص) بالصلاة علیهم فی امتثال ماشرعه الله من الصلاة علیه ووجه الدلالة علی ایجاب ذلك فی الصلاة .

باب سوم : ذکر التسلیم علیهم من رب البریات .

« چهارم: ذکر حثه (ص) الامه علی التمسك بعده بکتاب ربهم واهل بیت نبیهم وان یخلفوه فیها بخیر وسؤاله (ص) من یرد علیه الخوض عنهما وسؤال ربه عزوجل الامة کیف خلقوا نبیه ع . وصیة (ص) باهل بیته . .

باب پنجم: ذکر انهم امان للامة وانهم کسفینة نوح من رکبها نجا ومن تخلف عنها غرق .

باب ششم: ذکر ان رحمه (ص) موصولة فی الدنیا والاخرة وان نسبه وسببه لاینقطعان واختصاص ولدابنته فاطمة الزهرا (ع)

باب هفتم : ذکر ان الله عزوجل وعده ان لایعذب اهل بیته وان لایدخلهم النیران وکلف (ص) بادخالهم الجنان وبشارتهم بها

باب هشتم : ذکر دعائه (ص) بالبرکه فی نسل البتول والمرتضی (ع) وان یخرج الله منهما کثیراً طیباً وقوله ـ

باب نهم : ذکر الدلالة علی ماشرع من حبهم ووجوب حبهم من الکتاب العظیم .

باب دهم : ذکر الاحاریث الوارده فی الحث علی حبهم و انه لایدخل قلب رجل الایمان حتی یحبهم لله ولقرابتهم من رسول الله (ص).. والتحذیر من ایذائهم وان من آذاهم فقد اذاه و من آذاه... آذی الله عزوجل

باب یازدهم : ذکر التحذیر من بغضهم وعداوتهم وانه لایبغضهم احد الاادخله النار وانه لایبغضهم الامنافق و لعن من ظلمهم و تحریم الجنة علیه

باب دوازدهم : ذکر الحث علی صلتهم وادخال السرور علیهم وان عیادة بنی هاشم

فریضة وزیارتهم نافلة وان من اصطنع الی احدمن اهل بیته (ص) ایداً کافاۂ علیها یوم القیامه . . .

باب سیزدهم : ذکر ما درج علیه السلف من توقیر هم و تعظیمهم واعترافهم بعظم حقوقهم . . .

باب چهاردهم : ذکرشیءمما اخبر به المصطفی ص مما حصل بعده علیهم و فیما اصیب به من الانتقام ممن اساء الیهم .

باب پانزدهم : ذکرما یطلب منهم من الاداب الزکیه والاخلاق السنیه و الهمم العلیه وفقنا الله و ایاکم السلوك .

رجوع به کشف الظنون ۱ : ۴۰۹ اوقاف بغداد : ۱۵۵ و ۲۵۸ بروکلمان۲:۱۷۴

آغاز: الحمدلله الذی اعزاولیائداعلام الدین وقضی بودهم..اما بعد فان الله تعالی قد اختص عباده اهل العلم السنی واهل البیت النبوی بخصیصات الشرف العلی .

آغاز بخش ۲ (گ۸۸پ): بسمله الحمدلله علی ماافاض من الجود و... اما بعد فقدتم الکلام فی القسم الاول من هذا التألیف المسمی بجواهر العقدین . . . فی فضل اهل بیت النبوی .

انجام : انمـاکنا لنهتدی لولا ان هدانا الله ، قال مؤلفه نفعنا الله به و ببرکته انه فرغ من تألیفه...فی عام سبعة وتسعین وثمانمایه والحمدلله وحده . کاتب رقم کرده «کان الفراغ منه فی یوم الاثنین سنه۱۰۳۱ وللمسلمین اجمعین» .

[۵۹۶۶]

نسخه ایست بخط نسخ شیوه ترکی . مورخ ۳۰-۳-۱۰۳۱ هـ .
کاتب ازخود نام نیاورده عناوین بشنگرف ،کتاب شامل دوبخش است که هربخش با دعا و خطبه جداگانه ختم و شروع گردیده است ، درپشت برگ نخست با قلم درشتتر نام کتاب ومؤلف نگاشته شده است .

قطع : ۱۳/۵ × ۱۸ . جلد : تیماج مشکی باترنج صفحات : ۴۹۴ . سطور: ۲۳
کاغذ : ترکی شکری ضخیم آهاردار شماره ثبت قدیم : ۱۶۳۰۲ . جدید : ۹۶۴۳ .

تذکرة الشعراء **(فارسی)**

ازدولتشاه سمرقندی .

[۵۹۶۷]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۱ ــ ه چند برگ اول وآخر وصالی دارد عناوین بشنگرف .
قطع خشتی: ۱۲/۵ × ۲۰ ج تیماج با ترنج صفحات ۶۴۸ سطور ۱۴ کاغذ سمرقندی شماره ثبت قدیم ۵۰۴۹۳ . جدید : ۸۹۴۸ .

الفوائد الضیائیه **(عربی)**

شرح عبدالرحمان جامی برکافیهٔ ابن حاجب .

[۵۹۶۸]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۳ــ ه کنارچندبرگ اول وآخر وبرگهای وسط نسخه وصالی شده در برخی از برگها آثار رطوبت کهن هست .
قطع ۱۴ × ۲۱/۵ ج تیماج یشمی صفحات ۴۶۶ سطور ۱۵ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ۵۰۲۵۰ جدید ۸۹۲۵ .

مجموعه

۱ ــ شرح جعفریه (ص ۲ ــ ۱۱۶ دفتر) **(عربی)**

جعفریه (یا) واجبات الصلوة ازعلی بن حسین بن عبدالعالی کرکی است واین شرح از ابراهیم قطیفی است .

مجلس ۴ : ۶۸ و ۱۰ : .

۲ ــ شرح الفیه (ص ۱۱۶ ــ ۱۶۳ دفتر)

شرح الخلاصة الالفیهٔ ابن مالك است ازفرزندش (ابن الناظم) بدرالدین .

[۵۹۶۹]

دفتریست به خط نسخ قرن ۱۲ تااوائل ۱۳ ــ هردوکتاب موجود دردفتر ناقص است.
قطع خشتی ۱۳/۵ × ۲۰ ج تیماجی زرد صفحات ۱۶۳ سطور ۱۵ــ۷ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ۴۹۳۱۲ جدید ۸۹۱۶ .

زبدة الاصول **(عربی)**

ازشیخ بهاءالدین عاملی .

مجلس ۷ :۱۳۶ ۱۰ : ۷۵۰ ذریعه ۱۲ : ۱۹ .

[۵۹۷۰]

نسخه ایست به‌خط نسخ محمد صادق‌بن زین‌العابدین مورخ ۱۰۴۱ ، حواشی بسیار بر کنار های وسیع صفحات و بر برگهای کوچك الصاقی بین‌اوراق به‌خط نستعلیق نوشته شده ، کنار چند برگ اول و آخر نسخه وصالی دارد .

قطع : ۱۳۱۵ × ۱۹ ، ج تیماجی یشمی . صفحات ۲۰۲ ، سطور ۷ .کاغذ اصفهانی شکری . شماره ثبت قدیم : ۴۹۳۱۸ ، جدید : ۸۹۲۰ .

زبدة الاصول **(عربی)**

ازشیخ بهاءالدین عاملی(نسخه شماره ۵۵۷۰ دیده‌شود)

[۵۹۷۱]

نسخه‌ایست به قلم نسخ محمد جوادبن شیخ‌حسن مورخ ۱۲۱۴ ، در پایان نسخه مهر محمد جواد عاملی (گویاکاتب نسه) است ، حواشی به‌قلم ریزتر درکنار و متن سطور صفحات قلمی شده .

قطع : خشتی ۱۳/۵ × ۲۱ ، ج : تیماج مشکی ، صفحات ۸۵ ، سطور ۹ ، کاغذ : فرنگی سفید شماره ثبت قدیـم : ۴۹۲۳۲ . جدید ، ۸۸۹۲ .

البهجة المرضیه **(عربی)**

شرح جلال‌الدین عبدالرحمان سیوطی برالفیه ابن مالك ،

[۵۹۷۲]

نسخه ایست به‌قلم نستعلیق محمدبن حاج میرزا آقاسی مورخ ۱۲۵۶ بیشتر صفحات نیمهٔ اول نسخه ومحشی است ، عناوین شنگرف .

قطع : خشتی ۱۶ × ۲۱ ج تیمـاج قهوه‌ای یك لا ، صفحات ۲۹۰ سطور ۱۲ ،کاغذ فرنگی سفید ، شماره ثبت قدم : ۴۹۲۵۲ ؛ جدید : ۸۸۹۰ ،

مجموعه **(فارسی)**

انیس العشاق (ص ۲ ـ ۱۰۸ دفتر)

ازشرف الدین محمدبن حسن رامی معروف بشرف رامی (م ـ ...)

مجلس ۳ : ۱۲۳ ، ۱۰ : ۱۴۴۶ مشار : ۱۷۶

۲ ـ حدائق الحقایق (ص ۱۰۹ ـ ۲۲۱ دفتر)

ازشرف رامی (مؤلف انیس العشاق)

مجلس ۳ : ۳۷۳ ، ۱۰ : ۲۸۷ ،۱۵۱۸ذریعه۶ : ۲۸۴

[۵۹۷۳]

دفتریست بخط نستعلیق رضاعلی معلم بن شاه‌فرخ بن‌حاج محمد تبریزی ازقرن ۱۱ـ‌ه درذیل شماره یکم تاریخ ۱۰۹۲ دیده میشود و شمارهٔ ۲ فاقد آغاز رقموهـای ۱۲ – ۱۹ در شماره یکم بعکس متداول است .

قطع : رقعی ۱۰×۱۴/۵ ج تیماجی عنابی ضربی بـا عطف دامن صفحات ۲۲۱ سطور ۱۱ ،کاغذ : ترکی . شماره ثبت قدیـم : ۵۰۹۲۱ . جدید : ۹۲۸۰ .

رستم نامه **(ترکی)**

فهرست آذربایجان شوروی : ۴۱۹

[۵۹۷۴]

نسخه ایست بخط نستعلیق (شیوهٔ تـرکی) قرن ۱۳ ناتمام ، بـرگ آخر وصالی و عناوین شنگرف است .

قطع: رحلی : ۲۲×۳۵/۵ ج تیماج مشکی صفحات ۳۵۲ سطور ۲۶ ،کاغذ فرنگی سفید شماره ثبت قدیم : ۱۴۰۸۹ . جدید : ۹۴۴۱

تذکرة الشعراء **(فارسی)**

ازدولتشاه سمرقندی (م ـ حدود ۹۰۰ ه)

[۵۹۷۵]

نسخه ایست بخط نستعلیق قرن ۱۲ ـ فاقد آغـاز وانجام ،کنـار چند برگ آخر وصالی شده عناوین شنگرف ،

قطع رقعی ۱۲×۱۹ ج : تیماج عنـابی صفحات ۴۱۸ ، سطور ۱۹ ،کاغذ ترکی شماره ثبت قدیم : ۵۰۴۹۲ ، جدید ۸۹۴۷ .

جنگ

= سفینهٔ شعر فارسی است شامل اشعاراز ۳۶ تن شاعر پارسی سرا .فهرست نام شاعران باذکر شمارهٔ ص نسخه وشماره ابیات هرشاعر درآغاز نسخه بـاقلم اصل ثبت شده‌که اینك نقل میگردد :

خاقانی ۲۰۱۳ ـ ادیب صابر ۵۱۳ ـ عماد غزنوی ۲۹۸ ـ نجیب‌گلپایگانی ۵۳۹ ـ سیدمطهر ۱۰۹۵ ـ مسعودسعد سلمان۲۳۳۰ ـ عثمان مختاری ۱۴۰۰ ـ رشید وطواط ۴۵۷ ـ سید حسن غزنوی ۱۵۵۴ ـ انـوری ۲۶۶۹ ـ کمال اسمعیل ۶۳۶ ـ عبدالواسع جبلی ۵۸۱ ـ جمـال الدین عبدالرزاق ۱۸۲۹ ـ عنصری ۲۸۲ ـ خسرو

۱۶۱۳ ـ رضی‌الدین نیشابوری ۴۳۰ ـ اکبر کرمانی ـ اثیرالدین امانی ۲۸۲ ـ شیخ عراقی ۳۲۹ ـ شیخ مغربی ۴۹۶ ـ شیخ اوحدی ۱۸۹۵ ـ خواجه حافظ ۱۲۹۰ ـ جلال عضد ۵۲۶ ـ شیخ عطار ۱۶۳۲ ـ مولانای روم ۱۱۴۴ ـ معزی ۲۵۵۲ ـ مجد همگر ۳۲۳ ـ اثیر اخسیکتی ۵۹۱ ـ ابوالفرج رونی ۳۸۷ ـ ازرقی ۳۲۱ ـ مجیر الدین بیلقانی ۲۰۵ ـ قفائی ۴۰۴ ـ شاه خاتم ۵۷۴ ـ سید حسن اشرفی ۵۷۳ ـ استاد رودکی ـ حکیم سنائی ۲۰۰ .

[۵۹۷۶]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق قرن ۱۱ ـ ه دارای یك سرلوح مذهب و صفحات مجدول به قلم زرین ،

قطع : رحلی ۱۹ × ۳۰ ج تیماجی زرد ضربی صفحات ۱۲۰۶ سطور ۲۵ کاغذ دولت آبادی شماره ثبت قدیم ۱۳۷۶۴ جدید ۹۴۲۹

نور الثقلین **(عربی)**

ازعبدعلی بن جمعه حویزی ساکن شیراز (قرن ۱۱ ه) این تفسیر دارای چهار مجلد و حاوی روایات شیعه‌است .

رجوع شود به همین فهرست : ۲۵۰ و رضوی ۱ : ۷۱ (تفسیر) .

[۵۹۷۷]

نسخه‌ایست به خط نسخ قرن ۱۱ ـ اوائل ۱۲ ـ ه فهرست سوره‌ها باقلم شنگرف است بر پشت برگ اول نوشته. صفحات مجدول عناوین شنگرف .

قطع : رحلی ۲۵ × ۳۹/۵ ج تیماجی عنابی رنگ ضربی صفحات ۷۳۶ سطور ۳۳ کاغذ صفانی شماره ثبت قدیم ۱۴۷۳۹ جدید ۹۲۷۲

نور الانوار ومصباح الاسرار **(عربی)**

ازرضی‌الدین محمدحسین شیرازی

این تفسیر نیز از روایات شیعه است

ذریعه ۴ : ۳۱۸

[۵۹۷۸]

قطع : رحلی ۳۹/۵/۲۴ ج تیماجی قهوه‌ای بالبه صفحات ۶۶۶ سطور ۲۹ کاغذ ، شماره ثبت قدیم ۱۴۷۴۰ جدید : ۸۴۷۳

حاشیهٔ مختصر **(عربی)**

ازابراهیم بن احمد چلبی برمختصر (= شرح کوتاه تفتازانی برتلخیص المفتاح)

کشف الظنون : ۴۷۶

[۵۹۷۹]

نسخه‌ایست بخط نستعلیق ۱۰۵۸ بر برخی از حاشیه‌ها که با نشان «منه» است خط کشیده شده. نسخه ناقد آغاز است .

آغاز صفحه اول : الکلام المذکوره فیدانمالید محسنة بعدرعایة المطابقه و«ضوح الدلاته .

پایان: والتذکر للاحکام المذکوره‌فی‌علمی المعانی والبیان‌انما بتعریض‌للبدیع لکونه خارجاً عن‌البلاغة قدفرغ من تسوید هذه‌الحواشی فی‌سادس‌شهرذی الحجه سنه ثمان وخمسمین والف من‌الهجرة .

قطع : وزیری ۱۳ × ۲۵/۵ ج تیماجی مندرس عنابی رنگ صفحات ۷۹۴ سطور ۲۹ کاغذ اصفهانی شماره ثبت قدیم ۶۱۳۷۳ جدید ۸۰۵۸

مجموعه

۱ ـ بیان البدیع (ص ۲ ـ ۱۴۵ دفتر) **(فارسی)**

ازسید میرزا ابوطالب پسرسید میرزا بیك فندرسکی وسبط ابوالقاسم فندرسکی که ازشاگردان‌محمدباقرمجلسی‌ودارای دیوان شعراست .

این‌کتاب درعلم بیان وبدیع شامل یك مقدمه ودومقاله ویك خاتمه است.

مقدمه : درتعریف علم‌بیان‌وعلم بدیع .

مقاله اول : تشبیه و استعاره وکنایه دارای چند فصل

مقاله دوم : محسنات‌کلام (فن‌بدیع) .

خاتمه : درسرقات شعری‌ومسائل نزدیك بهاین

ریحانة الادب ۳ : ۲۳۲ ذریعه ۱۷۷:۳ ، روضات : ۱۱۴ کنی والقات : ۳۱

آغاز: افتتاح بیـان بدیع روشان تقریر معانی حمد و سپاس حضرت بی شبه مثالیست ... اما بعد چنین‌گوید بنده محتاج ضعیف پروردگار قوی ... ابوطالب ـ که‌این رساله ایست مختصر موسوم به‌بیان دربیان اقسام

انجام : عن‌تشبیب الضلال بالرشاد واختم‌عاقبة امورنا بالحسنی‌فانك الاول و انت‌المنتهی

... تحریراً بتاریخ ... سنه ۱۱۱۴، بگویدکه یا رحم الراحمین بیامرز ذنب نویسنده

۲ ـ انیس العشاق (ص ۱۴۶ ـ ۱۶۱ دفتر) **(فارسی)**

ازحسن بن محمد شرف الدین رامی تبریزی (م ـ .) برای ابوالفتح اویس بهادرخان در۱۹ باب

مجلس ۱۷(فهرست حاضر) ۳۵۳ مشار فارسی : ۱۷۶

نسخه ماازخطبه تا اواسط باب چهارم افتادگی دارد .

آغاز: حمدوثناخالقی راجلت کلمته که در مبدء .

انجام : در آئینه اعدال کمال حسن تو . . . نظم از تناسب الفاظ معنی آرای بود .

[۵۹۸۰]

دفتریست بادوقلم شامل دورساله شماره اول بخط نستعلیق خوش ابوطالب بن ملك جابر انصاری غوریانی مورخ ۱۱۱۳ ـ ه شماره دو بخط نستعلیق بد فاقد رقم کاتب و ازقرن ۱۱- عناوین بشنگرف است وازشماره دوپس ازخطبه تاباب چهارم ساقط است. و در پایان دفتر قصیده معروف مصنوع ازمولاناکاتبی درسه صفحه هست ومطلع آن چنین است :

مرا غمیست شتر وارها بحجرهٔ تن — شتر دلی نکنم اوکجا وحجرهٔ من
کریـزم از شتران سپهر حجرهٔ خاك — که حجره راست شترهای مست پیرامن

قطع : رقعی ۱۱ X ۱۷/۵ ، جلد : تیماج سرخ ، ضربی ساده صفحات : ۱۶۴، سطور ۱۷ ،کاغذ : اصفهانی شکری دردونوع شماره ثبت قدیم : ۴۹۲۹۷ ، جدید : ۸۸۴۲

مجموعه **(عربی)**

۱ ـ التصریف (ص۲ ـ ۶۰ دفتر)

= عزی ازعزالدین ابی الفضائل بن عبدالوهاب بن عماد الدین بن ابراهیم زنجانی (م ـ ۶۵۵) .

کشف الظنون ج ۲ : ۱۱۵ و ج ۱ : ۲۸۸ .

۲ ـ الجمل فی النجو (ص۶۴ـ۱۰۶ دفتر)

ازعبدالقاهر بن عبدالرحمن گرگانی (م ـ ۴۷۱) . این رساله مختصر (که تااین

زمان‌چاپ‌نشده‌است) دارای ۵ فصل است وفهرست فصلهارامؤلف‌خوددر دیباچه چنین یادمیکند : الفصل‌الاول فی‌المقدمات .

الفصل‌الثانی فی‌عوامل الافعال ـ الفصل‌الثالث ـ فی‌عوامل الحروف

الفصل‌الرابع‌فی‌عوامل الاسماء الفصل‌الخامس ـ فی‌الاسماء المنفرد .

عبدالرحمان بن‌اسحاق زجاجی(م‍ـ۳۳۹) نیز«الجمل‌الکبیر» فی‌النحودارد(۱) .

رجوع‌شود به‌کشف‌الظنون ۲ به ۴۰۲ فهرست دارالکتب قاهره چاپ ۱۹۶۴ ج ۲۲۱:۱ چاپ۱۹۲۶ ج۲: ۹۱و۳۸:۷

آغاز: الحمدلله رب‌العالمین . قال‌الشیخ‌ابو بکرعبدالقاهر... اما بعد فهذه‌جمل رتبتها ترتیباً قریب‌المتناول وضمنتهاجمیع ماتهذب ذهن‌المبتدی وفهمه و تعرف سمت الاعراب ورسمه ... لنظمهافی‌اقصر عقدوجمعها فی‌اقرب حدوجعلتهاعلی خمسة فصول.

انجام‌موجود: (باب۵ ازفصل۵) والثانی خبرکان واخواتهاکقولك‌کان زیدا بوه منطلق فابوه منطلق فی‌موضع‌النصب .

[۵۹۸۱ ـ مجموعه]

دفتریست بخط نسخ بادوقلم شماره‌یکم فاقد اول وبخط محمد سعید استرآبادی مورخ ۱۰۷۶ـه (بشیوه‌هندی) شمارهٔ۲ ناقص(اندکی‌ازپایان باب۵فصل۵ راندارد) وازهمین قرن ۱۱ـه عناوین بشنگرف برگهائی ازدفتروصالی‌شده وآبدیده‌است بین‌دو شماره یادداشتی در تفسیرفاتحةالکتاب نوشته شده است .

قطع:رقعی ۵/۱۱ × ۲۰ جلد:تیماج سبزتره ضربی صفحات: ۱۰۶سطور:۱۵ کاغذ اصفهانی شکری تیره،آهاردار شماره‌ثبت‌قدیم: ۴۹۳۳۹. جدید۸۸۶۵ ،

مصباح **(عربی)**

شرح مفتاح‌العلوم ازمیرسید شریف‌گرگانی .

کشف‌الظنون:ج۲ :۴۸۰ـ۴۸۲مجلس ۴ : و ۱۰ : ۶۳۶ نسخه حاضر شرح بر قسمت‌سوم (معانی وبیان) که‌شامل سه‌اصل: تشبیهات واستعارات، مجازوکنایه است .

آغاز: بالقصدالی اثبات‌المشابهة وذلك مناف للمبالغة المطلوبة فی‌الاستعارة

۱ـ نسخه‌های جمل کبیرزجاجی بسیااست‌وآغاز آن چنین‌است:
اقسام‌الکلمه‌ثلاثة ...

[۵۹۸۲]

نسخه‌ایست بخط نسخ حدود قرن ۱۲ـه فاقدآغاز وانجام دنباله‌اصل اول بیان تااوائل اصل۳در نسخه هست) عناوین بشنگرف برخی‌ازصفحات حواشی‌دارد درپشت برگ نخست مهری از حسن بن‌علی‌الحکیم موجود است

قطع: خشتی ۱۴ × ۲۱ جلد: تیماج تریاکی ضربی‌ساده‌صفحات: ۱۶۰ سطور: ۲۵ کاغذ. ترکی‌سفید ضخیم آهاردار شماره ثبت‌قدیم: ۴۹۳۳۶ جدید ۸۸۴۸

شرح تصریف **(عربی)**

ازقاضی‌سعدالدین‌مسعودبن‌عمر تفتازانی(م‍ـ۷۹۱) برعزی تألیف‌عزالدین ابی‌الفضائل ابراهیم‌بن عبدالوهاب بن‌عمادالدین بن ابراهیم زنجانی (م‍ـ ۶۵۵)

کشف‌الظنون: ج۱: ۲۸۸ و ج۲ـ۱۱۵ معجم‌المطبوعات: ۹۷۷ .

آغاز: ان‌اروی زهریخرج فی‌ریاض الکلام من‌الاکمام و ابهر حبرتحاك ببنان البیان . .

انجام : وکذادحرجة واحده ودحرجة لطیفه و نحوها والظلاقه‌للمره و حسنه اوقبیحه اوغیرهما للنوع‌وکذاالبواقی والله‌اعلم. تم...من‌شهور سنه سبع وعشرین ومائه بعدالف ۱۱۲۷

[۵۹۸۳]

نسخه‌ایست بخط نسخ هاشم‌بن مرتضی‌الحسینی مورخ۱۱۲۷ـه عناوین‌بشنگرف بالای عبارات‌متن‌خطی بشنگرف کشیده‌است بیشترصفحات‌محشی و برخی‌ازحواشی بین‌السطرین نوشته شده‌است چندبرگ ازاول وآخروصالی‌شده‌است‌درپشت برگ نخست حروفابجدودعای‌پیش‌از مطالعه نوشته است.

قطع: رقعی‌۱۱/۵ × ۱۷ جلدتیماج‌عنابی‌باترنج برجسته‌صفحات۲۷۶سطور: ۱۲ کاغذ: فرنگی‌شکری نازك‌آهاردار. شماره‌ثبت قدیم ۴۹۲۶۱ جدید ۸۸۸۲

ترجمه‌بحارالانوار **(فارسی)**

بخشی‌است‌از ترجمه بحارمحمدباقر مجلسی .

دیده‌شودفیض‌قدسی‌ازسرگذشت‌مجلسی

آغاز موجود: بسوی معویه‌که ببیندکه اوراضسیت بگفتن یانه پس‌حق تعالی برزبان معویه جاری‌کردکه‌گفت بگوای ابواسحق .

انجام‌موجود: وچون بمدینه برسید سلام مرا بسلمی برسانید .

[۵۹۸۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ قرن ۱۲ـ ه فاقد آغاز و انجام‌کنار تمام صفحات نسخه وصالی شده عناوین بشنگرف .

قطع : وزیری ۱۷/۵ × ۲۵. جلد: تیماج سبز زنگاری صفحات: ۷۲۴ سطور : ۲۳ کاغذ :اصفهانی‌شکری شماره‌ثبت قدیم ۵۰۲۴۷ جدید ۸۹۱۸

شرح کفایه (طهارة) **(عربی)**

از میرزا محمد مهدی الحسینی برکفایة المقتصد مولی محمد باقر سبزواری (م ـ ۱۰۹۰ـ ه) .

در ذریعه آمده‌که نسخه دیگری ازاین‌کتاب درکتابخانه رضویه موجود است که‌کاتب آن‌شیخ ابراهیم‌بن مهدی‌آل عرفات قطیفی شاگردمیرزا محمدمهدی حسینی (مؤلف) وتاریخ‌کتابت‌آن ۱۲۳۷است .

نسخه ما بادوقلم است‌که‌نیمه‌دوم‌آن نیز بخط همان‌کاتب (ابراهیم‌آل‌عرفات)است

ذریعه ج۱۴ : ۳۷ رضویه ۴ : ۱۰۳

آغاز موجود: اقول یمکن فم‌یحمل علی‌بعد علی‌النوافل والوجوب‌علی‌الثبوت ختم تم‌لا یخفی .

انجام : بالعزل فیهاعلی الاستحباب جمع من‌الاصحاب هذا آخرکتاب‌الطهارة من‌شرح الکفایة طهرناالله من‌اسباب ...وقدفرغت منهافی‌الروضة الرضویه علی مشرفها آلاف‌الثناءوالتحیة تم سپس کاتب افزوده :کتبته بنفسی‌لنفسی متعنی‌الله به‌طویلاو وفقنی للنظرفیه‌واقتباس معانیه بکرة واصیلاوانا‌الاقل ابراهیم‌بن مهدی‌آل عرفات .

[۵۹۸۵]

نسخه‌ایست با دوقلم بخط نستعلیق شکسته و نسخ ، نیمه دوم‌که بخط نسخ است و در قرن۱۳کتابت شده است از ابراهیم‌بن مهدی عرب آل عرفات شاگرد میرزا محمد مهدی حسنی مؤلف (شارح‌کفایه) است ازآغاز نسخه افتادگی‌داردودر نیمه دوم برخی‌صفحات‌مجدول بشنگرف وبالای عبارات متن‌کفایه خط شنگرف‌کشیده شده است .

قطع: خشتی‌۱۵ × ۲۰/۵ . جلد: تیماج‌سبز زنگاری‌ساده، آهاردارصفحات: ۴۶۰،سطور ۳۰، کاغذ: شکری وآبی وسفید فرنگی‌ضخیم شماره ثبت قدیم :۴۹۳۱۹: جدید :۸۹۱۳.

مجموعه (عربی)

۱ـ عدة الداعی و نجاح الساعی (ص۲ـ۲۰۹ دفتر)

از شیخ جمال‌الدین ابوالعباس احمدبن فهد حلی در ادعیه واذکار وآداب آنها

مشارعربی : ۶۱۸ـ۶۱۹ ، ذریعه ج ۱۵ :۲۲۸ مجلس ج ۷ : ۱۸۵

آغاز: الحمدلله سامع الدعاء ودافع البلاء .

انجام : والضیاء والحمدلله رب العالمین وصلی الله علی سیدنا محمدالنبی وآله الطاهرین برحمتك یا ارحم الراحمین .

۲ـ مسکن‌الفؤاد عند فقدالاحبة والاولاد (ص۲۱۲ـ۲۸۸ دفتر)

از زین‌الدین علی‌بن احمدبن محمد (شهید دوم ـ (م ـ۹۶۶)

مشارعربی :۸۴۳ .کشف‌الحجب‌والاستار : ۵۲۱ .

آغاز: الحمدلله‌الذی قضی الفناء و الزوال علی جمیع عباده ...و بعدفلما کان الموت عبارة ...

[۵۹۸۶]

دفتریست بخط نسخ مورخ ۱۰۹۴. شامل دوکتاب .

درپایان شماره‌یك‌رقم کاتب را پاك کرده‌اندوفقط تاریخ‌کتابت سالم مانده ، وشماره دوازپایانش ناقص است بین‌دو شماره دوصفحه نوشته پراکنده‌است .

عناوین بشنگرف است نقائص متن در حواشی جبران گردیده است برگ آخر دفتر وصالی شده ومختصری به متن‌آسیب رسیده است .

قطع :خشتی۱۲ × ۲۰ ، جلد:تیماج سرخ ضربی ، صفحات.۲۸۸سطور:۲۱.کاغذ : اصفهانی‌نباتی رنگ‌نازك،آهاردار شماره ثبت قدیم : ۴۹۳۱۴ جدید: ۸۹۲۱.

مجموعه (عربی)

۱ـ اربعون حدیث (ص ۲ـ۶۶ دفتر)

از شهید اول محمد بن‌مکی) .

آغاز: بسمله ، وما توفیقی‌الابالله علیه‌توکلت قال‌العبد المفتقرالی غفران‌الله ...

انجام : ویصلی علی‌النبی‌وآله مائةمره ختم‌الله ... آخرالاحادیث تمت‌کتابتها علی‌ید ... منصوری زنوزی عفی‌الله عنه ، بمحمد وآله .

۲ـ الحواشی المفهمه (ص۷۴ـ۱۶۶ دفتر)

از عبدالرحیم سلطان القرآء بن ابی‌القاسم تبریزی (م ـ۱۳۳۶ـ هـ) ،شرح (یا حاشیه)است بر مقدمهٔ جزریه در تجوید از شمس‌الدین ابوالخیر محمد جزری شامی (م ـ؟) ونیز دیده‌شود الحواشی الازهریه (شمارهٔ ۳۳۲۸/۳)

ذریعه : ج ۶ـ۲۱۶ و۵۷ مجلس ۱۰: ۱۱۰۴ .

آغاز: الحمدلله المتعالی فی جلال قدسه لاٰحطی . . وسمیتها الحواشی المفهمه فی شرح المقدمه وبالله المستعان وعلیه التکلان قال یقول راجی عفورب سامع محمدبن الجزری شافعی القول یعم المفرد .

انجام موجود: فیکبر عندآخر کل سورة فـاذا فرغ من الختم فالمستحب ان یشرع فی اخری .

[۵۹۸۷]

دفتریست بقلمهای گونـاگون حدودقرن ۱۱ـ هـ ، شامل دو شماره اول بخط نسخ و درآخرآن بخط منصوری زنوزی نوشته‌های نسخه اصل که بخط احمدبن محمدبن فهد حلی بوده درسه‌صفحه بنستعلیق شکسته نقل شده که کتابت آن تازه‌تراز اصل نسخه است .

شماره دوم دفتراز پایانش افتادگی دارد . عناوین بشنگرف است کنار برگهای اول وصالی شده .

قطع : رقعی ۱۳ × ۱۹. جلد: تیماج سبز زنگاری ضربی ، صفحات : ۱۶۶ . سطور : گوناگون کـاغذ: سمرقندی سفیدآهاردار وشکری فرنگی ، شماره ثبت قدیم : ۵۰۲۴۸ . جدید : ۸۹۲۴ .

تمرین الطلاب فی صناعة الاعراب **(عربی)**

= اعراب الالفیه = ترکیب خالد ازخالدبن عبدالله ازهری (م ـ۹۰۵)

کشف الظنون ۱:۱: ۱۴۲مجلس ۹ : ۵۶۱ ـ ۵۶۲ معجم المطبوعات : ۱۱۱۲

آغاز: اللهم صل علی سیدنا محمد وآله و صحبه وسلم... بعد یقول العبدالفقیرالی عفوربه الغنی خالدبن عبدالله الازهری عامله الله بلطفه الخفی الحمدلله الذی رفع قدرمن اعرب الشهادتین و نصب الدلیل علی وجود .

انجام : فقد حکی الفراء قوم خیره بررة انتهی واعله مثل برره وعلی کل تقدیر فالخیره عمت للمنتجبین خلافا للمکودی تمت .

[٥٩٨٨]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ١١٩١ــ ه عناوین بشنگرف کنار برگ اول و آخر وصالی شده نقائص درحواشی جبران گردیده است .

قطع ، رقعی ١٢ × ١٨. جلد: تیماج سبزرنگاری یك‌لا. صفحات: ٣٩٦ . سطور: ١٧.

کاغذ: اصفهانی نازك سفید شماره ثبت قدیم : ٤٩٢٣٠. جدید: ٨٨٨٠

مجموعه (عربی)

الشفاء (ص٢ــ٣٥٤)

از قاضی ابوالفضل عیاض بن موسی بن عیاض یحصبی (م ٤٧٦ــ٥٤٤)

کشف‌الظنون : ١٠٥٢ ــ ١٠٥٥ فهرست اوقاف بغداد : ٥٢معجم المطبوعات: ١٣٩٧ رباط شماره ٧٥٨ ــ ٧٦١ .

آغاز: القسم الثانی فیما یجب علی‌الانام من حقوق المصطفی (ع) قال القاضی رحمه الله وهذا قسم لخصنافیه الکلام .

پایان: یعم عن رکوب بطون هذه‌المسالك وظهورها وبالله استعین تم‌الکتاب... بلطف‌الله... ومودته وامتنانه وکان الفراغ منه ضحی‌السبت الثانی والعشرون شهر رجب ست وعشرین وتسعمائه ... عبدالقادر بن احمدالجرمی درکنار رقم‌کاتب با قلم (مصحح) نوشته «تم تحشیه وتصحیحاوتطبیقاعلی‌اصلین معتمدین . سنةسبع و عشرین و تسعمائه »

٢ــ اربعون حدیث (٣٥٥ــ٣٦٠دفتر)

از امام حافظ ابومحمد عبدالعظیم بن عبدالقوی بن عبدالله مناوی

پشت برگ اول این عنوان بقلم‌کاتب نسخه‌نوشته :

«جزء فیه اربعون حدیثا فی‌اصطناع المعروف للمسلمین و قضاء حوائجهم »

آغاز: بسمله قال الشیخ الامام ... ابومحمد عبدالعظیم بن‌عبدالقوی... ذاکرت ابن‌الشیخ الامام ابی محمد عبدالله الماردینی بحدیث ان‌الله‌تعالی عبادا خلقهم لقضاء حوائج الناس وامرنی ان‌اتتبع هذاالباب...فخرجت اربعین حدیثا فی‌اصطناع المعروف

پایان: وان‌الخلق‌السیء یفسدالعمل‌کمایفسدالخل‌العسل

۳ـ اربعون حدیث (ص ۳۶۰ـدفتر)

از قاضی جمال‌الدین محمدبن سعیدطبری قرشی شافعی

آغاز: الحمد لله الواحدالاحد...اما بعد فـان العلم وطلبه ...افضل‌الطاعات..
و قدمن‌الله باستخراج اربعین حدیثا عن رسول‌الله (ص) فی فضل العلم و تعلمه‌وتعلیمه
و فضل العلماء .

پایان: لم یغفرله‌فهومن‌المستهزئین‌بآیات‌الله .

[۵۹۸۹ـمجموعه]

دفتریست بخط نسخ عبدالقادر بن احمد جرمی مورخ ۹۲۶ عناوین بشنگرف ، نسخه با دواصل معتبرمقابله شده رقم‌کاتب درذیل‌شماره یکم هست

قطع وزیری۱۷/۵ × ۲۴/۵ج تیماجی‌صفحات ۳۸۰ سطور ۲۵ کاغذسمرقندی‌شماره‌ثبت قدیم ۲۳۲۳۴ جدید ۱۰۰۹۰

مجموعه **(فارسی)**

۱ـ تحفةالابرار (۲ـ۱۳۷دفتر)

از خمسه یا هفت اورنگ جامی

مجلس ۳ ۶۶ـ۶۹ جامی ازعلی اصغرحکمت : ۱۹۳

۲ـ غزلیات (ص۱۳۸ـ۲۰۶دفتر)

از اهلی شیرازی (م‌ـ۹۴۲)

ذریعهٔ۹:۱۱۳ مجلس۳:۵۳۶

[۵۹۹۰ـ مجموعه]

دفتریست بخط نستعلیق مورخ ازقرن ۱۱ ـ ه تااواخر قرن ۱۰شمارهٔ۲ فاقدآغازو انجام برگ آخرشماره۱ تازه‌است صفحات مجدول

قطع خشتی۱۳/۵ × ۲۱/۵ج تیماجی صفحات ۲۰۶ سطور۱۳ کاغذ سمرقندی‌شماره ثبت‌قدیم ۵۰۷۴۳ جدید ۹۱۴۳ .

مرشدالعوام **(فارسی)**

ازمیرزا ابوالقاسم قمی صاحب قوانین (م ـ)

ایضاح المکنون ۲ : ۴۶۸ مجلس ۲ : ۲۲

[۵۹۹۱]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ۱۲۳۹ عناوین‌شنگرف .
قطع خشتی ۲۱ × ج تیماج صفحات۴۱۲سطور۲۷کاغذ فرنگی شماره ثبت‌قدیم ۵۰۷۱۸جدید ۹۱۲۴ .

کشاف **(عربی)**

تفسیر ابوالقاسم محمود بن عمر زمخشری

این نسخه‌کهن دارای حواشی فاضلانه وبدون نشانی است باقلم‌کهن که‌در حدود زمان‌کتابت‌متن نسخه نوشته شده نویسندهٔ این‌حواشی‌گاه برزمخشری خرده‌گیری و به‌مواردِاختلافات سخن او درکشاف ودرمفصل‌یا دیگرمؤلفات‌اواشارت‌میکند،درتفسیر قنطار، محشی میگوید « اوقیه در حدیث چهل درهم است و دراین روزگار ما معادل ده درهم وپنج هفتم وزن درهم است » . این‌محشی ، برخی ازواژه‌های آیات‌یاتفسیررا نیز بفارسی تفسیر میکند (بدون‌ذکر نام مأخذ)چنانکه «التدنی فروآویخته‌شدن.زعزعه جنبانیدن المنوآزمودن.الثوب بازگشتن‌والسیطره گماشته‌شدن» .

تفسیر این‌لغات‌ظاهراًهمه‌دازمهذب‌الاسماءاست‌ودرحاشیه‌تفسیراین‌جمله« بینهما بون وبین »چنین‌آمده : « میان‌آندو فرقت است‌تهذیب‌الاسماء » :

دراین حواشی‌ازابوالبقاء (م ـ۶۱۶) وصاحب فوائد رحمه‌اللّٰه‌وازبهاءالدین‌کاشی (بواسطهٔ طیبعی) یاد شده

(۵۹۹۲)

نسخه‌ایست بخط نسخ ثلث نـزدیك بـه تعلیق قرن ۷ـ ه از تفسیر سورهٔ نساء تـا اواخر اعراف .

قطع خشتی ۱۶×۲۱ ج تیماجی قرمز صفحات ۶۷۰ سطور ۱۵ کاغذ چینی ضخیم شماره‌ثبت قدیم۲۲۵۷۸ جدید ۹۹۱۹ .

قناطرالوصول الی مدائن‌الاصول **(عربی)**

ازمحمدبن ابی‌الحسن شهدادی نایینی‌مصاحبی شاگردمحمدتقی‌نوری (پدرحاج میرزا حسین نوری مؤلف مستدرك‌الوسائل) . وی تقریرات درس‌اصول فقه استاد خود

را با افزوده‌هایی از خویش مرتب ساخته در یك مقدمه و ۱۴ صراط و یك خاتمه و ج اول آنرا (کتاب حاضر) در۱۲۶۸ بپایان رسانیده‌است

نسخه حاضر (که نسخه اصل خط مؤلف است) تاپایان «صراط پنجم» است (در مباحث الفاظ) و درپایان این کتاب ازتألیف بقیه‌کتاب سخن نگفته است عنوانها ضمن مقدمه‌و «صراط» ها: قنطره‌وساقیه‌است‌ومؤلف‌مبحث «هل الامر بالشی یقتضی النهی عن ضده» را در یك قنطره ازقناطرصراط۳ ومسئلهٔ ترتب را دریك فائده درذیل آن میآوردوترتب راجایزمیشمارد (بدون‌ذکری‌ازپایه‌گذاران آن).

مؤلف خود برکتاب حاشیه دارد وفهرست مطالب را درآغاز نسخه نوشته. در مبحث اقسام‌وضع، «وضع‌خاص‌وموضوع له عام» را با این بیان‌که واضع، نخست‌خاص را از باب مقیاس، تصوروسپس برای‌عام‌وضع‌میکند-جاممکن‌میداندوسپس آنرا به «وضع‌کلی» باز میگرداند (۱)

آغاز اللهم صل علی‌محمد ... اما بعد فیقول الفقیر الحقیر ... محمدبن الحسن الشهدادی‌المصاحبی‌المحمدی النایینی...ان هذه جمله من‌المسائل الاصولیه مستنبطه من کلمات جمع من علماء الاعلام‌مع فوائد اصفتها ... مضافا الی ما سمعت من الاستاد العلامه ... الشیخ محمد تقی‌نورالله‌مرقده.

پایان: والفحاوی‌غیرصالحه‌لـذلك ربنالاتؤاخذنا ان نسینا ... قداختتم المجلد الاول من‌الکتاب الموسوم بقناطرالوصول ...بخط مؤلفه محمدبن ابی‌الحسن الشهدادی فی‌الیوم الثالث من العشرالاول ..سنه ۱۲۶۸

[۵۹۹۳]

نسخه‌ایست‌بخط نستعلیق مؤلف‌مورخ۲۶۸ ۱ دارای حواشی‌وخط‌خوردگیها و اصلاحات درمتن و در حاشیه.

قطع خشتی۱۶ × ۲۲ج تیماجی‌صفحات۲۲۵سطور۲۴ کاغذ فرنگی شماره ثبت قدیم ۲۳۱۷۶ جدید ۱۰۰۲۰.

۱- این همان بیان است که علامهٔ‌حائری درکتاب‌درر برای‌تصور خصوص وضع‌وعموم موضوع که‌ا بداع کرده‌است (بدون‌ارجاع به‌وضع‌عام). رجوع شود بفهرست مجلس مجلد ۷ :

لوامع صاحبقرانی **(فارسی)**

شرح من لا یحضره الفقه صدوق ازمولی محمد تقی مجلسی .

مجلس ۳ : ۶۲ و ۵۷۵ ـ ۵۷۷ و ۶۸۸ ذریعه ۳۶۹ :

[۵۹۹۴]

نسخه‌ایست بخط نسخ مورخ ۱۰۶۶
عناوین شنگرف
قطع رحلی ۲۸ × ۲۹ ج تیماج صفحات ۴۰۹ سطور ۲۵ کاغذ اصفهانی شماره ثبت قدیم ۵۰۶۶۷۷ جدید ۹۰۸۶

مختصر **(عربی)**

ازسعدالدین مسعود تفتازانی

[۵۹۹۵]

نسخه‌ایست بخط نسخ نورالدین محمد حافظ ازقرن ۱۱ ـ ه دارای یك سرلوح وتذهیب بین سطور وحواشی درص ۱ـ۲ و جداول درهمه صفحات چندبرگ اول و آخر وصالی
قطع وزیری ۵/۱۳ × ۵/۲۳ ج تیماج صفحات ۴۶۳ سطور ۱۵ کاغذسمرقندی شکری
شماره ثبت قدیم ۵۰۶۸۰ جدید ۹۰۹۷

جنگ

بیشتر صفحات این جنگ (که قسمت اصلی جنگ است) به‌قلم گرد آورنده اصلی (ازقرن ۱۱) است وبعدها مطالبی به‌قلمهای دیگر برآن افزوده شده .مطالب مندرج دراین جنگ ازاین قراراست:

۱ـ نامه (سوادکتابت) زن مولانا بختیاری به‌شوهر خود (ص۲ـ۳)دفتر)

۲ـ نسخه معجون عشرت افزا (ص ۴) .

۳ـ صیغهٔ عقد مواخات (ص۵ دفتر).در همین ص دوبیت ازناشناس بخط گرد آورندهٔ جنگ ثبت است.

۴ـ غزلیات بابافغانی شیرازی (ص۶ـ۲۴)

۵ـ غزل وقطعه از مولاناوحشی (ص۲۴ـ۲۵)

۶ـ مناجات (مثنوی‌در..) (ص۲۵ ـ ۲۶)

ازهلالی ذریعه ۹ : . تاریخ‌ادبیات براون ۳ : .

آغاز مثنوی :

بود عالم همین ویرانه‌ای چند بهر ویرانه محنت خانه‌ای چند

۷ـ قصیده ـ دراندرزویادمرگ ـ ازعرفی (ص۲۶ ـ ۲۷)

۸ ـ هفت بند کاشی (ص ۲۸ ـ ۳۳) .

ملا حسن کاشی‌ازشاعران شیعی‌قرن ۷ ـ ه وازمدیحه‌سرایان اهل‌بیت(ع)است وسلطان خدا بنده‌را درسلطانیه ملاقات کرده‌است .

این هفت بند اونیز درمدح علی (ع) وخطاب به‌اوست .

ملا ادهم عزلتی خلخالی دیباچه‌ای به‌نثر به‌نام‌هشت بهشت یاقنبرنامه برهفت بندکاشی نگاشته ومقصود او دراین دیباچه پاسخ به‌خرده‌گیری است که بریك بیت‌ازاین هفت بند حسن‌کاشی شده وآن بیت اینست :

روح قدسی پاسبان برآستان قنبرت عرش دهلیزسرایت یا امیرالمؤمنین

نسخه‌ای ازاین‌هشت، درکتابخانه رضوی موجود است ولی‌نگارنده، این بیت‌را درنسخه‌های‌هفت بندنیافت‌وهمچنین سه‌بیت راکه مرحوم‌مدرس خیابانی‌درریحانةالادب بعنوان نمونه‌ای ازابیات‌هفت بند کاشی نقل میکند. ابیات مزبور با قافیهٔ لام‌است و هیچیك ازاین‌هفت‌بند بااین‌قافیه نیست. اینك ابیات‌آغازبندها :

بند اول باقافیه «ن» ومطلعش این بیت است :

السلام ای سایه‌ات خورشید رب العالمین
آسمان عز و تمکین آفتاب داد و دیـن

بند دوم با قافیه س :

ای بغیر از مصطفی نابوده همتای تو کس
بسته بر مهر توایزد مهر حورالعـین و بس

بند سوم ـ (باالتزام «یافته» در قافیه) :

ای سپهرعزت(۱)ازتونور زیور یافته آفتاب از سایهٔ خیر توافسر یافته

بند چهارم ـ باالتزام «مصطفی» (۲) درقافیه :

ای معظم کعبه‌اصل ازبیان‌مصطفی قبلهٔ‌دنیاودین جان‌وجهان‌مصطفی

بند پنجم ـ (باالتزام «امیرالمؤمنین» درقافیه):

ای‌گزیده مرخدایت یاامیرالمؤمنین خوانده نفس مصطفایت‌یاامیرالمؤمنین

(شعری که‌عزلتی هشت‌بهشت را برای تفسیرآن نوشته بایدازاین‌بند باشدامـا بیت‌مزبوردر آن‌نیست)

بندششم ـ (باالتزام «شما» یا «شماست» درقافیه):

ایکه فرمان قضاموقوف‌فرمان شماست دور دوران فلك دوری‌زدوران‌شماست

شاعردراین‌بند، کاشی تخلص‌کرده دربیت‌زیر :

بنده بیچاره کاشی کزدل و جان سال و ماه

روزوشب در خطهٔ آمل ثناخوان شماست

بندهفتم :

تا نجف شد آفتاب دین دولت را مقام

خاك او دارد شرف بر زمزم بیت‌الحـرام

بیت پایان (بند۷) :

زائران حضرتترا بردر خلدبرین میرسد آواز طبتم‌فادخلوهاخالدین

کاتب‌سپس‌نوشته : تمت در واچرم پرکرم‌سنه ۱۱۰۰

مجلس ۳: ٦۳۸ فهرست کمبریج:۲۳۱ فهرست‌رضوی ۷: ۸۸۹ فهرست‌دانشگاه ذریعه ۹: ۸۰۰ و۱۰ . نظم‌ونثر .

۱ـ نل (درحاشیه‌نسخه): ای‌سپهرعصمت
۲ـ نل « « : ازفرتوزیور

۹ـ ساقینامه میرزا ابراهیم (ص۳۴ – ۴۱دفتر)

ازمیرزا ابراهیم. سراینده این ساقینامه، بسیارمضامین فلسفی، توحیدواشارات عرفانی در آن گنجانیده و ابیات پایان ساقی نامه را به‌ستایش استاد خود ـ بدون تصریح به‌نام او ـ اختصاص‌داده وازقرائن برمیآیدکه‌استاداومیرداماد و باحتمال ضعیف ترشیخ بهائی است وی درهمین‌ابیات‌نام جمعی از دانشمندان وآثارشان‌را تضمین‌کرده ، اینك بیتی چند ازپایان ساقینامه ، ازآنجاکه ازاستاد خود یاد میکند ؛

کنون سرکنم مدح استاد خویش　　برم هرچه جزاوست‌ازیاد خویش
به هفت آب شویم‌دهان ازشراب　　پس آنگه برم نام آن آفتاب
. . فلاطون‌اگر رفت اوباقی است　　که او نیز خورشید اشراقی است
رفیعی کند چون به طبع لطیف　　رضیعی کند طبع سید شریف
...به علم توکی می‌رسد بوعلی　　که آید به علم ازتو بوی علی
شفا کی بگردت رسد دررحیل　　کند گر ورق شهپر جبرئیل
...شده سدرة المنتهی منتهی　　که جبریل فکرش درو کرده جا
زاوصاف او قاصر آمد زبان　　نگنجد معانی او در بیان
...به‌کف‌خوشهٔ‌سبحه‌اش بس‌نکوست　　می معرفت دست افشرد اوست
کسی کش نسب‌آن‌حسب این‌بوده　　ورا مدح لااحصی آیین بوده
...چو تسبیح مداحی انشا کنم　　همان به‌که لااحصی احصاکنم
مرامست‌کرده ز صاف خرد　　الهی نگهدارش از چشم بد

میرزا ابراهیم در یکجا از این‌ساقینامه دو بیت ازبوستان سعدی بعاریت‌گرفته وبااین بیت ازشیخ اجل رخصت خواسته :

برخصت‌گه بهر سردوستان　　دوگل‌چیدم ازشیخ در بوستان

آغاز ساقینامه

الهی به‌عنقای‌قاف‌وجوب　　به‌دردی‌امکان به‌صاف وجوب

۱۰ـ مثنوی روضه حاتم‌طائی (ص ۴۱ ـ ۲۴۳

= حاتمیه‌ازمحمدقلی سلیم بااین‌مطلع :

طوطی کلکم که‌به‌مرغ چمن نازکی آموخت زطرز سخن

۱۱ـ قصیده درمدح علی (ع) (ص۴۴ ـ ۴۵ دفتر)

ازملا حسن‌کاشی صاحب هفت بند بااین‌مطلع :

ای‌تخت امامت بتو زیبنده ولایق فرمان تووحکم‌خداهردوموافق

۱۲ـ قصیده در مدح‌علی (ع) (ص ۴۶ دفتر)

ازواعظ قزوینی بااین‌مطلع :

ای نام دلربای توعنوان کارها خاك در تو تاج سر اعتبارها

۱۳ـ قصیده دراندرز (ص ۴۷ ـ ۴۸ دفتر)

ازمولی مجتبی (باتاریخ ۱۱۰۰) بااین‌مطلع:

دنیا بسی‌فناو حقیراست در نظر باشد هرآنچه‌هست‌دراوسهل‌در نظر

۱۴ـ قصیده درمدح امیرالمومنین(ع) (ص۴۸ - ۵۱ دفتر)

ازابن حسام در نقل‌کرامتی‌ازعلی (ع) دارای ۸۴ بیت بااین مطلع :

حمد بیحد ستایش بی مر هست زیبای خالق اکبر

۱۵ـ خطبهٔ هزارویکنام (ص ۵۲ ـ ۵۳)

ازمنشآت نصیرا همدانی

آغاز: یگانه‌ای که هزارویك‌نام مبارکش هزارویك چراغ برافروخت

۱۶ـ دیباچه‌بریك‌کتاب (ص۵۳ ـ ۵۴ دفتر)

ازمنشآت نصیرا همدانی

۱۷ـ دیباچه شرح‌انوری (ص ۵۴ ـ ۵۶ دفتر)

ازمیرزا ابوالحسن‌فراهانی مؤلف‌شرح دیوان این‌نسخه‌دیباچهٔ بخش قصائداست ومشحون ازصنایع لفظی .

رجوع شود به‌فهرست مجلس ۱۷ :۱۶۶

۱۸ـ قصیده درعرض حال (ص ۵۶ـ ۵۷ دفتر)

ازمحمدقلی سلیم بااین مطلع:

تابکی باشم از پریشانی چون نگه پایمال حیوانی

دنباله قصیده درحاشیه ص ۵۶این‌دفتر تکمیل شده

۱۹ـ بحرطویل (ص۵۸ـ۶۳دفتر)

ازمجرمی درتوحیدو نعت۱۴معصوم(ع)بااین آغاز:

باز درجلوه درآ نغمه‌سرا روح فزاعقل ربا عقده‌گشا طوطی‌فکرت بادا

۳۰ ـ داستان زنی علوی باتوانگر مجوسی (ص ۶۴ـ۶۷ دفتر)

ترجمه ونقل ازآخر عوالی‌اللئالی ابن‌ابی جمهور احسائی

۳۱ـ دستورنامه‌نگاری(ص ۶۸ - ۸۱ دفتر)

صورتی از نامه‌هاست باانشاء های مختلف و در اول وآخر آن عنوان ویا نام صاحب انشاء یاد شده

۳۲ـدستور نکاح‌نامه نگاری (ص ۸۲ - ۸۳ دفتر)

دوعقد نکاح نامه‌است بدون ذکر نام انشاء کننده

۳۳ـ نامه علماء ماوراءالنهر درپاسخ‌علماءمشهد (ص ۸۴ـ ۵۸۸)

این‌نامه درحال محاصرهٔ شهر مشهد ازطرف خان اوزبك نوشته شده

فهرست‌مجلس ۱۰ : ۲۷۴ و ۱۳۵۴

۳۴ـ نامه‌درپاسخ‌اوزبك وعلماء ماوراءالنهر (ص۷۸ ـ ۱۰۱)

این نامه ازمولی‌محمد رستمداری معروف به‌مشکك است

تفصیل سخن درص۲۷۴ازفهرست۱۰ آمده‌است .

۳۵ـ رقعه‌درخواست عینك (ص ۱۰۲ ـ ۱۰۳ دفتر)

از نصیرا همدانی به‌شیخ محمدآل خاتون . (فهرست ۱۰ : ۱۳۴۹)

۳۶ـ رقعهٔ جهانگیر (ص۱۰۳ ـ دفتر)

این رقعه‌ازجهانگیر پادشاه هند است‌درپاسخ نامه‌شاه‌عباس.

۳۷ـ عزل‌نامه (ص ۱۰۴ دفتر)

رقعه‌ایست ازمولاعلینقی به قاضی‌قیر وفرمان عزل مولانا محمود وغیاث‌الدین (به‌جهت آنکه‌طلاق‌نامه‌ای نوشته‌اند بدون رعایت شرط حضور زوج)

۳۸ـ پاسخ عزل‌نامه (ص۱۰۴ ـ ۱۰۶ دفتر)

ازقاضی قیر به مولاناعلی نقی

۳۹ـ فرمان‌شاه صفوی (۱۰۶ـ ۱۰۸ دفتر)

فرمان همایون بنام میرزا مقیم کتابدار خاصه

۴۰ـ نامه (ص۱۰۸ ـ ۱۰۹ دفتر)

نامه‌ایست (یاانشایی)درشکایت ازفراق وخطاب به‌دوست .

۴۱ـفرمان‌صاحبقران (ص۱۱۰دفتر)

دیباچه فرمان‌شاه‌صفوی است‌خطاب به‌آصف‌خان

۴۲ـ نامه‌از نصیرا (ص ۱۱۲ ـ ۲۱۴ دفتر)

نامه‌ایست ازنصیرا (نصیری) درپاسخ نامه‌دوستی .

۴۳ نامه(کتابتی) به‌ملایوسف(ص۱۱۴ ـ ۱۱۶)

میرزامحمد رضا پسرملا جوهرازحیدر آباد برای ملایوسف نوشته‌است

۴۴ـ نامه (کتابت) به‌عتاقی افندی (ص۱۱۶ ـ ۱۲۲ دفتر)

میرمحمدکاظم اززبان نظام‌الدین‌احمد درپاسخ شیخ‌الاسلام مکه (شیخ‌الحرم) نوشته ودرآن ازسلطان عبدالله قطب شاه (که در وقت نوشتن نامه، نظام الدین احمد در ملازمت اوبوده) واز شیخ محمدخاتون‌که اشتیاق سفرمکه ودیدار شیخ‌الحرم رادارد یاد کرده و نیرفرزندان‌شیخ‌الاسلام‌را (به‌نامهای حسین چلبی و محمد چلبی) تحیت وسلام‌گفته‌است .

۴۵ـ نامه (کتابت) به‌نظام‌الدین احمد (۱۲۳ـ ۱۲۵)

عتاقی افندی شیخ‌الحرم که مردی دانشمند بوده ، این نامه جالب و پرمغـزرا خطاب به‌نظام‌الدین احمد (که‌اورا وزیر روشن‌ضمیر و نظام الملك ثانی خوانده)نوشته وظاهراً این نامه در پاسخ نامه قبل است زیرا میگوید «بدریوزگی حیدرحیدرمیگفتم ناگاه بحکم فتح‌الباب طالع ازجانب حیدرآباد نسیمی‌معطر ... وزید»

اما نکته‌جالب آنست که‌در نامه‌نظام،ستایش‌فراوان از سلطان‌عبدالله قطبشاه‌است‌اما درنامه‌شیخ‌الحرم‌چندجا تنهاستایش‌خاندان‌صفوی‌وسلاطین‌ایران‌است‌وچنین‌نیز پیداست که نظام‌در بارهٔ‌مادرخود که‌ازخاندان‌صفوی بود ودرمکه بسرمی برده‌سفارشی کرده وشیخ‌الحرم دراین‌نامه خودمیگوید«درباب‌خدمت‌علیه‌نقاوه‌خاندان‌صفوی... بلقیس‌الزمان...صدف درولایت والدهٔ‌مشفقه رحیمه ... قلمی نموده بودندای‌خداوند بنده وبندگان،این‌فقیر خدمت‌ایشانراسادس‌مفترضات .. کرده‌شب وروزدرجستجوی‌رضای‌ایشان.. هستم این‌فقیر هم‌از جمله خانه‌زاد خانواده دولت ایشان یك‌بنده‌ام» .

عتاتی‌افندی‌درپایان این‌نامه‌ازخلیفه سلطان چنین‌یادمیکند :

«امسال ازراه عراق خلیفه‌سلطان بحج آمدند باایشان ملاقـات‌واقع‌شد مردی بامعرفت وزکاست با تفسیر قاضی‌هم مناسبت تمـام‌دارد بسیار مصاحبت علمیه واقع‌شد ازطرفین محظوظ شدیم » .

۴۶ـ فتح‌نامه قلعه ایروان (ص ۱۲۶ ـ ۱۲۹ دفتر)

فتح‌نامه وتاریخ‌فتح‌قلعهٔ ایروان است‌در ۱۰۴۵(آغاز محاصره‌۲۳ جمادی‌الثانیه وگشایش در ۲۴ شوال) .

نویسنده درپایان فتح نامه قطعه‌ای در مـاده تاریخ این فتح‌سروده وبیت اخیر آن‌که شامل ماده تاریخ است ، این‌است :

رسانیـد تـاریخ وگفتـا بگو   بدست‌آمداین قلعهٔ ایـروان

۴۷ ـ ساقی نامه (ص ۱۳۰ ـ ۱۳۵ دفتر)

ازحکیم پرتوی بااین مطلع :

دلا پرده بردار از روی کار بمستی بدر پردهٔ هوشیار

۴۸ ـ نامهٔ منظوم عبدالحاکم (ص ۱۳۵)

عبدالحاکم خطاب به « مطلوبهٔ» خود مهرالنساء ودرشکایت ازفراق قطعه‌ای سروده ومهر النساء زیرهر مصراع پاسخی‌کوتاه وطیبت آمیز نوشته وجای تأسف است کـه قسمتی ازاین مناظره ادیبانه درصحافی بریده‌شده‌است) .

مناظره‌ای مشابه این ، ازعبدالجبار و خیرالنساء درمجموعه شماره۳۴۵۵هست (فهرست‌مجلس۱۰ : ۱۳۵۷) .

۴۹ ـ نامه (رقعه) درپاسخ وکالتنامه (ص ۱۳۶ ـ ۱۳۹)

از امیر سیدعلیا در جواب رقعه و وکالتنامه حاج شکرالله که ازحیدر آباد فرستاده شده .

۵۰ ـ نامه (سواد رقعه) ـ حاجی شکرالله (ص ۱۴۰ ـ ۱۴۶ دفتر دفتر)

ازدبیرالملك میرزا احمد جعفر بداو .

۵۱ ـ قصیده درمدح علی (ع) (ص۱۴۲ ـ ۱۴۷ دفتر)

ازمولانا امیدی بااین مطلع :

ای‌که داری هوای دین درسر از سر دینی و دنی بگذر

۵۲ ـ قطعات ورباعیات ومثنوی وغزل (ص ۱۴۷ ـ ۱۶۹)

ازعرفی، میرزا طاهر وابوتراب ، مولوی روحی سعدی صائب ، ظهیر فاریابی سلمان ساوجی،میرزا ابراهیم ادهم،میرزا اسماعیل قمی ، آقاعلی بك قمی،از دیوان علی(ع) ، انوری،میرداماد ، میرمحمد مؤمن،شیخ بهاءا لدین عاملی ، میرزا قاسم ، اورنگ زیب، مولی حسن‌کاشی، شاهنامه فردوسی ، عماد فقیه،وحشی،حافظ،سبحانی ونیز چندفقره نثردر اندرز ونسخه طبی منظوم منسوب بهابن سینا واشعاری ازناشناس

۵۳ ـ قصیده در هجو خلیل منجم (ص ۱۷۰ دفتر)

هجوی طیبت آمیز با این مطلع :

خلیل منجم که در طب نداند سفوف ازایارج شراب ازمعاجین

۵۴ ـ منظومه طبی (ص ۱۷۱ دفتر)

مضمون آن منسوب است به ابن سینا بااین مطلع :

بوعلی گفت آن حکیم پرخرد آدمی را هفت علت هست بد

۵۵ ـ قطعات ورباعیات وغزل (ص ۱۷۱ ـ ۱۷۴)

قطعاتی است در نام مقامهای موسیقی، نسخه منظوم درمان درد چشم ، غزلی از سعدی واشعاری بدون نام سراینده .

۵٦ ـ اسامی انبیاء (ع) (ص ۱۷۵ دفتر)

با ذکر کتابهایی که پیغمبران مرسل آورده‌اند

۵۷ ـ رساله دربدیع (ص ۱۷٦ ـ ۱۸۸ دفتر)

مؤلف در دیباچه میگوید «مختصریست درعلم بیان وچگونگی ترکیب سخن و انواع محاسن الفاظ که محرر میگردد تاار باب بلاغت و براعت را یادگار باشد» اما بیشتر درفن محاسن بدیعی است .

نخست کلام را در «زبان مترسلان» به مطبوع و مصنوع و مطبوع را به جزل و رقیق تقسیم میکند وسپس میگوید «مصنوع را به اختلاف صنعتها (قسمتهای) فراوان است چون ترصیع و موازنه وتجنیس ... استعارات ابهام ومغالطه و شرح هریکی گفته شود و مثال آن ازابیات آورده شود تا زود بفهم رسد».

سپس تاپایان رساله اقسام صنایع (ازفن بیان و بدیع) است ومجموعاً ۱۴ نوع برشمرده ازترصیع تاابهام و برای گواه ، شعر ونثر تازی وشعر ونثر پارسی میآورد ونثر پارسی را گاه از محاورات متداول زمان خود میگزیند. مؤلف در این رساله ازهیچ مأخذی نام

نمیبرد و نیز نام شاعران را مگر یك‌بار از کمال‌الدین اسماعیل و بیتی از فخر کردانی،
درپایان رساله (در ذیل صنعت ابهـام) داستان کوتاه ابن‌سینا را با روستائی میآورد واینك نقل میشود تا خود از نثر کهن آن نمونه‌ای باشد :

«آورده اندکه روزی ابوعلی سینا در بزار به دکانی نشسته بود روستائی بهیاتی بگذشت‌که بره‌بهائی دردوش‌داشت ابوعلی‌پرسیدکه بره‌به‌چند روستائی‌گفت به‌دیناری ابوعلی‌گفت بره رااینجا بگذار وساعتی دیگر بازآی تا بهای بره دهم‌روستایی ابوعلی رابشناخت،گفت‌ای حکیم چرا بایدکه اینقدر برتوپوشیده باشدکه بره‌در مقابل ترازو باشد.درکمال‌لطافت این‌سخن‌باید نگریست حال‌خاطر سامع به‌بره رودکه جانوراست وبه‌ترازوکه‌بدوسیم سنجند ومرادروستایی برج حمل‌ومیزان بودکه هردودرفلك‌برابرند»

آغاز: بسمله شکر وسپاس خدایرا ...که آدمیان رابه فضیلت نطق و اختصاص نفس ناطقه ازدیگر جانوران ممیز گردانید... امابعد این مختصریست درعلم بیان .

پایان: وازخطاء وزلات مصون ومحروس داراد .

۵۷ ـ رباعیات وغزلیات وچند فرد (ص ۱۷۸ ـ ۱۸۹)

ازباباطاهر،عبید زاکانی ، حکمت‌وابیاتی‌بدون نام . سراینده

۵۸ ـ مراتب پیغمبران (۱۸۹ دفتر)

۵۹ ـ ده خصلت سك ودرویش کامل (ص ۱۹۲)

نقل‌است ازحسن بصری‌که‌سگ‌ ده خصلت است .

۶۰ ـ نامه (مسودهٔ‌عرضه داشت) (ص ۱۹۳ ـ ۱۹۴)

ازجوهری درپاسخ دستخط شاهزاده مراد بخش .

۶۱ـ لوازم حسن (۱۹۵ دفتر) .

نخست دوبیتی است بنقل ازنصاب درده‌نشان حسن وسپس شرح آنست‌به‌نثر

۶۲ ـ توصیفات وتشبیهات شاعران (۱۹۶ ـ ۲۰۹)

از هرشاعری یك‌یا دو بیت دروصف اعضاء زیبایان وتشبیه‌آنهانقل شده، ازجمله

عنوانهـای این بخش : صفت‌ساعد ، درفصد کردن محبوب‌گفته‌اند ، دروصف‌انگشت ؛ نسبت به‌الف و مانند اینهـا .

۶۳ ـ قصائد وقطعات ومثنوی وگفتاری چند (ص ۲۱۰ ـ ۲۲۰ دفتر)

به‌ترتیب از : سعدی،صائبا، میرزا طاهر واقعه نویس؛ میر برهان ، ملاملهمی، میرزا جلال اسیر،میرز شریف الهام؛ قاضی علاءالدین کرهرودی ؛ باباافضل،فردوسی: خواجه‌نصیرطوسی ؛ نقل‌ازسلم‌السماوات چندجدول جفر؛غزل ازسیاره: بحثی‌ازغزالی دراین‌میان (درص۲۱۶) نظمی آمیخته‌به نثردرنجوم‌است‌که‌چنین آغازمیگردد

برجهـا دیدم که از مشرق بر آوردند سر

جمله در تسبیح و در تهلیل حی لایموت

بنـا بر فهرستی‌کـه دراول دفتر است باید در بین شمارهٔ ۶۲ و۶۴یك‌مثنوی از جلال الدین جعفر فراهانی وگفتاری ازعنایت بیك باشد

۶۴ ـ مثنوی ساده دل (ص ۲۳۲ ـ ۲۲۴ دفتر)

ازمحمد قلی سلیم تهرانی

ذریعه ۱۹ : ؛ مجلس ۳ : ۳۰۳

ساده دلی را زپی راه دور گشت خری همچو مسیحا ضرور

۶۵ ـ مثنوی دروصف کشمیر (ص ۲۲۵ ـ ۲۳۲ دفتر)

ذریعه ۱۹: ؛ مجلس ۳ :۳۰۲ـ۳۰۳و۶۶۸

ازمحمد قلی سلیم تهرانی

آغاز:

سخن هر جا ز صنع کردگار است گواه پای هر جا کوهسار است

۶۶ ـ مثنوی = داستان منظوم (ص ۲۳۶ ـ ۳۳۸ دفتر)

ازوحشی بافقی ، بخشی ازخلد برین اواست

آغاز:

پـادشهی بود ملایك سیاه　　　برفلك ازقدر زدی بـارگاه

۶۷ ـ ساقی نامه (ص ۲۴۸ ـ ۲۴۲ دفتر)

از وحشی بافقی (ذریعه ۹ : ۱۲۶۴ و ۱۲:۱۱۸میخانه : ۱۱۵ـ۱۶۲)

آغاز:

پس پردهٔ صلح جویندگان　　　بی بود مهرمهش و بندگان

۶۸ـ چندگفتاردرعرفان وسلوك (۲۴۳ـ۲۴۵ دفتر)

آغازاین بخش ازدفترافتاده واینقدرکه هست سخنانی است مرتب بـه نقل از معارف ملا قطب،اززین‌الدین‌محمود داستان بدیع متکلم‌باخواجه‌عین‌القضاة همدانی.

۶۹ـ مثنوی دراندرز (ص ۲۴۵ـ۲۴۶ دفتر)

= داستانی ازموسی درکوه طور(بنظم)ازعنایت بیك .

آغاز :

روایت کرده‌انـد ارباب عرفـان　　　کـه موسی کلیم ابـن عمـران

مگـر روزی بکوه طـور می‌شد　　　بکوه طـور دل پرنـور می‌شد

به‌گبری شد دچارآن بحرسرمست　　　که‌ازعمرش‌گذشته‌شده‌صدوشصت

پایان :

عنایت درجهان زنهار زنهار　　　دل زار یتیمان را میـازار

۷۰ـ رباعیات ومقطعات (ص ۲۴۸ـ۲۵۳ دفتر)

چند رباعی وچند بیت ازنظامی ومقطعات‌ابن‌یمین . دراین صفحات چندجدول وگفتاردرجفربا خط تازه نوشته شده .

۷۱ـ قصیده دربارهٔ اسب (ص ۲۵۴ـ۲۵۵)

ازمحمد یوسفا درباره اسب‌ضیاء .

آغاز :

گویند پیش لاله‌رخی یار مبتلاست
همدرد ما شده است کنون یار یارماست

۷۲ــ داستانهای کوتاه (ص ۲۵۶ــ۲۵۸ دفتر)

چند داستان کوتاه وفکاهی است که به قلم تازه است وجزء اصل نیست .

۷۳ــ ماده تاریخ (ص ۲۵۹ــ۲۶۰)

ماده تاریخهایی است به نظم و نثر که برای جلوس یادرگذشت جمعی از نامداران قرن ۱۰ واوائل قرن ۱۱ــ هـ گفته شده ازجمله آنان : میر مجدالدین ولد میرمحمد مؤمن ، سلطان حسین بایقرا ، حمزه میرزا ، الغ بیك میرزا ، شارح میرزا ودرپایان چند بیت است در ماده تاریخ درگذشت چندتن از پادشاهان هند که وفات آنان در یکسال اتفاق افتاده است .

۷۴ــ نصیحت نامه (ص ۲۶۳ــ دفتر)

این بخش نیزجزء بخشهای اصلی جنگ حاضر نیست و بـه قلم نستعلیق نسخه قرن ۱۲ــ هـ است .

۷۵ــ هجویه ، مثنوی... (ص ۲۶۳ــ۲۶۴)

دومثنوی ازخواجه محمدرضا (ظاهراً درهجو پادشاه وقت) وشاید برای ادب یا احتیاط است که صاحب جنگ نام شخص هجوشده را یاد نکرده وجمله خود را نیمه تمام رها کرده است .

۷۶ــ نامه به نظاما (ص ۲۶۴)

این نامه به چلیپا ــ خط شکسته نستعلیق زیباست .

۷۷ــ چند قطعه ورباعی (ص ۲۶۵)

ازکمال اسماعیل ، ظهوری میرمحمد علی .

۷۸- مواليد ووفيات (ص ۲۶۶)

تاریخ جلوس، تولد ودرگذشت چندتن ازپادشاهان صفویه ازشاه اسماعیل‌ماضی تا شاه عباس .

۷۹- چندقطعه وفرد (ص ۲۶۶)

ازصائب وابوالقاسم ومیرزا عبدالله وغیره.ازجمله تصنیف از«باقیا» .

۸۰- داستانهای کوتاه (ص ۲۴۸–۲۶۸)

چندداستان طیبت‌آمیز .

۸۱- غزليات (ص ۲۶۸–۲۶۹)

ازبابافغانی ، محمدقلی‌سلیم ، کلیم ، خیالی ، صائب ، دانش ، ملاایوب ، همت سیستانی و طالبای‌کلیم .

۸۲- قسمت نامه (ص ۲۶۷)

قصیده‌ای دارای ۱۴ بیت از مولانا قسمی . (ذریعه۹:.)

۸۳- سرگذشت ميراشكى (ص ۲۷۱)

داستانی‌از میراشکی‌برادر میرحضوری وبرخی ازاشعار او،نوشتهٔ‌میرزا محمد .

۸۴- غزل ازرضائی (ص ۲۷۲ دفتر)

درکنارغزل قطعه‌ای است در ذم دنیا بدون‌نام‌سراینده‌به‌قلم کاتب دیگر.

۸۵- اختیارات (۲۷۳–۲۷۴)

دنباله منظومه‌ایست دراختیارات .

آغازموجود : [فی‌الاسد]

تیغ ترکان خطائی اندر وخوب و نکو

لیك نو پوشیدن و جایی سفر کردن مجو

فی السنبله

چون مه از برج اسد آید به برج سنبله
در ره و هامون همی باید شدن با قافله

۸۶ـ نصایح فیثاغورس (ص ۲۷۵ـ۲۷۶)

آغاز: فیثاغورس فرماید چندان شیرین مباش که ترا فرو برند.

۸۷ـ معما براساس جفر (ص ۲۷۶)

استخراج نام علی(ع) ازقل‌هوالله احد ازجامی.

۸۸ـ استخراج نام شاه عباس

این استخراج نیز براساس جفر وحساب زبر و بینات است و بادو بیت آغازمیگردد. درذیل آن نیزاستخراج نام علی ومحمداست .

۸۹ـ تواریخ (ص ۲۷۸ دفتر)

ماده تاریخهای چند است به‌نظم و نثرکه در فوت چندتن از پادشاهان ایران و هند وعلماء گفته شده نخستین، ماده‌تاریخ‌درگذشت شاه شجاع مظفری (در ۷۸۷) وآخرین، ازآن میرمحمد مؤمن استرابادی (در ۱۰۳۴!) است .

۹۰ـ قصیده درمدح شاه نظام (ص ۲۷۹ـ۲۸۰)

تتمه قصیده‌ای است با قافیه الف که‌قسمت اول آن از دفتر افتاده . مقطع این قصیده این است :

طغرای ظفر باد به نام تو مزین — منشور سعادت به‌نشان تو محلا

[۵۹۹۶]

دفتریست به قلم شکسته نستعلیق قرن ۱۱ (تاریخ ۱۰۹۸ و ۱۱۰۰ مکرر دارد) .

فهرستی غیر کامل بر پشت برگ اول برای رساله‌ها و بخشهای جنگ نوشته شده یاداشتهایی نیز تازه‌تر از اصل وبا قلمی دیگر دارد .

قطع: رقعی ۱۲ × ۱۸/۵ ج تیماجی قهوه‌ای صفحات ۲۸۰ سطور: گوناگون کاغذ : شماره ثبت قدیم ۱۴۷۸۹ جدید ۹۵۰۹

سلسلةالذهب **(فارسی)**

از هفت‌اورنگ جامی .

[۹۵۹۷]

نسخه‌ایست به‌خط نستعلیق. قرن ۱۰ تااوائل ۱۱ـه دارای‌یك‌سرلوح و صفحات مجدول قطع‌وزیری ۱۷ × ۲۴/۵ ج تیماجی صفحات ۳۷۵ سطور ۱۱ کاغذ : سمرقندی‌شماره ثبت قدیم ۵۰۶۸۲ جدید ۹۰۹۹

شرح شافیه **(عربی)**

شرح احمدبن حسن‌جاربردی (م ـ ۷۴۶) برشافیه ابن‌حاجب‌درصرف .

[۵۹۹۸]

نسخه‌ایست به‌خط نستعلیق قرن ۱۱ـه . عناوین بشنگرف نسخه‌ناقص‌است .
قطع : خشتی ۱۵/۵ × ۲۲/۵ ج تیماجی و صفحات ۲۱۰ سطور ۲۱ کاغذ ترکی شماره ثبت‌قدیم ۵۰۶۷۸ جدید ۹۰۹۶ .

ترجمه اربعین

= ترجمهٔ قطبشاهی از محمدعلی‌بن علی‌بن نعمةالله عاملی اصفهانی مشهور به ابن خاتون (م ۱۵۰) .

[۹۹۹۹]

نسخه‌ایست به‌خط نستعلیق . عناوین‌بشنگرف فهرست‌مندرجات در آغاز نوشته‌چند برگ اول و وسط تازه است

قطع‌وزیری ۲۴ × ۱۶ ج تیماجی‌زردرنگ صفحات : ۳۲۲ سطور ۲۱ کاغذ:اصفهانی شماره‌ثبت‌قدیم ۵۰۶۶۰ جدید ۹۰۸۱

مختصر **(عربی)**

از سعدالدین تفتازانی .

[۶۰۰۰]

نسخه‌ایست به خط نسخ محمدصادق بن‌محمدحسین فقیه‌آبادی مورخ ۱۰۹۶ صفحات نسخه محشی عناوین بشنگرف کنار برگهای اول وآخر وصال

قطع وزیری ۱۵ × ۲۶ ح تیماجی صفحات : ۴۱۴ سطور: ۱۸ کاغذ: ترکی شماره ثبت قدیم ۵۰۶۵۱ جدید ۹۰۷۵

فهرست نسخ و رساله‌ها و کتابهای

معرفی شده

در مجلد ۱۷ فهرست کتابهای خطی کتابخانه مجلس شورای ملی
این فهرست اجمالی باهمکاری آقای سیدجلال شعاعی
آماده شده است

آ ـ الف ـ

۱۷ ـ اختیارات بدیعی	فارسی	۵۶
۱۸ ـ رساله اخلاق و پند	عربی	۸۸۰
۱۹ ـ اخلاق محسنی = جواهرالاخلاق از کاشفی سبزواری	فارسی	۲۶۸
۲۰ ـ اربعون حدیث	عربی	۳۵
۲۱ ـ اربعون حدیث	عربی	۳۵
۲۲ ـ اربعون حدیث ازمحمدبن مکی شهید اول	عربی	۳۶۱
۲۳ ـ اربعون حدیث از قاضی جمال الدین محمدطبرسی قرشی	عربی	۳٦٤
۲٤ ـ اربعین حدیث از امام حافظ عبدالعظیم بن الفوی مناوی	عربی	۳۲۳
۲۵ ـ اربعین حدیث از محمدبن مکی شهیداول	عربی	۷٦
۲٦ ـ اربعین از شیخ بهاءالدین عاملی	عربی	۷۷
۲۷ ـ اربعبن ازشیخ بهاءالدبن عاملی	عربی	۱۷٦
۲۸ ـ اربعین ازشیخ بهاءالدین عاملی	عربی	۲۲۹
۲۹ ـ اربعین حدیث ازعزالدین حسین بن عبدالصمد حارثی	عربی	۷۲
۳۰ ـ ارشادالاذهان از علامه حلی	عربی	۲۳۹
۳۱ ـ ارشادالاذهان ازعلامه حلی	عربی	۲۵٦
۳۲ ـ ارشادالاذهان ازعلامه حلی	عربی	۲٦۸
۳۳ ـ ارشادالاذهان فی تجویدالقرآن ازعمادالدین علی استرآبادی	عربی	۲۵۳
۳٤ ـ ارشادالمسترشدین (فقه) از کلباسی	عربی	۵۳
۳۵ ـ ارکان الایمان	عربی	۷۸
۳٦ ـ اسامی انبیاء	عربی	۳۷٦
۳۷ ـ الاستبصار ازشیخ ابوجعفرطوسی	عربی	۲۲۳
۳۸ـ الاستبصار	عربی	۲۳۳
۳۹ ـ استخراج نام شاه عباس اززبروبینات	فارسی	۳۸۲

عنوان	زبان	شماره
۲۵۳ ـ دیوان نابغه جعدی	عربی	۳۳۵
۲۵۴ ـ دیوان نوائی (امیرعلیشیر نوائی	ترکی	۲۳۸
۲۵۵ ـ رباعیات خیام	فارسی	۱۹۰
۲۵۶ ـ « «	«	۳۱۸
۲۵۷ ـ رباعیات وغزلیات ازباباطاهروغیره	«	۳۷۷
۲۵۸ ـ رجال (کتاب...) از عبداللطیف بن‌علی‌بن ابی جامع‌عاملی حارثی	عربی	۲۰۱
۲۵۹ ـ رجال وشیوه جامع‌الرواة (اردبیلی)	«	۲۹۸
۲۶۰ ـ رد تصوف(رساله درنقض آیةالنورنورعلیشاه)	فارسی	۲۶۲
۲۶۱ ـ رساله حقیقت ایمان‌وحل‌مشکلات	«	٤۶
۲۶۲ ـ رساله درنحو (ذیل‌المغرب مطرزی)	عربی	۳٤۱
۲۶۳ ـ الرسالةالعلیه فی‌الاحادیث النبویه از مولی حسین کاشفی	فارسی	۱۵۲
۲۶٤ ـ الرسالة العلیه فی‌الاحادیث النبویه ازمولی حسین کاشفی	فارسی	۲۶٤
۲۶۵ ـ الرسالة العلیه فی‌الاحادیث النبویه ازمولی حسین کاشفی	فارسی	۲۷۹
۲۶۶ ـ رساله‌عملیه‌ازمولی‌محمدباقربن‌محمدمؤمن‌سبزواری	«	۲۷٤
۲۶۷ ـ رسائل اخوان‌الصفا	«	۷۰
۲۶۸ ـ روح الصلوة ازقاضی‌سعید قمی	عربی	۳۳۶
۲۶۹ ـ روح‌المرید = شرح قصیدهٔ « العقدالفرید فی‌نظم التجوید» ازشمس‌الدین‌محمد	عربی	۹۸
۲۷۰ ـ الروض‌الفتیق الفائق	«	۲۸۵

ـش ـ

۳۲۸- شرح قطرالندی از ابوعبدالله محمدبن یوسف بن هشام	«	۱۹۵
۳۲۹- شرح کافی (اصول) ازصدرالمتالهین شیرازی	«	۲۰۸
۳۳۰- « « « ازمولی محمدصالح مازندرانی	«	۲۲۶
۳۳۱ - شرح کفایه محمد باقر سبزواری از میرزا محمد مهدی حسینی	«	۳۶۰
۳۳۲- شرح معماءِلامعی برسوی	«	۶۹
۳۳۳- شرح رساله معمای میرحسین معمائی ازصادق رکنی	فارسی	۳۲۰
۳۳۴- شرح مفاتیح	عربی	۴۰
۳۳۵- شرح مقامات حریری ازمظهرالدین زبرانی شیرازی	«	۳۱۹
۳۳۶- شرح مقصورهٔ ابن درید ازحسین ابن خالد	«	۳۴۷
۳۳۷- شرح معدل العیار ازسید محمد باقرطباطبائی حایری	«	۲۸۴
۳۳۸- شرح منظومه دربدیع از سیدمحمدباقریزدی طباطبائی	«	۲۸۵
۳۳۹ - شرح منظومه در قافیه از سید محمد باقر یزدی طباطبائی	«	۲۸۵
۳۴۰- شرح منهاج الطالبین = کنزالراغبین ازجلال الدین محلی	«	۱۹۲
۳۴۱- شرح نهج البلاغه ازکمال الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی	«	۲۴۳
۳۴۲- شرح نهج البلاغه ازلاهیجی	«	۴۷
۳۴۳- شرح نهج البلاغه = تنبیه الغافلین از مولی فتح الله کاشانی	فارسی	۱۱۵

عنوان	زبان	شماره
٣٤٤ـ شعرهایی ازملك‌الشعراءبهار وفتحعلیخان صبابخط محمد مهدی قاجار	فارسی	٨٦
٣٤٥ـ شعری درباره سماور	«	٩١
٣٤٦ـ الشفاء بتعریف‌حقوق‌المصطفی ازقاضی عیاض	عربی	٣٦٣
٣٤٧ـ شکوك‌الصلوة	«	٧٤
٣٤٨ـ شیرین وخسرونظامی	فارسی	١٨٩
٣٤٩ـ صافی‌شرح مولی خلیل‌غازی قزوینی	«	١٦٨
٣٥٠ـ « (ج٢) کتاب‌الحجه	«	٢٢٧
٣٥١ـ « (تفسیر) ازملامحسن فیض کاشانی	عربی	٢٦٥
٣٥٢ـ صحاح‌اللغه ازابونصر اسماعیل جوهری	«	٢٣٢
٣٥٣ـ صحیح بخاری = الجامع‌الصحیح ازابوعبدالله‌محمد بن‌اسمعیل بخاری	«	١٧٧
٣٥٤ـ صحیفهٔ شاهی (دستورانشاء) از مولی حسین کاشفی سبزواری	فارسی	٢٩٩
٣٥٥ـ صحیفهٔ شاهی (دستورانشاء) از مولی حسین کاشفی سبزواری	«	٣٠١
٣٥٦ـ صدکلمه	«	٢٥
٣٥٧ـ صدکلمه قصار (ترجمه) علی علیه‌السلام گردآوری وترجمه رشید وطواط	فارسی	٢٠٤
٣٥٨ـ صراح‌اللغه ازابوالفضل محمدبن عمر قرشی	عربی	٢٤٢
٣٥٩ـ صراط‌السطور(مثنوی‌قلمیه)ازسلطانعلی مشهدی	فارسی	٣١٨
٣٦٠ـ صغری (منطق) ازمیرسید شریف گرگانی	«	٣٢١

ـ ق ـ

۴۷۳ ـ قیصر نامه قصیده از ادیب	فارسی	۳۷

ـ ك ـ

۴۷۴ ـ کافی (اصول) از محمدبن یعقوب کلینی	عربی	۹۵
۴۷۵ ـ کافی (روضه) از محمدبن یعقوب کلینی	«	۱۵۰
۴۷۶ ـ کافی (فروع) از محمدبن یعقوب کلینی	«	۲۲۵
۴۷۷ ـ کافی (فروع) از محمدبن یعقوب کلینی	«	۲۳۳
۴۷۸ ـ کافی (فروع) از محمدبن یعقوب کلینی	«	۲۳۴
۴۷۹ ـ کافی (فروع) از محمدبن یعقوب کلینی	«	۱۶۸
۴۸۰ ـ الکامل فی السقیفه = کامل بهائی از عمادالدین حسن طبری	فارسی	۱۱۶
۴۸۱ ـ کبری در منطق	«	۷۳
۴۸۲ ـ کبری (منطق) از میرسید شریف گرگانی	«	۳۲۹
۴۸۳ ـ کبریت احمر = کنز الاسرار از مظفر علیشاه کرمانی	«	۲۶۲
۴۸۴ ـ کتاب عکاسی از محمد کاظم بن احمد محلاتی	«	۲۵۹
۴۸۵ ـ کشاف زمخشری	عربی	۳۱۷
۴۸۶ ـ کشاف زمخشری (نسخه کهن باحواشی)	«	۳۶۵
۴۸۷ ـ کشف الآیات از محمد رضابن عبدالحسین نصیری طوسی	«	۱۷۸
۴۸۸ ـ کشف الآیات از محمدرضابن عبدالحسین نصیری طوسی	«	۱۹۰
۴۸۹ ـ کشف الاعراب ـ شرح جمال الدین محمد آقسرایی برلباب الاعراب اسفراینی	«	۱۹۹
۴۹۰ ـ کشف الالتباس شرح الموجز الحاوی ابن فهد از صیمری	«	۳۳۲

ـ ن ـ

A CATALOGUE OF

THE

MANUSCRIPTS IN THE PARLAMENT LIBRARY

(PERSIAN & ARABIC & TURKISH)

BY

ABDOL HOSSEIN HAERI

VOL . 17

TEHERAN

1969 - 1348